POLSKA AKADEMIA NAUK · INSTYTUT SŁOWIANOZNAWSTWA

SLAVICA

KAROL DEJNA

SŁOWNIK GWARY CZESKIEJ MIESZKAŃCÓW KUCOWA

60

OSSOLINEUM

Prace Slawistyczne
60

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT SŁOWIANOZNAWSTWA

KAROL DEJNA

SŁOWNIK GWARY CZESKIEJ MIESZKAŃCÓW KUCOWA

WROCŁAW · WARSZAWA · KRAKÓW
ZAKŁAD NARODOWY IMIENIA OSSOLIŃSKICH
WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK

Karol Dejna (ur. 10 listopada 1911 w Wielkich Borkach, zm. 15 kwietnia 2004 w Łodzi) – polski językoznawca, slawista.

Profesor zwyczajny, doktor habilitowany, członek rzeczywisty Polskiej Akademii Nauk. Zastępca Przewodniczącego Oddziału PAN w Łodzi w latach 1984-1998.

Życiorys.

W 1930 ukończył II Państwowe Gimnazjum im. Juliusza Słowackiego w Tarnopolu. Studiował filologię polską na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie, który ukończył w 1935. Do 1941 pracował jako nauczyciel w lwowskich szkołach średnich. Od 1945 związany z Uniwersytetem Łódzkim, początkowo jako asystent, następnie adiunkt (1947 obronił doktorat, 1952 habilitował się), zastępca profesora (1951–1954) i profesor (od 1954). Od 1954 był profesorem nadzwyczajnym, od 1962 profesorem zwyczajnym. W 1983 został członkiem korespondentem PAN, 1989 – członkiem rzeczywistym Akademii. Od 1993 członek korespondent Polskiej Akademii Umiejętności. Na Uniwersytecie Łódzkim pełnił m. in. funkcję prorektora (1956–1959), zastępcy dyrektora Instytutu Filologii Polskiej (1970–1979), w roku 1988 został uhonorowany tytułem doktora honoris causa.

Od 1956 członek Komitetu Językoznawstwa PAN, wieloletni (od 1976) przewodniczący Komisji Dialektologicznej. W latach 1985–1989 był zastępcą przewodniczącego Oddziału PAN w Łodzi. Członek Łódzkiego Towarzystwa Naukowego, przewodniczący Wydziału I tego stowarzyszenia, wiceprezes oraz redaktor „Rozpraw Komisji Językowej Łódzkiego Towarzystwa Naukowego". Był laureatem nagród resortowych, Nagrody Miasta Łodzi (1982 r.), nagrody naukowej Łódzkiego Towarzystwa Naukowego (1985 r.); został także odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej oraz tytułem honorowym Zasłużony Nauczyciel PRL.

W pracy naukowej zajmował się dialektologią słowiańską. Był autorem ponad 100 prac naukowych, m. in.:

- Polsko-laskie pogranicze językowe na terenie Polski (1951-1952)
- Gwary ukraińskie Tarnopolszczyzny (1957)
- Atlas gwarowy województwa kieleckiego (1962-1968)
- Dialekty polskie (1973)
- Atlas polskich innowacji dialektalnych (1981)
- Atlas gwar polskich. Kwestionariusz - notatnik (1987)
- Słownik gwary czeskiej mieszkańców Kucowa (1990)
- Z zagadnień ewolucji oraz interferencji językowej (1991)

Karol Dejna 1911-2004

16 kwietnia 2004 roku zmarł w Łodzi profesor Karol Dejna, członek rzeczywisty PAN, członek czynny PAU, doktor honoris causa Uniwersytetu Łódzkiego, członek honorowy International Society for Dialectology and Geolinguistics we Florencji.

Profesor Karol Dejna urodził się w Borkach Wielkich koło Tarnopola. Tam ukończył szkołę średnią. W latach 1930-1935 odbył studia w zakresie filologii polskiej i słowiańskiej na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie. Miał znakomitych nauczycieli, bo w tym okresie na kierunku polonistycznym i slawistycznym wykładali tacy uczeni, jak Henryk Gaertner, Witold Taszycki, Jan Janów, Juliusz Kleiner. Pracę magisterską poświęconą stronie biernej w średniowiecznej polszczyźnie napisał pod kierunkiem prof. Henryka Gaertnera.

Wkrótce po ukończeniu studiów swoje zainteresowania naukowe kieruje na dialektologię. Jeszcze przed wojną podejmuje badania terenowe nad gwarami polskimi i ukraińskimi. Tej problematyki dotyczy jego pierwsza rozprawa naukowa *(Polsko-wołyńskie pogranicze językowe),* którą opublikował w 1938 roku w „Roczniku Podolskim" w Tarnopolu. W tym czasie pracował też nad monografią *Gwary małoruskie na zachód od Zbrucza,* ale mógł ją opublikować dopiero w 1947 roku w „Sprawozdaniach Polskiej Akademii Umiejętności". Stanie się ona podstawą przewodu doktorskiego pod kierunkiem prof. Zdzisława Stiebera.

Do wybuchu wojny w 1939 roku pracę badawczą łączy z obowiązkami nauczyciela gimnazjalnego we Lwowie. Okres wojny i okupacji spędza we Lwowie. Bierze też udział w walkach frontowych jako żołnierz Drugiej Armii Wojska Polskiego.

W 1945 roku przybywa do Łodzi i podejmuje pracę na Uniwersytecie Łódzkim. Z uniwersytetem tym i ośrodkiem naukowym łódzkim pozostanie związany do końca życia. Tutaj kontynuuje rozpoczętą przed wojną pracę *(Gwary ukraińskie Tarnopolszczyzny,* opublikowaną w 1957 roku w Pracach Komitetu Językoznawstwa PAN), równocześnie jednak swoimi badaniami dialektologicznymi obejmując także inne tereny: pogranicze polsko-laskie, byłe województwa kieleckie i łódzkie, północną Małopolskę. Przy współudziale uczniów powstają takie monumentalne dzieła, jak *Atlas gwarowy województwa kieleckiego* (Łódź 1962--1968), czy liczące ponad 1600 stron *Słownictwo ludowe z terenu byłych województw kieleckiego i łódzkiego* („Rozprawy Komisji Językowej Łódzkiego Towarzystwa Naukowego" 1974-1988).

Swoje zainteresowania poszerza o toponomastykę. Badania w tym zakresie prowadzi na materiale śląskim. Zabiera głos w kwestii polonizacji niemieckich lub zniemczonych nazw miejscowych na Śląsku *(Urzędowe i gwarowe postaci nazw miejscowych w okolicy Głubczyc i Raciborza,* „Rozprawy Komisji Językowej Łódzkiego Towarzystwa Naukowego", t. II, 1955) oraz występuje z nową koncepcją klasyfikacji nazw terenowych, którą opiera na podstawach strukturalno-gramatycznych *(Terenowe nazwy śląskie,* „Onomastica" I, 1956).

Ważną pozycję w Jego dorobku stanowią *Dialekty polskie* (Ossolineum 1973, 2. wyd. 1993). Książka ta zawiera nie tylko znakomitą charakterystykę gwar polskich, ale Autor prezentuje w niej także założenia teoretyczno-metodologiczne, które wypracował i na których się opierał w swoich badaniach dialekto-

Prof. dr Kazimierz Polański, członek rzeczywisty PAN, Katowice

logicznych. Są one konsekwentne i spójne, nawiązują w znacznej mierze do metodologii klasycznego strukturalizmu szkoły praskiej, ale się do niej nie ograniczają. *Novum* ujęcia Profesora Dejny polega na tym, że główny cel dialektologii upatrywał w wyjaśnianiu procesów wiążących się z kształtowaniem się, rozwojem i różnicowaniem języka polskiego. Wiele uwagi poświęcał zwłaszcza badaniu powstawania i szerzenia się innowacji językowych od okresu przedsłowiańskiego aż po współczesne cechy gwarowe. Jest to koncepcja, którą można określić jako dynamiczną, a która przeciwstawia się nie tylko ujęciom synchroniczno-statycznym, ale także tradycyjnym diachronicznym. Z wielkim uznaniem przyjmowano też zastosowaną przez Niego w badaniach dialektologicznych metodę kartograficzną.

Jak wielkie znaczenie przywiązywał do problemu innowacji językowych, świadczy fakt, że w niewiele lat po opublikowaniu *Dialektów polskich* opracował i wydał *Atlas polskich innowacji dialektalnych* (PWN 1981, wydanie 2. 1994). Oba te dzieła spotkały się z wysoką oceną ze strony nie tylko dialektologów, ale językoznawców w ogóle.

W Jego koncepcji ważne miejsce zajmuje też problematyka kontaktu językowego i pogranicza. Warto tu przypomnieć, że tej problematyki dotyczyła pierwsza publikowana rozprawa Profesora Dejny *(Polsko-wołyńskie pogranicze językowe)*, a nawiązaniem do tych zainteresowań były Jego badania nad gwarą czeską mieszkańców Kucowa (w gminie Kleszczów, dawne województwo piotrkowskie). Czesi kucowscy są potomkami protestantów, którzy wyemigrowali z północno-wschodnich Czech, zajętych przez Fryderyka II, króla Prus podczas pierwszej wojny śląskiej z Austrią w latach czterdziestych XVIII wieku. Osiedlili się oni najpierw na Śląsku, a z początkiem XIX wieku przenieśli do Kucowa. Dziś są dwujęzyczni. Zdaniem Profesora Dejny, który gwarze tej poświęcił szereg rozprawek i obszerny *Słownik gwary czeskiej mieszkańców Kucowa* (Ossolineum 1990), zachowaniu odrębności językowej i narodowościowej sprzyjało ich wyznanie.

Ukoronowaniem prac dialektologicznych Profesora Dejny jest czterotomowy *Atlas gwar polskich,* który został opracowany pod Jego kierownictwem i opublikowany w serii Prac Komitetu Językoznawstwa PAN: t. I, *Małopolska* (1998), t. II, *Mazowsze* (2000), t. III, *Śląsk* (2001), t. IV, *Wielkopolska, Kaszuby* (2002). Jest to dzieło monumentalne, oparte na założeniach teoretyczno-metodologicznych, które Profesor Dejna wypracowywał w swoich wcześniejszych pracach.

Profesor Dejna w dialektologii widział ważny dział językoznawstwa, który – jak napisał w jednym ze swoich artykułów* – „pomaga nam w sposób pełniejszy poznać i zrozumieć istotę oraz historię języka ogólnonarodowego i jego powiązania z językami pokrewnymi".

Profesor Dejna wniósł wielki wkład w organizację łódzkiego ośrodka naukowego. Z licznych funkcji organizacyjnych, jakie tam pełnił, trzeba tu wymienić przede wszystkim takie, jak: organizator i pierwszy dziekan Wydziału Filologicznego UŁ, kierownik Zakładu Filologii Słowiańskiej, kierownik Katedry Historii Języka Polskiego i Filologii Słowiańskiej, sekretarz Łódzkiego Towarzystwa Naukowego (1953-1957), przewodniczący jego Wydziału I (1960-1981), a następnie wiceprezes (1982-94), redaktor naczelny „Rozpraw Komisji Językowej Łódzkiego Towarzystwa Naukowego".

Jest powszechnie uważany za twórcę łódzkiej szkoły dialektologicznej. Jest to niewątpliwie prawdą, ale niepełną, bo trzeba tu dodać, że wywarł wielki wpływ na badania dialektologiczne także w innych ośrodkach naukowych.

Wszyscy, którzy się z Nim zetknęli, wiedzą, że był życzliwym i dobrym Człowiekiem.

Katowice, listopad 2004.

* *O nauczaniu dialektologii na studiach uniwersyteckich* [w:] *Nauczanie przedmiotów historyczno-językowych i dialektologii polskiej w szkołach wyższych,* pod red. I. Bajerowej, Katowice 1988, s. 46.

Kościół Ewangelicko - Reformowany w Kucowie.
Widok z początku lat siedemdziesiątych.
Kościół wraz z wsią i przyległymi terenami, przestały istnieć w drugiej połowie lat siedemdziesiąych, w związku z powstaniem KWB "BEŁCHATÓW".

Redaktor naukowy
MIECZYSŁAW BASAJ

Publikację opiniowali do druku
WITOLD ŚMIECH I MIECZYSŁAW BASAJ

Okładkę projektował
MAREK PIJET

Redaktor
BOŻENNA MARCZAK

Redaktor techniczny
JAN A. DRAJCZYK

PL ISSN 0208-4058
ISBN 83-04-02482-9

Zakład Narodowy im. Ossolińskich — Wydawnictwo. Wrocław 1990.
Objętość: ark. wyd. 18,20; ark. druk. 19,75.
Wrocławska Drukarnia Naukowa. Zam. 344/87.

PRZEDMOWA

Wieś Kuców (gmina Kleszczów, województwo piotrkowskie) a częściowo też sąsiednie wsi: Folwark, Aleksandrów i Żłobnicę, zamieszkują od początku XIX w. potomkowie protestantów, którzy wyemigrowali z pn.-wsch. Czech, zajętych podczas pierwszej wojny śląskiej z Austrią (1740—1742) przez Fryderyka II, króla Prus[1]. Fryderyk podczas tej wojny deklarował się jako wybawca protestantyzmu spod ucisku państwa katolickiego i starał się z zajętej części Czech ściągnąć na wyniszczony gospodarczo Śląsk chłopów, obiecując im wolność wyznania, swobodę nauczania w języku czeskim i dobre warunki osadnicze[2]. Aby nakłaniać czeskie rodziny protestanckie do emigracji na ziemie śląskie, przysyła w końcu grudnia 1741 r. z Berlina do Hradca Králové kaznodzieję Jana Liberdę, który pod ochroną wojska pruskiego wędruje po okupowanej przez Fryderyka części Czech, głosząc kazania dla tajnych ewangelików i zachęca ich do wyjazdu na Śląsk. Równocześnie nakazuje władzom wojskowym i administracyjnym dbać o to, aby Czesi mogli bezpiecznie przewieźć na Śląsk swój dobytek. W tych dogodnych i nieprzypadkowych warunkach znaczne grupy ewangelików, zachęcone zwłaszcza perspektywą wolności religijnej, na którą Czesi w kraju musieli czekać jeszcze 39 lat, wywędrowały do sąsiedniego Śląska. Już w lutym 1742 r. przybyło do Ziębic 30 Czechów, w marcu — 231, a na początku maja — 1100 dalszych emigrantów. Za nimi nadciągały nowe grupy uchodźców.

Wyniszczone Ziębice (liczące 240 domów) nie mogły pomieścić przybywających emigrantów. Fryderyk nakazuje rozmieścić rzemieślników w okolicznych miasteczkach, a rolnikom poprzydzielać gospodarstwa. Czesi jednak rozumiejąc, że przy rozdzieleniu na drobne

[1] K. Piwarski, *Historia Śląska w zarysie*. Katowice — Wrocław 1947, s. 249 i nast.

[2] Bliższe dane o emigrantach czeskich przytaczają prace: A. Frinta, *Čeština emigrantských osad v Prusku*, „Sbornik filologický", t. IV Praha 1913, s. 207—231, oraz J. S. Kubin, *České emigrantské osady v Pruském Slezsku, Čechové štrálští*, Praha 1931.

liczebnie grupy mogą stracić możność utrzymania swych gmin wyznaniowych i szkół z czeskim językiem, a przez mieszane małżeństwa będą narażeni na wynarodowienie, sprzeciwiali się koncepcjom rozproszenia ich. Niektórzy wprawdzie osiedlili się w małych grupach po wsiach koło Ziębic (190 rodzin) i Strzelina (28 rodzin), ale inni emigranci czekali w Ziębicach na okazję nabycia gruntów, gdzie by mogli założyć swoje osady. Część z nich zakupiła pod Strzelinem grunty folwarczne i założyła w 1749 r. Gęsiniec, a w 1764 r. Podiebrady. Druga część emigrantów czeskich z Ziębic otrzymała w 1752 r. majątki królewskie na pn.wschód od Opola i założyła Grodziec. Trzecia ich grupa osiedliła się w lasach przy granicy Poznańskiego na wschód od Sycowa zakładając Tabor Wielki (1748), Tabor Mały (1752) i Czermin (1764). Warunki osadnicze Czechów sycowskich nie były najlepsze, toteż niektórzy osadnicy odeszli stąd, aby osiedlić się w r. 1802 w Zelowie i Poździenicach, inna zaś ich grupa nabyła w 1818 r. część dóbr kleszczowskich zwaną Kucowem.

Czesi kucowscy, którzy z leżących na południe od Kudowy czeskich terenów, skupionych, jak się przypuszcza, wokół miast Litomyšl, Hradec Králové, Pardubice[3], wyemigrowali ponad 240 lat temu na Śląsk, skąd przenieśli się do Kucowa (1818), mimo tyloletniego przebywania w obcojęzycznym otoczeniu zachowali do dziś swój język w nabożeństwach ewangelicko-augsburskich i w życiu codziennym. Temu zachowaniu odrębności językowej i narodowościowej niewątpliwie sprzyjało ich wyznanie, które nie pozwalało poprzez małżeństwa mieszać się z katolicką ludnością polską.

Mieszkańcy Kucowa porozumiewają się na co dzień doskonale zachowaną gwarą czeską, ale władają też biegle gwarową odmianą języka polskiego, opanowaną podczas ponad 150-letniego współżycia z polskimi mieszkańcami wsi sąsiednich i miasteczek oraz w toku nauki szkolnej czy służby wojskowej.

Dyktowany koniecznością ściślejszego współżycia z obcojęzycznym otoczeniem bilingwizm Czechów kucowskich, polegający na zależnym od okoliczności posługiwania się nie tylko mową macierzystą ale także językiem swych sąsiadów, stał się punktem wyjścia licznych procesów interferencji językowej[4], rozumianej jako zmiana

---

[3] Zob. K. Dejna, *Polskie elementy językowe w gwarze czeskiej wsi Kuców koło Bełchatowa*. „Z Polskich Studiów Slawistycznych", S. V. Warszawa 1978, s. 222–223.

[4] Zob. U. Weinreich, *Languages in Contact* (w tłumaczeniu rosyjskim: *Jazykowyje kontakty*, Kijów 1979, s. 22).

niektórych elementów czy norm systemowych gwary czeskiej, wywołanych przeniesieniem do niej poszczególnych elementów czy norm pozostającej z nią w kontakcie językowym (tzn. używanej przez ludność czeską) polszczyzny gwarowej czy ogólnej.

Na niektóre zjawiska przenikania norm czy elementów polskich do pozostającej w kontakcie z polszczyzną gwary czeskiej Kucowa, zwłaszcza na te, które decydują, że mowa czeska mieszkańców tej wsi stała się gwarą przejściową, starałem się zwrócić uwagę w poprzednio publikowanych i obecnie opracowywanych artykułach traktujących o polskich elementach językowych w gwarze czeskiej Kucowa (PSS V 1978), jej systemie fonetycznym i fonologicznym (SFPS XXI 1983), o systemie fleksyjnym (RKJ XXVII) i alternacjach morfologicznych (RKJ XXVIII), o interferencjach wywołanych kontaktami z językiem polskim (RKJ XXIX), o genezie i strukturze tej gwary itd.

Trudne do systemowego i syntetycznego ujęcia zagadnienia wpływu słownictwa polskiego na gwarę czeską Kucowa przedstawiam w ilustrowanym wybranymi z tekstów mówionych materiałami słowniku, który nie jest tylko zamkniętym i odizolowanym od czeskiego zasobu słownikowego zbiorem wyrazów podejrzanych o polskie pochodzenie, lecz przedstawia te wyrazy na tle i w zestawieniu z pokaźnym, choć niepełnym zbiorem rodzimych wyrazów czeskich, przez co można w sposób bardziej naturalny ukazać zakres i nasilenie, czasem funkcję językową tych zapożyczeń z polskiego jakby w pełnym i faktycznie występującym kontekście.

Do słownictwa mowy czeskiej Kucowa i Folwarku przeniknęła w ciągu kilkunastu dziesięcioleci jej kontaktów z otaczającymi tę wyspę językową gwarami polskimi, względnie z polszczyzną ogólną, znaczna liczba zapożyczeń leksykalnych noszących polskie cechy fonetyczne lub strukturalne. Aby zwrócić uwagę czytelnika na bezsprzecznie rodzimy charakter jednych wyrazów i obcojęzyczne powiązania innych jednostek leksykalnych, publikując zebrane materiały podajemy po haśle wyrazu gwarowego jego objaśniający znaczenie odpowiednik ogólnopolski względnie definicję sygnatu ujętą w apostrofy, na końcu zaś, po przykładach, w nawiasie prostokątnym zamieszcza się ogólnoczeski odpowiednik wyrazu hasłowego, jeżeli on występuje w SSJČ[5]. Jeśli słownik ten nie notuje wyrazu w tym samym znaczeniu i identycznej strukturze morfologicznej względnie fonemo-

---

[5] *Slovník spisovného jazyka českého Československé akademie věd*, t. I–IV, Praha 1971.

wej, zaznaczamy to skrótem: „[SSJČ brak]", po którym często podajemy w nawiasie okrągłym odpowiedniki hasłowego wyrazu zapisane w okolicznych gwarach polskich, których obszerny zbiór opublikowano w DejSł[6].

Być może niektóre spośród tak oznakowanych, a więc obcych czeszczyźnie literackiej wyrazów można by znaleźć na obszarach gwar pn.-wsch.-czeskich, z których wyemigrowali swego czasu przodkowie kucowian, ale nie mogłem tego sprawdzić, ponieważ finansowany przez UŁ mój wyjazd na poszukiwania w praskich zbiorach leksykograficznych nie mógł dojść do skutku.

Zebrane materiały gwarowe przytaczamy w pisowni fonetycznej, dla haseł jednak ustaliliśmy częściowo odrębne zasady ortograficzne. Pełne zastosowanie ściśle fonetycznego zapisu haseł utrudniałoby ich cytowanie czy porównywanie zasobu i struktury morfologicznej wyrazów słownika z zasobem słownictwa innych gwar względnie języków. Również posługiwanie się przy ustalaniu haseł literacką pisownią ogólnoczeską byłoby niewygodne choćby z tych względów, że nie sposób nią zaznaczyć wielu wyłącznie gwarowych odpowiedników fonetycznych (np. *u̯* ≤ *l*; *mi̯* ≤ *ḿ*; *u̯* ≤ *w*) czy zapożyczeń z polskimi kontynuantami (np. *kožou̯ki*, *maćora*, *gaʒ́ina*, *ʒvon*). Z tych względów postanowiliśmy w hasłach naszego słownika stosować odrębną ortografię, opartą na następujących zasadach:

1. W pisowni haseł posługujemy się wyłącznie jednoliterowymi znakami (np. *χ* a nie „ch", *ʒ ʒ́ ǯ* a nie „dz", „dź", „dž").

2. Fonologiczną miękkość zaznaczamy kreską nad literą (*ś ź ć ń*), lub po niej (*t' ď f' v' p' b' m'*). [Także w przykładach czeskich].

3. Dla uwidocznienia niektórych powiązań etymologicznych zaznaczamy:

a) spółgłoskę *u̯*: literą *l*, gdy pochodzi ona z *l* twardego lub stwardniałego; literą *w* na końcu sylaby, gdy pochodzi ona z dwuwargowej szczelinowej spółgłoski; literą *u* po *o* w dyftongu *ou̯*;

b) pochodzące z **ŕ* spółgłoski *ž* oraz *š* (po bezdźwięcznej) literą *ř*;

[6] Skrótem DejSł odsyłamy do pozycji: K. Dejna, *Słownictwo ludowe z terenu [byłych] województw kieleckiego i łódzkiego*, „Rozprawy Komisji Językowej" ŁTN, t. XX–XXXI, 1974–1985. Cytując dane z tego zbioru lokalizujemy przykłady za pomocą numerów wsi, których wykaz znajduje się w każdym z podanych tomów RKJ. Kuców leży przy punkcie 84, w sąsiedztwie wsi 79, 80, 81, 83, 85, 87, 88, 89.

c) stale miękkie w gwarze kucowskiej spółgłoski *š́ ž́ č́* dostępniejszymi typograficznie literami *š ž č*;

d) niezgłoskotwórcze *i̯* literą *j*.

4. Do zasobu literowego wprowadzamy nie stosowane w ortografiach literackich znaki:

a) *r̥* dla zaznaczenia sonantycznego *r*;

b) *ś ź ć ʒ́ ʒ ǯ* dla spółgłosek obcych systemowi gwary kucowskiej i występujących tylko w wyrazach zapożyczonych z języka polskiego[7];

c) *y*, którym zaznaczamy występujący po *ž* (*š*) ≤ *ř*, lub w wyrazach przyjętych z polską postacią fonetyczną, pozycyjno-fakultatywny wariant fonemu [i].

Pisownia haseł w naszym słowniku bardzo bliska jest fonetycznej przez zastosowanie jednoliterowych znaków dla zaznaczania głosek, a nawet przez wprowadzanie znaków fonetycznych (*χ ʒ ʒ́ ǯ*; *ś ź ć; y* dla pozycyjno-fakultatywnego wariantu fonemu [i]; *r̥*). Częściowo jednak utrzymuje się jej etymologiczny charakter przez nieuwzględnianie upodobnień wywołanych pozycją czy sąsiedztwem fonetycznym, a nawet wprowadzenie trzech znaków na oznaczenie jednej głoski *u̯* (*l*, *w*, *u*) czy znaku *ř* na oznaczenie *ž* i ubezdźwięcznionego *š*, różnych od miękkich *ž́ š́*, które znaczy się literami *ž*, *š*. Drukując hasła, stosujemy więc w zasadzie pisownię fonologiczną z kilkoma literami dla zaznaczenia pozasystemowych cech polskich, przeniesionych do gwary Kucowa w licznych zapożyczeniach wyrazowych (*ć ʒ ʒ́ ǯ ś ź y*), oraz z niektórymi znakami, które pozwalają podkreślić takie ważne dla gwary kucowskiej opozycje i alternacje morfologiczne, jak: *žat* 'rządek': *ž́at* 'żąć'; *žyva* (czasem, zwłaszcza w zapisach mgr I. Wolskiej: *řiva*) 'grzywa' : *ž́iva* 'żywa'; *važy* 'gotuje' : *važi* 'waży'; *vi* 'wy' : *v́i* 'wie'; *biu̯* 'był' : *b'iu̯* 'bił'; *mi* 'my' : *ḿi* 'mnie'; *pšyše̯u* 'przyszedł'; *žeže* 'rznie'; *ďou̯ra* : *ďover*; *ves* : *do u̯si*; *voves* : *vou̯sa*; *pou̯e* : *na poli* itd.

W słowniku znalazły się hasła tych wyrazów, które zapisałem w odpowiedziach na pytania kwestionariusza MAGP i Dotaznika pro česká nářečí severovýchodní ČAVU oraz podczas rozmów w rodzinie Józefa Pospiszyła (ur. 1899) i jego brata Alfreda Pospiszyła (ur. 1918) a także w odpowiedziach na pytania Kwestionariusza do badań słownictwa ludowego (Wrocław 1958), zapisanych przez mgr Ilonę

[7] Por. K. Dejna, *System fonetyczny i fonologiczny gwary czeskiej Kucowa pod Bełchatowem*, „Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej", t. 21 (1983), s. 170.

Wolską głównie od siostry wymienionych informatorów, Lidii Sztrankowej (ur. 1903), zamieszkałej w Folwarku. Zgromadzone w tej części badań terenowych materiały przytacza się w słowniku bez podawania lokalizacji ich zapisu. Prócz tego podstawą ustalania haseł stały się utrwalone na taśmach magnetofonowych i przepisane w sześciu zeszytach na stronach 1—322; 401—694 teksty, które wypowiedzieli: Józef Pospiszył (strony zeszytów 1—115, 141—150), Eugenia Pospiszyłowa (ur. 1923, s. 115—141, 172—188), Alfred Pospiszył (s. 151—172, 189—291), Karol Mundił (ur. 1904, s. 189—322) oraz mieszkający w Folwarku: Paweł Sztranek (ur. 1907 w Żłobnicy) i Lidia Sztranek z domu Pospiszył (s. 401—694). Po przykładach cytowanych z tych tekstów podajemy strony, na których znajduje się forma i pełny kontekst cytowanego przykładu, oraz jest podany numer taśmy i ścieżki oraz cyfra jej obrotu, a więc dane, według których można ten wyraz odnaleźć. Teksty przepisane na str. 1—198 rozpisano na kartki w całości, z pozostałych tekstów wybrano w zasadzie te wyrazy, które nie wystąpiły w tekstach pierwszych dwustu stron.

Oddając do druku ten słownik dziękuję serdecznie Pani mgr Ilonie Wolskiej za pomoc w zbieraniu materiałów gwarowych i sporządzenie kartoteki słownika, Pani mgr Teresie Klichowskiej za jej przepisanie i wszystkim Informatorom za życzliwość i cierpliwość, z jaką poddawali się naszym badaniom.

Autor

Łódź, 21 marca 1985

SKRÓTY

Po polskich przykładach gwarowych, które podaje się w nawiasach okrągłych, cyfry zastępują nazwę wsi:

1 Gzów skier.
1B Byczki skier.
1G Gągolin skier.
6T Turobowice skier.
11 Łęgonice radom.
12J Jasionna radom.
13 Łuczynów radom.
13S Samwodzie radom.
14 Bazanów Stary lubel.
15 Dęba piotrk.
15L Libiszów piotrk.
15T Trzebina piotrk.
16 Mokrzec radom.
16S Studzienice radom.
17 Jastrzębia radom.
18 Wola Klasztorna radom.
19 Stoczki piotrk.
19J Jawór piotrk.
20 Galki radom.
20J Jelnia radom.
23 Skowieszyn lubel.
23B Bałtów lubel.
24 Sworzyce kiel.
24S Straszowa Wola piotrk.
25 Skłoby radom.
25B Bryzgów radom.
25P Paruchy radom.
25R Ruski Bród radom.
26 Alojzów radom.
27 Chotcza radom.
28D Dęba piotrk.
32 Janiszkowice lubel.
32K Karczmiska lubel.
34 Łączna kiel.
34W Wzdół kiel.
40 Krzczonowice tarnobrz.
41 Gościeradów tarnobrz.
42B Budzów częstoch.
43B Bolmin kiel.
44 Szczecno kiel.
46 Kichary Nowe tarnobrz.
48 Kliszów kiel.
49 Życiny kiel.
50 Gnieszowice tarnobrz.
50Z Zbigniewice tarnobrz.
57 Zagorzyce kiel.
58 Stradów kiel.
59 Wójcza kiel.
63 Błogocice krak.
63G Grobla krak.
64 Wola Żelichowska tarnow.
65 Izbiska tarnow.
71 Gajewniki sier.
72 Mogilno sier.
72D Dobroń sier.
75 Kozuby sier.
75a Sędziejowice sier.
79 Chrząstawa sier.
80 Parzno piotrk.
80a Cisza piotrk.
81 Mąkolice piotrk.
82 Milejowice piotrk.
83 Beresie Małe piotrk.
83B Broszęcin piotrk.
83L Lipnik sier.
84 Kamień piotrk.
85 Gałkowice piotrk.
86 Tomawa piotrk.

87 Dylów Rządowy częstoch.
87S Szczyty sier.
88 Wiewiec częstoch.
89 Kocierzowy piotrk.
90P Podstole piotrk.
91 Prusicko częstoch.
92 Włynice częstoch.
93 Niedośpielin częstoch.
93C Chełmo piotrk.
94 Garnek częstoch.
95b Grodzisko częstoch.
97 Brąszewice sier.
98 Chojny sier.
98S Strobin sier.
99 Opojowice sier.
100 Wierzbie częstoch.
104 Dąbrowa sier.

Cyfry po przykładach czeskich oznaczają strony rękopisu zawierającego odczytany z taśmy magnetofonowej tekst.

A

a [illegible] *u tu hue pov'inen bejt prsten a klin, at' se d^e^rži ta kosa; Masa n'apekli, v s'abatňiku n'a pekoči, n'apekli a ďavali* 103 [a].

abi 'aby, żeby': *hartuje se sekiru, abi mieua dobrej žeš; abi von to ďau* [illegible]*, abi jeho zesic i n'a koli dat, to ¹už je* 35 [aby].

abo 'albo, lub': *jak se χce vozit seno abo žito 21; dom abo χ'auupa; no to* [illegible] *abo v'omastek* 89 [SSJČ brak; (*vyŋǵeu abo jesce inacy* 90P)].

advent, -u 'adwent': *advent je štiri n'eďeue, n'e pov'inno se χoďit n'a tance* [advent, -u].

advokat, -a 'adwokat': *braňi f souďe advokat; advokata* gen. sg. [advokat, -a].

ajt' 'niech, aby nie': *ut'ikam, ajt' se n'e spalim 52; to se dava n'a vrχ, ajt' tu n'e prska* 44 [at']. Por. **at'**.

akacje, -e 'akacja': *akacje ma p'jeknej kv'jet; n'a akac^y^ji* 434 [akácie, -e].

akacjovej, -a, -i 'akacjowy, z akacji': *musi bejt dževo 'akacjovi a b'orovi* 644 [SSJČ brak; (*akacjove dževo* 16S)].

aksam'itka, -i 'kwiat ogrodowy, Tagetes': *taki žuuti 'aksam'itki* 556 [SSJČ w innym znaczeniu; (*aksam'itki* 93C)].

akta, -ow pl. t. 'akta': *gm'ina pš'yjižďeua ďo kosteua, ďo aktou, v'itahovaua si* 287 [akta, akt].

ale 'ale': *no aue jak č^u^o^v^jek v'i, gde sou, to tam p'ohueda* 16 [ale].

ambona, -i 'ambona': *k'azaňi kňez žyka n'a amboňe; v'otpravuje pši oltaži, na ambonu vliza* [SSJČ brak; (*ambona* 84)].

amnestje, -e 'amnestia': *a potom zas višua ń^e^aka amnestje* 309 [amnestie, -e].

angina, -i 'angina': *angina — boli h'rduo i je horkost* [angina, -y].

angrešt, -u 'agrest, Ribes grossularia': *angrešt, -u* [angrešt, -u].

angličkej, -a, -i 'angielski': *anglička* 'rasa konia' [anglický].

amerikani, -u pl. t. 'gatunek kartofli': *'amerikani* 256 [SSJČ brak; (*amerykany* 90P)].

amerikanskej, -a, -i 'amerykański': *amerikanski sosni* [americký].

anemje, -e 'anemia': *čuovjek je buedej, ma anem'i* [anemie, -e].
ańi partykuła 'ani': *n'e utekli, stāli, ańi-ańi* 'o jeleniach' [ani].
antaba, -i 'klamka': *antaba, -i* [SSJČ brak: (*antoba* 85)].
antipka, -i 'antypka — laska z wiśni tureckiej' SJP: *antipka*; *antipkou se potp'ira starej čuov'jek* [SSJČ brak].
apteka, -i 'apteka': *apteka* [SSJČ: *apoteka, -y].
aptekař, -e 'aptekarz': *aptekaš, -aže* [SSJČ brak; (*aptyka, aptykoš* 93C)].
ar, -u 'ar': *morga — padesat šest aru*; *deset arou, dvacet arou* 24; *deset arou toho unu* [ar, -u].
arbata, -i 'herbata': *arbata* [SSJČ brak; (*arbate s tygo rob'om* 100)].
arešt, -u 'areszt': *arešt, -u* [arest, -u; (*arešt* 72, *do areštu* 87S)].
arkušerka, -i 'akuszerka, położna': *arkušerka* [SSJČ brak; (*arkušerka* 83B)].
armata, -i 'armata': *to z armat to biuo ti šrapn'ele* 308 [SSJČ brak; (*od armot* gen. pl. 11)].
asfałtovej, -a, -i 'asfaltowy': *siuńice asfautova* [asfaltový].
asi 'chyba około, w przybliżeniu': *to asi bi biua ku'ańice* 26; *mi sme bili zas asi šest kilometru na uouce'u sena* 49; *to asi ze tšy dńi* 42, *no aue asi puu vijeuo ďo Česka* 76 [asi].
asygnata, -i 'asygnata, kwit na wydanie drzewa': *dževa teťki jak se χce, to tšeba 'asygnatu podat*; *to se musi dostat asignatu* 59, *jesli se asygn'atu dostane, to si ho pš'yveze* [SSJČ: asignace, -e].
aspirina, -i 'aspiryna': *aspirinu se bere na poti* [SSJČ: aspirin, -u].
astma, -i 'astma': *gdo ma astmu, to to kouži, p'otahuje dim*; *asma* 6 [astma, -y].
astra, -i 'aster': *astra, vońi to m'enujou astri* 555 [astra, -y, aster, -tru].
ať 'niech, aby': *jak χce žit, ať 'uťika n'a ves*; *dava se, ať se ďecko bav'i*; *tak se 'uuožiuo tou kopku, ať uš tam n'e teče*; *ať to tepuo se 'udřži* 193 [ať]. Por. **ajť**.
auťičko, -a 'auto': *a mje se to skoro bričkou ľib'iuo jak tej ti 'auťičkem teť* 566 [autíčko, -a].
auto, -a 'auto': *teťki to χitnou auto, a jedou* 131, *nakuadńi auto* 'ciężarówka': *šofer jezďi autem* [auto, -a].
autobus, -a 'autobus': *autobus pševaži ľiďi*; *v'ihoďili ho s toho autobusa* 540 [autobus, -u].
azbest, -u 'azbest': *azbest* 197; *mi to žykame azbest, tam eterńik* 297 [azbest v. asbest].

azot, -u 'azot': *bo to je azot, azotu mnoho* 227 [SSJČ brak; (*azotńak* 93C)].
azotovej, -a, -i 'azotowy': *navus azotovej* [SSJČ brak].
až 'aż': *to hue tu hue r'ostřhua aš tu p'ot koueno* 47, *a teť je nas tšeχ i jaš ... i aš se liχo ďeua* [až].

B

baba, -i 'baba': *to ńegdo v'od babi v'ipujčovau*; *babouχ* gen. pl.; *baba s pituem* 'żebraczka' [baba, -y].
babatko, -a 'kawałek ciasta chlebowego, zostawiony na zakwaszenie następnej rozczyny': *N'eχame si taki b'abatko dicki na tu rošč'ynu* 117 [SSJČ: *babatko, -a 'děťátko'].
babća, -i 'tu: teściowa': *teśćova, no to bapća* 275 [SSJČ brak].
bab'ička, -i 'babka': *bab'ička* 26, 137; 'teściowa': *teśćova, no to bapća, bab'ička* 275, *jak pŗvńi biuo, to b'ab'ička mu daua takej z ůutka* 132 [babička, -y].
babka, -i: **1)** 'babka, roślina Plantago': *bapka*; **2)** 'ciuciubabka': *tu bapku se hrauo*; **3)** 'kowadełko do klepania kosy': *n'akuepat ku'aďiukem n'a bapce* 242, *na bapce — taki źeuezo* [babka, -y]; **4)** 'rodzaj pieczywa': *bapka* [SSJČ: bábovka, -y].
badat 'badać': *tag i teťki badaj* (o torfie) [bádati].
badeł, -e 'badyl': *badeu, badeue* gen. sg., *kompost ďeua se z badeu vod br'amboru*; *mi to sme dicki brali ti b'adeue, kopce sme zas tim pš'ykrejvali* 560; [SSJČ brak; (*badel* 87S, *badele* nom. pl. 93)]. Por. **baduł**.
baduł, -u 'chwasty': *se žyka baduu taki p'o tim zbjože v'ob'ili* 631. Por. **badeł**.
bagno, -a 'roślina rosnąca na podmokłych terenach, Ledum': *bagno* 26 [SSJČ brak; (*bagno* 87S)].
bahno, -a: **1)** 'bagno — podmokły teren': *bahno* [bahno]; **2)** 'roślina rosnąca na podmokłych gruntach, Ledum': *bahno to sou kvjeti, žikaj też na to r'ozmarina* [SSJČ brak; (*bagno* 85)].
baχnout 'uderzyć, wyciąć': *baχnou uapku* 'uderzył linią po dłoni' 109 [SSJČ brak; (*baχneu* 'zrobił „bach", upadł' 34)].
bak, -u 'baczek': *bak, baki* nom. pl. [SSJČ brak; (*baki* 'bokobrody' 93C)].

balije, -e 'balia': *bali̯e* 39, *bali̯i* acc. sg. [SSJČ brak; (*bali̯um* acc. sg. 15L)].

balit 'skręcać': *samośei̯ku se seu̯o i b'aliu̯o i̯i, k'ou̯žyu̯o se* 493 [baliti].

balje, -e 'balia': *bali̯e, ďo bali̯e se n'amoči prańi* 127, *pere se ve v'ańince nebo v bali̯i* [SSJČ brak; (*bali̯a* 93)].

bałvan, -a 'bałwan śniegowy': *ďeťi ďeu̯ai̯ kuu̯ečki ze sńehu i bau̯vani* [balvan, -u].

bamboš, -e 'pantofel domowy': *b'ambośe* nom. pl. 36 [SSJČ brak].

bandaž, -e 'bandaż': *bandaš, bandaže* gen. sg. [bandáž, -e].

bandita, -i 'bandyta': *bandita ma zbrań i morduje* [bandita, -y].

bańka, -i: 1) 'bańka na mleko': *bańka, ďo vi̯ederka ďoi̯ime, a do bańki se potom ceďi* 121, *mliko pševozi se v bańce*; 2) 'bańka lecznicza': *bańki sou̯ dobri, i̯ak i̯e zapau̯eńi*; 3) 'łapka na muchy': *bańka na štireχ nožičkaχ ze sku̯a, naliu̯o se sirovatki i tam ti mou̯χi šli* [baňka, -y].

bańkovat 'o ulatnianiu się baniek podczas fermentowania': *tag bude to b'ańkovat v'ino* 516 [SSJČ w innym znaczeniu].

barak, -u 'barak': *barak, dum s pu̯acem* [barák].

barčik, -a: 1) 'orczyk': *barčik; pr'ostranki zau̯ožit ďo barčika* 501; 2) 'drążek, na którym zawiesza się orczyk': *barčik i puu̯bark na i̯edniho końe* 159 [SSJČ brak; (*barcyk* 88)].

barłoh, -u: 1) 'słoma nierówna, zmierzwiona, wychodząca z maszyny': *mame mašinu takou̯, au̯e vona i̯en baru̯oχ ďeu̯a* 9, *to nei̯ńi rou̯na su̯ama, i̯en taka ružna, baru̯oχ se menui̯e* 251; 2) 'słoma zgrabiona ze ścierniska': *no i ten baru̯oχ se potom dava n'a kupki* 246. [SSJČ brak w tym znaczeniu; (*baru̯uk su̯uma targano* 84)].

bařč, -u 'barszcz': *buu̯vi m'ačkani i̯ag ďo zalivai̯ki, ďo bašču, i̯ak to žykai̯* 260 [SSJČ: baršč, -e 'polská polévka z červené řepy'; (*bošč* 87S)]; por. **bošč**.

barva, -i: 1) 'kolor': *bordova barva; u̯up'in ma rozmai̯iti barvi* 531, *višiva se rozmaitimi barvam'i*; 2) 'farba': *potom se da ďo barvi, to taki vi̯ide kr'atkovani, pi̯ekni v'ai̯ičko* 490, *vai̯ička se barv'i barvou̯, i̯aki se χce kolori; barva voka* [barva, -y].

barv'iř, -e 'farbiarz': *a či teťki tiš taki barv'iš tam i̯e* 320 [barvíř, -e].

barv'it 'farbować': *n'e χťeu̯ sam barv'it* 320; *a sme dicki barv'ili v'ai̯ička* 490; *v'ai̯ička se barv'i barvou̯, i̯aki se χce kolori* [barviti].

barvjerńe, -e 'farbiarnia': *to biu̯a taka b'arvi̯erńe; i̯ezďiu̯o se ďo Šťercova ďo barvi̯erńe* 320 [SSJČ: barvírna, -y].

baseń, -sńe 'wiersz': *potom ďeťi žykai̯ basńe* 450 [báseň, -sně].

basńička, -i 'wierszyk': *basńički* acc. pl. 486 [básnička, -y].

bašička, -i 'bazia, kwiatostan': *bašički pou̯šťi* [SSJČ brak; (*baśecki* nom. pl. 92)].

baśka, -i 'bazia, kwiatostan': *i̯asan ma taki baśki, co u̯eťei̯ z i̯asana* [SSJČ brak; (*baśki* nom. pl. 83B)].

bat se 'bać się': *bat se; i̯a se boi̯im* 445; *se boi̯ei̯* 3. pl. praes.; *s počatku to se čᵘoᵛi̯ek bau̯* 79; *i̯a sem se toho n'e bau̯* 6; *i vońi se bali* 138 [bati se].

bat, -a 'bat': *takei̯ bat n'osili* 136 [SSJČ brak; (*bat, bata* 93C)].

bav'idełko, -a 'zabawka': *bav'ideu̯ko, bav'ideu̯ka* [SSJČ brak; (*bav́itkᵘo* 34W)].

bav'it se 'bawić się': *se s tim bav'it* 34, *žeχotka — dava se, ať se ďecko bav'i* [baviti].

bavlna, -i 'bawełna': *šideu̯kem s takei̯ b'avlni* 461 [bavlna, -y]; por. **bavyłna**.

bečet: 1)'beczeć': *vou̯ce beči*; 2) 'płakać': *ďecko požad beči; no i̯ak ďecko b'ečeu̯o* 135; *b'ečeli* 106; *bečel* 'płakał' [bečeti; (*becy* 3. sg. praes. 93C)].

bečka, -i 'beczka': *bečka n'a zeli* 39, *nau̯ei̯t bečku* 55, *n'aku̯ademe se v bečku* 88. [bečka, -y].

bečkovat 'spowodować wzdęcie': *se tei̯h hub nai̯et i potom strašńe ho b'ečkovau̯o* 518 [SSJČ brak].

bednař, -e 'bednarz': *bednaž ďeu̯a sou̯tki, bednaže* gen. sg. [bednář, -e].

bedro, -a 'biodro': *bedro, bedra* nom. pl. [bedra, -der; (*b'edro, b'edra* 83B)].

begonje, -e 'begonia': *begońi̯e* 529 [begónie, -e].

bejček, -čka 'byczek': *bei̯ček* [býček, -čka].

bejk, -a 'byk': *bei̯k, z'ab'iu̯o se bei̯ka* 169,*v'iďeu̯ sem bei̯ki* [býk, -a].

bejt 'być': *može bei̯t dešť* 35, *musi bei̯t pasek* 27, *no to može bei̯t i muskei̯ tež* 6, *di sem to h'ospodažem, to sem už dvakrat se v'ipaliu̯* 50, *i̯a sem biu̯, sem rat; nei̯sem doma; vońi p'oᵈdai̯: naz i̯e mnoho, a ti si sam* 150, *co ses se n'e naučiu̯; seš; tam gde i̯e mu̯ada* 121, *z i̯eteu̯em to i̯e mau̯o prace* 35, *to i̯e i̯ešťe svei̯ roboti* 23, *prace i̯e dost* 4, 16; *i̯e p'ohoda, to zaz vozi* 7, *žito i̯e n'a vozaχ* 69, *vuz i̯e peu̯nei̯* 52, *von i̯e rat; troχu vu̯ei̯e teho bošču i uvažy se i i̯ez zalivai̯ka* 116; *u nas nei̯ńi spulnoti* 14, *nei̯ńi kuχu* 41, *u̯etoz nei̯ńi* 42, *i̯esli sme sam'i, to p'o česku muuv'ime* 76, *dovi̯eďeli se, že sme Čeχi* 151; *mi sme doma; au̯e i̯ak ste taki hu̯oup'i to n'osiu̯ei̯te*[illegible]10, *poᵘda, p'oďivei̯te, ste to seščeńice* 582, *gde vońi sou̯* [illegible] *pšimocovani sou̯; zahrada, co sou̯*

slivi; sou̯ dvoi̯e śńice 26, kau̯ci to ėšťe dneska sou̯ 22, tam zas sou̯ kravi 70, tak se troχu pˈosχazei̯ a ńˈekeri, co tak sou̯ doma 152; nei̯sou̯ dešťe 21; budu; i̯en budeš pšyi̯movat 78, u mi̯e nˈe budeš ńiʒ ďeu̯at 78, tei̯ χau̯pi̯e bude padesat u̯et; bude pohoda 145, tam bude u̯en 24, bude se vozit 2, budou̯ kosit 5, tu hu̯e budou̯ śńice 26; neš tak bude; ťiχo buť; aď i̯e sťena hrupši 198; kamz biu̯; takei̯ biu̯; to i̯uš strah biu̯ 53, brater tam biu̯ 77; a potom tam ʲuš biu̯a ďekou̯ka 52, no i tag biu̯o 53, vona biu̯a zˈa mu̯ada i̯ešťe 17, tam biu̯a kuχńe 86; au̯e kara to bi tež biu̯a 148; i̯ag biu̯o mau̯o, to tša i̯im biu̯o zerńi pšʲym'iχat 41, nˈe biu̯o to pošivańi, dekou̯ka biu̯a 52, biu̯o nas vosm'i 7; ve voi̯sku sem biu̯ tšy u̯eta 74, i̯ag i̯ešťe sem biu̯ doma 148, taki v Čermešińe sem biu̯ 77; u̯ončńikem sem biu̯ 81, potom sem biu̯ pšy kuχńi bez dvi̯e u̯eta 81, biu̯a sem nemocna 6; no to sme bili pšeci mi̯esic sam'i 87, mi sme bili asi šest kˈilometru nˈa u̯ou̯ce ˈu sena 49; a sme teš tak pravi̯e bili v sˈekńici 50; i̯agbi ste šu̯a do stodoli 418, znau̯a ste i̯e 448, No ste u naz ešťe nˈe biu̯a 543, vi ste tam pšeci tež biu̯a 543; bili dešťe 21, potom se ušiu̯o pitu̯e i ʲuž bili 23, no to dvori bili 82, dau̯no zˈabavi nˈe bili i̯ak teť 99, valce bili 64, tu N'emci bili 61, Rusi ʰu nas taki bili 75 [býti].

bejtka, -i 'snopek zboża': *kupki po vˈosumnaz bei̯tek 626; bei̯tka, teťka to seče i važe taki mali snˈopečki. Mi žykame bei̯tki 7, u naz žykame bei̯tki na to 6* [SSJČ brak].

bejvat 'bywać': *bei̯va 37, no au̯e taki u̯eta nˈe bei̯vai̯ 240, dicki tam ńeco bˈei̯vau̯o 92* [bývati].

bek, -u 'płacz': *čeho taks pšyšu̯a s takim bekem; pšyšu̯a z bekem 581* [bek, -u].

beksa, -i 'płaksa, beksa': *beksa* [SSJČ brak; (*beksa* 93C)].

belgijskej, -a, -i 'belgijski': *belg'ii̯ski* nom. pl. 227 [belgický].

bele co 'byle co': *v'iχa z beu̯e čeho, užiznou̯ z bezu* [SSJČ brak; (*bele co* 85)].

bele gde 'byle gdzie': *pomahau̯o se pšý budovaχ beu̯e gde* 403. [SSJČ brak; (*bele gʒ́e* 20J)].

bembńit 'bębnić': *vzali pekače, začali bembńit* 479 [SSJČ brak; (*bymbńić* 16S)].

bembenek, -nka 'mechanizm w maszynie do szycia': *bembenek a na to čʒun* 462 [SSJČ brak; (*bymbynek* 93C)].

bembenkovej, -a, -i 'o maszynie do szycia z bębenkiem': *bembenkovi mašini* 462 [SSJČ brak].

benzina, -i 'benzyna': *to hoży, i̯agbi gdo naliu̯ nafti abo ńakei̯ benzini do teho* 117 [benzín, -u; (*bąźyna* 14)].

bera, -i 'plotka': *beri ďeu̯a, pletki* [SSJČ brak].

beran, -a: **1)** 'baran': *beran, vou̯ce musi mi̯et berana — parka se* [beran, -a]; **2)** 'koło zębate do napinania tkaniny w warsztacie tkackim': *biu̯ takei̯ beran žʲeu̯eznei̯* 117.

beranek, -nka 'koło zębate w warsztacie tkackim': *biu̯ druhei̯ bˈeranek, co se pˈopušťeu̯o* 178 [SSJČ brak w tym znaczeniu].

beret, -u 'beret': *a no to ńeaki ku̯obou̯ki, beret, tak to v'icei̯* [SSJČ brak; (*beret* 28D)].

betonovej, -a, -i 'betonowy': *su̯ou̯pi ďali betonˈov'i* 414 [betonový].

bez: **1)** 'bez': *bˈez nohi 57, i̯aka to vˈeseu̯ka bez mu̯adiho 102, bes pšesazovańi* 20 [bez]; **2)** 'przez': *kiše bez noc 118, potom sem biu̯ pšy kuχńi bez dvi̯e u̯eta 81, bez den 91, bˈes pu̯ašť to tu pšešiu̯o 75; hlina bez zimu pšʲeu̯ežeu̯a 192, bez žńe* 292 [SSJČ brak; (*bez i̯edne noc* 80a)].

bez, -u 'bez, Syringa vulgaris': *bez ružovei̯, bes fii̯au̯ovei̯, a to sou̯ nˈarcize i bes 529, mnoho bezu* [bez, -u 'šeřík'].

b'ible, -e 'biblia': *modu̯ei̯ se s kńiški, b'ible* [bible, -e].

b'iblje, -e 'biblia': *vzali se sobou̯ b'iblii krˈalickou̯* 106 [bible, -e].

b'ibulka, -i 'bibułka': *sipau̯o se tabak i krou̯ťiu̯o se v b'ibu̯uce* 30 [SSJČ brak; (*b'ibu̯ka* 87S)].

b'ič -e: **1)** 'bat': *b'ič, b'ičem se końe pohańi*; **2)** 'uderzenie batem': *i̯ak von se spu̯aši, to i̯a mu par b'ičou̯ i̯ešťe dam a pšʲydr̥žim* 45 [bič, -e].

b'ičisko, -a 'biczysko': *b'ičisko; z i̯au̯ou̯ce ďeu̯a se koše, bˈičiska* [SSJČ: bičisko, -a 'bičiště'; bičiště 'držadlo biče'; (*b'icysko* 84)].

b'ida, -i 'bieda, nędza': *b'ida, v veu̯kei̯ b'iďe* [bida, -y].

b'ida nieodm. adv. 'trudno, szkoda, niestety': *u̯etos se m'i to v zˈahratku ďostau̯o, b'ida to vˈikatrup'it; b'ida fšeχno, že nei̯ńi mei̯ ceri dnes* 5. [SSJČ brak; (*b'ida była iść* 87)].

b'idelec, -lce 'drążek': *biu̯ bˈˈideu̯ec vˈokutei̯, co zˈahačovau̯ za ti brani i kuń tahnou̯* 162 [bidelec, -lce].

bidlet 'mieszkać': *i̯a uš teď v'im, gde vońi bidu̯ei̯* 541 [bydleti].

b'idlo, -a: **1)** 'część warsztatu tkackiego': *bili b'idu̯a f ten pˈapr̥stek vu̯ˈoženei̯ 177, teʲma bˈˈidu̯ema se tim pˈapr̥skem pšyb'ii̯eu̯o* 178 [bidlo, -a (*b'idu̯a* 84)]; **2)** 'tyczka do wieszania bielizny': *b'idu̯a* 176.

b'idnej, -a, -i 'biedny': *b'idnei̯, dei̯ to b'idnei̯m liďem, takei̯χ b'idnei̯χ* 91 [bidný].

b'idńejši, -i, -i 'biedniejszy': *i̯ag biu̯a bohačši, to se ˈubrau̯a u̯epši, a i̯ag b'idńei̯ši, to liχčei̯c* 228 [bidnější].

b'igos, -u 'bigos': *šikui̯e se b'igos* [SSJČ brak; (*b'igᵘos* 34)].

b'ijak, -a 'bijak, część cepa': *b'ii̯ak i̯ak to žykali* 422 [bijak, -u; (*bii̯ok* 84)].

b'ilit 'bielić': *sťeni se b'ili; žaden ne χce pšyi̯t b'ilit* 'malować mieszkanie' 585 [biliti].

b'iłej, -a, -li 'biały': *zubi b'ili i̯ako sei̯r; b'iuei̯ χu̯ep* 'jasny chleb': *b'ili mraki, ku̯ęmbati; abi pradu̯o biu̯o b'ili; na b'iu̯ei̯ m'isce; smrodin ma b'ili k'ˈitečki* [bílý].

b'iłeńi, -i 'bielenie, malowanie mieszkania': *ne v'im i̯ak s tim b'ˈiu̯eńim bude* 584.

b'iło 'biało': *rozmarina roste v u̯ese, b'iu̯o kvete* [bilo].

b'iłohurskej, -a -i 'białogórski': *i̯aki ti vot b'iu̯ohurskei̯ voi̯ni* 105 [bělohorský].

bit, -u 'mieszkanie': *bit* [byt, -u].

b'it 'bić': *b'it; klin b'ii̯e se ďo pr̥stena; hoďini b'ii̯ou̯; b'ii̯ ho* [bíti].

b'itnej, -a, -i 'człowiek, który lubi się bić, awanturnik': *b'itnei̯ často se z druhim b'ii̯e* [SSJČ brak; (*bitny tyn vos χu̯opok* 16S)].

b'iżmak, -a 'piżmak, Ondrata zibethica': *b'ižmaki* nom. pl. [pižmová krysa; (*ṕižmak* 1B)].

bjehat se 'o krowie: latować się': *krava bi̯eha se* [SSJČ běhati se '(o zvířecích samicích) projevovat pud k páření'].

bjehnout 'biegnąć, iść prędko': *bi̯ež zakop* 639 [SSJČ: -běhnouti jen s předp.].

bjelizna, -i 'bielizna': *kuferek — dr̥ži se bi̯eliznu, pradu̯o šp'inavi, brudni — fšecko do hromadi* [SSJČ brak w tym znaczeniu; (*beľizna* 84)].

bjeliżńarka, -i 'bieliźniarka': *bi̯ěližńarka* [SSJČ brak; (*beľiźńorka* 93C)].

bjełko, -a 'białko': *bi̯eu̯ko, -a* [SSJČ: bilek, -lku; (*bau̯ko* 84)].

bjełounkej, -a, -i 'bielutki': *se v'ipere i̯i vˈe voďe, aď i̯e bi̯ˈeu̯ou̯nka* 265 [bělounký].

bjełši, -i, -i 'bielszy': *χu̯eba na mu̯eku zaďeu̯anei̯ i̯e bi̯eu̯ši* [SSJČ: bělejší; (*belso i ḿeŋkso* 88)].

bjeżet 'biec': *bi̯ežet; Bi̯ež i̯ešťe dau̯* 149, *bi̯ešte* 2. pl. imperat. [běžeti].

bliknout 'nacisnąć kontakt': *A tei̯ť to se blikne i i̯už i̯e svi̯etu̯o* [bliknouti].

bliźńe, -ate 'bliźnię': *bližńata* nom. pl. 16, 132 [SSJČ brak; (*bľiźńinta* 83)].

blizounčko adv. 'bliziutko': *i̯ak tu χceme i̯it, to tadi mame blizou̯nčko* 577 [blizoučko].

bliž adv. 'bliżej': *Ten ni χťeu̯, žebi i̯emu biu̯o bliš* 108 [bliž, blíže].

bliže adv. 'bliżej': *ti dvi̯e bili bliže* 17 [bliž, blíže].

bližńe, -ate 'bliźnię': *bližńata* nom. pl.; *bližńat* gen. pl. [SSJČ brak; (*bľiźńinta* nom. pl. 83)].

blok, -u 'blok mieszkalny': *ne χci ʲid ďo teʲh blokou̯χ* 654 [SSJČ brak w tym znaczeniu].

blundin, -a 'blondyn': *blundin* [SSJČ: blondýn, -a; (*ćimny blundyn* 20)].

blaťisko, -a 'błocisko': *bu̯aťisko* [SSJČ brak; (*bu̯oćisko* 87S)].

blato, -a 'błoto': *dnez i̯e bu̯ato* 144, *z bu̯ata* 114, *lin žii̯e v bu̯aťe* [bláto, -a].

bleχa, -i 'pchła': *bu̯eχa hriže* [blecha, -y].

bledej, -a, -i 'blady': *ču̯ovi̯ek i̯e bu̯edei̯, ma anem'i; malvi ružovi i bu̯edi, rozmaiti* [bledý].

bledšej, -a, -i 'bledszy': *bes i̯asnei̯ bu̯etši* [bledši].

blejskat se 'błyskać się': *i̯ak i̯e bou̯že, bu̯ei̯ska se* [blýskati se].

blejsko adv. 'blisko, prawie, około': *mui̯ bratr̥ i̯už mi̯eu̯ bu̯ei̯sko v'osumdesat pi̯et* 195 [blizko, blízce].

blesk, -u 'błyskawica, błysk': *bu̯esk* [blesk, -u].

blunkat se 'błąkać się': *aďvon se ńegde nˈe bu̯uŋka, i̯en aď i̯už v'i, gde ma kvateru* 611 [SSJČ brak; (*kot śe kai̯iž bu̯unko* 16S)].

bluza, -i 'bluza': *bu̯uza i̯e kratka i̯ak cfiterek; tša mu biu̯o kou̯p'it ńťakou̯ bu̯uzu* 68 [bluza, -y; (*bluza* 15)].

bluzečka, -i 'bluzeczka': *ˈub'irali bu̯ˈuzečki i spˈudńički grˈanatovi* 469 [SSJČ tylko: blůza, -y; (*bluzecka* 20)].

bluzka, -i 'bluzka': *bu̯uska* 36; *bu̯uska i̯e kratka, do pasa; brošku se zap'ina ďo bu̯uski; i̯ešťe mam posle mami takou̯ bu̯usku* [bluzka, -y; (*bluska* 87S)].

bo 'bo, albowiem': *bo zimi̯e to ne* 43 [bo, neboť].

bober, -bru 'bób': *bober; bobru* gen. sg. 20, 599 [SSJČ: bob, -u; (*bober* 84)].

bobkovej, -a, -i 'bobkowy, laurowy': *b'opkovei̯ listek* 519, *trošku bopkoviho listka i̯a davam* 116 [bobkový].

bočnej, -a, -i 'boczny': *pr̥kno bočńi* [boční; (*bočny* 28D)].

boćan, -a 'bocian': *boćan* 16 [SSJČ brak; (*boćan* 84)].

bodlak, -a 'oset': *bodu̯ak, b'odu̯aki v'itr̥hat* 23, *bodu̯aki* 238 [bodlák, -u].

bohač, -e 'bogacz': *bohač, -e* [boháč, -e].

bohatej, -a, -i 'bogaty': *z bohatim; bohati* nom. pl.; *bohatei̯χ* gen. pl. [bohatý].

bohatši, -i, -i 'bogatszy': *Jag biu̯a bohačši, to se ubrau̯a u̯epši* 288 [bohatši].

boχin, -χna 'bochen': *tam ˈupečou̯ toho χu̯eba boχin* 249 [SSJČ bochan; (*boχyn* 92)].

boχńiček, -čku 'bochenek': *vˈiďeu̯ame ti boχńički* 173 [bochniček, -čku].

boχnik, -a 'bochenek': *boχńik, boχńika* gen. sg., *ďeu̯ame bˈoχńiki* 173 [bochník, -a].

boχińe, -e; **boχyńe** 'roślina na mokrych łąkach, na torfowiskach, mająca czarne owoce większe od jagód': *boχińe – pˈo pou̯sku žˈuravi̯e; boχyńe sou̯ vi̯eči i̯ak i̯ahodi* [SSJČ brak; (*u̯oχyńa* 83L)].

bolet 'boleć': *boli* 3. sg. praes. [boleti].

bok, -u 'bok': *bok; kou̯ki – pˈiχa v boku; u̯atki mi̯eli z boku* 130, *skšidu̯a vˈodhṛnu̯i̯ou̯ zem na bok; tam zas troχu dau̯ei̯c tam na boku vou̯ce sou̯* 70 [bok, -u].

boł, -e 'bal, belka, deska grubsza niż dwa cale': *bou̯ – s toho se stavˈi* 'buduje'; *ti boᵘu̯e, ti podvali – taki boᵘu̯e, žebi to na tim stau̯o* 416 [SSJČ brak; (*bole* nom. pl. 85)]. Por. **boul**.

bołeni, -i 'bolenie, ból': *bou̯eńi* [bolení, -i].

bolest, -ti 'boleść, ból': *bou̯est; s tei̯ma bou̯estˈima* ‖ *-ema* [bolest, -i].

bołet 'boleć': *gdi v hṛdu̯e boli, ruka mńe f sχinańi boli; to bou̯ei ruce* 44, *zubi mńe bou̯ei̯* [boleti].

bombka, -i 'bombka, choinkowa ozdoba': *bompki sou̯ nˈa stromku* [bombička].

bordovej, -a, -i 'bordowy': *bordova barva* [bordový].

borovej, -a, -i 'sosnowy': *bˈorovei̯, sˈosnovei̯, mi to žykame borovei̯ na to* 441, *ďevo bˈorovi* 644 [borový].

borovˈice, -e 'sosna': *bˈorovˈice i̯e vˈi̯eči, Au̯e hˈu nas, tu h našiχ u̯esaχ to i̯en bˈorovˈice se sazei̯* 59, *co z borovˈice spadne* 166, *užist borovˈici* acc. sg. 61, *To u nas taka pˈiu̯a ďo borovˈic* 60 [borovice, -e].

borovˈička, -i 'sosenka': *borovˈička; Bo tam sou̯ piski, to tam bˈorovˈički rostou̯* 62 [borovička, -y].

borowka, -i; **boruwka**: 'borówka': *borou̯ki* ‖ *boruu̯ki* nom. pl. 21 [borůvka, borovnice, -e; brusnice, -e; (*borufki* nom. pl. 93C)].

boruvčỳvje, -e 'krzewy borówek': *Nˈegde, gde i̯e ńišši, to i̯ahodini rostou̯, bˈorufčyvi̯e* 63 [SSJČ brak; (*borufcyvé* 87)].

boso adv. 'boso': *ďzyu̯ se šu̯o i boso* 130; *boso – bez botu; na boso* 'chodzić w butach na bosą nogę' [boso].

na boso 'boso, bez obuwia': *na boso; tšᵉa biu̯o nˈa boso* 191 [na boso].

boršč, -u 'barszcz': *bošč, boščcu* 116 [SSJČ: boršč, -e 'lidová ruská polévka'; (*zakišo śe bošč* 87S)].

bot, -a 'but': *χitne zˈa nohu – no bod ʲi stahne* 102, *podešva pod botem; šeu̯c ďeu̯a boti; pastu ďo botou̯χ* gen. pl. 71, *boso – bˈez botou̯χ, boti se vobou̯va; i̯ak sou̯ boti ńekedi zˈepsuti* 131 [SSJČ: bota, -y].

bouda, -i 'buda': *psi bou̯da, ďo bou̯di* gen. sg. 56; *židou̯ska bou̯da* 'rudera'; *χram zas pˈopravˈili, bou̯di se popravˈiu̯o – zas se hˈospodažy* 'budynki' 3 [bouda, -y].

boudka, -i 'o szopce': *s tou̯ bou̯tkou̯* 95, *bou̯tku ma* 95 [boudka,-y].

boudnout 'ubość': *i̯ak mi̯e kerei̯ bou̯dne tima rˈohama* [bodnouti].

bouχnout 'buchnąć, upaść': *pak sem tag bou̯χu̯a i̯ak pu̯acek* 688 [bouchnouti].

boul, -e 'bal, belka': *podvau̯ – bou̯le dževi̯eni, i̯e s teho sťena; bou̯le se do toho feu̯cu zaku̯ada* [SSJČ brak; (*bole* nom. pl. 85)]. Por. **boł**, **boul**.

boulik, -a 'klocek, podstawka do piłowania drzewa': *kou̯sek bou̯lika* [SSJČ brak; (*balik* 'mały bal' 87S)].

boul, -u 'bal': *do teχ su̯ou̯pu se zaku̯ada taki bou̯u̯e i to i̯e sťena* 416, *podvali, taki bou̯u̯e* 416 [SSJČ brak; (*bol* 87S)].

bouře, -e 'burza': *i̯ak i̯e bou̯že, bu̯ei̯ska se, žmˈi; ńᵉaka bou̯že višu̯a* 53, *mrači se, dušno i̯e, ma se nˈa bou̯ži* 142, *duha i̯e pˈo bou̯ži* [bouře, -e].

bouřyt 'burzyć': *bou̯žym* 1. sg. praes. [bouřiti].

božej, -a, -i 'boży, boski': *boži narozeńi to pruńi svatki* [Narození Páně 'svátek Hod boží vánoční']; *boži fstou̯peńi* 459 [Nanebevstoupení].

brabenec, -nce 'mrówka': *brˈabenec* 21. [SSJČ: braben- v. mraven-].

brada, -i 'broda': *brada; šatek se zˈau̯oži i zˈavaže se uzlik pˈod bradou̯* 125 [brada, -y].

braχnout 'braknąć': *i̯ak tu f Kučovi̯e braχu̯o kantora* 412 [SSJČ brak]. Por. **braknout**.

braχovat 'brakować': *i̯ag i̯už bi matki i̯im braχovau̯o* 663 [SSJČ brak].

brak, -u 'krótka belka w ścianie domu drewnianego': *brak; braku; pomezi tramama kratki pṛkna – braki* [SSJČ brak; (*braki* nom. pl. 6T, 12J)].

braknout 'braknąć': *No mi žˈykame, že nam toho bṛzi brakne, i̯ak ˈuďeu̯ame kᵘou̯basu* 88 [SSJČ brak; (*braku̯o χleba* 16S)]. Por. **braχnout**.

brambor, -a 'kartofel': *a buu̯vi – ńegdo žyka brambori, mi žykame*

buụvi 116; *ịag brambor ľiďi χťeli sazet, ti buụvi povịezme p'o našimu* 225, *I burak dobreị i brambor dobreị* 305, *P'oụefka se 'uvažy a br'ambory* 87, *saďi se brambori; ďo večera se br'ambori zb'ira* 16, *možna i brambor mu 'uvažyt* 254, *to se tam 'uvažyụo brambor* 40, *kompost ďeụa se z badeụ vod bramboru; to se bramboruχ tam nakụade a pšykụade se teịma oụhụema* 14; *seịe se žito po teịχ bramboreχ* 346 [brambor, -u]. Por. **bulva**.

bramborek, -rku 'kartofelek': *na zimu se ti bramborki viďeụava, na ịaro se saďi* [brambůrek, -rku].

bramborovej, -a, -i 'kartoflany': *nať bramborova* [bramborový].

brana, -i 'brona': *brana, brani* gen. sg., *vụači se branoụ; ịak vemu pụuχ nebo brani* 107, *A di se mnoho n'atahne, to se brani p'odnesava a zas se ịede* 37; *potom se branma p'ovụači* 632 [brána, -y].

braňik, -u 'broniak, ząb w bronie': *braňiki pudu rozhazuịoụ, braňiki ž'eụezni* 162 [SSJČ brak; (*bruňňik* 89)].

braňit 'bronić': *každi se ịešťe toho braňi* 428, *braňi f soụďe advokat* [brániti].

branzol, -u 'brandzel, twarda skóra w bucie, do której przybija się podeszwę': *branzol* [branzol, -u; (*branzel* 93C, *branzol* 24S)].

brat 'brać': *brat poụe v ǯeržavu; z druheị strani bere se p'iụu* 60, *bžesk to se ďo stụaňi bere* 63, *bere se šesnaz ľiďi* 10, *aspirinu se bere na poti; Ịag z'esečeme, b'ereme mašinu* 37; *hnoịoụku to bereme s ustempu* 226; *n'e berte* 672, *beroụ do voịska* 75, *No beroụ to tšeba it* 75, *kšižaki na sụamu, žebi v'itr n'e braụ; Na zimu ịak ịuž mrazi se beroụ* 12, *to sme ịuž n'e brali* 85, *zas si tam brali to n'a vozi* 83; *to potom se ịuš se z'a ụen braụo* 25; *beroụ se mụadi* 'pobierają się' [bráti].

bratanec, -nce 'syn brata': *O mame tam streịčkoụ a bratanci, a sesṭšeňice* 131 [SSJČ: bratranec, bratránek; (*bratoňec* 93C)].

bratek, -tka 'bratek, Viola tricolor': *bratki* nom. pl. [SSJČ brak; (*bratek* 93)].

brater, -tra 'brat': *Ja sem χoďiụ, brater χoďiụ i sestra* 108, *muị brater v'iďeụavaụ taki prački* 128, *A potom brater tam pšyịeụ muị* 49; *sviho bratra* acc. sg.; *dam to br'atrov'i; v'o bratov'i; mam dvoụχ bratšy, ze sveịma bratšyma* [brater, -tra].

bratranec, -nce 'bratanek, syn brata': *bratranec, bratrance* gen. sg. [bratranec].

bratraňice, -e 'bratanica': *bratraňice* [SSJČ tylko: bratranec, bratránek].

bratrova, -ej 'bratowa': *ma bratrova* 533, *bratroveị* gen. sg. [⁺bratrová, -é 'bratrová žena, švagrová'].

bratříček, -čka 'braciszek': *bratšiček, bratšička; bračšiček* 274 [bratříček, -čka].

brazda, -i 'bruzda': *koňem se viχakuịe brazdi; hakem ďeụa se brazdi; žebi časťeịc teịh brazdoụh biụo* 223; *tšeba mịet χoblik s feụcem von ďeụa brazdu hlibokoụ* [brázda, -y].

brazňice, -e 'bruzda odprowadzająca wodę z pola': *A br'azňice to zaz ịe napšyč, gde voda sχazi* 225 [SSJČ brak; (*bruźňica* 98S, *bruzdňica* 83)].

brdo, -a 'część warsztatu tkackiego; nici podnoszące cajgi': *Bili bṛda, co se ịiχ n'atahovaụo* 204, *bili b'ṛdā, taki vočka f teịh b'ṛdāχ* 177 [brdo, -a]. Por. **płoχa**.

brďičko, -a 'orczyk do bron': *bṛďičko* 11 [brdíčko, -a].

brdličko, -a 'orczyk do bron': *bṛdličko* [SSJČ: brdce, -e; brdečko; brdíčko 'rozporka'].

brečet 'beczeć, płakać': *ịak sem pšyšụa to sem tag brečeụa* 581 [brečet].

brejle, -li pl. t. 'okulary': *breịụe* 30, *breịli* gen. pl., *čụoviek, keri ne v'ďi, nosi breịụe* [brejle, brýle].

brev, brv'i 'brew': *bref, bṛv'i, bṛv'ịe* nom. pl. [SSJČ: brva, -y; (*bref, brve* nom. pl. 84)].

breverje, -i pl. t. 'gatunek gołębi': *breverịe* (pl.) [SSJČ brak; (*breveryịo* 32K)].

brička, -i 'bryczka': *brička na takeịχ risoraχ* 508, *naše bili vozeni br'ičkama* 566, *pšyịede tam ňeaka fura či tam ňeaka bryčka* 101, *brička, bríčki* gen. sg., *sin ịeụ bričkoụ* 401 [bryčka, -y].

brila, -i 'bryła': *formuịe se rukama briụu* [SSJČ brak; (*bryụa duza, pecyny mňeịse* 86)].

brinza, -i 'hamulec': *brinza – hamuụec s ụušinkoụ* [SSJČ brak; (*brynza* 83B)]. Por. **brynza**.

broskv'iňe, -e 'brzoskwinia': *broskf'iňe* [SSJČ: broskvoň, -ně].

broška, -i 'broszka': *broška, broški* gen. sg., *brošku se zap'ina do bụuski* [SSJČ: brožka; (*brośka* 93C)].

brouček, -čka 'robaczek świętojański': *broučki sv'iťeị v noci kolem svateho Ịana, broụček* 'o pszczole' 670 [brouček, -čku].

broučivej, -a, -i 'robaczywy': *se ịe (sliụki) pš'ebere, žebi n'e bili br'oụčivi* 511.

brouk, -a 'robak': *broụki* nom. pl. 20 [brouk, -a].

brousek, -ska 'osełka do ostrzenia kosy': *brou̯sek f kapse* 36, *to se brou̯skem br'ou̯siu̯o* 243 [brousek, -sku].

brousit 'ostrzyć kosę osełką': *A potom se seku̯o, to se brou̯skem br'ou̯siu̯o* 243, *gdo tam si brou̯si* 36. [brousit].

brožka zob. **broška.**

brucłek, -u 'kamizelka': *brucu̯ek* 36; *pot pu̯antou̯ i̯e brucu̯ek, nosi se, abi biu̯o tepu̯ei̯c* [SSJČ: bruclek, brunclek, bruslek 'druh selské vesty'].

brudnej, -a, -i 'brudny': *čuovi̯ek gdiž i̯e šp'inavei̯ || brudnei̯, musi se mei̯t; drži se bi̯eliznu, pradu̯o šp'inavi || brudni; pradu̯o, au̯e brudni* 175 [SSJČ brak; (*śćuŋgo te brudne smaty* 41)].

bruk'ew, -kve 'brukiew': *bruk'eu̯* [brukev, -kve; (*brukef* 84)].

brumbar, -a 'bąk': *brůmbar* [SSJČ: brumbál, brumbár v. brundibál].

brunzovej, -a, -i 'brązowy': *až vona (voda) se uďeu̯a br'unzova* 515 [SSJČ: bronzový; (*bru̯zovy* 87S)].

br̥va, -i 'brew': *br̥va* [brva, -y]. Por. **brev**.

brynʒa, -i 'hamulec przy wozie': *u nas toho nei̯ńi au̯e to brynʒa* [SSJČ: brak; (*brynze* acc. sg. 83B)]. Por. **brinza**.

br̥zi adv. 'wcześnie': *br̥zi fstat* 25, *šeu̯ rano kravu popast a šeu̯ domu br̥zi* 69, *br̥zi ranou̯š* 'wcześnie z rana' 45 [brzo, brzy].

břed, -u 'wrzód': *bžet, bžedu* gen. sg. [SSJČ: vřed, -u; (*bžut* 52)].

břesk, -u 'wrzos': *bžesk to se ďo stu̯aňi bere* 63, *bžesk kvete f i̯iu̯au̯ovo; z bžesku* 434 [SSJČ: břesk, -u 'nář. vřes'].

břet'inko, -a 'wrzeciono': *bžet'inko || bžet'iŋko; na bžet'inku* [SSJČ: vřeténko, vřetýnko; (*bžećuŋko* 15)].

břeźina, -i 'brzezina, drzewo brzozowe': *i̯e i mnoho též i bžežini, au̯e vi̯ečina i̯e b'oroviho* 441 [březina, -y].

břydko adv. 'brzydko': *to vona tak strašńe bžytko psau̯a ta ma seščeńice* 582 [SSJČ: ⁺břidký, břídilství].

břyχo, -a 'brzuch': *se teh hub nai̯ed mnoho, tag mu bžyχo χt'eu̯o potom puknou̯t* 518 [břicho, -a; (*bžyχo* 14)].

břynkat 'brzękać, dzwonić': *to i̯ak se n'a kose začne bžyŋkat* (aby rój pszczół usiadł na drzewie) 271 [břinkati; (*bžekać* 15L)].

břytva, -i 'brzytwa': *holi se bžytfou̯, žiu̯etkama* [břitva, -y].

břyzka, -i 'brzózka, brzoza': *a „bžoza" — bžyska* 166, *bžyska, z bžyski* gen. sg., *bžyzek* gen. pl., *b'orov'ički se z'asazi, či bžyski, či co* 217 [břízka, -y].

buben, -bnu 'bęben': *v buben paličkou̯ pukai̯*; 'część sieczkarni': *kosi pšymocovani sou̯ na vau̯ku pši bubńe* [buben, -bnu].

bučina, -i 'drzewo bukowe': *bučina i̯e dobri dževo na mebu̯e* [bučina, -y].

budinek, -nku 'budynek': *i i̯e v'ikončenei̯ b'udinek* 506 [SSJČ brak; (*budyŋk'i* nom. pl. 83B)].

budka, -i 'budka, tu o szopce': *z butkou̯* instr. sg. 28 [SSJČ: ⁺boudka; (*butka* 16S)].

budova, -i 'budowa': *n'a budovu, pomahau̯o se pš'y budovaχ* 403 [budova, -y].

budovat 'budować': *i̯ak χt'eu̯ sobi̯e b'udovat* 193, *ćešla budui̯e domi* [budovati].

budovlanej, -a, -i 'budowlany': *dževo budovlani na virobi* [SSJČ brak].

budovłanej, -a, -i 'budowlany': *inžyńer budovu̯anei̯* [SSJČ brak].

budowńičej, -iho 'budowniczy': *taki žemesńiki, taki budou̯ńiče* 306 [SSJČ brak].

budynek, -nku 'budynek': *desed budyŋku se sp'aliu̯o* 53, *budinki* nom. pl. 307 [SSJČ brak; (*budyŋki* 86)].

buχta, -i 'buchta, bułka słodka': *a cera vona tam uďeu̯ai̯e knedliki taki i taki buχti* 87, *p'očastui̯e buχtou̯* 188 [buchta, -y].

buk, -u 'buk': *buk* [buk, -u].

buket, -u 'bukiet': *ortenzi̯e to mai̯ taki buketi veu̯ki* 529 [buket, -u].

buks, -u 'żelazna pochwa, łożysko wewnątrz piasty koła': *do proščetka vivr̥tau̯ ďiru, vstr̥čiu̯ buks žeu̯eznei̯* 209 [SSJČ brak; (*buks* 93)].

bul — bul 'wykrzyknik na przywoływanie gęsi': *bul — bul* [SSJČ brak].

bułanek, -nka 'koń bułany': *buu̯anek i̯e šedei̯ z malima i̯abličkama* [SSJČ brak; (*buu̯anek* 28D)].

bulva, -i 'kartofel': *ńegdo žyka br'ambori, mi žykame buu̯vi* 116, *a i̯ag bude buu̯va ceu̯a* 258, *vemu buu̯vu v'aženou̯* 603, *vodńisti buu̯vi; hospodińe saďi buu̯vi; buu̯vi se pokrai̯e n'a kou̯ski* 116, *i̯a mam vus ďo hnoi̯e, do buu̯eu̯* 29, *buu̯eu̯ troχu dat* 254, *pu̯acki z buu̯eu̯, uparui̯ou̯ f parńiku buu̯eu̯* 318, *g buu̯vam* 123, *tvaroχ se rozďeu̯a i se s tema buu̯vama i̯i* 123 [SSJČ: brak].

bulvačka, -i 'zupa kartoflana': *taka b'uu̯vačka* 262 [SSJČ brak].

bulv'isko, -a 'kartoflisko, pole po kartoflach': *to se žyka buu̯v'isko, o kartofl'isko taki* 634; *to zas se b'uu̯v'iska vu̯ačiu̯o* 560, *b'uu̯v'isko* [SSJČ brak].

bulvovej, -a, -i 'kartoflany': *zupa buu̯vova; peče se pu̯acki buu̯vovi* [SSJČ brak].

bumbardovat 'strzelać z armat': *b'umbardov'ali tak mocno ďo našeho k'osteu̯a* 406 [bombardovati; (*bumbardovau̯y M'imcuf* 16S)].

bunk, -a 'bąk': *bu̯ᵑki* nom. pl. [SSJČ brak; (*boŋki* 86)].

buńka, -i 'bańka': *buńka, v buńce ie nafta; uåmpu se p'ostav'iuo i buńka taka biua i vziuo se nafti* 108 [baňka, -y].
buraček, -čka 'buraczek': *buraćki černi do iidua* 20 [buráček, -čku].
buračisko, -a 'buraczysko, pole po zebranych burakach': *buraćisko* [SSJČ brak; (*burocysko* 93)].
burak, -a 'burak': *burak červnei; nebo b'uraku n'asekuo se, nebo žipi* 40 [burák, -u].
Burχatow, -va 'Bełchatów': *teťki se neiv'icei 'uhlidame v Burχatovie n'a iarmarku* 66, *do Burχatova* 408.
butelka, -i 'butelka': *korkem se zacpava butelku* [SSJČ: butela, -y; (*butelka* 93)].
butłe, -e 'butla': *ano ie taka butue, sou butue veliki* 515, *v'ino dřži se ve fuaškaχ nebo v butliχ* [SSJČ brak; (*butlo* 15L)].
bzučet 'bzyczeć, brzęczeć': *vosa hriže i bzući až hruza*; (pszczoły) *bzućei strašńe* 270 [SSJČ brak; (*bźucy ćecorami* 57)].
bžikat se 'o krowie: gzić się': *krava bžika se* [SSJČ: bzikati].

C

całovka, -i 'calówka, deska mająca cal grubości': *cauofka* [SSJČ brak; (*calufka* 93)]. Por. **cołuwka**.
cap, -u 'zwężony koniec słupa': *cap, capu* gen. sg., *capi* nom. pl. [SSJČ brak; (*capy* 86)].
ceďit 'cedzić': *mliko ceďi se pšes seito, se potom ceďi, iak se ďo zlevńe w'ostavuie* 121 [cediti].
cejχa, -i 'poszwa': *ceiχa; na koudru teš se kuade ceiχu* [SSJČ: cejcha v. cícha, -y].
cejťit 'czuć': *votku ie ceiťit denaturatem; Bo to ie tam iešťe troχu hnui ceiťit* 634; *ceiťim* 1. sg. praes. [cítiti].
cejška, -i 'poszewka na poduszkę': *ceiška, ceiški* gen. sg., *na zahuavek se kuade ceišku* [číška, -y].
celinkej, -a -i 'calutki': *su'ep'ički m'i c'elinkou zimu nesli* 637 [celinký].
cełej, -a, celi 'cały': *f Požarkaχ to biu ceuei štap* 82; *peuńa — ceuei miesiček; spuas vede ceuei puχ na spoďe; gater žeže naraz ceuei kuocek; kapela — ceua orkestra; kiteu to ie ceua sukinka; klešťini to ie ceua voprava; celi stado* 148; *se r'ostřhne p'o ceuem s'abatńiku* 119; *ceuou hřsťei; s ceuou parafiiei* [celý].
cena, -i 'cena': *nas v'ipuaťei po starei ceńe* 652 [cena, -y].

ceńit 'cenić, żądać zapłaty w określonej wysokości': *zas se ceńi šešset zuoteiχ* 72 [ceniti].
centometr, -u 'centymetr': *pot tim dřnem biuo pr'uχńice tak na dvacet, deset centometru* 154 [SSJČ tylko: centimetr, -u; (*pore centometruv* 16S)].
centrifuga, -y 'wirówka do ściągania miodu z plastrów': *centrifuga — korbou krouťi* [centrifuga, -y].
centryfuga, -i 'wirówka do plastrów miodu': *dava se do centryf'ugi i met v'ifoukne* 658.
cep, -a 'cep': *to cep* 34, *huu vot cepa; cepem se muaťi; vzali cepi taki i cepama v'omuaťili ho* 304 [cep, -u].
cepawka, **cepowka**, -i 'dzierżak cepa': *c'epåuka, žofka na cepauce; cepouka* [cepovka, -y].
cera, -i 'córka': *moie cera taki χce ied ďo Čeχ* 54, *sin mieu tšy ueta a cera rok* 49, *ceri tež ne'ńi* 145, *davau našei ceže slip; cera s cerou se zhodua, pieknou ceru ma* [SSJČ: dcera, -y].
cera, -y 'cera, skóra na twarzy': *pieknou ceru ma* [SSJČ brak; (*cera — skura na tfažy* 19J)].
cerka, -i 'córka': *cerka* [dcerka, -y].
cerkew, -kv'i 'cerkiew': *do cerkv'i* [SSJČ cerkev, -kve 'z rus. pravoslavný kostel'].
cerovat 'cerować': *ceruie se grošuukou punćoχi* [SSJČ brak].
ceruška, -i 'córeczka': *ceruška* [dceruška, -y].
cesta, -i 'droga': *cesta meze pouem; zeueneima uoukama šua cesta; skoro k'ilometr cesti ie* 17, *v'ihnali z'a cestu, pop'asuo se ie* 43, *na cesťe* 23, *cesti sou rozďeuani* [cesta, -y].
cesťička, -i 'dróżka, ścieżka': *cesťička* [cestička, -y].
cibule, -e 'cebula': *cibuue šťipe; trošku cibuue* gen. sg., *vot cibuue* 491, *f cibuli* 491 [cibule, -e].
cibulka, -i 'cebulka': *n'arcize mai potom taki c'ibuuki* 523, *cibuuki n'akraieli i fsuli ďo sabatńika* 482 [cibulka, -y].
cicat 'ssać': *no to vono cica k'obiuu* 426, *prasatka cicai* [SSJČ: cicati].
cigarńička, -i 'cygarniczka': *cigarńička* 30 [SSJČ brak; (*io pole ino f cygarńicce* 16S)].
cigaro, -a 'cygaro': *cigari uďeuani sou s tabaku* [cigáro, -a].
cihla, -i 'cegła': *skuepeńi uďau s cihli* 62, 506, *s cihli* 416; *s kamenu, s cihli bez ružńice, potom se dobže ďeua cihuu; s cihúi* (Mundił) 197 [cihla, -y].
cihlička, -i 'żelazko do prasowania na węgiel': *cihlička na uhľi, cihlički* gen. sg., *presuie se cihličkou* [cihlička, -y 'žehlička'].

cikan, -a 'człowiek, który cygani, kłamie, kręci': *cikan* [cikán, -a].
cikańit 'cyganić': *cikańi* 3. sg. praes. [cikánit].
cikanka, -i 'cyganka': *cˈikanka* [cikánka, -y].
ciment, -u 'cement': *cimentem* instr. sg., 197 [SSJČ: ciment v. cement].
cimentovej, -a, -i 'cementowy': *ďᵉali ti pustaki ˈu nas cˈimentovi* 201 [SSJČ cementový].
cina, -i 'cyna': *cina* [SSJČ tylko: cin, -nu; (*cena* 25R)].
cinkovej, -a, -i 'cynkowany': *cˈinkovi vi̯edro* 14 [SSJČ zinkový; (*blaχa cynkovo* 16S)].
cirata, -i 'cerata': *stuu̯ pšykriva se pu̯aχtou̯, ciratou̯* [SSJČ brak; (*cyrata* 19J)].
cisař, -e 'cesarz': *cisaš abo krau̯* [císař, -e].
po civ'iłnemu 'po cywilnemu': *i̯ešťe f Pečkovi̯e to se i̯uš pšebrau̯ pˈo civ'iu̯nˈemu* 310.
ciwka, -i 'cewka, szpulka': *potom zas bili ciu̯ki, taki fai̯fi, to zas na ti fai̯fi moťali* 206, *ciu̯ka, na ciu̯ki* acc. pl., *ciu̯ku se fku̯adau̯o ďo ču̯unka* 178 [cívka, -y].
cizej, -a, -i 'cudzy': *cizei̯, ciza, cizi; tšy cizi χu̯api; zˈa cizim* [cizí].
cizinec, -nce 'cudzoziemiec': *tu sou̯ cˈizinci* 540 [cizinec, -nce].
co, čeho 'co': *co; ďo čeho, s čim to i̯e, f čim, vo čim žykaš; žehu̯o tička, co se tahne; čim se χce* 417; *χoďiu̯ co den, co den; i̯ezďivai̯, a teď uš coi̯no m'iń* 107 [co].
cojno 'coraz': *coi̯no v'icei̯, coi̯no v'icei̯, v'icei̯, v'icei̯* 1 [SSJČ brak].
cołuwkȧ, -i 'calówka, deska mająca cal grubości': *cˈou̯uu̯ka* [SSJČ: coulovka, -y; (*calufka* 93)].
copak 'cóż tam': *Au̯e copak diš to takei̯ biu̯ p'ii̯ak* 540 [copak].
coraz 'coraz': *I i̯ak se začne ďeu̯at, to potom pomau̯ei̯c coras se ďeu̯a* 124, *a tak to i̯uš coraz m'iń teho i̯e tudi u nas* 152 [SSJČ brak; (*corås* 34W)].
coufat se 'cofać się': *pou̯ski voi̯sko se cˈou̯fau̯o* 311 [SSJČ: coufati v. couvati].
coufnout se 'cofnąć się': *Potom zme se cou̯fľi* 406, *tak se sem cou̯f* 149 [SSJČ: couvnouti, zast. a nář. coufnouti; (*cofoi̯* 16S)].
couł, -u 'cal': *to vona nˈa šišku to mi̯eu̯a štiri cou̯u̯e, a nˈa diu̯ku šes cou̯u̯u* 198 [coul, -u].
cpat se 'pchać się': *Tak se cpou̯ ďo ou̯u̯e, žebi se sχrańit pšet tim χˈuraganem* 670 [cpáti].

cugel, -głe 'cugiel': *cugeu̯ — tim se końe ďʸr̥ži i keru̯i̯e ńim; cugu̯e* gen. sg. [SSJČ brak; (*cugle* nom. pl. 93)].
cuker, -kru 'cukier': *pak se dava cuker* 514, *ďo takei̯χ zvikuei̯χ brambor to i̯a nˈe davam cuker* [SSJČ cuker, -u; (*cuk̇er* 93)]. Por. **cukr**.
cukerek, -u 'cukierek': *cˈukerek* 92, *cukerku* gen. sg., *a to cuk'ˈerk'i, karmˈerk'i* 71; *bompki, cukerki, i̯abli̇čka sou̯ nˈa stromku; no tam vˈožeχu, a tam cˈukerku par* 486, *cukerkama počastu̯i̯e* [SSJČ brak; (*cuk̇erek* 93)].
cukr, -u 'cukier': *cukr̥ i̯e su̯atkei̯, mliko se dava, masu̯o a vai̯ka, a tam cukr̥ prašek* 121, *krušinki se ďeu̯a z mou̯ki, z masu̯a i s cukru* 121, *to se da mou̯ki i mlika, cukru, kvasńic* 120, *cukru nˈasipau̯a* 133, *čai̯ su̯aďi se cukrem* [cukr, -u].
cukrovej, -a, -i 'cukrowy': *cukrovei̯ burak; fazuu̯e cukrovi na tičkaχ* [cukrový].
culager, -gra '?': *No to ten culager, to tu biu̯ vˈe u̯si takei̯ m'ister* 295; *Ten culager ˈuďᵉau̯* 296 [SSJČ brak].
cupla, -i 'dziupla': *no to ta cupla taka ďira ńᵉaka či i̯ak no tam* 270 [SSJČ brak].
cukřyce, -e 'cukrzyca': *cukšice — i̯e cukr̥ f kr̥v'i* [SSJČ brak; (*cukšyca* 83L)].
cvetr, -a 'sweter': *χce m'it cvetr* 19; *ďeu̯ai̯ cvetri* 265, *se ďeu̯a cvetri* 460 [SSJČ tylko: svetr, -u]. Por. **cviter**.
cv'ičeńi, -i 'ćwiczenia': *f pau̯atkaχ meškai̯ voi̯aki na cf'ičeńiχ* [cvičení, -í].
cv'ičit se 'o żołnierzach: ćwiczyć się': *časem se tadi cv'ičili* 311, *To vońi nˈa dvorku se tak čv'ičiúei̯* 311 [cvičiti].
cvikłe, -e 'kwadratowy kawałek materiału wszyty pod rękawem koszuli': *cfiku̯e* nom. sg., *cfiku̯e potšivali pod rukou̯* [SSJČ brak; (*cfykle* nom. pl. 97, 98)].
cviter, -tra 'sweter': *cviter* 467, 574 [SSJČ: svetr, -tru]. Por. **cveter**.
cviterek, -rka 'sweterek': *bu̯uza i̯e kratka i̯ak cfiterek* [SSJČ tylko: svetýrek, -rku].
cvr̥ček, -čku 'świerszczyk': *cvʸr̥ček seďi zˈa pecem* [cvrček, -čka].
cvr̥kat 'ćwierkać': *cvʸr̥ček cvʸr̥ka; škudlivec cvʸr̥ka, mliko cvyrka* (przy dojeniu) [cvrkati].
cynt, -u 'cetnar, ciężar równy stu kilogramom': *čšysta cyntu mou̯ki* 563 [SSJČ: cent, -u 'vaha 100 kg'].

Č

čaj, -u 'herbata': *i̯a sem ńigdi tam č́ai̯ n'e zapažov'au̯a* 517, *lipa na č́ai̯; vodu na č́ai̯ važy se f č́ai̯ńiku; i̯a sem mi̯eu̯a n'a ceu̯ou̯ zimu soku ď o č́ai̯u* 517, *davai̯ χu̯eba, č́ai̯u, votku; v'ip'ii̯eš č́ai̯u* 5, *uzvažyme č́ai̯u* [SSJČ čaj -e].

čajńik, -a 'czajnik, imbryk': *č́ai̯ńik* 16, 121, *i vzau̯, zi̯au̯ s č'ai̯ńika ten vr̥χ, i tak pažy* 57, *vodu na č́ai̯ važy se f č́ai̯ńiku* [čajnik, -u].

čap, -a 'bocian': *č́ap, č́apa* gen. sg. [čáp, -a].

čarovat 'rzucać czary': *č'arou̯ńice mliko č́arui̯e; č́arou̯ńik č́arui̯e* [čarovati].

čarownice, -e 'czarownica': *č'arou̯ńice mliko č́arui̯e* [SSJČ: čarodějmice, -e; (*carovńica* 93C)].

čarowńik, -a 'czarownik; ten, co rzuca czary': *č́arou̯ńik č́arui̯e* [SSJČ: čaroděj, -e (*carovńik* 93C)].

čas, -u 'czas': *Teď i̯e č́as* 62, *Pšyde č́as, usχne zas* (siano) 145, *č́as na seno, žebi sekat; ne mi̯eu̯a č́asu* 135, *teťki nei̯ńi č́as* 65 [čas, -u].

čast, -ťi 'część': *rostu̯ou̯ku̯o se na mnoho č́asťi; dvi̯e č́asťe* [část, -i].

častko, -a 'ciastko': *č́astka* nom. pl. 18; *ćastek napekli* 169, *no č́astka* ‖ *no ćastka to se teš tak peku̯o* [SSJČ brak; (*ćastka* nom. pl. 88)].

častejc adv. 'częściej': *žebi č́asťei̯c tei̯h brazdou̯h biu̯o* 223 [SSJČ tylko: častý].

často adv. 'często': *ceri pes č́asto pšylitne nas v'odvi̯eďit; bitnei̯ — č́asto se z druhim b'ii̯e; p'ečeme č́asto* 175 [často].

častovat se 'częstować się': *Pou̯aci se č́astui̯ou̯ tei̯ma pu̯atk'ami* 485 [častovati].

čaška, -i 'czaszka': *č́aška, č́aški* gen. sg., *narušiu̯a si tu č́ašku* 131 [SSJČ brak; (*čaška* 19J)].

Čeχ, -a 'Czech': *mi sme Č́eχi; ďovi̯edeli se, že sme Č́eχi* 151, *tam Zďou̯bunou̯ biu̯, tam biu̯o Č́eχu* 79 [Čech, -a].

Čeχi, -χ 'Czechy': *moi̯e cera taki χce i̯ed ďo Č́eχ* 54, *f Č́eχaχ ku̯uk, 'u nas hoχ; bo i̯ak biu̯a f Č́es... f Č́eχaχ* 87 [Čechy, Čech].

čekat 'czekać': *č́ekam, č́ekame, č́ekai̯; č'ekali* 402 [čekati].

čeladńik, -a 'czeladnik': *č́eu̯adńik, s č́eu̯adńikama* [SSJČ: čeledník, -a; (*celodńik* 93C)].

čelo, -a 'czoło': *ńegdi vazali šatek na č́eu̯o; zmaršťeni č́eu̯o ma fau̯di; č́eu̯a* gen. sg. [čelo, -a].

čepec, -pce 'czepiec': *i̯uš potom ten velon ho n'e zaku̯adau̯a, i̯en f tim č́epci i̯už m'useu̯a χoďit* 291 [čepec, -pce].

čep'ice, -e 'czapka': *č́ep'ice na zimu, s ku̯apama na uši i na kr̥k; č́ep'ice z rohama — rogatifka; to se č́ep'ici dicki ku̯adu̯o* 93, *č́ep'ici* dat., acc. sg. 28, *č́ep'ič́kaž ďeu̯a č́ep'ice* [čepice, -e].

čep'ičkař, -e 'czapnik': *č́ep'ič́kaž ďeu̯a č́ep'ice; č́ep'ič́kaže* gen. sg. [čepičkář, -e 'čepičář'].

čerešńe, **čereśńe**, -e 'czereśnia': *č́erešńe* nom. pl.; *č́erešńe* [SSJČ tylko: třešńe, -e; (*cereśńo* 93)].

černej, -a, -i 'czarny': *karei̯ kuń i̯e č́ernei̯; ćerna krava; sukńe č́erna; č́erna zem; to i̯e č́erni; č́erni malini; u nas fšeχno č́erni kravi* 17 [černý].

černi, -iho 'krwawa kiszka; jelito zwierzęce nadziane kaszą zmieszaną z krwią': *Tam uďeu̯ame si k'aša̧ki, troχu č́erniho* 88 [SSJČ brak; (*carne* 75, *corne* 83B, 85)].

čerńina, -i 'czarnina': *č́erńina* [SSJČ brak; (*cyrńina* 93C)].

černob'iłej, -a -li 'czarnobiały': *č́ernob'ili kravi* 17 [černobilý].

čerpat 'czerpać': *i se tag vodu č́erpe s tei̯ studńe* 430; *s kvi̯etu pšťeli č́erpou̯ met* [čerpati].

čerstvej, -a, -i 'czerstwy, twardy': *kou̯ač́e se č'erstviho n'akroi̯i n'a makou̯ki* 454 [SSJČ w innym znaczeniu; (*cerstfy* 89)].

červenej, -a, -i 'czerwony': *č́ervenei̯ kolor; č́ervenei̯ i̯eteu̯; hlina č́ervena; i̯a sem mi̯eu̯ i̯ednu č́ervenou̯ (kravu)* 17, *vou̯ce ma na kr̥ku pentlič́ku č́ervenou̯, abi i̯i ńigdo ne uroč́iu̯; na č́ervenim kameńe; č́erveni kravi; i̯ažabek ma i̯ahodi č́erveni; šau̯vi̯e ma č́ervenei̯χ k'itič́ku* [červený].

červenka, -i 'czerwonka': *č́ervenka — boli bžiχo* [SSJČ brak w tym znaczeniu; (*cervu̯ka* 83L)].

červ'iń, -e 'czerw w ulu': *Matka...i č́ervi... ti č'erv'ińe sou̯, to voni sou̯ ti struže* 272 [SSJČ brak].

červjec, -vce 'czerwiec': *pšy'de potom mai̯, č́ervi̯ec, sezon* 441; *v'okou̯o ďesatiho č́erfce* 620; *f č́erfci* loc. sg. *'okou̯o č́erfce, f č́erfci* 657, 658, *na konci mai̯e, č́erfce* 292, *f č́erfci* 483 [červen, -vna; (*cervec* 83)].

česat 'czesać': *potom č́esat, a dopr̥va pšy'st* 21, *i̯ak sou̯ vu̯asi pokuč́kani, to se č́eše; žebenem se u̯en č́eše* [česati].

česenek, -nku 'czosnek': *č́esenek, č́esenku* gen. sg. [SSJČ: česnek, -u].

českej, -a, -i 'czeski': *č́eskei̯ i̯azik* 153, *č́eskei̯ zemi̯e troχu vzit* 106, *č́eski su̯ova džyu̯ č'u̯ovi̯ek znau̯ i̯ak pou̯ski* 110 [český].

česki adv. 'po czesku': *č́eski sme se pšeťe n'e uč́ili* 109 [SSJČ: česky].

Česko, -a 'Czechy': *No aue asi puu v'ijeuo v štyrecet patem roku do Česka* 76 [SSJČ: +Česko, -a].

čest, -i w zwrocie: *čezd voddat* 'zasalutować, oddać honory wojskowe': *a čezd jemu voddau* 83, *a co m'i to škoďi, že kap'itan de; žebi mu tam čezd voddau!?* 83 [SSJČ : w innym znaczeniu; (*ńe oddauem mu cešći* 71)].

Češka, -i 'Czeszka': *Češka* [Češka, -y].

češla, -i 'cieśla': *češla buduje domi; meχańiki take to juš se m'enujou češle* 253 [SSJČ: tylko tesař, -e; (*cieśla* 83B)].

cieśla, -i 'cieśla': *se menujou tag zvani ceśle, meχańiki taki* 253 [SSJČ brak; (*ceśla* 93)].

ćešlička, -i 'narzędzie do dłubania niecek': *ćešlička — ďeua se necki* [SSJČ brak; (*ćešl'icka* 93)].

ćešułka, -i 'ciesielstwo': *potom zas se ďeauo pšy ćeš'uuce, pšy dževje takim se tesavauo* 402 [SSJČ: tesařství, -í; (*ćešuuka* 83B)].

češťina, -i 'język czeski': *češťinu tag 'učime našiχ kuuku* *od mauosťi, žebi voni ńeco 'umjeli* 153 [čeština, -y].

cęžarovej, -a, -i 'ciężarowy': *cęžarovi auto* [SSJČ brak; (*ćizorufka* 93C)]. Por. **činžar**.

či 'czy': *tša biuo zerńi pšym'iχat či tam vousa* 41, *možna n'a tšy prondouń'ice uejt či n'a štiry* 56, *v'e tšy či v'e dva, či jeden* 34, *z desed uet či vosum* 10.

činek, -nku 'część warsztatu tkackiego': *bili činki, co biu ten pšeb'ir 'uďeuanej* 177 [SSJČ brak].

činžar, -u 'ciężar': *smiki — vozi se prkna, činžari* [SSJČ brak; (*ćezor* 15L)]. Por. **cęžarovej**.

čip čip 'sposób przywoływania kur': *čip — čip* [SSJČ brak; (*ćip — ćip — ćipka* 87S)].

čipernej, -a, -i 'czupurny, dowcipny': *čipernej* [čiperný].

ćiśńeńe, -a 'ciśnienie': *taki ciśń'eńe sem mjeua veuki* 688, *ćiśń'eńe m'i badou* 692 [SSJČ brak].

číst 'czytać': *n'e umjeu čist* 67, *žena ho učiua čist* 67, *ďeťi čtou s kńiški; čet* 'czytał' [čísti].

čistej, -a, -i 'czysty': *na sejtku je čistej uuntek; čista voda — je v'iďet dno; o'v'ineua k'oušinek čisteho outka i cukru n'asipaua* 133, *s čistiho pežy; neχ se nap'ije čistej vodi* 4, *čistou vodu se ji dava* 40, *čistou suamu nosi na štšeχu* 31 [čistý].

čisťit 'czyścić': *kom'ińaš čisťi komini; rakaš čisťi kuže, k ńemu vodvaži se padlinu* [čistiti].

čistotnej, -a, -i 'czysty': *čistotnej* [čistotný].

čisťouńenkej, -a, -i 'czyściuteńki': *ta voda je na vrχu to je taka čisťouńenka* 514 [SSJČ: čisťounký].

ćkuř, -e 'tchórz, tu: człowiek bojaźliwy': *ćkuš* [SSJČ brak; (*ćkuš* 93C)].

članek, -nku 'członek palca': *čuanek* 14, [článek, -nku].

človjek, -a sg. t. 'człowiek': *starej čuovjek; čuovjek ne ma sili* 53, *čuovjek tak v'iďi* 49, *čojek musi v'itahnout* 668, *žebi čojek n'e biu sp'oconej* 669, *čojek* 232, 556, 575, 577; *tšeba se starat, žebi to zaz ńeako čuovjek višeu na to* 8, *s p'očatku to se čuovjek bau* 79, *čuovjek* 14, 16, 24, 43, 54, 74, 81, *to se čojek stara* 8, *zaš čojek ma praci jeno* 53, *a čojek pojeda* 54, *čojek tam ma f st'odoue ńeco nebo f sopje* 54, *takej hanliš to von jen kouka, abi čuovjeka v'ošiďiu* 72, *z'e starim čuovjekem* [člověk, -a].

člunek, -nka 'czółenko tkackie': *čuunki* 402 [člunek -nku].

čmełak, -a 'trzmiel': *čmeuak* [čmelák, -a].

čmuχat 'węszyć': *pes čmuχa* [SSJČ: čmuchat 'čemchat, větřit'].

čojek, -a zob. **človjek**.

čubatka, -i 'wierzch góry': *vrχ, čubatka, jak se hora konči* [SSJČ brak].

čubek, -bka 'czubek': *čubek* 486 [SSJČ brak; (*cubek* 87S)].

čułenko, -a 'pantofel damski': *čuuenka zap'inani jen na pasek* [SSJČ brak].

čułnek, -nka 'czółenko w warsztacie tkackim': *to čuunek biu co se ho h'azeuo* 204 [SSJČ brak; (*cuunek* 87S)].

D

daχ, -u 'dach': *daχ* [dach, -u 'střecha'].

daχuwka, -i 'dachówka': *daχuuka* [SSJČ brak; (*daχufka* 87S)].

dał adv. 'dalej': *Teď co dau?* 500, *to zas i zas dau uet'i* 32, *mliko v'odb'iraj i v'odvažej ho dau* 122; *co dau muuv'it?* 614 [dál, dále].

dale 'dalej': *hoďinu dale* [dále].

dali 'dalej': *ńegde tam dali uvazali* 17 [SSJČ brak; (*dal'i* 91)].

dałejc 'dalej': *zas tam troχu daueic to tam možna i koup'it vejce* 70, *zaz ďeau daueic* 194, *ešťe daueic* 152 [dál, dále; (*abo gźe dalig ve fśaχ* 15L)].

daleko adv. 'daleko': *daueko* [daleko].

damaχa, -i 'gatunek śliwki': *damaχi sliuki* 440 [SSJČ brak; (*damaχa* 83L)].

dareček, -čka 'podarunek': *potom ďarečki maį ďeťi, r'ozdavaį įim* 486 [dáreček, -čku].
darek, -rku 'podarunek': *M'ikulaš nosi darki ďetem na vanoce; no i potom darki ďostanoų ďeťi* 450 [dárek, -rku].
daseń, -śni 'dziąsło': *daseń, dasńi* gen. sg. *dasńe* nom. pl., *įak čųovįek nema zubi i įi, to įi dasńema* [dáseň, -sně].
dašek, -šku 'daszek': *dašek, dašku* gen. sg., *mačeįufka įe z daškem i kuųata* [SSJČ brak; (*dasek kaškitu* 87)].
dat 'dać': *tša įim biųo zas toho dat* 83, *k'ońoįi χ'omoųto dat* 44, *proč h'andližov'i dat z'arob'it* 73, *dat įim to; se mu n'e dam spųašit* 45, *par b'ičoų įešťe dam* 45, *n'a furu dam i įede se* 72, *dam to taťinkov'i; nakope se hlinu, da se ďo kopce; P'omųaťi se s tšy hoďini i dazd dr'uhimu* 10; *sųepka kvoče, da se įi v'aįiček; da se teį k^eχve, troχu masa, to se p'oįida paštetka* 105, *sin sam ne da radi* 5, *a do žebžyn įak se da* 29, *z'avezeme žita, i žito dame, i z'apųaťime* 64, *votki daį, įist daį* 101, *pšeįdoų p'o vesńici, ano či daį įaki kuže, či hoųuba, či kr'alika* 97; *deį m'i to; i daų mu hŗstku toho torfu* 94, *co sem zgoďių, to sem mu daų* 67, *to sem mu daų sto zųoteįχ ročńe* 68; *įak se v'obuďiųo, daųa mu sem pŗz zas* 134, *tu se daųo s teį strani tičku* 33, *tš^ea biųo pŗkna n'akųast no i potom sųamu se daųo* 62, *ųuška dali sme si 'uďeųat* 12 [dáti].
ď'aų zob. **ďełat**.
davat 'dawać': *to potom tšeba davat krovi* 30, *trošku bopkoviho listka įa davam* 116, *v'ohńiki v'ikišoų, to dopŗva davam ďo sabatńika* 118, *čistoų vodu se įi dava* 40, *i v'iceį ńic se n'e dava* 121, *įak ďo hnoįe, to se pŗkna dava* 28; *či se daįe co, no įakeį fant* 97; *trošku moųki se daįe* 116; *slamu ďavame, seno, įeteų* 39, *sena maųo ďavame* 40, *a p'iťi įi n'e davame* 41, *skųuŋki davaį, ńeįaki h'ŗńički davaį* 98, *faraš davaį slip* 102, *daveį* 2. sg. imperat. 38, *co įes se n'e naučių? Daveį ruku* 109; *davaų našeį ceže slip; aųe oprič teho to sem n'e davaųa ańi žadniho mlika, ńic* 133, *įak se v'ožižgaųo, no to potom to s'emneno se ďavaųo n'a horu* 20, *potom visχųo ųepši, tak se f k'ožoųki ďavaųo* 154, *masa n'apekli a ďavali* 103 [dávati].
dawńejc adv. 'dawniej': *daųńeįc* 469; *daųńeįc to sem ď^eaų mųeįnki* 648, *daųńeįʒ įak ne biųo proųdu* 650; *Daųńeįc to bili liχši tovari* 473 [SSJČ tylko: dávno].
davńi adv. 'dawniej': *davńi to se pasųo i pasųo* 16 [SSJČ: ⁺dávno; (*davńi* 84)].

dawno adv. 'dawno': *Daųno to sme mįeli kųoųbec* 36; *daųno to se ď^eaųo taki sn'opečki, doški* 31, *to se įuž daųno sp'aliųo* 54, *daųno įinač biųo įak teť* 102, *daųno z'abavi ne bili įak teť* 99 [SSJČ: ⁺dávno; (*davno* 85)].
decidovat 'decydować': *Sk'erskeį ďecidovaų n'at faražem* 287 [SSJČ brak].
ďecko, -a 'dziecko': *χudi ďecko; f pov'iįak zav'iįi se, aby ďecko biųo šť'ivńeįši; įedna panna mįeųa ďecko* 99, *mali ďecko koųpe se v'e vańince; plina do pšev'iįeńi ďecka; ďeťi teď n'e χťeį zb'irat* 13, *mohlibi učit ti mali ďeťi* 110; *ďeťi doų* 17, *ďeťi ďeųaį kuųečki z'e sńehu; ďeťi seďeį v ųav'iciχ; naše ďeťi* 8; *M'ikulaš nosi darki ďetem na vanoce; ti neįmenši ďecka neįdaųeįc museį χoďit* 110, *No įak tam, ďecka dobri soų?* 94; *ďecka įak įuš χoďeį ďo škoųi* 13; *tata tresta ďecka, žeže pasem; to tam vemoų taki ďecka menši* 100; *a ti ďecka* ‖ *ti ďeťi* 140; *ďecka z'avedoų, to įa įi tam pasu* 146; *kupa ďecek* 16; *a no ma teįχ ďecek kupu p'oįidaį* 132 [děcko, -a].
ďed, -a 'dziad': *ďet; įako ďet; A no to r'ospuščeneį įako ďet, sme ž'ykali* 136 [děd, -a].
ďeda, -i 'dziadek': *muį ďeda, pr'aďeda to von bių ńegde na Šųunsku* 409 [děda, -y].
ďedeček, -čka 'dziadek': *ďedeček* 138; *įa ďedečka už n'e pamataįu* 409; *po svim ďedečkoį* 233 [dědeček, -čka].
ďedečki, -u pl. t. 'dziadkowie; rodzice matki lub ojca': *Roďiče, a įak soų ďetki, to ďedečki, įag voba* 277.
ďedek, -dka 'dziadek': *b'ab'ička to biųa tadi, a ďedek tam* 409 [dědek, -dka].
ďeďic, -e 'dziedzic, właściciel dworu': *ďeďic, ďeďice* gen. sg. [dědic, -e].
ďedki, -u pl. t. 'dziadkowie, rodzice matki lub ojca': *įak soų ďetki, to ďedečki* 277, *ďetki, ďetku* gen. pl.
dejχat 'dychać': *įen v'ostali n'a vensńici ti stari ľide, co tak ųedvo každeį deįχa* 428. [dýchati].
dekař, -e 'dekarz, specjalista do pokrywania dachu': *dekaš kriįe stšeχi sųamoų, eterńitem; Dekaš pšyde, to čistoų sųamu nosi n'a šťšeχu* 31 [SSJČ brak; (*dekoš* 93C)].
dekovat 'pokrywać dach słomą': *ďekuįe se* 31; *A dekufka to dekovali* 164 [SSJČ w innym znaczeniu; (*dekovać* 87S)].

dekowka, -i 'pokrycie dachu słomą targaną': *A potom tam ^{i}uš biua ďekouka* 52 [SSJČ brak; (*dekufka* 84)].
dekuwka, -i 'poszycie dachu słomą targaną': *no, je ďekuuka i je pošivańi* 164 [SSJČ brak; (*dekufka* 84)].
delikatnej, -a, -i 'delikatny': *štaficeri — taki delikatni, co dobže frugaj* [delikátní].
d'ełat 'robić, pracować, wytwarzać, zajmować się': *u mje n'e budeš ńiʒ ďeuat, jen budeš pš'yjmovat v mueińe* 78, *šarvak — šoutis nakazuje ńeco ďeuat; tšeba kosit, hrabat, kupki ďeuat* 4, *Co biuo ďeuat?* 3, *vona m'useua fšeχno ďeuat* 65, *teťki nejńi času s k''itkama ďeuat* 63, *veuki patek, ńic se ne sm'i ďeuat; ne ďeuam* 'nie pracuję' 53, *teťki ^{u}u nas se to uš n'e ďeua* 31, *a to m'asńička, masuo se ďeua* 43, *v'iprošini ďeua faraš; z jauouce ďeua se koše; s tvarohu ďeua se sejrek; ďiška, co se v ńi ďeua χueba; tarčice — kŗk ďeua se hrubej; kuepki — z ńiχ ďeua se sut; jak se ďeua uen* 10, *mrok se ďeua; žadne m'ašini n'e mame, fšeχno ručńe ď'euame* 4, *końma ď'euame žezanku* 39, *vońi ďeuaj; moje tam ďeuaj* 13, *pajoučinu ďeuaj pajouki; pačesni vuakno je tenči, ďeuaj s toho puaχti; zajadi ďeuaj se pšy usteχ, f koutkaχ; ď'eujte* 2. pl. imperat; *gdo co n'a varhani dau, gdokolik ďeuau je* 150, *jak zas sem ďeuau, m'jeli sme puatno* 22, *Ted už jagbi se sp'aliuo, to juž biχ peuno n'e ď^{e}au* 53, *teť sem ď^{e}au* 61, *ťat'inek to von sam ďau* 21, *abi von to ďau* 22, *ď^{e}aua* 3. sg. praet. f.; *tv^{e}ŗdi ďaua* 54, *vona bi toho n'e ďeuaua* 668, *čojeg ď^{e}au pšy pšťeuaχ* 668, *to vona zas si pro s'ebe ď^{e}'aua* 23, *ďecko ďauo* 56, *jak se ď^{e}'auo p'iťi, to se tam 'uvažyuo brambor* 40, *^{i}uš se ďauo* 25, *dauno to se ď^{e}auo taki snopečki* 31, *jeu'eńi, s'erni škodu ďali* 46, *zaz ďau daueic* 194, *jeu'eńi škodu ď^{e}ali* 149; *kazau ďeuat, no tak sme ďe^{u}'ali* 56, *i sam'i juš ď^{e}ali, ď^{e}ali, aš si p'ostav'iu kosteu* 2, *ľiďi ď^{e}ali, zaz ď^{e}ali* 3, *košiue tež ď^{e}u'ali* 23, *tež ď^{e}u'ali, p'osuamki ď^{e}ali* 23, *to vońi škodi ď^{e}ali* 147, *tak se ďauo* 155, *tak se to ďauo* 156, *vuz duouhei n'e ďau* 315, *taki vjeci mnoho sem ďau* 402 [dălati].
dełńice, -e 'deska na spodzie wozu': *deuńice, deuńice* gen. sg. [SSJČ brak; (*delńica* 'deska na spodzie wozu' 83, 86, *dylńica* 84)].
dełši, -i, -i 'dłuższy': *'uďeua se nuš s patika, s takej ńe'akej tički, s takej deušej troχu* 114, *tšeba r'ostahnout n'a deuši rozvoru; a reštu se v'inese n'a horu na deuši čas* 420 [delši].
den, dne 'dzień': *pruńi den; fšedńi den; ceuej puu dne se uezuo* 16, *to se pasuo puu dne* 53, *χoďiuo se den v den* 109, *na fšeń den* 10, *po tim dńi nastoup'i druhej* 131, *šternast dńi* 20, *bes par dńi* 425, *dva dńi* 89, *tšy dńi* 42,103, *se brauo dńe ťaki, kedi von pš'yjede* 283; *v dvou ťšeh dńih je hotovi* 621 [den, dne].

denaturat, -u 'spirytus skażony': *votka je cejťit denaturatem* [denaturát, -u].
denńe adv. 'dziennie': *doji se kravu tšykrat denńe; Tam sto metru denńe se semeue abo i v'ic* 65 [denně].
depeše, -e 'depesza': *depeše* [depeše, -e].
depŗvejc 'dopiero': *To ďepŗvejc stš'yueli, jag v''iďeli, že zme 'uťikali* 407, *ďepŗvejc* 409, *to se depŗveiʒ zb'ira* 633 [SSJČ tylko: teprve; (*dopérok* 64)].
derka, -i 'derka': *pšykrejiji ń^{e}'akema derkama i bili seďeńi* 315 [SSJČ brak; (*derka* 87S)].
deset, -i 'dziesięć': *desed uet* 10, *deset arou toho unu* 54, *desed budyŋku se sp'aliuo* 53, *v noci z deseťi, s patnasťi pšyšuo* 3 [deset].
dešč, -e 'deszcz': *dešč pŗši; to je ptak, co voua dešč; dešč* 56, *jak se ma n'a dešč; dešč* 43, *veukej dešč* 44 [dešť, -e]. Por. **dešť**.
deška, -i 'odkładnica pługa': *deška skibu kuade na druhou stranu; Potom ti noški, no ji deška biua* 160; *deška* 222 [SSJČ w innym znaczeniu: deska 'prkno'; (*deska* 84)].
dešť, -e 'deszcz': *dešť pŗši* 22, *leje dešť; jak nejsou dešťe jen pohodi, to von diu ueži* 21, *pšyšeu dešť a to zliuo* 7, *teťki p'ov'inni ruzd bo teťki bili dešťe* 63, *dešťe* gen. sg., *sńežice z dešťem* 143 [déšť, dešť].
dešťowka, -i 'deszczówka': *dešťouka* [dešťovka, -y].
deška, -i 'odkładnica pługa': *deška* [SSJČ brak w tym znaczeniu: deska 'prkno']. Por. **deška**.
d'eťatko, -a 'Boże Narodzenie; także nowo narodzony Jezus przynoszący podarki jak św. Mikołaj': *No jak to žykaj: ďeťatko, jak se Pan Ježiš naroďiu* 459, *co mu tam D'eťatko n'aďeliuo* 92. Por. **ďiťatko**.
d'eťi, -i pl. t. 'dzieci': *ze svejma ďetma* 571.
d'eťit 'o obdarowywaniu dzieci przez Dzieciątko – Mikołaja': *D'iťatko pš^{e}estauo ďeťit* 93 [SSJČ brak].
d'evče, -ete 'dziewczę': *ďefčata* nom. pl. [děvče, -ete].
d'evečka, -i 'służąca': *No žena n'e mjeua nohu, to zas ď'evečku se užuńďiuo* 65 [děvečka, -y].
d'ewka, -i 'dziewczyna służąca': *se ž'ykauo ďeuka* 65; *ďevek* gen. pl. 448 [děvka, -y 'služebná'].

devjet, -i 'dziewięć': *dev'i̯et m'i̯esicu* [devět, devíti].

devjetsetnej, -a, -i 'dziewięćsetny': *f kerým bi to roku, pšed devi̯etsetnym peu̯no i̯ešťe* 309 [devětset-].

di 'gdy' zob. **gdi**.

dicki 'zawsze': *cera to m'i dicki žyka* 19, *čᵘoᵛi̯ek dicki hu̯ou̯pei̯* 74, *se dicki p'aliu̯o* 53, *kap'itan dicki žykau̯* 89 [vždycky].

difterit, -u 'dyfteryt': *difterit — ďecko boli hr̥du̯o i dusi se*; *difteritu* gen. sg. [diftérie].

dił adv. 'dłużej': *voheń diu̯ i̯e i̯ak z uhli* 114, *zau̯eži i̯ag gdi, ńegdi diu̯, ńegdi kraťei̯c*; *mr̥kev i̯e diu̯ n'a poli* 14 [SSJČ: ⁺dél v. dýl].

d'iłem 'w większości, najczęściej, przeważnie': *vi̯ečim ďiu̯em* 274 [dilem 'častečně'].

na diłku 'na długość': *v diu̯ku potom vu̯ačime* 230; *n'a diu̯ku šes cou̯u̯* 198 [na délku].

v diłku 'wzdłuż': *a v diu̯ku potom vu̯ačime* 231 [SSJČ tylko: delka].

diłši, -i, -i 'dłuższy': *a taka to se menui̯e u̯ou̯ka, no to vona i̯už i̯e n'a diu̯. .ši čas* [delší].

dim, -u 'dym': *dindera — gdo ma astmu, to to kou̯ži, potahui̯ou̯ dim* [dým, -u].

dimńik, -a 'dymnik': *dimńik 'uďeu̯ai̯ s pr̥ken*; *dimńika* gen. sg. [dymnik, -u].

dindera, -i 'bieluń': *dindera — gdo ma astmu, to to kou̯ži* [SSJČ brak; (*dyndera* 83L)].

dingus, -u 'śmigus, zwyczaj ludowy polegający na oblewaniu się wodą w poniedziałek wielkanocny': *v druhei̯ den svatku i̯e dingus, u̯ei̯e se vodou̯, perfumama* [SSJČ brak; (*dyŋgus* 83B)].

dińe, -e 'dynia': *dińe* nom. sg. [dýně, -ě].

d'ira, -i 'dziura': *i̯e ďira, f keri se to spoi̯ui̯e* 156, *vʸr̥ta se ďiru*; *ďira i̯e*; *i to sou̯ vdu̯abani ďiri i ku̯ańice se dr̥žei̯* 157, *vr̥ta ďiri* 248 [dira, -y]. Por. **d'owra**.

d'irka, -i 'dziurka': *nešťov'ice — až ďirki sou̯ potom po teu̯e*; *mašinka ma ďirki vižezani, ať se sv'iť'i dobže* [dirka, -y].

disi zob. **gdisi**.

d'it 'iść': *Bo tak bes kou̯že k ńim* (do pszczół) *ďit* 423; *poborovei̯* ‖ *rekrut ma ďit ďo voi̯ska*; *sem i̯už n'e mohu̯a zai̯ďit* 517, *nai̯ďit* 17 [SSJČ tylko: jiti; wyrównanie analogiczne do form osobowych praes. *du, deš, de, deme, dete, dou̯*]. Zob. **it**, **najd'it**, **zajd'it**.

d'it se 'dziać się': *tak se to ďiu̯o* 411. [diti se].

d'iťatko, -a 'o św. Mikołaju przynoszącym podarunki': *ďiťatko pšᵉestau̯o ďeťit* 'przynosić podarunki dla starszych dzieci' 93 [SSJČ: děťátko, -a v. ditě]. Por. **d'eťatko**.

na d'iťatko 'na gwiazdkę, w okresie Bożego Narodzenia': *n'a ďiťatko* 28, *n'a ďiťatko tak samo* 90 [SSJČ brak].

d'iťe, -ete 'dziecko': *pruńi ďiťe* 571, *kšťiteu̯ńice — tam i̯e voda, i̯ak ďiťe se kšť'i*; *Pšeci svoi̯im ďetem sem uš též veseu̯ki ďeu̯au̯a* 566 [ditě, -ěte].

divan, -u 'dywan': *divan i̯e f pokoi̯i*; *divan na podu̯aze* [SSJČ brak; (*dyvan* 87S)].

d'ivat se 'patrzyć się': *su̯av'iček sp'iva, dou̯u se ďiva, i̯ak se mu̯adi polib'ili* [dívati se].

d'iwnej, -a, -i 'dziwny': *ďiu̯nei̯* [divný].

d'ivokej, -a, -i 'dziki': *ďivokei̯ rumenek vońi*; *ďivokei̯ i̯eteu̯*; *ďivoka ruže*; *ďivoki v'ino*; *ďivoki prasata*; *hou̯ou̯bu ďivokei̯χ* [divoký].

d'ižka, -i 'dzieża': *diška, co se v ńi ďeu̯a χu̯eba*; *mame takou̯ ďišku* 117, *v ďišce se z'aďeu̯ava* 16, *pod ďiškou̯* [dižka, -y].

dla 'dla': *korei̯tko dla sv'iń*; *žu̯ap dla końi* [SSJČ: dle 'vedle, posled'; (*dlo* 83B)].

dłabat 'dłubać': *du̯atkem ďou̯ri se štamui̯e*, *du̯abe se*; *Du̯abe — štamui̯e to už i̯e p'o pou̯sku* 646 [dlabati].

dłań, -e 'dłoń': *du̯ań*, *du̯ańe* gen. sg. [dlaň, -ně].

dłatko, -a 'dłutko': *bo i̯ak na to ďževo du̯atko n'astav'iu̯* 456, *du̯atka* gen. sg., *du̯atkem* instr. sg. [dlátko, -a].

dłouhej, -a, -i 'długi': *zaz i̯e takei̯ kožiχ du̯ou̯hei̯* 93, *u̯'av'ice i̯e du̯ou̯ha*; *to i̯e taki široki i du̯ou̯hi* 127; *se žezau̯o nožem takim du̯ou̯him* 155, *no du̯ou̯hi též mohli bei̯t* 158 [dlouhý].

dłouho adv. 'długo': *voheń s torfu bude du̯ou̯ho* 114, *žena p'ov'ida*: *du̯ou̯ho n'e i̯edou̯* 47 [dlouho].

dłouhost, -i 'długość': *žebžyni nei̯v'ic pi̯et metru du̯'ou̯hosť'i sou̯* 419 [SSJČ brak; (*pulcfarty długości* 15)].

dłouhovełńistej, -a, -i 'długowełnisty': *no sou̯ ti du̯'ou̯hoveu̯ń'isti, sou̯ i kr'atkoveu̯ń'isti* 263 [SSJČ: dlouhosrstý].

dłouši, -i, -i 'dłuższy': *vu̯u̯na i̯e žytši i du̯ouši* 263; *du̯ouši* ‖ *du̯ošči*; *žebi to biu̯o na du̯ouši čas* 240; *du̯ouši ďževo — u̯upki* [SSJČ: delší; (*dussy* 89)].

dłoužči, -i, -i 'dłuższy': *duoṷši* ‖ *duoṷśći* [SSJČ: delší].
v dłoužku adv. 'na wzdłuż': (przy bronowaniu) *v duoṷšku se jezďi* [SSJČ brak; (*bronovać v duuske* 93C)].
dłuhovełńistej, -a, -i 'długowełnisty': *dṷ'uhoveṷń'ista m'enujoṷ* 263 [SSJČ brak].
dłužen, -žna, -no 'winien, dłużny': *von m'i duužen*; *duužna* [dlužný].
dnes adv. 'dziś': *dnez je už buato* 144, *dnez je tmava noc* 143, *dnes pr'asata ťisic zuotejχ* 74, *či to zejtrak či dnes je* 97 [dnes].
dneska adv. 'dzisiaj': *kauci to ešťe dneska soṷ* 22 [dnes]. Por. **neska**.
dneška adv. 'dzisiaj': *n'e biuo prace jako ᵈneška* 194, *ďo dneška stoii* 197 [SSJČ: dodnes řidč. dodneška ‖ do dneška].
dnešńi, -i, -i 'dzisiejszy': *jag dnešńi časi soṷ* 294 [dnešní].
dno, -a 'dno': *oṷtorek, co v ńim je to dno*; *dno žeki* [dno, -a].
dńuwka, -i 'dniówka': *r'obotńik pšeďᵉaṷ dńuṷku* 294 [SSJČ brak; (*dńufka* 15)].
do 'do': *ďo sopi* 62, *ďo poṷe* 58, *ďo balie* 127, *radlice ďo puuha*; *zaves sem ďo šp'itaṷa* 57 [do].
doba, -i 'doba': *doba* [doba, -y].
dobitče, -eti 'bydlę': *tak zab'iuo se dobitče* 169, *co tam metua to šua ďo užitku ańi ne ďobičeťi* 212 [dobytče, -te; (*dobytce, dobytceća* 15L)].
dobitči, -i, -i 'bydlęcy, krowi': *D'običi hnuj a konskej hnuj, p'ov'idame, že to je dobrej* 227; *mliko vot kozi je suatši vod dobyčiho* [dobytčí].
dobitek, -tka 'bydło, dobytek, żywy inwentarz, zwłaszcza krowy': *u naz ďobitek drahej* 18, *pr'o dobitek*; *pastuχa — χuapec, kteri pase ďobitek*; *štiri kusi dobitka* gen. sg.; *teš se dava dobitku* 496; *pr'o dobitek* 628; *ďobitku tež mueli ten voves* dat. sg. 306; *jak soṷ ďobitki, tag je tšeba paz z jara* 216 [dobytek, -tka].
dobra adv. 'w porządku, jest dobrze': *Šeṷ, setku pšynes, daṷ i dobra* 85 [SSJČ: dobra přís. ob. 'budiž, ono, dobře'].
dobrej, -a, -i 'dobry': *u nas to to ˡuš biṷ dobrej muejn* 64, *černi malini — je z ńiχ dobrej sok*; *ať je dobra matka* 42, *p'odmasli je dobri* 125, *bučina je dobri dževo*; *dobroṷ kravu* acc. sg. 18, *dobroṷ mis ma*; *uďᵉaṷ dobroṷ kategorii* 24, *z dobrim kamaradem*; *no jak tam, ďecka dobri soṷ* 94, *to soṷ dobri souseďi*; *dobrejm lidem*; *v'iďeṷ sem tejχ dobrejχ ľiďi, mieu sem dobrejχ soṷsedu* [dobrý].
dobrovołnej, -a, -i 'dobrowolny': *dobrovoṷna vofiara* [dobrovolný].
dobře adv. 'dobrze': *Tag uďaṷ dobroṷ kateg'orji toho ṷnu, to se dobže v'opṷaťiṷo* 24, *f tej druhej vauce to biṷo ne tag dobže* 3, *to bi dobže višeṷ* 74 [dobře].

do cna adv. 'zupełnie, całkiem': *Do cn'a ne, jen troχu ješťe je uhli, taki zažyťje* 119 [SSJČ brak; (*kroski som ńebeske do cna* 72)].
docať adv. 'dokąd, do tego miejsca': *Velon je kratkej, ń'ekerej takej biṷ jen docať na huavie* 288 [SSJČ brak].
dočkat 'doczekać': *čša dočkat* 240, *mislim, že ješťe ja n'e dočkam* 428 [dočkati].
dodavat 'dodawać': *prašek, kerej se ďodava ďo vapna, to je farpka* [dodavati].
doďełavat 'dorabiać': *pšťeli ďoďeuavaj* 674 [dodělávati].
dodneška zob. **dneška**.
dodrobna 'szczegółowo': *do drobna* [SSJČ brak].
dohližit 'doglądać, pielęgnować': (*pšťeli*) *se p'otkṛm'i i ďohliži se* 655 [dohlížeti].
dohromadi adv. 'razem': *p'opostav'i se ďohromadi* 7, *bjelizna* ‖ *praduo fšecko ďohromadi* [dohromady].
dohuri adv. 'do góry': *jennoṷ ďohuri, jennoṷ n'a doṷe* 99 [dohůry].
doχazet 'dochodzić': *ďoχazet*; *dopliu — ďoχazi jedna žeka do vječi žeki* [docházeti].
doit 'dojść': *asi došeṷ jak ďo stodoṷi* 149, *to st'arośćina došṷa* 290, *s tej strani doški došli* 33 [dojiti].
dojačka, -i 'naczynie do dojenia': *ďojačka ďo dojeńi kraṷ uďeṷana z dževa* [dojačka, -y].
dojeńi, -i 'dojenie krowy': *dojačka ďo dojeńi kraṷ* [dojení, -í].
dojit 'doić': *jag du dojit, to jim vemu buṷvu v'aženoṷ* 603; *doˡit*; *žybje tak samo doji* 426; *kravu se doji ďo vjedra*; *ďo vjederka ďojime* 121; *paχčarki dojej mliko*; *dojiṷa kravu* [dojiti].
dojižďet 'dojeżdżać': *ďojižďeṷ* 283 [dojížděti].
dojńice, -e: **1)** 'naczynie, do którego się doi mleko': *ďojńice ˡuďeṷana z dževa* [SSJČ tylko: dojnice, -e 'dojná kráva']; **2)** 'donica głęboka gliniana miska': *to se v'iďeṷa n'a doˡńici — mi to žykame ďojńice na to. To je taka n'epueχova m'iska* 125 [SSJČ brak]. Por. **dońice**.
dokoła 'dookoła': *Dokoṷa ustav'iṷo se par... doṷokoṷa i potom ťakeho lisa hrali* 136 [dokola; (*dokoṷa* 15L)].
doktor, -a 'doktor': *a ten doktor ješťe n'a toho K'ačmarka kšyčeṷ* 57, *doktora* gen. sg., *g doktorov'i* 690; *mnoho doktoruf* gen. pl., *pane doktore* 690 [doktor, -a].
dokučat 'dokuczać': *dokučlivej čuovjek dokuča inim*; *dokučˡaṷo m'i* 680 [SSJČ brak; (*dokucać* 1G)].

dokučlivej, -a, -i 'dokuczliwy': *dokučlivei̯ čuov'i̯ek* [SSJČ brak; (*dokučľivy* 87S)].
dokułatej, -a, -i 'okrągły': *tak peʒ i̯agbi tu hu̯e i to tak* ^{h}*u̯e ďokuu̯ato uďeu̯ani s cihli* 547 [SSJČ brak].
doliček, -čka 'dołek pod mostkiem piersiowym': *doliček pod žebrama* [dolíček, -čku].
dolik, -a 'dołek': *vikopau̯ dolik* [dolik, -u].
na dole adv. 'na dole': *visχne na dou̯e* 113; *No i̯ennou̯ de tu, i̯ennou̯ ďo huri, i̯ennou̯ n'a dou̯e* 99 [dole; (*na dole* 15)].
dołem 'dołem': *vr̥ba, co se spou̯šťi dou̯em, ma pruti* [dolem].
dołožit 'dołożyć': *dou̯oś troχu tei̯χ peńes* 289 [doložiti].
dołu 'na dół': *su̯av'iček sp'iva, dou̯u se ďiva, i̯ak se mu̯adi p'olib'ili* [dolu].
dom, -u: **1)** 'dom, chałupa': *se fšecko sp'aliu̯o, au̯e vostau̯ dom* 47, *p'ostav'ili dom* 65, *dom abo χau̯upa*; *v druhem domi̯e* 67; **2)** 'mieszkanie wraz z jego mieszkańcami, rodzina': *Au̯e že u nas v domu, to se inač n'e m*^{u}*uv'i* 76 [SSJČ tylko: dům, domu]. Por. **dum**.
doma adv. 'w domu': *nei̯ńi ho doma*; *v'e voi̯sku sem biu̯ tšy u̯eta, a tak to doma se biu̯o* 74, *cera n'a poli teť sei̯e, a doma to tam i̯akou̯ k*^{j}*itku* 63, *i̯a doma koup'i*^{m} 18, *mi sme doma*; *ńekeri, co tak sou̯ doma* 152. [doma; (*doma był, doma* 57)].
domu adv. 'do domu': *pš'yvezli na sp'atki domu i sem doma u̯ežeu̯* 681, *šeu̯ rano kravu popast, a šeu̯ domu br̥zi* 69, *Au̯e pšyi̯eu̯ sem domu* 77, *to ho ku̯'ademe n'a vozi a vozime domu* 5; *no pšyde se domu, tšeba bi i̯ešťe to 'uďeu̯at* 16 [domu 'do sveho domova, bytu, domacnosti'].
donašet 'donosić do stołu': *To zaz družbi ďonašei̯* 103, *To vońi* ^{j}*už ďonašei̯* 104 [donášeti].
dońice, -e 'donica, głęboka, nie polewana misa z wypalonej gliny': *ďońice tež z hlini v'ipau̯ena*; *to se v'iďeu̯a n'a dońici — mi to žykame doi̯ńice na to* 124; *Na tei̯ ďo*^{j}*ńici* 125 [SSJČ brak; (*duńica* 85)].
dońička, -i 'doniczka': *To i̯ak ti ďońički sou̯ na vokńe* 124; *k*^{j}*itki rostou̯ v dońičkaχ*; *v ďońičkaχ sou̯ kvi̯eti* 14 [SSJČ brak; (*duńicka* 87S)].
dopałovat se 'dopalać się': *cihu̯a i̯už mi̯eu̯a se ďopau̯ovat* 193 [dopalovati].
dopasovat 'dopasować': *tšeba pi̯ekńe p'otkovi dopas'ovat* 504 [SSJČ brak].
dopliw, -vu 'dopływ rzeki': *dopliu̯ — ďoχazi i̯edna žeka do vi̯eči žeki* [SSJČ brak; (*dopu̯yf* 93C)].

dopodrobna adv. 'dokładnie, szczegółowo': *dopodrobna* [dopodrobna].
dopokuď 'dopóki': *tag du̯ou̯ho dr̥žime seno, dopokuť se n'e skr̥ńi* 623 [SSJČ tylko: dokud 'dokudž, dokad'].
dopr̥w 'dopiero': *kuń tahnuu̯ dopr̥u̯* 162 [SSJČ brak].
dopr̥va 'dopiero': *sv'ezeme fšeχno, ďopr̥va mu̯'ať ime* 9; *tšeba dobže zrei̯ť, vodou̯ z'u̯ei̯t, dopr̥va v'išu̯apat* 112, *začne kisat, to ďopr̥va se ďeu̯a v'ohńiki* 118; *dopr̥va ďo hr̥nka i se v'ivažy* 128; *potom česat, a ďopr̥va pšy*^{i}*st* 21 [SSJČ teprv, teprve ($^+$teprvé, teprva, teprvá)]. Por. **deprvejc**.
dopr̥vejc 'dopiero': *pš'iku̯ada se ľ'ińi̯iku i ďopr̥vei̯c se vede perem* [SSJČ brak].
doraďit 'doradzić': *doraďit* [doraditi].
dorostlej, -a, -li 'dorosły': *hoši ďorostli* 136 [dorostlý].
dorostnout 'dorosnąć': *to zr̥no ďorostu̯o* 240 [SSJČ tylko: dorusti].
dosavad adv. 'dotąd, do tego czasu': *žita špatni sou̯ ďosavat* 635 [dosavad].
dosipat 'dosypać': *tak se ďosipau̯o i dau̯o se i i̯už* 41 [dosypati].
dost adv. 'dość, dosyć': *prace i̯e dost u nas* 4; *to i̯a sem se toho ďoz naď'eu̯au̯* 31 [dost].
dostat 'dostać': *to se musi dostat asign'atu* 59, *i̯esli se asygn'atu dost'ane, to si ho pš'yveze* 59, *zei̯tra i̯'edeme i ďostaneme mou̯ku* 64, *sme dostali moc poχvau̯ za to, že i̯azik českei̯ 'udr̥žu̯i̯eme* 153 [dostati].
dostatečnej, -a, -i 'odpowiedni': *au̯e 'uďeu̯a i̯ak si χťeu̯ dostatečni vus* 314 [dostatečný].
dosv'iťit 'doświecić': *sťin — tam su̯unce n'e dosv'iťi* [dosvititi].
doška, -i 'snopek ze słomy do poszywania strzechy': *doška*; *doški na štšeχu* 30, *Dau̯no to se ď*^{g}*au̯o taki snopečki, doški* 31, *s tei̯ma ďoškama* 32, *a i̯uš tei̯χ doškou̯*^{χ} *to ne kr'ou̯ťime* 32 [SSJČ tylko: došek, -šku].
ďoubat 'dziobać': *ďou̯bat*; *to i̯uš sem ďou̯bau̯a* 685, *ďou̯bau̯a m'i tam* 690 [ďoubat].
dout 'o wietrze: dąć': *vot pu̯unoci v'itr dme* [douti].
dovčipnej, -a, -i 'dowcipny': *dofčipnei̯ čuovi̯ek* [SSJČ: dovtipný v. důvtipný; (*dofčipny* 15L)].
dovjeďet se 'dowiedzieć się': *ďovi̯eďeli se, že sme Čeχi taďi r'ospr̥χnuti* 151 [dověděti se].
dovobk'oła adv. 'dookoła': *ďovopkou̯a* 478, *po tei̯χ stou̯aχ, co i̯e dovopk'ou̯a* 570 [SSJČ tylko: dokola; (*do*^{u}*obykou̯a* || *do*^{u}*okou̯a* 23B)].

dowkoła zob. **dovokoła.**

dovokoła adv. 'dookoła': *trepi mai̯i̯ ďovokou̯a kuži* 129, *podešvi dževi̯eni a žemenem vob'iti dovokou̯a; dokou̯a* || *dou̯okou̯a* 136; *taki dou̯kou̯a* 135 [SSJČ tylko: dokola; (*doᵘokou̯a* 44)].

dorvučovat 'doręczać': *ďorvučui̯ou̯* 281 [doručovati].

ďowra, -i 'dziura, otwór': *i̯ak se ďou̯ra ˈuďeu̯a, to tš̯a zašit* 126, *ďou̯ra v u̯eďe; du̯atkem ďouri se štamui̯e; ďover* || *mnoho ďoverou̯* gen. pl. [SSJČ: ďoura v. díra].

dozdrałej, -a, -li 'dojrzały': *dozdrali vob'ili* [SSJČ: dozrálý; (*dožǯžau̯y* 99)].

dozdrat 'dojrzeć': *se mi̯eu̯o dozdrat to zr̥nko* 240; *pov'inno se žito dozdrat* 240, *i̯ag vono i̯už dozdra to žito* 238 [dozráti; (*dožǯžau̯y* 99)].

dozdravat 'dojrzewać': *i̯ak ďozdravau̯, tša bi̯uo t'r̥hat* 20 [dozrávati].

dožiłnej, -a, -i 'dożylny': *štiriced zaščiku ďožiu̯nei̯χ* 680 [SSJČ brak].

dožynki, -nek 'dożynki': *dožyŋki to f Ku̯eščovi̯e, v gm'iňe* 96 [dožínky, -nek].

dračka, -i 'wspólne darcie pierza': *žebi dračka ňeⁱaka bi̯ua abo pšedli* 100; *pšyšli na tu dračku* 446; *drački* 443; *na dračce* 445, *na tei̯h dračkaχ* 444 [dračky, -ček 'draní peří'].

drahej, -a, -i 'drogi': *U nas ďobitek drahei̯* 18, *vob'il'i drahi* [drahý].

draho adv. 'drogo': *Teraz moʒ draho koštui̯e* 10 [draho].

drapat 'uprawiać pole przy pomocy drapaka': *drape se spružinov'im drapakem; tu mam p'odvoru̯uku, to sem drapau̯* 422 [SSJČ brak w tym znacz.; (*drapać* 93)].

drapak, -a 'narzędzie rolnicze służące do spulchniania ziemi i wygrzebywania chwastów': *drapak ma žeu̯ezni zubi; na sago i̯ezďi se drapakem* [SSJČ brak; (*drapok* 85)].

drat, -u 'drut': *ten drat; pšyvaže dratem* 32 [drát, -u].

drat 'drzeć': *i̯ak pežy derou̯* 100; *drau̯o se* 443 [dráti].

dratař, -e 'druciarz': *drataž dratui̯e hr̥nek* [drátář, -e].

dratek, -tku 'drut do robienia dzianiny': *na dratkaχ se štrikui̯e; škarpetki ďeu̯a se dratkama, musi bei̯t p'i̯et dratku* [drátek, -tku].

dratovat 'drutować': *drataž dratui̯e hr̥nek* [drátovati].

dratva, -i 'dratwa': *dratva, dratvi* gen. sg., *boti se šii̯e dratvou̯* [dratev, -tve; (*dratfa* 93)].

dražši, -i, -i 'droższy': *vob'il'i drašši* [dražší].

drewńak, -a 'but z drewnianą podeszwą': *dreu̯ňaki vidou̯bani z dževa* [SSJČ brak; (*drevňoki* nom. pl. 89)].

drin, -u 'betonowy krąg do studni': *fpou̯šť'i se takei̯h v'okruŋgu̯ei̯h drin* 510 [drén, -u].

dr̥n, -u 'darń': *se dr̥n nei̯džyu̯ zrei̯vau̯o* 153, *pot tim dr̥nem bi̯uo* 154 [drn, -u].

drob, -u 'drób': *drop* [SSJČ brak; (*drup* 84)].

drobenkej, -a, -i 'drobniutki': *začeu̯o pr̥šit, to takei̯ dr'obenkei̯ dešť* 141 [SSJČ brak; (*drobňiňke* nom. pl. 32)].

drobnavo adv. 'drobno': *tak pokroi̯im drobnavo* 522 [SSJČ brak; (*podžečki drobnave* 94)].

drobnej, -a, -i 'drobny': *drobnei̯ hospodaš; drobna rosa u̯et'i* 43, 141 [drobný].

drobnik, -a 'wiązka drobnej słomy; zgrabki słomy': *drobňik* [SSJČ brak; (*drobňik* 87S)].

droboučkej, -a, -i 'drobniutki': *to žito i̯e dr'obou̯čki* 236, *drobou̯čki listki* [droboučký].

drub, -ju 'drób': *drup* 53; *vot takiho drobi̯u* 226 [SSJČ brak; (*drup* 84)].

drubež, -e 'drób': *drubeš, drub'eži* dat. sg. 41 [drubež, -e].

druhej, -a, -i 'drugi, inny': *i̯eden višeu̯, druhei̯ de* 91, *to se neχau̯o na dr'uhei̯ rok* 25, *druhei̯ voi̯ak n'e vi̯eďeu̯* 83, *v druhei̯ den, ďo druhiho roku* 511, *zas šli pr'o druhiho* 148, *i̯eden druhimu* 78, *i̯eden z'a druhim* 6, *z druhim; z'az druha vau̯ka* 3, *f tei̯ druhei̯ vau̯ce* 3, *v druhei̯ vesňici; z druhei̯ strani* 60, *n'a druhou̯ stranu* 93, *n'a druhei̯ straňe* 70, *žebi na to druhi zboži n'e vi̯ižďet; n'a druhi u̯eto* 68, *potom zas ti druhi pi̯et ku̯ade se* 112, *druhi to može inač važei̯* 116, *pšydou̯ ti tati i̯edni g druhem* 279, *dou̯ napad ďeu̯at i̯edni druhem* 272, *z ňeakei̯ma druhei̯ma oficerama* 83 [druhý].

druhej krat adv. 'drugi raz': *i̯a druhei̯ krat pšydu pro tebe, i̯a ťe z'aberu* 94, *tak sem druhei̯ krat tam vlit ďo toho χliva* 52, *pšykrei̯vame druhei̯ krat su̯amou̯* 12, *i̯ednou̯ n'e vodda, dr'uhei̯ krat ne v'odda* 8 [druhýkrat].

druχna, -i 'druhna weselna': *družbi sou̯ i druχni* 102, 280; *družba z druχnou̯* 289 [SSJČ tylko: družička, -y; (*druχna* 93C)].

drukovat 'drukować': *davai̯ taki kartki co tam druk'ui̯ou̯* 470 [SSJČ brak].

drung, -u 'drąg': *co ten druŋg bi̯u* 157; *podepše se dveže druŋgem* [SSJČ brak; (*druŋk* 87S)].

drunžek, -žka 'drążek': *drunžek, drunški vod žebžin; i̯ak i̯e mokro, to tša drunškama viňist na suχši* [SSJČ brak; (*dva dru̯ski* 27)].

drušłak, -a 'durszlak': *sliuki se pšeťira pšez drušuak* 511 [SSJČ brak; (*druślak* 24S)].
družba, -i 'drużba': *družba; z družbou; z'a družbu biu* 104, *družbi sou i druχni* [družba, -y].
družička, -i 'druhna': *družička; a to sou družički, ti muadi, co pšy tim slibje stojej* 280 [družička, -y].
družńice, -e 'druhna weselna': *družbi stoji z jednej strani, družńice z druhej* 102 [SSJČ brak].
dṛžak, -u 'naszelnik; pas i łańcuch łączący szyję konia z końcem dyszla': *dṛžak dṛži voj, kousek je žetiska kouo toho pasku; dṛžaku* gen. sg.; *jak mu se dṛžak z'auoži z'a voj* 44 [držák, -u].
dṛžet 'trzymać, utrzymywać': *Abi to dṛžet ten českej jazik* 153, *že m'i kazau ženu deržet* 56, *dṛžim rukama; dṛžime se teho* 153, *dᵉṛži, dṛži; derži skuenku* 30; *dᵉṛželi sme; kauhoti dṛžej se na pasku; f sopje dṛži se naženʒe; kmotra dṛži ďecko ďo χštu; at' se to dᵉṛži ta kosa* 35; *dṛš* 2. sg. imperat. 526; *dṛžeu sem toho* 66, dᵉṛželi *sme husi* 43, *husi sme dṛželi* 43 [držeti].
dřev'i, -i 'drewno na opał': *tam se dževʼi kuaduo i p'aliuo se* 193 [SSJČ brak].
dřev'ina, -i 'drzewo': *to se užezuje z druhej dževʼini taki zrazi i se šťep'i* 440 [dřevina, -y].
dřev'inko, -a 'drzewko': *dževʼinko roste pjekńe* [SSJČ brak].
dřevjednej, -a, -i 'drewniany': *χúiu biu dž'evjednej* 307; *dževjedni brani* 229, *kopisťej dževjednou* 545 [dřevěný; (*ʒževanny* 15L)].
dřevjennej, -a, -i 'drewniany': *ž'eueznej a dž'evjennej* 28, *tu je dž'evjenna kupa* 34, *mame takou m'asńičku dž'evjennou* 123, *to sem trami m'jeu dževjenni* 62; *to sou dževjenni sχodi* 129 [SSJČ brak; (*ʒževanny* 15L)].
dřevjenej, -a, -i 'drewniany': *χaupa dž'evjena; podešvi dž'evjeni; zakuada se dževjenou korbu* [dřevěný; (*ʒževany* 92)].
dřevnej, -a, -i 'drzewny': *miau dževnej* [dřevní; (*dževny* 15L)].
dřevo, -a 'drzewo': *Tvṛdi dževo biuo* 128, *pšyveze se to se p'oseka n'a dževo* 'opał' 60; *teče živʼice s teho dževa* 117; *k tomu dževu; z dževem, živice je v dževʼje; dževa pospoušťena; na tej(χ) dževaχ* 62 [dřevo, -a].
dřewko, -a 'drzewko': *šťepani dževka* [SSJČ tylko: dřivko, -a; (*džyfko* 15)].
dřymat 'drzemać': *džymat* [dřímati].

dřyt se 'drzeć się': *jak se ʒže; jak se ma n'a dešč, to vona se dže* (żabka) [SSJČ brak; (*dže śe* 11)].
dřyw adv. 'wcześniej, dawniej, przedtem': *a džyu se šuo i boso* 130, *česki suova džyu čᵘoviek znau jak pouski* 110, *džyu to biua svarba tšy dńi* 103, *u naz džyu to jak pšyšli ńᵉaki svatki* 91 [dříve, dřív].
dřyvejc adv. 'wcześniej': *džyvejc* [SSJČ brak].
dřyv'i, -i 'drewno, drzewo opałowe': *n'asnosi se džyvʼi, n'apali se voheń* 14, *jen žeueze a džyvʼi* 28 [dříví, dřevo].
dřyvo, -a 'drewno': *džyvo tša posekat sekirou* [dříví, dřevo].
dub, -u 'dąb': *dup 15, p'od dubem* 99; *sami dubi v uese* [dub, -u].
dubełtovej, -a, -i 'podwójny': *jak ta pata je dubeutova, to vona je mocna* 461 [SSJČ brak; (*dubeltovy* 1G)].
dubełtuwka, -i 'strzelba myśliwska, dwururka': *skuďmaž dubeutuuku* 148, *Dubeutuuku i ďo uesa* 148 [SSJČ brak; (*s tom dubeltufkom* 41)].
dubina, -i 'dębina, drzewo dębowe': *ďubina* 645 [SSJČ tylko: dubina 'dubový les'].
dublada, -i 'rodzaj warsztatu tkackiego': *Bili taki dubľadi, co ďᵉali ti matrace* 402 [SSJČ brak].
dudek, -dka 'dudek': *dudek, dutka* gen. sg. [dudek, -dka].
duha, -i 'tęcza': *duha je po bouži* [duha, -y].
duχ, -a 'duch': *o puunocku straši, χoďej duχi; zesuańi Duχa svateho* [duch, -a].
duχod, -u 'emerytura, renta': *duχot; jednak jag na svim, to ne na duχ'oďe państv'ovim* 428 [důchod, -u].
duł, dołu 'dół': *zas se v'ikope duu* 12 [důl, dolu].
na duł adv. 'na dół': *bžyska na duu se pne* [nadůl v. nadol nář. 'dolů'; (*na duu* 32)].
dum, domu 'dom, budynek': *ten dum to biu r'ozbouženej* 3, *domu* gen. sg., *barak — dum s puacem; ćešla buduje domi; f tim domje* 578 [dům, domu].
duńička, -i 'doniczka': *no tam maj taki ďuńički ďo k'ᴵitek* 71 [SSJČ brak; (*duńicka* 87S)].
dupi pl. t. 'knowie, dolna część snopa': *a n'a doue to dupi* 246; *pojeďeu ďupama p'odavej* 246; *vem z'a dupi* [SSJČ brak; (*v dupaχ* 85)].
dusit 'dusić': *ᴵuž mje kouš dusiu* 51, *asma v'icej dusi* 6, *ďecko dusi se* [dusiti].
duše, -e: **1)** 'dusza': *ma duše, z dušej* [duše, -e]; **2)** 'żeliwny wkład do

želazka': *Au̯e biu̯o žˈelisko nˈa uhli, a ne to nˈa duši* 599, *duši rozžyvau̯o se f peci* [SSJČ brak; (*dusa* 93C)].
dušno adv. 'duszno': *Parno i̯e dušno* 142 [dušno].
dva, dvje, dva 'dwa': *dva końi; asi zˈe dva kˈilometri* 46, *či vˈe tšy či vˈe dva se mu̯aťi* 34, *dvi̯e skibi* 38, *dvi̯e nˈeďeu̯e* 81, *kou̯pˈiu̯ sem i̯en dva (prasata)* 79, *moi̯e tam ďeu̯ai̯, bo sou̯ dva* 'dwoje dzieci' 13, *ti dva meškańi* 103, *dva uši; dvi̯e u̯eta* 81, *zˈa rok zˈa dvi̯e* 54, *s tei̯ strani dvou̯χ, a s tei̯* 55, *mam dvou̯χ bratšy; i čšeχ i štireh i dvou̯h i i̯eden* 251, *dvou̯ma końma* 10, *z dvou̯ma ku̯ˈańicema* 157, *dva voi̯e, z dvou̯ma voi̯ema, z dvou̯ma pecema* [dva, dvou].
dvacet, -i 'dwadzieścia': *dvaced arou̯* 24, *dvacet pi̯et* [dvacet, -i].
dvakrat adv. 'dwa razy': *Di sem tu hˈospodažem, to sem ʲuž dvakrat vˈipaliu̯* 50 [dvakrát].
dvanast 'dwanaście': *po dvanast, pˈo deset zu̯otei̯χ* 24 [dvanáct, -i].
dvanastka, -i 'określenie sposobu układania cegły przy murowaniu ściany': *to von ďau̯ dvanastkou̯ nˈa diu̯ku; No to i̯ag dali šestku, to i̯i ďali v diu̯ku, a i̯ag χťeli mocnou̯, to ku̯adli dvi̯e na dvanˈastku* 198.
dveře, -y 'drzwi': *podepše se dveže druŋgem; dvežy* gen. sg. [dveře, -i].
dv'irečka, -ek pl. t. 'drzwiczki': *a tu hu̯e sou̯ dv'ˈirečka i tei̯ma dv'ˈirečkama se tam nˈaku̯ade* 547 [dvirečka, -ek].
dv'irka, -ek 'drzwiczki w piecu': *f prostšetku sou̯ dv'irka nebo šufliki, gde i̯e popeu̯; dv'irek* gen. pl. [dvirka, -rek].
dvjesta, -u 'dwieście': *asi dvi̯esta metruf* 146 [dvě stě].
dvjezeruwka, -i 'rodzaj pługa': *dvi̯ezeru̯ki* nom. pl. [SSJČ brak].
dvoje 'dwoje': *Po ńim vˈostali dvoi̯e ďeťi* 411; *sou̯ dvoi̯e śńice* 26 [SSJČ brak; (*dvoi̯e ig i̯e* 65)].
dvojče, -ete 'bliźnię': *dvˈoi̯čata — bliźńˈaki pˈo pou̯sku* 277 [dvojče, -ete].
dvorek, -rku 'podwórze': *dvorek; dvorku* gen. sg., *to se χoďi po dvorku* 129, *nˈa dvorku; brambori vˈe dvorku* 6; *každei̯ na svim dvorku ma vodu* 430 [SSJČ: dvorec, -ce; (*lažul po dvorku* 18)].
dvoucoułovej, -a, -i 'dwucalowy': *dvou̯cou̯u̯ovi pr̥kna* 505 [SSJČ brak; (*dvucalufka* 15L)].
dvourajkovej, -a, -i 'o koparce: wykopująca kartofle z dwu rzędów': *kˈoparka dvou̯rai̯kova* 257 [SSJČ brak].
dvuχskibovej, -a, -i 'o pługu: odkładający równocześnie dwie skiby': *pu̯uχ dvuχskibovei̯* [SSJČ brak].
dvouχskibovej, -a, -i 'o pługu: odkładający równocześnie dwie skiby': *i̯e pu̯uh dvou̯skibovei̯* 49 [SSJČ brak; (*dvuskibovec* 87S)].

dvunastńice, -i 'dwunastnica': *mate na dvunastńici vžet* 680 [SSJČ brak].
dvur, -oru 'dwór, majątek ziemski': *dvori bili* 82 [dvůr, -u].
dvuřynduvka, -i 'koparka wykopująca kartofle z dwu rzędów jednocześnie': *a ta to dvužyndufka, to dvi̯e rai̯ki tahne naras* 257 [SSJČ brak]. Por. **dvourajkovej**.
ʒvon, -u 'dzwon': *ʒvon; ʒvońice, tam sou̯ ʒvoni* [SSJČ: zvon, -u].
ʒvono, -a 'dzwono, część drewnianego obwodu koła': *šprýχi a tadi ʒvona* [SSJČ brak; (*ʒvono* 87S)].
ʒvuno, -a 'dzwono, część drewnianego obwodu koła umocowana na dwu szprychach': *potom ʒvuna fkou̯o vˈižezau̯ ku̯ˈati* 290, *tša biu̯o vˈižyznou̯d ʒvuna i ti ʒvuna zˈau̯ožit* 647 [SSJČ brak; (*ʒvuno* 84)].
ʒvonec, -nce 'gatunek trawy': *ʒvonec i̯e, i̯ak to žykai̯, taka trava* 238 [SSJČ brak; (*ʒvuńec* 90P)].
ʒvoneček, -čka 'dzwoneczek': *v u̯ese rozmai̯iti kˈitki: kˈocanki, voni taki sou̯ taki ʒvonečki* 530 [zvoneček, -čku; (*ʒvunecki* nom. pl. 86)].
ʒvonečńik, -a 'orlik': *ʒvonečńiki* nom. pl. [SSJČ brak].
ʒvonek, -nka 'dzwonek, kwiat Campanula': *ʒvonki ružovi, ńebi̯eski* [SSJČ brak; (*ʒvonki* 30K)].
ʒvońice, -e 'dzwonnica': *ʒvońice, tam sou̯ ʒvoni* [SSJČ: zvonice, -e; (*ʒvuńica* 83B)].
ʒvońit 'dzwonić': *ʒvońit; kosteu̯nei̯ ʒvońi, spšunta kosteu̯; mi i̯im* (pszczołom rojącym się) *ʒvˈońime nˈa kose* 270 [SSJČ: zvoniti].
ǯabka, -i 'motyka do kopania kartofli': *no bo si kˈopau̯a tou̯ ǯapkou̯* 257 [SSJČ brak; (*ǯapkom, motykom* 84)].
ǯałat 'działać': *že to ǯau̯a na ten ˈorgańizym* 667 [SSJČ brak; (*ǯau̯ou̯* 15L)].
ǯerzava, -i 'dzierżawa': *ǯerzava; v ǯerzavu* 596 [SSJČ brak; (*puśćić pole v ǯerzave* 15T)].
ǯeržava, -i 'dzierżawa': *ǯeržava; brat pou̯e v ǯeržavu; pˈusťei̯ v ǯˈeržavu* 596 ‖ *v ǯˈerzavu* 596 [SSJČ brak; (*ǯirzava* 93C)].
ǯik, -a 'dzik': *ǯik* [SSJČ brak; (*ǯik* 83L)].
ǯiřgat 'oddzielać główki lnu z siemieniem od łodyg za pomocą specjalnego narzędzia': *u̯en se mu̯aťi nebo ǯižga; Potom useχ, to se ho ǯˈižgau̯o* 179; *no ʲi i̯ak se to vˈižižgˈau̯o* 179 [SSJČ brak; (*ǯežgać* 1B)].
ǯiřgavat 'dzierzgać len': *i to se tak ǯˈižgavˈau̯o* 179 [SSJČ brak].
ǯřguń, -e 'przyrząd do obrywania główek lnu z siemieniem': *to bili taki*

p'ovjezme ʒižguńe hustši... ta jak ti paųce 203; takej ʒižguń se menovaųo 179 [SSJČ brak; (ʒižgun 93C)].

ʒvjenga, -i 'pokarm przeżuwany przez krowę': *ʒvjeŋga; krava hriže ʒv'jeŋgu* [SSJČ brak; (*ʒviŋge gryże* 84)].

E

ej wykrz. 'ej': *ej, za χviųku fstali, šli* 75 [ej].

elegancko adv. 'ładnie, elegancko': *to se v'ipere ji, 'elegancko v'e vod'e* 265 [elegantný; (*elegancki* 84)].

električnej, -a, -i 'elektryczny': *električna ųampa* [elektrický].

elestrika, -i 'elektryka': *to maj ụeͥd'i motorki n'a elestriki, pojim n'a proųt* 317 [elektrika, -y; (*elekstryka* 15T)].

ełektrowńe, -e 'elektrownia': *Juš tu je eųektroųńe hotova* 653 [SSJČ brak].

ełekstryka, -i 'elekryka': *ťšy ųeta mame 'eųekstryku* 108 [elektrika, -y; (*elekstryka* 15T)].

ełementař, -e 'elementarz': *eųementaš, -že* [SSJČ brak; (*elemyntoš* 87S)].

eskaer, -u 'literowiec na oznaczenie Spółdzielni Kółek Rolniczych': *To s Kuųka b'ereme, z eska'eru* 624 [SSJČ brak].

ešťe 'jeszcze': *kaųci to ešťe dneska soų* 22, *ješťe jednoų sųamoų, ješťe jednoų zemjej* 12; *tšeba s tej strani šťoųχnoųt i s tej ešťe tim šťikem* 58 [ještě]. Por. **ješte**.

eterńik, -u 'eternit': *teť mame pot et'erńik* 405; *teťka to krejoų abo eterńikem, abo papoų, abo pųeχem* 417 [SSJČ: eternit, -u].

eterńit, -u 'eternit': *dekaš krije stšeχi sųamoų, eterńitem* [eternit, -u].

europlan, -u 'samolot': *p'iųot vede eųropųan; eųropųanem* [SSJČ brak; (*eųroplon* 93C)].

F

fabričnej, -a, -i 'fabryczny': *to soų taki felgi, hotovi juš, fabrični* 646 [fabričný; (*płuk fabrycny* 72)].

fabrika, -i 'fabryka': *fabrikant mjeų fabriku na vųasnost; ve fabrice; fšecko f'abriki d'eųaj* 194, *tak samo bių veštat jak i teťki, co d'eųaj p'o fabrikaχ* 204 [fabrika, -y].

fabrikant, -a 'fabrykant, właściciel fabryki': *fabrikant mjeų fabriku na vųasnost* [fabrikant, -a].

faχ, -u 'zawód': *učeń uči se faχu* [SSJČ: foch řidč. fach, -u 'pracovní obor'; (*faχ* 15)].

faχnout 'uderzyć, machnąć': *krava jak faχne vocasem* [SSJČ brak].

fajerka, -i 'fajerka, krążek żeliwny do przykrywania otworu w płycie kuchennej': *na pųeχu soų fajerki; f'ajerki se vodd'eųa i hŗŋki se fstavuje i se pali* 117 [SSJČ brak; (*fajerka* 93)].

fajfa, -i: 1) 'fajka': *fajfa, s fajfoų, na fajfi* acc. pl. [SSJČ: fajfka 'dymka']; 2) 'wielka szpulka': *a se to zaz n'a veųki fajfi soųkaųo* 183 [SSJČ brak; (*fajfa* 99)].

fajka, -i 'fajka': *fajka ma na konci jagbi hŗńiček* [SSJČ: nář. fajka 'fajfka'; (*fajka* 24S)].

fajnej, -a, -i 'ładny': *v'itšepe žebi fajna biųa* 503, *a von fajnej ten faraš* 588 [SSJČ tylko: fajnový; (*fajny* 20)].

fałda, -i 'fałda, zmarszczka': *zmaršťeni čeųo ma faųdi* [fald, -u; (*foųdy* nom. pl. 90P)].

fałbanka, -i 'falbanka': *faųbanka, faųbanki* gen. sg. [falble, -e zast. a nář; (*falboŋki* nom. pl. 93C)].

fałšivej, -a, -i 'fałszywy, wrogi, obłudny': *vi ste taki n'a mje faųšivi* 285 [SSJČ tylko: falešný; (*foųsyvy* 1B)].

fant, -u 'fant w grze': *či se daje co, no jakej fant* 97; *no to potom ti fanti pr'odavat po pjet zųotejχ* 98 [fant, -u; (*fand oddåų* 48)].

fańtovej, -a, -i 'o zabawie z loterią fantową': *ńegdi 'uďeųaj takoų zabavu f'ańtovoų* 97 [SSJČ brak].

farař, -e 'proboszcz w kościele ewangelickim': *parafjalnej dum — tam meška faraš; v'iprošini ďeųa faraš; f'araže sestra* 534, *f'aražov'i pšynesoų na ti v'ohųaški, no ʲi faraž hųasi* 280, *bo se mu tomu f'aražov'i v'iďeųo, že maųo χoďili do toho ... do konfirmacje* 590 [farář, -e].

farba, -i 'farba': *penʒeųek do maųovańi farbama* [SSJČ brak; (*farba* 85)].

farbka, -i 'barwnik niebieski dodawany do płukania bielizny, do wapna; ultramaryna': *prašek, keri se dodava do vapna, sipe se do vodi pšy maχańi; troχu farpki se doda* 128 [SSJČ brak; (*farpka* 83B)].

farbovat 'farbować': *farbujoų kuži teš* [SSJČ brak; (*farbuje* 90P)].

fazołe, -e 'fasola': *f'azoųe, vobjed bez fazoųe* [fazole, -e].

fazułe, -e 'fasola': *fazuųe cukrovi na tičkaχ; fčesni f'azuųe* 558, *zeli z hraχem, s fazuųema* 18 [fazole, -e].

felga, -i 'piasta koła samochodowego': *to soų uš taki felgi, to se oponi zakųada* 646 [SSJČ brak].
felc, -u 'felc, rowek w desce': *feųc f poduaze*; *boųle se do toho feųcu zakųada*; *tšeba mįet hoblik s feųcem, von ďeųa brazdu hlibokoų* [SSJČ brak; (*felce v sųupe* 84, *felc* 'fuga w goncie' 72)].
ferje, -i 'ferie': *jag mįeli ti ferįe či jag voni to žykali* 590 [ferie, -ii].
ferkładunek, -nku 'deski przybite z zewnątrz do futryny i do ściany': *ferkųadunek, -nku, -nki* nom. pl. [SSJČ brak; (*ferfladunek* 93)].
fermentovat 'fermentować': *v'ino ferment'uįe* 516 [fermentovati].
f'igura, -i 'figura, postać świętego': *f'igura svata* [figura, -y].
f'ijałka, -i 'fiołek': *f'ijaųki soų tuze dobri n'a vočišťeńi k'rve* 532 [fialka, -y].
f'ijałovej, -a, -i 'fiołkowy, fioletowy': *bes f'ijaųovej*; *f'ijaųova barva* [fialový].
f'ijałowo adv. 'fioletowo': *bžesk kvete f'ijaųovo* [SSJČ: fialově, *fialovo].
f'iknout 'fiknąć — o obsunięciu się płonącego budynku': *a jak to f'ikųo, ta sopa, a fšeχno se tam sp'aliųo* 50 [fiknout].
f'ił, -u '?': *Jedno pŗkna potšebni: poduohu tša dat, stodoųu tša vob'it, p'ot f'iu... teť sem ųońi s f'iųem ďeaų* 61 [SSJČ brak].
f'iłcovej, -a, -i 'filcowy': *boti f'ilcovi* 22, *f'iųcovi boti* 591 [filcový].
f'iranka, -i 'firanka': *f'iranka* 14, *vodvįeši toų f'iraŋku* 95; *f'iraŋki z'aųožiųa* 585 [SSJČ: firhaněk, -ňku, firhank, -u; (*f'iraŋke pověsić* 83)].
f'irańka, -i 'firanka': *f'irańki vįeši se na ram'įe* [firhaněk, -ňku].
f'izičnej, -a, -i 'fizyczny': *robotńik fizičnej* [fyzický].
fjolet, -u 'fiolet': *fjolet* [SSJČ brak; fialová barva; (*f'oletovy* 30K)].
flaki, -u pl. t. 'flaki, potrawa': *ńegdi ďali taki ti flaki* 481 [SSJČ brak; (*flaki* 24S)].
flanc, -u 'sadzonka': *jak se 'uďeųa ďoųru, on tam fpušťi ten flanc, bo u naz žykame flance* 58 [SSJČ brak; (*flance še saźi jak kartofle* 83L)].
flisaki, -u pl. t. 'odmiana kartofli': *fl'isaki* 256 [SSJČ brak].
flaki, -u pl. t. 'flaki': *fųaki* [SSJČ brak].
flance, -u pl. t. 'sadzonki': *fųance* [SSJČ brak; (*flance* 83B)].
flanełovej, -a, -i 'flanelowy': *halka tepųa, fųaneųova, nosi se pot spudńičkoų* [flanelový].
flaška, -i 'flaszka': *s fųaški*; *v'ino dŗži se v'e fųaškaχ nebo v butliχ*; *ďo fųašek* 656 [flaška, -y; (*flaska* 93)].

forma, -i 'forma do kształtowania cegieł': *jak se ji ďaųo v'e formaχ* 198, *žebi se dŗžeųo kupi, tag biųa taka forma* 154 [forma, -y].
forman, -a 'furman': *forman*; *sųužebńik do pomoci formana*; *ten list sem daųa tomu f'ormanov'i* 609, *pšy końiχ bili formani* [forman, -a].
formańit 'wykonywać czynności furmana': *formańi se* [formanit ‖ formančiti].
formanka, -i 'furmanka': *formanki šųe i pšyvezuej* 296; *mi sme jeli formankama* 475 [formanka].
formovat 'formować': *formuįe se rukama briųa*; *formovat* (torf) 114 [formovati].
fošman, -a 'stangret, woźnica': *fošman jezďiu kočarem* [SSJČ brak; (*fošmån* 58)].
fotegrafje, -e 'fotografia': *fotegrafįe* [SSJČ: fotografie, -e; (*fotegraf'įo* 15T)].
fotel, -u 'fotel': *foteų*; *foteųu*; *votpočiva se n'a fotelu* [fotel, -u].
fotka, -i 'fotografia': *fotka*; *To ešťe fotku mam jej* 601, *portreti to soų veųki fotki* [foto, -a].
fous, -u 'wąs': *foųs, foųsu* gen. sg., *foųsi* nom. pl. [fous, -u ob. vous].
fribra, -i 'febra': *fribra*; *fribru ma, tšese se* [SSJČ tylko: febrilný 'gorączkowy'; (*frebra* 83)].
front, -u 'front': *na tom frońťe* 79 [front, -u 'fronta'].
frugat 'fruwać': *štaf'iceri, taki delikatni, co dobže frugaj* [SSJČ brak; (*ptåki frugajom* 83L)].
fruχta, -u pl. t. 'warzywa': *sejoų fruχta na ńim* 131 [SSJČ brak; (*fruχta* 93)].
fuga, -i 'fuga, rowek wyżłobiony w krawędzi deski': *fuga*; *fugi*; *pŗkna tšyčtvŗťoųki bes fugoų* [SSJČ brak; (*fuga* 15)].
fujarka, -i 'fujarka': *fujarka* [SSJČ brak; (*fujorka* 93C)].
fundament, -u 'fundament': *fundament*; *fundamentu*; *na tim fundamenťe* 416 [fundament, -u].
funt, -u 'funt': *dvįesta padesat funtu je meter* 564 [funt, -u].
funus, -u 'pogrzeb': *ańi n'a funus sem ne jeųa* 537 [funus, -u 'pohřeb'].
fura, -i 'fura, wóz gospodarski': *reštu to n'a furu dam i jede se* 72, *pš'yjede tam ńeaka fura* 101 [fura, -y].
fusi, -u pl. t. 'fusy, osad w kawie': *fusi* [SSJČ brak].
futerał, -u 'futerał na okulary': *futeraų* 30 [futrál, -u].

futro, -a 'futryna, ramy okna': *futro, futra* gen. sg., *ve futro se zakuada vokno* [futro 'okenní rámа'; (*futro* 1B)].
futryna, -i 'futryna, rama drzwiowa': *futryny* nom. pl. [SSJČ: futro, -a 'dveřní rám'; (*futryna* 87S)].

G

gable, -u pl. t. 'widły do nabierania ziemniaków z gałkami na każdym zębie': *gabue n'a zubaχ maį k'uličkі* [SSJČ brak; (*gable* 83B)].
gače, -i pl. t. 'gacie, kalesony': *gače; gači* gen. pl.; *pot kauhoti se kuade gače; muskeį no to zas z'akuada si gače* 574 [gatě, -í; (*gaće to kal'isony* 90P)].
gaće, -i 'gacie': *z'akuada si gaće, potom tepli gače* 574, *v gaće* acc. pl. [gatě, -í; (*gaće* 93)].
gaʒina, -i 'drób': *gaʒina – drop po pousku* [SSJČ brak; (*gaʒina* 84)].
galantej, -a, -i 'ładny, dobry': *vona biua įuš taka galanta, a mįeua též velun* 474; *travu se pš'ehrabuįe, a įag įe įuš g'alanti, to se dava f taki kupki* 621 [galantní; (*galanty* 25R)].
galarepka, -i 'galaretka z wygotowanych kości i mięsa': *įak h'ost'ili sme se, votki no i fšeho, g'alarepki, fšeho se da* 485 [SSJČ brak; (*galarypka* 83B)].
gapovatej, -a, -i 'o starszym człowieku: niesprawny': *no von takeį įe g'apovateį* 694 [SSJČ brak].
garbarńe, -e 'garbarnia': *vodda se kuži d'o garbarńe* [SSJČ brak].
garbař, -e 'garbarz': *garbaž garbuįe kuže* [SSJČ brak].
garbovańi, -i 'garbowanie': *to įe garbovańi* 503 [SSJČ brak; (*garbovańe* 1B)].
garbovat 'garbować': *potom se kuži g'arbuįe* 503, *garbaž garbuįe kuže* [SSJČ brak; (*garbuįum skure* 16S)].
garńitur, -u 'garnitur, ubranie': *pan muadeį f černim g'arńituže* 228 [SSJČ brak; (*garńitur* 26)].
gater, -tru 'wielka piła w tartaku, która rżnie kilka desek na raz': *gater ma mnoho p'iu, že įedna b'orov'ice to de n'a ras* 442, *gater žeže na ras ceueį kuocek* [SSJČ gatr v. katr, -u; (*gater* 93)].
gatki, -u 'gacie, kalesony': *to sem mu fšeχno koup'iu: k'amaše, k'ouhoti, gatki* 69 [gat'ky, -těk]. Por. **gaće**.

gatunek, -nku 'gatunek': *sou ružni g'atuŋki* 226, *co gatunek to įe įina v'odmįena* 256 [SSJČ brak; (*gatunek* 87S)].
gaza, -i 'gaza': *pšes takou gazu pš'epust'i* 677 [gaza, -y].
gazeta, -i 'gazeta': *gazeta* 575, *l'id'i čtou gazeti* [SSJČ: *gazeta, -y (z rus.) 'noviny'].
gdakat 'gdakać': *suepka gdaće įak v'aįičko znese* [SSJČ: kdákati; (*gdoce* 93C)].
gde 'gdzie': *torf se kope n'a uoukaχ, v uese, gde įe torf'isko; do v'i, gde von tet' įe; gde co biuo, to se sp'ali⁴o* 49 [kde; (*gʒe* 83B)].
gdi, di 'gdy, kiedy': *zauєži įag gdi, ńegdi diu, ńegdi krat'eįc; na gdi* 'na kiedy' 10, *gdi koparki nastaui?* 'kiedy' 11, *gdibiχ vįed'eu; bo gdibi ne biu v'op'iueį* 57, *įag gdi* 'jak kiedy' 22, *di se to z'avažy* 84, *a di p'otšeba* 88, *Di sem to h'ospodažem* 50, *a di se mnoho n'atahne* 37 [kdy].
gdiž 'gdy, kiedy': *No gdiž z'aįeli sme d'o Čeχ* 153, *gdiž zašua sem d'o Zeuova* [když].
gdisi 'kiedyś': *Pak se už disi v'obešeu fšude; disi tak biuo* 141 [kdysi].
gdo, koho 'kto': *No to įag gdo, ńegdo kope tak s šest metru; gdo χce* 5; *do v'i, gde von tet' įe; gdož v'i* 100; *koho ma zab'it; vot kohos to vzau; komuz dau; s kim; vo kim ti muuv'iš* [kdo].
gdosik 'ktoś': *gdosik p'ov'idau* 412 [kdosi].
gdovec, -wce 'wdowiec': *To gdovec se m'enuįe, įag mu žena umže* 278 [SSJČ brak; (*gdovec* 93C)].
getri, -u pl. t. 'getry': *getri bes stopouχ* [SSJČ brak].
glanc, -u 'połysk': *įak se d'o guancu v'ičist'i boti; n'a guanc mi to ž'ykame na to, na takeį pouisk* 131 [SSJČ: glanc, -u; (*do glancu* 11)].
głaz, -u 'głaz, duży kamień': *kus v'oduamu vod hori to įe guas* [SSJČ brak; (*guos, guazu* 87S)].
gm'ina, -i 'gmina': *gm'ina, v gm'ińe* 96 [SSJČ: gmina, -y (podle pol.) 'obec'; (*gmina* 93C)].
gńadej, -a, -i 'gniady': *Se bere z'a vopr'at'e i vįe gńado či kari* 501 [SSJČ tylko: hnědý; (*gńady kuń* 71)].
grab, -u 'grab': *grab įe na virop st'ouarskeį; musi beįt grap na ten r'ubanek* 644 [SSJČ: habr (nář. hrab), -u; (*grap* 87S)].
grabjorka, -i 'grabiarka': *a įag ne, to se puįčime tou grabįorku. Tu maį grabįorku* 37, *grab'orkou* [SSJČ brak; (*graborka* 93C)].
grace, -e 'graca, ręczne narzędzie rolnicze i ogrodnicze do pielenia chwastów': *zaz mame graci, co v'okopuįeme* 229; *gracou* instr. sg. [SSJČ: kratec, -tce zast. a nář. gracka, -y; (*graca* 83B)].

grafka, -i 'agrafka': *grafkou̯ se zap'ina, i̯ak se ńeco 'utr̥hne* [SSJČ: agrafa, -y; (*grafkom se zapne* 72)].
granat, -u 'granat': *granat spat* 75 [granát, -u].
granoχa, -i 'nazwa krowy': *granoχa* [SSJČ brak; (*grańiχa* 20)].
grańatej, -a, -i 'pstrokaty, wielokolorowy': *peu̯uška kvete grańato; grańata krova* [SSJČ brak; (*grańaty* 84)].
granatovej, -a, -i 'granatowy': *ubirali gr'anatovi bu̯uzečki* 469 [granátový].
granuła, -i 'nazwa krowy': *granuu̯a* [SSJČ brak; (*granula* 86)].
grati, -u pl. t. 'część kosy, szczeble zgarniające podcięte przez kosę zboże': *A to hu̯e to grati* 35, 56 [SSJČ brak; (*grat u kosy* 97)].
greχotka, -i 'grzechotka': *gr'eχotku* acc. sg. 134 [SSJČ brak; (*gžeχotka* 87S)].
grdika, -i 'grdyka': *grďika; grďyka* [SSJČ brak; (*grdyka* 93C)].
grempłe, -e 'grępel, szczotka druciana do czesania wełny': *Ta grempu̯e to sou̯ taki šťetki* 264; *zanese ďo gremple* 18, *visušei̯ a na grempli* acc. sg. 264 [SSJČ brak: (*grympla* 87S)].
gromada, -i 'gromada': *gromada* [SSJČ brak; (*grumada* 93C)].
groš, -e 'grosz, pieniądz': *z'a par grošei̯; zas par groši biu̯o* 26, *to tag ne biu̯o i̯ag dnes, žebi si ńegdo tag hazeu̯ grošema* 234 [groš, -e].
grošek, -šku 'groszek, kwiat Lathyrus': *grošek paχnǫci* [SSJČ brak; (*grošek* 83L)].
grošuwka, -i 'gruba igła do cerowania wełnianych pończoch': *grošuu̯ka, -ki; ceru̯e se grošuu̯kou̯ punčoχi* [SSJČ grošovka, -y 'nař. laciný kapesní nůž (za groš); (*grosufka* 25B)].
gruda, -i 'gruda, bryła ziemi': *gruda* [SSJČ hrouda, -y; (*gruda* 93C)].
grunʒel, -a 'grządziel, dyszel pługa': *to se m'enovau̯ grunʒel* 159, *a to i̯e grunʒel* 220; *ďo teho grunʒela* 160 [SSJČ hřídel, -dle; (*gruńʒel* 97)].
grunʒeł, -a 'grządziel': *grunʒeu̯ i̯e zakončenei̯ regu̯u̯atorem* [hřídel, -dle; (*gžebyń na grońʒilu* 59)].
grunt, -u 'grunt': *No u naz grunti to tak šista klasa* 210 [grunt, -u].
gružlice, -e 'gruźlica': *gružlice* [SSJČ brak; (*gruźľica* 30K)].
gřečnost, -i 'grzeczność': *Fibiχ i̯ag biu̯ f'aražem to von bi tu gžečnoz n'e uďᵉau̯* 284 [SSJČ brak; (*gžecny* 15L)].
gumak, -a 'wóz na kołach z oponami': *No a teťki co mame, gumaki fšecko* 210 [SSJČ gumák, -u; (*guḿokem poi̯eχou̯* 32K)].
gumjaki, -u pl. t. 'buty gumowe z cholewami': *gumi̯aki — gumovi boti* [SSJČ brak; (*guḿoki* 93)].

gumka, -i 'gumka': *gumki se ku̯ade i potom se su̯oi̯ki važy χv'ili* 512, *gumkou̯ se sťira vou̯uvek* [gumička, -y].
gumovej, -a, -i 'gumowy': *gum'ovi vozi* 26, *mame teť g'umovei̯ a ďevi̯ennei̯* 28, *gumovi boti* [gumový].
gunšor, -a 'gąsior, rodzaj dachówki kładzionej na grzbiecie dachu': *gunšor, gunšora, gunšori* [SSJČ brak; (*gǫśor, gǫśory* 93)].
gunśori, -u pl. t. 'ustawione kłosami do góry i nakryte rozszerzonym snopkiem snopki zboża na polu': *gunśor; gunśora, gunśory — i̯ečmen se stav'i tak* [SSJČ brak].
gunt, -u ‖ -a 'gont': *gunt, gunta ‖ guntu* gen. sg.; *gunti se ďeu̯a na veštaťe; v guntaχ* [SSJČ brak; (*gunty* nom. pl. 83B)].
gurńik, -a 'górnik': *gurńik kope uhli* [hornik, -a]. Por. **horńik**.
gutalina, -i 'pasta do butów': *mi to žykame gutalina na to* 130, *gutalinou̯* instr. sg. [SSJČ brak; (*gutaľina* 19J)].
guz, -a 'guz, wrzód': *mi̯eu̯a guz i̯ak ptači vai̯ičko* [SSJČ brak; (*gus cyli bžut, vžut* 23)].
gvoźʒik, -a 'goździk, Dianthus': *a to ti gvoźʒ'iki i̯ak to žykai̯* 529; *gvoźʒiki* 558 [SSJČ brak; (*polny gvoźʒik* 83L)].
gvjazduvka, -i 'nazwa koparki': *i̯ednorai̯kova k'oporka to se m'enu̯e gvi̯azdufka* 257 [SSJČ brak].
gžit se 'gzić się, o niektórych zwierzętach: zachowywać się niespokojnie wskutek bólu spowodowanego kąsaniem przez gzy': *krava gži se* [SSJČ brak; (*byďu̯o gźi śe* 87S)].

H

haček, -čku: **1)** 'pogrzebacz do poprawiania ognia w piecu': *haček* 24; *hačku; hačkem se pokuta f peci* [háček, -čku; (*hacek* 61)]; **2)** 'haczyk w kołowrotku': *to se pšeku̯adau̯o z hačka, n'a haček* 182.
haceł, -e 'hacel': *haceu̯e z'akrucu̯e se ďo potkovi* [SSJČ brak; (*χacel* 93)].
had, -a 'wąż': *hat; ti hade* voc. sg. [had, -a].
haďina, -i 'gadzina': *už i̯e ta h'aďina* [hadina, -y].
haderńice, -e 'stare ubrania, szmaty': *ona teś vinest χťeu̯a n'a horu taki r'ozmai̯iti h'aderńice, stari u̯aχi* 138 [hadrnice, -e].
hadr, -u 'ścierka do kurzu, szmata': *hadr, hadru* gen. sg., *stira se hadrem* [hadr, -u].

hak, -u: **1)** ʻhakʼ: *šťˈylvaha biu̯a pšˈymocovana i̯en se bˈarčiki zˈaku̯adau̯o za ti haki* 159; *prostranki vot końe* [hák, -u]; **2)** ʻobsypnik; narzędzie do obsypywania roślin okopowych; radłoʼ: *i ten hak, von vˈodhr̥nui̯e nˈa vobi̯e strani* 186, *sˈazime bu̯u̯vi i hakem zˈahakovui̯eme i̯e* 255, *hak a pˈo pou̯sku „redu̯o"* 219; *hakem ďeu̯a se brazdi* [hák, -u ʻdruh pluha podobný radluʼ].

haka, -i ʻręczne narzędzie ogrodnicze i rolnicze do pielenia chwastówʼ: *haka, haki* gen. sg. [SSJČ brak; (*χaka* 84)].

hakat ʻoczyszczać pole z chwastów przy pomocy hakiʼ: *to se tak haka* 229 [SSJČ brak; (*χakom śe χako* 75)].

hakovańi, -i ʻobsypywanie kartofliʼ: *pšy vˈostatńim hˈakovańi* 500 [SSJČ tylko: hakovati].

hakovat ʻobredlaćʼ: *χakui̯e se bu̯u̯vi; se i̯e(brambori) hˈakui̯e* 613, *potom se hakem zˈahakui̯e* 499 [hákovati ʻorat hakemʼ; (*γakuvać* 43B)].

hakovʼina, -i ʻredlina, rządek kartofliʼ: *pšˈyχazeu̯o mnoho ľˈiďi, brali pˈo dvi̯e hˈakovʼini i kopali ceu̯ei̯ den* 560, *i̯ednu hˈakovʼinu bere nˈa ras* 633 [SSJČ brak].

hakovʼinka, -i ʻbruzda, jaką się wyoruje przy sadzeniu kartofliʼ: *i̯ak se zavʰože, taki hˈakovʼinki se pˈoďeu̯a* 58 [SSJČ brak].

halečka, -i ʻhaleczkaʼ: *ďeu̯ai̯ halečki* 461 [SSJČ brak].

halka, -i ʻhalkaʼ: *halka tepu̯a, fu̯aneu̯ova, nosi se pod spudńičkou̯; halka žykai̯ u nas* 126 [SSJČ brak; (*χalka to ƙecka pot sput* 90P)].

hałečka, -i ʻhaleczkaʼ: *hˈau̯ečku* acc. sg. 574 [SSJČ brak].

hamba, -i ʻwstydʼ: *A teťki to i̯ak tam hou̯ku de ńegde nˈa druhou̯ ves abo co, to se musi ubrat, bo to i̯e hamba, ne?* 130 [hanba, -y].

hambałka, -i: **1)** ʻbelka łącząca dwie krokwie; bantʼ: *hambau̯ka, -i; i̯ag ďali hˈambau̯ki, to bili krovi, tag i̯en hˈambau̯kama bili spoi̯eni* 163; **2)** ʻpomost z desek lub drągów nad sąsiekiemʼ: *hambau̯ka, -i* [hambalek, -lku ʻpatro ve stodoleʼ].

hamulec, -łce ʻhamulec przy wozieʼ: *brinʒa —hamu̯ec s u̯ušinkou̯, hamu̯ce* gen. sg. [SSJČ brak; (*χamulec u voza* 17)].

handliř, -e ʻhandlarzʼ: *takei̯ handliš to von i̯en kou̯ka, abi čᵘ̯oᵛi̯eka vˈošiďiu̯* 72, *žebi vˈot χu̯apa kou̯pʼit, nˈe vod handľiže* 73, *proč hˈandližovʼi dat zˈarobʼit* 73 [handlíř, -e].

hanebnej, -a, -i ʻniełądny, brzydkiʼ: *hanebni* nom. sg. n. [hanebný].

harmońje, -e ʻharmonia, instrument muzycznyʼ: *harmońi̯e* [SSJČ: harmonika, -y; (*χarmońi̯a* 93C)].

harmońista, -i ʻharmonistaʼ: *harmońista* [SSJČ: harmonikář, -e; (*χarmuńista* 93C)].

hartovat ʻhartowaćʼ: *hartui̯e se sekiru, abi mńeu̯a dobrei̯ žeš* [SSJČ brak; (*χartovańe* 1B)].

hasič, -e ʻstrażakʼ: *teť to u nas vʼic tei̯y hasiču* 55 [hasič, -e].

hasit ʻgasićʼ: *strażak hasi voheń* [hasiti].

hašat se ʻ?ʼ: *Teu̯e potom i̯au̯ovʼice, pom i̯e (se?) haša, i̯e krova, vˈoteli se* 42.

hazet ʻrzucaćʼ: *pʼiu̯ka, kterou̯ se hazi; i̯eden dr̥ži zˈa hu̯avu troχu, ať se nˈe hazi* [házeti].

hdi ʻgdyʼ: *no a ranoz hdi i̯e pohoda, zas tšeba rˈozhoďit to seno* 4; *ʰdi začnˈeme kosit, to fšecko ručńe* 5 [kdy].

hdiž ʻgdyʼ: *no a hdiž i̯už i̯e suχi, to ho vˈozime domu* 5 [kdy(ž)].

he ʻweʼ: *to i̯a hˈe stodou̯e mam taki i̯ešťe* 34 [ve].

heblarka, -i ʻmaszyna do heblowaniaʼ: *mam hˈeblarku, to nei̯džyu̯ vohobu̯u̯u̯u* 643, *ďo heblarki* 651, *hebu̯arkou̯* instr. sg. [SSJČ brak; (*hebluvać* 15T)].

heblik, -a ʻhebel, strugʼ: *vohebu̯ovat heblikem nebo hebu̯arkou̯, pr̥kna budou̯ hu̯atki* [hoblík, -u; (*χybel* 93C)]. Por. **hoblik**.

hejbat se ʻruszać sięʼ: *sou̯ klorˈyŋkʼi, žebi se to nˈe hei̯bau̯o* 156; *teťki pˈovʼinno žito i̯už hei̯bat, rust, to i̯e mras* 635, *pumpa se musi hei̯bat* 510 [hýbati se].

hejtta ʻokrzyk przy kierowaniu koniemʼ: *No a χci potom ńegde nˈa stranu: hisā nebo hei̯tta, nˈa zat* 45, *na pravo to hei̯tta* 45 [SSJČ brak; (*χei̯ita* 93C, *kuń na χei̯ita* 82)]. Por. **hetta**.

hekłovańi, -i ʻszydełkowanieʼ: *šideu̯ko i̯e do heku̯ovańi* [*heklovat].

hekłovat ʻszydełkowaćʼ: *heku̯ui̯e se zou̯pki, servetki* [*heklovat v. haklovat ʻháčkovatʼ].

hektar, -a ʻhektarʼ: *pšešu̯o hektar mam toho* 620 [hektar, -u].

herbab, -u ʻkanianka, Cascutaʼ: *herbap, kerei̯ vobili ńišťi* [SSJČ brak].

herbaw, -vu ʻjedwabʼ: *herbau̯* [SSJČ: nář. herbáv v. hedváb].

herbawnej, -a, -i ʻjedwabnyʼ: *herbau̯na* nom. sg. f. [hedvábný].

herinek, -nka ʻśledźʼ: *herinku a bu̯u̯vi ze šu̯upkamu* 32 [herynek, -nka].

herodi, -u pl. t. ʻosoby w szopce lub w przedstawieniu kolędnikówʼ: *A von tam ńisko kou̯ka i tam pšˈestr̥čkui̯e ti herodi; i mu̯uvʼi krul Herut* 96 [SSJČ brak; (*χerᵘodу pokazovau̯y* 25P)].

hetta ʻwołanie na konia, aby szedł w prawoʼ: *hetta* 502 [SSJČ brak; (*χetta* 87S)]. Por. **hejtta**.

hezkej, -a, -i 'ładny': *to sou̯ heski voi̯aci; heski pšťeli* 439 [hezký].
hibko adv. 'prędko, szybko': *voda hipko pliňe; to biu̯o tag hipko, to se aňi n'e vi̯eďeu̯o, gdi se co to stau̯o* 311, *i̯agbi to hipko ďeu̯au̯* 124 [SSJČ: *hybce, *hybko].
hicel, -cla 'hyceľ': *hiceu̯ χita psi; hicu̯a* gen. sg. [SSJČ brak; (*χycel* 93C)].
hisa 'wołanie przy poganianiu konia': *n'a u̯evo to h'isā* 45 [hysta, hýsta].
historje, -e 'historia': *Taka to i̯e h'istori̯e s pšťeu̯ama, v'ite* 435 [historie, -e].
hlibokej, -a, -i 'głęboki': *hlibokei̯* 12, *hliboka voda; ďeu̯a brazdu hlibokou̯* acc. sg. [hluboký].
hliboko adv. 'głęboko': *zau̯eži i̯ak biu̯o hliboko* 154 [hluboko].
hlib adv. 'głębiej': *hlib žebi zem spulχňit, to se branou̯ spr'užinovou̯ ďeu̯a* 220 [SSJČ: hlouběji, hloub].
hlibš adv. 'głębiej': *tudi i̯e regurator, co se koňe z'aku̯ada, či hlipš, či mi̯eu̯ to se p'odnaši* 220.
hlidač, -e: **1)** 'stróż': *dam to hlidačov'i* dat. sg. [hlídač, -e]; **2)** 'drogowskaz': *hlidač, von voskazui̯e cestu* [SSJČ brak].
hlina, -i 'glina': *pod ńi i̯e hlina; hrnki z hlini; hlinu se kope na poli; n'a hu̯inu biu̯ sku̯'adanei̯* (Mundił) 196 [hlína, -y].
hlińennej, -a, -i 'gliniany': *žbanek hlińennei̯; hlińenna zem* [hliněný].
hładkej, -a, -i 'gładki': *pr̥kna budou̯ hu̯atki* [hladký].
hładko adv. 'gładko': *n'a u̯eďe i̯e hu̯atko* [SSJČ: hladce řidč. hladko].
hład'oučko adv. 'gładziutko, bardzo gładko': *se pšei̯ede i i̯e hu̯aďoučko* 645 [SSJČ tylko: hlad'oučce, hlad'ounce].
hładovej, -a, -i 'głodny': *krava zaz i̯e hu̯'adova* 15, *s χu̯adovim* instr. sg. [hladový].
hłasit 'ogłaszać': *pš'ynesou̯ na ti v'ohu̯aški* 'zapowiedzi', *no i̯i farаž hu̯asi* 279 [hlásiti].
hłasovańi, -i 'głosowanie na posłów': *hu̯asovańi na posu̯u* [hlasovaní, -i].
hłasovat 'głosować na posłów': *hu̯asovat* [hlasovati].
hłava, -i: **1)** 'głowa': *hu̯ava; hu̯avi* gen. sg.; *pod hu̯avu se ku̯ade zahu̯avek; na hu̯avi̯e se nosi šatek* [hlava -y]; **2)** 'piasta koła': *hu̯ava do kou̯a* [(*gu̯ova, u̯ep, ṕasta* 94)].
hłav'ička, -i 'owocnik z nasionami lnu': *hu̯av'ička* [hlavička, -y; (*gu̯ufk'i* nom. pl. 87S)].
hłe 'part. dla zwrócenia uwagi lub podziwu': *Takou̯ hu̯e p'iu̯ou̯ i̯ak vr̥χńi* 61, *Na druhi hu̯e u̯eto χce hospodaš sto zu̯otei̯χ* 68; *tu hu̯e* 'tu oto'; *To hu̯e to i̯už i̯e mau̯a p'iu̯ka* 60; *A to hu̯e to grati* 35, *takei̯ hu̯e nuš bośi*, *mai̯* 503 [hle]. Por. **tuhle**.

hłedat 'szukać': *No zas tšeba ńei̯akei̯χ χu̯apu hu̯edat* 5, *taki χ'ovanki sme hrali, i̯eden druheho hu̯edau̯* 135 [hledati].
hłejt zob. **vlejt**.
hłoubka, -i 'głębokość': *hu̯ou̯pka* [hloubka, -y].
hłoupej, -a, -i 'głupi': *hu̯ou̯pei̯ ne ma rozumu; pu̯ete taki hu̯ou̯pi v'i̯eci; A hu̯ou̯pi sou̯, že dou̯* 110 [hloupý].
hłubokej, -a, -i 'głęboki': *z hu̯ubokiho taliže* [hluboký].
hłuχej, -a, -i 'głuchy': *hu̯uχei̯ ču̯ov'i̯ek, keri n'e sliši; s χu̯uχim* instr. sg. [hluchý].
hnat 'gnać krowy': *Tam hnat dva kilometri* 15; *A i̯a sem už 'uhlidau̯a sestru, že vona žene kravi* 541 [hnáti].
hned 'wnet, zaraz': *Tam i̯ak se v'ememe, to mi ho hned v'iďeu̯ame* 25, *hned se to 'uďeu̯a* 38 [hned].
hńedej, -a, -i 'gniady': *hńeda kobiu̯a* [hnědý].
hnedki adv. 'zaraz, wkrótce': *tam hnetki psau̯* 286, *hnetki se p'ovažei̯* 521 [hnedka, hnedkom, hnedky].
hńedočernej, -a, -i 'czarnobrązowy': *lin i̯e hńedočerni, žii̯e v bu̯aťe, f stav'i̯e* [hnědočerný].
hńevat se 'gniewać się': *teš tam se fčera hńevau̯a* 526 [hněvat se].
hńilička, -i 'ulęgałka': *n'ašikovat hrušek hńiliček i χu̯eba* 561 [hnilička, -y].
hńit 'gnić': *A i̯ednak to hńiu̯o i v'icei̯ se to ń'išťiu̯o* 253 [hníti].
hńizdko, -a 'gniazdko elektryczne, wtyczkowe': *hńistko, gde se vu̯učui̯e cihličku* 30 [SSJČ brak].
hńizdo,-a 'gniazdo': *hńizdo* [hnízdo].
hnojawka, -i 'gnojówka': *Teťki vemme hnoi̯au̯ku, takou̯, co viťika* 225 [hnojůvka, -y].
hnojowka, -i 'gnojówka': *hn'oi̯ou̯ka* [hnojůvka, -y].
hnojit 'gnoić, nawozić': *hnoi̯i se* [hnojiti].
hnojnice, -ic pl. t. 'deski boczne wozu': (do wożenia gnoju) *to se žebžyni zdi̯eu̯o a z'aku̯adau̯o se hn'oi̯ńice* 157 [SSJČ tylko hnojńice, -e 'hnojůvka'; (*gnoi̯ńice* 87, 93)].
hnuj, hnoje 'gnój, obornik': *rozv'ist ten 'oborńik či ten hnui̯* 302, *konskei̯ hnui̯; to i̯e vus ďo hnoi̯e* 29 [hnůj, -oje].
hobłovat 'heblować': *i to se tahne i to hobu̯ui̯e. To sou̯ h'obliki* 644 [hoblovati].

hoblik, -a 'hebel': *mam hobľiki* 643 [hoblík, -u]. Por. **heblik**.
hodi, -u pl. t. 'święto, pomyślność': *hodi ma* 'dobrze mu' [hody, -u].
hoďina, -i 'godzina': *Pˈomuaťi se s tšy, štiri hˈoďini i dazd drˈuhimu* 10, *dvje hoďini, pˈo tšeťi hoďińe* 690 [hodina, -i].
hoďini, -in pl. t. 'zegar': *hoďini b'iiou* 14 [hodiny, -in].
hoďinki, -nek pl. t. 'zegar': *hoďinki* [hodinky, -nek].
hoďit 'rzucić': *hoďit*; *hoť to* 2. sg. imperat.; *hoďi se to* (słomę) 31; *Potom nˈauučiteustvo hoďiu, koup'iu muejn* 78, *hodi se ďo vodi* 114; *hrom do vas bi hoďiu* 553 [hoditi].
hodńe 'sporo, dużo': *tam je hodńe mašiχ* 77, *no to tam je hodńe dževa* 115 [hodně].
hodnej, -a, -i 'dobry': *hodnej* [hodný].
hodovat 'uprawiać, pielęgnować, prowadzić hodowlę': *pščeuaž hoduje pščeli; zahradńik hoduje važiva; hoduje se ribi; nˈe hodujeme uucerni; bˈuraki cˈukrovi to tu u nas nˈe χodovaui* 211 [SSJČ brak w tym znaczeniu; (*χodujo* 3. sg. praes. 46, 49)].
hoχ, -a 'chłopiec': *Ano hoχ to juž je vječi, a kuuk to je mauej* 275, *Jednoho hoχa sem m'jeu štiri ueta* 66, *hoχov'i* dat. sg.; *šeu sem s tim hoχem; tšy hoši maj; par hošu stoji* ‖ *hošu; Dnes tudi nejńi českeχ u nas hoši ańi houek* 312; *dam to hošum* ‖ *hošum; z hošima* [hoch, -a].
hokantovat 'nadać kształt cegiełkom torfu': *to se pacinki hokˈantovauo* 189 [SSJČ brak; (*kantovać* 16S)].
holinka, -i 'cholewa': *vobžynki — bez holinek; boti z holinkama; šteper šije holinki* [holinka, -y].
hoľit 'golić': *holit se žiuetkama* [holiti].
hołej, -a, -li 'goły': *juž nˈa poli nejńi ńic, bo je holi* 631; *na holi ťeuo; z holim* [holý].
hołka, -i 'dziewczyna': *hoh i houka* 136; *χoďiuo se ďo Zeuova g houkam, a blisko houka biua pro mńe* 415, *vo jednej houce; houki puetou ruliki* [holka, -y].
hołoub, -a 'gołąb': *hououbi* nom. pl.; *hououbu ďivokejχ* gen. pl. [holub, -a].
hołoubek, -bka 'gołąbek, nazwa grzyba': *hououpki* nom. pl. [SSJČ brak; (*gouompki* 93)].
hołub, -a 'gołąb': *muadej houup; ano či daj jaki kuře, či houuba* 97, *krˈaliki, hˈouubi, gde co biuo to se spˈaliuo* 49 [holub, -a].
honko, -a 'zagon pola; dem. od hono': *jak pˈosečou honko* 7 [SSJČ brak].

hono, -a 'miara 125 kroków': *hono; hona* gen. sg.; *jak se vˈikope celi hono* 633; *zas se nˈa druhim hońe bude set* 616 [hon, -u 'stará delková míra'].
hora, -i: **1)** 'góra': *hora je visoka; v hori; sues s tej hori; jaskińe v horaχ; hora* 'szczyt ściany domu' [hora -y]; **2)** 'strych, przestrzeń między dachem a sufitem': *Jak se vˈožižgauo, to semeno se davˈauo na horu, nˈa pudu, ať vono pšesχne* 20; *u naz žykame: nˈa hože. No a to žykaj „nˈa puďe". A u nas to fšeχno: nˈa hože* 90; *vinesua nˈa horu i spadua z hori* 138 [SSJČ brak w tym znaczeniu; (*gura* 83B)].
na hoře adv. 'na górze, wysoko': *kruχta to je nˈa hože f kostele* [nahoře].
horčice, -e 'gorczyca, Sinapis': *horčice* [hořčice, -e; (*gorcyca* 93C)].
horižont, -u 'horyzont': *fšecko s χorižontu zńikne* [horizont, -u].
horkej, -a, -i 'gorący': *važena, horka voda; vliu horkej vodi* 59, *to bi horkou vodou nˈe pažyu* 57 [horký].
horko adv. 'gorąco': *horko* [horko].
horkost, -i 'gorączka': *angina — boli hrduo i je horkost; horkost mježy se termometrem* [SSJČ: horečka, -y].
horńik, -a 'górnik': *horńik kope uhli* [horník, -a].
hořet 'palić się': *dobže hˈožeuo* 292 [hořeti].
hořyt 'palić się': *hožyt; to hožy jagbi gdo naliu nafti* 117 [hořeti].
hořkej, -a, -i 'gorzki': *peuuń je hoškej* [hořký].
hospodarka, -i 'gospodarstwo': *Mi ta*^{m} *v hˈospodarce vˈažyme zeli* 116, *V hospodarce to nejńi ńic* 42; *taka je v hospodarce sprava* 621 [hospodařství, -í; (*gospodarka* 83B, 87S)].
hospodarskej, -a, -i 'gospodarski, domowy': *Pām tšeba taki hˈospodarski jiduo ˈuďeuat* 86 [hospodářský].
hospodarstvo, -a 'gospodarstwo': *kovbajn se jen nˈadava nˈa hospodarstvo vječi* 250; *taliže, skuenki, hˈrńički — fšecko ďo hospodarstva* 458; *taka je historje v hˈospodarstvje* 618 [hospodářství, -í].
hospodarstv'i, -i 'gospodarstwo domowe': *juš hˈospodarstv'i biuo* 85 [hospodářství, -í].
hospodař, -e 'gospodarz': *hˈospodaš; hˈospodažov'i* dat. sg.; *Di sem to hˈospodažem* 50, *hospodaš si pˈostav'iu dom* 65, *pšyvezou hospodaže žita* 69 [hospodář, -e].
hospodařyt 'gospodarzyć': *Tša biuo zaz ńeako hospodažyt zas* 50; *ja hospodažym* 316; *tak se hˈospodažy i hˈospodažy* 4 [hospodařiti].

hospodiňe, -e ʻgospodyniʼ: *hospodiňe saďi bu̯u̯vi; Bo tu tak fšecki hˈospodiňe to si brali* 638 [hospodyně, -e].
host, -a ʻgośćʼ: *A no to i̯už ho voži̯ ti veseu̯ni hosti* 282 [host, -a].
hosťina, -i ʻgościna, przyjęcieʼ: *se stavˈi pu̯u̯ litra či liter a hˈosťina* 249; *ńekerei̯ hosťinu ˈuďeu̯a* 257 [hostina, -y].
hosťinec, -nce ʻkarczma, gospodaʼ: *hosťinec* [hostinec, -nce].
hotovej, -a, -i ʻgotowyʼ: *hotovei̯ to ˈuďeu̯at; i i̯už i̯e praňi hotˈovi* 128, *masu̯o i̯e hotovi* 528 [hotový].
houba, -i ʻgrzybʼ: *rano fstane i side nˈa hou̯bi, nˈa žybi* 441, *χoďiu̯ nˈa hou̯bi i tei̯h hup poi̯et* 518 [houba, -y].
housatko, -a ʻgąsiątkoʼ: *hou̯satko, hou̯satka* [housatko, -a].
housenka, -i ʻgąsienicaʼ: *hou̯senka; hou̯senki* [housenka, -y].
houser, -a ʻgąsiorʼ: *hou̯ser* [houser, -a].
houska, -i ʻbułkaʼ: *hou̯ska; hou̯ski se kou̯pˈi taki suχi* 105 [houska, -y].
housle, -i pl. t. ʻskrzypceʼ: *hou̯sle* [housle, -i].
hovjezi, -i, -i ʻwołowyʼ: *hˈovi̯ezi maso; z hovi̯ezim masem* [hovězí].
hovořyt ʻmówićʼ: *I̯a tam ne vˈim, i̯ak se tam pˈo česku hˈovožy* 115 [hovořiti].
hrabař, -e ʻgrabarzʼ: *hrabaž zˈakopui̯e hrop* [SSJČ: hrobař, -e (*graboš* 93C)].
hrabat ʻgrabićʼ: *nei̯džyu̯ tšeba navozit, potom kosit, hrabat* 4; *nˈe hrabeme* 34, *džyu̯ to se hrabau̯o mnoho stu̯aňi* 576 [hrabati].
hrab'isko, -a ʻgrabisko, trzonek grabiʼ: *I̯e hrˈabˈisko nei̯džyu̯, co se v ruce dr̥ži* 248 [SSJČ: hrabiště, -ě; (*grab̄isko* 90P)].
hrabje, -bi pl. t. ʻgrabieʼ: *to se bere hrabi̯e veu̯ki* 36, *Mi teťki hrabi̯e nˈe potšebui̯eme* 36; *rˈozhazui̯e se hrˈabi̯ema* 624; *hrˈabi̯ema zˈahrabat* [hrábě, -bi].
hraχ, -u ʻgrochʼ: *hraχ ku̯u̯atei̯; zeli z hraχem* 18 [hrách, -u].
hraχowka, -i ʻgrochówkaʼ: *hraχou̯ka* [hrachovka, -y].
hraňice, -e ʻgranicaʼ: *zˈa hraňicei̯* [hranice, -e].
hraňička, -i ʻścieżka wiodąca przez poleʼ: *hraňički* nom. pl. [SSJČ inne znaczenie; (*graňicka, ḿeʒa* 86)].
hrat: **1)** ʻgraćʼ: *varhaňista hra na varhaneχ; voňi hrai̯* 3. pl. praes.; *muzika hrai̯e*; **2)** ʻbawić sięʼ: *au̯e i̯a uš nˈe pamatui̯u, i̯ak se to hrau̯o* 135; *i potom takeho lisa hrali* 136 [hráti].
hr̥b, -u ʻgarbʼ: *hr̥b; hr̥bu* gen. sg. [hrb, -u].
hr̥batej, -a, -i ʻgarbatyʼ: *h^{y}r̥batei̯ ma hr̥b na zadaχ* [hrbatý].
hr̥dło, -a ʻgardłoʼ: *hr̥du̯o; hr̥du̯a; v hr̥du̯e boli* [hrdlo, -a].

hr̥dłovej, -a, -i ʻgardlanyʼ: *h^{y}r̥du̯ovi suχoťini* 22 [hrdlový].
hrizat ʻgryźćʼ: *žebi se nˈe museli hrýzat* 266 [hryzati].
hrizt ʻgryźć, kąsaćʼ: *mravenec hriže; vosa hriže i bzuči; bu̯eχa hriže; pšťeli nˈe hrižou̯; krava hriže ǯvi̯eŋgu* [hrýzati].
hr̥nciř, -e ʻgarncarzʼ: *hr̥nciž ďeu̯a hr̥nki z hlini* [hrnčíř, -e; (*garcoš* 15L)].
hr̥nek, -nka ʻgarnekʼ: *hr̥nek; pÿu̯nei̯ h^{e}r̥nek; hernek; ďo hr̥nka; važy se v hr̥nku; do kamennei̯χ h^{y}r̥nku; hr̥nki se fstˈavui̯e* 117; *h^{y}r̥nki, stavi̯eu̯o se hr̥nki* [hrnek, -nku].
hr̥ńiček, -čka ʻgarnuszekʼ: *ńeakei̯ hr̥ńiček* 98; *hr̥ńiček mau̯ei̯; herńiček zˈe sou̯ei̯; z hr̥ńička se pˈii̯e mliko; hr̥ńički* ‖ *h^{y}r̥ńički* [hrniček, -čku].
hrobłe, -e ʻgroblaʼ: *hrobu̯e* [SSJČ brak].
hrob, -u ʻgróbʼ: *hrop* [hrob, -u].
hrom, -u ʻgromʼ: *A f tom i̯ak ten hrom tšes ďo toho χliva* 51; *hrom do vas bi hoďiu̯* 553 [hrom, -u].
hromada, -i: **1)** ʻduża ilośćʼ: *Bo von toho tam mi̯eu̯ hromadu veu̯kou̯* 320 [hromada, -y]; **2)** ʻzgromadzenieʼ: *nˈa hromadu šou̯tis svou̯ava ľiďi; ve švi̯etlici sou̯ hromadi* [SSJČ brak; (*gromada* 1G)].
hrozńe adv. ʻstrasznieʼ: *i̯a sem tag zhrˈoziu̯a hrozńe* 539 [hrozně].
hr̥st, -i: **1)** ʻgarśćʼ: *hr̥st; h^{e}r̥st; ceu̯ou̯ h^{e}r̥sťei̯* [hrst, -i]; **2)** ʻilość zżętego zboża, wchodząca w skład snopka; snopek zboża lub lnu przed związaniemʼ: *hÿrst žita; h^{y}r̥st uvaže se a i̯e snopek; u̯en ku̯ade se na hr̥sťe; i̯ak sekli, to voňi ku̯adli nˈa hr̥sťe* 7, *Vˈitr̥hau̯o se, pˈoku̯adu̯o se nˈa hr̥sťe* 20 [SSJČ brak; (*gošć* 24S)].
hr̥stka, -i ʻgarstkaʼ: *I dau̯ mu hr̥stku toho torfu* 94, *hr̥stka* ʻczęść międlicy, którą trzyma się w ręceʼ [hrstka, -y].
hrubej, -a, -i ʻgrubyʼ: *kr̥k ďeu̯a se hrubei̯; hrubi pu̯atno; hruba žencka* ʻciężarnaʼ; *na hrubim strou̯hadu̯e* 20, *užist borovˈici ne takou̯ hrubou̯* 61 [hrubý].
hrubost, -i ʻgrubośćʼ: *vono i̯uš ne ma takou̯ hrubost* 237 [hrubost, -i].
hrubšej, -a, -i ʻgrubszyʼ: *i̯ešťe hrupšei̯* 115, *ti hrupši se zas vˈisekui̯e* 60, *hrupši pu̯atno* 23, *hrupši karbi* 128 [hrubší].
hruška, -i ʻgruszkaʼ: *hruška stau̯a vedu̯e χliva; do tei̯ hruški; hruški spadli; hrušek* gen. pl. [hruška, -y].
hruza, -i ʻzgrozaʼ: *vosa hriže i bzuči až hruza* [hrůza, -y].
hř- zob. **ř-**.
huba, -i ʻgębaʼ: *huba* 38; *v hubi̯e* [huba, -y].
hub'it ʻgubić, niszczyćʼ: *A ti prˈasata, ti hˈubi̯ei̯* [hubiti].

hubovat 'skrzyczeć': *vona potom mje h'ubovaua* 542 [hubovati 'hněvivě vytýkat'].

hučnej, -a, -i 'huczny': *ta svarba biua hučna* 476 [⁺hučný 'hučivý, hučicí].

huleńi, -i 'palenie papierosów, kopcenie': *huleńi až z'a moc* [SSJČ: huliti 'silně čadit, vydávat kouř'].

huł, hołe 'kij, laska, drąg': *duouha huu; kousek houe; z houej; mnoho huu; na holi je nuš* [hůl, hole].

hułka, -i 'obsadka pióra': *huuka s perem* 38 [hůlka, -y].

hurtat 'hałasować, łomotać': *A džyu to se ešťe dževa potparuo* (pod kołyskę), *a to tak h'urtauo* 135 [hurtotat '⁺lomazit'; (*χurtouy* 'nierówności drogi, na których podskakuje wóz' 1B)].

huř adv. 'gorzej': *Aue taki zb'orovi* (pole sprzedać), *to je huš* 596, *coraz m'i biuo huž* 693 [hůře].

husa, -i 'gęś': *husa, koup'it husu, z husou, husi sme drželi* 43, *mnoho husejχ, tejm husejm, vo tejχ husaχ* [husa, -y].

husatko, -a 'gęsiątko': *husatka* nom. pl. [housátko, -a].

husi, -i, -i 'gęsi': *husi, suep'ići to je nejuepši navus* 226, *husi pežy* [husí].

hustej, -a, -i 'gęsty': *hustej ues, husti mliko* [hustý].

husti, -iho 'coś gęstego': *husti se ji na plitkim taliži* [SSJČ brak].

na husto adv. 'na gęsto': *z'aďeuava se ťesto n'a husto z moukou; A rano zas se n'a husto z'aďeuava* 118 [husto].

hustši, -i, -i 'gęstszy': *taki p'ovjezme ǯižguńe h'ustši* 202 [hustší ‖ hustější].

huśtawka, -i 'płachta zawieszona w polu na żerdziach, zastępująca kołyskę': *vzaua sem ho n'a poue a 'uďeuaua z'e tšeχ koliku takou h'uśtauku* 134 [SSJČ brak; (*χuśtafka* 58)].

hv'izdat 'gwizdać': *hv'izdat; na p'išťauce se hv'izda* [hvízdati].

hvjezda, -i 'gwiazda': *hvjezda* [hvězda, -y].

hvjezďička, -i 'gwiazdka': *hvjezďički na stromku; str'omečki sou ubrani pjekńe hvj'ezďičk'ama* 450 [hvězdička, -y].

hvjezdka, -i 'gwiazdka, płatek śniegu': *b'iuej sńiχ ma hvjestki* [hvězdka, -y].

χ

χabrovej, -a, -i 'mający kolor kwiatów chabru': *χabrova barva* [SSJČ brak; (*χabrovy* 93)].

χaftka, -i 'haftka': *χaftki se pšyšiva pšy serdaku* [SSJČ brak; (*χaftka* 87)].

χałpa, -i 'chałupa': *dževjenna χaupa; χaupa murovana; tej χaupje bude padesat uet; χaupa ‖ χauupa* [SSJČ: chalpa, -y 'nář. chalupa'; (*χaupa ‖ χauupa* 93)].

χałupa, -i 'chałupa': *jen se χliu spalil a χauupa i st'odoua u'ostaua* 52, *dom abo χauupa; f χauupje* [chalupa, -y].

po χamsku adv. 'o mówieniu: mową ludową': *u nas n'a usi to uš tam tak p'o χamsku žykaj* 137 [chámský].

χamster, -a 'chomik': *χamster, χamstera* gen. sg. [SSJČ brak; (*χamster* 84)].

χapeć, -pća 'jakaś gra przy darciu pierza': *to se hrauo χapća nebo f kotka* 443 [SSJČ brak].

χeba 'chyba': *a houka to χeba tu Dubjeučikova* 313; *vońi u Uoďi teš χeba bili* 455 [SSJČ: chyba; (*χeba* 83B)].

χebłarka, -i 'heblarka': *vohebuovat heblikem nebo χebuarkou* [SSJČ brak; (*χeblovać* 24S)]. Por. **heblarka**.

χeχłat 'prać na pralce ręcznej': *tša tak χeχuat po tej pračce* 127 [SSJČ brak; (*staro χyχuali* 'stara prała byle jak' 11)]. Por. **χoχłat**.

χeťta 'nawoływanie, żeby koń szedł w prawo': *χeťta* [SSJČ brak; (*χetta* 83B)].

χiba 'chyba': *χiba jak se da* 120 [chyba].

χirurg, -a 'chirurg': *aue ta χirurk biua strašńe v'odyn'arna* 689 [chirurg, -a].

χistat se 'zbliżać się': *pšet tim χ'uraganem, kerej se juš χista neduouho* 670 [chystati].

χitat 'chwytać': *hiceu χita psi; ribažy χitaj ribi; ribi se χita* [chytati].

χiťit 'chwycić': *švag'er mje tam z'e zadu χiťiu* 539 [chytiti].

χitnout 'chwycić': *χitnu* 26; *zaǯ ho χitne* 45; *χitnou* 3. pl. fut.; *sem ji χitua* 586; *χitnou auto a jedou* 131 [chytnouti].

χitrej, -a, -i 'chytry, skąpy, nieżyczliwy': *χitrej* [chytrý; (*χytry* 83B)].

χitřejši, -i, -i 'sprytniejszy': *χitšejši* [chytřejší].

χlib, -a 'chleb': *uopatou χlip saďit; šv'izej χlip; z'a dvje hoďini se viďeua χlip* 118 [chlíb nář. 'chléb, -eba'].

χliw, -va 'chlew': *χliu je, co sou kravi; ďo χliva; vedue χliva* 51, *v'e χlivje; f tom χlivje, nat χlivem; I u nas tu biu χúiu veukej* 316 [chliv v. chlév, -a].

χlivek, -vka 'mały chlew': *χlivek, ďo χliuka; zas sou χliuki, co sou pr'asata* 253 [chlívek, -vka].

χładek, -dku 'chłód': 'o pszczołach' *da se jih ďo χuatku* 272 [chládek, -dku].

χłap, -a 'chłop': *i z'abrali i χu̯ab ne ma ńic* 65, *v'ot χu̯apa kou̯p'iu̯* 73; *χu̯apoi̯i* dat. sg. 274; *tšy cizi χu̯api; To i̯e brater miho χu̯apa* 140, *mui̯ χu̯ap* 'mąż' 139 [chlap, -a].

χłapec, -pce 'chłopiec': *pastuχa – χu̯apec, kteri pase dobitek* [chlapec, -pce].

χłeb, -a 'chleb': *χu̯ep žitnei̯; χu̯ep pi̯eknei̯* 629; *no to zas se peče s toho χu̯eba* 629; *po upečeńi χu̯eba; χu̯eba to n'e biu̯o* 69, *vinašei̯ im χu̯eba; χu̯eba mame takiho tvr̥deho; pšet χu̯ebem peče se* [chléb, -eba].

χłeba, -a 'chleb': *ten χu̯eba* 545, *nei̯u̯epši χu̯eba* 548; *n'ašikovali i̯idu̯o, kafe, χu̯eba, masu̯o ďo χu̯eba* 443; *χu̯eba fsadi se do sabatńika u̯opatou̯; f sabatńiku peče se χu̯eba; i̯ak ten χu̯eba i̯už ďoχazi* 546; *cera peče χu̯eba* 16; *χu̯eba peče pekaš; i̯ak χu̯eba se v'iďeu̯ava v ďišce* 154 [chleba, -a].

χłebejc, -bce 'chlebek': *Vam tu 'ukažeme χu̯ebe'ʒ i̯akei̯ mi mame* 629 [chlebík, -u].

χłebek, -bka 'chleb': *χu̯ebek, i̯akei̯ mi mame* 629 [chlebík, -u expr. a nář. 'chléb, chlebíček'; (*χlybek* 84)].

χoblik, -a 'hebel': *tšeba m'i̯et χoblik s feu̯cem, von ďeu̯a brazdu* [hoblík, -u].

χoćbi 'choćby, przynajmniej': *mi̯eu̯ toho ǰečmena χoʒbi pi̯et metru abo kolik* 305 [SSJČ brak].

χoďeńi, -i 'chodzenie': *pantofle do χoďeńi po sekńici* [SSJČ: chození, -i; (*do χoʒyńo* 90P)].

χoďit 'chodzić': *n'e pov'inno se χoďit na tance; ďecko uči se χoďit; To i̯a n'e χoďim* 145, *s kerym χoďiš; na tei̯ vesńici χoďei̯ i teťka se χoďi* 99, *na nabožensťv'i χoďi se do kosteu̯a; ne v'im voǯ vam χoďi* 151, *p'o sekńici mi to χoďime tak* 129, *χoďite; s F'ou̯varku χoďei̯, s K'učova χoďei̯, z'e Stau̯ku χoďei̯* 110, *f čim von bude χoďit* 68, *χoť* 2. sg. imperat.; *χoďiu̯ ďo školi* 68, *i̯a sem χoďiu̯* 108, *to se dava klin, abi p'iu̯a u̯eχko χ'oďiu̯a; vo to mńe χ'oďiu̯o; χ'oďiu̯o se ďo škou̯i* 108; *No ǯyu̯ sme χ'odili, sme šli n'a pi̯eški* 131 [choditi].

χoďivat 'chadzać': *N'a pastvu sem n'e χoďivau̯a, bo n'e mi̯eu̯a času* [chodívati].

χodńik, -u 'chodnik': *na podu̯ahu ku̯ade se χodńik; na podu̯aze χodńiki* [SSJČ brak w tym znaczeniu; (*χodńik* 87S)].

χoχłat 'prać na pralce ręcznej': *χoχu̯ei̯ χoχu̯ei̯ tak tei̯ma r'ukama to pradu̯o* [SSJČ brak; (*ale śe naχoχlovau̯am tyχ tfoi̯iχ portek* 15T)].

χolera, -i 'cholera': *χolera* [cholera, -y].

χomout, -a 'chomąto': *z'au̯oži se k'ońoi̯i χomou̯t n'a kr̥k* 44, *nei̯ǯyu̯ čša potku̯ad dat, potom i̯e χomou̯t* 315, *ńic ne mi̯eu̯ i̯en χomou̯t* 46, *i̯en f χomou̯t'e* 46, *na χomou̯t'e* 315 [chomout, -u].

χomouto, -a 'chomąto': *Nei̯džyu ho tšeba ubrat f χomou̯t, i̯ak mi žykame, χ'omou̯to to se mu da* 315, *χomou̯to i̯e z dževa* 159, *k'ońoi̯i χomou̯to dat* 44, *do χomou̯ta; rimaž ďeu̯a χomou̯ta* [SSJČ tylko: chomout, -u; (*χomonto* 81, 87)].

χorej, -a, -i 'chory': *χori ľiďi, s χorim* [chorý].

χorubka, -i 'epilepsja': *i̯ak ču̯ovi̯ek pada na zem i se tšese, to i̯e χorupka* [SSJČ brak; (*χorupka* 85, 86)].

χoť 'choć, chociaż': *i ze sebou̯ vzali χoť troχu zemi̯e* 106, *s takei̯ deu̯šei̯ troχu tički, χoť ze dva metry* 114; *to sťeni ďeu̯ai̯ χoť tak s cihu̯i* 197 [SSJČ brak; (*χoć* 15L)].

χovanka, -i 'gra w chowanego': *Taki χ'ovanki sme hrali* [SSJČ brak].

χovat: **1)** 'chować, przechowywać': *To se dicki šiŋki se χova n'a žńi* 89 [chovati]; **2)** 'wychowywać, hodować': *ma s'inova teťki ďecko χova* 133, *i̯a bi tak n'e χovau̯a ďecka i̯ak ti χovaš* 133; *Teu̯e i̯ak se χova, tšeba mu važyt* 41 [(*χovum dv́e śfińe* 16S)].

χram, -u 'kościół, świątynia': *χram zas p'oprav'ili* 3, *p'omau̯u to z'au̯ožili si svoi̯ χram* 2 [chrám, -u].

χripa, -i 'chrypka': *gdiž boli hr̥du̯o i ne može se mu̯uv'it, to i̯e χripa* [SSJČ brak; (*χyći go χrypka* 57)].

χrosta, -i 'krosta': *χrosta* [chrásta, -y; (*χrosta* 93C)].

χrostečka, -i 'krosteczka': *viχazei̯ červeni χrostečki* [SSJČ brak].

χroust, -a 'chrabąszcz': *χrou̯st, χrou̯sta* gen. sg. [chroust, -a].

χroustek, -tka 'chrabąszczyk': *kuže i̯ako χrou̯stek* [chroustek].

χr̥pa, -i 'bławatek, chaber, Centaurea': *χr̥pa, χᵉr̥pa, χʸrpa; potom ešťe to to modrak... žykai̯ χʸr̥pa* 238 [chrpa, -y].

χřampačka, -i 'gęsta zupa z kartofli i kapusty': *χšampačka* [SSJČ brak].

χřest, χřtu 'chrzest': *kmotra dr̥ži ďecko ďo χštu* [SSJČ brak; (*χšest* ‖ *kšest* 15L)].

χťet 'chcieć': *i̯ak χci kou̯p'it prase* 73, *ne χci mu̯uv'it s tebou̯; co χceš; Mi̯e to se n'e χce* 145, *n'e χce p'osu̯ou̯χat* 135, *to mi se vus ne χce brat* 107, *I̯ak se χce žezat n'a tartaku* 60, *χceme* 640; *ďeťi teď n'e χťei̯ zb'irat* 13, *Bo se χťeu̯ dom postav'it* 68, *kai̯ždei̯ bi χťeu̯ mi̯et svi̯etu̯o* 108, *nač tam žena χťeu̯a* 22, *co se χťeu̯o to se 'uvažyu̯o* 87 [chtiti].

χtos, kohos 'ktoś': *χtos ťakiho sť'ariho mu̯ua ma, to pusťi* 46 [kto].

χudas, -a 'nieborak': *von teś to p'iu̯, au̯e, χudas, teś* (umarł) 677 [chud'as, -a; (*χudaś* 15L)].

χudej, -a, -i: **1**) 'chudy': *χudei̯; χudi zr̥nko*; **2**)'biedny': *χudei̯; χudi ďecko* [chudý].

χuragan, -u 'huragan, wichura': *No to poˡa χuragan takei̯* 141, *źebi se sχrańit pšet tim χˈuraganem* 670 [SSJČ: huragan v. uragán, *huragan; (*χuragon* 93C)].

χutnat 'smakować': *piśnei̯ i̯e, ńic mu nˈe χutna; No dobri, nam to χˈutnau̯o* 123; *vˈomasťi se a voni χutnai̯* 261 [chutnati].

χutnej, -a, -i 'chętny': *χutnei̯ ću̯ovi̯ek, rad, źe ńekomu pomoźe; von biu̯ χutnei̯* 284; *nei̯ńi takei̯h ľiďi χutnei̯χ* 201 [SSJČ brak].

χutńe adv. 'chętnie': *No von tuze χutńe pšyi̯au̯ ʃˈaraže* 610, *von bi tu χutńe pšyi̯eu̯* 673 [SSJČ brak].

χuť, -i 'chęć': *no von nˈe mi̯eu̯ i̯aksi χuťi* 601, *s χuťi ˈuďeu̯am; χuť* [chut, -tě].

χvalit 'chwalić': *χvoľić rat se χvali; teś χvali* 5 [chváliti].

χvast, -u 'chwast': *χvasti* nom. pl. 613; *χvasti, bˈodu̯aki nˈei̯vˈicei̯* 238 [SSJČ brak; (*χfast* 80)].

χvˈiłe, -e 'chwila': *χvˈiu̯e; no se tam χvˈili pˈobude* 101; *pšet χvˈiu̯ei̯; to se tam χvˈili i̯e* 102a; *zˈa χvˈili* 142 [SSJČ chvile, -e; (*χfˈila* 87)].

χvˈiłka, -i 'chwilka': *χvˈiu̯ka* 357, *zˈa χvˈiu̯ku fstali i śli* 75 [chvílka, -y].

χvjejnej, -a -i 'chwiejący się': *ćoi̯ek i̯e χvi̯ei̯nei̯* 'zatacza się' 684 [chvějný].

χvjet 'chwiać': *χvi̯ei̯e, χvi̯ei̯ou̯, ćoi̯eg i̯e staršei̯, von i̯uš se χvi̯ei̯e* 684 [chvěti].

χvolič, -e 'człowiek, który lubi się chwalić': *χvolić rat se χvali* [SSJČ: ⁺chvalič, -e 'kdo chváli'].

χyntnej, -a, -i 'chętny': *Kerei̯ biu̯ χyntnei̯ faraš, to pšyi̯eu̯ na to zˈaźadańi* 285 [SSJČ brak; (*do roboty χyntny* 16S)].

I

i 'i': *sipe se ďo źu̯aba i čistou̯ vodu se i̯i dava* 40; *Dekaš čistou̯ su̯amu nosi nˈa šṭšeχu i rˈostahui̯e, i pšyu̯oźi tičku, i pšyvaźe i̯i vˈitkou̯* 32; *I vzau̯, zi̯au̯ s ćai̯ńika ten vᵉr̥χ i tak pažy* 56; *nˈapravu mˈazau̯o se i i̯ˈezďiu̯o se* 209 [i].

idło, -a 'jedzenie': *idu̯o* [jídlo, -a].

igła, -i 'szpilka drzewa iglastego': *s tei̯h igˈeu̯, s tei̯ i̯ˈehliči* 166 [SSJČ tylko z jehl-].

ikra, -i 'ikra': *ikri* nom. pl. [jikra, -y].

ilost, -i 'ilość': *No troχu i̯ˈećmena zˈasei̯ou̯, pšˈeńice, tag i̯ag gdo ma asi i̯akou̯ veu̯kou̯ ilost zemi̯e* 211 [SSJČ brak].

imeno, -a 'imię': *imeno* [jméno, -a].

inač adv. 'inaczej': *Au̯e źe u nas v domu to se inać nˈe mu̯uvˈi* 76, *Druhi to moźe inać važei̯* 116, *zrou̯na do pˈitu̯u de zboži, inać tšeba dat na kupu, pšehrabovat i mu̯ei̯nkovat* 'w przeciwnym razie' [jináč].

inači, -i, -i 'inny': *i̯ehlići inaći* [jinačí].

inak 'inaczej': *vona i̯e inak zbˈudovana* 221 [jinak].

indička, -i 'indyczka': *indička, -i* [SSJČ brak; (*indycka* 84)].

indik, -a 'indyk': *indik; indiki* nom. pl. 525 [SSJČ brak; (*ˡindyk* 90P)].

indyka, -i 'indyczka': *ˈIndiki to zas seďei̯ nˈa vai̯ićkaχ* 527 [SSJČ brak; (*indyka* 93C)].

ingoust, -u 'atrament': *ingou̯st; ingou̯stu; pero se mači v ingou̯sťe* [SSJČ: ingoust v. inkoust].

inej, -a, -i 'inny': *zaz i̯e ini ťesto; dokučlivei̯ ću̯ovi̯ek dokuća inim; To teś tam nei̯ńi inei̯χ vesńic* 313; *Teťki teź i̯uź ini mai̯ masńićki* 124 [jiný].

innej, -a, -i 'inny': *innei̯; vo innei̯χ sou̯sedaχ* [jiný]. Por. **jinnej**.

inovatka, -i 'szron, okiść': *inovatka i̯e na dževaχ, to i̯e u̯ed, vomr̥zli dževo* [SSJČ: jinovatka, -y].

interesovat 'interesować': *A tak to ćᵘoᵛi̯ek biu̯ vosum u̯et, to ho tam zbi̯urki nˈe interesovali* 12 [SSJČ brak; (*ˡinteresui̯um śe cyˡim, a ńe sfoˡim* 16S)].

inžyńer, -a 'inżynier': *inžyńer budovu̯anei̯* [inženýr, -a].

isjaš, -e 'ischias': *isi̯aś, isi̯aśe* gen. sg. [ischias, -u; (*isi̯aš* 1B)].

iskra, -i 'iskra': *iskra, -i* [jiskra, -y].

it 'iść': *nˈe mohu̯a it ańi ńic* 133, *tšeba it* 75, *sem kazau̯a it zˈakopat* 639; *it* 54, 68, 70, 100, 102a, 110, 433; *Abi dali ˡit* 130, *tšeba ˡit* 26, 17, *ˡit ś ńim* 44; *tšeba i̯it* 100, *to musi i̯it k nam* 150, *moźna i̯id z hˈou̯ei̯ma rˈukama* 268; *no to i̯a du k mu̯adimu* 102a, *du ze starostem; s kim deś; f kamašiχ ide se ďo škou̯i* 109, *i̯eden viśeu̯, druhei̯ de* 91, *rˈadlice de pˈo spoďe; zas se de pro ńi i pšˈyvede se i̯i* 16, *a i̯ak se de nˈa svarbu* 100; *f pou̯e se nˈe i̯de* 6; *ideme; teź deme* 455, *cera i sin i i̯a deme i mu̯ˈaťime mašinou̯* 9, *nˈe i̯dou̯* 147, *neχ si dou̯* 145; *ďeťi dou̯ k sˈou̯sedovˈi zbˈirat* 11, *družbi dou̯* 282, *i̯ag dou̯ do školi* 153, *a potom zas sem šeu ďo voi̯ska* 74, *I̯a sem su̯ez z voza i śeu̯ sem*

k ńim 148, *šu̯a sem; i̯ak šeu̯ do komˈuńiji* 69, *a ten koi̯ i̯ak šeu̯, to šeu̯* 45, *do žńi ne šu̯a* 61, *to šu̯o dobže* 151, *šli zme ďo Zeu̯ova zˈe spi̯evem* 130, *džyu̯ sme šli nˈa pi̯eχti* 131; *šeu̯bis ńegde nˈa ves* 51, *i̯ag biχ šu̯a* 450 [jíti]; zob. **ďit**.

iterńice, -e 'jelito nadziane kaszą z krwią': *iterńice* [jiternice, -e].

iventař, -e 'inwentarz': *iventaš, z iventažu* 299 [SSJČ tylko: inventář, -e; (*ivyntoš* 83B, 83L)].

J

ja, mje 'ja': *i̯a; vˈode mi̯e, vˈode mńe* 403, *mi̯e nˈe biu̯o doma* 273, *u mi̯e nˈe budeš ńiʒ ďeu̯at* 78, *a ⁱuž mi̯e kou̯š dusiu̯* 51, *hu mńe* 53, *ľiďi se smali sˈe mńe* 73, *zdau̯o se mńe* 6; *dei̯ mˈi to; vońi mˈi ńiʒ nˈe žykali* 268, *cera to mˈi dicki žyka* 19, *mi̯e i̯e tma* 38, *a mi̯e ńic* 76, *mi̯e potšeba, to mi̯e musei̯ dat* 59, *na mi̯e* 285, *za mnou̯* 149, *vo mi̯e; mi sme Čeχi; mi žykame* 7, *mi i̯ak kravi pˈaseme* 13, *teť i̯e nas tšeχ* 7, *biu̯o nas vosmˈi* 7, *šesti naz de i vˈikope* 11, *au̯e nam ne χťei̯ pˈozvolit* 39, *poť k nam; k nam* 474, *u nas se nˈe mu̯aťi fšeχno* 9, *u nas to kou̯a šteu̯maχ ˈuďeu̯a* 27, *u naz žykame bei̯tki* 6, *ʰu nas* 79, *hu nas* 62, *s nama* 307, 308 (ale: *hu mńe* 53, *se mńe* 73 u J. Pospiszyła oraz: *zdau̯o se mńe, že se kosteu̯ pšᵉevraťiu̯; u mńe* 316, *vode mńe* 403, *pro mńe* 415, *u mńe* 430, *ke mńe* 585, 586, u dalszych informatorów) [já].

jablíčko, -a 'jabłuszko': *i̯ablička sou̯ na stromku; buu̯anek i̯e šedei̯ z i̯abličkama* [jablíčko].

jabłko, -a 'jabłko': *i̯apko, i̯apka* [jablko, -a].

jabłonka, -i 'jabłonka': *i̯abu̯ou̯ki* nom. pl. [SSJČ tylko jabloň, -ně].

jabłoń, -e 'jabłoń': *i̯abu̯oń; i̯ˈabu̯ońe* nom. pl. 503 [jabloň, -ně].

jabłońe, -e 'jabłoń': *i̯abu̯oń* || *i̯abu̯ońe* 15 [jabloň, -ně; (*i̯abu̯ońa* 83L)].

jabłońka, -i 'jabłoń': *mam i̯ˈabu̯ońki* 440 [jabloňka, -y].

jadalnej, -a, -i 'jadalny': *i̯adalni buu̯vi* 257 [SSJČ: jídelńi; (*i̯adalny gžyp* 87S)].

jadrečko, -a 'ziarenko, jąderko': *kou̯enec ma černi i̯adrečka, f tom mˈalińińki i̯adrečka* 10 [jadérko, -a].

jahła, -i 'jagła': *džyu̯ ńegdi to se kr̥mˈiu̯o i̯ahu̯ama; i̯ahli taki bili taki krou̯pi* 526, *kˈužatkum davali i̯ahli* 563 [jáhla, -y; (*i̯agu̯y* nom. pl. 84)].

jahlice, -e 'jaglica, trachoma': *i̯ahlice* [SSJČ brak; (*i̯aglica* 83L)].

jahłannej, -a, -i 'jaglany': *i̯ahu̯anni krou̯pi* [jáhlový; jáhelný; (*i̯aglano kasa* 86)].

jahoda, -i: **1.** 'owoc wielu roślin': *morva ma i̯ahodi; i̯au̯ovec ma i̯ahodi* [jahoda, -y]; **2.** 'czarna jagoda, borówka': *černi i̯ahodi; i̯ahodi; sok z i̯ahot* 465 [SSJČ borůvka, -y; (*i̯agody* 83L)].

jahoďina, -i 'krzak czarnych jagód': *gde i̯e ńišši to i̯ahoďini rostou̯* 63 [SSJČ brak; (*i̯agoʒina* 87S)].

jahoďinči, -i 'krzaki czarnych jagód': *i̯ahodi z i̯ahoďinčim* [SSJČ brak].

ječko, -a 'jajeczko': *s teⁱχ i̯ednodńovei̯h i̯ai̯eček pšťeli vˈihodui̯ou̯ matku* 663; *i̯ai̯eček* gen. pl. [SSJČ tylko: vajíčko, -a; (*i̯ai̯ecko* 15)].

jak 'jak': *i̯ag i̯a* 23, *ak se ti vˈitki pˈopšepau̯ovˈali na tiχ u̯aťiχ* 52 [jak].

jakbi 'jakby': *i̯agbi dau̯ pšyšvi* 131, *I̯agbi mu dr̥žak nˈe zau̯ožiu̯* 44, *Tei̯ď už i̯agbi se spˈaliu̯o* 53, *u̯etos žito u̯ei̯ži, i̯ahbi ho ˈuvau̯covau̯* 5, *fai̯ka ma na konci i̯agbi hr̥ńiček* [SSJČ: jakby v. jakoby].

jakej, -a, -i 'jaki, jakiś': *i̯aki pi̯ekni prˈasatka se ˈuďᵉali* 74, *No i̯akei̯ to numer i̯e?* 98, *zabˈiu̯o se prase, i̯akou̯ i̯ˈau̯ovˈičku* 102a, *i̯akou̯ i̯ažynu tšeba tam zaset* 37, *ano či dai̯ i̯aki kuťže, či hou̯uba* 97 [jaký].

jako 'jak': *A no to rˈospuščenei̯ i̯ako ďet sme žykali* 135 [jako].

jakość, -i 'jakość, wartość': *Bo u̯epši ta i̯akość se nabˈira* 622 [jakost, -i].

jałovec, -vce 'jałowiec': *i̯au̯ovec; tam bˈorovˈički rostou̯ a i̯au̯ou̯ce* 62, *h u̯ese hu nas to nei̯vˈicei̯ i̯au̯ou̯cuᵘ* 62 [jalovec, -vce].

jałov'ice, -e 'jałówka': *Teu̯e, potom i̯ˈau̯ovˈice* 42, *zabˈiu̯ i̯ˈau̯ovˈici takou̯* 476, *pi̯et i̯au̯ovˈic* [jalovice, -e].

jałov'ička, -i 'jałówka': *zˈabˈiu̯o se prase, i̯akou̯ i̯ˈau̯ovˈičku i maso važyli* 102a [jalovička, -y].

z jara adv. 'na wiosnę': *torf kˈopau̯o se z i̯ara, i̯ag biu̯a zem tepu̯a* 190 [zjara, z jara].

jarej, -a, -i 'jary': *Au̯e to i̯ari žito to i̯a pˈamatui̯u* 237 [jarý 'jarní'].

jarka, -i 'pszenica siana na wiosnę': *tu biu̯ žit, to mu svet tu i̯arku; pšᵉeńici bˈudeme set — i̯arku* 615 [jarka -y; (*i̯orka* 72)].

jarmak, -u 'jarmark': *to sem ho vzau̯ na i̯armak* 69, *to se kou̯pˈi na i̯armaku* 440 [jarmark, -u; (*i̯armak* 83B)].

jarmark, -u 'jarmark': *nˈa i̯armarku kou̯pˈit* 71, *ˈuhlidame v Bˈurχatovi̯e nˈa i̯armarku* 66 [jarmark, -u].

jarńi, -i, -i 'wiosenny': *i̯arńi seťi; i̯arńi zboži* [jarní].

jarńi, -iho 'zboże siane na wiosnę': *sei̯e se i̯arńi; i̯arńi tšeba set* [jarní].

jaro, -a 'wiosna': *i̯aro, ďo i̯ara* 500, *z i̯ara; na i̯aro se saďi; na i̯aže* 302 [jaro, -a].

jařmo, -a 'jarzmo': *i̯ažmo, i̯ažma* [jařmo, -a].

jařyna, -i 'jarzyna, warzywa': *i̯ažyna; i̯akou̯ i̯ažynu tšeba tam zaset* 37 [SSJČ tylko: jařina, -y 'obili saté na jaře'; (*i̯ažyna* 93)].

jasnej, -a -i 'niebieski': *bes i̯asnei̯ bu̯etši; i̯asnei̯* 'jasnoniebieski' [SSJČ brak w tym znaczeniu; (*i̯asny* 85)].

jasan, -a 'jesion': *i̯asan ma taki baški, co u̯eťei̯ z i̯asana; i̯asan teš se nadava* 645 [jasan, -u].

jaskiňe, -e 'jaskinia': *i̯askiňe v horaχ* [jeskyně, -ě].

jasno adv. 'jasno, pogodnie': *i̯asno i̯e; i̯ak i̯e i̯asno, možna kosit* 141 [jasno].

jasňouňenkej, -a, -i 'niebieściutki': *kv'itki i̯asňou̯ňenki* 10 [SSJČ tylko: jasňounký 'velmi jasný': (*i̯aśńuteńki* 1)].

jaśek, jaška 'jasiek, mała poduszeczka pod głowę': *i̯aśek, i̯aška* gen. sg. [SSJČ brak; (*i̯aśek* 84)].

jazda, -i 'jazda': *von ma pravo i̯azdi* 587 [SSJČ tylko: jízda, -y; (*i̯azda* 93C)].

jazik, -a 'język': *Abi to dr̥žet ten českei̯ i̯azik* 153, *i̯azika* gen. sg. [jazyk, -a].

jažm'in, -u 'jaśmin': *i̯ažm'in* [jasmín, -u; (*i̯aśḿin* 93C)].

je wykrz. 'o jej': *i̯aki pi̯ekni pr'asatka se 'uďᵉali, i̯e* 74.

ječet 'jęczęć': *a vona i̯ečeu̯a* 48 [ječeti].

ječmen, -a 'jęczmień': *i̯ečmen, pš'yvezou̯ h'ospodaže žita, vou̯sa, i̯ečmena* 69, *v i̯ečmeňe; i̯ečmen na voku* 'krosta na powiece' [ječmen, -a].

ječmenej, -a, -i 'jęczmienny': *ž i̯'ečmenei̯ mou̯ki takou̯ pou̯efku v'ažyme* 41 [ječmenný 'ječný'].

ječmennej, -a, -i 'jęczmienny': *i̯ečmenna su̯ama* [ječmenný 'ječný'].

jed, -u 'jad pszczeli': *a i̯et, voni mai̯ žundu̯o* 268, *čoi̯ek musi v'itanou̯t ten i̯át* 668 [jed, -u].

jeden, -dna, -dno 'jeden, pewien': *I̯eden dr'uhimu p'ov'ida* 81, *i̯eden takei̯, i̯eden takei̯* 32, *F K'učovi̯e taki ma i̯eden h'ospodaš* 6, *doχazi i̯edna žeka; z'au̯ožiu̯ i̯'ednoho koňe* 45, *na i̯ennim voze* 74, *ne muχ nai̯ďit tu i̯ednu* 17, *'uďeu̯a i̯ednu ďou̯ru* 58, *v'o i̯enei̯ kose* 39, *v'o i̯ednei̯ koze* 57, *to i̯enna matka v'iχazi s roi̯em* 664, *a doma po i̯ennim pr̥kňe se žeže* 442, *z i̯ednei̯ strani* 60, *do i̯edniho konce* 252 [jeden].

jedenast, -i 'jedenaście': *i̯edenaz u̯et mi̯eu̯* 67 [jedenáct].

jedinačka, -i 'jedynaczka': *že hou̯ka tež i̯edinačka* 277 [SSJČ: *jedinačka, -y].

jedinak, -a 'jedynak': *i̯edinak, i̯edinaka* gen. sg. 278 [jedinaček, -čka; (*i̯edynok* 83B)].

jedłe, -e 'jodła': *i̯edu̯e* [jedle, -e].

jedło, -a 'jadło, jedzenie': *i̯edu̯o* [jídlo, -a].

jednak 'jednak': *tak se i̯ednak dr̥žime teho* 153 [jednak].

jednakovej, -a, -i 'jednakowy': *i̯ak i̯e i̯ednakovei̯ to se ho* (chleb) *pš'esaďi* 119 [jednaký].

jedno 'ciągle, stale': *i̯edno pr̥kna p'otšebňi* 61 [*jedno].

jednodňovej, -a, -i 'jednodniowy': *to sou̯ i̯ednodňovi i̯ai̯ečka* 663, *Musei̯ bei̯d i̯ednodňovi i̯ai̯ečka* 663, *s teho i̯ednohodňoviho i̯ai̯ečka* 664 [SSJČ tylko: jednodenný; (*i̯ednodńovy* 15L)].

jednokonnej, -a, -i 'jednokonny': *drapak spružinovei̯ i̯ednokonnei̯* [jednokoňský].

jednorajkovej, -a, -i 'jednorzędowy': *k'oparka i̯'ednorai̯k'ova* 257 [SSJČ brak].

jednoroční, -i, -i 'jednoroczny': *i̯ednoroční* [jednoroční].

jednostalnej, -a, -i 'jednostajny': *A i̯ak sou̯ už i̯ednostau̯ne, no to saňe* [jednostejný, jednotvarný; (*i̯ednostalne* 'jednolite' 79)].

jednou adv. 'raz, jednego razu': *i̯ednou̯ tolik* 'raz tyle' 405, *Bo to sem žeňe i̯ednou̯ pomoχ* 25, *ešťe i̯eďnou̯ su̯amou̯ i̯ešťe i̯ednou̯ zemi̯ei̯* 12, *I̯ednou̯ v'e Žu̯obňici sem meškau̯* 50; *i̯ennou̯ de tu, i̯ennou̯ de tu, i̯ennou̯ ďo huri, i̯ennou̯ n'a dou̯e* 99 [jednou].

jehlice, -e 'szpilka do włosów': *i̯ehlice dr̥žei̯ koks* [jehlice, -e].

jehliči, -i 'igliwie, szpilki drzew iglastych': *s tei̯h ig'eu̯, s tei̯ i̯'ehliči se menui̯e p'o česku* 166 [jehličí, -í].

jehliči, -i, -i 'iglasty': *i̯ehliči u̯es* [SSJČ: jehličnatý].

jehlička, -i 'o żądle pszczoły: igiełka': *Vona ma takou̯ i̯aᵍ bi i̯'ehličku* 667 [SSJČ w innym znaczeniu].

jehła, -li 'igła': *i̯ehu̯a; vu̯ožit ňitku ďo i̯ehli* 462; *pšyšiva se i̯ehu̯ou̯* 127, *vočko v i̯ehu̯e* [jehľa, -y].

jehłovej, -a, -i 'jaglany, z jagieł': *krou̯pi i̯ehu̯ovi* 'kasza jaglana' 24 [jehlový].

jehňatko, -a 'jagniątko': *i̯ehňatko* [jehňátko, -a].

jehňe, -te 'jagnię': *i̯ehňata* nom. pl. [jehně, -ěte].

jejejej 'wykrzyknik': *ᵘo i̯ei̯ei̯'ei̯* 81.

jelito, -a 'jelito do kaszanki': *i̯'elito* 105 [SSJČ brak].

jelen, -a 'jeleń': *i̯eu̯en; z'a i̯eu̯ena to bi biu̯a ťeška kara* 148, *i̯eu̯eňi, serni škodu ďᵉali; tei̯χ i̯eu̯enu̯u* 148 [jelen, -a].

jen 'tylko': *vus utr̥χ, a potom i̯en f χomou̯ťe vostau̯* 46, *au̯e i̯en se χliu̯ spaliu̯* 52, *i̯en pˈo pou̯sku mu̯uvi̯ei̯* 76, *i̯ak nei̯sou̯ dešťe i̯en pˈohodi* 21, *A fšeχno i̯en voi̯aci* 82 [jen].

jeno 'tylko': *Zaš č^uo^vi̯ek ma praci i̯eno* 53 [jenom; (*i̯åno* 32K)].

jenou 'tylko': *I̯a sem vlid i̯enou̯ ďo χliva* 51, *A tša ho i̯ešťe i̯eno pš̍estaviť* 113 [jen, jenom].

jeřabek, -bka 'jarzębina': *i̯ˈežabek ma kvi̯et, a potom ma i̯ˈahodi č̍erveni* [jeřábek, -bku].

jesli 'jeśli, jeżeli': *I̯esli sme sam'i, to pˈo česku* 76, *I̯esli sou̯ dva taki mali, no to se žyka u nas smyki* 107, *I̯esli se asygnˈatu dostane, to si ho pšyveze* 59; *i̯esli gdo ma* 249 [jestli].

jestřab, -a 'jastrząb': *i̯estšap, i̯estšaba* gen. sg. [jestřáb, -a].

ješťe 'jeszcze': *No pšyde se domu, tšeba bi i̯ešťe to ˈuďeu̯at* 16, *To i̯ešťe teťki troχu mu̯aťime tak sam'i* 9, *To i̯ešťe biχ teš um'i̯eu̯* 34 [ještě].

ješťerka, -i 'jaszczurka': *i̯ešťerka* [ještěrka, -y].

ješunka, -i 'jesionka, płaszcz na jesień': *i̯ešunka* [SSJČ brak; (*i̯ešůŋka* 83B)].

jet 'jechać': *Mi̯eu̯ sem i̯et* 77, *No moi̯e cera taki χce i̯ed ďo Čeχ* 54; *i̯edu*; *i̯edeš*; *zˈapšaha se, a i̯ede se* 44, *i potom ⁱuž i̯ede se na tu svarbu* 101; *to mi i̯edeme nˈa pou̯e* 107, *du̯ou̯ho nˈe i̯edou̯* 47, *χitnou̯ au̯to a i̯edou̯* 131, *i potom i̯eu̯ nˈa pou̯e* 45, *to sme i̯eli ze švagrem ďo mu̯ei̯na* 148 [jeti].

jeteł, -e 'koniczyna': *ďivokei̯ i̯eteu̯ žu̯uto kvete*; *červenei̯ i̯eteu̯*; *z i̯eteu̯em to i̯e mau̯o prace* 35, *sei̯eme i̯eteli aďmame na čim pasat* 216; *to bili dobri i̯ˈeteli* 305 [jetel, -e].

jezďit 'jeździć': *i̯ezďi se vozem*; *Se końi nˈe pou̯šťi z rukou̯χ i̯ak se i̯ezďi* 46, *sˈańice i̯ezďei̯ pˈo sńehu*; *I̯a sem tolik u̯ed i̯ezďiu̯* 46, *i̯ezďiu̯o se bričkou̯* [jezditi].

jezďivat 'jeździć': *na sańiχ i̯ezďivaŭi, a teď uš coi̯no m'iń* 107 [jezdívati].

jezero, -a 'jezioro': *i̯ezero* [jezero, -a].

ježek, -žka 'jeż': *i̯ežek, i̯eška* gen. sg. [ježek, -žka].

Ježiš, -e 'Jezus': *Ježiš z mr̥tviχ fstau̯* [Ježiš, -e].

ježoro, -a 'jezioro': *i̯ežoro* [jezero, -a; (*i̯eźoro* 93C)].

ježyna, -i 'jeżyna, Rubus': *i̯ežyni, z i̯ežyn i̯e tež dobre v'ino*; *to i̯e tuze dobri v'ino s teh i̯ežyn* 517 [SSJČ: ježiník, -u 'druh ostrožiniku'; (*i̯ežyny* nom. pl. 84)].

jidło, -a 'jedzenie': *tšeba taki hˈospodarski i̯idu̯o ˈuďeu̯at* 86, *do i̯idu̯a* 20, *cera nˈašikovau̯a i̯im tam teš taki ti i̯illa* 455 [jídlo, -a; (*i̯odu̯o* 93)].

jiłovatej, -a, -i 'ilowaty, zawierający ił': *i̯iu̯ovata* [jilovatý; (*i̯iu̯ovaty* 15L)].

jinač adv. 'inaczej': *Mi tetki ⁱinač mame* 36, *Dau̯no i̯inač biu̯o i̯ak teť* 102a [SSJČ: jináč, jináče v. jinák].

jinači 'inaczej': *a tak to tam i̯ˈinači žykai̯* 140 [jináč, jináče; (*ⁱinacy* 88)].

jindřnej, -a, -i 'jędrny': *a žito to taki i̯indžni, to vono džyu̯ visχne* 626 [jadrný; (*i̯indžne* 11)].

jinej, -a, -i 'inny': *A i̯ešťe ⁱine vesńice* 79, *To i̯ zaz i̯ine ťesto musi bei̯t* 121, *Vaš sku̯ep i̯e i̯inei̯* 140, *ďo čeho i̯ińiho* 159, *to se tam ńeco i̯ini ku̯ade* 30 [jiný]. Por. **inej**.

jinnej, -a, -i 'inny': *i̯innou̯ vˈodmi̯enu* 256 [jiný]. Por. **innej**.

jist 'jeść': *kou̯ka, žebi mu dat i̯ist* 66, *poď i̯ist*; *votki dai̯, i̯ist dai̯* 101, *i̯im*; *sˈau̯ati sem nˈašikovau̯ i i̯edu se* 85, *potom taďi se kroi̯i sei̯r i se ho i̯i* 123, *vońi i̯eďi*; *vˈoškubau̯ i i̯et* 14; *i̯ak se i̯edu̯o zˈalivai̯ku* 133; *I̯ˈeu̯ena zˈastšeliu̯, pš̍ynesli, i̯edli* 148, *tuze raďi i̯elli* 484 [jísti].

na jisto adv. 'na pewno, zaiste': *O, nˈa i̯isto. Von už ma ńakiχ sedumdesat sedum možno* [najisto].

jistej, -a, -i 'pewny': *i̯istei̯ sem, že to tak biu̯o* [jistý].

jit zob. **it**.

již 'już': *no i̯ak ⁱuž viros, ⁱiž ďozdravau̯, tša biu̯o tr̥hat* 20, *teťki to ⁱiš mame pšecei̯ť ǩerat* 39 [SSJČ: již, zast. a nář. už].

jo 'tak': *I̯ō, doma ne prodau̯, to tam i̯eu̯* 72 [SSJČ: jo, jó, nář. ju, jú 'ano'].

jo, joj wykrz.: *Granat spat, i̯ag zasipā, a i̯å i̯ő i̯ői̯, no kšyⁱčei̯* 75.

jodina, -i 'jodyna': *i̯odinou̯ fkou̯o rani se maže, žebi se zakažeńi ne dostau̯o* [SSJČ brak; (*i̯odyna* 1B)].

jonkat se 'jąkać się': *i̯oŋka se* [SSJČ brak; (*i̯oŋko śe* 1)].

jou 'tak': *no i̯ou̯, to i̯en teťki to tak mai̯ lački* 129 [jo, jó, nář. ju, jú].

ju 'tak': *No i̯u* 115, 132 [SSJČ: jo, jó, nář. ju, jú].

juχa, -i 'krew zwierzęca': *kuń tež ma i̯uχu* [SSJČ: jícha, -y; (*i̯uχa*)].

jugo, -a 'połączenie zagiętych czubków sanic w saniach': *i̯ugo* [SSJČ brak; (*i̯ugo* 85)].

jutřenka, -i 'pierwsza gwiazda': *i̯učšenka – pruńi hvi̯ezda večerńi* [SSJČ: jitřenka, -y; (*i̯učšyŋka* 84)].

już 'już': *Bo uš sou̯ take rˈoďini, že vońi i̯uš i̯en pˈo pou̯sku mu̯uvi̯ei̯, a^hu nas i̯ešťe ne* 76; *To vońi ⁱuž ďonašei̯* 104; *i̯uš kosteu̯ pˈostav'ili* 2, *a i̯u se i̯i ku̯åde nˈa vus* 60 [SSJČ: již, zast. a nář. už]. Por. **už**.

K

k 'ku': *k sou̯sedovˈi; k faražovˈi; vˈočepini bili uś g vˈostatku* 567 [k, ke, ku].

kabateček, -čka 'kaftanik': *f košiu̯ku a v ńeakei̯ kˈabateček* (ubiera się dziecko) 464 [kabátek, -tku].

kabeł, -błe 'kabel przy żelazku': *kubeu̯* 30 [kabel, -u].

kačatko, -a 'kaczątko': *nei̯ńi kˈačatka* 16 [káčátko, -a].

kače, -te 'kaczę': *mali kačata* nom. pl. [SSJČ: káče, -te 'kachně, kachní mládě'; (*kacynta* 84)].

kačeńec, -ńce 'kaczeniec, Caltha': *kačeńec, kačeńce* gen. sg. [SSJČ brak; (*kacyńec* 83L)].

kači, -i, -i 'kaczy': *kači pežy; kači hnui̯* 'nawóz' 226, *su̯epka nˈa kačiχ vai̯kaχ* 526 [kačení, kachní; (*kace ṕura* 16S)].

kačka, -i 'kaczka': *kačka; kački* nom. pl. 526 [SSJČ: káča, -i, kačka 'kachna'; (*kacka* 83L)].

kačor, -a 'kaczor': *kačor* [kačer, -a 'samec kachny'; (*kacor* 83L].

kadłub, -a 'skrzynka u motoru': *kadu̯up* [kadlub, -u].

kadłec, -dłce 'tkacz': *Kau̯ci to ešťe dneska sou̯* 22 [tkadlec, -dlce].

kafe, -e 'kawa': *kafe; kafe* gen. sg.; *se uzvažyme kafei̯ anebo čai̯u* 87 [kafe, -e 'káva'].

kaflovej, -a, -i 'kaflowy': *mulaž budui̯e kuχńe, pece kafu̯ovi* [kachlový; (*kafel* 24S, *kafloš* 19J)].

kaχna, -i 'kaczka': *ďivoki kaχni* nom. pl. [kachna, -y].

kajak, -u: **1)** 'stojak do opierania nogi konia przy kuciu': *kai̯ak, na kai̯aku* [SSJČ brak]; **2)** 'ruchome rusztowanie, w którym dziecko uczy się chodzić': *kai̯ak — ďecko f prošetku uči se χoďit; kai̯aku* gen. sg. [SSJČ brak; może zam. kojec?].

kajet, -u 'zeszyt': *kai̯et; kai̯etu; pˈiše se f kai̯eťe* [SSJČ brak; (*kai̯et* 83B)].

kajždej zob. **každej.**

kaktus, -u 'kaktus': *kaktus* [kaktus, -u].

kal, -u 'kał pszczoły': *pšťeu̯a kal vˈipou̯šťi; ceu̯u zimu žii̯e i kalu nˈe vipou̯šťi* 661 [SSJČ brak w tym znaczeniu].

kaličit 'kaleczyć': *tim sr̥pem ubˈira, ať se i̯i tak ruce nˈe kaličei̯* 245 [SSJČ brak; (*kalicyu̯ u̯apy pore razy* 16S)].

kalika, -i 'kaleka': *kalika bez rukou̯* [SSJČ brak; (*kaľika* 93C)].

kalina, -i 'kalina': *kalina* [kalina, -y].

kałafjor, -a 'kalafior': *kau̯afi̯or, kau̯afi̯ora* gen. sg. [SSJČ: karfiól, -u 'květák'; (*kalafi̯or* 28D)].

kałamař, -e 'kałamarz': *kau̯amaš, kau̯amaže* gen. sg.; *ingou̯st i̯e f kau̯amažy* [kalamář, -e].

kalendař, -e 'kalendarz': *kau̯endaš* [kalendář, -e].

kałhoti, -ot pl. t. 'spodnie': *Kˈau̯hoti pu̯ˈaťenni i košil takou̯ pu̯ˈaťennou̯* 23, *kau̯hoti dr̥žei̯ se nˈa pasku; pšypˈina se do kau̯hot; nˈa kau̯hotei̯χ* 126 [kalhoti, -hot].

kałtun, -a 'kołtun we włosach': *i̯ak se vu̯asi ne rosćeśe, to i̯e kau̯tun* [SSJČ brak; (*kou̯tón* 24S)].

kałuże, -e 'kałuża': *kˈau̯uže; voda f kˈau̯užiχ* 143 [kaluž, -e; (*kau̯uza* 85)].

kam 'gdzie': *kamz biu̯* [kam].

kamarad, -a 'kolega': *z mim dobrim kamaradem* [kamarád, -a].

kamaradka, -i 'koleżanka': *mi sme bili kˈamaratki* 601 [kamaradka, -y].

kamaš, -e 'but': *kamaś, kamaśe* gen. sg.; *kamaśe sou̯ do kostki: tam kamaši nˈe biu̯o* 109; *f kamašiχ de ďo škou̯i* 109, *mi̯eu̯a sem i̯edni kamaśe* 130 [SSJČ w innym znaczeniu; (*kamase* 90P)].

kamen, -a 'kamień': *kamen; Nˈegdi se ďo kamena kropu̯o* 243, *na červenim kameńe; śosa, sou̯ kameni; s kamenu* gen. pl. 416, *Na tei̯χ kamenaχ mu̯eu̯* 64 [kámen, kamene].

kameńař, -e 'kamieniarz': *kameńaš tu̯uče kameni na śose; kameńaže* gen. sg. [kamenář, -e; (*kamińoš* 93C)].

kamennej, -a, -i 'kamienny': *su̯atki mliko u̯ei̯e se do kamennei̯χ hr̥nku, abi se sello* [kamenný].

kanał, -u 'kanał': *kanau̯ štučnei̯, pšekopanei̯* [kanál, -u].

kanapa, -i 'kanapa': *kanapa i̯e z vopˈirańim, žebi zada vopšyt; kanapi* gen. sg. [kanape, -e].

kanarkovej, -a, -i 'kanarkowy': *kanarkovei̯ kolor* [kanárkový].

kancounałek, -łku 'zbiór pieśni kościelnych': *kancou̯nau̯ek starodau̯nei̯, teť sou̯ spi̯eu̯ńički pou̯ski* [kancionálek, -lku].

kanec, -nce 'samiec świni, knur': *kanec* [kanec, -nce].

kantar, -u 'kantar, uździenica bez wędzidła, służąca do uwiązywania konia u żłobu': *kantar* 45, 58 [kantár, -u 'ohlávka'; (*kantar* 93C)].

kantor, -a: **1)** 'kantor, pomocnik pastora': *votpravui̯e kantor, faraš; Nˈašeho kˈantora cera* 76, *no to tu zrou̯na biu̯ kantor Nˈevečežau̯* 286 kantor, -a]; **2)** -u: 'kantar, uzda do przywiązywania konia': *kantor — na tim se važe końe* [SSJČ kantár, -u; (*kantor* 42B)].

kantorostvˈi, -i 'funkcja kantora': *i s toho povodu pšyi̯eu̯ i vobi̯au̯ to kantorˈostvˈi* [kantorství, -í].

kantovat 'kantować, formować coś tak, aby tworzyło kant': (o cegle:)

tak se ji potom k'antovauo i sχua 102; (o torfie:) *kuaduo se f tu formu a ž'ezauo se, tak se to k'antovauo* 154; *cihuu se k'antuje* 404 [SSJČ brak].

kanťatej, -a, -i 'kanciasty': *taborek je kvadratovej, kanťatej* [SSJČ brak; (*kanćaty* 87S)].

kapa, -i: 1) 'kapica, skóra surowa na bijaku lub dzierżaku cepa': *A tu hue na to, to zas kapa je k'uženna* 34, *kapa ž'em'inek, kteri spojuje; taka hue huu, a potom je taka kapa* 495; [SSJČ brak w tym znaczeniu; (*kapa* 82, 86, 93)]; 2) 'narzuta na łóżko': *kapa, kapi* gen. sg., *uuško n'a den pš'ykriva se kapou* [SSJČ brak w tym znaczeniu; (*kapa* 93)]; 3) 'ozdobne nakrycie na poduszce, w której chrzci się dziecko': *kapa* 492 [SSJČ brak].

kapca, -i 'kieszeń': *kapcu m'jeua; ma vrapce f kapce; s kapci* 650 [kapsa, -y]. Por. **kapsa**.

kapeč, -pče 'kapeć; stary but niezdatny do chodzenia': *kapeć; kapče* gen. sg.; *kapče uš nejsou k užitku* [SSJČ tylko: kapce, -ů 'vlněné punčochy s podešvemi'; (*kapeć* 87S, 93C)].

kapela, -i 'wiejska orkiestra': *kapela – ceua orkestra* [kapela, -y; (*kapela* 93C)].

kap'itan, -a 'kapitan': *No to k'ap'itan biu, a ja s kap'it'anem to jedna ruka* 83 [kapitán, -a].

kaplice, -e 'kaplica': *kaplice – dum, co se votpravuje* [kaple, -e; ⁺kaplice, -e].

kaprať, -e 'paproć': *uesńi kaprať; kapraťe* gen. sg. [kapraď, -di].

kapsa, -i 'kieszeń': *kapsa; ďo kapsi se stṛči* 244; *Brousek f kapse* 36; *Jak jen peunu kapsu p'eńizi, to vus se fšeho pšyveze* 72 [kapsa, -y].

kapseł, -słe 'kapsel, żelazna nakładka na końcu osi': *kapseu, kapsue* gen. sg; *Jak se kouo vestṛči to k'apselem se zakrouti* 28 [SSJČ w innym znaczeniu; (*kapsel* 93C)].

kapsłe, -e 'kapsel, żelazna nakładka na końcu osi': *To potom uš musi bejt kapsue i šrauba* 28 [SSJČ w innym znaczeniu; (*kapsel i mutra* 86)]. Por. **kapseł**.

kapusta, -i 'kapusta': *kapusta; sut na kapustu; bo p'o našemu to se žyka zeli, či k'apusta* 116 [SSJČ: kapusta, -i 'zelí'; (*kapusta* 87S)].

kapušńak, -u 'kapuśniak': *kapušńak, kapušńaku* gen. sg. [SSJČ brak; (*kapuśńok* 93C)].

kar, -u 'duży staw': *kar* [kar, -u 'kotlovité údolí'].

kara, -i 'kara': *z'a sernu to bi biua ťeška kara* 148, *to bi biua kara, jagbi sχitli takiho rapčika* 148 [SSJČ: ⁺kara, -y 'pokárání'].

karaś, -e 'karaś': *karaś* [karas, -a; (*karaś* 25B)].

karb, -u 'karb': (o pralce:) *muj brater p'oďeuau karbi* 127, *taki karbi p'ožezau* 128; *taki karbi p'oďeuani tam sou s pueχu* 127 [SSJČ brak].

karbovanej, -a, -i 'o wełnie: kręcona': *karbovana vuuna* [karbovati].

karej, -a, -i 'kary': *karej kuń je černej* [SSJČ brak; (*kary* 84)].

karmerek, -rku 'karmelek': *a to cuk'erk'i, karm'erk'i* 71 [SSJČ: karamela, -y 'bonbon z páleného cukru'].

karnavał, -u 'karnawał': *karnavau* [SSJČ: karneval, -u; (*karnavou* 93C)].

karp, -a 'karp': *karp* [kapr, -a; (*karp* 24S)].

karpjuvka, -i 'gatunek dachówki': *to ne menuje se karpjufka* 296 [SSJČ brak].

karta, -i 'kartka świąteczna': *nejńi kartou* gen. pl. [karta, -y].

kartač, -e 'szczotka do butów': (buty się czyści:) *k'artačem i gutalinou* 130 [kartáč, -e].

kartka, -i 'kartka, zaproszenie na wesele': *muadi χoďej prosit, a ńegdi kartkama. Xoďili družbi i kartki podavali; pšyuepej numer i zas kartku v'osobno* 'los loteryjny' 98 [listek; (*kartka* 24S)].

kartofłisko, -a 'kartoflisko, pole po ziemniakach': *To je juš se žyka buuv'isko, o, kartofl'isko taki* 634 [SSJČ brak; (*kartofľisko* 83L)].

kašanka, -i 'kaszanka': *kašaŋka; pohanskejχ krup uďeuau ďo kašanki* 16, *To si uďeuame kašanku* 105 [SSJČ brak; (*kaśanka* 84)].

kašeł, -šle ‖ -lu 'kaszel': *kašeu, kašue ‖ kašeu, kašlu* [kašel, -šle].

kašlat 'kaszlać': *čuov'jek požat kašue, bo se prostuďiu; kašuau* [kašlati].

kaštan, -a 'kasztan': *kaštan kvete b'iuo; kaštani sou votočeni kužej, vona ma p'iχuaki* [kaštan, -u].

kaštanovatej, -a, -i 'kasztanowaty': *kaštanovatej kuń* [kaštanovitý; (*kaštanovaty* 85)].

kašubi, -u 'odmiana kartofli': *k'ašubi to sou jadalni buuvi* 257 [SSJČ brak].

po kašubsku adv. 'mało zrozumiałym dialektem mówić': *mi tu tak muuv'ime p'o kašupsku, po starimu* 115 [SSJČ brak].

kaśtan, -u 'koń maści jasnorudej': *kaśtan* [SSJČ brak; (*kaśton* 42B)].

kategorje, -e 'kategoria': *Tag uďau dobrou kateg'orji toho lnu* 24; *šista kateg'orje* [kategorie, -e].

kateχizm, -u 'katechizm': *učej se kateχizmu* [katechismus, -u; (*kateχis* 93C)].
katolickej, -a, -i 'katolicki': *vedųe katolickeho* (cmentarza) [katolický].
kava, -i 'kawa': *to ɫuš museųa bejt kava uvažena* 84 [káva, -i].
kavalir, -a 'mężczyzna nieżonaty': *starej kavalir, kavalira* gen. sg. [SSJČ brak; (*kavalir* 83B)].
kawka, -i 'kawka, Colocus monedula': *kaųki* nom. pl. [kavka, -y; (*kafka* 83L)].
kazanej, -a, -i 'nakazany': *co komu biųo kazani 'uďeųat, každej 'uďeaų* [kazati].
kazańi, -i 'kazanie': *kazańi kńez žyka n'a ambońe* [kázání, -í].
kazarna, -i 'koszary': *kazarni, budinki, gde meškaj vojaki* [SSJČ: kasarna v. kasárny, -ren; (*kazarma* 19J)].
kazat 'kazać': *Kazaų tak ďeųat, no tak sme ďeᵘ'ali* 56 [kázati].
kazatełńice, -e 'ambona': *kazateųńice* [zast. kazatelnice, -e 'kazatelna'].
každej, -a, -i 'każdy': *každej pšekupńik* 18. *Každej ma svoų praci* 113, *k'aždiho* 96, *hońi každimu potom 'uďeųaj numer* 98, *kajždej ma svi* 71, *Kajždej bi χťeų mjet svjetųo* 108, *kaⁱždej zvaųšť* 14, *na svim kaⁱždej* 53 [každý].
kd- zob. **gd-**.
ke 'ku, do': *poť ke mńe; kobjųa χce ke końov'i; ke kravam* 17, *ke fšemu* 513, 129 [k, ke, ku].
kedi 'kiedy': *kedi von pšⁱyjede* 283, *kedi v'ostava n'a ųup'in, no to se zaseje* 38 [kdy].
kejvat 'machać, kiwać': *vona kejvaųa rukoų i kšyčeųa* 689 [SSJČ: kývati, ob. kejvat].
kerat, -u 'kierat, urządzenie do poruszania maszyn rolniczych przy pomocy koni': *kerat; k'erat — žezaųo se žezanku końma; mame pšecejt k'erat* 39 [SSJČ brak; (*kerot* 83B)].
kerej, -a, -i 'który': *kerej; potom hųedaų, gde k'ereho našeų* 136; *vo kerim ty mųuv'iš; f kerim* 154, *s kerim χoďiš; ženska, kera ub'ira; jak keroų biųo stat* 288; *keri* nom. pl.; *kerejm* dat. pl.; *vo kerejχ, na kerejχ vesńiciχ* 306 [který].
keř, kře 'krzak': *viterhųo se keš* 52; *ma kše* acc. pl. [keř, keře, kniž. kře].
kerovat 'kierować': *cugeų — tim se końe ďᵊřži i keruje ńim* [SSJČ brak; (*kerovać* 13S)].
kerovca, -i 'kierowca': *troχu v'ina toho kerofci biųa* 682 [SSJČ brak; (*kerofca* 19J)].
kerowńik, -a: 1) 'człowiek kierujący szkołą': *keroųńik školi* [SSJČ brak;

(*kerovńik* 93C)]; 2) 'ruchoma, obracająca się na sworzniu belka z kłonicami w przedniej części wozu': *n'a nasat musime z'akųadat k'eroųńik, a k'eroųńik musi bejt s kųańicema* 27; *k'eroųńik; keroųńika* gen. sg.; *f keroųńiku, nasad abo k'eroųńik* 643 [SSJČ brak; (*kerovńik* 85)].
kilo, -a 'kilogram': *p'o dest zųotejχ biųo kilo* 24; *čši kila* 271, *ja davam po kilu* 449 [kilo, -a].
kilometr, -u 'kilometr': *kilometr cesti je* 17, *asi z'e dva kilometri* 46, *sedum k'ilometruχ* 66, *šest k'ilometru* 49 [kilometr, -u].
kipjet 'kipieć': *voda kipi* [kypěti].
kisat 'kisieć': *začne kisat* 118, *v'ino davaj tak kisat* 515, *ťesto kiše* 173; *kiše bez noc* 118 [kysati; (*zeby kišaųo* 50Z)].
kiselina, -i 'borówka': *boroųki* ‖ *k'iselini* [SSJČ: kyselinka 'brusinka'].
kiselej, -a, -li 'kiszony, kwaśny': *zeli je kiseli; 'uďeųam kiseli* (mleko) [kyselý].
kjitek, -tka 'kwiatek': *To je pjeknej k'itek* 533, *k'itki rozmajiti* 556, *A mnoho takejχ kitku, pšeci co tam ti lekaže to je dobže znaj* 531, *k'itek* 'kwiat'; *vocčep'ini — po večeži veųun zďeųavaj i kitek zakųadaj; z'akųadaj ji kitek ďo vųasu* 479, *ten velun ji zdejmujoų i zakųadaj ji k'itek* 570 [kvitek, -tku].
kjiteček, -čka 'kwiatuszek': *taki maličk'i kⁱitečki* 532, *smrodin ma b'ili kitečki; rozmajiti kitečki poųni soų* 532 [kvíteček, -čku].
kišel, -u 'kisiel': *kišel* 457 [kysel, -u 'ruský pokrm z ovocné šťavy].
kiteł, -tłe 'sukienka': *kiteų to je ceųa sukinka* [SSJČ brak].
kitłe, -e 'sukienka': *kitųe* [kytle, -e].
kiťička, -i (może **kiťiček**, -čka?) 'kwiatuszek': *ľipka ma kiťički jako hᵊřńički; šųatec taki kiťički ma; šaųv'je ma červenejχ kiťičku; kvete žito, ma teńoųńenki kiťički, ma pyųek* [kytička, -y; może: *kjit-* ≤ *kjit-* ≤ *kvjit-* ?].
kjitka, -i 'kwiat': *Cera n'a poli seje, a doma to tam jakoų kⁱitku* 63, *kitki rostoų v ďońičkaχ; zahradńik hodųje važyva, kitki; ďuńički ďo kⁱitek* 71, *s tejma kⁱitkama* 63, *nejńi časᵘ s kⁱitkama ďeųat* 63 [Może: *kjit-* ≤ *kⁱit-* ≤ *kv'jit-* ?].
klamra, -i 'klamra': *klamrama* instr. pl. 295 [klamra, -y].
klapak, -u 'but o drewnianym spodzie bez napiętka': *No k'amaše, no tam jaki kl'apaki* [SSJČ brak; (*klapaki* 11)]. Por. **kłapatek**.
klarink zob. **klorink**.
klasa, -i 'klasa': *grunti šista klasa* 210, *tšeťi klasa* ‖ *tšeťi kųasa* 210 [klasa, -y].

klasovat 'wyznaczać klasy gruntu': *jag u nas klasovali ńegdi tu zem* 211 [SSJČ brak; (*klasovaľi* 25)].

klaštor, -a 'klasztor': *zakońice i̯e v klaštože* [klášter, -a].

klej, -u 'klej, składnik osypki': *bo to i̯e klei̯, a pro prasata klei̯ n'e nadava se* 629 [SSJČ brak; (*klyi̯* 15L)].

klepeto, -a 'kleszcze': *rak ma klepeto* [klepeto, -a].

klešťina, -i 'kleszczyna, wygięta drewniana część chomąta': *klešťini to i̯e ceu̯a voprava* [kleština, -y; (*kľiscyny* nom. pl. 93C)].

klič, -e 'klucz': *pšeklićit klić, zamku̯o se n'a klić; kliće* gen. sg.; *votklićit klićem* [klič, -e].

kliček, -čka 'kluczyk w lampie naftowej do podkręcania knotu': *kliček, -ćka, klićkem vikrucui̯e se knot* [klíček, -čku].

kliček, -čka 'klocek, pień drzewa wykopywany w torfie': *i̯ak se kope, to i̯ešťe ńᵉakei̯ kliček z dževa* (wykopuje się) 115 [SSJČ: klacík, -u].

klima(t), klimatu 'klimat': *z'au̯eži vot kľimatu* 215 [klima, -atu].

klin, -a 'klin': *a tu hu̯e pov'inen bei̯t pr̥sten a klin, ať se to dᵉr̥ži ta kosa; klin se b'i̯e ďo pr̥stena; i̯ak se žeže, to se dava kľin* [klín, -u].

klocek, -cka 'kloc piłowanego drzewa': *klocek dževa* 294 [klacek, -cku, (*klocek* 93)].

klorek, -rku 'chlorek': *davau̯o se klorek, abi pradu̯o biu̯o b'ili; klorku* gen. sg. [chlorid].

klorynk, -u: **1)** 'obręcz obejmująca piastę koła przy szprychach': *Musi bei̯t pasek i klårinjk potom s konce* 27, *klorynjk; klorynjki* nom. pl.; *klarynjk*; **2)** 'pas stalowy łączący oś z progiem i nasadem wozu': *Nasat to i̯e na tei̯ ž'eu̯eznei̯ n'apravi̯e pšykrou̯cenei̯, sou̯ klorynjk'i taki* [SSJČ brak; (*klorynjki* nom. pl. 87)].

kładat 'kłaść, układać': *I̯ečmen to ku̯adai̯ⁱ* (⩽ *ku̯adai̯i*?) *na ti hr̥stki* [SSJČ: -kládati jen z předp.].

kłaďiwko, -ka 'młotek': *ku̯aďiu̯ko* 34; *čša i̯i n'aku̯epat ku̯'aďiu̯kem na bapce* 242; *ku̯epe se ku̯'aďiu̯kem* [kladívko, -a].

kładka, -i: **1)** 'kłódka do zamykania': *ku̯atka; n'a ku̯atku zamknou̯* 544; *pi̯et ku̯atkou̯χ* gen. pl. [SSJČ brak w tym znaczeniu]; **2)** 'mała beczka': *ku̯atka* [SSJČ brak].

kłamerka, -i 'klamerka do włosów': *ku̯amerka* [SSJČ brak; (*klamerki* nom. pl. 72)].

kłamka, -i 'klamka': *ku̯amka* [SSJČ brak; (*klamka* 85)].

kłańice, -e 'kłonica': *ku̯'ańice; To asi bi biu̯a ku̯ań'ice; s ku̯'ańicei̯; ti ku̯'ańice se vďou̯bavau̯o do ńiχ* 210, *k'erou̯ńik musi bei̯t s ku̯'ańicema* 27 [klanice, -e].

kłapa, -i 'klapa': *ku̯api n'a voči; čepice s ku̯apama n'a uši* [SSJČ klapka, -y].

kłapatek, -tka 'but z drewnianą podeszwą bez napiętka': *ku̯apatki sou̯ bes pati* [SSJČ brak]. Por. **klapak**.

kłapka, -i: 'klapka, klapa': *ku̯apki n'a voči, u pu̯anti sou̯ ku̯apki* [klapka].

kłas, -u 'kłos': *drobńei̯ši ku̯az ma* 235, *ku̯asu* gen. sg., *vem z'a dupi a ne za ku̯asi* [klas, -u].

kłasa, -i 'klasa': *ku̯asa; ku̯asu* acc. sg.; *ku̯asi* nom. pl.; *ku̯asa gruntu* 211 [klasa, -y 'školní třida'].

kłasek, -ska 'kłosek': *ku̯asek* 691, *v'itahne zr̥nko s ku̯aska* 238 [klásek, -sku].

kłast 'kłaść': *musime ku̯ast* 26, *Ńic se n'e ku̯ade* 62, *n'a vozi se ku̯ade; pot kau̯hoti se ku̯ade gaće; na zahu̯avek se ku̯ade cei̯šku; to se ku̯ade žebžyni* 28, *to ho ku̯ademe na v'ozi i v'ozime* 5, *ku̯ademe ďo samiho vᵉr̥χu* 30; *ku̯adu̯o se* 154; *to vońi ku̯adli na hr̥sťe* 7 [klásti].

kłaština, -i 'kleszczyna, wygięta drewniana część chomąta': *rohi ku̯ašťini* [kleština, -y]. Por. **kleština**.

kłeknout 'klęknąć': *to vodvi̯eši tou̯ firánjku no ⁱi ku̯ekne si* 95 [kleknouti].

kłembatej, -a, -i 'kłębiasty': *bili mraki ku̯embati* [SSJČ brak; (*ku̯ymbaste χmury* 16S)].

kłen, -u 'klon': *ku̯en; s ku̯enu kvi̯et* [klen, -u].

kłepat 'klepać': *ku̯epe se ku̯'aďiu̯kem* [klepati].

kłepka, -i 'klepka': *ku̯epka, sut s ku̯epek* [SSJČ brak; (*klepka* 93)].

kłeščina, -i 'kleszczyna, drewniana część chomąta': *taki ku̯eśćini* 159 [kleština, -i; (*kľiscyny* nom. pl. 93C)]. Por. **kleština**.

kłobasa, -i 'kiełbasa': *ku̯obasa* [klobasa, -y].

kłobouk, -a 'kapelusz': *bratrovei̯ ku̯obou̯k, ku̯obou̯ka* gen. sg.; *ďeu̯a se ku̯obou̯ki* 126 [klobouk, -u].

kłocek, -cka 'kloc, dolna, najgrubsza część pnia': *gater žeže na raz ceu̯ei̯ ku̯ocek; ku̯ocka* gen. sg. [klacek, -cku; (*klocek* 93)].

kłoci, -u pl. t. 'odzież, ubranie': (narzeczona była ubrana:) *v b'ili ku̯oci* 126; *poⁱedai̯ b'ili šati, b'ii̯i kᵘoci mi̯eu̯a* 127; *svatećńi ku̯oci* ‖ *šati; šrańk — tam se vi̯eši ku̯oci* ‖ *šati; I to ku̯oci tam i̯en pšyves v'e valisce* 310 [SSJČ: kloc, -u, trochu těch kloců — šatů].

kłopot, -u 'kłopot': *i̯e bes ku̯op'otu* 426, *pšťeli mai̯ mnoho m'iń ku̯'opotu i̯ag dau̯ńei̯c* 437 [SSJČ: klopot, -u 'klopocení'].

kłorkovańi, -i 'chlorkowanie': *ku̯orkovańi* [SSJČ tylko: chlorovati].

kłoš, -e 'klosz do lampy naftowej': *ku̯oš*; *ku̯oše* gen. sg.; *u̯ampi, co mai̯ ku̯oše, sou̯ veu̯ki* [SSJČ brak; (*klos* 93)].

kłoubasa, -i 'kiełbasa': *A ku̯ou̯basa to i̯e z masa* 105, *k$^{u̯}$ˈo^{u}basa* 103, *a k^{u}ou̯basu to nˈe ďeu̯ame* 88 [klobása, -y].

kłoubec, -bce 'pochewka na osełkę': *Biu̯ ku̯ou̯bec, to ho dicki pˈovˈi̯esiu̯o (se) nˈa pasku* 36 [kloubec, -bce].

kłouzat se 'ślizgać się na łyżwach': *ku̯ou̯za se nˈa ližvaχ* [klouzati se].

kłubko, -a 'kłębek': *zvˈii̯i se nˈa ku̯upko* [klubko, -a].

kłubowńa, -e 'klub': *Nei̯džyu̯ pofstau̯a ku̯ubovńa nˈa Su̯ovaci̯i* 151, *Ano zˈau̯oželisme si naši ku̯ubovńu* 151, *No tak ti tšý ku̯ubovńe, ti tšy ku̯ubńe zˈau̯ožili* 151 [klubovna, -y].

kłuk, -a 'chłopiec': *Ano hoχ to i̯už i̯e vi̯eči, a ku̯uk to i̯e mau̯ei̯* 275; *Takei̯m malim ku̯ukem biu̯* 90, *češťinu tag učime našiχ ku̯uku ^{u}od mau̯osťi* 153; *čšeχ ku̯uku mam* 274 [kluk, -a].

kłuzka, -i 'kluska': *U nas se žyka ku̯uski* 88, *ku̯uski bramborovi* 262; *bu̯u̯vovi ku̯uski*; *A pˈoi̯ida, vi mˈi date ku̯uzek s tvarohem* 611, *tei̯χ ku̯uzek tak poi̯et* 612 [SSJČ brak; (*kluska parovano* 85)].

kmˈinek, -nku 'kminek': *kmˈinek* [*kmínek, -nku].

kmoter, -tra 'ojciec chrzestny': *kmoter a kmotra musi bei̯t ďo teho* 138, *kmoter* 16 [kmotr, -a].

kmotr, -a 'ojciec chrzestny': *kmotr i̯e i pro roďiču ďecka* [kmotr, -a].

kmotra, -i 'matka chrzestna': *kmotra dr̥ži ďecko do χštu*; *zˈaprosili si kmotru* 172, *kmotra to biu̯a fˈaražova mamˈinka* 473 [kmotra, -y].

knebeł, -błe 'kołek do wiązania snopków na polu': *snopki se svazau̯o su̯amou̯, knebu̯em se sknebu̯ovau̯o, žebi bili tvr̥di* 251 [SSJČ brak; (*knybel* 15L)].

knedliki, -u pl. t. 'knedle': *A cera vona tam ˈuďeu̯ai̯e knˈedliki taki* 87 [knedlíky, -ů].

kńez, -e 'ksiądz': *kazańi kńez žyka*; *kńezovˈi*; *kńezi* nom pl.; *pi̯et kńezu*; *kńezom* dat. pl.; *s kńezema* [kněz, -e].

kńiha, -i 'księga': *zˈa ńemeckei̯χ času zˈabrau̯a gmˈina nam fšecki kńihi* 281 [kniha, -y].

kńižečka, -i 'książeczka': (mieli) *kńˈižečku, co to i̯ak naš kosteu̯ stˈavi̯eli* 150 [knížečka, -y].

kńižka, -i 'książka': *kńiška modlitebńi*; *modu̯ei̯ se s kńiški*; *kou̯pˈili roďiči kńišku* 109 [knížka, -y].

knoflik, -a 'guzik': *pšyšiu̯ si knoflik* 463; *knoflika* gen. sg.; *na knofliki se zˈapˈina* [knoflik, -u].

knot, -u 'knot w lampie naftowej': *knot se zopau̯ui̯e* [knot, -u].

kobiła, -i 'kobyła, klacz': *kobiu̯a se žebˈi*; *i̯a sem mi̯eu̯ nˈa kobiu̯u tolik peńes* 78, *kˈobiu̯a zdeχu̯a* 77 [kobyla, -y].

kobiłka, -i 'rusztowanie pod piłowanym klocem': *To biu̯e^{i} kobiu̯ki i̯ak tracku žezau̯^{i}i* 294, *po kˈobiu̯kaχ* 294 [kobylka, -y].

koc, -a 'koc': *koc i̯e tenkei̯, ku̯ade se na kozetku*; *veme se ń^{e}akei̯ koc* 130 [SSJČ brak; (*koc, koca* 87S)].

kocanka, -i 'Helichryzum': *kˈocanki* nom. pl. 530 [SSJČ brak; (*kocaŋka* 83L)].

kočar, -u 'kareta, powóz': *foršman i̯ezďiu̯ kočarem* [kočár, -u].

kočka, -i 'kotka': *kočka se koťi*; *tei̯ starei̯ kočki* [kočka, -y].

kohout, -a 'kogut': *kohou̯t kˈokr̥ha, i̯ak se ǯže*; *kohou̯ta* gen. sg. [kohout, -a].

kokłusovej, -a, -i 'kokluszowy': *koku̯usovei̯ kašeu̯* [SSJČ brak; (*koklus* 83L)].

kokłuš, -u 'koklusz': *koku̯uš*, *koku̯ušu* [SSJČ brak; (*koklus* 83L)].

kokr̥hat 'piać': *kohou̯t kˈokr̥ha* [kokrhati].

koks, -u 'kok na głowie': *koks i̯e zˈe zadu*; *i̯ehľice dr̥žei̯ koks* [SSJČ brak w tym znaczeniu].

kolega, -i 'kolega': *s kolegou̯*; *pšyχazei̯ kˈolegi, a z mu̯adei̯χ kˈolegou̯χ* 280 [kolega, -y].

kolem adv. 'około': *brou̯čki svˈiťei̯ v noci kolem svateho I̯ana* [kolem].

koležanka, -i 'koleżanka': *Ano kˈoležanki tam, znamˈi taki ńeco* 281 [SSJČ tylko: kolegyně, -ě; (*kolezaŋka* 15L)].

kolibat 'kołysać': *Biu̯a kruha, na tim to se kˈolibau̯o* 135, *kolibe se ďecko* [kolébati ob. kolíbat; (*kolėbać* 15)].

kolibka, -i 'kołyska na biegunach': *koľipka i̯e na kruhaχ*; *f kolipce* 572 [kolébka, kolíbka, -y; (*kolypka* 83B)].

kolibok, -u 'oset': *kolibok* [SSJČ brak].

količek, -čku 'kołek szewski, drewniany gwoździk do przybijania zelówki': *količek*; *količka* gen. sg.; *količki* [kolíček, -čku].

kolik, -u 'kołek': *u̯ati se pšybˈiu̯o nˈa koliki* 163, *se zbˈii̯i žˈebikama abo kˈolikˈama* 163, *kolik se fpˈiχne do zemi̯e*; *U nas to se dava nˈa kolik* 34, *uvaže nˈa koliku i pase se* 16, *ˈuďeu̯ana zˈe tšeχ kˈoliku* 134; *vˈi̯ešak s kolikama* [kolík, -u].

kolik adv. 'ile': *Kolik Čeχu biu̯o* 79, *bo i̯a vˈim kolik — z desed u̯et* 10 [kolik].

kolikrat 'ilekroć': *to i̯a kˈolikrat ďo Žu̯obńice poi̯edu* 111, *A kolikrat sem to svi̯etu̯o vˈopservovau̯* 99 [kolikrát].

kolor, -u 'kolor': *červenei̯ kolor; zapaska ma ruźni kolori; i̯aki χce kolori; vobarvi na i̯akei̯ kolor χce* [SSJČ *kolor, -u 'kolorit'].

kolorovej, -a, -i 'kolorowy': *i̯e takei̯ kolorovei̯* 531 [SSJČ tylko: *kolor 'kolorit'].

kołač, -e 'placek drożdżowy z kruszonką': *kou̯ač z medem; kou̯sek kou̯ače; počastui̯e kˈou̯ačem* 188, *se peče ti kˈou̯aće* 120; [koláč, -e; (*kou̯oc* 13)].

kołčok, -u 'drapak': *drape se sprˈužinovim kou̯čokem* [SSJČ brak].

kołdra, -i 'kołdra': *kou̯dra; dava se nˈa matrace kou̯dru* [SSJČ brak; (*kou̯dra* 87S)].

kołderka, -i 'kołderka': *se ho ˈubere či f pˈežynku i̯ak i̯e malički, či f kou̯derku ńeakou̯* 132 [SSJČ brak; (*kou̯derka* 'becik do owijania dziecka' 1G)].

kołe 'obok, koło': *sku̯adek kou̯e sˈazou̯ki* 558 [SSJČ tylko: kolem; (*kole* 85)].

kołečko, -a 'kółeczko': *sou̯ žem'inki, i̯e kou̯ečko spoi̯eni tam i se za to važe; kou̯ˈečka* nom. pl. 488, *i̯e takei̯ tu̯ou̯ček, z vr̥χu zas taki kou̯ečko* 528 [kolečko, -a].

kołeda, -i: 1) 'zwyczaj chodzenia z pieśniami i życzeniami, „kolędą" w drugi dzień świąt Bożego Narodzenia': *No a kˈou̯eda pšyde, to zas vai̯ce se važei̯* 90; *k strei̯čku dicki u̯eťeu̯ nˈa kou̯edu* 90; 2) 'kolęda': *kou̯eda, sp'ivat kou̯edi* 34 [koleda, -y].

kołeina, -i 'ślady kół na drodze': *kou̯eini* nom. pl. [SSJČ: kolej, -i; (*kolei̯iny* nom. pl. 93C)].

kołej, -e 'pociąg, kolej': *i̯eu̯o se pro ńei̯ vozem ďo kou̯ei̯e* 284; *mašińista i̯ezďi kou̯ei̯ei̯; nˈa kou̯ei̯i* [SSJČ brak; (*na kolei̯i* 15L)].

kołejař, -e 'kolejarz': *kou̯ei̯aš pracui̯e na kou̯ei̯i* [SSJČ brak; (*kolei̯oš* 93C)].

kołenec, -nce 'odmiana zboża sianego jesienią': *kou̯enec ma černi i̯adrečka* [SSJČ brak].

kołeno, -a 'kolano': *kˈou̯eno; kˈou̯ena* gen. sg.; *kurtka i̯e kratka ďo kou̯en* [koleno, -a].

kołχoz, -u 'państwowe gospodarstwo rolne': *kou̯χos; kou̯χozov'i prodat* 595 [kolchoz, -u].

kołka, -i 'kolka': *kou̯ki – p'iχa v boku* [SSJČ brak; (*k^{u}olki* 83L)].

kołko, -a 'kółko': *kou̯ko; vona i̯e na kou̯kaχ* 221 [SSJČ: kolečko, -a].

kołm'iř, -e 'kołnierz': *ďo krei̯čiho, možna šit kou̯m'iš* 504 [SSJČ brak; (*kou̯ḿiš* 90P)].

koło, -a: 1) 'koło': *kou̯o; tšeba nam kou̯a* 27, *hu̯ava ďo kou̯a* 55, *nˈe m^{i}eu̯a kou̯ou̯χ* 39, *vˈot kou̯ou̯χ* 209; 2) 'rower': *nˈa kou̯ah zme i̯ezďili ďo Zeu̯ova* 418; *zme kou̯a si nakou̯p'ili* 415, *nˈa kou̯ē* 681 [kolo, -a].

koło adv. 'koło, obok': *mi̯esiček i̯e zamženei̯, ńegdi i̯e kou̯o kou̯o mi̯esička; kou̯o nˈaši starei̯ sekńice; ti pacinki se stavi̯eu̯o i̯ednu kou̯o druhei̯* 155 [kolem; (*kou̯o* 86)].

kołoʒej, -a 'kołodziej': *kou̯oʒei̯* 402 [SSJČ brak; (*kou̯oʒii̯* 93C)].

kołowratek, -a, -u 'kołowrotek': *kˈou̯ou̯ratek pšˈynese a pšede* 19, *tokaž ďeu̯a kou̯ou̯ratki* [kolovratek, -tku].

komar, -a 'komar': *komar kou̯še; komara* gen. sg. [komár, -a].

komaři, -i, -i 'komarzy': *zr̥ńičko i̯ak kˈomaži packa* 236 [komáří, -í, -í].

kombaj, -u 'kombajn': *kombai̯; kombai̯em* instr. sg. 304 [kombajn, -u].

kombajn, -u 'kombajn': *kombai̯nem* instr. sg. [kombajn, -u].

kometa, -i 'kometa': *kometa – hvi̯ezda z vocasem* [kometa, -y].

kom'in, -a 'komin': *kom'in; kom'ina; f kom'ińe* 89 [komín, -a].

kom'ińař, -e 'kominiarz': *kom'ińaš čisťi kom'ini* [kominář, -e nář. 'kominík'; (*kuḿińoš* 93C)].

komora, -i 'pomieszczenie do przechowywania żywności': *komora – fšecko, co potšeba, se dr̥ži* [komora, -y].

koń, -e 'koń': *a koń šeu̯ napšet* 45, *koń se vˈistrašiu̯* 47; *ten koi̯ šeu̯* 46, *a ten koi̯ i̯ak šeu̯, to šeu̯* 45, *kuń, kuńov'i* 420 (przypadki zależne pod: kuń, końe).

końčina, -i 'koniczyna': *końčina* 423 [SSJČ brak; (*końcyna* 87)].

końica, -i 'kawaleria': *biu̯ f końici* 310 [SSJČ brak].

końiček, -čka expr. 'koń': *faraš kˈońička si dr̥ži* 596 [koníček, -čka].

kontakt, -u 'kontakt elektryczny': *kontakt* [kontakt, -u].

kontraktovat 'kontraktować': *kontraktovat u̯en* 553 [kontraktovati].

konvalinka, -i 'konwalia': *konvaliŋki* nom. pl. 532 [konvalinka, -y].

kopalńe, -e 'kopalnia węgla brunatnego': *kˈopalńe* 594; *zˈavezu g doktorov'i nˈa Pi̯aski, nˈa kopalńi* 690, *teťki na kopalńi i̯e doktor* 691 [kopalna, -y; (*kopalńå* 25)].

kopałńe, -e 'kopalnia węgla brunatnego': *i̯ak pšyi̯de kopˈau̯ńe, to i̯inač zˈapu̯aťi* 408, *začim pšyi̯ede tadi ta kˈopau̯ńe* 428, 496 [kopalna, -y].

kopańe, -e 'kopanie kartofli': *f kopańe* 593 [SSJČ brak; (*f kopańe* 44)].

kopańi, -i 'wydobywanie (torfu)': *kˈopańi torfu* 153 [SSJČ brak; (*^{u}ot kopańå* 40)].

kopec, -pce 'kopiec na ziemniaki': *kopec na brambori* 32 [kopec, -pce].
koper, -pru 'koper': *koper* 559; *kopru* gen. sg. 20 [kopr, -u; (*koper* 83L)].
kopist, -ťe 'kopystka': *kopist*; *k'opisťeį se m'iχa* 16 [SSJČ brak; (*kopyść* 29)].
kopłe, -e 'ogrodzona łąka, na której pasie się bydło': *kopue* [SSJČ brak].
koporka, -i 'koparka': *koporka — mašina ke kopańi buueu*; *k'oporka* 257; *to se kope k'oporkoų* 683, *k'oporki uś kopoų* 653 [SSJČ brak; (*koparka* 15L)].
korale, -i pl. t. 'korale': *Kor'ale taki, sami śnuri įeden z'a druhim* 468; *korali* gen. pl. [korály, -ů; (*korole* 93C)].
korba, -i 'korba': *korba*; *korboų se kroųťi* 510; *zakųada se dževįenoų korbu* [SSJČ brak, (*korba* 93)].
korejtko, -a 'korytko': *koreįtko*; *k'oreįtka*; *f k'oreįtku to se 'uďeųa* 31, *k'oreįtka* 640 [korýtko, -a].
korejto, -a 'koryto': *koreįto maį prasata*; *koreįta* 254; *k'oreįto* 'tok przy studni' [koryto, -a].
korek, -rka 'korek': *korek*; *korka* gen. sg.; *korkem se zacpova* [korek, -rku].
korotew, -tve 'kuropatwa': *koroteų*, *korotve* gen. sg. [koroptev, -tve].
korotv'ička, -i 'kuropatwa': *soų taki įak korotv'ički* 562 [SSJČ: korotev v. koroptev; korotvička ob.].
koruna, -i 'korona': *koruna stromu* [koruna, -y; (*koruna* 83L)].
korow(r)atek, -tka 'kołowrotek': *kouoųratek* ‖ *koroųatek* [kolovratek, -tku; (*kuorovlotek* 24)]. Por. **kołowratek**.
korytko, -a 'korytko': *tam įe taki k'orytkō* 656 [korýtko, -a; ob. korejtko].
kořałka, -i 'wódka': *biųa k'ožaųka* 172, *pš'ynesoų k'ožaųku* 279 [kořalka, -y].
kořen, -a 'korzeń': *kožen*; *kožena* gen. sg., *koženi soų pod zem'įeį*; *s koženama*; *po koženaχ* 618 [kořen, -e, -u].
kořyst, -sťe 'korzyść': *v'iceį k'ožysťe s teho neįńi* 217 [kořist, -i].
kořystat 'korzystać': *bo to se n'e kožysta* 219 [kořistati].
kosa, -i 'kosa': *kosa*; *pš'y kose*; *To u nas taki kosi s paųoųkem* 35; *vo įeneį kose*; *a n'e m'eųa kosoųχ* 39 [kosa, -y].
kosisko, -a 'kosisko': *kosisko* [SSJČ: kosiště, -ě; *kosisko 'nasada na kosu'; (*kośisko* 87S)].

kosit 'kosić': *tšeba kosit*; *budoų kosit* 34; *įuś koseį* 6, *k'osime to n'a travu* 218 [kositi 'sekat kosou'; (*kośić* 87)].
kosmaχa, -i 'chwast zbożowy': *kosmaχa dokoųa ma nadrostki* [SSJČ brak].
kosńik, -a 'kosiarz': *kosńik* 244; *U nas įak kosńik um'i sic* 6, *to neį-ńi kosńik, įak von n'e um'i sic* 6 [SSJČ tylko sekáč, -e; (*kośńik* 15L)].
kost, -i 'kość': *kost*; *kosťi*; *s kosťeį*; *možu ti kosťe si v'ikopat* 414; *mnoho kosťi*; *teįm kosťim*; *vo teįχ kosťiχ*; *s kosťema*; *koz a kuže* 535 [kost, -i].
kosteł, -a 'kościół': *įak naś kosteų sť'avįeli* 150, *χoďi se ďo kosteųa*; *f kostele* ‖ *f kosteųe se sp'iva p'isńe* [kostel, -a].
kostełnej, -niho 'kościelny': *kosteųneį ʒvońi, spšunta, musi v'oteųžyt kosteų* [kostelník, -a; (*kośćelny* 93)].
kostka, -i: **1)** 'kostka u nogi': *kostka*; *kamaše soų ďo kostki* [SSJČ: kotník, -u; (*kopńiį go f kostke* 16S)]; **2)** 'skrzyp': *kostka* [SSJČ brak; (*kostka* 83B)]. Por. **přeslička**.
kostřeva, -i 'kostrzewa, Festaca': *koščeva f pšeńici biųa dicki*; *kostševa* [kostřava, -y; (*koščeva* 93C)].
koš, -e 'kosz': *koš ma uši* (prawie *ś*!); *ďeųa se koše* [koš, -e].
košarka, -i 'maszyna do koszenia zboża': *vońi maį ti koš'arki, co voni važoų na šn'urek* 303 [SSJČ brak; (*kośarka* 1B, 15)].
košaťina, -i 'półkoszki, wasąg': *košaťini na to ž'ykaųi, to biųo z į'aųoųcu 'upųeteni* 314 [košatina, -y 'proutěná korba selského vozu'].
košiček, -čka 'koszyczek': *pšybrat košiček*; *košički n'a χueba* [košíčik, -čku].
košik, -a 'koszyk': *košik* ‖ *kośik*; *s k'ošika*; *ďo košika*; *f takim košiku* 516, *ďeųa se koše, k'ošiki* [košík, -u].
košikař, -e 'koszykarz': *košikaš puete košiki*; *košikaže* gen. sg. [košikář, -e].
košiłe, -li 'koszula': *košiųe nočńi*; *v'obruba košili* gen. sg.; *a potom z'akųada košili* acc. sg. 574; *pot košiųeį*; *košiųe też ďeali* 23; *pot košiųema*; *f košiliχ* [košile, -e].
košiłka, -i 'koszulka': *f košiųku* acc. sg. 464 [košilka, -y].
košťe, -ete 'miotła, także do wymiatania pieca chlebowego': *košťe*; *košťete* gen. sg.; *košťetem se vimeta*; *si v'imeta ti uhli takim k'ošťetem* 546; *zameta se košťetem, šťetkoų* [koště, -ěte].

koštełe, -e 'kosztela, gatunek jabłka': *košteue* nom. pl. 440 [SSJČ brak; (*koštele* nom. pl. 11)].

košťinka, -i 'miotełka do wymiatania pieca chlebowego': *košťiŋka* 174 [koště, -ěte].

košťišťe, -e 'miotła': *koščišťe* || *košťišťe z mjetui* [koštiště, -ě 'zast. a nář. koště'].

koštovat 'kosztować': *Teraz moc draho koštuje* 10 [koštovat].

kośarka, -i 'kosiarka': *kośarka do sečeńi uouki*; *k'ośarkou se seče* 500 [SSJČ brak; (*kośarka* 1B)].

kośisko, -a 'kij, na którym jest umocowana kosa': *to hue tu potom k'ośisko* 35, *kosisko je s takou ručkou* 241 [kosiště, -ě; *kosisko 'násada na kosu'; (*kośisko* 93)].

kośorka, -i 'kosiarka': *von mjeu svou kośorku* 593; *kombajn čili traktor s takou k'ośorkou* 421 [SSJČ brak; (*kośorka* 93)].

koťatko, -a 'kociątko': *mali k'oťatko*; *mali k'oťatka* [koťátko, -a].

kotek, -tka 'jakaś gra przy darciu pierza': *to se hrauo f χapća nebo f kotka. To se taki pari sχazeli jedna g druhej i potom se hońili* 443 [SSJČ w innym znaczeniu].

koteł, -tła 'kocioł do gotowania bielizny': *koteu*; *kotuu*; *praduo važy se f kotli* [kotel, -tle, -tlu; (*koćeu* 93)].

koťit se 'kocić się': *kočka se koťi*; *koza teš se koťi* [kotiti se; (*koćica śe koći* 16S)].

kotna, -ej 'kotna': *vouce je kotna* [SSJČ brak; (*kotno* 83B)].

koudeł, -e 'kądziel': *koudeu*; *s koudeue* 180, *s tou koudeuej* 182; *se uv'inuuo s toho unu takou koudeu* 551 [koudel, -e].

koukat 'patrzeć': *koukam, žebi koup'it* 73, *handliš to von jen kouka, abi č^u o^v jeka vošiďiu* 72, *se kouka, či je jednakovej* 119, *koukej* 3. pl. praes.; *koukejte* 562; *koukau, žebi mu dat jist* 66, *To ja uš sem dicki koukau, žebi b^e rzi fstat* 84 [koukat (se)].

koukoł, -e 'kąkol': *koukou* [koukol, -u; -e].

koulit 'formować na okrągło': *No to jak ten χueba už ďoχazi, tak se ho kouli* 546 [kouleti].

koułet 'wałkować bieliznę': *vaueuo se na takim vauku, a n'a uav'ici se to kouueuo* 176 [kouleti].

koupat 'kąpać': *mali ďecko koupe se v'e vańince* [koupati].

koupenej, -a, -i 'kupiony': *koupenej* [koupen].

koup'it 'kupić': *Tam fšeχno možna koup'it* 70; *koup'im*; *zas se koup'i* 74; *A teť sem koup'iu kravu* 18, *tšy motori koup'ili* 39 [koupiti].

kouř, -e 'dym': *a ^i už mje kouš dusiu* 51, *Bo tak b'es kouže k ńim ďit*; *b'es toho p'otkužače to nejńi proʒ do ńiχ χoďit* 433; *pšťeli tšeba vokaďit koužem*; *ti praχi tudi, ti kouže* 413 [kouř, -e].

kouřyt 'palić papierosa, kurzyć': *koužyt*; *koužym*; *pap'iros koužy se*; *muski koužej papirosi*; *žito se kouži* 'zapyla się' [kouřiti].

kousat 'kąsać, gryźć': *komar kouše* [kousati].

kousek, -ska 'kawałek': *kousek k'ouače* 71, *kousek masa se da do s'abatńika* 120, *kouski uedu* 143, *smouni kouski dževa*; *buuvi se p'okraje n'a kouski* 116 [kousek, -sku].

kousek adv. nieodm. 'kawałek': *zač ho χitne, jak je kousek za ńim* 46; *Kousek pšešeu p'o usi* 94; *zas tam na druhej straňe kousek, tam zas sou kravi* 70 [kousek].

koušinek, -nka 'kawałeczek': *'ov'ineua k'oušinek č^i isteho outka i cukru n'asipaua* 133, *To se koušinek teho vuoži, to se pali dobže* 117 [kouštinek, -nku].

kout, -a 'kąt': *s kouta, do kouta*; *stau f kouťe* [kout, -a].

koutek, -tku 'kącik': *zajadi ďeuaj se f koutkaχ* [koutek, -tka].

kovař, -e 'kowal': *kovaš kuje koňe*; *potom se jede s ńim do kovaže* 418 [kovář, -e].

kovařka, -i 'żona kowala': *kavaška* [kovářka, -y].

kowbajn, -u 'kombajn': *kovbajn*; *k'ovbajnem zesic* 250 [SSJČ tylko: kombajn, -u].

koza, -i 'koza': *koza teš se koťi*; *mliko v'ot kozi*; *vo koze*; *mnoho kozouχ*; *kozam* dat. pl.: *vo tejχ kozaχ*; *dvje kozi*; *v'o kozaχ* [koza, -y].

kozak, -a 'grzyb': *k'ozaki* [kozak, -a].

kozeł, -złu 'kozioł, samiec sarny': *kozeu*, *kozua* gen. sg. [kozel, -zla].

kozetka, -i 'leżanka, mała kanapa': *k'ozetka* 30; *versalka može bejt za m'isto k'ozetki*; *na kozetku* [SSJČ brak; (*k^u ozetka* 93)].

kozi, -i, -i 'kozi': *kozi mliko*; *maj vuunu kozi — tak to ž'ykaúi. No to ta kozi, to vona v'icej taka sršťata* 264 [kozí]. Por. **koži**.

kozlik, -a 'koziołek, stos torfu złożony do suszenia': *k'ozliki* 154; *zas se f ti k'ozliki je st'avjeuo* 156 [kozlík, -a].

kozłatko, -a 'koźlątko': *k'ozuatko* [kůzlátko, -a, kozlátko, -a].

koži, -i, -i 'kozi': *koži vu^u na* 203, *sou vouce, keri maj vu^u nu koži* [kozí]. Por. **kozi**.

kožiχ, -a 'kożuch': *Takej kožiχ sem si sprav'iu* 84, *kožiχa* gen. sg.; *kožiχi* [kožich, -u; -a].

kożibrada, -i 'koźlak': *kożibradi* nom. pl. [SSJČ brak].

kożołek, -łka 'stos ułożonych do suszenia cegiełek torfu': *žezau̯o se taki pˈaciŋki* (torfu), *a to visχu̯o u̯epši, tak se f kˈożou̯ki davau̯o, kˈożou̯ki* 154; *potom se ho ďavau̯o f kˈożou̯ki* 189; *potom se dava ďo kożou̯ku* 507; *no to zas se stav'i kˈożou̯ki* 112; *Taki kożou̯ki stavi̯eli 134* [SSJČ tylko: kozlik, -a; (*kożeu̯ek* 93C)].

kra, -i 'kra': *kri* nom. pl. [kra, -y].

kracka, -i 'coś zwiniętego, zgrabionego, np. kupka zgrabionej koniczyny': *kracki* nom. pl. [kracka, -y 'chumač, něco dohromady spojeného'; (*kracki* 'wiązki słomy' 87, 87S, 89)].

kračka, -i 'kupka zboża, lnu ustawiona na polu do schnięcia': *krački* nom. pl. [kracka, -y; (*teros kracki i myndle staváiom* 90P)].

kraj, -u: 1) 'brzeg': *krai̯ žeki stromei̯; takei̯ pasek žeu̯eznei̯ se vb'i̯ie s krai̯u*; 2) 'kraj': *i̯ak keri krai̯* [kraj, -e; (*s krai̯u* 17)].

krajanej, -a, -i 'krojony': *Možna i̯e kroi̯et teš, krˈai̯ani, celi* 255 [krájeti; (*krai̯any* 15)].

krajec, -jce 'kromka': *krai̯ec χu̯eba* [krajíc, -e].

krajenej, -a, -i 'krojony': *saʒyńaki krai̯eni* [krájeti]. Por. **krajanej.**

krajet 'kroić': *krai̯im; maso se krai̯i nožem; ľiďi krˈai̯eli, žebi mi̯eli v'icei̯ tei̯h buu̯eu̯* 256 [krájeti].

krajzega, -i 'piła tarczowa': *štorcui̯e se krai̯zegou̯ pr̥kna, žebi bili prosti* [SSJČ brak; (*krai̯zega* 25B)].

krakus, -a 'krokus': *No krˈakusi sou̯, no voňi ružo... taki kitki i̯ak ti hu̯e* 528 [SSJČ: krokus, -u 'šafrán'; (*krakus* 15T)].

kral, -e 'król': *Čši Krale* [král, -e].

kraliček, -čka 'króliczek': *vosum tei̯χ krˈaličku* 604 [králíček, -čka].

kralik, -a 'królik': *kralik, dai̯ krˈalika; krˈaliki* nom. pl. [králík, -a].

krał, -e 'król': *krau̯* [král, -e].

kram, -u 'sklepik': *kram privatnei̯; f krami̯e* [krám, -u 'obchod'].

kramař, -e 'kramarz': *kramaš prodava* [kramář, -e].

kramflek, -a 'kraj podeszwy': *kramfu̯ek* 131 [SSJČ: kramfelek 'podpatek'].

krasnoludek, -dka 'krasnoludek': *krasnolutki to sou̯ taki mali liďi s pohatki* [SSJČ brak; (*krasnolutki* 93C)].

krasńe adv. 'pięknie, ładnie': *Teš to biu̯o krasńe* 454; *či žito krasńe roste* 500; *ruže krasńe voňi* [krásně].

krasnej, -a, -i 'piękny': *pšˈedu̯ońim to biu̯o krˈasniho medu* 433, *krasni pšťeli* 439 [krásný].

krasńejši, -i, -i 'ładniejszy': *krˈasńei̯ši* 473 [krásnější].

krasop'is, -u 'kaligrafia': *i̯ak to psali ńegdi krˈasop'is, to i̯a sem mi̯eu̯a sam'i pi̯etki* 582 [krasopis, -u].

krast 'kraść': *krast, zu̯oďei̯ krade* [krásti].

—**krat** '-kroć': *Tak sem drˈuhei̯krat tam vlit* 52 [-krát].

kratečka, -i 'krateczka, wzór': *potom se nˈa vai̯ičkaχ pˈoďeu̯a takou̯ krˈatečku voskem* 490 [SSJČ brak; (*krotecki kfadratove* 12)].

kratkej, -a, -i 'krótki': *vuz ďo hnoi̯e to i̯e kratkei̯* 29, *bu̯uska i̯e kratka; stšyha se vu̯asi, abi bili kratki* [krátký].

kratko adv. 'krótko': *kratko* [krátko].

kratkovanej, -a, -i 'w kratkę': *krˈatkovani pi̯ekni vˈai̯ičko* 490 [SSJČ brak; (*krotka* 72)].

kratkovełńistej, -a, -i 'krótkowełnisty': *Ti kratkovˈeu̯ńisti no to se ščyha raz ďo roku* 263 [krátkovlnný].

kraťejc adv. 'krócej': *ńegdi diu̯, ńegdi kraťei̯c* [kratčeji].

kraťoučkej, -a, -i 'króciutki': *kraťou̯čki* nom. sg. n. [kraťoučký].

kratši, -i, -i 'krótszy': *kˈuu̯havei ma kratši nohu* [kratší].

krava, -i 'krowa': *krava ma rohi; Možna kravu si kou̯p'it* 70; *s kravou̯; dvi̯e kravi; doi̯ačka ďo doi̯eńi krau̯; zai̯de prˈo kravi* 16, *kˈe kravam* [kráva, -y].

kravat, -u 'krawat': *to sem mu kou̯p'iu̯ i pu̯antu, i kravat* 69; *kravatu* gen. sg. [SSJČ: kravata, -y, +kravat, -u; (*kravat* 83B)].

krawskej, -a, -i 'krowi': *konskei̯ hnui̯ i̯e i krau̯skei̯* 226 [kravský; (*krofski gnui̯* 87S)].

kreda, -i 'kreda': *kreda; kredi* gen. sg.; *kredou̯ p'iše se na tablici* [křida, -y; (*kryda* 93C)].

kredens, -u 'kredens': *kredens; kredensu* gen. sg.; *f kredense sou̯ nadobi* [kredenc, -u; (*kredyns* 87S)].

kredka, -i 'kredka, kolorowy ołówek': *kretka; kretki* gen. sg. [SSJČ brak; (*kretka* 24S)].

krejči, -iho 'krawiec': *krei̯či, ši̯ie ubrańi; ďo krei̯čiho* 503; *mnoho krei̯čiχ* [krejčí, -ího].

krejčka, -i 'krawcowa': *krei̯čka; krei̯čki* nom. pl. 462 [SSJČ: krejčová, -é].

krejt 'kryć dach': *dekaš kri̯ie stšeχi; dau̯no to krili su̯omou̯* 417, *teťka to krei̯ou̯ ˈeterńikem* 417 [krýti].

krengosłup, -a 'kręgosłup': *vona stˈonau̯a na kreŋgˈosu̯up* 544 [SSJČ brak; (*kryŋgosu̯up* 83L)].

kret, -a 'kret': *kret; kreti rei̯ou̯ na u̯ou̯ce* [SSJČ: kret, -a nář. 'krtek'; (*kret* 82)].

krew, krve 'krew': *kreu̯ z'aχazi n'a musk* 138; *k^y r̥ve, kerve, kyrve, kr̥ve* gen. sg.; *k^e r̥vei̯* instr. sg.; *f kr̥vi* [krev, krve].

kr̥χow, -va 'cmentarz': *kr̥χou̯, k'r̥χova* gen. sg. [SSJČ: krchov, -a zast. ob. a nář. 'hřbitov'; (*kerχuf* 'cmentarz żydowski' 100)].

kr̥k, -u 'kark': *kr̥k, n'a kr̥k, n'a k^e r̥k; kou̯o kr̥ku; kẙrkem* instr. sg.; n'a *k^y r̥ku* [krk, -u].

kr̥m'it 'karmić': *kr̥m'it, k^e r̥m'it; kr̥m'ei̯* 3. pl. praes. 317 [krmiti].

krocna, -en 'krosno, mały warsztat tkacki': *ti krocna to v'id'im tu zrou̯na 'u sou̯setki* 208 [krosna, -y, též krosno, -a nář. 'tkalcovský stav'; (*krosna* 83B)].

kroj, -e 'nóż pługa odcinający skibę w płaszczyźnie pionowej': *kroi̯ žeže zem* [SSJČ: krajidlo, -a; (*do gžońǯela kroi̯* 80a)]. Por. **nuž**.

krojet, krojit 'kroić': *Možna i̯i kroi̯et teš* 255; *I potom tadi se kroi̯i i se i̯i* (*sei̯r*) 123 [krájet, krojiti].

krok, -u 'krok': *krok; kroku* [krok, -u].

krokew, -kvje 'krokiew': *krokvi̯e* nom. pl. [krokev, -kve 'trám v krovu'; (*krokef* 84)].

kropelka, -i 'kropelka': *potom se t̯šy krop'elki p'i̯e* 677 [SSJČ brak].

krop'ice, -e 'polewaczka': *krop'icei̯* instr. sg. [SSJČ: kropička, -y, též kropice].

krople, -e 'kropla': *sou̯ na teχ listkaχ taki krople i ti pšt'eli to zb'irai̯ ten met* 434 [SSJČ tylko: kapka, -y; (*kropla* 16S; *krople* nom. pl. 93C)].

kropnout 'kropnąć, uderzyć': *N'egdi se d'o kamena kropu̯o* 243 [SSJČ brak; (*kropnuu̯a mńe* 16S)].

krosna, -en 'krosna, warsztat tkacki': *taki i̯ak krosna sou̯ tet'ki* 205 [krosno v. krosna, -y; též krosno, -a; (*krosna* 86)]. Por. **krocna**.

kroucenej. -a, -i 'kręcony': *krou̯cena studńe; krou̯cena cesta; krou̯ceni vu̯asi* [kroutiti].

kroupi, -p pl. t.: **1)** 'krupy, kasza': *i̯ak u̯anni krou̯pi; tatarčuχ — to co vostau̯o s krou̯p; krou̯pama* instr. pl.; **2)** 'zamarznięty deszcz': *krou̯pi u̯et'ei̯* 38 [kroupy, -p].

krout'it 'kręcić': *tšea^i it a krou̯t'it* 26; *co se krou̯t'i, skrent* 157, *korbou̯ se krou̯t'i; i̯uš teiχ doškou̯^χ to n'e krou̯t'ime* 32 [kroutiti].

kroužit: **1)** 'krążyć': *pomau̯u voda u̯et'i, krou̯ži* [kroužiti]; **2)** 'krajać': *samošei̯ku se kr'ou̯žiu̯o n'a mašince* 494.

krow, -u (może: **krova**, -i?) 'konstrukcja drewniana, na której leży pokrycie dachu': *krovi vosum na vosum centom'etru* 505; *No to i̯e krovi, co se na ńiχ zaku̯ada stšeχu* 416; *No i̯uš trami se ftahu̯o, to potom tšeba davat krovi* 30; *i̯ak se ^i uš krovi da, to u̯at'e i su̯amu na to* 30 [krov, -u 'konstrukce nesouci střešní krytinu']. Por. **krova**.

krova, -i 'krokiew': *krova, krovi* gen. sg.; *krovi* nom. pl. [krov, -u]. Por. **krow**.

kr̥t, -a 'kret': *k^y r̥t, k^y r̥ta* gen. sg. [krt, -a]. Por. **kret**.

kruh, -a 'biegun kołyski': *kruχ; kruha* gen. sg.; *kolipka i̯e n'a kruhaχ* [SSJČ brak].

kruha, -i 'biegun kołyski': *Biu̯a kruha, mi to ž'ykame kruhi, na tim se k'olibau̯o* 135 [SSJČ brak].

kruχej, -a, -i 'kruchy': *kruχi t'esto* 121, *'Upeče se k'ou̯ače zv'ikliho, kr'uχiho* 485 [kruchý].

kruχta, -i 'chór w kościele': *kruχta to i̯e to n'a hože f kostele* [kruchta, -y; (*kruχta* 'przedsionek kościoła, jego część pod chórem' 93C)].

kruk, -a 'kruk': *kruk; kruka* gen. sg.; *kruki mi to žykame* [SSJČ tylko: havran, -a; (*kruk* 83L)].

krul, -a 'postać z jasełek': *mu̯uv'i krul Herut* 96, *to vońi mai̯ krula Heroda* 95 [král, -e; (*krule to beu̯a śmerć, ańu̯u, krul her^u ut* 25P)].

krupi, krup pl. t. 'kasza': *pohanskei̯χ krup ud'eu̯au̯ do kašanki* [kroupa, -y; (*krupy* 34)].

krup'ička, -i 'krupka': (przy robieniu masła:) *to požat taka kr'up'ička biu̯a* 124 [krupička, -y].

krušinka, -i 'kruszonka, masa z mąki masła i cukru na słodkim cieście': *kr'ušinki se d'eu̯a na to z mou̯ki, z masu̯a i cukru* 121, *kr'ušinkou̯* instr. sg. 452 [krušinka, -y].

kr̥vacet 'krwawić': *boli bžyχo i kr̥vaci se* [krváceti].

krvotok, -u 'krwotok': *krvotok — de kreu̯ nosem* [krvotok, -u].

kryněek, -čka 'kręciek w zwrocie:' *pes ma kryŋčka* [SSJČ brak].

kryngosłup, -a 'kręgosłup': *stonat na kryŋgosu̯up* [SSJČ brak; (*kryŋgosu̯up* 83L)].

křćini, -in pl. t. 'chrzciny': *kšćini tak samo... nei̯džyu̯ v'okšt'ili ho* 171 [křtiny, -tin]. Por. **křtini**.

křemen, -a 'krzemień': *kšemen; kšemena* [křemen, -ene].

křemeńak, -a ‘muchomor’: *kšemeńaku popust, bo ma duše popusťi; kš́ˈemeńaki to sou̯ č́erveni taki stˈoi̯aki* 518; *tei̯h hup poi̯et i potom strašńe ho bˈeč́kovau̯o, tak poda: Kšemeńaku popust...* 518; *kšemeńaki* nom. pl. ‘koźlaki’ [SSJČ: křemenáč, -e řidč. křemeňák, -a ‘hřib s červeně oranžovým kloboukem’].

křen, -u ‘chrzan’: *kšen*; *kšenu* gen. sg. [křen, -u].

křepełka, -i ‘przepiórka’: *kšepeu̯ka vou̯a: Poťte ž́at, poťte ž́at* [křepelka, -y].

křesołko, -a ‘krzesełko’: *kšesou̯ko* [SSJČ: křesílko, -a; (*kšeseu̯ko* 15L)].

křest, křtu ‘chrzest’: *do teho kštu* 172, *potom ďo kštu i pˈo kšťe zas pš́ˈyχazei̯* 572 [křest, křtu; (*kšest* 20J)].

křťini, -in pl. t. ‘chrzciny’: *uďᵉau̯ kšťini, bau̯ takei̯, taki kšťini* 172 [křtini, křtin].

křyček, -čka ‘krzaczek’: *v Au̯eksandrovi̯e taki sou̯ kšyčki* 445 [keříček v. keřik].

křyčet ‘krzyczeć’: *kšyⁱč́ei̯* 3. pl. praes. 75, *na toho Kˈačmarka kšyč́eu̯* 57, *a tak kš́ˈyčeli: Nˈa prodei̯* 71, *straka kšič́i* [křičeti].

křyčkovej, -a, -i ‘krzaczasty’: *kšič́kovi fazu̯u̯e* [SSJČ: keříček, -čka].

křydło, -a ‘część kołowrotka’: *kšidu̯a* nom. pl. [křídlo, -a].

křyk, -u ‘krzyk’: *kšyk* [křik, -u].

křyknout ‘krzyknąć’: *to mu se tak kšyku̯o: Franek vˈihnat kravi* 66 [křiknouti; (*kšyku̯a* 20J)].

křykop, -a ‘rów odwadniający’: *kšikop, kšikopa* gen. sg. [SSJČ tylko: příkop; (*kšykopa* 64)]. Por. **kšypop**.

křypka, -i ‘chrypka’: *kšipka* [SSJČ: tylko chřipka, -y].

křypop, -u (może też **kšypopa**, -i?) ‘rów odwadniający’: *kšypop to biu̯ takei̯, co voda š́u̯a stau̯e ńim i̯ag biu̯o mokro* 224, *pokšyva roste pˈo kšipopaχ; nezapomˈinai̯ki rostou̯ f kš́ˈipopaχ nˈa u̯ou̯ce* [SSJČ tylko příkop, -u; (*kšypopa; vybrałem ruf, zrobiłem kšypope* 58)].

křypoupa, -i (może **křypoup**?) ‘rów odwadniający’: *to i̯už nˈe menovali kš́ˈypou̯pi i̯en brazdi; bo i̯ak kšypou̯pi, to i̯už́ voda sχˈazeu̯a vˈicei̯* 224. [SSJČ tylko: příkop, -u].

křywďit ‘krzywdzić’: *dobrei̯ ńikoho ne ukšyu̯di* [křivditi].

křyvej, -a, -i ‘krzywy’: *kšyvei̯ nuš́; šidu̯o kšyvi* [křivý].

křyž, -e ‘krzyż, grzbiet’: *kšyś, kšiš́; kšiže* gen. sg. [kříž, -e].

na křyž adv. ‘na krzyż’: *hr̥stki ku̯ade se nˈa kšyš́* 549; *uheu̯—bou̯le u̯u̯oženi nˈa kšiš́* [napřič, křížem].

kšyžak, -u ‘krzyżak’: *kšiž́aki na su̯amu, žebi vˈitr ne brau̯; vopraťe — kšiž́aki* [křížak, -u].

křťini, -in pl. t. ‘chrzciny’: *kšťini* 572 [křtini, křtin; (*kšćiny* 93C)].

křťit ‘chrzcić’: *ďiťe se kšťi; ďecko nˈe mož́e bei̯t dvakrat kšťeni* 493 [křtíti; (*kšćić* 20J)].

křtitełńice, -e ‘chrzcielnica’: *kšťiteu̯ńice* [křtitelnice, -e].

kterej, -a, -i ‘który’: *brani, kteri se vu̯ač́i za sivńikem* [který; z reguły w Kucowie: **kerej**].

kucmoχ, -a ‘rodzaj klusek z mąką kartoflaną’: *kˈucmoχi teš́. Kucmoχ to vˈokrai̯im brˈambori i da se buu̯vi važyt* 522; *kucmoχi χutnai̯* 261 [kucmoch, -u ‘pokrm z brambor’].

kučkat ‘o grabieniu koniczyny; zgarniać’: *kuč́kat* [SSJČ brak; (*pozvi̯i̯ać f kucki* 30K)].

kučovjak, -a ‘mieszkaniec Kucowa’: *kuč́ovi̯ak*.

Kučow, -ova ‘Kuców’: *naše vˈesńice Kuč́ou̯; f Kˈuč́ovi̯e* 15.

kučowskej, -a, -i ‘kucowski’: *pou̯e kˈuč́ou̯ski* 29.

kudernatej, -a, -i ‘kędzierzawy’: *kudernatei̯* [kudrnatý].

kudr̥natej, -a, -i ‘kędzierzawy’: *kudr̥nati vu̯asi* [kudrnatý].

kuferek, -rka ‘kuferek’: *kuferek* 458 [kufírek řidč. kufėrek, -rku].

kuχ, -u ‘kuch, makuch’: *zustava po viťisknuti kuχ; nei̯ńi kuχa* 41 [SSJČ brak].

kuχarka, -i ‘kucharka’: *kuχˈarka važy i̯ist; g vˈažyva kuχarku se nai̯mne* 103 [kuchařka, -y; (*kuχorka* 93C)].

kuχař, -e ‘kucharz’: *kuχaš; pomocńik kuχaže* [kuchař, -e].

kuχinka, -i ‘kuchenka’: *kˈuχinka* [kuchyňka, -y; (*f taki kuχynce* 16S)].

kuχńe, -e ‘kuchnia’: *kuχńe — gde se važy; sme zˈavedli svou̯ kuχńi* 85, *pš́ˈy kuχńi* 82; *mulaž budui̯e kuχńe* [kuchyně, -ě; (*kuχńa* 87S)].

kukačka, -i ‘kukułka’: *kˈukačka kuka* [kukačka, -y].

kukarda, -i ‘kukarda do warkoczy’: *kukarda; s pentlič́ek ďeu̯a se kukardi* [kokarda, -y, +kukarda; (*kukarda* 93, 93C)].

kukardka, -i ‘o muszce: kokardka’: *ńegdi se važe mušku, to i̯e takova kukartka; kˈukartku mu pš́ˈypau̯a potom ta mu̯ada* 289 [SSJČ tylko: +kokardka, -y ‘čepice s kokardou’; (*kukartka* 15L)].

kukati ‘kukać’: *kukač́ka kuka* [kukati].

kukuriʒa -i, ‘kukurydza’: *tam i̯e kˈukuriʒa* 563 [kukuřice, -e; (*kukuryʒa* 17)].

kulčyk, -a 'kolczyk': *kulčyk*; *kulčyka* gen. sg.; *v ušiχ se nosi kulčyki* [SSJČ brak; (*kulcyki* nom. pl. 93C)].
kulička, -i 'kuleczka': *gabue n'a zubaχ mai kulički* [kulička, -y].
kuł, kołu 'kół': *Abi jeho (ieteu) zesic i n'a koli dat* 35, *se st'avjeuo taki koli* 573 [kůl, -u].
kułatej, -a, -i 'okrągły, kulisty': *hraχ k'uuatej*; *mačejufka je k'uuata*; *i se ďeua taki k'uuati pu'acički* 525 [kulatý].
kułato adv. 'okrągło': *puńčoχu se ďeua k'uuato* 460 [kulatý; kulatě].
kułe, -e 'kula': *to kuue spadua* 79 [kule, koule, -e].
kułečka, -i 'kuleczka': *ďet'i ďeuai kuuečki ze sńehu* [kulička, -y, koulička -y; (*kulecka* 97)].
kułhavej, -iho 'kulawy': *kuuhavej* [kulhavý].
kułka, -i 'kulka': *tš^ea biuo tu koudeu v'itšast, i p'oďeuat taki kuuki s tej k'oudeue* 181 [kulka, -y].
kułtivator, -a 'kultywator': *kuutivator*; *To hue je k'ultivator* 221 [kultivátor, -u].
kumoda, -i 'komoda': *kumoda ma štiri šufliki*; *kumodi ď^eali* 167 [⁺komoda, -y; (*kumoda* 87S, 93)].
kumpost, -u 'kompost': *s'ipeme ružni sm'itki, ďeuame takej kumpost* 226 [kompost, -u; (*kumpost* 15T)].
kumpot, -u 'kompot': *ďeuame takej kumpot*; *uvažej kumpot* 261 [kompot, -u; (*kumpot* 15, 19)].
kuń, końe 'koń': *p'otkuatka, abi se kuń n'e vottuačiu*; *kuń ma tuamu*; *muadej kuń*; *kuń je vokutej*; *zdravej jak kuń*; *vot końe*; *ja sem mjeu sviho końe* 47, *z'auožiu j'ednoho końe* 45; *końov'i se sedi n'a žbeťe*; *ke końov'i*; *k'ońoji dat* 44, *z'auoži se końoji χomout* 44, *końov'i* 253, 420, *końoj se n'aueži* 316; *svim końem* 47, *z'a końem* 44; *końe se z'apšahne* 616; *tam dauejc końe sou* 70, *z'auožiu dva końe* 38, *se końi n'e poušť'i z rukouχ* 46, *końum n'ažezauo se vousa* 41, *Dvoma końma* 10, *pš'y końiχ bili formani* [kůň, końe]. Zob. też **koń**.
kuńčinka, -i 'zajęcza kapusta': *kuńčinka* [SSJČ brak; (*zajynco kuńcyna* 83L)].
kupa, -i 'kupa, duża ilość': *zboži tšeba dat na kupu*; *zahańi se do kuṕi*; *ať se ta zem sejde ďo kupi* 58, *že se držeuo kupi* 154; *to se stuoukauo ďo kupi to masuo* 124; *ma tejχ ďecek kupu, p'ojidaj* 132 [kupa, -y].
kupka, -i; **1**). 'mała kupa': *ńegdi se sype n'a kupki* 12; **2**) 'kilka snopków ustawionych na polu do suszenia': *sn'opečki p'opostav'i se šesnast - kupka* 7, *kupki p'o vosumnaz bejtek* 626; *ze snopku se stavi kupki*; *seno se dava do kupek*; *kupki ďeuat* 4 [kupka, -y; (*kupki* nom. pl. 84)].

kupkuvka, -i 'rajgras, rodzaj trawy': *kupkufka* [SSJČ brak; (*kupkufka* 1G)].
kupovat 'kupować': *kupovat*; *kupuje* ; *kupovau* [kupovati].
kurka, 'grzyb jadalny, pieprznik lisica': *kurka*, *kurki* nom. pl. 518 [SSJČ brak; (*kurka* 83L)].
kurtka, -i 'kurtka': *kurtka je kratka*; *ń^eakou kurtku nebo kožiχ* 467 [⁺kurtka, -y].
kuřajka, -i 'brodawka na ręce': *kužajka* [SSJČ brak; (*kužajka* 83L)].
kuřatko, -a 'kurczątko': *k'užatko*; *kužatka* nom. pl.; *suepka v'ilihne kužatka*; *kužatka* 525; *k'užatkum davali jahli* 563 [kuřátko, -a].
kuře, -ete 'kurczę': *zakop to kuže* 639; *daj jaki ku'že* 97; *kužata* nom. pl. [kuře, -ete].
kus, -u 'kawałek, sztuka': *kus ďževa*; *štiri kusi dobitka*; *kus vo-duamu vod hori to je guas*; *tam je kus toho* 70, *kus se 'uďeua* 124 [kus, -u].
kušm'iř, -a 'kuśnierz': *kušm'iš, šije kožiχi*; *kušm'iža* gen. sg. [SSJČ brak; (*kuśmiš* 19J)].
kut 'kuć': *kovaš kuje końe* [kovati].
kuv'ička, -i 'czajka': *kuv'ička* [SSJČ brak; (*kuvicka kuvika* 80a)].
kuže, -e 'skóra': *kuže*; *ďo kuže*; *tšeba kuži p'osolit* 503, *maj ďovokoua kuži* 129; *pot kužej*; *garbaž garbuje kuže* acc. pl. [kůže, -e].
kužennej, -a, -i 'skórzany': *kapa je k'uženna* 34 [kožený].
kužička, -i 'skórka': *kožiχ je na kužičkaχ*; *aš ta k'užička je taka mi'ekounka* 503 [kůžička, -y].
kužńa, -i 'kuźnia': *u kovaže f kužńi* [SSJČ: kuzňa, -ě nář. 'kovárna'; (*kuźńo* 93C)].
kuźńe, -e 'kuźnia': *z'a kuźńej* [SSJČ: kuzňa, -ě nář. kovárna; (*kuźńo* 93C)].
kvadračik, -u 'kwadracik': *takej kvadračik užyznutej biu* 480.
kvadraćik, -u 'kwadracik': *bańi pokroji se f taki kadraćiki, kouski* 481 [kvadratek, -tku].
kvadratovej, -a, -i 'kwadratowy': *taborek je kvadratovej* [kvadratický, kvadratní; (*kfadratove* 50)].
kvasek, -sku 'kwasek, ciasto z poprzedniego wypieku; zasuszone ciasto do zakwaszania': *kvasek*, *kvasku* gen. sg.; *na kvasku se peče χueba* [kvásek, -sku].
kvasńice, -ic pl. t. 'drożdże': *kvasńice dava se ďo t'esta, abi virostuo*; *to se da mouki i kvasńic* 120; *to jiχ se n'a kvasńiciχ n'e peče jen n'a prašku* 121 [kvasnice, -ic].
kvaśnej, -a, -i 'kwaśny': *s kvaśnym mlikem* 261 [kvasný; (*kfaśny* 93C)].

kvatera, -i 'wynajmowany pokój': *von biu̯ v U̯oďi na kfatˈeže* 412 [SSJČ brak; (*na kfoterak* 24)].

kvellak, -a 'kucharskie narzędzie do mieszania potraw': *kvellak*, *kvellaka* gen. sg. [kvedlačka, -y].

kv'ičet 'kwiczeć': *prase kv'iči* [kvičeti].

kv'ist 'kwitnąć': *jag i̯už ma žito kv'ist pšede žńema* 214, *kvete žito*; *bžesk kvete fii̯au̯ovo* [kvésti, kvísti].

kv'itek, -tku 'kwiatek': *kv'itki* nom. pl. *kv'itki i̯asńou̯ńenki* (ma len) 10 [kvítek, -tku]. Por. **kjitek**.

kvjet, -a 'kwiat': *kvi̯et*; *to i̯e i̯ina vˈodmi̯ena kvi̯eta* 268; *s kvi̯etu* 288; *z ružnei̯χ kvi̯etu* 268 [květ, -u].

kvjeten, -tńe 'kwiecień': *f puu̯ kvi̯etńe* 619, *f kvi̯etńi* 483 [SSJČ tylko: duben, -bna; (*kf'ećiń* 93C)].

kvočna, -i 'kwoka': *kvočna nˈanesu̯a vˈai̯iček* 562; *kvočnu nˈasaďit* 638 [kvočna, -y].

kvokat 'kwokać': *i̯ak su̯epka kvoče, to se i̯i pˈotku̯ada vˈai̯ička* 525 [kvokati; (*kura kfocy* 16S)].

L

labuď, -e 'łabędź': *A potom tam bili ľabuďe* 543 [labuť, -tě]. Por. **łabeńʒ**.

laček, -čka 'pantofel domowy': *laček*; *lačka* gen. sg.; *lački* ‖ *pantofle do χoďeńi po sekńici* [SSJČ brak; (*laćek*, *laćki* nom. pl. 72D)].

lada, -i 'część sieczkarni, w której kładzie się słomę': *lada* [SSJČ brak w tym znaczeniu; (*loda*, *lody* 83B)]. Por. **łoda**.

lalka, -i 'lalka': *lalka* [SSJČ brak; (*lalka* 87S)].

laščina, -i 'leszczyna': *lašč̑ina* 440 [SSJČ: líska; (*lascyna* 24, *z lascyny* 88)].

lašťina, -i 'leszczyna': *lašťina ma mali vˈožeχi* [líska; (*lascyna* 24)].

leberka, -i 'pasztetówka': *ˈuďeu̯ame si kˈašaŋki, troχu č̑erniho, troχu ľeberki* 88, *ľeberka* 103 [SSJČ brak; (*leberka* 83B)].

lečit 'leczyć': *znaχor leči źeu̯em* (léčiti].

lejek, -jka; -u 'lejek': *lei̯ek*, *lei̯ku* [SSJČ brak; (*lei̯ek* 93)].

lek, -u 'lekarstwo': *lek*, *leku* gen. sg.; *doktor zap'isui̯e leki, ten pyu̯ek berou̯ nˈa leki* 676 [lék, -u]. Por. **łek**.

lekař, -e 'lekarz': *lekaš*, *lekaže* gen. sg. [lékař, -e]. Por. **łekař**.

lepka, -i 'muchołapka, lep na muchy': *lepka na mou̯χi* [SSJČ brak; (*lepka* 93C)].

letke, -iho 'płuca zwierzęce': *letke* ‖ *u̯eχki* [SSJČ brak; (*letke* 84)].

letńi, -i, -i 'letni': *letńi pu̯ašť* [letní].

levej, -a, -i 'lewy': *šmai̯da pracui̯e levou̯ rukou̯* [levý].

licytacje, -e 'licytacja': *prodai̯ na licytˈacii̯ zˈa par grošei̯ 8* [licitace, -e].

ličit 'leczyć': *i̯ešťe teš sou̯, že źˈou̯ama ličei̯* 270; *ńegdi ľˈičili znaχori* 270 [léčiti; (*doχtur licul* 16)].

ličit se 'liczyć się': *dau̯ńei̯c to se liďi ľˈičili z grošema* 234 [líčiti].

liďi, -i pl. t. 'ludzie, pl. do **človjek**': *To liďi nˈe vipusťili* 50; *ľiďi se smali sˈe mńe* 73, *bere se šesnaz ľiďi i mu̯aťi se* 10, *vot starei̯χ ľiďi, co nˈašikovat tei̯m ľidem* 561; *mezi lidma*; *pˈomeze ťˈakei̯ma lidma* 138 [lidé, -í].

ligar, -u 'belka pozioma w płocie': *ligar*, *-u* [SSJČ brak; (*ľigary śe ućese* 91)].

ligarek, -rku 'drążek łączący zagięte końce sanic': *ligarek, kterim sou̯ spoi̯eni noski* [SSJČ brak].

lihnout se 'lęgnąć się': (kurczęta) *u̯etem se lihnou̯, zimou̯ ne* 527 [lihnouti se].

liχej, -a 'lichy, marny': *teść i̯e tuze liχei̯* 137; *No i̯e liχei̯* 'bardzo chory': 139; *to se mˈenovau̯a liχa cihu̯a* 196; *uďau̯ liχou̯ kategˈorii̯* 24, *mam liχou̯ vobui̯*; *s tei̯ úiχei̯ cihu̯i* (Mundił) 196 [lichý].

liχčejc adv. 'gorzej, w gorszy sposób': *se ˈubrau̯a liχč̑ei̯c* 288 [SSJČ: +liše].

liχo adv. 'licho, słabo, źle marnie': *uš liχo v'iďim* 22, *mašina liχo mu̯aťiu̯a*; *a dau̯no to biu̯o liχo* 55; *liχo se zˈarobiu̯o* 26 [licho].

liχši, -i, -i 'gorszy, bardziej lichy': *liχši zʸr̥no*; *χťeu̯ úiχši sťenu pšev'ist* 136 [lichší; (*ľiχsy* 83L)].

lijek, -jka 'lejek': *lii̯ek* [SSJČ brak; (*lii̯ek* 72D)].

limec, -mce 'kołnierz': *sem mu kou̯p'iu̯ i kravat, i limec* 69; *pšy košili i̯e limec* [límec, -mce].

lin, -a 'lin': *lin i̯e hńedočernei̯, žii̯e v bu̯aťe f stavi̯e* [lín, -a].

linat 'linieć': *lina se krava, vˈilina se nˈa zimu* [línati].

linej, -a, -i 'leniwy': *ču̯ovi̯ek linei̯ i̯e, pruznui̯e* [líný 'lenivý'].

lińije, -e 'linia frontu': *i̯a višeu̯ tam na tu ľˈińii̯i* 79 [linie, -e].

lińijka, -i 'linijka szkolna': *pšyku̯ada se lińii̯ku i vede se perem* [linka, -y; (*ľińii̯ka* 93C)].

lipa, -i 'lipa': *lipa*; *kvi̯et lipi*; *nˈa lipi̯e* 434 [lípa, -y].

lipjec, -pce 'lipiec': *vˈot patnastiho lipce* 239, *v lipci* 434, *po dvacatim lipci* 239 [červenec, -nce; (*ľipec* 93C)].

lipcuvka, -i 'miód zebrany w lipcu': *Met se zb'ira pševažńe v lipci i to se menui̯e met ľipcˈufka* 434 [SSJČ brak; (*lipcufka* 'gatunek jabłek dojrzewających w lipcu' 15)].

lipka, -i 'kwiat doniczkowy': *ľipka ma kiťički i̯ako hˈr̥ńički* [SSJČ brak: (*ľipka* 93C)].

lipovej, -a, -i 'lipowy': *ľˈipovei̯ met* [lipový].

lis, -a: **1)** 'lis': *lis* [SSJČ tylko: liška, -y]; **2)** 'gra towarzyska': *Dokou̯a ˈustav'iu̯o se par… i potom takeho lisa hrali* 136.

lisej, -a, -i 'łysy': *lisa hu̯ava* [lysý].

lisina, -i 'łysina': *lisina*, *lisini* gen. sg. [lysina, -y].

list, -u 'list': *list*, *listu* gen. sg.; *listi* nom. pl. [list, -u 'dopis'; (*ľist* 93C)].

lisťatej, -a, -i 'liściasty': *dževo lisťati*; *u̯es lisťatei̯* [SSJČ tylko: listnatý; (*ľiśćaty las* 95b)].

lisťe, -i 'liście': *lisťe se hrabe pˈot kravi* 225; *ne cesťe i̯e tolika lisťi* 22, *spaǯovei̯ met to i̯e nˈa lisťiχ* 434; *f teχ lisťiχ* 491 [listí, -í].

lísteček, -čka 'listek': *listečki* nom. pl. [lísteček, -čku].

listek, -tka 'listek': *listek*; *listki* nom. pl.; *nˈa listkaχ*; *trošku bopkoviho listka* 116 [lístek, -tku].

listonoš, -e 'listonosz': *listˈonož́ de* 168, *listonoś pšinaši listi* [listonoš, -e].

listonoška, -i 'listonoszka': *biu̯a pˈodepsana ta ľistonośka* 538 [listonoška, -y].

listva, -i 'listwa': *ľistva* [lišta, -y; (*ľistfa* 88)].

lišaj, -e 'liszaj': *liśai̯*; *liśai̯e* [lišej, -e; (*ľisoi̯* 93C)].

lišńe, -e 'luśnia, podpórka kłonicy': *to se mˈenui̯ou̯ i̯uś taki lišńe* 158 [líšeň, -šně; (*luśńa* 83B)].

liśńe, -e 'luśnia': *ďo pr̥ken liśńe nˈepotšebni* 34, *liśńe* [líšeň, -šně; (*luśńa* 83B)].

litat 'latać': *teu̯ata ľˈitali*; *mura lita večir*; *tak pˈo poli ľˈitau̯o* 99 [lítati v. létati].

liter, -tra 'litr': *se stav'i pu̯u̯ litra či liter* 248 [litr, -u; (*ľiter* 42B)].

livanec, -nce 'naleśnik': *livanec*; *livˈance sou̯* 523 [lívanec, -nce].

liventař, -e 'inwentarz, mienie gospodarskie': *fšecko i̯e takei̯ ľˈiventaš* 423, *i̯ak i̯e v'icei̯ liventaže, to i̯e u̯epši*; *žebi nˈe biu̯o b'idi pro ľˈiventaš, kerei̯ hˈospodaš poseda* 420 [inventář, -e; (*ľivyntaš* 84)].

lizt 'leźć': *Ceu̯ei̯ pu̯u̯ dne se u̯ezu̯o* 16 [lézti].

ližva, -i 'łyżwa': *liźva*; *ku̯ou̯za se nˈa liźvaχ* [SSJČ brak; *u̯yžvy* 93C].

loďka, -i 'łódka': *loťka*; *mai̯ loťku* 544 [loďka, -y].

lok, -u 'lok': *lok*; *loku*; *loki* [SSJČ brak; (*loḱi*, *lokuf* 93C)].

lokator, -a 'lokator': *I̯en že tam mi̯eu̯ ľˈokatori, a v'ite i̯ak to ľˈokatori sou̯* 654 [lokátor, -a].

longrida, -i 'renkloda': *longridi* 440 [SSJČ brak; (*ľiŋgroda* 93C)].

losovat 'losować': *i̯ag von losovau̯, to i̯ešť slou̯žiu̯i patnaz roku* 309 [losovati].

louže, -e 'kałuża, woda, która stoi po deszczu': *lou̯źe* [louže, -e 'kaluž'].

luk, -u 'otwór do wietrzenia': *f kopci tšeba luki mi̯et*, *źebi vońi vˈivi̯etrali se* 260 [SSJČ brak].

lušinka, -i 'luśnia': *lušinki* nom. pl. [lušňa, -i nář. 'líšeň'; (*luśiŋḱi* nom. pl. 82a)].

luti, -iho 'luty': *vosťˈatki to v lutim*; *v lutim se vˈilihnou̯* 527 [unor, -a; (*luty* 93C)].

luz, -u 'luz, odstęp': *tak se potom sku̯ˈadau̯o u̯ pec, a ˈuďau̯o se taki luzi* 193 [SSJČ brak].

lužko, -a 'łóżko': *luško*, *luška* gen. sg. [lůžko, -a].

lv'i, -i, -i 'lwi': *lvi̯e pašče* [lví].

Ł

łabeńǯ, -a 'łabędź': *u̯abeńć* [SSJČ tylko: labuť, -tě; (*u̯abyńć* 83L)].

łacinej, -a, -i 'tani': *śprit i̯e u̯ˈacinei̯*: *vob'ili u̯ˈacini* [laciný].

łacińejši, -i, -i 'tańszy': *vˈob'ili u̯ˈacińei̯śi* [lacinější].

łacino adv. 'tanio': *u̯acino kou̯p'i* 73 [lacině, lacino].

łačatej, -a, -i 'łaciaty': *u̯ˈaćoki taki teś taki u̯ačati bili* 258 [SSJČ brak; (*u̯aćaty* 83L)].

łaćoki, -u 'odmiana kartofli': *u̯ˈaćoki*, *u̯ˈaćoki bili*, *to mi̯eli taki vočka č́erveni* 258; *u̯áčoki u̯ačati biu̯i* (Mundił) 258 [SSJČ brak].

łaχi, -u pl. t. 'stare ubranie, łachy': *To uś ti stari u̯aχi i̯ak ne χce, to ne bere* 131 [SSJČ brak; (*u̯aχy* 83B)].

łaχat se 'o świni: przejawiać popęd płciowy': *u̯aχa se* [SSJČ brak; (*ńe låχała śe* 33)].

łajblik, -u 'lejbik, wierzchnie okrycie kobiety': *u̯ai̯blik* 574 [lajblik, -u].

łamat 'łamać': *u̯amat* 21, *u̯ame*; *u̯ˈameme*; *u̯amou̯ se*; *u̯amau̯o se* [lámati].

łamek, -mka 'odmiana międlicy': *i̯ak se pˈozb′irau̯o, to zas potom nˈa u̯amku ho u̯amat* 21 [SSJČ brak; (*łamek* 75a)].

łampa, -i 'lampa': *u̯ampa naftova; u̯ampu se pˈostav′iu̯o* 108; *u̯ampou̯ se sv′it′iu̯o* 108 [lampa, -y].

łańa, -i 'łania': *u̯ańa* [laň, -ně].

łapka, -i 'uderzenie ucznia linijką w rękę za karę': *baχnou̯ u̯apku — maś* 103 [SSJČ brak; (*u̯apki* nom. pl. 'nóżki' 11)].

łat′, -i 'łata, przybita do krokwi listwa drewniana, do której przywiązuje się snopki pokrywające dach': *i̯ak ˡuś krovi se da, to u̯at′e i su̯amu na to* 30; *i̯ak se ti v′itki pˈopšepau̯ovali na tiχ u̯at′iχ* 52 [lat′, -ě].

łata, -i: **1)** 'łatka': *ńᵉakou̯ u̯atu tša pšyśit* 126; *kˈaźdimu u̯atu pšyśiu̯ou̯* 96 [lat′, -ě; (*pšysyi̯ u̯ate* 16S)]; **2)** 'przybita do krokwi listwa drewniana, do której przywiązuje się snopki pokrywające dach': *potom se b′ii̯e u̯ati* 163, *do tei̯χ u̯atou̯χ* 164 [lat′, -ě; (*na daχu krokfy, u̯aty popšečne* 72D)].

łat′atej, -a, -i 'łaciaty': *u̯at′atei̯* [SSJČ brak; (*u̯aćaty* 83L)].

łatka, -i 'łatka na bucie': *u̯atki mi̯eli z boku, a se śu̯o* 130 [látka, -y].

łatvjejc adv. 'łatwiej': *a dneska to bi możno i pšyi̯eu̯ u̯atvi̯ei̯c na taki zˈaźadańi* 286 [SSJČ brak; (*u̯atf′ik* 20)].

ława, -i: **1)** 'kładka': *u̯ava*; **2)** 'część rusztowania, na której kładzie się kloc rżnięty na deski': *u̯ava; sou̯ taki u̯avi*; **3)** 'nasad wozu': *na ti u̯avi dau̯ paski* 209 [lava, -y nář. 'lavice'].

ław′ice, -e 'ławka': *u̯av′ice* 458; *vedu̯e u̯av′ice; v u̯av′ici; pod u̯av′icei̯, pod u̯av′icema; na u̯av′iciχ* [lavice, -e].

ław′ina, -i 'lawina': *u̯av′ina se zˈesunuu̯a v horaχ* [lavina, -y].

ławka, -i 'kładka': *u̯au̯ka pšez vodu* [lávka, -y; (*u̯afka* 83B)].

łed, -u 'lód': *u̯et; kou̯ski u̯edu* 143; *nˈa u̯eďe* [led, -u].

łehčejc adv. 'lżej': *u̯eχčei̯c* 597 [lehčeji].

łehči, -i, -i 'lżejszy': *nˈa takim u̯eχčim poli* 615 [SSJČ tylko: lehký].

łehkej, -a, -i 'lekki': *u̯eχkei̯* [lehký].

łehki, -iho 'płuca zwierzęce': *u̯eχki* [SSJČ brak; (*lekke* 57, 63)].

łehko adv. 'lekko': *dava se klin, abi p′iu̯a u̯eχko χˈoď iu̯a* [lehce, lehko].

łehnout 'położyć się': *Troχu si čoi̯ek fstane a zas to u̯ehne* 587 [lehnouti].

łejt 'lać': *začau̯ u̯ei̯t* 56, *u̯ei̯u* 1. sg. praes.; *u̯ei̯e se vodou̯, au̯e sme se lili* 448; *a vodou̯ se liu̯o* 154 [léti].

łejtko, -a 'łydka': *u̯ei̯tko, u̯ei̯tka* gen. sg. [lýtko, -a ob. lejtko; (*łytko* 88)].

łek, -u 'lek': *kvi̯et lipi to i̯e u̯ek; i̯ˈau̯ovec i̯e dobrei̯ u̯ek* [lék, -u]. Por. **lek**.

łekař, -e 'lekarz': *ano ten u̯ekaš, co ˈoperovau̯* 678, *k u̯ˈekažov′i* 679 [lékař, -e].

łen, łnu 'len': *U̯en se nˈe sei̯e* 23, *zˈe u̯nu; bo potom se ˡuś zˈa u̯en brau̯o* 25 [len, lnu].

łenoχ, -a 'leń': *u̯enoχ — ne χce se mu prˈacovat; u̯ˈenoχum* dat. pl. [lenoch, -a].

łepe adv. 'lepiej': *u̯epe* [líp, lípe].

łepek, -pka 'dla określenia małego chłopca': *i̯ak take u̯epki mali sme bili* 93 [SSJČ brak; (*u̯ebek* 93C)].

łepši, -i, -i 'lepszy': *to se nˈapeče u̯epšiχ i liχšiχ* 120; *χoďei̯ au̯e taki u̯epši* 146, *tvaroh i̯e u̯epši ńiś sei̯r; u̯epšiχ* gen. pl. [lepší].

łepši adv. 'lepiej': *potom visχu̯o u̯epši* 154, *teťki u̯epši* 38, *roste u̯epši* 57 [líp, lépe].

łes, -a; -u 'las': *mu̯adei̯ u̯es; ďo u̯esu* 269, *blisko u̯esa* 435, *u̯esu nei̯ńi; ďo u̯esa* 315, *h u̯ese hu nas to nˈei̯v′icei̯ i̯ˈau̯ou̯ca* 62, *v u̯ese* 442; *u nas v u̯esaχ teťki kopou̯ torfi* 115 [les, -a].

łesejk, -a 'lasek': *u̯esei̯k* [lesík, -a].

łesńi, -i, -i 'leśny': *u̯esńi kaprat′; lesńi ptaki* [lesní].

łešnej, -iho 'leśniczy': *u̯ešnei̯ p′iu̯nui̯e u̯es; u̯ˈešniho* [lesní, -ího; lesńik, -a; (*leśny, leśnego* 42B)].

łeśńictvo, -a 'leśnictwo': *Potom musi u̯ˈeśńictvo pu̯at′it* 146 [lesnictvo, -a].

łeta, łet pl. od rok 'lata': *Sin mi̯eu̯ tšy u̯eta* 49, *Potom sem biu̯ pšy kuχńi dvi̯e u̯eta* 81, *I̯a sem tolik u̯ed i̯ezďiu̯* 46; *desed u̯et* 53; *čoi̯ek uż i̯e v u̯etei̯χ* 596 [léta, lét].

łetem adv. 'w lecie': *u̯etem se vˈilihnou̯, zimou̯ ne* 527 [SSJČ tylko: léto, -a].

łet′et 'lecieć': *u̯et′et; drobna rosa u̯et′i* 141; *i zaz dau̯ u̯et′i* 32, *śńiχ u̯et′i; u̯et′ei̯ ptaki; tak u̯et′* 2. sg. imperat.; *pes u̯et′eu̯; taka rosa u̯ˈet′eu̯a* 141 [letěti].

łet′ivej, -a, -i 'leciwy': *u̯ˈet′ivei̯* [letitý].

łeto, -a 'lato': *u̯eto; v u̯et′e; i teď i̯e v u̯eteχ* 'jest starszy' 322 [leto, -a].

łetos adv. 'tego roku': *A u̯etos nˈe zeseče, bo żito u̯ei̯żi* 5, *No, u̯etoz ne ma maliχ prasat* 42 [letos; (*latoś* 84)].

łetošńi, -i, -i 'tegoroczny': *u̯ˈetošńi rok* [letošní].

na łevo adv. 'na lewo': *nˈa u̯evo to hˈi sa* 45 [nalevo].

łeżet 'leżeć': *u̯eżet; u̯eżim; żito u̯ei̯żi i̯ahbi ho ˈuvalcovau̯* 5; *von ďiu̯ u̯eżi* 21; *u̯eżei̯* 3. pl. praes.; *U̯eś ti, mou̯e* 134, *i̯ak sme u̯ˈeżeli* 75, *u̯ˈeżeli tam* [ležeti].

łoda, -i 'lada — stara sieczkarnia': *zatička ďo u̯odi* [SSJČ brak; (*śečkarka albo loda* 71B; *loda* 83B)].

łodiga, -i 'łodyga': *u̯odiga visoka* [lodyha, -y].

łod'ka, -i 'łódka': *u̯ot'ka; u̯ot'kou̯* instr. sg. [lod'ka, -y].
łoj, -e 'łój': *u̯oi̯; svice i̯e ˈuďeu̯ana z u̯oi̯e* [lůj, loje].
łoket, -kte: **1)** 'łokieć': *u̯oket; puu̯ u̯okt'e; devi̯et u̯oket* gen. pl. 314; *vosum u̯oktu* 314, *sedum u̯oket* 430 [loket, -kte]; **2)** 'przędza zdjęta z motowidła': *u̯oket; u̯oket mi̯eu̯ dvacet pasmu* 183; **3)** 'motowidło': *na takei̯ u̯oket nˈamotali* 206; *nˈa dževˈi̯ednim u̯okt'i* 551, *dvacet pasem u̯ u̯okt'e* 12.
łokomotiva, -i 'lokomotywa': *u̯okomotiva tahne vahoni* [lokomotiva, -y].
łomek, -mka 'odmiana międlicy': *u̯omek ma i̯eden zup; zas se to ď^{e}au̯o nˈa u̯omku* 180 [SSJČ brak; (*u̯omek* 84)].
łomeńice, -e 'drewniany szczyt budynku': *No i̯ak ^{i}uš krovi se da, to u̯at'e i su̯amu na to, to u̯ˈomeńice se zˈab'ii̯e pˈr̥knama nebo su̯amou̯* 30 [lomenice, -e].
łončnik, -a 'łącznik, ordynans, funkcja żołnierska': *u̯ončńik'em sem biu̯* 81 [SSJČ brak].
łońi adv. 'w ubiegłym roku': *u̯ońi* 61; [loni].
łońsko, -a 'ubiegły rok': *a i̯ešt'e vˈod u̯ońska* 517 [SSJČ tylko: loňský].
łopata, -i: **1)** 'łopata do kopania': *u̯ˈopata už musi bei̯t speci̯au̯na do toho* 113; *a potom se torf nˈarei̯vau̯o u̯ˈopatou̯* 154 (lopata, -y); **2)** 'łopata do wsadzania chleba': *χu̯eba fsaďi se ďo sabatńika u̯opatou̯; mi žykame u̯ˈopata na to* 119 [lopata, -y; (*u̯opata* 84)].
łopatka, -i 'łopatka, kość pasa barkowego': *u̯ˈopatka, -i* [lopatka, -y].
łoučńi, -i, -i 'łąkowy': *u̯oučńi kava; f'ii̯au̯ki u̯oučńi* nom. pl. [luční; (*u̯uncne śćerńisko* 83L)].
łouka, -i 'łąka': *u̯ou̯ka; kośarka ďo sečeńi u̯ou̯ki; kreti rei̯ou̯ nˈa u̯ouce; u̯ou̯kama; nˈa zeu̯enei̯χ u̯ou̯kaχ* [louka, -y].
łoukot', -e 'dzwono w kole': *u̯ou̯kot'; u̯ou̯kot'e* nom. pl. [loukoť, -tě].
łožit 'kłaść': *rou̯no u̯ožit* [ložiti].
łucerna, -i 'lucerna, roślina motylkowa Medicago': *u̯ucerna; nˈe hodui̯eme u̯ucerni* [lucerka, -y 'vojtěška'; (*lucerna* 93C)].
łuh, -u 'łęg, łąka nad wodą stojącą': *takei̯ u̯uχ* [luh, -u].
łunt, -a 'kawał płótna, szmata': *u̯unt; ďo i̯akeho u̯unta svazali* 106 [lunt, -u].
łuntek, -ntka 'szmatka, gałganek': *nˈa sei̯tku i̯e čistei̯ u̯untek* [lunt, -u].
łup'in, -u 'łubin, Lupinus': *zˈeseče se žito a u̯up'in ^{i}už roste* 38; *no to zˈasei̯e sau̯aderu z u̯up'inem* 216 [lupina, -y 'vlčí bob'; (*u̯ub'in* 83L)].
łup'iž, -u 'łupież': *u̯up'iž nˈa hu̯avi̯e* [SSJČ brak; (*u̯upeš* 83L)].
łupka, -i 'kawałek drewna, którym pali się w piecu': *u̯upki se stav'i f saχ; du̯ou̯ši dževo – u̯upki* [SSJČ brak; (*u̯upḱi* nom. pl. 84)].

łuska, -i: **1)** 'łuska': *u̯uska* 'strąk'; *sazim fazu̯u̯e potom mam u̯uski* 559; *u̯uski* (ryby) *zˈeškrabui̯u* [luska, -y; **2)** 'bielmo na oku': *u̯uska zˈaχazi nˈa voči* [SSJČ brak].
łušinka, –i 'mała luśnia': *brinʒa – hamu̯u̯ec s u̯ušinkou̯* [lišeň, -ě; (*lušyŋka* 83)].
łušt'ice, -e 'łuszczyca': *u̯ušt'ice* [SSJČ brak; (*u̯uscyca* 93C)].
łušt'it se 'łuszczyć się': *u̯ušt'i se kuže* [luštiti se].
łutař, -e 'człowiek, który lutuje garnki': *u̯utaš u̯utui̯e* [SSJČ: letovač, -e; (*lutoš, lutoža* 24S)].
łutovat 'lutować': *u̯utaš u̯utui̯e* [letovati; (*lutui̯e śe* 10M)].
łužko, -a 'łóżko': *to se mˈenui̯e i̯už u̯uško* 167; *u̯uško* 458; *u̯uška dali sme si ˈuďeu̯at* 12 [lůžko, -a].

M

macoχa, -i 'macocha': *mˈacoχa žykai̯ nˈa takou̯ druhou̯ mamu* 139 [SSJČ: macecha, -y; zast. a nář.: macocha, -y; (*macoχa* 83B)].
mačejuvka, -i 'czapka okrągła z małym lakierowanym daszkiem': *mačei̯ufka i̯e z daškem i kˈuu̯ata* [SSJČ brak; (*maćei̯ufka* 93)].
mačet 'maczać': *pero se mači v ingoust'e* [mačeti].
mačice, -e 'główny korzeń drzewa': *mačice* [SSJČ brak; (*maćica* 87S)].
mačkat 'gnieść': *bu̯u̯vi mačka se tu̯ˈoučkem; ceu̯ou̯ rukou̯ mačkau̯* 320; *mˈačkani bu̯u̯vi* 260 [mačkati].
mačora, -i 'maciora': *mˈačora i̯e sprasna* [SSJČ brak; (*maćora* 84)].
maćora, -i 'maciora': *maćˈora se voprˈasi* 426, *maćˈora se vopχasi* 42, *maćoru musei̯ cicat* 427, *se berou̯ zˈa žrańi razem z maćorou̯* 427 [SSJČ brak; (*maćora* 84)].
magister, -tra 'aptekarz': *magister* [magister, -tra 'akademicka' hodnost lékárníků, lékárník, -a].
maχańi, -i 'pranie': *farpku sipe se ďo vodi pšy mˈaχańi* [máchaní, -í].
maχat 'płukać': *Maχa se* 128, *Potom se vˈažyu̯o to pradu̯o i mˈaχau̯o* 575 [máchati].
maχorka, -i 'machorka': *maχorka* [machorka; (*maχorka* 93C)].
maj, -e 'maj': *pšy^{i}de potom mai̯* 441; *nˈa konci mai̯e, čerfce* 292, *v mai̯i nei̯ńi dobže mi̯et svarbu* 483 [květen, -tna; (*moi̯* 93C)].
majetek, -tku 'majątek, duże gospodarstwo': *mˈai̯etek, mai̯etku* gen. sg.; *žuntca žiďiu̯ mˈai̯etkem* [majetek, -tku; statek, -tku]. Por. **majutek**.

majranek, -nku 'majeranek': *majranek* [SSJČ: majoránka, -y ob. majóranek, -nku].
majster, -stra 'majster': *majster fšeχno si sam 'uďeua; majster uči ž'emesua* [majstr, -a].
majtki, -u pl. t. 'majtki': *neidžyu z'akuada majtki* 574 [SSJČ brak; (*majtki* 24S)].
majutek, -tku 'majątek': *fšeski m'ajutki* nom. pl. 171 [SSJČ tylko: majetek, -tku; (*majuntek* 41)].
mak, -u 'mak': *mak tšyt* 124, *z maku* [mák, -u].
makatka, -i 'makatka': *m'akatka n'ad uuškem* 32; *makatka je 'uďeuana s puatna i n'amalovani ńeco* [SSJČ brak; (*makatka* 93C)].
makovec, -wce 'makowiec': *m'akovec; makouce* gen. sg. 18 [makovec, -vce; (*makovec* 93C)].
makowki, -vek 'potrawa z bułki, maku i mleka, spożywana w czasie wieczerzy wigilijnej': *k'ouače se č'erstviho n'akroji i mlekem i toho maku se da i sou m'akouki* 454; *makovek* gen. sg. 20 [SSJČ tylko: makovka, -y 'maková houska'].
malař, -e 'malarz': *malaž m'auuje m'eškańi* [malíř, -e, nář. maléř; (*maloš* 93C)].
maličkej, -a, -i 'malutki': *m'aličkej vuzek; jak je malički* (dziecko) 132 [maličký].
z maličkosti 'od dzieciństwa': *z m'aličkosťi jak sem χoďiua ď'o školi* 'od dziecka' 444 [SSJČ: maličkost, -i w innym znaczeniu]. Por. **vod małosťi**.
malina, -i 'malina': *malini sou v uese; černi malini* [malina, -y].
malińińkej, -a, -i 'malusieńki': *malińińki jadrečka* 10 [SSJČ: malinin- v. malilinký].
malva, -i 'malwa': *malvi ružovi i buedi* [malva, -y 'slez'].
małař, -e 'malarz': *vnuček mi tam ńegde stara toho mauaže* 584 [malíř; -e; (*maloš* 93C)].
małej, -a, -li 'mały': *p'astuχa mauej; maliho se užuńďiuo* 66, *skuep mauej v meškańi; maua p'iuka* 60, *maua v'ovečka; mali teue; mali ďecko; Takejm malim kuukem biu* 90, *z malim; mame mašinu takou mauou* 9, *mali sn'opečki, mali hruški, mali koťatka, kačata mali; uetoz ne ma maliχ prasat* 42, *TakejX tejχ mauejχ parχu* 62, *dava malim houkam; z m'auejma s'ankama* 38 [malý].
mało adv.: **1)** 'mało': *sena mauo ďavame* 40, *teťki mauo je toho* 71, *z j'eteuem to je mauo prace* 35 [málo]; **2)** 'rzadko': *mauo se tref'i, aue sou č'erveni kravi; No 'u naz n'ejv'icej* (kryją dachy) *p'rknama, suamou to to mauo* 30 [málo; (*mauo kaj* 90P)].
vod małosťi 'od dzieciństwa': *češťinu — učime našiχ kuuku v'od mauosťi* 153 [SSJČ malost, -i w innym znacz.]. Por. **z maličkosťi**.
małovani, -i 'malowanie': *penzeuek do mauovańi farbama* (malování, -i).
małovat 'malować': *malaž m'auuje m'eškańi* [malovati].
małžeństvo, -a 'małżeństwo': *to teš tag ž'ykame samo i m'aužeństvo p'o česku či p'o pousku to juš tag m'iχame to; maužeństvo je* 277 [SSJČ tylko: manželství, -í; (*maužyjstfo* 93C)].
mama, -i 'mama': *naše mama; tata z mamou* 276 [máma, -y].
mam'inka, -i 'matka': *m'am'inka p'oχazeua z'e Zeuova* 410 [maminka, -y].
mamuśa, -i 'mamusia': *to bi žekua: Bo mamuśa n'e umieua, bo juž je stara* 526 [⁺mamuša, -i expr. 'matka'; (*mamuśa* 15L)].
manažka, -i 'menażka wojskowa': *u m'anašce* [SSJČ brak].
mandat, -u 'mandat za wykroczenie': *iešťe mu mandat mieua 'uďeuat* 682 [mandát, -u].
manevri, -u pl. t. 'manewry': *manevri* [manévry, -ů].
mangeł, -głe 'magiel, wałek do maglowania bielizny': *Mi tšeme n'a mašince, n'e meueme ma"guem* 125 [mandl, -u].
mangłovat 'maglować': *jak je suχi praduo, to se vali, m'anguuje nebo presuje* [mandlovati; (*maglovać* 85)].
mangłownice, -e 'maglownica': *m'anguouńice* 176, *manguuje se manguouńicej* [SSJČ tylko: mandl, -u; (*maglovńica* 87)].
manket, -u 'mankiet koszuli': *mankjet; mankjetu* gen. sg.; *u r'ukavu sou mankjeti* [SSJČ tylko: manžeta, -y; (*manket* 93C)].
manna, -y 'kasza manna': *manna* [SSJČ brak; (*manna* 93)].
manželstv'i, -i 'małżeństwo': *m'anžeustv'i* [manželství, -í].
margaryna, -i 'margaryna': *poom se da ešťe tu m'argarynu nebo masuo* 453 [margarín, -u].
marmolada, -i 'marmolada': *marmolada, marmoladu ďrži se v suoikaχ; možna davat marmoladu takou* 121; [marmeláda, -y; (*marmolada* 117)].
marmołada, -i 'marmolada': *z jabuek možna m'armouadi 'uďeuat* 511 [marmeláda, -y].
marmulada, -i 'marmolada': *i potom m'armuladu anebo masuo* 524 [marmeláda, -y; (*marmulada* 72D, 93C)].
mařec, -rce 'marzec': *h marcu* [březen, -zne].
masło, -a 'masło': *masuo se ďeua* 43; *z masua; ď'o masua* 43 (máslo, -a).

masńička, -i ʽmaselnica, naczynie drewniane do wyrabiania masła’: *A to m'asńička – masu̯o se ďeu̯a* 43; *potom masńičku v'ipažyt* 43; *masu̯o ďeu̯a se v m'asńiče* [SSJČ tylko: máselnička, -y; (*maśńicka* 20J)].
maso, -a ʽmięso’: *uďeni maso*; *ku̯ou̯basa to i̯e z masa* 105; *z hovi̯ezim masem* [maso, -a].
masť, -i ʽmaść’: *masť*; *mnoho masťi*; *z masťei̯*; *masťe* nom. pl.; *tei̯m masťim* dat. pl. [mast, -i].
masťit ʽdodawać tłuszczu do potrawy’: *potom se mačka i masťi kucmoχi* 522 [mastiti; (*u̯omaśćić* 87S)].
mašina, -i ʽmaszyna’: *mašina k'e kopańi bu̯u̯eu̯*; *žadne mašini n'e mame* 4, *mame mašinu takou̯* 9; *mu̯'aťime m'ašinou̯* 9; *šu̯usaž meχańik spravui̯e mašini*; *možna ďeu̯at fšeχno m'ašinama* [mašina, -y].
mašińista, -i ʽmaszynista’: *mašińista i̯ezďi kou̯ei̯ei̯* [+mašinista, -y].
mašinka, -i: **1)** ʽczęść lampy naftowej z knotem’: *mašinka ma ďirki v'ižezani, ať se sv'iťi dobže* [mašinka, -y; (*mašyŋka* 96)]; **2)** ʽmaszynka do mielenia maku’: *mi n'e tšeme n'a mašince* 124, *mak se meu̯e n'a mašince* 451.
mašle, -e ʽkokarda’: *uvažu ti mašli, abi ťe hoši našli* [mašle, -e].
mašłak, -a ʽgrzyb maślak’: *mašu̯ak* [máslák, -u nář. ʽklousek’; (*maślok* 83L, 93)].
mašłanka, -i ʽmaślanka’: *p'o uďeu̯ańi masu̯a i̯e p'odmasli* ‖ *mašu̯anka* [SSJČ tylko: podmáslí, í; (*maśloŋka* 85)].
maślak, -a ʽmaślak’: *m'aślaki* nom. pl. 518 [máslák, -u nář. ʽklouzek’; (*maślok* 83L, 93)].
maślunka, -i ʽmaślanka’: *z m'aślunkou̯, i̯ak to žykai̯, možna i̯e i̯ist* 216 [SSJČ tylko: podmáslí, -í; (*maśluŋka* 86)].
matečnik, -a ʽkomórka w ulu, w której wylęga się królowa’: *I potom ta matka, i̯ag i̯už m'atečńig 'uďeu̯a* 266, *to ta matka bere i z'ačerv́i f tim ou̯li matečńiki* 439 [matečník, -u; (*matećńik* 87S, 93)].
maťejka, -i ʽmaciejka, Mathiola’: *m'aťei̯ka to vońi* [SSJČ tylko: fiala, -y; (*maćei̯ka* 93)].
materjał, -u ʽmateriał’: (drzewo) *to se n'a nᵉakei̯ m'ateri̯au̯ n'adava* 442; *a potom pševezli materi̯au̯i* 25 [materiál, -u].
materje, -e ʽmateria, ropa’: *zapau̯eńi uχa boli strašńe i teče materi̯e* [materie, -e ʽhnis’; (*materi̯a* 83L)].
matka, -i ʽmatka’: *A i̯eho matka pšyšu̯a* 67, *Ať i̯e dobra matka* (o klaczy) 42, (królowa ula) *matka i̯e n'ei̯važńei̯ši*; *Au̯e matku to pšťeli sańi v'ihodui̯ou̯* 663 [matka, -y].

matrac, -e ʽmaterac’: *matrac*; *matrace* gen. sg.; *matrace, abi biu̯o mi̯eko*; *taki dubladi, co ďᵉali ti matrace* ʽmateriał na materace’ 402, *mau̯o u nas mai̯ matracu, nei̯v'icei̯ seńńaki* 555 [matrace, -e f. ; (*materac* 93)].
mazat ʽsmarować’: *i̯a vai̯kem mažu* 121, *se boti maže* [mazati; (*mazać* 15L)].
mebeł, -błe ʽmebel’: *b'učina i̯e dobri dževo n'a mebu̯e* [mébl, -u; +meble, -i].
meblař, -e ʽmeblarz, stolarz wyrabiający meble’: *meblaš* [SSJČ tylko: truhlář, -e].
mečik, -a ʽlistwa łącząca na końcu drągi siennej drabiny’: *mečiki* nom. pl. 162 [mečik, -u ʽplochá příčka u žebřin’].
meχ, -u ʽmech’: *meχ*; *mnoho meχu* [mech, -u; (*v meχu* 84)].
meχańik, -a ʽmechanik’: *meχańik spravui̯e mašini* [mechanik, -a].
med, -u ʽmiód’: *s kvi̯etu pšťeli čerpou̯ met*; *pšťeli su̯abi n'e mai̯ medu* 272; *kou̯ač z medem* [med, -u].
medvjed, -a ʽniedźwiedź’: *medvi̯et* [medvěd, -a; (*ḿeʒv́ić* 87S)].
meχańičnej, -a, -i ʽmechaniczny’: *saʒarka meχańična*; *meχańični* nom. pl. [mechanický; -ný].
mejdło, -a ʽmydło’: *mei̯du̯o*; *v'imaχat tšeba pradu̯o, abi n'e biu̯o mei̯du̯a*; *mei̯e se mei̯du̯em* [mýdlo, -a].
mejli, -i ʽjemioła’: *mei̯li nadrusta* [SSJČ tylko: jmelí, -í].
mejt ʽmyć’: *ču̯ovi̯ek musi se mei̯t mei̯du̯em*; *mei̯u*; *mei̯ se*, *mei̯te se* [mýti].
melisa, -i ʽroślina podobna do pokrzywy, ale nie parząca’: *melisa n'e ṕiχa, uživa se ď'o pšťeu̯, i̯ak se ńi ruce vitše, to pšťeli n'e hrižou̯* [melisa, -y ʽmeduňka, -y’].
mełdovańi -i ʽmeldowanie’: *vo meu̯dovańi* [SSJČ: hlášení, í; meldovat ʽhlásit’].
mino, -a ʽimię’: *to po mińe pov'i* ʽpo imieniu’ 274 [SSJČ: jméno, -a].
menovanej, -a, -i ʽnazywany’: *to i̯e ta m'enovana z'asmažeŋka* 262 [jmenovati].
menovat (może: **menuvat?**) **se** ʽnazywać się’: *i̯ak se teš to m'enui̯e* 77; *menui̯eme to ďiška* 117; *to se menui̯ou̯ i̯uš taki lišńe* 158 [jmenovati].
menuvat se ʽnazywać się’: *i̯ak von se m'enuvau̯ ten tšeťi* 1 [jmenovati].
menši, -i, -i ʽmniejszy’: *r'ozďeu̯ei̯ pou̯e na menši*; *menši kou̯o*; *taki ďecka menši* 100 [menší].
menšina, -i ʽmniejszość’: *no naz i̯e m'enšina, a i̯ih i̯e mnoho v'icei̯* [menšina, -y].
mentrika, -i ʽmetryka’: *vona teťki męntriki či co to vona v'idava* 287 [SSJČ brak; (*mentryka* 43)].
meń ʽmniej’: *mnoho v'i̯ieu̯o, tag že naz i̯e coraz meń* 152 [méně].

merχa, -i ʻczłowiek niedobry, złyʼ: *merχa* [mrcha, -y].
merkuri, -u pl. t. ʻgatunek kartofliʼ: *merkuri* 256 [SSJČ brak].
merta, -i ʻmirtʼ: *vi̯ˈeneček ma mu̯ada paňi nˈa hu̯avie, ďeu̯a se ho z merti; ten vi̯eneček tu i̯uš s kvi̯etu ˈuďali, z merti nei̯v'icei̯* 288; *A teťki mau̯o tei̯h mertou̯h roste* 288 [SSJČ brak; (*merta* 83L, 93, 93C)].
meškaňi, -i ʻmieszkanie, pokójʼ: *malaš mau̯ui̯e meškaňi; ďo meškaňi* 417; *dva meškaňi pou̯ni* 103, *sku̯ep mau̯ei̯ v meškaňi; pˈohnašeli do meškańe* (?) 51 [SSJČ brak; (*ḿeskańe* 90P)].
meškat ʻmieszkaćʼ: *nˈaučiteu̯ka f Ku̯eščovi̯e meška* 110; *meškai̯ voi̯aki; tam meška faraš; vˈe Žu̯obňici sem meškau̯ s pˈočatku* 50 [meškati nář. ʻbydletiʼ].
metał, -u ʻmetalʼ: *škrabˈačka s takiho pu̯eχu, takiho metau̯u* [SSJČ brak; (*metol* 23B)].
meter, -tra: **1)** ʻmetrʼ: *nožem du̯ou̯him nˈa dva metri, nˈa meter* 155; *šez metru* 29, *tšy metri* 22, *pi̯etset metru* 55; *z dva metri, z meter* 12; **2)** ʻwaga 100 kgʼ: *či zasei̯e ten meter či pu̯u metra* 211 [metr, -u; (*na meter* 90, 94; *meter zyta* 42B)].
metlice, -e ʻgatunek trawy, Agrostisʼ: *mˈetlice biu̯a v žiťe* [metlice, -e; (*ḿetľica* 92)].
metła, -i: **1)** ʻmiotłaʼ: *A i̯ak nˈedobri, no to metu̯ou̯ pšˈyhroziu̯* 94 [metla, -y zast. a nář. ʻkoštěʼ; (*ḿetu̯a* 83B)]; **2)** ʻmietlica, Agrostisʼ: *bo vˈirostu̯a sama metu̯a* [SSJČ brak; (*ḿetu̯a — dužo v zbožu* 83L)].
metoda, -i ʻmetoda, sposób urządzenia uliʼ: *A teťki i̯e inna metˈoda, že ramki mai̯ pšťeli* 487 [metoda, -y].
metrak, -a ʻcetnar zbożaʼ: *u naz gdo sei̯e pšeńici, ten metrak to i̯už nei̯v'icei̯* 211; *χťei̯, žebi z mˈetraka biu̯o dvaced abo tšycet* 212; *zasei̯e ten meter či pu̯u metra, no tam dva metraki* 211 [SSJČ brak; (*meter zyta* 42B)].
meva, -i ʻmewaʼ: *meva* [SSJČ brak; (*meva* 83L)].
mez, -e ʻmiedzaʼ: *mez i̯e mezi pou̯em; sou̯ meze, žebi každei̯ ďo meze* (orał); *pod mezei̯; mezou̯χ* gen. pl. [mez, -e].
mezi adv. ʻmiędzyʼ: *da se to mezi nohi* 31, *šeu̯ mezi pou̯ema; cesta mezi pou̯em* [mezi].
mha, -i ʻmgłaʼ: *mha, mha i̯e* 141, *mha i̯e ńic nei̯ńi v'iďet* [mlha, -y].
m'igdał, -u ʻmigdałʼ: *m'ˈigdali prˈostuďeni* 22 [SSJČ brak].
m'ijet se ʻmijać sięʼ: *i̯ag zme se m'ii̯eli* 683 [míjeti; (*ḿii̯ać* 32)].
m'iχałki, -u ʻjakiś krzak ozdobnyʼ: *m'iχau̯ki rostou̯ vedu̯e pu̯otu* [SSJČ brak; (*ḿiχau̯ki* ʻnieśmiertelnikiʼ 1B)].

m'iχat ʻmieszaćʼ: *važečkou̯ se m'iχa; kopisťei̯ se m'iχa* [míchati].
M'ikołaj, -e ʻosoba przebrana za Mikołaja przynoszącego podarunkiʼ: *zˈaʒvoňi, no tam i̯už vi̯eďi, že tam M'ikou̯ai̯ de* 94 [SSJČ brak; (*ḿikou̯oi̯* 25P)].
M'ikulaš, -e ʻosoba przebrana za Mikołaja przynoszącego podarunkiʼ: *M'ikulaš nosi darki ďetem na vanoce* [Mikulaš, -e].
m'ilicjant, -a ʻmilicjantʼ: *m'ilici̯ant, m'ilici̯anta* gen. sg. [milicionér, -a; milicionár; (*ḿiľici̯ant* 93C)].
m'ilicje, -e ʻmilicjaʼ: *bo to taka tai̯na m'ilici̯e* 446 [milice, -e; (*ḿiľicyi̯o* 25P)].
m'ilijoun, -a ʻmilionʼ: *f tim Rˈogou̯ci pˈo m'ilii̯ou̯ńe ńekeri ďostali* 594 [milión, -u; (*ḿilei̯on* 86)].
m'iłe, -e ʻmilaʼ: *m'iu̯e; pi̯ed m'iu̯* [míle, -e].
m'iłej, -a, -li ʻmiłyʼ: *m'iu̯ei̯; m'ili* nom. pl.; *v́iďeu̯ sem takei̯χ m'iu̯ei̯χ ľiďi* [milý].
m'inułej, -a, -li ʻminionyʼ: *m'ˈinuu̯ei̯ tei̯den* [minulý].
m'iń adv. ʻmniejʼ: *i̯ak se χce v'icei̯ no to v'icei̯ zˈaďeu̯ai̯, i̯ak m'iń to m'iń* 11; *i tak to i̯uš coraz m'iń teho i̯e tudi u nas* 152; *teď uś coi̯no m'iń* 107, *to tag m'iń v'ic se ču̯ovi̯ek ori̯entui̯e* 418 [míň v. málo; méně].
m'inta, -i ʻmiętaʼ: *m'inta pepšova; sem sklizeu̯a m'intu* [SSJČ tylko: máta, -y; (*ḿynta ṕepšovo* 83L)].
m'isa, -i ʻmisaʼ: *M'isi nˈe biu̯o* 86 [mísa, -y; (*ḿisa* 15)].
m'iska, -i: **1)** ʻmiskaʼ: *To i̯e taka nˈepu̯eχova m'iska s hlini* 124; *de tam voi̯ak ma m'isku* 86; *nˈa biu̯ei̯ m'isce* [miska, -y]: **2)** ʻmiednicaʼ: *m'iska; v m'isce* ‖ *mi̯edńici* [miska, -y ʻumyvadloʼ; (*ḿiska* 93C)].
misł, -sli ʻmyślʼ: *dobrou̯ mis ma; z misli* [mysl, -i].
misłet ʻmyślećʼ: *misu̯et* [mysliti].
m'istnost, -ťi ʻmiejsceʼ: *m'istnosťi plitki* [místnost, -i].
m'isto, -a ʻmiejsceʼ: *zau̯eži i̯ak f kerim m'isťe* 154; *žebi von stau̯ v m'isťe* 157 [misto, -a].
m'istr, -a ʻmistrz, rzemieślnikʼ: *tata vˈopštau̯ovau̯ m'istra* 291 [mistr, -a].
miš, -i ʻmyszʼ: *miš; miši* gen. sg.; *mnoho miši; su̯apka na miši* [myš, -i; (*mys* 84)].
m'iškovat ʻkastrowaćʼ: *m'iškovat* [miškovat ʻkleštiti, kastrovatʼ; (*prośinta śe ḿiškui̯e* 42B)].
m'it ʻmiećʼ: *χce m'it cvetr, to pšede* 19 (inne formy zob. pod **mjet**) [míti].
m'iza, -i ʻsok z drzewaʼ: *m'iza teče i̯ak se strom skaleči* [míza, -y; (*ḿizdra pot skurom* ʻtkankaʼ 57)].

mjał, -u 'miał, coś drobnego': *to takei̯ mi̯au̯ z uhu̯e kupovˈali* 193; *mi̯au̯ dževnei̯* [SSJČ brak].
mjaučet 'miauczeć': *kočka mi̯au̯či* [SSJČ: mňoukati; (*ḿau̯cy* 93C)].
mječik, -u 'mieczyk': *mi̯ečik; mi̯ečiki* 556 [měčík, -u].
mjeď, -e 'miedź': *mi̯eť; z mi̯eďe* gen. sg. [měď, -di].
mjeďenej, -a, -i 'miedziany': *mi̯eďenei̯ h^{e}ṛnek* [měděný].
mjedńice, -e 'miednica': *mi̯edńice; mi̯edńice* gen. sg., *v mi̯edńici* [SSJČ brak; (*ḿedńica* 19J)].
mjekči, -i, -i 'bardziej miękki': *pu̯atno i̯e mi̯ekči* 22; *ďo vodi se sipe, abi biu̯a mi̯ekči* [měkčí].
mjekej, -a, -i 'miękki': *takei̯ mi̯ekei̯* 130; *sei̯r mi̯ekei̯ se tež ďeu̯a* 123, *torf tšeba vˈišu̯apat, ať to i̯e mi̯eki fšeχno* [měký].
mjeko adv. 'miękko': *matrace, abi biu̯o tepu̯o i mi̯eko* [měko].
mjekounkej, -a, -i 'mięciutki': *aš ta kužička i̯e taka mi̯ekou̯nka* 503 [měkounký].
mjekši, -i, -i 'bardziej miękki': *naˈrei̯vau̯o se ho, riu̯o tag žebi von* (torf) *biu̯ mi̯ekši* 154 [měkčí; (*b'elso i ḿeŋkso* 88)].
mjelizna, -i 'płytkie miejsce w rzece': *mi̯elizna* [SSJČ tylko: mělčina, -y; (*ḿeľizna* 93C)].
mjeł 'płyciej': *i̯e regurator, co se końe zˈaku̯ada či hlipš či mi̯eu̯ to se to pˈodnaši* 219 [mělce orat; (*ḿelei̯* 100)].
mjełč 'bardziej płytko': *ručka co se rˈeguli̯e do zˈapou̯šťeńi hlibž abo mi̯eu̯č* 220 [mělce].
mjełkej, -a, -i 'płytki': *sku̯ep i̯e mi̯eu̯kei̯* 140; *mi̯eu̯ka voda* [mělký].
mjenta, -i 'mięta': *To mi̯enta i̯e pšeci, co vońi u̯eki berou̯* 531 [máta, -y; (*ḿenta* 83L)].
mjeńit 'zmieniać': *a zaz ho mi̯eńime a zaz nam trava roste* 218 [měniti; (*ḿeńi śe gatunki* 'zmienia się' 90P)].
mjeřyt 'mierzyć': *horkost mi̯eži se termometrem* [měřiti; (*ḿežyć* 26K)].
mjesic, -e 'miesiąc': *co mi̯esiz i̯e zˈabava* 97, *puu̯ mi̯esice; devi̯et mi̯esicu* [měsíc, -e].
mjesiček, -čka 'księżyc': *peu̯ńa – ceu̯ei̯ mi̯esiček; nou̯ mi̯esička* [měsíček, -čka].
mjesťit se 'mieścić się': *fšeχno f χlivi̯e se mi̯esťi* 427 [SSJČ tylko: městnati se; (*ḿeśćić* 28D)].
mjesto, -a 'miasto': *pi̯ekni mi̯esto; z mi̯esta* 137; *v mi̯esťe* [město, -a].
mješanka, -i 'mieszanka paszowa': *teť to i̯en sou̯ taki ḿiešˈanki* 563 [SSJČ brak; (*ḿesaŋka* 87S)].

mjet 'mieć': *Každei̯ musi mi̯et svui̯ košik* 11; *mam dvou̯χ bratšy; nˈe mam χuťe; No to maˈš sto zu̯otei̯χ* 68; *skuď maš; Ku̯ko ma motor* 5; *koš ma uši; To u nas nˈe ma* 28; *i̯ak se ma nˈa dešč; F Ku̯ˈeščovi̯e mame mu̯ei̯n* 64; *to zas takou̯* (kłonicę) *nˈe mame* 26; *To mai̯ grabi̯orku* 37; *vońi ho nˈe mai̯ raďi; mi̯eu̯ sem takou̯ sekńičku* 85, *mi̯eu̯ sem dobrei̯χ sou̯sedu; to i̯ešťe i̯a sem mi̯eu̯a hou̯kom doma* 129; *Kačmarek mi̯eu̯ ten gater* 56; *I̯ag zaz nˈe mi̯eu̯, to zaz nˈe mi̯eu̯* 85; *žena nˈe mi̯eu̯a nohu* 65; *tam i̯edna panna mi̯eu̯a ďecko* 99; *nˈe mi̯eu̯o žˈadneho smočku* 132; *motičku se mi̯eu̯o* 11 (ale też: *vona ḿeu̯a pṛvńiho muskiho* 410 – cztery razy); *Dau̯no to sme mi̯eli ku̯ou̯bec* 36, *To mi sme mi̯eli tak* 82; *A sme mi̯eli* 82; *mi̯elisme* 22; *to vońi take mi̯eli* 61 [míti].
mjetła, -i 'mietlica, Agrostis': *košťišťe z mi̯etu̯i* [SSJČ tylko: metlice, -e; (*ḿetu̯a* 72D)].
mjodobrańi, -i 'miodobranie': *au̯e i̯ag biu̯o mi̯odobrańi* [SSJČ brak].
mladež, -e 'młodzież': *mladeš* 312 [mládež, -e]. Por. **mładež**.
mlič, -e 'mlecz': *mlič* [mléč, -e 'Sonchus'; (*mlyc* 83L)].
mličarńe, -e 'mleczarnia': *ne, bo tu nei̯ńi mličarńe* 122, *nˈe biu̯o mličarńe* 122 [SSJČ: mlikárna, -y; (*mlecarńo* 28D)].
mliko, -a 'mleka': *a mliko do teho se nˈe dava* 121; *a no to se da mou̯ki i mlika* 120; *z mlikem* 85; *sedli mliko* [mléko, -a; mlík- v. mlék-].
mlinař, -e 'młynarz': *mlinaž meu̯e mou̯ku; tei̯m mlinažum* dat. pl. [mlynář, -e].
mlisto adv. 'mglisto': *mlisto* [SSJČ: mlhavě; (*mgľisto* 71)].
mładenec, -nce 'młodzieniec': *mˈu̯adenci* nom. pl. 102 [mladenec, -nce].
mładež, -e 'młodzież': *mu̯adeš si pˈotancui̯e* 101; *tei̯ mu̯ˈadeže i̯už u nas teťki mau̯o i̯e* 152; *biu̯o vˈicei̯ mu̯ˈadeže* 151; *bo biu̯o pšeci mu̯adeže hodńe* 312 [mládež, -e].
młada, -ej 'panna młoda': *mu̯ada; se zai̯de či k mu̯adimu či k mu̯adei̯* 100 [mladá, -é].
mład'i, -ejχ pl. t. 'państwo młodzi': *žebi i̯ag nei̯vˈiʒ dali na ten čepec tem mu̯adem* 289, *mu̯aďi χoďei̯ prosit.*
mładej, -a, -i 'młody': *mu̯adei̯ u̯es; mu̯ada vou̯ce; vona biu̯a zˈa mu̯ada i̯ešťe* 17; *mu̯adi dževo; mu̯adi hoši; mu̯adi tˈeu̯ata* [mladý].
mładej, -iho 'pan młody': *mu̯adei̯; prˈo mu̯adiho* 102a; *mu̯ˈadiho zˈabˈirai̯* 101; *k mu̯adimu* 100 [mladý, -ého].
mładši, -i, -i 'młodszy': *mu̯atši brater; sem biu̯ mu̯ačči* [mladší].

młat, -u 'klepisko w stodole': *muat f stodoue* 14; *muatu* gen. sg.; *nad muatem to se tam ńeco jini kuade* 30; *f stodoue je muat z hlini* 252; *taka jagbi poduaha, muat, bo se muat'i na tim* 498 [mlat, -u].

młat'it 'młócić': *jagbi χt'eu muat'it* 253; *sv'ezeme fšeχno dopŗva mu'at'ime, u nas se n'e muat'i fšeχno* 9; *N'avezou zaďeń to juž muat'ej* 8, *końma sme muat'ili* 9 [mlátiti].

młečnej, -a, -i 'mleczny': *muečni zubi* [mlečný].

młečńi, -i, -i 'mleczny': *muečńi cesta* 'mleczna droga' [mlečný].

młejn, -a 'młyn': *u nas to ʲuš biu dobrej muejn* 64; *n'aučiteustvo hoďiu, koup'iu muejn* 78; *do muejna se vozi* 18, *v muejńe* [mlýn, -a].

młejnek, -u 'maszyna rolnicza służąca do czyszczenia wymłóconego ziarna, wialnia': *muejnek zvičajnej*; *na muejnku, mame taki muejnki, co si mu'ejnkujeme* 236, *muejneg je, v'otfouka* 617 [mlýnek, -nku; (*muynek* 83L)].

młejkovańi, -i 'młynkowanie': *muejnek ďo muejkovańi zbožiho* 36 [SSJČ brak].

młejnkovat 'młynkować, czyścić wymłócone ziarno młynkiem': *muejnkovat*; *muejnkuje se n'a muejnku*; *potom jak se ju muejnkovauo* 252 [mlýnkovat; (*muyŋkovać* 83L)].

młeko, -a 'mleko': *χueba n'a mueku z'aďeuanej je bjeuši* ; *mliko* ‖ *mueko*; *kozi mliko* [mléko]. Por. **mliko**.

młejt 'mleć': *mak se meue* 451; *krava v'ocasem meue*; *se meuuo mouku*; *m'eueme mouku* 18, *n'e meueme maⁿguem* 125, *na tejχ k'amenaχ mueu* 64, *teuatum voves též mueli* 306 [mlíti; (*mlyć* 83B)].

młet'i, -i 'mielenie': *A tam ma muet'i* 65 [SSJČ mletí, -í 'melivo'].

młocka, -i 'młocka': *muocka* [SSJČ tylko: mlácení, -í (*muocka* 83L, 93C)].

młockař, -e 'człowiek, który młóci': *muockoš* [SSJČ tylko: mlatec, -tce; (*muockoš* 93)].

młuv'it 'mówić': *ne χci muuv'it s tebou*; *vo kerejχ ti muuv'iš sousedaχ*; *tak to muuvjej i tak se to muuv'i i muuv'i* 106, *Bo uš sou take r'oďini, že voni juš jen p'o pousku muuvjej* 76; *bo mi tu tak mᵘuv'ime* 115 [mluviti].

młuwnej, -a, -i 'rozmowny': *muuunej čuovjek rad mnoho muuv'i.*

młuwno adv. 'gwarnie': *tuze muuuno* [SSJČ brak].

mńet zob. **mjet**.

mnoho adv. 'dużo': *mnoho bezu*; *mnoho pšt'eu*; *ďo poue uš tak mnoho n'e šua* 58, *To je z'a mnoho prace* 32, *A di se mnoho n'atahne* 37, *biuo jiχ mnoho* [mnoho].

mob'ilizacje, -e 'mobilizacja': *mob'ilizacje, mob'ilizacje* gen. sg. [mobilisace; mobilizace, -e; (*mobil'izacio* 30K)].

moc 'móc': *Ne možu se to sp'omenout, to ja to n'e možu p'amatovat* 194, *P'adesat uet to ʲuš može bejt* 32; *cʰoᵛjek n'e može s tim stačit* 43; *taki sańe to též mužeme mjet* 107; *Možou bejt taki i možou bejt taki* 157, *moχ si ho v'obarv'it* 320, *ne moχ sem 'uďeuat*; *ja tam sem ne moχ pojeďet* 67; *žebi moh voddat* 8; *to sem ne muχ najďit* 17, *no muχ si politat ďo večera* 69; *ńic n'e mohua 'uďeuat* 133; *mohli jem fšeχno vzit* 3; *mohlibi f K'učovje uďeuat* 111 [moci].

moc adv. 'bardzo dużo': *To je moc prace* 31, *Teraz moc draho koštuje* 10, *sme dostali moc poχvau* 153 [moc, -i].

mocnej, -a, -i 'silny, mocny': *mocnej dešť biu, veukej dešť* 142; *mocnejχ l'iďi* [mocný].

mocno adv. 'mocno, silnie': *s'auadera mocno zem vzmocńi* 616 (mocně; (*mocno* 90)].

mocńejši, -i, -i 'mocniejszy, silniejszy': *jak sem biua mocńejši* 51; *na mocńejšim poli* 615 [mocnější; (*mocńejsy* 91)].

močit 'moczyć': *suamu se moči v'e voďe* [močiti; (*lin še mocy* 117)].

moda, -i 'moda': *Aue teť to uš tag nejńi v moďe* 469 [móda, -y; (*ńe moda tag robić* 72)].

modlit se 'modlić się': *modlit se*; *rat se modli*; *moduej se s kńiški*; *modli se, modlite se* imperat. [modliti se].

modlitebni, -i, -i 'modlitewny': *kńiška modlitebńi* [modlitební].

modrak, -u 'chaber, Centaurea': *to to modrak žykaj* 238, *berou met s kvjetu…s takeho m'odraku* 658, *to se n'e žyka modrag jen χŗpā…* (dodaje żona) 658 [SSJČ tylko: chrpa, -y; (*modrok* 84)].

modrodřew, -va 'modrzew': *modrodžeu ma list'e*; *modrodževa* gen. sg. [SSJČ tylko: modřín, -u; (*modrodžyf* 84)].

modrok, -a 'chaber, Centaurea': *a to modrok, to mi n'azivame χŗpu, tag modro kvete* 238 [SSJČ tylko: chrpa, -y; (*modrok* 84)]. Por. **modrak**.

modřyna, -i 'siniak od uderzenia': *jak se 'uhoďi, to je modžina* [modřina, -y].

mokradło, -a 'mokradło': *to již v'icej mokradua sou, v'icej pottorfova uouka ńekera* 217; *mokradua* 114 [SSJČ tylko: močál, -u; (*mokradlo* 72D)].

mokravej, -a, -i 'mokrawy': *též mokravi* 620 [mokravý; (*mokravy* 16S)].

mokrej, -a, -i 'mokry': *mokri ruce*; *to semeno biuo mokri* 20 [mokrý].

mokro adv. 'mokro': *strašńe je mokro* [mokro].

mokřejc 'bardziej mokro': *gde biuo mokšejc, tak tša biuo skuatki p'ovorat ušči* 223 [SSJČ tylko: mokro; (*mokšy* 31)].

moł, -a 'mól': *sou̯ u nas mou̯e; mou̯e je setnou̯* 591 [mol, -a; (*mul* ‖ *mol* 75)].
morda, -i 'pysk krowy': *morda; krava ma mordu* [SSJČ: morda, -y z pol. n. z rus. 'tlama'; (*morda* 93C)].
mordovat 'mordować': *bandita morduje* [mordovat].
mordovat se 'męczyć się': *musim se m'ordovat* (aby dźwignię zacisnąć) 597 [(*cego mordujes śe* 16S)].
morga, -i 'morga': *dnes ta morga to ńiʒ n'e stoji* 234; *morga — padesat šest aru; vu̯uka — tšycet morgu* [morg, -u, z pol., nář. 'jitro půdy'; (*morga* 87S)].
morva, -i 'morwa': *morva — ďževo list'ati ma jahodi, ktere se ji* [SSJČ brak; (*morva* 83L)].
moře, -e 'morze': *може; ďo može; k možy; n'a možy* [moře, -e].
most, -u 'most': *most; mostu* [most, -u].
motat 'motać': *mota se* [motati].
motička, -i 'motyka': *jak k'opeme ručńe, to se m'enuje m'otička* 228; *Džyu̯ to takou̯ motičku se mjeu̯o i kopau̯o se* 11, *motičkou̯ skopat* [motyčka, -y; (*motycka* 83L)].
motił, -e 'motyl': *motiu̯* [motýl, -e].
motocik, -u 'motocykl': *motocik, motociku* gen. sg. [motocykl, -u; (*motocykl* 15T)].
motor, -u 'motor, silnik': *Ku̯uko ma motor* 5, *jedou̯ taksou̯ nebo m'otorem* 131; *Tšy mot'ori k'oup'ili* 39 [motor, -u].
motorek, -rku dem. 'mały motor elektryczny do maszyny': *tšeba m'otorek* 463 [motorek, -rku].
motorpumpa, -i 'motopompa, pompa strażacka poruszana silnikiem': *m'otorp'ompa* 55; *m'otorpumpi ješťe n'e biu̯o* 55; *m'otorpumpu* acc. sg. 55 [SSJČ brak].
motovidło, -a 'motowidło': *motov'idu̯o* [motovidlo, -a; (*motovidu̯o* 84)]. Por. **łoket**.
mouχa, -i 'mucha': *mou̯χa; siť n'a mou̯χi* [moucha, -y].
moudrej, -a, -i 'mądry': *mou̯drej* 533 [moudrý].
mouka, -i 'mąka': *žitna mou̯ka; ž ječmenej mou̯ki takou̯ pou̯efku važyme* 41, *Mou̯ku pjeknou̯ ud'^{e}au̯* 64, *se kou̯p'i tou̯ mou̯ku* 105, *meu̯eme mou̯ku* 18; *piteu̯ z mou̯kou̯* [mouka, -y].
mouzdri, -u pl. t. 'odra': *mou̯zdri — stuńou̯ ďeti, viχazej červeni χrostečki* [SSJČ brak].
može adv. 'może': *A može žepak?* 6; *Druhi to može inač važej* [možno 'možná, snad'; (*moze byźva śf'intovali* 11)].

možna adv. 'można': *Možna kravu si kou̯p'it* 70, *truskafki možna zavažyt* 20; *to už možna ^{h}u̯ejit potom* 55 [možna; (*možno* 72D)].
možńejši, -i, -i 'zamożniejszy, bogaty': *biu̯ možńejši, to mu v'icej dau̯* 284, *sedu̯ak možńejši* [SSJČ: zámožný; (*cesto pumogau̯y mozńijsymu* 15L)].
možno 'może, chyba': *p'o česku to možno to bude jinač* 106; *z'amračeno je, možno bude dešť* 141 [možno 'možná; snad'; (*ńi mozno beu̯o* 15L)].
možnost, -i 'zapłata': *jesu̯i veu̯kou̯ možnozd ńegdo si z'ažadau̯ v'ot šiu̯ńika* 234 [SSJČ w innym znaczeniu; (*mozność* 15L)].
mračit se 'chmurzyć się': *n'a pou̯edne se mrači* [mračiti].
mrak, -u 'chmura': *mrak de veu̯kej, to bude uliva; Mraki sou̯ černi, sou̯ bili* 142; *mraki sou̯ n'a nebi* [mrak, -u].
mravenči, -i, -i 'mrówczy': *mr'avenči kopec* [mravenčí].
mravenec, -nce 'mrówka': *mr'avenec hriže* [mravenec, -nce]. Por. **brabenec**.
mraz, -u 'mróz': *U nas žykaj: venku je mras* 143, *v'od mrazu; už mrazi se berou̯* 12; *n'a mraze, Ne biu̯o uš take^{j}h mrazu i take^{iχ} sńehu* 636 [mráz, mrazu].
mr̥dat 'merdać': *koza mr̥da v'ocasem; m^{y}r̥da vocasem* [SSJČ brak; (*merda* 10)].
mr̥kew, -kve, -krvje 'marchew': *bo m'r̥keu̯ je diu̯ n'a poli* 14; *mr̥keu̯, m^{e}r̥keu̯, m^{y}r̥keu̯, mr̥kve* gen. sg., *m^{y}r̥kve; z mr̥kvjej* 520, *z mrkvej* 520, *A ja to zaz z mr̥kvjej tuze rada ku̯uski* 606, *z my̆rkvej* [mrkev, -kve].
mrok, -u 'zmrok, zmierzch': *mrok se ďeu̯a* [SSJČ tylko: soumrak, -u; (*mrok* 83, 87S)].
mrtvej, -a, -i 'martwy': *Ježiš z m'r̥tviχ vstau̯* [mrtvý].
mša, -i 'msza': *mša* [mše, -e; (*msa* 93C)].
mšice, -e 'mszyca': *mšice* nom. pl. [mšice, -e; (*msyca* 93C)].
mučit se 'męczyć się': *No to se m'useu̯a mučit* 58 [mučiti se].
muχa, -i 'mucha': *muχ* gen. pl. [moucha, -y].
muomorek, -a 'muchomór, Amanita': *muχomorki* nom. pl. [SSJČ: muchomůrka, -y; (*muχomorki* 10)].
muj, -e, -e 'mój': *muj t'aťinek* 21, *a potom brater tam pšyjeu̯ muj* 49; *jak sme bili u miho zeťe* 474, *v'od miho t'aťinka* 175; *to je brater miho χu̯apa* 140; *z mim końem; moje cera* 54, *moje žena* 46, *ma cera* 279, 463, *ma žena* 274, *ma s'inova* 133, *z mej roďini* 102a, *b'ida fšeχno, že nejńi mej ceri dnes* 5, *jak biu̯a u mej sestri svarba* 475, *tata vzau̯ tu vdovu, mou̯ mamu* 411, *moje* (dzieci) *tam ďeu̯aj* 13, *mi roďiče* 414, *mi souseďi; u meχ tatu* 318 [můj, má, mé].

muj, -iho 'mąż': *Muį šeų tam k teśćum* 137 [(*muį* 93C)].
mulař, -e 'zdun': *mulaž buduįe kuχńe, pece kafųovi* [zedník, -a; (*muloš* 93C)].
muł, -u 'muł naniesiony na łąkę': *muų* [SSJČ: kal, -u; (*muų* 90P)].
muł, mołe 'mól': (o dziecku:) *Ano takeį muų sme žykali* 134; *ųeš, ti moųe* voc. sg. 134 [mol, -a; (*mul* 84)].
muł, -a 'o koniu nieruchawym: muł': *χtos takiho stariho muųa ma, to pusťi* 46 [mul, -a].
mułař, -e 'murarz': *muųaš* 506; *v'opštaųovaų m'uųaže dva* 293 [SSJČ tylko: zedník, -a; (*muloš* 93C)].
mundur, -u 'mundur; *mundur*; *munduru* gen. sg. [mundúr, -a 'uniforma'].
mur, -u 'mur': *mur, ďo muru* 196 [mur, můr, -u nář. 'zeď'; (*mur* 87)].
mura, -i 'ćma': *mura lita večir, p'o tmįe* [můra, -y].
murař, -e 'murarz': *muraž buduįe murovani domi* [⁺murář, -e 'zedník'; (*muroš* 83B)].
murovanej, -a, -i 'murowany': *pųot murovaneį, χaųpa murovana; murovani domi* [murovat nář. 'zdít'; (*murovany pųot* 10M)].
murovat 'murować': *muruįe se* [murovat ńař. 'zdít'; (*mulaž muruįe* 72D)].
muset 'musieć': *tak to musim pšekroųťit* 31, *Každeį musi mįet svuį košik* 11, *to se musi dostat* 59; *musi uḿit* 6, *bo vona musi neįdžyų f soli p'oųežit* 89, *musi se rozm'iχat; na pšet to musime kųast k'eroųńik* 26, *to mįe museį dat* 59, *to łuš museųa beįt kava* 84, *zas se museųo it* 134, *to se m'useųa mučit* 58, *biχ biųa museųa viįďit* 20 [museti v. musiti].
muskej, -iho 'mężczyzna': *No to može beįt i muskeį tež* 6, *muskeį abi ne mįeų bradi, musi se voholit; trapit se v'o muskiho* 5; *muski kužeį pap'irosi; pįet muskeįχ; vona mńeųa pŗvńiho muskiho našiho faraže táti bratra* 410 [mužský, -ého; muž, -e].
muška, -i 'muszka, krawat w kształcie kokardki': *ńegdi se važe mušku, to įe taka kukartka; biųa košiųe, černa muška* 289 [SSJČ brak w tym znaczeniu; (*muska* 93C)].
muštik, -u 'tytoń': *muštiki* nom. pl. [SSJČ brak].
mutra, -i 'mutra, nakrętka na końcu osi wozu': *mutra* [SSJČ brak; (*mutra* 86)].
muv'it 'mówić': *von muvi; neįńi tuka ųehka sprava — muvi* 413; *muvįeį* 3. pl. praes. [mluviti; (*muvić* 83B)].
muzg, -u 'mózg': *n'arušiųa si musk, įak to žykali* 138; *kreų z'aχazi n'a musk* 138; *muzgu* gen. sg. [mozek, -zku; (*musk* 83L)].

muzeum nieodm., pl. -ea 'muzeum': *to musi įit k nam ďo muzeum* 150; *žebi pšyšųo ďo muzeum* 208 [muzeum, -ea].
muzika, -i: **1)** 'muzyka': *muzika* 'zabawa z tańcami' [muzika, -y (*muzyka tńe marša* 32)]; **2)** 'orkiestra': *m'uzika hraįe, vinašeį im χųeba; voni maį svoų m'uziku i ta muzika įim hra* 271, *maį muz'iku i tančeį* 568 [SSJČ tylko: hudba, -y; (*muz'yka* 83B)].
muzikant, -a: **1)** 'muzykant, ten, co gra na zabawach': *muzikant hra* [muzikant, -a]; **2)** 'truteń w ulu': *muzykant*; *muzykanti* nom. pl. [SSJČ brak; (*muzykanty* nom. pl. 80)].
myrdat 'merdać': *m^yŗdat v'ocasem* [SSJČ brak; (*merdå* 3. sg. praes. 20)]. Por. **mŗdat**.
myšikrał, -e 'mysikrólik': *myšikraų*; *myšikraųe* gen. sg. [SSJČ brak; (*myšikruľik* 93C)].
mžgawka, -i 'mżawka, drobny deszcz': *mžgaųka* [SSJČ brak; (*mzafka* 78, 90)].

N

na przyimek 'na': **1)** 'z loc. rzeczownika lub innego wyrazu w funkcji rzeczownika na oznaczenie położenia, czasokresu itd,': *Nasat to įe na teį ž'eųezneį n'apravįe pš'ykroųceneį* 156; *na pažezi to se seka; ne tšeme n'a mašince* 125, *žofka n'a cepoųce; na tiχ ųaťiχ* 52; **2)** 'z acc. rzeczownika lub innego wyrazu w funkcji rzeczownikowej na oznaczenie położenia, czasokresu, kierunku, miary, sposobu itd.': *sem vzaų ďecko n'a ruku* 51, *p'oįeda, že p'oįede n'a zimu* 54, *n'a dva metri* 155; *χoďių įešťe na nauku ďo Kųeščova* 67, *doktor įešťe n'a toho K'ačmarka kšyčeų* 57, *χlių n'a prasata*; *χlių n'a kravi*; **3)** 'razem z wyrazami nieodmiennymi lub z formami zleksykalizowanymi wyrazów dawniej odmiennych — w funkcji wyłącznie przysłówkowej; zob. pod drugim członem wyrażeń: **na boso, na diłku, na dołe, na duł, na hoře, na jisto, na přyč, na křyž, na łevo, na noc, na pješki, na połedne, na pravo, napřed, napřyč, na raz, narešťe, na sago, na stali, na štorc, na štvŗtku, na ukos, na večir, na właśnost, na všeńden, na zad.**
nab'ijet 'nabijać': *zubi n'ab'iįi se* 248 [nabíjeti].
nab'it 'nabić': *nab'it ńekomu; koųa šteųmaχ 'uďeųa, n'ab'iįe, kovaš v'okuįe* 27 [nabíti].

nabitek, -tku 'meble': *nˈabitek v meškańi* [nábytek, -tku].
nabourat 'zranić': *i tenčas mˈi nohu nˈaboụraụo* 681 [nabourati].
nabożenstv'i, -i 'nabożeństwo': *na nabożenstv'i χoďi se ďo kosteụa* [náboženství, -í].
nabożnej, -a, -i 'człowiek pobożny': *nˈabożneị rat se modli* [nábožný; (*nabozny* 15L)].
nač 'na co': *No nač tam žena χťeụa* [nač].
nad 'nad': *nˈad večerem* 144 [nad].
nadat se 'nadawać się, być przydatnym': *to se fšecko nada* 226 [SSJČ: nadáti se v. naditi se; (*nadać śe* 1B)].
nadavat se 'odpowiadać': *ụeki se nˈe nadavˈali* 'nie były odpowiednie' 672 [nadávati].
nadejďit 'nadejść': *sin nadeịde; może ńekereị nadeịde* 146 [nadejíti].
naďelit 'podarować, dać coś w prezencie': *co mu tam D'eťatko nˈaďeliụo* 92 [naděliti].
naďełat 'narobić': *ịak χťeụ sobịe budovat, to si naďᵉaụ tam dvacet tisic ciḥụi* 193 [nadělati].
naďełat se 'napracować się': *ịa sem se toho doz nˈade'ụaụ* 31; *I pˈoịeda se nˈe naďeụaš tolik* 78 [nadělati se].
naďivanej, -a, -i 'nadziewany': *nˈaďivani hoụski* [nadívati; (*nażivane kluski* 72D)].
naďivat 'nadziewać': *ďeụa se kụuski, naďiva se nebo s tvarohem* 520 [nadívati].
nadličbovej, -a, -i nadliczbowy': *(o poborze do wojska) nˈadliẑbˈovˈi* nom. pl. 309; *taki nadličbovˈi vostali* 308 [SSJČ brak].
nadłouhłej, -a, -i 'podłużny': *ćeślička — ďeụa se necki naduọụhụy* [SSJČ: podlouhlý; może: nadlouho 'po délce'?]
nadobi, -i 'naczynie': *f kredense soụ nadobi* [nádobí, -í].
nadraži, -i 'dworzec kolejowy': *nadraži, nadraži* gen. sg. [nádraží, -í].
nadrostek, -tka 'narośl': *kosmaχa dokoụa ma nadrostki* [SSJČ brak w tym znaczeniu; (*ˡimoụa to nadrostek* 90P)]. Por. **narost**.
nadrustat 'nadrastać': *meịli ńadrusta* [SSJČ brak].
nadstawka, -i 'dodatkowa część plastra na miód': *potom se dava nadstaụki, ịag ịuž medu maị mnoho* [SSJČ brak; (*nadstaẃić* 1G)].
nadštukovat 'przedłużyć coś sztukowaniem': *ịak se za kratka sukinka, to tšeba natšťukovat* [SSJČ brak; (*natśtukovać* 93)].
nafta, -i 'nafta': *v bušce ịe nafta; naliụ nafti* 117; *to se naftoụ sv'iťiụo* 599 [nafta, -y].

naftovej, -a, -i 'naftowy': *ụampa naftova* [naftový].
nagroda, -i 'nagroda': *vod učitelki sem dostaụa takoụ kńišku, takoụ nˈagrodu veụkoụ* 582 [SSJČ tylko: náhrada, -y].
nahazet 'narzucać': *nˈahazet; p'isku nˈahaz'eli* [naházeti].
nahej, -a, -i 'nagi': *naheị* [nahý].
nahłouplej, -a, -li 'głupawy, niezupełnie mądry': *nahụoụpụeị* [nahlouplý].
naχazet 'znajdować się': *Tak ịšeťi klasa se naχazi* 211; *Te tež ịešť u nas tu se nˈaχazi* 207 [nachazeti].
naχiłowat 'nachylać się': *tička, co se naχiụuịe* [nachylovati].
najd'it 'znaleźć': *tu zašeụ sem to sem nˈe muχ naịďit tu ịednu* 17; *naịďit* 53; *No ńegdi to ịi naịdu* 401; *Poụes sem, tak sem našeụ* 17; *gde kereho našeụ* 136; *abi ťe hoši našli* [nalezti]. Por. **zajd'it**, **d'it**.
najemńik, -a: **1)** 'robotnik najemny': *naịemńik*; **2)** 'ten, który dzierżawi ziemię, dzierżawca': *naịemńik poụe vinaịaụ* [SSJČ brak; (*naịemńika byụo duzo* 17)].
najisto adv. 'naprawdę': *vona naịisto ịe nˈemocna* 544 [najisto].
najmnout 'nająć do pracy w polu': *ịag ńekoho naịmnu, to ńegdo pomože* 626; *bo ịe teťki maụo ľiďi, nˈe možna tak koho naịmnoụt* 421; *ńikoho ne možna naịmnoụt* 592; *kuχarku se naịmne*; *ešťe naịmne* 22, *Iak mụaťime, to naịmnoụ* 10 [najmouti].
najmovat 'najmować': *To s Kuụka bereme, se naịmuịe, vońi pšyịedoụ, posečoụ* 624 [najmovati].
nakazovat 'nakazywać': *šoụtis nˈakazuịe ńeco ďeụat* [nakazovati; (*nakazovaľi* 34)].
ńakej zob. **ńejakej**.
nakładat 'nakładać': *ịeden nakụada, ịeden skụada* 1B, *No to se nˈakụada i potom se ten sok sụeịva* 513 [nakládati].
nakładńi, -i, -i 'ciężarowy': *sańe nˈakụadńi*; *nakụadńi auto* [nákladný 'vezouci náklad'].
nakłast 'nakłaść': *tšeba nˈakụast do pece*; *tšᵉa biụo pṛkna nakụast, no i potom sụamu se daụo* 62; *se bramboruχ tam nakụade, a pšykụade se teịma oụhụema* 14; *nakụade v bečku* 88, *nakụad hnoịe* 45 [naklásti; (*nakụaść* 114)].
naklejit 'nakleić': *nˈa kopertu nˈakụeịi se značek počtoveị* [SSJČ brak].
naklepat 'naklepać': *tša ịi nˈakụpeat kụaďiụkem nˈa bapce* 243 [(*naklepe kose* 75a)].
nakopat 'nakopać': *nakope se hlinu* [nakopati].

nakrejvat 'nakrywać': *potom n'akreịv'ayo se ho* 154 [SSJČ brak; (*nakryvoị* 16S)].
nałejt 'nalać': *a ịešt'e vodi nayeịt bečku* 55; *važeneị vodi naliy* 48; *ịagbi gdo naliy nafti* 117; *naliyo se sirovatki* [nalíti].
nałepovat 'nalepiać': (pszczoły) *ďeyaị si, nayepuịoy si toy vynzu* 267 [nalepovati].
nałežet 'należeć': *ịak se nayeži* [naležeti].
namalovanej, -a, -i 'namalowany': *namalovani ńeco* [namalovaný].
namačknout 'nacisnąć': *to tak se namačkne i ta voda yet'i* 597 [namačknouti].
namazat 'namazać': *vzay škarpetku, popliy, namazay końe* [namazati].
namejsłet se 'namyślać się': *Ịešt'e se n'ameịsliš, ịag maš ďo toho zdoynost* 413 [namysliti].
namejdlit se 'namydlić się': *n'ameịdli se t'eyo* [namydliti]. Por. **namidlit**.
nameł, -u 'sporysz': *namey* [námel, -u].
namidlit 'namydlić': *v zimneị voďe se viprayo, potom namidliyo se dobže* 128 [namydliti].
namłaťit 'namłócić': *n'amyat'iyo se puy metra zerńi* 24; *to sem namyat'iy tšy metri* 212 [namlátiti].
namłouvat 'namawiać, przekonywać': *ďoktora namyoyvay* 672 [namlouvati].
namłuvi, -łuw 'swaty': *n'amyuvi* 168, 470 [námluvy, -uv].
namočit 'namoczyć bieliznę': *D'o baịe se n'amoči prańi* 127; *Namočiyo to se, v zimneị voďe se to viprayo* 121 [namočiti; (*namoce, bede prać* 16S)].
nanest 'nanieść': *a potom peịški se n'anesyo* 33 [nanésti].
napad, -u 'napad': *žebi časem druhi pšt'eli ịim napad n'e ďali* 272 [nápad, -u].
napadat 'napadać': *No sńih ńegdi tak n'apada* 110 [napadati; (*zbuịe napodayy* 16S)].
napalit 'napalić': *n'apaliy v kuχńi* 84, *napali se voheń* 14 [napáliti].
napec 'napiec': *Masa n'apekli a ďavali* 103 [napéci].
nap'it se 'napić się': *neχ se nap'iịe čisteị vodi* 41 [napíti se].
napracovat se 'napracować się': *na państvoveị* (robocie) *ḿiń se n'apracuịoy* 299 [napracovati; (*napracovoyym śe* 16S)].
naprat 'zbić': *n'aprali mu hoyeị* [naprati 'natlouci'].
naprava, -i 'oś wozu': *n'aprava; a napravu žeyeznoy mazayo se i ịezďiyo se* 209; *Nasat to ịe na teị žeyezneị napraviẹ pšykroyceneị* 156 [náprava, -y].

naprstek, -tka; -u 'naparstek': *n'aprstek* 463, *Muị to von ańi ịeden knoflik ne pšyšiịe bez n'aprstka* 463; *naprstku* gen. sg. [náprstek, -tku].
nap'it se 'napić się': *nap'iị se* [napíti se].
napřeč adv. 'na poprzek': *tak to bi ten mu šey n'apšeč, a ne šey bi za konem* [napříč].
napřyst 'naprząść': *žena n'apšedya* 22; *Ịag gdi napšedoy* 22 [napřísti].
napřykřet se 'sprzykrzyć się': *χoďiy aš mu se n'apšykšeyo* 469 [SSJČ brak; (*napšykšyyy śe te gośće* 16S)].
naraz 'na raz, na jeden raz': *gater žeže n'a raz ceyeị kyocek* [náraz].
narciz, -a 'narcyz': *narcis b'iyeị; žuyteị narcis, narcize* nom. pl. 529 [narcis, -u; (*narcys* 28D)].
narejvat 'ryć łopatą': *a potom se torf n'areịvayo y'opatoy, nareịvayo se ho, ryyo, tag žebi von biy mịeχši* 154 [SSJČ tylko: narýti].
narešťe 'nareszcie, w końcu': *N'arešt'e vona se v'ožeb'iya* 424 [SSJČ brak; (*nareśće* 20J)].
narod, -u 'naród, tłum': *Narodu to tam ịe* 70 [národ, -u].
narost, -i 'narośl': *n'arosti n'a listkaχ* [SSJČ w innym znaczeniu; (*take narosty* 23)]. Por. **nadrostek**.
narta, -i 'narta': *narta; zakyada se narti* [SSJČ tylko: lyže, -e; (*narty* 93)].
narušit 'naruszyć, uszkodzić': *I n'arušiya si tu čašku* 138 [narušiti].
nařapnout 'wiele nagadać': *No, sem toho tu nažap* 443 [SSJČ brak].
nařečona, -ej 'narzeczona, panna młoda': *nažečona* [SSJČ tylko: nevěsta, -y; (*nažecono* 93C)].
nařečoni, -iho 'narzeczony': *nažečoni* [SSJČ tylko: ženich, -a; (*nažecony* 93C)].
nařekat 'narzekać': *n'ažekaya* [naříkati 'bědovati'; (*nažekać* 19J)].
nařenẓe, -a 'narzędzia': *f sopịe dṛži se naženẓe* [SSJČ brak; (*nožeẓe* 25P)].
nařezat 'narznąć': *No a końum to n'ažezayo se voysa* 41 [nařezati].
nařykat 'narzekać': *Na voịsko to n'e biyo možna nažykat* 79, 81 [naříkati].
nasad, -u: **1)** 'belka nad progiem wozu; w tylnym nasadzie są osadzone kłonice, na przednim spoczywa kierownik wozu': *Nasat to ịe na teị žeyezneị napraviẹ pšykroyceneị* 156; *na pšetku ịe zaz druheị nasat* 156; *a potom soy šńice f teịχ nasadaχ z'e zadu* 156, *musim kyast k'eroyńik na nasat* 26 [SSJČ w innym znaczeniu; (*nosat* 84)]; **2)** 'poprzeczna belka łącząca stramy dwu sanic': *nasat; nasadu* gen. sg.; *v nasadaχ* loc. pl. [SSJČ brak; (*nasady som na štramaχ* 93C)].

nasaďit 'posadzić kwokę na jajach': *to biχ si z jednu nasaďiua* 562 [nasaditi; (*nasaʒiuabym kurcynta* 16S)].

nasχraňit 'nazbierać, nagromadzić': *Nasχraňit musi sm'etani* 43 [naschrániti 'schráněním nashromáždit'].

nasekat 'nasiekać': *jak se ďᵉauo p'it'i, to se uvažyuo brambor, nebo buraku nasekauo, nebo žipi* 40 [nasekati; (*śekacami naśykaľi* 104)].

naset 'nasiać': *pšeňice ješťe uepši je jag gdiž biχ naseu saletšaku* 226 [naseti v. naśiti; (*naśoly zyta* 11)].

nasχromažďit 'nagromadzić': *mnoho si n'asχromažďej toho medu* 439 [shromážděti].

nasipat 'nasypać': *skšiňe, co se n'asipe žita; cukru n'asipaua* 125 [nasypati].

nasnosit 'naznosić': *n'asnosi se dřyv'i, n'apali se voheň a m'i se to pš'epali* 14 [snositi; nasnášeti].

nasnovat 'nasnować': *vosnovu se n'asnovauo* 177 [nasnovati].

nasolit 'nasolić': *maso nakuade se v bečku, dobže se n'asoli* 88 [nasoliti].

nasovjełej, -a, -li 'osowiały': (kurczęta) *taki sou n'asovjeli* 526 [SSJČ brak].

nastahovat 'naściągać': *pejška — to s poue n'astahuje* 33 [SSJČ brak].

na stali adv. 'na stałe': *zauožiuo se vahi; N'ekera biua na stali* 158 [nastálo 'trvale, natrvalo'].

nastati 'pojawić się, zacząć się': *gdi koparki nastaui* 10 [nastati; (*dopiro tero te mlyny nastaly* 41)].

nastoup'it 'nastąpić': *po tim dňi n'astoup'i druhej* [nastoupiti].

nastoupovat 'następować': *f šť'rnastim roku, jak ti N'emci tu n'astupovaui* 310; *pouski vojsko se coufauo, p'ov'ime, a ňemecki n'astupovauo* 311 [nastupovati].

naš, -e, -e 'nasz': *naš; naše paňstvo; našeho, našemu; z našim; naše sinova; davau našej ceže slip; naši kuubovňu; naše pšetkove* 241, *naše ďeťi; v'iďet naših liďi* 427, *učime našiχ kuuku* 153; *h našejχ uesáχ* 63 [náš, -e, -e].

našaχnout 'o narzeczonym: znaleźć sobie': *Se tam ńᵉakeho našaχua, no i už jede* 54 [SSJČ brak].

našikovat 'naszykować, przygotować': *vus tšeba n'ašikovat* 44, *sauati si našikuješ* 86, *našikuje zakousku* 279; *našikovau sem si sauati* 86; *n'ašikovali jiduo* 443, *fšeχno už biuo našikovani* 471 [našikovat; (*nasykuj važy cy jeʒyňa* 41)].

nať, -e 'nać': *To nať se menuje* 256; *nať bramborova* [nať, -tě; (*nać* 83B)].

natahnout 'naciągnąć, wyciągnąć bronami': *A di se mnoho n'atahne, to se brani p'odnes'ava, a zas se jede* 37 [natáhnouti].

natahovat 'naciągać': *n'atahujou* 3. pl. praes. 571 [natahovati].

natehm'isto adv. 'natychmiast': *n'atehm'isto do uek'aža* 679 [SSJČ brak].

natnout 'naciąć': *z jednej strani se troχu natne* 60 [natíti, natnouti].

natr̥hat 'narwać': *tak samo se sliuki natr̥ha* 511, (marchwi) *n'atr̥hauo se ňekomu* [natrhati].

naučit se 'nauczyć się': *Co žes se n'e naučiu, davajže ruku* 109, *a p'o pousku; jak dou do školi, tak se n'aučej taki* 153, *Mi sme se naučili na to* 123 [naučiti].

naučitel, -e 'nauczyciel': *Jak se n'e naučiu, to n'aučiteu p'oaᵃ* 109, *von tam biu naučiteuem* 78, *naučiteuu* gen. pl. [SSJČ tylko: učitel, -e; (*naucyćel* 83B)].

naučitełka, -i 'nauczycielka': *n'aučiteuka f Kuěščěvje meška* 110 [SSJČ tylko: učitelka, -y; (*nauucyćelka* 20J)].

naučitełstvo, -a 'zawód nauczyciela': *Potom n'auučiteustvo hoďiu, koup'iu muejn* 78 [učitelstvo, -a; (*nauucyćelstfo* 15L)].

nauka, -i 'katechizacja w kościele': *Potom χoďiu ješťe n'a nauku ďo Kueščova* 67 [SSJČ w innym znaczeniu; (*nauuka* 93C)].

navařyt 'nagotować': *n'avažyli fšeho* 402a, *buueu se navažyuo* 41 [navařiti].

navb'ijenej, -a, -i 'powbijany': *n'avb'ijeni taki zubi* 550 [SSJČ brak].

navet 'nawet': *Teď ho k'opauňe naved vivaži ten torf* 191 [SSJČ brak; (*navet* 100)].

nav'ijit 'nawijać': *n'a vauek n'av'iji se praduo* [navíjeti].

nav'izt 'nawieźć': *N'avezou zaďeň, to už muaťej* 8 [navézti].

navliknout 'nawlec': *N'avliknout ňitku* 127 [navléknout, navliknout].

navšťeva, -i 'odwiedziny': *Sme tam šli na takou n'aušťevu* 130; *na nafšťevu neďelňi školi* 581 [návštěva, -y].

navuz, -ozu 'nawóz': *štučnej navus; n'avozu se da ďo toho* 215, *navozi sou ružni* 225 (SSJČ brak; (*navus* 83L)].

nazwa, -i 'nazwa': *tu n'e biuo nazvi žadnej jinej* 257 [název, -zve; (*mo nazve* 20J)].

nažimni, -iho 'galaretka z wygotowanych kości i mięsa': *nažimni ďeua se z nohouχ* [SSJČ brak; (*nożimne teros galarypka* 98, *nożimne* 83B)].

ne 'nie': *Bo ja sem se toho ne bau* 6; *to nejiňi kosňik, jak von n'e umi sic* 6; *Ne, teťki ne* 36 [ne].

ńeakej zob. **ńejakej**.

nebe, -e 'niebo': *sńiχ u̯et'i z nebe; skšivanek u̯et'i vzhuru ďo nebe; mraki sou̯ n'a nebi* [nebe, -e].

ńebjeskej, -a, i 'niebieski': *ʒvonki ružovi, ńebjeski* [SSJČ brak; (*ńebeski* 84)].

nebo 'albo, lub': *uzvažyme kafe nebo ča̯ju* 87, *n'a pšeďe nebo z'e zadu* 36, *pr̨kna nebo žebžyni* 28, *f st'odou̯e nebo f sopi̯e* 54, *nebo b'uraku se n'asekau̯o, nebo žẏpi* 40 [nebo, buď].

nebozizek, -zku 'świderek': *n'ebozizek — vr̨ta se ďiru* [nebozízek, -zku].

nebožka, -i 'nieboszczka': *n'ebośka mama p'ov'idau̯a* 241 [nebožka, -y; (*mo̯ja ńeboska* 34)].

nebožťik, -a 'nieboszczyk': *ješťe n'ebošťig mu̯i tata tež ńegdi ho sivau̯* 236 [nebožťik, -a; (*ńeboscyk* 72D)].

necki, -ek pl. t. 'niecki': *ćešlička — ďeu̯a se necki* [necky, necek].

ńeco, -čeho 'coś': *Tam mu ńeco p'o̯ieďau̯, a smalisme se* 83, *to se tam ńeco i̯ini ku̯ade* 30; *no χce se ńeco zaset* 37 [něco].

nedałekej, -a, -i 'niedaleki': *To N'emeček tu sou̯set n'edau̯eke̯i biu̯* 77 [nedaleký].

nedbałej, -a, -li 'niedbały, nie utrzymujący porządku w mieszkaniu': *nedbau̯e̯i ču̯ovi̯ek* [nedbalý].

neďełe, -e: **1)** 'niedziela': *I̯en pravi̯e co i̯e, vou̯na sobota a n'eďeu̯e* 152; *kamaše čuovi̯ek mi̯eu̯ n'a neďeli* 109, *p'au̯mova neďele; pšed neďeu̯e̯i* 431; **2)** 'tydzień': *Pšešu̯o tak s te̯iden, dvi̯e neďeu̯e* 79, *postoji z dvi̯e neďeli* 7, *zas pou̯ežeu̯ dvi̯e, tšy neďeu̯e* 21, *štiri ńeďeu̯e; pšet pi̯eťima n'eďeu̯ema; po ńake̯iχ čšeχ neďeliχ* 427 [neděle, -e].

nedobrej, -a, -i 'niedobry': *ďecka n'edobri sou̯* 94, *prańi to i̯e nedobri* 127; *vońi meškali mezi t'ake̯ima n'edobre̯ima liďma* 138 [nedobrý].

nedozdrałej, -a, -li 'niedojrzały': *vono biu̯o ješťe n'edozdrali* 240 [dozrálý; (*dožǯau̯e* 99)].

nedvjed, -a 'niedźwiedź': *nedvi̯et; nedvi̯eda* gen. sg. [medvěd, -a; (*ńeǯvić* 84)].

ńegde 'gdzieś': *pšev'is ńegde; dr̨ži se ńegde f χlivi̯e; to zas tša biu̯o ńegde n'a travu zavist* 21, *pou̯oži se i̯i ńegde a v'ostšyha n'uškama* 18, *bi to bili v'ihnali ńegde z'a cestu, to bi se to n'e spaliu̯o* 53, *N'egde, gde i̯e ńišši, to i̯ahoďini rostou̯* 63 [někde].

ńegdi 'niekiedy, czasem': *ńegdi ďeťi dou̯, ńegdi i̯adou̯; zau̯eži i̯ag gdi, ńegdi diu̯, ńegdi kraťe̯ic; No ńegdi se sipe na kupki* 12 [někdy].

ńegdis 'niegdyś': *Au̯e i̯ag ńegdiz biu̯o suχo* 24 [kdysi, někdy].

ńegdo, -koho 'ktoś': *i̯esli ńegdy pšyde pou̯ske̯i, no to se mu̯uv'i p'o pou̯sku* 76, *No to to i̯ag gdo, ńegdo kope tak s pi̯et metru* 12, *I̯ak tam ńegdo žyka, to ne v'im* 44; *čuovi̯ek ńekoho posu̯ou̯χa* 74, *to se tam ńekomu dau̯o* 22; *tša biu̯o ńekomu dat* 22 [někdo].

ńehde 'gdzieś': *To i̯ešťe ńehde bi se p'ohu̯edau̯o taki u̯ampi* 108 [někde].

ńehdi 'niegdyś': (pługi) *ńehdi bili dževi̯enni* 159 [někdy, kdysi].

nehet, -htu 'paznokieć': *i̯ak za nehet ve̯ide tšyška, to se vobira* [nehet, -htu].

neχ 'niech, niechaj': *Neχ no von začne štuku ďeu̯at* 46, *neχ se n'ap'i̯ie čiste̯i vodi* 41; (pług) *vu̯ou̯čim, neχ si de* 39 [SSJČ: nech v. necht'].

neχat 'zostawić': *Pro sebe neχam, a reštu to n'a furu dam i i̯ede se* 72, *n'eχame si taki babatko na tu roščynu* 117, *N'egdi se n'eχau̯o na dr'uhe̯i rok* 25, *neχe̯i* 2. sg. imperat. 17 [nechati; (*ńeχo̯i* 11)].

neχavat 'zostawiać': *n'eχavam si su̯atki* (mleko) 122; *n'eχavame* 173 [nechávati].

neχet, -χte 'paznokieć': *neχet; neχte* gen. sg.; *neχte* nom. pl. [nehet, -htu].

neχt, -u 'paznokieć': *neχt; neχtu* gen. sg. *neχte* nom. pl. [nehet, -htu].

nej 'niech': *zmokne ne̯i zmokne* 144 [SSJČ: necht', nech].

ńejakej, -a, -i 'jakiś': *ńe̯iake̯i pšateu̯; tšeba ńe̯iake̯iχ χu̯apu hu̯edat* 5, *ńe̯iaki h'r̨ńički dava̯i* 98, *žebi dračka ńe̯iaka biu̯a* 100; *a take̯i ńe̯iake̯i tički* 114; *ńeake̯i hr̨ńiček* 98, *ńeake̯i bžesk teš v'iroste* 63; *ńeake̯i I̯elinek* 79, *škarlot ńeake̯i pšešeu̯* 75, *se tam ńeakeho našaχu̯a* 54; *ńeaka bou̯že višu̯a* 53, *ńeakou̯ pou̯efku 'uďeu̯a* 87; *ńeakou̯ svou̯ roďinu z'aku̯adat* 74, *ńeakou̯ bu̯uzu* 68, *ńeakou̯ taksou̯ abo m'otorem* 131; *ńeaki vozi i̯edou̯* 102a, *z ńeake̯ima druhe̯ima oficerama* 83, *ńeakeh l'iďi* 412; *i̯ak pšyšli ńeaki svatki* 91; *ńake̯i kliček* 115; *v ńake̯i k'abateček* 464; *ńaka fura* 101; *ďira ńaka* 270, *ńake̯i benzini* 117; *f kou̯derku ńakou̯; po ńakei̯χ čšeχ n'eďeliχ* 427; *pšykrili ń'akema ďerkama* 315 [nějaký].

ńejako 'jakoś': *Tša biu̯o zaz ńei̯ako h'ospodažyt* 50, *ti prasata ńeako v'ihnat* 52, *žebi to ńako se tudi sχromažďit ešťe* 153 [nějak].

nejbr̨zejši, -i, -i 'najwcześniejszy': *ne̯ibr̨ze̯iši bu̯uvi* 257 [bržějši].

nejdałejc adv. 'najdalej': *ti ne̯imenši ďecka n'e̯idau̯e̯ic muse̯i χoďit* 120 [nejdále].

nejdřyw adv. 'najpierw': *I̯ak se χce sazet, no to u nas ne̯idžyu̯ zvože* 58; *vona musi ne̯idžyu̯ f soli p'ou̯ežet* 89, *ne̯idžyu̯ dom p'ostav'iu̯* 65, *ne̯idžyu̯ tša ho biu̯o zaset* 20 [nejdříve].

nejdřyve 'najpierw': *tšeba i̯et n'a pou̯e, posprużinovat ne̯idžyve* 613 [nejdříve]. Por. **nejdřyw**.

nejgdi 'kiedyś, czasem': *neįgdi se zaįde pr'o kravi* 16 [někdy].
nejhorši, -i, -i 'najgorszy': *n'eįhorši ti br'ambori* 10 [nejhorší].
nejhuř adv. 'najgorzej': *neįhuš škoďi* 655.
nejłepši, -i, -i 'najlepszy': *neįųepši kuń; neįųepši sprava* 585 [nejlepší].
nejmenši, -i, -i 'najmniejszy': *ti n'eįmenši ďecka* 110 [nejmenší].
nejmładši, -i, -i 'najmłodszy': *n'eįmųatši sin* [nejmladší].
nejńi 'nie ma': *neįńi voųno; neįńi χųeba; neįńi ńikoho; ńic neįńi v'iďet; neįńi vįedomo* 100, *neįńi v'inna* [není].
nejradšeji 'najchętniej': *n'eįračeįi kucmoχ rada s kompotem* 523; *neįrači* 453 [raději, radše].
nejstarši, -i, -i 'najstarszy': *neįstarši sin* [nejstarší].
nejt, -u 'nit': *neįtuįe se neįtem n'a studeno* [nýt, -u].
nejtovat 'nitować': *ʒvona soų neįtovani ž'ebikama* 161; *neįtuįe se* [nýtovati].
nejvažńejši, -i, -i 'najważniejszy': *matka įe n'eįvažńeįši* [nejvažnější].
nejvčešńejši, -i, -i 'najwcześniejszy': *amerikani to soų neįfčešńeįši* (kartofle) 619.
nejv'ic 'najwięcej': *neįv'ic* 137; *n'a svatki neįv'ic to se peče ti k'oųače* 120 [nejvice].
nejv'icej 'najwięcej': *u naz neįv'iceį žito, žito a br'ambori* 4; *se neįv'iceį 'uhlidame v B'urχatovįe* 66; *h ųese hu nas n'eįv'iceį į'aųoųcu* 62 [nejvic, nejvice].
nejvjetši, -i, -i 'największy': *n'eįvįetši pokųį; koųo neįvįeči* [největší].
nejzdrawši, -i, -i najzdrowszy': *bo p'oˡdaį, že to įe n'eįzdraųši* 555 [nejzdravší].
ńekedi 'niekiedy, czasem': *įak soų boti ń'ekedi z'epsuti* 131 [někdy].
ńekerej, -a, -i 'niektóry': *A ńegdi ń'ekereį to bių takeį zbžydųeį* 477, *ńekereį soųset* 94, *pokoųp'ili roďiči ń'ekerimu čep'ici* 92, *z ńekerim* 83, *no žykaį taďi ńekeri* 261, *įak soų starši ńekeri* 140 [některý].
ńekterej, -a, -i 'niektóry': *ńekteži se ųamoų vopųatkem; ńekterem to zaųožili vodočuŋk ďo meškańi* 430 [některý].
nełze 'nie wolno': *neųze* [SSJČ brak].
ńemki, -ek pl. t. 'gatunek grzybów': *ńemki* [SSJČ brak; (*ńemḱi* 25B)].
nemoc, -e 'choroba': *nemoc smʸŗtelńi* 22; *do nemoce* gen. sg.; *soų nemoci* [nemoc, -i; (*velga ńemoc* 65)].
nemocnej, -a, -i 'chory': *biųa sem n'emocna* [nemocný].
nemova, -i 'niemowa': *n'emova — čųovįek, keri n'e mųuv'i* [SSJČ tylko: němý; (*ńemova* 28D)].

nenav'ist, -ťi 'nienawiść': *z n'enav'isťeį* instr. sg. [nenávist, -i; (*ńenaviść* 15L)].
nepohoda, -i 'słota': *n'epohoda — ceųeį den pŗši* [nepohoda, -y; (*ńepogoda* 12J)].
nepotřebnej, -a, -i 'niepotrzebny': *ďo pŗken liśńe n'epotšebni* 34; *nepotšebni stari ųaχi* 138; [nepotřebný; (*tyz ńepotšebnå* 54)].
nerka, -i 'nerka': *nerka; nerki* [SSJČ tylko: ledvina; (*nyrḱi* nom. pl. 83L)].
nerwozńi, -i, -i 'nerwowy': *zųosńik zųosťi se, įe nervozńi* [nervózní].
neska zob. **dneska**.
neslibńi, -i, -i 'nieślubny': *n'eslibńi ďecko* [SSJČ tylko: nemanželský].
nest 'nieść': *sųep'ice co nese vaįička; mi neseme; nesoų; nes, neste; źencki nesli* [nésti]. Por. **ńist**.
neš 'niech': *neš tak bude* [nechť řidč. nech].
nešpori, -u pl. t. 'nieszpory': *nešpori soų p'o poųedńi* [nešpory, -ů; (*ńešpory* 20J)].
nešťesťi, -i 'nieszczęście': *nešťesťi* 483 [neštěstí, -í].
nešťov'ice, -e 'ospa': *nešťov'ice — až ďirki soų potom n'a ťeųe* [neštovice, -e].
netopeř, -e 'nietoperz': *netopeš; netopeže* gen. sg. [SSJČ: netopýr, -a; (*ńetopyš* 93C)].
neuk, -a 'niezdolne dziecko, nieuk': *neųuk* [⁺neuk, -a].
neužitek, -tku 'nieużytek; ugór': *taki, co se n'e roďi, to neųžitki* 218; *co se ne roďi — neųužitek* 218 [SSJČ brak; (*ńeųuzytek* 93)].
nevełkej, -a, -i 'niewielki, nieduży': *No to taki n'eveųki* (bejtki) [neveliký; (*ńevelǵi* 61)].
nev'idomej, -a, -i 'niewidomy': *nev'idomeį ne v'iďi na voči* [nevidomý 'slepý'].
nevjesta, -i 'narzeczona': *A įak z meį roďini įe n'evįesta, to tše it k nevįesťe* 102a [nevěsta, -y].
nezapom'inajka, -i 'niezapominajka': *nezapom'inaįki rostoų f kšypopaχ na ųoųce; ńezapom'in'aįki* [SSJČ tylko: ⁺nezabudka, -y; (*ńezapuḿinoįka* 93C)].
nezdolnej, -a, -i 'nie nadający się, niezdolny': *vono įuž įe taki v'iceį n'ezdoųni do seťi* 237 [nezdolný].
neznamej, -a, -i 'nieznajomy': *n'eznameį* [neznámý].
nezguła, -i 'niedołęga, człowiek, który nic nie umie zrobić': *nezguųa ńiʒ ne um'i 'uďeųat* [SSJČ brak; (*ńezguųa* 93C)].
ńic 'nic': *ńic neįńi v'iďet* 17, *to se uš ńiʒ ne up'eče* 120 [nic].

ńicpotej, -a, -i ‘nikczemny, nie mający żadnej wartości’: *časem* (maciora) *to j̯i zˈahriže, j̯e taka ńicpota* 427 [SSJČ tylko: nicpotak, -a nář. ‘ničema, -y’: (*ńetkury to ńicpoty taki* 104; *take krofsko ńicpote* 104)].
ńigde adv. ‘nigdzie’: *Pºam nˈe pudu ńigde, bo dešť pr̥ši* 51, *Mi sme tu pšeci ńigde nˈe uťikali* 310 [nikde].
ńigdo, -koho ‘nikt’: *abi j̯i ńigdo nˈe uročiu̯; to sem też ńikoho ne vou̯au̯* 319; *j̯ag j̯už ne biu̯o fˈaraže ańi ńikoho* 472 [nikdo].
ńihde ‘nigdzie’: *Tolik co vˈe voj̯sku, a tak to ńihde* 74 [nikde; (*ńiγʒe* 77)].
ńigdi ‘nigdy’: *J̯a sem, tolik u̯ed j̯ezďiu̯, a sem końi ńigdi nˈe pusťiu̯* 46 [nikdy].
ńik, -oho ‘nikt’: *nej̯ńi ńikoho* [nikdo; (*ńik, ńikogo* 93)].
nist ‘nieść’: *nist; nesu; nesou̯; nes, neste; j̯už j̯ag začnou̯ nist, to ˡuš celi u̯eto nesou̯* 637 [nésti]. Por. **nest**.
ńišťit ‘niszczyć’: *kerej̯ vobiťi ńišťi* [SSJČ: ničit; (*ńiscᵉą* 23, *ńiśćić* 15L)].
ńitka, -i ‘nitka’: *ńitka, se ńitku dava* 127 [nitka, -y].
ńiť, -e ‘nić’: *ńiť; šij̯e se ńiťej̯; ńiťe ďeu̯aj̯* 265; *žebi ti ńiťe pšˈeplitat* 205, *nˈe mam ńiťi* gen. pl.; *ńiťma pšˈevazuj̯e se pasma* [nit, -i].
ńizkej, -a, -i ‘niski’: *ńiskej̯ kraj̯; či vˈisoki, či ńiski* 504 [nízký].
ńizko adv. ‘nisko’: *a von tam ńisko kou̯ka* 96 [nízko].
ńižši, -i, -i ‘niższy’: *ńišši sťena; gde j̯e ńišši to j̯ahoďini rostou̯* 63 [nižši].
noc, -i ‘noc’: *tmava noc* 44, *tej̯ noci, v noc svˈatoj̯ˈanskou̯; j̯ednu noc j̯a, j̯ednu noc cera* 42, *pšed nocej̯; v noci* 3, *noce* nom. pl.; *pj̯ed noci; nˈocema; pˈo nociχ; nˈa noc* 21 [noc, -i].
nočńi, -i, -i ‘nocny’: *košiu̯e nočńi* [noční].
nogi, -u pl. t. ‘nogi pługa; dwa pręty przymocowane do grządzieli; służące oraczowi do kierowania pługiem’: *noǵi* ‖ *nośki* [SSJČ brak; (*noǵi* 84)].
noha, -i: **1)** ‘noga’: *z vr̥χu noha* 13; *bˈez nohiᵏ* 12, 57, *žena nˈe mi̯eu̯a nohu* 65, *i nohu zu̯ˈamau̯a* 47, *co se nohi ku̯ade na to; nohi ˈumiu̯a f sazau̯ce* 8; *krava ma nohi, ˈu nohou̯χ rapče; z nohou̯χ; šu̯ˈapau̯o se nˈohama* 154; *v nohaχ* [noha, -y]; **2)** ‘noga pługa’: *noha vot pu̯uha; spoj̯eńi tej̯χ nohou̯χ* [SSJČ brak]. Por. **nogi**.
nohavˈice, -e ‘nogawka’: *nohavˈice; nohavˈice* gen. sg. [nohavice, -e; (*nogaẃica* 93C)].
normałńe adv. ‘normalnie’: *to voni se z hˈospodažem nˈormau̯ńe vˈopχazej̯* 669 [normálně].
normałnej, -a, -i ‘normalny’: *žebi ruce bili čisti, to sou̯ normau̯ńi* (pšťeli) 669 [normálný].

nos, -u ‘nos’: *nos; nosu* gen. sg.; *nosem; nˈa nose* [nos, -u].
nosek, -ska ‘nosek’: *nosek; zakšyveni noski* [SSJČ: nosík, -u ob. nosejk].
nosit ‘nosić’: *to vońi ne χťej̯ nosit* 104; *čistou̯ su̯amu nosi na štšeχu* 31; *Mˈikulaš nosi darki ďetem; nosi brej̯u̯e; nosi se vodu vˈe vj̯edže, mundur nosej̯ voj̯aci; a pam se nosiu̯o vˈe škopkaχ* 40; *takej̯ bat nˈosili* 136 [nositi].
noše, -u ‘kładziony na ramiona drążek do noszenia konewek lub wiader’: *noše* [SSJČ brak; (*nose* 53)].
nouze, -e ‘nędza’: *nou̯ze* [nouze, -e].
now, -vu ‘nów księżyca’: *nou̯ mj̯esica, nou̯ miesička* [nov, -u; (*nuf, nowu* 93C)].
novej, -a, -i ‘nowy’: *novej̯ rok; v novim domj̯e; i čeka se zaz novej̯h žńi* 421 [nový].
nožička, -i ‘nóżka’: *bańka na štireχ nožičkaχ ze sku̯a* [nožička, -y].
nožik, -a ‘nożyk’: *nožik* [nožík, -u].
nožka, -i: **1)** ‘strama; słupek w płozie sań, na którym jest umocowana poprzeczka łącząca ją z drugą sanicą’: *nośka; nośki, keri sou̯ v nasadaχ* [SSJČ brak; (*nośka* 94)]; **2)** pl. t. ‘nogi pługa, którymi oracz prowadzi pług’: *noǵi* ‖ *nośki; Potom ti nośki, no j̯ deška biu̯a, rˈadlice* 160, *ku̯u̯ko nˈa takej̯h nośkaχ stoj̯i* 206 [SSJČ brak; (*noska* 95)].
nośka, -i ‘strama’: *nośka; nośki* nom. pl. [SSJČ brak; (*nośka* 94)].
nu ‘no’: *nu, u̯ studńi* 55 [nu cistoslov. ‘no, nuže’].
nuďit ‘mdlić, gdy komuś jest niedobrze’: *ču̯ovj̯eka nuďi, se ma nˈa svrˈaceńi* [SSJČ brak w tym znaczeniu]. Por. **nudnosťi**.
nudłe, -e ‘kluska’: *na rosou̯ sou̯ nudu̯e; Tam ˈuvažej̯ j̯akou̯ su̯epˈici nˈa rosou̯ do nudeu̯* 103 [nudle, -e].
nudnosťi, -i ‘mdłości, gdy zbiera się na wymioty’: *nudnosťi — ču̯ovj̯eka nuďi, se ma nˈa svraceńi* [SSJČ brak; (*nudnośći* 57)]. Por. **nuďit**.
nugłe, -e ‘kluska’: *nugu̯e* nom. pl. 457 [nudle, -e].
numer, -u ‘numer’: *pruńi numer, každimu potom ˈuďeu̯aj̯ numer* [numero, -a; (*numer* 16S)].
nuž, nože: **1)** ‘nóż’: *mui̯ nuš j̯e vostšej̯ši vot tviho; kovaš ma kšyvej̯ nuš i struha kopito; nože* gen. sg.; *se žezau̯o nožem* 155; *šlifˈiš vostšy nože* [nůž, nože]; **2)** ‘krój pługa; nóż odcinający ziemię w płaszczyźnie pionowej’: *nuš; nuš do pu̯uha* [SSJČ brak; (*tym nożym śe tńe źiḿe* 72D)]. Por. **kroj**.
nužki, -ek pl. t. ‘nożyce’: *nuški specj̯au̯ni sou̯, to se nˈuškama vˈoštšyha* 264; *vˈostšyha se vou̯ci nˈuškama* 18; *nužek* gen. pl. [nůžky, -žek].

O

ob'iłńice, -e 'stodoła': *aś se sveze ďo ob'iu̯ńice to zboži. Ju, no to je p'o česku 'ob'iu̯ń'ice; st'odou̯a ńibi* 419 [SSJČ w innym znaczeniu].

obligacje, -e 'ubikacja': *musi ʲid ďo obligacje, abi kal v'ipou̯sť'it* 661 [SSJČ brak; (*obľikacjo* 104)].

obliznout 'oblizać': *dau̯a mu ᵘobliznou̯t trošku* 133 [obliznouti].

oborńik, -u 'obornik': *rozvist 'oborńik* 302; *se 'oborńig da* 618; *oborńik vivist čšeba* 613; *vo tim voborńiku našim to ja tolik možu žyc* 228; *'urou̯nat zem i rozvist ten 'oborńik, či ten hnuj* 302, *vozime oborńik, hnuj* 162 [SSJČ brak; (*u̯oborńik* ‖ *gnuj* 72D)].

obovjǫzek, -zku: **1)** 'ts.': *teś maj obovjǫski, teś musej pracovat* 583; **2)** 'obowiązkowa dostawa po cenach państwowych płodów rolnych i mięsa': *ᵘu nas se v'imu̯ať'i troχu, žebi stačiu̯o zas ďo seť'i, a obovjǫzek voddat* 9; *potšeba troχu n'a obovjǫzek* 10; *obovjǫsk'i dat, žita tšeba dat* 8 [SSJČ brak; (*na ᵘobovozek* 50Z)].

očkovat 'oczkować': *očkuje se* [*očkovati*].

odškodovańi, -i 'odszkodowanie za zniszczenie ogródka': *'otškodov'ańi* 557 [SSJČ tylko: odškodnění, -í].

of'icer, -a 'oficer': *z ńᵉ'akejma dr'uhejma 'of'icerama šeu̯* 83 [SSJČ brak w tym znaczeniu; (*te ᵘof'icery* 24)].

ogumovanej, -a, -i 'o wozie: z kołami na oponach': *do voza 'ogumovaniho* 643, *Bo juš sou̯ vozi ogumovani* 646, *ogumovanej teś mam vus* 647 [SSJČ brak].

ojćec, -jce 'ojciec': *veselny ojćec* [SSJČ: otec, otce; (*u̯ojćeʒ ḿi go do* 28D)].

ojčym, -a 'ojczym': *paśirp — a tata jeho*: *ojčym* 278 [SSJČ tylko: otčim, -a; (*ᵘojcym* 93C)].

oddawki, -vek 'część obrzędu weselnego': *oddau̯ki — jedou̯, pš'yjedou̯* 102a [oddavky, -vek pl. t. 'svadební obřad; sňatek'].

około 'około': *okou̯o tšicet morgu*; *okou̯o Božiho N'arozeńi* 627 [okolo]

okopćułka zob. **vokopćułka**.

okop'isko, -a 'wał zgrabionego, suchego siana przed kopieniem': *Jag juž je suχi, to se bere prosto s teχ, jak to žykaj, ti okop'isko pak taki sou̯* 625 [okopiště, -e nář. 'kopiště'; (*śano zgrabi na tšy ᵘokopiska* 15T)].

okropńe adv. 'okropnie': *pšť'eli potom sou̯ okropńe zli* 668 [SSJČ brak; (*ᵘokropńe* 16S)].

okulista, -i 'okulista': *okulista leči voči* [okulista, -y].

ołtař, -e 'ołtarz': *v'otpravuje pši oltaži* [oltář, -e].

operace, -e 'operacja': *mjeu̯a operaci n'a sr̥ce; n'a operaci, p'o operaci* 678 [operace, -e].

oprawka, -i 'oprawka': *'oprau̯ka je v'opravena n'a kabli* 30; *oprafka* [oprávka, -y].

opona, -i 'opona': *to se oponi zaku̯ada na felgi* 646, *U̯epši kou̯a sou̯ ti oponi 'ogumov'ani* 648 [SSJČ brak w tym znaczeniu].

oprič 'oprócz': *Au̯e oprič teho to sem n'e davau̯a* 133 [SSJČ brak].

opylač, -e 'obsypnik, obredlacz, narzędzie do obsypywania dolnych części roślin': *To se bere zas takej op'ylač i se je pšejede; to je f postaći takej jag redu̯o* 613; *op'ylač* [SSJČ brak w tym znaczeniu].

opylit 'obredlić, obsypać rośliny okopowe': *to se je opyli* 614 [SSJČ brak; (*opyu̯acem śe ᵘopyu̯a* 104)].

oreł, -rła 'orzeł': *oreu̯* [orel, orla]. Por. **vořeł**.

orgińe, -e 'georginia': *orgińe* nom. sg.; *orgińe* nom. pl. 530 [SSJČ brak; (*u̯orǵińa* 114)].

orgańizym, -zmu 'organizm': *že to ʒau̯a na ten orgańizym* 667 [organismus, -mu].

orjentovat se 'orientować się': *potom juś to tag m'iń v'ic se ču̯ovjek orjentuje* 418 [orientovati se].

orkestra, -i 'orkiestra': *kapela — ceu̯a orkestra* [SSJČ tylko: orchestr, -u].

ortenzje, -e 'hortenzja': *a potom sou̯ 'ortenzje* 528 [SSJČ brak; (*ᵘortenzyja* 83L)].

osadńik, -a 'osadnik, kolonista': *tam χť'eli 'osadńiki zavist* 82; *bo sme potom v'ijeli n'a taki 'osadńiki* 82 [osadník, -a 'kolonista'].

oskarżyćeł, -a 'oskarżyciel': *oskarżyćeu̯ — ten, co spravu zaku̯ada* [SSJČ tylko: žalobce, -e; (*ᵘoskarzyćel* 19J)].

oskřele, -i pl. t. 'oskrzele': *jednou̯ sem mjeu̯a z'apau̯eńi oskšeli* 687 [SSJČ brak].

ośka, -i 'część kołowrotka': *ośka* [SSJČ brak; (*ᵘośka* 93C)].

ośrodek, -dka 'ośrodek zdrowia': *f tim ośr'otku zdrov'a v B'eu̯χatovje* 691 [SSJČ brak; (*ᵘośrodek* 86)].

ou 'ach': *Ou̯, to navažyli všeho* 102a; *Ou̯, to ješť'e teť'ki ńegdi ješť'e pšejdou̯* 94.

ouł, -e 'ul': *Ou̯ᵘ a p'o pou̯sku ram'ovjec* 265, *do teho ou̯u̯e, do teho ou̯u̯e* 272; *a jag n'e sou̯ r'amou̯ce* 272; *a potom se jih dava ďo toho ou̯u̯e* 272; *čisti ou̯u̯e* 436 [úl, -u, zast. a ob. oul].

ouheł, -hłe 'węgiel': *tejma 'ou̯hu̯ema* 14 [SSJČ tylko: uhel, uhle]. Por. **uhel**.

ouhrabki, -u pl. t. 'grubsze odpadki po wymłóceniu': *ˈou̯hrapki* [ouhrabky, -ů; ohrabky].

ouplňek, -ňka 'pełnia księżyca': *ou̯peu̯ńek – i̯ak se traťi; mi̯esic potχazi do ou̯plńka* [úplněk, -ňku; zast. a ob. ouplněk].

outek, -tka 'szmatka': *ov'ineu̯a kou̯šinek čisteho ou̯tka i cukru nˈasipau̯a* 132; *bab'ička mu dau̯a takei̯* (smoczek) *z ůu̯tka* 133 [SSJČ tylko: útek, -tku 'nitě přecházejicí napříč osnovou'].

outerek, -rka 'wtorek': *ou̯terek* [úterek, -rku].

outor, -u 'wątór, rowek w klepkach beczki, w którym jest osadzone dno': *ou̯tor; ou̯torý* nom. pl. [útor, -u, ⁺outor].

outorek, -rku 'wątorek': *ou̯torek, co v ńim i̯e to dno* [útor, -u, ⁺outor].

outorńik, -a 'wątornik, narzędzie do robienia rowków w klepkach': *ˈou̯torńik – źeu̯ezo i to źeźe* [SSJČ tylko: hoblík k řezaní útoru].

ov'inout 'owinąć': *ov'ineu̯a kou̯šinek ou̯tka* 133 [ovinouti].

ovoce, -u pl. t. 'owoc': *ˈovoce se tr̥ha; ovoce rˈozmai̯iti; v'ino z ovocu; z ovocu, co se i̯en χce, to se ďeu̯a* 511 [ovoce, -e].

ovocovej, -a, -i 'owocowy': *ovocovi zupi* nom. pl. [ovocný; (*zupa ovocovo* 17)].

P

pacina, -i 'gruda ziemi; tu: cegiełka torfu': *pi̯et pacin da se nˈa vr̥χ, nˈa spot* 112; *pacina* [SSJČ brak; (*pacyna* 83B)].

pacinka, -i 'cegiełka torfu': *to se zrou̯na źeźe i pacinki se vˈihazui̯e* 113; *tam se tou̯ u̯opatou̯ ˈuhu̯aďi i p'oźeźe se nˈa paciŋki* 112, *to se potom stav'i ti pacinki f kˈoźou̯ki* 112; *ku̯adu̯o se f tu formu a źˈezau̯o se taki pacinki* 154 [SSJČ tylko: pacinka, -y 'dem. od packa 'łapka'; (*pacyŋki* nom. pl. 91)].

packa, -i 'łapka': *taki zˈr̥ńičko i̯ak komaźi packa* 238 [packa, -y expr. 'dětská ruka'].

pačesnej, -a, -i 'odnoszący się do włókien gorszych, po drugim czesaniu': *pačesni vu̯akno i̯e tenči, ďeu̯ai̯ s toho pu̯aχti* [pačesný; (*pdcesne* 19)].

pačka, -y 'paczka': *listonoš pšynaši listi, gazeti, pački, peńize; či bi m'i pačku nˈe vodnˈesu̯a* 541 [SSJČ brak; (*packi* 89)].

padat 'padać': *ču̯ovi̯ek pada nˈa zem; pada hvi̯ezda* [padati].

padesat, -i 'pięćdziesiąt': *pˈadesat u̯et; padesat šest aru; padesat tei̯χ i̯eu̯enu* 148, *f padesat šestem roce* 151 [padesát].

padlina, -i 'padlina': *rakaš čisťi kuźe, k ńemu vodvaźi se padlinu* [padlina, -y].

paχčarka, -i: 1) 'handlarka': *paχčarka* [SSJČ tylko: pachtyřka, -y; (*paχćoš* 'handlarz' 28D)]; 2) 'kobieta, która doiła mleko we dworze': *paχčarki doi̯ei̯ mliko* [SSJČ brak w tym znaczeniu; (*paχćoš* 'handlarz' 28D)].

paχnonci, -i, -i 'pachnący': *grošek paχnonci* [pachnouti; vonějící; (*grosek paχnoncy* 93C)].

pajoučina, -i 'pajęczyna': *pˈai̯ou̯činu ďeu̯ai̯ pai̯ou̯ki* [SSJČ tylko: pavučina, -y; (*pai̯oncyna* 87)].

pajouk, -a 'pająk': *pai̯ouk* [pavouk, -a; (*pai̯oŋk* 84)].

pak 'następnie, potem': *pak u̯en vaźe se f snopki* [pak].

pakovat se 'wciskać się do ula': *to se pˈakui̯ou̯ ďo ou̯u̯e* 669 [pakovat].

pakuła, -i 'krótsze, wyczesane włókna lnu': *pakuu̯a – s toho ďeu̯ai̯ na pitu̯e* [SSJČ brak; (*pakuu̯y* 84)].

palička, -i: 1) 'pałeczka': *v buben pˈaličkou̯ pukai̯* [palička, -y dem. 'malá palice']; 2) 'główka lnu z nasionami': *i̯ag viroste tak, to ma taki palički, taki semeno* 549 [palička, -y expr. 'hlavička, dětská palička'].

palit 'palić': *palit f peci; pali se voheń; se pali f ti sˈekńici, to i̯e horko* 140; *i̯a se palim* 'płoną moje budynki': *a potom to i̯uš se ten χliu̯ paliu̯* 51 [páliti se].

paleńi, -i 'palenie': *užit ďo pau̯eńi* 190 [SSJČ tylko: páliti].

palto, -a 'palto': *pau̯to* [SSJČ brak; (*palto* 84)].

pałatka, -i 'namiot żołnierski': *pau̯atka; f pau̯atkaχ meškali voi̯aki na cv'ičeńiχ* [SSJČ brak; (*f pau̯atkak* 24)].

palec, -łce 'palec': *pau̯ec; pau̯ce* gen. sg.; *nˈa pau̯ec se zˈaku̯ada nˈapr̥stek; ženati nosei̯ na pau̯ci vobrou̯čki* [SSJČ tylko: palec, -lce 'kciuk'; (*palec* 86)].

pałka, -i 'maczuga do rozbijania brył': *pau̯ka; pau̯ki* [SSJČ brak; (*pal'ki* nom. pl. 87)].

palma, -i 'palma wielkanocna': *pau̯ma* [palma; -y; (*palma* 28D)].

palmovej, -a, -i 'o niedzieli przed Wielkanocą': *pˈau̯mova nˈeďele* [palmový].

palnej, -a, -i 'zapalający': *ti šrapneu̯e pau̯ni bili* 308 [palný].

palouk, -u 'pałąk': *pau̯ou̯k; košik s pˈau̯ou̯kem; p'iu̯ka s pau̯ou̯kem; To u nas taki kosi s pˈau̯ou̯kem* 35 [palouk, -u].

paloukovej, -a, -i 'z pałąkiem': *p'iu̯ka pau̯ou̯kova s pˈau̯ou̯kem.*

pamatovat 'pamiętać': *dobže to p'amatuju* 195; *uš n'e pamataju, jak se to hrauo* 135 [pamatovati].

pamjet', -i 'pamięć': *pamjet'* [paměť, -ti].

pan, -a 'pan': *A teťki to uš družbi sou pani, to voňi n'e χťej nosit* 104, *dam to panum* [pán, -a].

panenka, -i 'źrenica': *p'anenka v'e voku* [panenka, -y; (*paňinka* 85)].

paňi, -i 'pani': *paňi se pta* 226, *spov'inen paňi ukazat* 418; *muada paňi* [paní, -í].

paňimama, -i 'teściowa': *paňimama je tam z'aveduа* 49; *paňimamo poť te sem* [SSJČ tylko: panímáma, -y zast. a nář. 'matka'].

paňinstvo, -a 'stan panieński': (na weselu) *v'otspjevali jej tam, že juš svi p'aňinstvo p'ozbiua* 291 [panenství, -í; (*paňinstfo* 15L)].

panna, -i 'panna': *tam jedna panna mjeua ďecko* 99; *panna z mlekim* 'z dzieckiem' 278; *stara panna, taki starši panni* 446 [panna, -y].

panošit se 'o kurczętach karmionych kupowaną paszą: żyć jak pan': *Teš jak liďi se p'anošili, tag i ti kužatka* 563 [SSJČ brak].

państvo, -a 'państwo': *seuo se, aue.. zas se k'ontraktovauo pr'o państvo* 23; *žunt pš'ekope i państvo bude juš puať it* 414, *Teťki pšyšuo naše państvo i 'upaństvov'ili muejn* 65 [SSJČ brak w tym znaczeniu; stát, -u; (*państvo* 15L)].

pantata, -i 'teść': *Ja sem mjeu sviho koňe, pantata sviho. A pantata mjeu suušku* 47. *A potom s p'antatem sme ž'ezali n'a tartaku ževo* 47 [pantáta, -y].

pantofel, -fle 'pantofel': *pantofel, pantofle* ‖ *lački do χoďeňi po sekňici* [pantofel, -fle].

papa, -i 'papa': *teťka to krejou abo 'eterňikem, abo papou, abo pueχem* 417. *Mauo tam p'rken višuo pot papu* 61 [SSJČ brak; (*papa* 15L)].

paperňik, -u 'poduszeczka': *pod huavu se kuade p'aperňik to je z'ahuavek z votpadu s peži* [SSJČ tylko: pápěrnice, pápernice 'polštár plněný pápěrkamy 'odraný osten ptačího pera'].

papersňice, -e 'grzebień w warsztacie tkackim': *p'apersňice* [paprsek, -sku]. Por. **paprstek**.

pap'iros, -u 'papieros': *popeu s pap'irosu; muski koužej pap'irosi* [papírosa, -y, ⁺papiros, -u].

paprstek, -tku 'grzebień w warsztacie tkackim': *biu p'aprstek, co 'ub'ijeu to* 204, *paprstek v b'idua vu'oženej* 177 [paprsek, -sku]. Por. **papersňice**.

par 'parę, kilka, trochę': *to ja mu par b'ičou ješť e dam a pš'ydržim* 45; *prodaj na licyt'acji za par grošej* 8; *z'as par grošu biuo* 24, *tu mame par prken* 31, *sušeniχ hrušek dau par* 94; *par hošu stoji; ať par dňi je zaz n'a rose* 179 [pár].

para, -i 'para': *ať para ne uχoďi* [pára, -y].

paraf'ije, -e 'parafia': *p'araf'ije; s ceuou paraf'ijej* [SSJČ brak; (*do paraf'iji* 83B)].

parafjalnej, -a, -i 'parafialny': *parafjalnej dum* 403; *parafjalnej dum, tam meška faraš* [SSJČ brak].

parafje, -e 'parafia': *parafje* [SSJČ brak; (*paraf'jo* 93C)].

paraliž, -u 'paraliż': *parališ* [paralysa, -y; (*paralis* 24S)].

paraližovat 'paraliżować': *parališ paraližuje ruku* [paralysovati].

parat 'pruć': *nejdžyu se paže nožem; tšeba parat nožem* [párati].

parcela, -i 'parcela, działka gruntu otrzymana w czasie reformy': *parcele* nom. pl. [parcela, -y; (*parcela* 24S)].

parcelacje, -e 'parcelacja': *parcelacje* nom. sg. [parcelace, -e; (*parcelacjo* 15T)].

parχ, -a 'liche, karłowate drzewko iglaste': *h'u nas to n'ejv'icej j'auoucu^u takejχ tejχ mauejχ parχu^u* 62 [SSJČ brak; (*parχ* 83L)].

parχi, -u 'świerzb': *parχi* nom. pl. [SSJČ brak; (*parχ* 83B, *parχy* 83L)].

parkan, -u 'parkan': *parkan; parkanu* gen. sg. 'płot sztachetowy' [parkán, -u].

parkat se 'o owcy: okazywać popęd płciowy': *vouce musi mjet b'erana, parka se* [SSJČ brak; (*parko śe* 83B, 83L, 87S)].

parkrat adv. 'kilkakrotnie': *tak se parkrat ďovopkoua voptočiuo* 466 [párkrát].

parňik, -u 'parnik': *Uparujou f parňiku buueu* 318; *parňik — pali se pot tim, pš'ykrucuje se ať para n'e uχoďi* [SSJČ w innym znaczeniu; (*parňik* 'naczynie do gotowania ziemniaków dla świń' 93)].

parno adv. 'parno': *Parno je, dušno* 142 [parno].

parobek, -bka: **1)** 'parobek': *p'arobek, parobka* gen. sg. [parobek, -bka 'výrostek, chasník']; **2)** 'część kołowrotka': *parobek* [SSJČ brak; (*parobek* 84)].

parovuz, -ozu 'lokomotywa': *parovus tahne vahoni* [⁺parovůz, -ozu; (*parovus* 19J)].

pařez, -a 'pień drzewa, ścięty': *pažes; p'ažeza* gen. sg.; *n'a pažeze to se seka* 33; *se ti pažezi k'opauo* 201 [pařez, -u].

pařyt 'parzyć': *to bi horkou vodou n'e pažyu* 57; *ziau s č'ajnika ten v^erχ i tak pažy* 57; *pokšyva pažy; rumenek se pažy* [pařiti].

pas, -a; -u 'pas': *bu̯uska i̯e kratka, do pasa; zast'era ďo pasu; tata tresta ďecka žeže pasem; χaftki se pšyšiva f pase* [pás, -u].

pasat 'pasać': *tam i̯e pastva, to i̯už v'icei̯ iχ tam pasa, a u nas nei̯ńi* 15 [SSJČ brak; (*i̯agem posoł* 42)].

pasek, -u: **1)** 'dem. od pas': *pasek*; *pasku* gen. sg.; *na pasku kau̯hoti se dṛžei̯; pasek se zap'ina n'a spšacku; k^{u}ou̯bec p'ovi̯esiu̯o se n'a pasku* 36 [pásek, -sku]; **2)** 'pas stalowy łączący oś z progiem i nasadem wozu': *paski, keri spoi̯ui̯ou̯ z dževem* [SSJČ brak w tym znaczeniu; (*pasḱi* nom. pl. 86)]; **3)** 'obręcz obejmująca piastę przy szprychach': *musi bei̯t pasek i klåriŋk potom s konce* 27 [SSJČ brak w tym znaczeniu; (*pasḱi* nom. pl. 84)].

paskudnej, -a, -i 'paskudny, brzydki': *i̯ak tam zmokne, to i̯e p'askudni seno* 144; *mi̯eu̯a paskudni k'amaše* [SSJČ: paškudit řidč. paskudit; (*paskudny* 87S)].

paskudńejc adv. 'brzydziej, paskudniej': *i̯ag i̯e zu̯a, to mu žyka p'askudńei̯c* 374 [SSJČ brak].

pasmo, -a 'osobno zawiązane nici w motku przędzy': *pasma* nom. pl.; *dvacet pasmou̯ i̯e v u̯okteχ* [pásmo, -a].

pasovat 'pasować': *gdi komu p'asui̯e* 'odpowiadać' 483; ': *n'e pasovau̯o ku̯asama* (podawać snopy), *to tam muskei̯ p'o$^{i̯e}$ďeu̯: dupama* ('knowiami') *podavei̯* 245 [pasovat].

past 'paść': *ďecka z'avedou̯, to i̯a i̯i tam pasu* 146; *to se pasu̯o* 16; *se uvaže i̯i na koliku i pase se* 16; *vou̯ce se pase na pastfi̯e; mi i̯ak kravi p'aseme* 13; *at' se pasou̯* 145; *Teť se kravu uvaže n'a koliku i po^{v}i̯a: tam se napas* '2. sg. imperat.' 16; *pasli n'a u̯ou̯ce* 59 [pásti].

pasta, -i 'pasta': *zas tam mai̯ pastu ďo zubou̯χ, pastu ďo botou̯χ* 71 [pásta, -y].

pasterka, -i 'dziewczyna, która pasie gęsi; bydło': *pasterka* [pastýřka, -y; (*pasterka* 84)].

pastewnej, -a, -i 'pastewny': *p'asteu̯nei̯ burak; pasteu̯ni burački* 20; *b'uraki c'ukrovi to tu u naz n'e χodovau̯i, i̯en pastevni* 211 [$^{+}$pastevný 'pastevní'; (*marχef pastevno* 83L)].

pastor, -a 'pastor': *dau̯ ń'emeckei̯ pastor v'oddau̯ki* 285 [pastor, -a].

pastuχa, -i 'pasterz': *p'astuχa to ti kravi pas* 66; *pastuχa — 'χu̯apec — pase dobitek; užuńďiu̯ sem si su̯užebńika no a p'astuχu* 65 [$^{+}$pastucha, -y 'pastýř'; (*pastuχa* 'ten, co pasie' 84)].

pastva, -i 'pastwisko': *vou̯ce se pase n'a pastvi̯e; i̯e tam pastva, to vońi v'iženou̯ na tu pastvu* 15; *n'a pastvu sem n'e χoďivau̯a, bo n'e mi̯eu̯a času* 135 [SSJČ: pastva, -y 'pastviště'; (*pastfa* 83L)].

pastv'isko, -a 'pastwisko': *pastv'isko; pastv'isko, vono votpočiva, taki pou̯e* [SSJČ: pastvisko, -a ‖ pastviště, -ě; (*pastf'isko* 84)]. Por. **pastva**.

pasuła, -i 'nazwa krowy': *pasuu̯a* [SSJČ brak; (*pasula* 'nazwa krowy z białym pasem na grzbiecie' 83L)].

pašča, -i 'w nazwie kwiatu': *lvi̯e pašče* nom. pl. [SSJČ brak; (*lv́e pasce* 93C)].

paše, -i 'pasza': *a teť to fšecko pašou̯ kṛmi̯ei̯, paše mai̯* 526 [SSJČ: paše, též paša; (*paša* 83B)].

pašerb, -a 'pasierb': *pašerp; p'ašerba* gen. sg. [SSJČ brak; (*paśirp* 93C)].

pašerb'ice, -e 'pasierbica': *p'ašerb'ice; pašerb'ice* gen. sg. [SSJČ brak; (*paśirbica* 93C)].

paštetka, -i 'kiszka pasztetowa': *to se po^{i}ida p'aštetka* 105; *asi paštetku to si 'uďeu̯ame* 105 [SSJČ brak; (*paštetka* 42B)].

paśerb, -a 'pasierb': *paśirp, a to i̯eho oi̯čym* 278, *paśerbi* 42 [SSJČ brak; (*paśirp* 93C)].

pata, -i: **1)** 'pięta': *pata; bes pati* gen. sg. [pata, -y]; **2)** 'najszersza część kosy, koło kosiska': *pata* [SSJČ brak w tym znaczeniu].

patej, -a, -i 'piąty': *vona pšyi̯ede na p'atu* 5; *f štiricet patem roce* 77; *pata, šista kateg'ori̯e* 26 [patý].

patek, -tku 'piątek': *veu̯kei̯ patek*; (targ) *v Radomsku co p'atek* 72 [pátek, -tku].

patełka, -i 'patelnia nieduża': *pu̯acki z bu̯eu̯ se smaži n'a pateu̯ce; no i potom se ku̯ade n'a pateu̯ku* 523 [SSJČ brak; (*patelka* 42B)].

patelńe, -e 'patelnia': *peče se n'a pateu̯ńi* 523 [SSJČ brak; (*patelńo* 93C)].

patent, -u 'uprawnienie do zawodu': *Kau̯ci to ešťe dneska sou̯. V Z'eu̯ovi̯e patent mi̯eli* 22 [patent, -u].

patiček, -čka 'patyczek': *ďeu̯a se taki patički i se n'ab'ii̯i* 241; *vitšepe pat'ičkem* 503 [SSJČ brak].

patik, -a 'patyk, kij': *takei̯ biu̯ štil, du̯ou̯hei̯ patik* 155; *'uďeu̯a se nuš s patika* 114 [SSJČ: patyk, -u 'nář. kyj, klacek'].

patnast, -ťi 'piętnaście': *a pšettim su̯'oužili patnaz roku* 310; *dṛžeu̯ sem toho asi patnaz u̯et* 66; *pšyšu̯o v noci z deset, s p'atnasťi* 3 [patnáct].

patro, -a 'rusztowanie z drążków nad klepiskiem': *patro*; *patra* gen. sg.; *patro — p'o pou̯sku ḿišok* [patro, -a 'misto ve stodole nad mlatem'].

pavoučina, -i 'pajęczyna': *p'avou̯čina* [pavučina, -y].

pavouk, -a 'pająk': *pavou̯k ďeu̯a siť n'a mou̯χi* [pavouk, -a].

pazour, -a 'pazur': *pazou̯ri* nom. pl. [pazour, -u].

pazourek, -rka 'pazurek': *pazou̯rki* nom. pl. [pazourek, -rku].

pažď, -i 'pazucha': *to se umˈińui̯e tu pot pažďi* 461 [paždí, -í].

pažʒori, -u pl. t. 'paździerze': *i to u̯ˈeťeli s teho ti pˈažʒori* 180; *pažʒori vˈodlitli* 203 [SSJČ tylko: pazdeří, -í; (*pažʒory* 84)].

pažʒorovatej, -a, -i 'z paździerzami': *biu̯o taki pˈažʒorovˈati pu̯atno* 180 [SSJČ brak].

pec, -e f. 'piec': *pec polova biu̯a taka* 403; *i̯ak tu peʒ ˈuďeu̯ai̯* 195; *s tei̯ pece* 506, *do pece* 547, *vele pece* 34, *za pecei̯*; *f peci*; *mnoho pecu*; *pecum*; *vo peciχ*; *s pecema* [pec, -e].

pec, -e m. 'piec': *zˈadekovali potom ten pec* 193; *cvʸŗček seďi za pecem* [pec, -e f.].

pečenej, -a, -i 'pieczony': *pečena riba*; *pečena mŗkeu̯* 14 [péčený].

pečńik, -a 'piecyk': *pečńik* [SSJČ brak].

p'ečorka, -i 'pieczarka': *p'ečorka* [pečárka, -y; (*ṕecorka* 93C)].

pejχawka, -i 'purchawka': *pˈei̯χau̯ka i̯ak pukne, to kou̯ži* [pýchavka, -i].

pejřka, -i 'perz': *Pei̯ška to s pou̯e, nˈastahui̯e s pou̯e* 33; *potom pei̯ški se nˈanesu̯o* 33, *pei̯škou̯ pšˈykrei̯vame, na to su̯ama* 12 [SSJČ tylko: pýr, -u].

pekač, -e 'brytfanna': *kou̯sek ťesta se rˈozďeu̯a tak i̯ak ten pekač i̯e i pˈo tim pˈekači se rˈozmačka* 120, *do pekače* 20; *naku̯aduo se nˈa pekače masa* 564, *pekli maso f sˈabatńiku nˈa pekačiχ* 275 [pekáč, -e].

pekař, -e 'piekarz': *χu̯eba peče pekaš*; *pekaže* gen. sg.; *pi̯et pekažu*; *pekažum*, *s pekažama* [pekař, -e].

peluška, -i 'peluszka': *sei̯e se nˈa poli sau̯aderu, pˈelušku* 423 [peluška, -y].

pelest, -ťe 'pionowa część łóżka': *peu̯est ˈu u̯uška* 34, *višši peu̯est* [pelest, -i].

pełnej, -a, -i 'pełny': *vuz i̯e peu̯nei̯* 52; *peu̯nu kapsu pˈeńizi* 72 [plný]. Por. **pyłnej**, **pułnej**, **połnej**.

pełńa, -i 'pełnia księżyca': *peu̯ńa — ceu̯ei̯ mi̯esiček* [SSJČ tylko: úplněk, -ňku; (*peu̯ńo* 84)]. Por. **upełńek**.

pełuška, -i 'peluszka': *pˈeu̯uška kvete grańato* [peluška, -y]. Por. **peluška**.

pełuń, -e 'piołun': *peu̯uń i̯e hoškei̯* [peluň, -ně].

penʒełek, -łku 'pędzelek': *penʒeu̯ek do mau̯ovańi farbama*; *penʒeu̯ku* gen. sg. [SSJČ tylko: penzlík, -u].

na penk adv. 'o sposobie wiązania chustki': *a ńegdi žykai̯*: *nˈa peŋk se zˈavaže* 125 [SSJČ brak]. Por. **uzlik**.

pentat 'pętać': *Museu̯ sem v noci fstavat i kˈobiu̯u pentat* 425 [SSJČ tylko: poutati; (*pyntać* 42B)].

pentełečka, -i 'pętelka na rogu kawałka płótna przy bieleniu': *ďᵉau̯o se taki pˈenteu̯ečki nˈa každim rohū, abi to vˈitŗ ne brau̯* 184 [SSJČ brak; (*pyntelka* 87S)].

pentełka, -i 'wstążka przy kołnierzu dla wieszania ubrania': *penteu̯ka — na ńi se vi̯eśi* [pentle, -e 'stuha'; (*pyntelka* 87S)].

pentlice, -e 'kawałek żelaza z otworem, który zakłada się na skobel pod kłódkę': *pentlice* [SSJČ brak].

pentlička, -i 'wstążeczka': *vou̯ce ma nˈa kʸŗku pentličku červenou̯, abi i̯i ńigdo nˈe uročiu̯*; *do vu̯asu se dava hou̯kam pentlički*; *s pentliček ďeu̯a se kukardi* [pentlička, -y].

pęntlina, -i 'pęcina konia': *pęntlina* [SSJČ brak; (*pentľina* 84)].

peńiz, -e 'pieniądz': *prodai̯ i i̯už mai̯ pˈeńize* 8, *i̯ešťe sem peńez nˈe dostau̯* 408, *to biu̯a kupa peńes* 78; *a to i̯em dat, peńiz i̯em dat* 3 [peníz, -e].

peprat se 'paprać się': *pepše se* [SSJČ brak].

pepř, -e ‖ -u 'pieprz': *To i̯en tak vˈai̯ičko se da i trošku pepšu* 607; *pepšu se da* 519; *trošku pepše* 116 [pepř, -e].

pepřovej, -a, -i 'pieprzowy': *m'inta pepšova* [pepřový; (*ḿeta ṕepšovå* 81)].

perfuni, -un 'perfumy, woda kolońska': *pˈerfuni*; *v druhei̯ den svatku i̯e dingus, u̯ei̯e se vodou̯, pˈerfunama* [SSJČ brak; (*perfumy* 93)].

perlička, -i 'perliczka': *perlička* [perlička, -y; (*perľicka* 87S)].

perńik, -a 'piernik': *ńᵉaki pˈerńiki pˈokou̯p'ili* 92 [perník, -u].

pero, -a 'pióro, stalówka': *hu̯uka s perem* 38, *pero se mači v ingau̯sťe* [psací pero].

peron, -a 'peron': *peron*; *peronu* gen. sg. [perón, -u 'nástupiště'].

peřy, -y 'pierze': *husi pežy, to i̯ak pežy derou̯* 100; *s peži* [peří, -í].

peřyna, -i 'pierzyna': *pˈežyna* 635, *pšˈykrei̯va se pˈežynou̯*; *pˈot pežynu se vižat* 666 [peřina, -y].

peřynka, -i 'becik': *se ho ˈubere f pˈežynku i̯ak i̯e mˈalički* 132 [peřinka, -y].

pes, -psa 'pies': *pes*; *psa* gen. sg.; *sou̯ ružni rasi psu* [pes, psa].

pestka, -i 'pestka': *zŗnko i̯ak vˈišni pestka* 10; *abi nˈe biu̯o pestek* 512 [SSJČ brak; (*pestka* 84)].

p'etruška, -i 'pietruszka': *pi̯etruška* [SSJČ tylko: petržel, -e; (*ṕetruska* 83L)].

petruška, -i 'pietruszka': *petruška*; *petrušku* acc. sg. 558 [petržel, -e].

petružeł, -e 'pietruszka': *zˈahradńik zaseu̯ i sˈau̯ati, i pˈetružeu̯, i zeli* 85; *pˈetružeu̯e* gen. sg. [SSJČ: petržel, -e, nář. a zast. petružel].

pewnej, -a, -i 'pewny': *peu̯nei̯* [pevný].

pewno adv. 'zapewne': *Tei̯ď už i̯agbi se spˈaliu̯o, to i̯už biχ peu̯no nˈe ďᵉau̯* 53, *to u̯u naz i̯ešťe peu̯no i̯e* 213 [pevno v. pevný].

p'ic 'piec': *χlip tak peču* 117, *cera peče χu̯eba* 16; *voheń se pali nˈa poli, a peče se bu̯vi*; *f sˈabatńiku peče se χu̯eba*; *nˈa vostatki peče se punčki*; *pečeme* 120; *teď uš nˈe pečou̯* 18; *zgaga* ‖ *žaha peče v hŗdu̯e* [péci].

p'igułka, -i 'tabletka, proszek od bólu głowy': *p'iguųki vod bolest'i hųavi* [SSJČ brak; (*ṕiguųka* 93C)].

p'ihitka, -i 'prymitywna sieczkarnia': *u nas to p'oᵛjedaj na to p''ihitki* 39 [SSJČ brak]. Por. **řezačka**.

p'iχat 'kłuć': *melisa, co n'e p'iχa, uživa se do pšt'eų; jak se ńi ruce vitše, to pšt'eli n'e hrižoų; koųki — p'iχa v boku* [píchati].

p'iχłak, -a 'kolec': *kaštani soų votočeni kužej, vona ma p''iχųaki* [pichlák, -u].

p'ijak, -a 'pijak': *p'ijak mnoho p'ije votku; p'ijak ma, p'ijakov'i Pambuχ da; pjet p''ijaku; p'ijakum; s tejma p'ijakama* [piják, -a].

p'ijawka, -i 'pijawka': *p''ijaųka; p'ijaųki stav'i se z'a ušima* [pijavka, -y].

p'ilina, -i 'trociny': *p'ilini ųet'ej, jak p'iųa žeže* [pilina, -y].

p'ilnovat 'pilnować': *vųudaš p''ilnovaų l'id'i, žebi dobže pr'acovali; ųešnej p'iųnuje ųes* [SSJČ brak; (*vᵘudoš ṕilnovoų lu̇ʒi* 104)].

p'iła, -i 'piła': *p'iųa ďo borović* 60; *vemu tu p'iųu i toų p'iųoų na koųski se požeže* 61 [pila, -y].

p'iłka, -i: **1)** dem. 'mała piła': *to je maųa p'iųka* 60; *p'iųka s p'aųoųkem* [pilka, -y]; **2.** 'piłka do zabawy': *p'iųka, kteroų se hazi* [SSJČ brak; (*ṕiųka* 72D)].

p'iłnej, -a, -i 'pilny': *tuze p'iųnej* [pilný].

p'iłnovat 'pilnować': *tšeba p''iųnovat* 42, *to se tam ˡuš p'iųnuje* 42 [SSJČ brak]. Por. **p'ilnovat**.

p'iłńe adv. 'pilnie': *tak p'iųńe sem χ'oďiųa ďo nedeųńi školi* 581 [pilně].

p'iłnej, -a, -i 'pilny': *p'iųnej školak, učeń* [pilný].

p'iłot, -a 'pilot': *p'iųot vede samoųot* [pilot, -a].

p'iłovat 'piłować': *rašpųej p'iųuje kopito* [pilovati].

p'inaga, -i 'kawałek skóry podeszwowej usztywniający zapiętek butów z cholewami ': *p'inaga — tvŗdej koųsek se z'akųada z'e zadu* [SSJČ brak; (*ṕinaga* 84)].

p'intka, -i 'tylna część tej części pługa, która ślizga się po ziemi': *p'intka; spųas ma p'intku* [SSJČ brak w tym znaczeniu; (*ṕintka* 'płóz' 84)].

p'irńik, -a 'piórnik': *p'irńik* 38 [pírnik, -u].

p'isek, -sku 'piasek': *p'isek; kopce usipani s p'isku; posipat žuųtim p'iskem; bo tam soų p'iski* 62 [písek, -sku].

p'iseń, -sńe 'pieśń': *p'iseń; f k'osteųe se sp'iva p'isńe* [píseň, -sně].

pisk, -a 'warga': *pisk* [pysk, -u].

p'iskoř, -e 'piskorz': *p'iskoš* [piskoř, -e].

p'iskovej, -a, -i 'piaszczysty': *p'iskova zem* [piskový; (*ṕaskovy* 86)].

p'isńička, -i 'piosenka': *p''isńička; mnoho takejχ tam mjeli tejχ p''isńiček* 444 [písnička, -y].

pišnej, -a, -i 'wybredny w jedzeniu': *pišnej — ńic mu n'e χutna* [pyšný].

p'išt'ała, -i 'piszczel': *p''išt'ali* nom. pl. 13 [píšťala, -y].

p'išt'ałka, -i 'piszczałka, gwizdek': *n'a p'išt'aųce se hv'izda* [píšťalka, -y].

p'it 'pić': *p'ije votku; p'ije se mliko; p'ių; p'ijme; p'ijte* [píti].

piteł, -tłe 'worek': *M'ikoųaj piteų ma z zada* 94, *ďo pitųe se vųoži; n'a pitųe* acc. pl. 22, *pitųe se šiųo* 22, *do pitųu de zboži* [pytel, -tle].

p'it'i, -i 'pokarm dla krów': *jak se ďᵉaųo p'it'i, to se tam ˡuvažyųo brambor* 40; *neχ se nap'ije čistej vodi, a p'it'i ji n'e davame* 41 [pití, -í].

pitliček, -čka 'woreczek': *ďo pitlička* 106, 36 [pytlíček, -čka].

pitlik, -a 'worek': *pitlik; v'itahne se ho s teho p'itlika* 123, *ďo pitlika* 123, *f pitliku to dŗži* 98, *vųevame do takiχ pitliku* 122 [pytlík, -u].

p'ivo, -a 'piwo': *p'ivo; p'iva* gen. sg. [pivo, -a].

p'ivońje, -e 'peonia': *p'ivońje; p'o poųsku tulipani a p'o česku p'ivońje* (?) 530 [pivoňka, -y; ⁺pivoně, -ě]. Por. **p'ivovońka**.

p'iwńice, -e 'piwnica poza domem': *veηku p''iųńice veųka* 30; *p'iųńice n'a brambori* [sklep, -u; ⁺nář; też pivnice 'sklep'; (*ṕivńica, sklep* 84)].

p'ivovońka, -i 'peonia': *p'ivovońka* [pivoňka, -y].

pjasta, -i 'piasta w kole wozu': *tokaž uďᵉaų tu pjastu, tu hųavu, tak po našimu to je ta pjasta* 209 [SSJČ brak; (*lep, ʒiś ṕasta* 87)]. Por. **pjosta**.

pječarka, -i 'pieczarka': *pj'ečarka; z'a pječarkama χoďej i smažej* [pečarka, -y; (*ṕecarka* 83L)].

pječńik, -a 'piekarnik': *p'ječńik* [SSJČ brak]. Por. **pečńik**.

pjehi, -u 'piegi': *pjehi n'a nose* [SSJČ: piha, -y; (*ṕeği* 93C)].

pjehovatej, -a, -i 'piegowaty, mający piegi': *pj'ehovatej* [pihovatý; (*ṕegovaty* 1B)].

na pjeχti adv. 'pieszo': *a džyų sme šli n'a pjeχti* 131 [SSJČ tylko: pěšky; (*na ṕeχty pośli* 42B)].

na pjeχotki adv. 'pieszo': *z'a Kijovem bių i n'a p'eχotki pšeličyų* 75 [SSJČ tylko: pěšky; (*na ṕeχotkᵉa* 17)].

pjekńe adv. 'ładnie': *tam tak pjekńe žykaj* 137, *to biųo pjekńe* 32 *dževinko roste pjekńe* 14 [pěkně].

pjekńejc adv. 'comparat. od pjekńe': *at' to pjekńejʒ v'ihliži* 165; *a jag už je vječi, no to se už ho ˡub'ira pjekńejʒ* 492, *jag je dobra to mu žyka pjekńejc* 274 [SSJČ: pěkněj].

pjeknej, -a, -i 'ładny': *pi̯eknei̯ den* 144, *pi̯ekni d̦ževo* 61, *pi̯eknou̯ ceru ma*; *bili pi̯ekni pˈohodi* 25, *mou̯ku pi̯eknou̯ uďᵉau̯* 64, *v'iďeu̯ sem pi̯eknei̯χ vˈoi̯aku*; *mam i̯uš pi̯eknei̯χ par roku* 429 [pěkný].

pjelegnovat 'pielęgnować': *i̯ag i̯uš se χťeu̯a vdavat, to i̯uš si i̯i* (mertu) *pi̯ˈelegnovau̯a* 288 [SSJČ brak; (*p'elᵉąŋgnovåu̯* 66)].

pjena, -i 'piana': *potom se pi̯enu da z vˈai̯iček* 451 [pěna, -y].

pjer3ołka, -i 'ulęgałka': *pi̯erʒou̯ki* nom. pl. [SSJČ brak; (*ṕerʒou̯ki* 28D)].

pjeršořendńe adv. 'wspaniale': *operaci pi̯ˈeršoženďńe bi se ˈudau̯a* 678 [SSJČ brak].

pjest, -ťe ‖ -ťi 'pięść': *pi̯est*; *ďo pi̯esťi* 194, *ďo pi̯esťe* gen. sg.; *pi̯esťei̯* instr. sg.; *pi̯esťe* nom. pl. [pěst, -i].

pjestovat 'hodować': *pi̯ˈestui̯ou̯* 3. pl. praes. [pěstovati].

pjestřeńice, 'gatunek grzyba, gąska, zielonka': *pi̯ˈestšeńice* [SSJČ brak].

na pješki adv. 'pieszo, na piechotę': *sme šli nˈa pi̯eški* 131, *pi̯eški zme χoďili g hou̯kam* 415 [pěšky].

pjet, -i 'pięć': *pi̯ed ešťe tei̯χ*, *pi̯et tei̯χ dvoru̯u̯ sme mi̯eli* 82, *pi̯ed noci*; *pi̯eťi ľiďi i̯e ďo torfu* [pět].

pjeťištvrťouka, -i 'deska określonej grubości': *pˈotšebni pr̥kna pi̯ˈeťištvr̥ťou̯ki* 505 [SSJČ brak].

pjetset, pjeťi- 'pięćset': *pi̯etsed zu̯otei̯χ sem dau̯* 74 [pětset].

pjoχ, -u 'piasek': *pi̯oχ*; *pi̯oχu* gen. sg. [SSJČ tylko: písek, -sku; (*ṕoχy* nom. pl. 87S)].

pjosta, -i 'piasta koła': *ťša bi̯u̯o ˈutočit pi̯ostu* 647 [(*ṕi̯osta* 85)]. Por. **pjasta**.

pjun, -u 'pion': *pi̯un* 295 [SSJČ brak].

planeta -i 'planeta': *zatmi̯eńi na slunci*; *nˈa slunce zˈatahne taka planeta, vono nˈe može vˈodb'i̯et i sv'iťit* [planeta, -y; (*płaneta* 'chmura')].

plastra, -i 'plaster miodu': *pšťeu̯aš uďeu̯a takou̯ plastru*; *na tei̯ plastše sou̯ taki hr̥ńički* 674, *Ramki to sou̯ na ńiχ ti plastri* 674 [plast, -u]. Por. **plaster**.

platfus, -a 'człowiek mający płaskie stopy': *platfus ma pu̯askou̯ stopu* [platfus, -u].

plaže, -e 'plaża': *plaže* — [SSJČ: pláž, -e].

plažovat 'opalać się na plaży': *plaže — plažui̯ou̯ se* [SSJČ brak].

pleplačka, -i 'piosenka o treści żartobliwej': *pleplačka* [SSJČ brak].

pletka, -i 'plotka': *beri ďeu̯a, pletki* [pletka, -y 'pomluva'].

plice, -plic pl. t. 'płuca': *plice, zapaleńi plic, na plica* 686 [plíce, plic].

plico, -a 'płuco': *plico*; *faraš i̯uš ma pu̯u̯ plica* 580 [plíce, -e; (*pu̯uco* 15L)].

plina, -i 'pielucha': *plina do pšˈev'i̯eńi ďecka* [plína v. plena].

plinka, -i 'pieluszka': *plinki musei̯ bei̯t* 466 [plínka v. plénka].

plinout 'płynąć': *voda hipko pline* [plynouti].

pliska, -i 'pliska, wykończenie przy koszuli': *kou̯o kr̥ku i̯e pliska, zˈakońčeńi* [SSJČ tylko: plisé].

plist 'pleść': *košikaš pu̯ete košiki*; *hou̯ki pu̯etou̯ ruliki*; *pu̯ete taki hu̯ou̯pi vi̯eci* [plésti].

plitkej, -a, -i 'płytki': *husti se i̯i nˈa plitkim taleži*; *m'ˈistnosti plitki* [plytký].

plitko adv. 'płytko': *plitko* [plytko].

plac, -u 'plac, parcela, podwórze przed domem': *dum s pu̯acem* [plac, -u].

placatej, -a, -i 'płaski': *pu̯acatei̯* [placatý].

placek, -cka 'placek': *sem tag bou̯χu̯a i̯ak pu̯acek* 688; *s tei̯χ pu̯ackou̯χ* 507 [placka, -y]. Por. **placka**.

placiček, -čka 'dem. mały placek': *i se ďeu̯a taki ku̯u̯ati pu̯acički i teš se peče na tu̯uščů* 525 [SSJČ: placička, -y].

placka, -i 'placek': *pu̯acka*; *pu̯acki* gen. sg.; *pu̯acki z bu̯u̯eu̯ se smaži nˈa pateu̯ce* [placka, -y].

plaχta, -i 'płachta': *stu̯u̯ pšykriva se pu̯aχtou̯*; *pu̯aχtu sem takou̯ ˈuvazau̯a — vˈoguńatku takou̯ žykali* 134; *f prˈostšetku zas pu̯aχta* 'przy kosie' 35; *sei̯e se s košika ne s pu̯aχti* [plachta, -y].

plama, -i 'plama': *takova pu̯ama* [⁺plama; (*plama* 20)].

plameń, -e 'płomień': *a ten pu̯ameń i̯ak to pšˈyvaliu̯, tak spˈaliu̯o se to fšeχno* 50 [plamen, -e].

planetńik, -a 'istota mityczna, przebywająca rzekomo w chmurach, sprowadzająca deszcz i grad': *pu̯ˈanetńik pu̯ˈanui̯e* [SSJČ brak; (*pu̯anetńik* 93C)].

planovat 'planować: o czynności sprowadzania burzy przez płanetnika': *pu̯ˈanetńik to pu̯ˈanui̯e* [plánovati].

planta, -i 'marynarka': *pu̯anta* 36; *f pu̯anťe sou̯ ku̯apki*; *pˈot pu̯antou̯ i̯e brucu̯ek, nosi se ho, abi bi̯u̯o tepu̯ei̯c*; *sem mu kou̯p'iu̯ pu̯antu* 69 [planta v. planda 'kabát'].

plaskej, -a, -i 'płaski': *ma pu̯askou̯ nohu* [SSJČ tylko: plaskatý].

plaster, -tru 'plaster': *pu̯aster*; *pu̯astru* gen. sg., *korbou̯ se krou̯ťi, a met vˈilitne i sou̯ nˈezńišťeni pu̯astri* [SSJČ: plast, -u; (*ploster ḿodu* 87S)]. Por. **plaster**.

plašť, -e 'płaszcz': *bes pu̯ašť to tu pšˈešiu̯o tak* 75 [plášť, -ě].

platki, -u pl. t. 'płatki owsiane': *pu̯ˈatkama nˈei̯v'icei̯* 640 [SSJČ brak].

płatnej, -a, -i 'płatny': *to je tuze pu̯atni* 191 [platný].
płat'ennej, -a, -i 'płócienny': *bes takej pitlik pu̯'at'ennej* 262, *košili takou̯ pu̯at'ennou̯* 23, *kau̯hoti pu̯at'enni* 23 [plátěný].
płat'it 'płacić': *potom musi u̯'eśńictvo pu̯at'it* 146, *za to pu̯'at'ili* 24, *pu̯at'ej* 3. pl. praes. [platiti].
płatno, -a 'płótno': *'ud'ᵉali pu̯atno i biu̯o svi* 22, *hrubi pu̯atno; bes pu̯atna* 23 [plátno, -a].
płazit se 'pełzać': *źm'ije pu̯azi se p'o zemi* [plaziti se].
płeχ, -u 'blacha': *teťka krejou̯ papou̯ abo pu̯eχem* 417, *taki karbi p'oďeu̯ani tam sou̯ s pu̯eχu* 127; *pu̯eχ, pu̯eχa* 'płyta kuchenna' [plech, -u].
płeχovej, -a, -i 'blaszany': *se dava ďo hrnka ťakiho ź'eu̯ezniho či pu̯'eχoviho* 122, *teťki to mame pu̯eχovi prački* 128; *n'epu̯eχova m'iska* 124 [plechový].
płečka, -i 'duży gliniany garnek na mleko, bez uszów': *pu̯ečki na mliko* [SSJČ brak].
płeńit se 'plenić się, rozmnażać': *jag je samec, to se to pu̯eńi* (o królikach) [SSJČ brak; (*nojprynʒy pliňum śe krule* 16S)].
płesń, -e 'pleśń': *pu̯es je n'a vrχu, jak se marmolada psuje; pu̯esńe* gen. sg. [plíseň, -sně].
płet 'pleć': *pu̯et; von peu̯e; peu̯e se travu; pu̯elisme* 1. pl. praet. 553 [plíti; (*pleć* 93)].
płeva, -i 'plewa': *drubeźi troχu pu̯eu̯ tu jak sv'iňum* 41, *pu̯evi tuze dobri pr'o prasata* 616, *s pu̯evama* 318 [pleva, -y].
płoχa, -i 'grzebień do przybijania wątku w warsztacie tkackim': *pu̯oχu* [SSJČ brak; (*pu̯oχa* 84)].
płotka, -i 'płotka, Rutilus': *pu̯otka* nom. pl. [SSJČ brak; (*płotki* 84)].
płovta, -i 'płatwa': *pu̯ofta* [SSJČ brak].
płot, -u 'płot': *ešťe tam n'e biu̯o toho pu̯otu n'oviho, a teť snad uš pu̯ot je* 588 [plot, -u].
płuh, -a 'pług': *vemu pu̯uχ nebo brani* 107, *možna biu̯o zau̯ožit ďo pu̯uha* 159, *spu̯us vede ceu̯ej pu̯uχ na spoďe* [pluh, -u].
pnout 'piąć': *bžyska na du̯u se pne; žinsa pne se p'o voďe* [pnouti se].
po 'po': *po našim poli* 64, *po vohńi* 54; *tšᵉa tak χeχu̯at po tej pračce* 127 [po].
pobečet 'popłakać': *mu̯adi p'obečeli* 472 [SSJČ brak]. Por. **bećet**.
pobejt 'pobyć': *se ta χv'iu̯u p'obude, no jedou̯ k mu̯adej* 101, *No jak pobiu̯ šternast dńi, tak se ho zas v'itahovau̯o* 20 [pobýti].

poborovej, -viho 'poborowy': *poborovej* ‖ *rekrut – ma ďit ďo vojska* [SSJČ brak; (*poborovy* 93C)].
pobouranej, -a, -i 'zburzony': *to biu̯o u̯etos pobou̯rani* 557 [pobourati].
pobranek, -nka 'słupek brony': *p'obranki sp'avani bili v dvou̯y m'istaχ na širokost* 161 [SSJČ brak; (*pobroŋki* 88)].
pobřysło, -a 'powrósło': *p'obžysu̯o* 34, 245 [povřísło, -a; (*povrusu̯o* 83L)].
pobudovat 'pobudować': *taki ź'emesńiki, že voňi p'obudovali i pr'odali* 306 [SSJČ brak; (*pobudovaliźva novum ᵘobore* 16S)].
pobur, -oru 'pobór do wojska': *pobur; poboru* gen. sg. [SSJČ brak; (*pobur* 93C)].
pob'it 'pobić': *pob'iu̯ zu̯'oďeju* [pobíti].
počasi, -i 'pogoda': *pjekni bili p'očasi n'a svatki* 454 [počasí, -í].
počastovat 'poczęstować': *c'ukerkama p'očastuje* [počastovati].
počatek, -tku 'początek': *počatek žeki; s počatku to šu̯o dobže* 151; *v'e Žu̯obńici sem meškau̯ s p'očatku* 50 [počatek, -tku].
počekalńe, -e 'weranda': *počekau̯ńe* [SSJČ brak; (*pocekalňo* 28D)].
počerńit 'poczernić': *počerńit* [počerniti].
po česku 'po czesku': *Jesli sme sam'i to p'o česku mu̯uv'ime* 76; *ne v'im jak to p'o česku* 95 [česky, po česku].
počitat 'liczyć na coś': *uš sem si ne počitau̯a* 22 [počítati].
počmaček, -čku 'ciasto z mąki pszennej i miodu': *počmaček* 675 [SSJČ brak].
počta, -i 'poczta': *počta; počtou̯* instr. sg. [SSJČ: počta v. pošta, -y; (*pocta* 20J)].
počtovej, -a, -i 'pocztowy': *značek p'očtovej* [poštovní; (*poctovy* 15L)].
poćorka, -i 'koralik, paciorek': *taki du̯ou̯hi poćorki* 468 [SSJČ brak; (*poćorek, poćorki* 93C)].
poćung, -u 'pociąg': *pš'yvezᵘej* 'przywieźli' *do K'amenska p'oćuŋgem* 296, *poćuŋgem pšyvez* 293 [SSJČ brak; (*poćuŋk* 20J)].
pod 'pod': *p'od dubem; p'od u̯av'icej; uzlik pod bradou̯* 125; *pou̯e pš'ypraveni p'ot seťi; Mau̯o tam prken višu̯o p'ot papu?* 61, *A co pod žita to ⁱuž ne* 38 [pod].
podat 'podać': *Dževa teťki jak se χce, to tšeba 'asygnatu podat* [podati].
podatek, -tku 'podatek': *Pšeci p'odatek tšeba z'apu̯aťit* 8; *neu̯užitki sou̯ v'ipušťeni s p'odatku* 219 [SSJČ brak].
podavat 'podawać': *χoďili družbi i kartki p'odavali* [podávati].
podb'itka, -i 'deski sufitu przybite do belek': *podb'itka na suf'itku* [SSJČ brak; (*podbitka* 87S)].

podbradek, -dku 'podbródek': *p'odbradek*; *podbratku* [podbradek, -dku].

poddanej, -iho 'poddany': *A voňi bili Prusku poddani* 409 [*poddaný, -ého].

poddanstvi, -i 'przynależność państwowa': *zme mįeli p'oddanstv'i ń'emecki* 410 [poddanství, -í].

poddavat se 'zmieniać położenie pod naciskiem': *a potom įe k'eroųńik n'a pšetku, kereį von se p'oddava* 157 [poddávati se].

podešva, -i 'podeszwa': *p'odešva pod botem*; *podešvi dževįeni* [podešev, -šve; (*podeśva* 90P)].

poďełanej, -a, -i 'porobiony': *taki karbi p'oďeųani tam soų s pųeχu* 127, *vona fšeχno p'oďeųa* 19; *taki h'akovinki se p'oďeųa* 58 [podělat].

podepřet 'podeprzeć': *p'odepše se dveže druŋgem*; *A džyų to se ešťe dževa p'otparųo* 135 [podepříti].

podhoravat 'podorywać': *n'a žita p'odhorava* ‖ *p'odvorava* 57 [podorávati].

podχazet 'podchodzić': *įak sme p'otχazeli na pozicįi* 75; *mįesic potχazi ďo oųplńka* 'zbliża się' [potcházeti].

podima, -i 'poprzeczna okuta belka na końcu śnic przednich, która przesuwając się pod rozworą, pozwala skręcać dyszel i utrzymuje go w pozycji poziomej': *p'odima* [SSJČ brak; (*podyma* 84)].

poďivat se 'popatrzyć, spojrzeć': *p'oeda, žebi se p'oďivaų n'a ńiho* 139; *p'oďiveį se* 445 [podívati se].

podkarmjačka, -i 'urządzenie do karmienia pszczół rozpuszczonym cukrem': *maį p'otkarmįački taki* 267 [SSJČ brak]. Por. **podkŗmeńi**.

podkarmjeńi, -i 'podkarmienie pszczół': *cuker zužiįoų na pruńi p'otkarmⁱeńi* 659, *na to p'otkarmįⁱeńi* 660.

podkarmovat 'podkarmiać pszczoły': *įak se dobže p'otkarm'uįe* 660 [SSJČ brak].

podkład, -u 'nasad wozu': *potkųat* [SSJČ brak].

podkładka, -i 'poduszka w chomącie': *χomoųto įe z dževa, p'otkųatka r'ozďeųana i taki kų'eśćini ďo huri* 459 [SSJČ brak; (*potkųot* 91, *potkųotka* 93)].

podkova, -i 'podkowa': *p'otkova*; *haceųe z'akrucuįe se ďo potkovi* [podkova, -y].

podkŗmeńi, -i 'podkarmianie pszczół cukrem': *dostaų sem dvanast kiųo cukru na p'otkŗmeńi, po štiri kilo n'a roį* 431 [SSJČ brak]. Por. **podkarmjeńi**.

podkŗm'it 'podkarmić': *musi dat v'iceį cukru, įe potkŗmit* 435 [SSJČ brak].

podkŗmovat 'podkarmiać': *musi ti pšťeli tak n'a zimu p'otkŗmovat* 435 [SSJČ brak]. Por. **podkarmovat**.

podkuřač, -e 'przyrząd do podkurzania pszczół': *k ńim it p'otkužač bes toho p'otkužače*, 433 [SSJČ brak].

podkuřać 'podkurzać': *it p'otkužać* 432.

podkuřak, -u 'przyrząd do podkurzania pszczół': *įe p'otkužak takeį, co se įe koųžy* 268 [SSJČ brak]. Por. **podkuřač**.

podkutej, -a, -i 'podkuty, okuty': *tim soų p'otkuti s'ańice* [podkovaný; (*potkuvol* 15)].

podlitnout 'tu: udać się, podlecieć': *Aųe ųetos to nam ešťe to tak p'odlitųo* 593 [SSJČ brak].

podlotek, -tka 'podlotek': *podlotek*; *podlotka* gen. sg. [SSJČ brak; (*tako podlotka* 17)].

podlaha, -i 'podłoga': *poduaha*; *Poduahu tšᵉa dat* 61, *na poduaze χodńiki* 14 [podlaha, -y].

podlej, -a, -li 'podły': *poduei čuovįek* [podlý].

podlouhłej, -a, -i 'podłużny': *poduoųhli koųski to soų klini* [podlouhlý].

podmasli, -i 'maślanka': *žebi se tu p'odmasli v'iďᵉaųo s teho* 125, *po uďeųańi masųa įe podmasli* ‖ *mašųanka* [podmáslí, -í].

podmuruwka, -i 'fundament pod budynkiem': *'uďᵉali pįekńe p'odmuruųku* 414 [SSJČ brak; (*podmurufka* 87)].

podnebeńi, -i 'podniebienie': *p'odnebeńi* [podnebí, -í; (*podńebińe* 93C)].

podnesavat 'podnosić': *a di se mnoho n'atahne, to se brani p'odnes'ava a zas se įede* 37 [podnášeti].

podnist 'podnieść': *zas ten tališ podnez i pšykrių* 290 [podnésti].

podnožka, -i 'pedał kołowrotka': *p'odnoška* [podnožka, -y; (*podnoski* nom. pl. 48)].

podnužka, -i: **1)** 'pedał kołowrotka': *p'odnuška co se šųape*; **2)** 'pedał w warsztacie tkackim': *p'odnuški se m'enovali, co se pšᶦeplitaųo* 178; *i p'odnuškama se pšᶦešųapovaųo ti bŗda, ať χoďeį* 205 [SSJČ: podnožka, -y; (*podnuski* nom. pl. 80)].

podvobjedek, -dku 'posiłek w porze przedpołudniowej': *p'odvobįedek* [SSJČ brak; (*poduobadek* 72D)].

podpažďi, -i 'pacha': *potpažďi* 481 [podpaždí, -í].

podp'inka, -i 'pas idący pod brzuchem konia': *p'otp'inka co se pšᶦip'ina ďo χomoųta* [podpínka, -y].

podp'irańi, -i 'podpieranie': *huų d'o potp'irańi* [podpírani, -i].
podp'irat se 'podpierać się': *antipkoų se potpira* [podpírati se].
podpłomeńice, -e 'podpłomyk': *potpᵘomeńice peče se pšet χųebem* [podplamenice, -e; (*potpųomyk* 93C)]. Por. **poskrobek**.
podpora, -i 'ukośna deseczka we wrotach': *potpora; potpori* gen. sg. [podpora].
podporovat 'sprzyjać': *biųa krasńiho medu proto že ȷim to fšecko p'otporov'aųo* 433 [podporovati].
podpr̥dačka, -i 'przęślica': *p'otpr̥dačka* [SSJČ brak].
podpurka, -i 'drewniana podpórka kłonicy': *p'otpurka* [SSJČ brak; (*potpurka* 6T)].
podruhi adv. 'po raz drugi': *v'ožeńių se p'odruhi; ȷagbi beųe co n'ašikovaų, to podruhi n'e pšyde* 562 [podruhé].
podrust 'podrosnąć': *p'odrostoų* 422 [podrůsti].
podruž, -e 'podróż': *valiska ȷe d'o podruže* [SSJČ brak].
podružovat 'podróżować': *podružuȷe se* [SSJČ brak].
podsat' adv. 'do tej wysokości': *možno asi potsat', taka šopka* 543 [SSJČ brak].
podstament, -u 'to, na czym się klepie len': *potstament* [SSJČ w innym znaczeniu].
podstavek, -wka 'talerzyk': *hr̥ńiček maųeȷ s p'otstaųkem s p'orcelani* [SSJČ: podstavec, -vce; (*pocstavek* 93)].
podsuf'itka, -i 'sufit tynkowany': *potsuf'itka, potsuf'itki* [SSJČ brak; (*potsuf'itka* 1B)].
podsušit 'podsuszyć': *a ti spodi se zaz ešt'e p'otsušiųo* 155 [SSJČ brak].
podšivat 'podszywać': *cfikųe p'otšivali p'od rukoų* [podšívati].
podtah, -u 'belka główna podtrzymująca belki poprzeczne pułapu': *pottaχ pod tramama* [SSJČ brak; (*potćoŋk* 87)].
podtorfovej, -a, -i 'torfiasty': *v'iceȷ p'ottorfova ųoųka ń'ekera ȷe* 27 [SSJČ brak].
podvali, -i pl. t. 'podwaliny': *potom se z'aųoži p'odvali, na teχ podvalaχ se z'akųada st'eni* 416, *ti boųųe to p'odvali* 416 [SSJČ tylko: podval, -u].
podvał, -u 'podwalina, pierwsze belki budynku drewnianego': *podvaų — boųle dž'evȷeni, ȷe s toho st'ena; p'ot podųahom p'odvali* 32 [podval, -u].
podvała, -i 'podwalina, pierwsza belka położona na fundamencie': *podvaųa* [podval, -u].
podvažet 'podwozić': *mašinu p'odvaži a mųat'i* 250 [dovažeti].
podvobjedek, -dku 'posiłek w porze przed południem': *pšed vobȷedem ȷe p'odvobȷedek, podvobȷetku* gen. sg. [SSJČ brak; (*podųobadek* 72D)].

podvoguńe, -e 'rzemień w uprzęży końskiej, który dochodzi do ogona': *p'odvoguńe* [SSJČ brak; (*poduoguńe* 83B)].
podvorat 'podorać': *p'odvože se* 43 [podorati].
podvoravat 'podorywać': *To ȷuš se p'odųorava* 37, *To se zaz berē, p'odvor'ava, 'upravī, ȷo* 629, *se p'odhor'ava i seȷe se* 37; *podvoruȷe se* [podorávati].
podvoruwka, -i 'podorywka': *p'odvoruųka; Tu mam p'odvoruųku* 422 [SSJČ brak; (*podorufka* 84)].
podvoże, -a 'próg wozu': *podvoże* 418; *Ano neȷdžyų se začina vus s p'odvoża* 156 [SSJČ brak; (*pruk, ʒiś podvoże* 72)].
podyma, -i 'belka poprzeczna na końcu śnic przednich': *podyma* [SSJČ brak; (*podyma* 84)].
podzemnej, -a, -i 'podziemny': *podzemneȷ* [podzemní].
podzim, -u 'jesień': *podzim; se v'ikope n'a podzim* 420; *a potom se zas k p'odzimu bere druheȷ krat* 434 [podzim, -u].
pogotovje, -a 'pogotowie ratunkowe': *zroųna mńe zabrali pogotovȷe do Bᵉr̥χatova* 681 [SSJČ brak].
pogřebło, -a 'narzędzie do wygarniania popiołu z pieca chlebowego': *p'ogžebųo; pogžebųa* gen. sg.; *Pogžebųem se r'oshr̥ne p'o ceųem s'abatńiku* 119; *p'ogžebųem se v'ihr̥ne* 174 [SSJČ: pohrabáč, -e; (*pogžebac* 81, 90)].
pohadka, -i 'bajka': *pohatka, s pohatki* [pohádka, -y].
pohanka, -i 'gryka, Fagopyrum esculentum': *p'ohanka; sųama s pohanki; hospodaš sivaų p'ohanku* 433 [pohanka, -y].
pohanskej, -a, -i 'zrobiony z ziarna gryki, pohanki': *pohanski kroųpi; p'ohanskeȷχ krup 'ud'eųaų d'o kašanki* 16 [pohanský].
pohańet 'poganiać': *b'ičem se końe p'ohańi* [pohaněti].
pohejpat 'pokołysać': *a potom se troχu p'oheȷpaųo, a 'usneųo, a spaųo* 134 [SSJČ brak].
pohledat 'poszukać': *pohųeda n'a ųoųce; aųe ȷak čᵘoᵛȷek v'i, gde voni soų, to tam p'ohųeda* 16; *p'ohųedaųo se* 109; *to vam p'ohųedam tu fotku* 484 [pohledati].
pohoda, -i 'pogoda': *Bude p'ohoda* 165; *z'aųeži v'ot pohodi* 620; *ȷak neȷsoų dešt'e, ȷen p'ohodi* 21, *bili pȷekni pohodi* 25 [pohoda, -y].
pohod'it 'porzucić': *krava p'ohod'iųa teųe* [pohoditi].
pohost'it se 'poucztować': *pši tim stromku si p'ospivāȷ, a p'ohost'eȷ se* 187; *no i teš se p'op'iȷe, p'ohost'i* 449 [pohostiti].
pohrabovačka, -i 'urządzenie do grabienia ścierniska': *hrabȷe*

z žˈeu̯eznei̯ma žˈebʹikama i se zˈahrabui̯e, to se mˈenui̯ou̯ pˈoh-rabovaćki 246 [pohrabovačka, -y 'hrabačka'].

pohrabovʹini, -in pl. t. 'zboże zgrabione na ściernisku': *pˈohrabovʹini* [SSJČ brak].

pohrizat 'pogryźć, użądlić': *I̯en że też mʹi i̯ednou̯ żenckou̯ pˈohrizali* [pohryzati].

pohromaďe adv. 'kolejno': *deset u̯et pˈohromaďe i̯eden zˈa druhim, pˈaliu̯o se* 53; *tak ti drački pohromaďe ďᵉali* 444 [pohromadě].

pohřbetńik, -u 'szeroki pas na grzbiecie w urzęży konia': *pohžbetńik*, -u [pohřbetník, -u].

poχazet 'pochodzić': *Mamʹinka pˈoχazeu̯a zˈe Zeu̯ova* 410 [pochazeti].

po χłapsku adv. 'po chłopsku': *pˈo χu̯apsku* 35 [chlapsky].

poχovanej, -a, -i 'pochowany': *pˈoχovanei̯* 414 [pochovati].

poχvała, -i 'pochwała': *sme dostali moc pˈoχvau̯u za to, że eśťe i̯azik ćeskei̯ ˈudr̥żui̯eme* 153 [pochvala, -y].

poχvałen, -a, -i 'pochwalony': *biu̯ pˈoχvau̯en* [pochvalen].

poχovat 'pochować': *ďedeček umże i tam nˈe bude de pˈoχovat* 138 [pochovati].

pojedynčo 'pojedynczo': *Teť to ćšy vˈohu̯aśki razem i i̯uś to i̯e, a ďżyu̯ to poi̯edynćo biu̯o* 471 [SSJČ brak; (*bonty poi̯edynce* 104)].

pojet 'pojechać': *ti pˈoi̯edeś svim końem* 47; *A zaz pˈoᵛi̯eda, że pˈoi̯ede na zimu* 54; *pˈoi̯edeme pro seno* [pojeti].

pojidat 'pojadać': *pˈopʹii̯e se, i pˈoi̯ida se, no i dobże* 101 [pojídati].

pojist 'pojeść': *ńᵉakou̯ pˈou̯efku ˈuďeu̯a, da ńeco do ńei̯, a i̯uś se to poi̯i* 88, *potom ti mu̯adenci pˈopʹii̯ou tam eśťe, pˈoi̯eďi u tei̯ mu̯adei̯* 281; *ať, pˈoi̯ida, ti hˈospodaże χoť też ńeco pˈoi̯eďi* 447 [pojísti].

pojt 'pójść': *nˈe pudu* 101; *pudeme*; *poť ke mńe*; *poďme*; *poťte*; *poď i̯ist*; *pˈoď i̯en* 145 [SSJČ: půjdu].

pokaď 'dopóki': *pokať nˈe biu̯o maśin, to se mu̯ˈaťiu̯o cˈepama* 421; *pokaď i̯e zˈeu̯eni zr̥nko, ne można ho zesic* 240 [pokad v. pokud; (*pokunt* 15L)].

pokejsłej, -a, -li 'o mleku: lekko zsiadłe': *może bei̯t taki pˈokei̯li mliko* 524 [SSJČ brak].

poklička, -i 'pokrywka': *pokličkou̯ pśikrei̯va se hr̥nek* [SSJČ brak].

pokłast 'pokłaść': *pˈoku̯adu to* 107; *vˈitr̥hau̯o se, pˈoku̯adu̯o se nˈa hr̥sťe* 20 [pokládsti].

pokoj, -e 'pokój, izba': *nei̯vi̯etśi pokoi̯*; *divan i̯e f pokoi̯i* [pokoj, -e].

pokojuvka, -i 'pokojówka': *pokoi̯ufka spšunta* [pokojová v. pokojská; (*pokoi̯ufka* 93C)].

pokopat 'pokopać': *i̯ak se pˈokopau̯o brˈambori, to se zˈa u̯en brau̯o* 25 [pokopati].

pokos, -u 'pokos': *vˈostatńi pokos*; *seka se nˈa pokosi, potom sou̯ taki pokˈosi* 621 [pokos, -u].

pokoupʹit 'kupić': *Ńᵉaki pˈerńiki to tam pˈokou̯pili roďiče* 92, *a potom pˈokou̯pʹiu̯ tam zˈa Rogou̯cem* 196 [pokoupiti].

pokrajet 'pokrajać': *bu̯u̯vi se pˈokrai̯e nˈa kou̯ski* 116 [pokrájeti].

pokrywka -i 'pokrywka': *pˈokryu̯ka* 104 [SSJČ tylko: poklička, -y; (*pokryfka* 93C)].

pokřyva, -i 'pokrzywa': *pokšiva paži* [SSJČ: pokřiva, -y nář. 'kopřiva'; (*pokšyva* 93C)].

pokučkanej, -a, -i 'zmierzwiony': *i̯ak sou̯ vu̯asi pokučkani, potr̥hani, to se ćeśe* [SSJČ brak].

pokutat 'pogrzebać': *hačkem se pokuta f peci* [SSJČ brak].

polarnej, -a, -i 'polarny': *polarna hvi̯ezda* [polární].

polejvanej, -a, -i 'polewany, emaliowany': *polevani vi̯edro* [polejvat v. polévati].

polepa, -y 'warstwa gliny na deskach pokrywających belkowanie sufitu': *polepa* [SSJČ brak; (*polepa* 15L)].

polevačka, -i 'polewaczka': *potom se vzau̯o pˈolevačku, a se pˈou̯ei̯vau̯o* 184 [SSJČ tylko: polévati].

polibʹit se 'pocałować się': *i̯ak se mu̯aďi polibʹi* [políbiti se].

police, -e 'półka': *police* [SSJČ: police, -e; (*polica* 15T)].

polik, -a 'policzek': *polik* [SSJČ brak; (*poľik* 25R)].

polikat 'połykać': *krava polika* [polykati].

politat 'polatać': *no muχ sis pˈolitat ďo večera* 69; *Dau̯o mu se poi̯ist to pˈolitau̯, pˈolitau̯* 66 [polítat].

polit se 'polać się': *i vodi se pˈoliu̯o, neχ żerou̯* 41 [políti].

poliwka, -i 'zupa': *Pˈoliu̯ku, u nas to żykame pˈolifku* 116 [polívka, -y].

polńi, -i, -i 'polny': *To biu̯i taki polńi pece* 293 [polní; (*polńo droga* 58M)].

polizt 'poleźć': *Pou̯es sem, tak sem tam naśeu̯* 17 [polézti].

Polak, -a 'Polak': *Pˈou̯aci* nom. pl. 3; *To f Sˈuu̯mi̯eżiciχ, ˈu Pou̯aku biu̯o* 2 [Polák, -a].

polamat 'połamać': *Se to pˈou̯amau̯o i̯uś* 25 [polámati].

polatanej, -a, -i 'połatany': *a to sem mi̯eu̯a kˈamaśi pˈou̯atani* 130; *żebi to tak pˈou̯atana śu̯a* 130 [polátati].

pole, -e 'pole': *pou̯e kˈučou̯ski*; *brat pou̯e v ʒeržavu*; *potom i̯eu̯ nˈa pou̯e* 45; *to uś tak ďo pou̯e tak mnoho nˈe śu̯a* 58, *k poli* dat. sg.; *na tim*

poli 63, *po našim poli* 64, *mezi pou̯em; šeu̯ mezi pou̯ema; na poliχ* [pole, -e].

połedne, -e 'południe': *v'ot pou̯edne* 283; *pou̯edne; f p'ou̯edne i̯e vobi̯et; n'a pou̯edne; p'ot pou̯edne* 213 [poledne, -e; (*pou̯edńe* 83B)].

połejt 'polać': *sem i̯e tak n'e χťeu̯a pou̯ei̯t* 448 [SSJČ: políti 'polejt'].

połejvanej, -a, -i 'emaliowany': *p'ou̯ei̯vani v'i̯edra* 14 [polévaný].

połejvat 'polewać': *ń'ekeri ku̯uski p'ou̯ei̯vai̯ tim sosem* 605 [SSJČ: polévati ob. polívat].

połepa, -i 'pomieszczenie na siano nad oborą': *pou̯epa nat χlivem i tam i̯e seno* [SSJČ brak; (*polepa* 15L)]. Por. **polepa**.

połesńi, -i, -i 'odnoszący się do wyciętego lasu': *p^{u}uda pou̯esńi* 'pole po wyciętym lesie' [SSJČ w innym znaczeniu].

połewka, -i 'zupa': *Tam ń^{e}akou̯ p'ou̯eu̯ku 'uďeu̯a* 88, *takou̯ pou̯efku v'ažyme* 41, *Pou̯efka se 'uvažy* 87 [polévka, polívka].

poležet 'poleżeć': *no to i̯ak p'ou̯eži ta šiŋka f soli* 89, *zas p'ou̯ežeu̯ dvi̯e, tšy n'eďeu̯e* 21 [poležet].

połisk, -u 'połysk': *n'a gu̯anc mi to ž'ykame na to, na takei̯ pou̯isk* 131 [SSJČ tylko: lesk, -u].

połknout 'połknąć': *pou̯knou̯t* [polknouti].

połnej, -a, -i 'pełny': *Ti dva m'eškańi pou̯ni tak až — aš* 103 [plný]. Por. **pełnej, pułnej, pyłnej.**

połńi, -i, -i 'polny': *cesta pou̯ńi; šu̯atec pou̯ńi, pou̯ńi k^{l}itečki* 532 [polní].

połova, -i 'połowa': *zacu̯onki do pou̯ovi vokna* [$^{+}$polova 'polovice'; (*s ty polovy* 75)].

połovat 'polować': *rau̯pčik pou̯ui̯e bez zezvou̯eńi* [polovati].

połov'ička, -i 'połówka': *prase našeu̯ z'ab'iti, r'osťati na pu̯u, p'ou̯ov'ički i v'untroba v'iseu̯a n'a borov'ičce* 445 [polovička, -y].

Połska, -i 'Polska': *Pou̯ska p'ou̯stau̯a* 75; *f tei̯ Pou̯sce* 51 [Polsko, -a].

s połska adv. 'po polsku': *z'avi̯eruχa v'icei̯ i̯e s pou̯ska* [SSJČ brak].

połskej, -i 'polski': *pou̯skei̯ biu̯* 'Polak' 66, *pou̯ski su̯ova* 110, *i̯esli pšyde pou̯skei̯, to se mu̯uv'i p'o pou̯sku* 76, *n'a pou̯skei̯ straṅe* [polský].

połoučit 'połączyć': *p'ou̯ou̯čim* 39, *p'ou̯ou̯čiu̯* 55 [poloučiti].

położit 'położyć': *brani se p'ou̯oži* 37, *pou̯oži se i̯i* 18 [položiti].

połudńice, -e 'mitologiczna postać chodząca po polach w południe': *pou̯udńice putui̯e, χoďi* [polednice, -e; (*pou̯udńice* nom. pl. 93C)].

pomačkanej, -a, -i 'pognieciony': *pradu̯o pomačkani se presui̯e* [pomačkaný].

pomačkat 'pognieść': *v'odb'ira se ti kuž'atka, abi n'e pomačkau̯a* 525 [pomačkati].

pomahat 'pomagać': *i̯a sem p'omahau̯* 13, *družbi i̯i p'omahai̯* [pomáhati].

pomalejc adv. 'wolniej': *potom p'omau̯ei̯c coras se ďeu̯a* 124 [pomalý].

pomału adv. 'pomału, wolno': *No p'omau̯u to z'au̯ožili si svoi̯ χram* 2, *pomau̯u voda u̯eťi; zas pomau̯u ľiďi zaz d^{e}ali* 3 [pomalu].

pomazat 'posmarować': *vai̯kem se p'omaži* 121 [pomazati].

pomeks, -u 'pumeks': *pomeks; pomeksem se šerui̯e ruce* [SSJČ brak].

pometło, -a 'rodzaj miotły na długim kiju do oczyszczania pieca piekarskiego z węgli': *pometu̯o* [pometlo, -a 'koště': (*pometu̯o* 83B)].

pomezi adv. 'pomiędzy': *m'eškali pomez ťakei̯ma ďobrei̯ma liďma* 138; *p'omezi tr'amama kratki pr̥kna* [SSJČ tylko: mezi].

pom'idor, -a 'pomidor': *pom''idor* 63, *pom'idora* gen. sg. [SSJČ brak; (*pomidor* 83L)].

pomisłet 'pomyśleć': *n'e pomisu̯eli, žebi uť'ic* 149 [pomysleti].

pomješčeńi, -i 'pomieszczenie': *Pšeci každei̯ p'omi̯eščeńi mi̯eu̯* 306 [SSJČ brak].

pomłaťit 'pomłócić': *P'omu̯aťi se s tšy h'oďini i dazd dr'uhimu* 10 [pomlátit].

pomocńik, -a 'pomocnik': *pomocńik kuχaže; ti mu̯u̯aže i pomocńiki* 293 [pomocník, -a].

pomoc 'pomóc': *ču̯ovi̯ek rad, že ń'ekomu p'omože; Bo to sem žeńe i̯ednou̯ pomoχ* 25, *šeu̯ i pomoχ* 25, *to tam žeńe p'omohu̯a* 66; *pomoš* 2. sg. imperat. [pomoci].

pomoc, -i 'pomoc': *su̯užebńik do pomoci formana* [pomoc, -i].

pomračno adv. 'pochmurnie': *p'omračno i̯e* [SSJČ brak].

pomřet 'umrzeć': *i̯ag vońi p'omželi, to i̯a n'e pamatui̯u* 409 [SSJČ: pomřiti; (^{u}*oćec pomarľi* 42B)].

po našimu 'po naszemu': *to se žyka p'o našimu smou̯ki* 117, *s'au̯ati sem n'ašikovau̯ tak p'o našimu* 85 [po našemu].

pončok, -čka 'pączek': *no to se n'apeče pončku* 489 [SSJČ brak; (*poncek* 72D)].

pond'eli, -i 'poniedziałek': *f p'ońďeli* 59 [pondělí, -í].

ponev'irat se 'poniewierać się': *i̯ešťe ti daχu̯ki stari se tu p'onev'irai̯* 296 [SSJČ brak; (*ńe pońeviroi̯ ty copki* 16S)].

pońd'ełek, -łka 'poniedziałek': *p'ońďeu̯ek v B'urχatovi̯e* (jarmark) [pondělek, -lka]. Por. **pond'eli**.

popalit 'popalić': *tag ze dva dńi se p'opali, v'iuďena šiŋka i̯e* 89 [popaliti].

popařyt 'poparzyć': *To tam se p'opažyu̯o ho* 23 [popářiti].

popast 'popaść': *šeu̯ rano kravu p'opast* 69, *A tak to si tu i̯i n'a poli p'opasu* 15; *Kravi se n'e popasou̯* 146:, *popasu̯o se i̯e* 43 [popásti].
popel, -a 'popiół': *popeu̯*; *žebi n'e biu̯o p'opeu̯a* 118, *ďeu̯a se s p'opeu̯a*; *pš'ykuade se pšy tim p'opeu̯e tei̯ma 'ou̯hu̯ema* 14 [popel, -a; -u].
popełńička, -i 'popielniczka': *p'opeu̯ńička* 30; *do popeu̯ńički dava se popeu̯ s pap'irosu* [*popelnička, -y; popelník -u; (*popełńicka* 93C)].
pop'iχat 'porobić dziurki': *kruχi ťesto se i̯ešťe v'idličkama tak p'opiχa* 452 [popíchati].
pop'ijet 'popijać': *i potom se seďi, p'op'i̯i i r'ozmu̯ou̯va* 485 [popíjeti].
pop'irat 'popierać': *na Su̯ovacje p'op'ira troχu* 153 [popírati].
pop'it 'popić': *p'op'i̯e i p'oi̯ida se* 101 [popíti].
poplit 'popluć': *popliu̯* 3. sg. praet. [poplíti].
poplon, -u 'poplon': *z'asei̯e s'au̯aderu, z'avu̯ači, a vona mu roste, se m'enui̯e poplon*; *p'oploni* nom. pl. 216 [SSJČ brak; (*šei̯e še poplun* 104)].
popłon, -u 'poplon': *popu̯on* [SSJČ brak; (*šei̯e še poplun* 104)].
popołedńi, -i 'popołudnie; pora dnia po obiedzie': *po obi̯eďe i̯e popou̯edńi*; *nešpori sou̯ popou̯edńi* [SSJČ tylko: odpoledne, -e; (*popołedńe* 88)].
po polsku adv. 'po polsku': *p'o pou̯sku to p'o*[v] *i̯edai̯ „potχlebńik"* 44, *p'o pou̯sku to* [v]*ost'atki* 95 [polsky].
popostav'it 'postawiać': *i̯ak se i̯e p'opostav'i, v'obesχnou̯, to zas se stav'i k'ožou̯ki* 112; *popostav'i se* 7 [SSJČ tylko: postaviti; (*popostav́ili karcmy* 13S)].
poprav'ini, -in pl. t. 'dalsza część przyjęcia weselnego': *druhei̯ den se zaz zešli, a ešťe p'oprav'ini* 171 [SSJČ brak; (*popraviny* 93C)].
poprav'it 'poprawić': *χram zas p'oprav'ili* 3, *bou̯di se p'oprav'iu̯o* 3, *i̯ak ti se ne p'oprav'iš, i̯a ťe z'aberu* 94 [popraviti].
po prostu adv. 'po prostu': *p'o prostu mi dnes p'ov'ime* 196 [SSJČ brak].
popředńi, -i, -i 'poprzedni': *trošku n'eχavame s teho χu̯eba p'opšedńiho* 173 [+popřední].
popřepałovat 'poprzepalać': *ak se ti v'itki p'opšepau̯ov'ali na tiχ u̯aťiχ* 52 [přepáliti].
popřyb'ijenej, -a, -i 'poprzybijany': *su̯epki mai̯ v'e χlivi̯e p'opšib'i̯eni drunški* [popřibijený].
popřyčka, -i 'poprzeczka': *v ramaχ popšyčki* [SSJČ brak; (*popšycka* 23)].
popřyčńik, -u 'zaorane poprzecznie na końcu zagonu pole, gdzie oracz zawracał konie': *popšyčńik* [SSJČ brak; (*popšycńok* 12J)].
pop'isat 'popisać': *fšecko p'op'išou̯* 281 [SSJČ tylko: popsati].

popukat 'popękać': *s tv'arohem to raďi p'opukai̯* 608 [popukati].
popusťit 'popuścić, pofolgować': *kš'emeńaku p'opust, bo ma duše popusťi* [popustiti].
pora, -i 'por; Allium porrum': *pora* [pór, -u; (*pora* 25R)].
poraďit 'poradzić, potrafić': *i̯a si sam p'oraďim kou̯p'it* 73; *vońi p'oradili si 'uďeu̯at* 314 [poraditi; (*pańi ńe poraʒi zai̯mać kruf* 91)].
porazit 'porazić': *a p'oi̯idali, že ho tam hrom poraziu̯* 553 [poraziti].
poražet 'zwalić drzewo': *i̯ak se por'ažei̯* 59 [porážeti].
porażka, -i 'klęska': *poraška* [porážka, -y].
porcelana, -i 'porcelana': *s porceu̯ani* [porcelán, -u].
poremba, -i 'poręba': *poremba po u̯ese* [SSJČ tylko: vyrub; (*porymba* 'młody las' 42B)].
porodit se 'urodzić się': *br'ambori se p'oroďili* 636 [poroditi].
porownat 'wyrównać': *Ta brana to i̯e, gde se χce v'ic p'orou̯nat* 220; *potom p'orou̯nali a sazeli bu̯u̯vi* 224 [porovnati; (*poruvnać* 'wygładzić heblem' 72D)].
porozhańet 'porozganiać': *zaz museli to p'orozhańet* 477 [SSJČ brak].
porozsivat 'porozsiewać': *i̯a uš sem n'avozi p'orossivau̯* 614.
poruč, -e 'poprzeczna belka, drąg na wierzei stodoły': *poruč u vrat, zamika se stodou̯u* [SSJČ brak; (*porync* 90P)].
pořezat 'pociąć': *na vopau̯ se p'ožeže* 442 [pořezati].
pořnout 'porżnąć': *proso možna požnou̯t sr̥pem* [SSJČ tylko: pořezati; (*požnoć* 25B)].
pořad adv. 'ciągle, stale': *ču̯ovi̯ek požat kašu̯e*; *ďecko požad beči* [pořad].
pořadek, -dku 'porządek': *požundnei̯ ču̯ovi̯ek rad ma požatki* [pořádek, -dku].
pořezanej, -a, -i 'porżnięty': *ti paciŋki, bo to i̯e p'ožezani, to se i̯e stav'i* 112 [pořezaný].
pořezat 'porżnąć': *i̯ak se χce p'ožezat to tšeba z'avizd ńegde n'a tartak* 61, *n'a pr̥kna p'ožežou̯* 61, *p'ožeže se n'a paciŋki* 112, *taki karbi p'ožezau̯* 128 [pořezati].
pořundnej, -a, -i 'porządny': *požundnei̯ ču̯ovi̯ek rad ma požatki* [pořádný; (*požunny* 104)].
pořyčka, -i 'porzeczka, Ribes': *p'ožyčki* nom. pl. 559; *nei̯u̯epši i̯e v'ino s p'ožyčkuf* 517 [SSJČ brak; (*požycki* 84)].
pořyz, -u 'ośnik': *Kou̯sek toho i̯e, a že'že se tim. To se žyka požỳs* 106 [poříz, -u 'ośnik'].

posada, -i 'posada, stanowisko, zajęcie': *na tejχ p'osadaχ to se maį uepši* 583 [SSJČ brak; (*pšes posadi* 9)].
posazenej, -a, -i 'posadzony, zasadzony': *posazeneį ues* [posazen].
posazit 'posadzić, zasadzić': *pivońe sem si p'osazeua* 557; *No, di se to p'osazi, no to uš zas roste* 59 [posázeti].
posec 'zesiec, skosić': *sem posek* 1. sg. praet.; *posekli* 'skosili'; *posečou ďo hromadi* 52; *įak posekli sme žito* 249; *įak p'osečou honko* 7; *to se poseče travu* 620; *se p'osekuo* 145; *žito p'oseče* 421: [posíci; [*pośyc* 83L)].
posečenej, -a, -i 'skoszony': *posečeni* nom. sg. n. [posečen, -a, -o].
posedat 'mieć, posiadać': *pro ľiventaš, kereį h'ospodaš p'oseda* [SSJČ brak].
posekat 'porąbać': *Pš'yveze se, to se p'oseka n'a dževo* 40; *na kouski se požeže i p'osekam i spali se* 61; *dževo tša posekat sekirou*; *na vopau se p'ožeže, p'oseka i pali se f peci* 442 [posekati].
posekanej, -a, -i 'skoszony': *posekani* nom. sg. n. [posekati].
poseł, -a 'poseł': *hu'asovali na posuu* [posel, -sla; (*poseu, posua* 15T)].
posχazet se 'poschodzić się': *tak se troχu p'osχazeį* 152 [poscházeti].
posic 'skosić': *A į tak vono se p'osiče, zmokne, neį zmokne* 144 [posíci; (*pośyc* 83L)].
posiłat 'posyłać': *Aue įak ste taki huoupi, to p'osiueįte* 110 [posílati].
posipat 'posypać': *tšeba įi p'osipat p'iskem* [posypati].
posklizenej, -a, -i 'posprzątany': *posklizeni* nom. sg. n. [posklizeti].
poskrobek, -bka 'podpłomyk, bułka z resztek ciasta na chleb': *poskrobek z v'iškrabaniho ťesta* [SSJČ brak; (*puoskrobek* 42B)]. Por. **podpłomeńice**.
posle 'po': *įešťe mam posle mami takou buusku* 125 [posled?].
posłamka, -i 'prześcieradło': *p'osuamka* 23; *p'osuamki ďeali* 23; *puatno biuo n'a posuamki tuze dobri* 551 [SSJČ: poslamka — nář. postlanka].
posłanka, -i 'prześcieradło, płachta do zaścielania łóżka': *p'osuanka* 54. Por. **posłamka**.
posłat 'posłać': *posli* 2. sg. imperat.; *poslite* 2. pl. imperat. [poslati].
posłouχat 'posłuchać': *posuouχeį* 2. sg. imperat.; *ne χce p'osuouχat* 135, *čuovjek ń'ekoho p'osuouχa* 74; *Fšeχno p'osuouχeį* 82 [poslouchati].
posłoužit 'posłużyć, stać się uległym, dopisać': *Įak p'ohoda p'osuouži* 62 [posloužiti].
posmjev'isko, -a 'pośmiewisko': *n'a teih muadeiχ p'osmįev'isko* 694 [SSJČ brak].

posolit 'posolić': *tvaroχ se p'osoli, s tou soueį se zm'iχa* 123 [posoliti].
po sousedsku adv. 'po sąsiedzku': *P'o sousecku įe Pouak* [sousedsky].
pospat 'pospać': *pospau* 3. sg. praet. [pospat si].
pospoušťenej, -a, -i 'o drzewie: pościnany': *dževa pospoušťeni* 22 [SSJČ tylko: spouštěti].
pospravenej, -a, -i 'ponaprawiany': *Tak samo m'useuo beįt to p'ospr'aveni* 'poreperovane' 405 [pospravit].
pospružinovat 'poruszyć ziemię broną sprężynową': *čšeba įet n'a poue, p'ospružin'ovat* 613 [SSJČ brak].
post, -u 'post': *veukeį teįden, post se konči* [post v. půst, -u].
postać, -i 'postać': *opylač to įe f postaći... takeį įag reduo* 614 [SSJČ brak; (*postać* 13S)].
postament, -u 'podstawa drewniana sieczkarni': *postament, -u* [pòstament, -u].
po starimu adv. 'po staremu': *mi tu muuv'ime p'o starimu* 115 [SSJČ brak; (*po starymu* 71)].
postat 'postać': *no bo to p'ostoįi z dvįe n'eďeli* 7 [postáti].
postav'it 'postawić': *suoupi tšea p'ostav'it* 29, *Bo se χťeu dom p'ostav'it* 68, *neįdžyu dom postav'iu* 65, *uampu se p'ostav'iuo* 188 [postaviti].
postel, -li 'pościel': *posteu p'ovoblikat* 12, *posteli* gen. sg. [postel, -e].
postrouhat 'postrugać': *v'okraįi se br'ambori, p'ostrouha se* 519; *mrkeu p'ostrouha se* 520 [postrouhati].
posuχou adv. 'na sucho': *Teť se to uš posuχou sipe ďo žuabu i čistou vodu se įi dava* 40 [SSJČ tylko: nasuchu].
posvažet 'pozwozić': *to s'ousetka nam p'omohua p'osvažet* 593 [posvážeti].
posvjecenej, -a, -i 'poświęcony': *posvįeceni* nom. sg. n. [posvěcený].
posvjecovanej, -a, -i 'poświęcany': *ten kosteu potom zaz biu na novo p'osvįecov'aneį* [posvěcovati].
posvlikat 'rozebrać się': *musim se posvlikat* [posvlíkat].
pošit 'pokryć budynek słomą': *taka štšeχa įak se p'ošiįe* 32 [pošíti; (*sope posyįe suumum* 16S)].
pošivańi, -i 'pokrycie dachu snopkami słomy': *ne biuo to p'oši'v'ańi, ďekouka biua* 52, *pošivańi to snopečki pošivali* 164 [pošívati].
pošivat 'kryć dach snopkami': *To snopečki na to se m'enuvauo p'ošivali štšeχu* 164 [pošívati].
poškrabat 'podrapać': *poškrabu* 1. sg. fut. [poškrabati].
pošlapat 'podeptać': (słomę na dach) *p'ošuape se to, ať to įe rouni* 31 [pošlapati].

pošťipat 'o pszczołach: pogryźć': *z'akuada se sejtko, abi pšťeli n'e pošťip'ali* [poštípati].

pot, -u 'pot': *jak sou tepli noce, to pod v'idavaj* 434; *potu* gen. sg., *aspirinu se bere n'a poti* [pot, -u].

potahovat 'pociągać': *potahujou dim; co se tu ńit p'otahovauo* 206 [potahovati].

potancovat 'potańczyć': *muadeš si p'otancuje* [potancovat].

potasovej, -a, -i 'potasowy': *suu potasova* [SSJČ tylko: potaš, -e; (*novus potasovy* 93C)].

poťirat 'międlić': *p'oťirauo se n'a poťirce* [potírati; (*poćirać* 42B)].

poťirka, -i 'narzędzie do międlenia lnu; cierlica': *poťirka dva zubi mńeuą; n'a poťirce v'iťiťrat* 21 [potírka nář. 'potěrač'; (*poćirka* 93)].

poťit se 'pocić się': *sem se p'oťiua* 22 [potiti se].

po tmje adv. 'po ciemku': *mura lita večir, p'o tmje* [po tmě].

potom adv. 'potem, później': *potom pšenesli ďo Kueščova* 2, *a potom pejški se n'anesuo* 33, *pötom* 79, *poqom* 101; *poqm* 292, *a p'oqm ďo sopi se 'urouna* 63, *a pōm se nosiuo v'e škopkax* 40, *Pōm se sem tam v'isťehovau* 53 [potom].

potrav, -u 'otawa; trawa wyrastająca po skoszeniu, drugie siano': *pruńi to je seno, a potom to je potraf žykaj na to* 622, *To juž je potraf to p'o pousku n'a to žykaj* 622 [SSJČ brak; (*potraf — drugo trava* 87S)].

portret, -u 'portret': *portret*; *portretu* gen. sg.; *portreti visej n'a sťenax* [portrét, -u].

potrhanej, -a, -i 'postrzępiony': *p'otrhani mraki* 442; *potrhani vuasi* [potrhaný].

potrhat 'porozrywać': *ńic n'e mjeu, jen xomout, a fšecko p'otrhau* 46 [potrhati].

po troxu adv. 'trochę': *zaz v'otpočnu i tak p'o troxu* 151 [SSJČ brak; (*po troxu* 28D)].

po trošku adv. 'trochę': *doma to tak p'o trošku ńeco 'uďeuam* 451 [SSJČ brak; (*po trose* 59)].

potřa 'trzeba': *A takejx prasat m'i potša* 73 [SSJČ: potřeba; (*synov'i duzo potša* 20J)].

potřeba adv. 'potrzeba, trzeba': *di p'otšeba, to se tam de* 88; *No mje potšeba, to mje musej dat* 59; *po troxu se bere i na co počšeba* 627, *to jagbi jim tam biuo co p'otšeba to pš'yjeli* 83 [potřeba].

potřebnej, -a, -i 'potrzebny': *jag je potšebni, to se musi dostat asign'atu* 59, *Jedno prkna potšebni* 61 [potřebný].

potřebovat 'potrzebować': *a co ja to p'očšebuju* 609; *mi n'e potšebuj'eme* 36; *sm'etanu p'otšebuje č^{u}ovjek pr'o sebe* 122; *Jak sem p'otšebovau n'a pitue* 22 [potřebovati].

poušťet 'puścić': *koňi n'e poušťi z rukoux* 46; *b'ašički poušťi* 'wypuści'; *pruti n'e poušťej; se juš poušťi, žebi ta suama v'ixazeua prosta* 251 [pouštěti].

poupravovat 'uprawiać': *tša no novo p'ouprav'ovat, vivažet oborńik* 421, *pouupravovat* 500 [SSJČ tylko: poupraviti].

povazat 'powiązać': *a suamu to se zas p'ovaz'auo* 20; *z'ežlizme to hono a p'ovazalizme* 242 [povázati].

povb'ijenej, -a, -i 'powbijany': *bili do ńix p'ovb'ijeni* 162 [SSJČ brak].

pov'idat 'mówić': *p'ov'idat; pov'idau; po^{i}dam* 22, *Aue p^{o}ām, ne, pšeťe škoda tejx prasat* 52; *Tak p^{o}ā^{m}, ne* 149, *ja poām* 85, *Pām, tšeba 'uďeuat* 86, *Pa^{m}, jak se to ruši* 149, *Ja pām, ja sem n'e v'iďeu* 56; *pam* 17, 74, 78; *A ten doktor p'ouida* 57, *tak žena m'i p'ov'ida* 50, *p'ov'ida* 36, 49, 47, 69, 85, 79, 81, *p'o^{v}jida* 94, *p'ov^{i}da* 79, 81, *po^{v}ja* 16, *po^{i}ida* 105, 150, 639, *pojda* 47, *po^{i}ā* 57, 141, *poā* 109, 149, 197, *poā, poāda* 66, *u nas p'ov'idame tramek* 36, 27, *p'ov'idaj* 94, 69, *pojdaj* 132, 28, 142, 141, *p'ojidali* 105 [povídati]. Por. **povjedat**.

pov'ijak, -u 'powijaki, wąski pas płótna, w który owija się dziecko': *pov'ijak, pov'ijaku* gen. sg.; *f p'ov'ijak z'av'iji se ďecko; p'ov'ijaki* nom. pl. 465 [SSJČ: povijan, -u; nář. povijík; (*pov́ijok* 93C)].

povikřyvovat 'powykrzywiać': *ruce m'i p'ovikšyvuje n'a fšecki strani* 641 [SSJČ brak].

pov'inen, -nna, -nno 'powinien': *tis pov'inen pańi 'ukazat* 418, *teťki pov'inni rust* 63; *tu hue pov'inen bejt prsten* 35, *n'e pov'inno se xoďit na tance* [povinen, -nna, nno].

pov'innost, -ti 'powinność': *von n'e uďau tu p'ov'innos* 285 [povinnost, -i].

povjedat 'mówić': *i po^{i}edam, no co?* 149; *To von m'i dicki p'o^{u}jeda* 84, *no to po^{i}eda, žebi ji pomox* 25; *Ten p'ojeda, mje je tma!* 108; *aue druhej č^{u}o^{v}jek pšyšeu a p'ojeda* 74; *Jak to se pojeda* 65; *A zas p'ojeda, že p'ojede n'a zimu* 54; *čojek pojeda: tam sem to mjeu* 54; *i pojeda, xoť si českej zemje troxu vzit* 106; *p'oęda, žebi se tam poďivau* 139; *Po^{i}eda: u mje n'e budeš ńiz ďeuat* 78; *Ten koj šeu, p'o^{i}eda, asi z'e dva k'ilom'etri* 46, *p'ojeą* 96, *i poje, že mjeua ďecko* 99; *no to voňi poje, he takej i takej numer* 98; *P^{e}am tšeba sejďet* 78; *povjedali* 106; *No po^{i}edaj, co s takiho* 24; *p'o^{v}jedaj* 23, *P'o pousku to tam po^{v}jedaj „potxlebńik"* 44; *u nas po^{u}jedaj na to p'ihitki* 39; *voňi po^{i}edaj* 150; *U nas p'o^{u}jedaj: takej škrabak* 60 [povídati; (*pov́edo* 28D)].

povjeďet 'powiedzieć': *pˈovi̯eďed vam* 278; *i̯ak to vam po^{u}i̯eďet* 131; *ne moχ poi̯eďet* 67, *i̯ak vam to poˈeďet* 131, *χťeu̯a peďet* 476; *i̯a vam pov'im* 127; *gdi pov'i* 10; *roďiče pˈovi̯eďi, pˈoi̯eďi* 281; *pˈov'ime* ‖ *pˈoi̯ime* 231; *i̯a biχ pˈovi̯eďeu̯* 242; *A von poďeu̯; hrom do vas bi hoďiu̯* 553; *poi̯eďeu̯* 83; *roďiče pˈoi̯eďeli tak* 68; *povi̯ez m'i; No poi̯te, či ne?* 598; *mi̯eli zas taki, pˈovi̯ezme, pˈotirki* 203 [pověděti]. Por. **povjedit**.

povjeďit 'powiedzieć': *pˈovi̯eďit* 287; *nei̯v'icei̯ možeme povi̯eďit tak* 231; *To biu̯o, povi̯eďit, i̯ešťe džyu̯* 309 [pověděti, +povědít]. Por. **povjeďet**.

povjesit 'powiesić': *Na horu se pˈovi̯esi, to tam v'isi* 89; *k^{u}ou̯bec pˈovi̯esiu̯o se nˈa pasku* 36; *To si povi̯eši tam v skšyńi* 89 [pověsiti].

povjetřy, -y 'powietrze': *povi̯etši* 156; *s pˈovi̯etšy ťakiho vˈostriho* 687 [povětří, -í].

povłačet 'zabronować': *povu̯ačet* 500, *i̯ak se to povu̯uči* 633, *I̯ag voni vˈilizai̯, to se i̯e povu̯uči* 255 [*povláčeti; (*povu̯ucyć* 80)].

povnašet 'pownosić': *potom bisme to pˈohnašeli do meškańe* 51 [SSJČ brak].

povoblikat 'oblec': *pˈovobľikat posteu̯* [pooblékati].

povoǯ, -e 'powódź': *i̯ak rˈostai̯eu̯o, to taka fšude biu̯a povoč* 636 [SSJČ tylko: povodeň, -dně; (*povuǯ i̯e* 104)].

povohližet 'pooglądać': *fšeχno pˈovohližˈeli, gde co i̯ak* 455 [SSJČ brak].

povov'ijet 'poowijać': *pˈovov'iji se a kˈošiu̯ku se da* 465 [povíjeti].

povrusło, -a 'powrósło': *se povrusu̯em sfazau̯o* 164 [SSJČ tylko: povříslo; (*povrusu̯o* 83B)].

povřysełko, -a dem. 'powrósło': *pˈovžysˈeu̯ko* 164 [SSJČ brak; (*povruseu̯ko* 104)].

povstat 'powstać': *Nei̯džyu̯ pofstau̯a ku̯ubovńe* 151 [povstati].

povtuřovat 'powtarzać': *i̯ag bude se pˈoftužovat, co mam ďeu̯at* 689 [SSJČ brak].

povujka, -i 'powój': *taka i̯e pˈovui̯ka, šu̯atec se žyka* 529; *nˈei̯v'icei̯ žykai̯ na tu povoi̯ku šlatec* 238; *pˈovui̯ka, co to se tak pne* 238 [SSJČ tylko: svlačec, -čce; (*povui̯ka* 72D)].

powza, -i 'pawąz; drąg do przyciskania siana na wozie': *pou̯za* [SSJČ tylko: pavuza, -y, pauza].

pozamr̥zat 'pozamarzać': *fšude i̯im pˈozamr̥zau̯o* 597 [SSJČ brak].

pozb'irat 'pozbierać': *kˈopau̯o se i pˈozb'irau̯o se* 11; *tša biu̯o pˈozb'irat* 21, *i̯ak se pˈozb'irau̯o* 21 [posbírati].

pozejtřy adv. 'pojutrze': *pozei̯tšy* [pozejtří, v. pozítří].

pozicje, -e 'pozycja, front': *i̯ak sme u̯ˈeželi nˈa pozici̯i* 75, *vot pozici̯e* gen. sg. 406 [posice, -e; pozice; (*pozyci̯ǎ* 57)].

pozłob'it 'dokuczać': *ńegdi se i pˈozu̯ob'iu̯o* 110 [pozlobiti].

poznačit 'poznaczyć': *poznačit* [poznačiti].

poznat 'poznać': *pˈozname* 1. sg. fut. 142 [poznati].

poznat se 'poznać się': *poznali se* [SSJČ tylko: poznámiti se; (*poznaľˈi śe* 52)].

pozńejc adv. 'później': *a pozńei̯ʒ budeme set sˈaletru* 614 [pozdně; (*puźńik* 93C)].

pozńejši, -i, -i 'późniejszy': *zeli pozńei̯ši* 'kapusta późniejsza' [pozdější; (*puźńei̯sy* 23)].

pozno adv. 'późno': *to ^{l}uš pozno* 84 [SSJČ: pozdě, pozdně; (*puźno* 15L)].

pozvolit 'pozwolić': *au̯e nam ne χťei̯ pˈozvolit* 39 [+pozvoliti].

pozvołenstv'i, -i 'pozwolenie': *dau̯ pˈozvou̯enstvi* 287 [SSJČ brak; (*pozvoleństfo* 34W)].

poźom, -u 'poziom wody': *studńe i̯e hľˈiboka, proto že i̯e poźom višši* 431 [SSJČ brak].

poźomka, -i 'poziomka, Fragaria': *poźomka*; *poźomki* gen. sg. [SSJČ brak; (*poźomka* 83L)].

požehnańi, -i 'obrzęd weselny przed wyjazdem do ślubu': *vˈiprošini, taki pˈožehnańi, ten mu̯adei̯ pˈožehna se z rˈoďičema* 282 [požehnaní, -í].

požłoutavej, -a, -i 'żółtawy, nieco żółty': *uzdra i̯uš to taki i̯e troχu pˈožu̯ou̯tavi* 549 [SSJČ brak; (*viklina i̯es by požultavo* 87)].

prabab'ička, -i 'prababcia': *prabab'ička* [prababička, -y].

prace, -e 'praca': *to i̯e ťeška prace* 111, *To i̯e moc prace* 31; *Každei̯ ma svou̯ praci* 113; *po praci* 13; *U̯etoz zˈe senom nˈe biu̯o pracei̯ ńic* 145 [práce, -e].

pracovat 'pracować': *užeńńik pracui̯e v užaďe; vu̯udaš p'ilnovau̯ ľiďi, žebi dobže pracovali* [pracovati].

pracov'itej, -a, -i 'pracowity': *pracov'itei̯* [pracovitý].

pracovńice, -e 'o pszczołach: pracownica': *prˈacovńice to sou̯ ti teŋki* 273 [pracovnice, -e].

pracovńik, -a 'pracownik': *starši pracovńik, kteri vede šosu* [pracovník, -a].

pračka, -i 'pralka, sprzęt mający karbowaną powierzchnię, o którą się trze praną bieliznę': *teťki to mame pu̯ˈeχovi prački* 121; *brater*

v'iďeuovau taki prački z dževa 128; *tš^ea tak χeχuat po tei pračce* 127; *mi tam pračku n'e mame takou n'a prout* 'pralka elektryczna', *p'ereme pračkou 'elektryčnou* 175 [pračka, -y].

praďeda, -i 'pradziadek': *mui ďeda, pr'aďeda to de von biu na Šuunsku* 409 [praděd, -a].

praďedečki, -u pl. t. 'rodzice dziadka': *praďedečki* [pradědeček, -čka].

praďedek, -dka 'pradziadek': *praďedek*; *praďetka* gen. sg. [pradědek, -dka].

pradło, -a 'bielizna': *pračka, na ńi se pere praduo*; *v'e šrańkaχ, sou puuki n'a praduo*; *Potom se v'ažyuo to praduo* 575 [prádlo, -a]. Por. **prańi**.

prah, -u 'próg': *praχ* [práh, prahu].

praχ, -u 'proch': *iak se spšunta, sťira se praχ*; *ti praχi tudi ti kouže* 413 [prach, -u].

praktičnej, -a, -i 'praktyczny': *Teš to neiňi praktični* 635 [praktický].

pralka, -i 'pralka': *A teť to zas mai iuš ti pralki* 575 [SSJČ tylko: pračka, -y].

prańi, -i: **1)** 'pranie': *Prańi to ie n'edobri, bo mi tam pračku n'e mame takou n'a prout* 127 [SSJČ brak]; **2)** 'bielizna': *prańi* [SSJČ tylko: prádlo, -a].

prasatko, -a 'prosiątko': *prasatko*; *prasatka cicai*; *Pr'asatka tak žerou* 74 [prasátko].

prase, -ete 'prosię': *prase ma rei*; *vieči prase*; *koup'iu prase* 73; *maso s pr'asete*; *'umačkaua pr'aseťi* 22; *tak sem vilit, a pr'asata v'ostali* 52, *ia sem koup'iu taki prasata* 73, *A takeiχ prasat m'i potša* 73; *prasatum polili sedliho mlika* 315; *k'e kravam, prasatum* 129 [prase, -ete].

praseci, -i, -i 'prosięcy': *praseci hnui*; *praseci maso* [SSJČ: prasečí, +prasecí].

praska, -i 'przyrząd do wyciskania serów': *potom se pš'ymačkuie n'a takei tei prasce* 122 [SSJČ tylko: pres, -u; (*praska* 72D, 82)].

praskat 'pękać': *ať n'e praska to dževo* 161 [práskati].

prasko, -a 'prosiątko': *prasko* [SSJČ tylko: prasko, -a nář, 'prase, krmník'].

prašek, -šku 'proszek': *se p'oseie prašku* 422; *prašek, keri se dodava do vapna, to ie farpka* [prášek, -šku].

prat: **1)** 'prać': *prat*; *pračku se veme, a se pere* 127, *biua pračka i teš se na tim prauo* 121, *ďžyu to zme prali r'ukāma* 175 [práti]: **2)** **prat se** 'bić się': *teť to dževo berou a perou se* 477; *ďžyu to sme se prali* 75.

prav'it 'mówić': *Tak praⁱⁱ vzaubis to ďecko* 50; *Praiⁱ u nas na to* 131, *to ia sem kolikrot pr'a^{vi}ua* 133 [praviti 'říkat'].

pravje 'akurat, właśnie': *u naz ien pravie tu, gde mame muat* 30; *A sme teš tak pravie bili v s'ekńici* 50, *Ien pravie co ie vouna s'obota a n'eďeue* 152; *tu mame par pŗken na tim prav'ie* 30 [právě].

prawda, -i 'prawda': *prauda*; *muuv'i praudu* [pravda, -y].

prawdivej, -a, -i 'prawdziwy': *prauďivei žyp*; *m'inta pepšova, prauďiva* [pravdivý].

prawď'ivek, -wka 'borowik': *prauďivek* [SSJČ brak; (*pravǯifki* nom. pl. 84)].

prawď'ivje adv. 'na prawdę': *No p'o česku tak pr'auďivie to m'enuiou se kuuski* 274 [pravdivě].

prawdomluwnej, -a, -i 'mówiący prawdę': *praudomuu^unei rad muuv'i praudu* [SSJČ: pravdomluvný; (*pravdomuvny* 15L)].

na pravo adv. 'na prawo': *na pravo to heitta* 45 [napravo].

praznej, -a, -i 'o kluskach: bez sera': *Bo prazni kuuski teš sou, prazni to ien s ťesta* 262 [prázdný].

pražit 'prażyć': *bo čšea doz mnoho maku i to se praži* 521 [pražiti].

pŗdeł, -e 'ts.': *pŗdeu* [prdel, -e].

prengło, -a 'belka ukośna u żurawia': *preŋguo, co na suoup'ie* [SSJČ brak; (*pryŋguo* 83B)]. Por. **pryngło**.

presovat 'prasować': *praduo po'mačkani se pr'esuie*; *pr'esovauo se* 176 [SSJČ brak w tym znaczeniu]. Por. **žehlit**.

prezent, -u 'prezent': *ten prezent tam poda* 570; *A pr'ezenti se ďavauo n'a stuu* 290, *pr'ezenti pr'o muadeiχ* 170 [present, -u; prezent, -u].

prezidjum nieodm. 'prezydium rady narodowej': *žebi se stav'it ďo prezidium* 431 [presidium, -dia].

prič adv. 'daleko uciec': *a mizme i ťaťinek to mizme fšecki prič* 'uciekliśmy przed frontem': 406 [pryč].

primo nieodm. 'w bardzo dobrym gatunku, doskonałe': *v'osipka to ie primo* 628 [prima].

primulka, -i 'prymulka': *v z'ahraďe to sou ešťe ti prim'ulki* 532 [primule, -e, primulka, -y].

na privat adv. 'prywatnie': *bo pšeci mu n'a privat n'e dŗžei* 321 [SSJČ brak].

privatnej, -a, -i 'prywatny': *kram privatnei* [privátní].

pŗkinko, -a 'deseczka': *sou dva p'ŗkiŋka* 122; *šafečka na sťenu s pŗkinek* [prkénko, -a; prkýnko, -a].

pŗkno, -a 'deska': *pŗkno bočni; p^yŗkno* 28, *No jak ďo hnoje, to se p'ŗkna dava* 28, *n'a pŗkna požežou dževo* 61, *pŗkna* 62, 61, *p^yŗkna; sut s pŗken; ďo pŗken liśńe n'epotšebni; par p^yŗken* 55; *p'ŗknama; Mauo tam pŗken višuo pot papu?* 61, *Z uesa to bes pŗken, holim vozem* 315; *No to vus f pŗknaχ* 29 [prkno, -a].

pro 'dla': *se ďavauo pro tejh mu'adejχ pr'ezenti* 290; *pro dobitek; zas se k'ontraktovauo pr'o państvo* 23; *pro sebe neχam, a reštu to n'a furu dam* 72; *sm'etanu p'otšebuje č^uovjek pr'o sebe* 122, *sem šua pr'o vodu* 688 [pro].

procejt 'przeczuć': *procejt* [procítiti].

procent, -u 'procent': *šedesat procent pševažńe davaj z metra* 628 [procento, -a, +procent].

proč 'dlaczego, po co': *Proč taks bŗzi pšyšeu?* 69; *Proč h'andližov'i dat z'arob'it?* 73 [proč].

prodat 'sprzedać': *u'acino koup'i, a dr'uhimu χce prodat* 73; *i proda se* 72, *nj prodaj na licyt'acji* 'sprzedadzą': 8, *jak se zerńi pr'odauo* 24, *doma ne prodau, to tam jeu* 72 [prodati].

prodavač, -e 'sprzedawca, sklepowy': *f kramje prodava prodavač* [prodavač, -e].

prodavačka, -i 'sklepowa': *prodavačka* [prodavačka, -y].

prodavat 'sprzedawać': *Poue pr'odavat?* 78; *fanti pr'odavat* 98, *na rinku se prodava* [prodávati].

prodej, -e 'sprzedaż': *a tak kšyčeli: N'a prodej* 71 [prodej, -e].

prod'iž, -e 'prodiż': *teť pečou f te^jχ pr'oďižiχ* 548 [SSJČ brak].

produkt, -u 'zboże': *potom se seje v'obili ďo toho voves, či tam sauaderu či uup'in, či tam inni taki pr'odukti* 613; *b'udeme set ječmen, o voves, taki pr'odukti b'udeme set* 615 [produkt, -u].

profesje, -e 'zawód': *n'a usi fšeχni ti profesje to sou ťeški* 457 [profese, -e].

prohlidnout 'przeglądnąć': *to von prohlit* 672 [prohlédnouti, ob. prohlídnout].

prohližet se 'przyglądać się': *v z^yŗcadue se pr'ohliži* 30 [prohlížeti se].

prokurator, -a 'prokurator': *prokurator*, -a [prokurátor -a].

prondowńice, -e 'przewód wodny w strażackim wozie': *Tadi možna n'a tšy pr'ondouń'ice ueit* 56 [SSJČ brak].

propast, -ťi 'przepaść': *propast; n'at propasťej* [propast, -i].

propuknout 'wybuchnąć': *propukuo* [propuknouti].

prosit 'prosić': *muadi χoďej prosit; prosej* 3. pl. praes. [prositi].

proso, -a 'proso': *proso možna požnout s^yŗpem; suama s prosa* [proso, -a].

prostej, -a, -i 'prosty': *mašina na prosti zboži; Nejńi prosta suama jen baruoχ* 9; *Teť se prostou suamu kuade* 31; *A tak to u nas musi to bejt prosti* 32; *u'opatou takou v'ihazovau pacinki* 155 [prostý].

prosto adv. 'bezpośrednio, prosto': *prosto n'a kuešćouskim stau* 64, *juš se bere prosto s tejχ* 625 [prosto 'rovně, přímo'].

do prostosti adv. 'do równego': *v'ihuaďi tim rubankem ďo prost'osti* 644 [prostota, -y].

prostranek, -nku 'postronek': *pr'ostranki ž'emenni se z'akuada na barčiki* [prostranek v. postranek, -nku].

prostředek, -dka 'środek': *prostšedek ma takej; potom f prostšedek davali cihuu* 201; *potom zas cihuou je s pr'ostšetka v'imurovani* 202; *tuoućek se fkuada ďo prošťšetka masńički; f prostšetku zas puaχta* 35; *f proščetku vajka je žuutko; f prošetku* 417; *Potom juž je sč^šeχa, to f prošetku zas se konči* 4, *f prošetku tej hori* [prostředek, -dku].

prostředńi, -i, -i 'środkowy, średni': *pŗkno prošedńi; to juž je sťena pr'ošedńi, hrupši* 198; *N'egdo χťeu uiχši ńegde pšev'ist takou sťenu pr'ošedńi* 196 [prostřední].

prostuďenej, -a, -i 'przeziębiony': *provzduški prostuďeni* 22 [prostuditi].

prostuďit se 'przeziębić się': *čuovjek požat kašue, bo se prostuďiu; prostuďiua se* [prostuditi se].

prošedek zob. **prostředek**.

prošńunka, -i 'słoma z prosa': *prošńunka — suama s prosa* [SSJČ brak; (*s prośńunki* 24S)].

proteza, -i 'proteza': *Pr'oteze sem koup'iu* 58 [SSJČ brak w tym znaczeniu].

proťiv'it se 'przedrzeźniać się': *z'asedavali naproti tejh muadejχ i tam se pr'oťiv'ili* 569; *ne budou se pr'oťiv'it* 610 [protiviti se].

proud, -u: **1)** 'prąd elektryczny': *bo mame za suabej prout, to ješťe końma ďeuame ž'ezanku* 57, *ne mame pračku na prout* 127; **2)** 'prąd rzeki': *pot prout; s proudem* [proud, -u].

provaz, -u 'powróz': *provas; provazu* gen. sg.; *n'a provazi se pšede* [provaz, -u].

provazeček, -čku 'sznureczek': *n'a konciχ bili dva šnurečki, provazečki* 466 [provázeček, -čku].

provazek, -zku 'sznurek': *pr'ovaski* nom. pl. 177 [provázek, -zku].

provazńik, -a 'powroźnik': *provazńik krouťi provazi; provazńika* gen. sg. [provazník].

provzduški, -u pl. t. 'migdały': *prˈovzduški – mʼˈigdali prˈostuďeni* 22 [SSJČ brak].

pr̥s, -a 'pierś': *pr̥s; pˈr̥sa* gen. sg.; *i̯ak se vˈobuďiu̯o, dau̯a mu sem pr̥s* 134 [prs, -u].

pr̥s, -í 'pierś': (karmiła dziecko:) *Pr̥sou̯, a i̯ag nˈe pr̥sou̯, no to mlikem* 467 [SSJČ tylko: prs, -u].

pr̥sa; -u pl. t. 'piersi': *pr̥sa* 16, *pusorek z źˈemena tu nˈa kr̥k pasek, a tu zˈa pr̥sa tak* 159; *pr̥su* gen. pl. [prsa, -ou].

pr̥skat 'pryskać': *To se dava nˈa vr̥χ. Ai̯ť tu ne pr̥ska* 44 [prskati].

pr̥st, -u 'palec': *pr̥st; pr̥sti* nom. pl. [prst, -u].

pr̥sten, -a 'pierścień': *tu hu̯e pr̥sten a klin, ať se to dᵉr̥ži ta kosa* 35; *klin bʼi̯e se ďo pr̥stena* [prsten, -u].

pr̥sťinek, -nka 'pierścionek': *pˈr̥sťinek; žencki nosei̯ pr̥sťinki* [prstýnek, -nku].

pr̥šet 'o deszczu: padać': *Zˈačina pˈr̥šet* 142; 51, *a tu hu̯e pˈr̥šeu̯o* 93 [pršeti].

pr̥šit 'o deszczu: padać': *začeu̯o pˈr̥šit* 141, *deš pr̥ši, dešť pr̥ši* 51 [pršeti].

pr̥šťet 'pryskać': *No tam i̯ak to voda pr̥šťi f tei̯χ Karlovei̯χ Vareχ* 542 [prskati].

pruχńice, -e 'próchnica': *pot tim ďr̥nem biu̯a prˈuχńice* 154; *i̯ag mai̯ prˈuxńici* 131, 191 [SSJČ brak; (*pruχńica* 71)].

pruń adv. 'najpierw': *Pruń i̯e su̯ou̯p* 29 [SSJC brak].

pruńi, -i, -i 'pierwszy': *I̯a sem ho užˈuńďiu̯ pruńi rok tomu* 68; *pruńi hvi̯ezda večerńi; pruńi krat; prˈuńiho vnučka* 572; *s pruńim; pruńi svatki; pruńi vus* 647, *f pruńi svatek* 188; *po pruńi mami̯e* 448; *pruńi den* 485 [SSJČ tylko: první]. Por. **pruwńi**.

pruńička, -i 'krowa po pierwszym cielęciu': *pruńička* [SSJČ tylko: prvnička, -y 'prvorodička'].

pruskopoddanej, -a, -i 'obywatel państwa pruskiego': *ťaťinek biu̯ prˈuskopodďanei̯* 409, 410.

prut, -u; -a: **1)** 'pręt': *vˈr̥ba ma pruti; bili zu̯ˈou̯čeni takim źˈeu̯eznim prutem* 160; *pruty, kteri nˈe pou̯šťei̯* [prut, -u]; **2)** 'miara powierzchni ziemi': *prut; pu̯u̯ pruta* 191 [prut, -u].

pruvan, -u 'prąd powietrza, przeciąg': *siu̯nei̯ pruvan* [průvan, -u].

pruwńi, -i, -i 'pierwszy': *Ti pruu̯ńi, keri bili vˈivu̯ašč́ˈeni* 652. Por. **pruńi**.

pruznovat 'próżnować': *ču̯ovi̯ek linei̯ i̯e, pruznui̯e* [SSJČ tylko: prázdniti; (*pruznovau̯a* 90P)].

pr̥vńi, -i, -i 'pierwszy': *I̯ak pr̥vńi biu̯o* (dziecko) 132 [první].

pryngło, -a 'belka ukośna żurawia': *pryŋgu̯o* [SSJČ brak; (*pryŋgu̯o* 83B)].

přańi, -i 'życzenie': *pšańi nˈa svatki* 28 [přaní, -í].

přat 'życzyć': *vinašei̯ im χu̯eba i pšei̯ou̯ im* [přáti].

přateł, -e 'przyjaciel': *ńe̯akei̯ pšateu̯* [přítel, -e, přatele pl.].

přebejt 'przebyć': *Tšy u̯eta pšebiu̯, pšˈeseďeu vˈe voi̯sku* 75 [přebýti].

přebejvat 'przebywać': *u ńˈekoho tak pšˈebei̯vau̯i i štr̥nast dńi* 311 [přebývati].

přebjerat se 'przebierać się za kogoś': *Na vostˈatki to vońi tak mu̯uvi̯ei̯, χoďei̯, pšˈebi̯erai̯ se* 95. [přebírati se].

přeb'ir, -u 'rozchylenie między parzystymi i nieparzystymi nićmi osnowy': *Pšeb'ir ďavali, ať pu̯u̯ vˈosnovi biu̯o ďo huri, a pu̯u̯ nˈa dou̯e* 178 [SSJČ brak; (*muśi być pšeb̓ir* 72, *pšeb̓erka* 15T)].

přebrat se 'przebrać się': *pšˈebrau̯ se s toho sviho pantati śati* 568; *pšˈebere se* 25, 93, *ńˈekerei̯ sou̯set pšebrau̯ se* 94 [SSJČ w innym znaczeniu; (*pšebrać śe* 1B)].

přebrat 'przebrać': *se sliu̯ki nˈatr̥ha, potom se i̯e pšˈebere, žebi nˈe bili brˈou̯čivʼi* 511 [přebrati].

přece 'przecież': *No i̯a pšece nˈe pudu tanč́it* 101; *tam pšece sou̯* 131 [přece].

přeceďit 'przecedzić': *mliko pšˈecedi se pšes sei̯tko* [přecediti].

přecej 'przecież': *F šternastem roce biu̯a vau̯ka pšecei̯* 3 [přece; (*pšećei̯* 99)].

přecejť 'przecież': *teťki to i̯uš mame pšecei̯ť kʼerat* 39 [SSJČ tylko: přece, ⁺přeceť].

přeci 'przecież': *To pšeci se zna* 36; *Pšeci pˈodatek ţšeba zapu̯aťit* 8; *s kapʼitanem to taᵐ i̯edna ruka biu̯a pšeci* 83 [přece, ob. přeci].

přeciť 'przecież': *Bo u nas pšeciť tam dom i̯e* 197 [přece; přeci].

přečitat 'przeczytać': *i̯a to pšečitam* 28 [přečítati ned. k. přečísti].

přećintńe 'przeciętnie': *nei̯vʼicei̯ pšˈećintńe to tak* 274 [SSJČ brak; (*pšećetny* 13S)].

před 'przed': *pšet χvʼiu̯ei̯; pšet tei̯h mu̯adei̯χ* 289, *pšede žńema* [před].

před, -u 'przód': *na pšeďe* 36; *šeu̯ si nˈa pšet* 45; *A tu nˈa pšet to mˈusime ku̯ast kˈerou̯ńik* 26 [před, -u].

předek, -dka: **1)** 'przednia część wozu': *pšedek musi mi̯et dva voi̯e; potom i̯e rˈozvora ďo pšetka, f pšetku i̯e zaz druhei̯ nasat* 156, *nˈa pšetku nˈasadu nˈe mame* 27; **2)** 'pionowa część łóżka przy nogach': *to i̯e pšedek a to i̯e tyu̯ek* 167 [předek, -dku].

předek, -dka 'przodek': *naši pšetkove; Naše pšˈotkove* 241 [předek, -dka].
předˈełat 'przerobić, przetworzyć': *su̯amu se dava pˈot kravi, žebi to zˈešu̯apali, pšˈeďᵍali* 225 [předělati].
předˈełavat 'przerabiać': *a potom se pšˈeďeu̯ava ti vočka* 461 [předělávati].
předłońim 'dwa lata temu': *pšˈedu̯ońim to biu̯o krˈasniho medu* 433 [SSJČ tylko: předloni 'předloňského roku'].
předńi, -i, -i 'przedni': *sou̯ šńice pšedńi, sou̯ šńice zadńi* 26; *pšedńi pʸr̥kno* [přední].
předpołedne, -e 'pora dnia przed obiadem': *pšetpou̯edne* [předpoledne, -e].
předtim 'przedtem': *A pšettim su̯ˈou̯žili patnaz roku* 310 [předtím].
předvčerem 'przedwczoraj': *bou̯ža biu̯a pšˈetfčerem* 5 [SSJČ tylko: předvčírem v. předevčírem].
předvčirem 'przedwczoraj': *pšetfčirem* [předvčírem].
přefukovat 'przewiewać, suszyć': *vʲiter ho pšˈefukovau̯* 190 [přefukovati].
přehazovat 'przerzucać': *pšˈehazovali; tak se pšˈehazovˈau̯o tim ču̯unkem* 552 [přehazovati].
přehrabat 'przegrabić': *zboži tšeba přˈehrabat i mu̯ˈei̯nkovat; zas tšeba rozhoďit to seno, a zaz ho pšˈehrabeme* 6; *se pˈoseku̯o, pšˈehrabau̯o i brau̯o domu* 145 [přehrabiti].
přehrabovat 'o sianie': zagrabić na nowo rozrzucone siano': *Potom se pšˈehrabui̯e* 624 [pšehrabovati].
přehradka, -i 'przegródka': *ta pšˈehratka i̯e, žebi každei̯ na svʲim ďau̯* 219 [přehrádka, -y].
přejazd, -u 'bród, przejazd': *pšei̯ast pšez vodu* [SSJČ tylko: přejezd, -u; (*pšei̯ast* 19J)].
přejet 'przejechać': *Nʼegdo χce se pšei̯et, to pšˈei̯ede* 111; *zˈapšahu końe i pšˈei̯edu* 111 [přejeti].
přejezdnej, -a, -i 'o przejeździe kolejowym: przeznaczony do przejeżdżania': *pšˈei̯ezdnei̯ pšestor* [SSJČ: přejezdový, *přejezdný].
přejt 'przejść': *Pšei̯dou̯ pˈo vesńici* 97, *Kou̯sek pšešeu̯ pˈo u̯si* 94; *Pšešu̯o to tak s tei̯den* 91; *i̯ak se pšešu̯o, to tšeba biu̯o čezd voddat* 83 [přejíti].
překličit 'zamknąć na klucz': *pšekličit* [SSJČ brak].
překonan, -a, -o 'przekonany': *to i̯a to tak sem pšˈekonan* 227 [překonaný].

překonanej, -a, -i 'przekonany': *i̯a i̯už sem pšˈekonanei̯* 228 [překonaný].
překopanej, -a, -i 'przekopany': *kanau̯ štučnei̯, pšˈekopanei̯* [překopati].
překrojenej, -a, -i 'przekrojony': *bu̯uva pšˈekroi̯ena* 259 [překrojiti].
překrouťit 'przekręcić': *pšekrou̯ťit pradu̯o pšez vižimačku; i̯ak to svažu, tak to musim pšekrou̯ťit* 31 [překroutiti].
překřťivat 'chrzcić ponownie przy zmianie wyznania': *vońi se ho pšˈekšťivali i̯ag u naz biu̯o kšťeno* 493 [překřtíti].
překupńice, -e 'przekupka, handlarka': *pšekupńice* [překupnice, -e].
překupńik, -a 'przekupień, handlarz': *vˈod handliže se kravu ńˈe vopu̯aťi kou̯pʲit, taki sou̯ pšˈekupńiki* 73, *Nˈa tr̥hu to i̯uš každei̯ pšˈekupńik ma* 18 [překupník, -a].
přeličit 'zaliczyć coś, przejść': *pšeličyu̯* 75 [přelíčiti].
přełamanej, -a, -i 'przełamany': *pšeu̯amani dževo* [přelamaný].
přełomʲit 'przełamać': *musi se pšˈeu̯omʲid nˈa pu̯u* 238 [přelámati].
přemačkat 'przecisnąć': *bez takei̯ pitlik pu̯ˈaťennei̯ to pšˈemačkai̯* 262; *pšemačkat nˈa mašince brambori* 520 [SSJČ tylko: pomačkati].
přemačkovańi, -i 'zgniatanie': *stou̯pka ďo bu̯eu̯ pšˈemačkovańi* [promačkovaní, -í].
přemłejnkovat 'wyczyścić zboże na wialni': *reštki taki se pšˈemu̯ei̯nkui̯e* 495 [SSJČ brak].
přemoudřełej, -a, -li 'przemądrzały': *pšˈemou̯džeu̯ei̯* 533 [přemoudřelý].
přenest 'przenieść': *Potom pšenesli ďo Ku̯eščova* 2 [přenésti].
přepalit 'przepalić': *nˈasnosi se dřivʲi; nˈapali se voheń, a mʲi se to pšˈepali* 14 [přepáliti].
přepałenej, -a, -i 'przepalony': *pšˈepau̯eni uhli* [přepalený].
přepasanej, -a, -i 'przewiązany': *paskem přepasanei̯ ku̯obou̯k* [přepásaný].
přepast, -ťi 'przepaść': *pšepast; sou̯ pšepasťi* [SSJČ tylko: propast, -tě; (*pšepaś* 87)].
přeplitat 'przeplatać': *žebi ti ńiťe pšˈeplitat, no i višeu̯ tovar* 205 [přeplétati ob. přeplítat].
přepołowka, -i 'pokruszone, przepołowione ziarnko': (przy wianiu zboża:) *ti pšˈepou̯ou̯ki to u̯eťei̯ pˈot spot* 236 [SSJČ brak].
přepoušťit 'przepuścić': *potom pšepou̯šťei̯ pšes takou̯ mašinku* 515 [přepouštěti].
přepovjest, -ťi 'opowiadanie, pogłoska': *i̯a i̯en to vʲim s pšˈepovi̯esťi* 242 [SSJČ brak].

přepuknout 'pęknąć, rozłamać się': *Jas se v'itahne zrnko s kuaska, a se ho n'a pauci pš'ešt'ipne, že vono se pš'epukne* 239 [SSJČ brak].

přepusťit 'przepuścić': *to se pšez mašinku pš'epusťi* 186, *pšez mašinu se pš'epusťi* 617 [přepustiti].

přesaďit 'przemieścić': *to se ho* (chleb) *pš'esaďi* 119; *ti pšťeli se pš'esaďi do nov'iho ramouce* 436 [přesaditi].

přesazovańi, -i 'przesadzanie': *to se 'upeče b'es pšesazovańi* 119 [SSJČ tylko: přesazovati].

přesazovat 'przesadzać chleb': *jag dobže se peče, to ho n'e pšesazuju* 119 [přesazovati].

přeseďet 'przebyć, przesiedzieć': *Tšy ueta pšebiu, pš'eseďeu v'e vojsku* 75 [přeseděti].

přeseknout 'przerąbać': *pšesekne sekerou* 497 [přeseknouti].

přesχnout 'przeschnąć': *s'emeno se dav'auo n'a horu, at' vono pšesχne* 20; *Potom se pš'ehrabuje, zaz jak pšesχne* 624 [přeschnouti].

přesivat 'przesiewać': *sejtkem se pš'esiva mouku* [přesívat v. přesévati].

přeslička, -i 'skrzyp, Eqiusetum': *pšeslička* [přeslička, -y].

přestat 'przestać': *A juš teť pš'estauo* 53 [přestati].

přestav'it 'przestawić': *tša ho jeno pš'estav'it, bo ne visχne* 113 [přestaviti].

přestavovat 'przestawiać': *Pšestavuje se druhej krat* 113 [přestavovati].

přesťehovat se 'przenosić się': *se mislim pš'esťehovad ďo Žuobńice* 654 [přestěhovati].

přestor, -u 'przejazd, którędy się przejeżdża przez tor kolejowy': *pšejezdnej pšestor*; *pšestoru* gen. sg. [SSJČ brak].

přestrkovat 'przełykać': *pšestyrkuje* ‖ *pšetrkuje* 28 [přestrkovati].

přestrčkovat 'przepychać': *a von tam kouka i pš'estrčkuje ti Her'odi* 96 [SSJČ tylko: přestrčiti].

přestřylenej, -a, -i 'o kłosie bez ziarna: mający nie zawiązane ziarnka': *pšeščiuenej kuas* [SSJČ přestřeliti].

přestuďenej, -a, -i 'przeziębiony': *je troχu pšestuďenej* 517 [SSJČ w innym znaczeniu].

přestuďeńi, -i 'przeziębienie': *pšestuďeńi* [SSJČ brak].

přesušit 'przesuszyć': *seno se pšesuši* [přesušiti].

přesvjetleńi, -i 'prześwietlenie': *dau m'i sk'erovańi n pšesvjetueńi* 679 [přesvětliti; (*do pšešf'etleńa* 66)].

přešit 'przeszyć': *bes puašť to tu pšešiuo* 75 [přešíti].

přešlapovat 'deptać na przemian': *podnuškama se pš'ešuapovauo ti brda* 205 [přešlapovati].

přešlej, -a, -li 'o roku: miniony, ubiegły': *pšešuej rok* [přešlý].

přešlo adv. 'więcej niż, przeszło': *Mam dicki pšešuo hektar* 620, *To sem ho uetos pšyves, teš pšešuo štiricet kouu* 34 [SSJČ brak].

přešťipnout 'szczypnięciem rozdzielić': *Jak se v'itahne zrnko s kuaska, a se ho n'a pauci pšešťipne* 231 [přeštípnouti].

přeťe 'przecież': *Pšeťe ja to n'e v'im* 104, *Pšeťe cera se žeńiua, pšeťe tšy dńi svarba biua* 103, *česki sme se pšeťe n'e učili* 109, *pšeťe hoχ je 'u mje* 68 [SSJČ tylko: přece, přeci].

přeťirat 'przecierać': *A potom se pš'eťira pšez drušuak* 511 [přetírati].

přeťišťeńi, -i 'przeczyszczenie': *psina je na pšeťišťeńi* [SSJČ: přečistiti].

přetvořovat 'przetwarzać': *i voni si to berou pš'etvožujou n'a met* 267 [přetvořovati].

převadnout 'przewiędnąć': *seno jak pš'evadne, zas se pš'ehrabuje* 261 [SSJČ: brak pře-].

převařyt 'przegotować': *vocet i cuker se pševažy* 513 [převařiti].

převazovat 'przewiązywać': *ńitma pševazuje se pasma* [převazovati].

převažet 'przewozić': *autobus pševaži ľiďi*; *teťki budou pš'evaženi tam* 'przesiedlani' 414 [převážeti].

převažńe adv. 'przeważnie': *A pš'evažńe to se seje s'auaderu ďo žita* 618 [převažně].

převist 'o ścianie: przeprowadzić, pobudować': *ńegdo χťeu pšev'ist takou sťenu pr'osedńi* 196 [převésti].

převezt 'przewieźć': *pševis ńegde* [převézti].

přev'ijeńi, -i 'przewijanie': *plina do pšev'ijeńi ďecka* [SSJČ tylko: převíjeti].

převizt 'przewieźć': *pševezeme seno domu*; *a potom pševjezli materjaui* 25 [převézti].

převozit 'przewozić': *mliko pševozi se v bańce* [SSJČ: převozit nář.].

převozńik, -a 'przewoźnik': *pševozńik pševoži ľiďi* [převozník].

převožeńi, -i 'przewożenie': *skšińe ďo pševožeńi buueu* [SSJČ tylko: převoziti].

převracat' 'przewracać': *tša biuo pševr'acat'* 7 [převraceti].

převraťit 'przewrócić': *Ten koj šeu asi z'e dva k'ilometri jak ten vus pš'evraťiu* 46, *dževo pševraťiuo se*; *kožiχ se pš'evraťi na druhou stranu* 93, *voda pš'evraťiua* 115 [převrátiti].

přez 'przez': *uauka pšez vodu*; *viskočiu pšes ten voheń* 52 [přes].

přeznačit 'przeznaczyć, wskazać': *lekaš pšeznači leki; i̯ag doχtor pšeznačiu̯ u̯eki* 672 [SSJČ w innym znaczeniu].

přezročystej, -a, -i 'przezroczysty': (olej) *žepakovei̯ i̯e v'icei̯ pšezroč'ystei̯ takei̯* 268 [SSJČ tylko: průzračný; (*pšezročysty* 1G)].

přy 'przy': *Potom sem biu̯ pš'y kuχńi* 81; *pšy kose*; *No a pšy šu̯apanim torfi̯e* 113 [při].

přyb'ijet 'przybijać': *to se pšyb'ii̯i zelufki* [přibíjeti].

přyb'irat 'przybierać': *pšyb'ira može* [přibírati].

přyb'it 'przybić': *pš'ybiti na to* 123 [přibíti].

přybrańit 'przybronować': *i̯ag z'eseče žito, to p'odvože, pšybrańi* 247 [SSJČ brak].

přybranovat 'przybronować': *pšybranui̯e se* [SSJČ brak].

přybrańovat 'zabronować': *se nei̯džyu̯ pšybrańui̯e, potom se z'asei̯e žito* 231.

přybrat 'przystroić': *pšybrat košiček* [přibrati].

na přyč adv. 'na poprzek': (w łóżku) *se pr̥kna ku̯ade zaz n'a pšyč* 167; *n'a pšyč vu̯ačime* 231 [*příč 'napříč'].

přyčka, -i 'deska, w której tkwi żarnówka': *pšyčka* [příčka].

přydat se 'przydać się, być potrzebnym': *To se fšecko pšyda, ne?* [přidat].

přyďełanej, -a, -i 'przyczepiony': *ten vi̯enečeg mi̯eu̯a tak pš'yďeu̯anei̯* 288 [přidělati].

přyďełavat 'dorabiać': *pšťeli i̯en pšyďeu̯avai̯ ti hr̥ńički* 438 [přidělávati].

přydr̥žet 'przytrzymać': *v'opraťema pš'yd^er̥žim* 58, *pš'ydr̥žim* 48, *pš'ydr̥žeu̯* 56, *pšyd^er̥žeu̯* 46 [přidržeti].

přyhazovat 'przyrzucać': *potom u̯'opatou̯ pš'yhazovali ten hnui̯* 224.

přyhližet se 'przyglądać się': *pšyhližet se*; *pšyhližim se*; *pšyhližeu̯ se* [přihlížeti].

přyhłasit se 'zgłosić się': *i̯a sem mi̯eu̯a pš'yhu̯asit tam* 540 [přihlásiti se].

přyhrozit 'pogrozić': *A i̯ak n'edobri, to metu̯ou̯ pš'yhroziu̯* 94 [SSJČ brak].

přyχazet 'przychodzić': *A von pšyχazi a p'ov'ida* 86, *Pš'yχazei̯ na tu svarbu no ^ii hosťei̯ se* 281, *žencka pšyχazeu̯a doi̯it* 535, *pšyχazeu̯ k'e mńe* 585 [přicházeti].

přyχistat 'przygotować': *A đevo to mi sme pš'yχistau̯^ii* 292 [přichystati].

přyjat 'przyjąć': *či bi ne pšyi̯ali f'araže* 610 [SSJČ: přijmouti, nář. přijati].

přyjaťi, -i 'pierwsza komunia': *ďeťi dou̯ do pšyi̯aťi*; *Ti ku̯uci voba bili 'u pšyi̯aťi* 588 [SSJČ brak: (*pšii̯ańče* 5)].

přyjet 'przyjechać': *v'od mu̯adei̯ pšyi̯ede* 101, *vona pšyi̯ede n'a patu* 5, *i̯ak pšyi̯edou̯ s kosteu̯a*; *Au̯e pšyi̯eu̯ sem domu* 77, *A potom brater tam pšyi̯eu̯ mui̯* 49, *N'evečežali to zas s T'aboru pšyi̯eli* 1 [přijeti].

přyjižďet 'przyjeżdżać': *Pš'yi̯ižďi takei̯ kombai̯n* 421, *dicki pšyi̯ižďei̯* 3. pl.; *pšyi̯ižďeu̯a ďo kosteu̯a* 287 [přijížděti].

přyjmnout 'przyjąć': *n'e χťeu̯a pšyi̯mnou̯t* 426, *a to kobiu̯a ańiruž ho n'e χťeu̯a pšyi̯mnou̯t* 425 [SSJČ tylko: přijmouti].

přyjmo 'prosto': *pšii̯mo do Loďe* [SSJČ tylko: přímo].

přyjmovat 'przyjmować': *i̯en budeš pš'yi̯movat v mu̯ei̯ńe i v'idavat* 78 [SSJČ tylko: přijmouti].

přyjst 'prząść': *U̯en pšy^ist* 19, *potom česat a ďopr̥va pšy^ist* 21, *i̯a taki um'im pšyi̯st troχu* 19, *a zgr'empu̯ui̯ou̯ tou̯ veu̯nu, no a zas tšeba pšyi̯st* 18, *n'e pšedu* 19, *se pšede* 53, 19, *pšedu̯a, pšedli* 100 [přísti].

přyjt 'przyjść': *mai̯ pšyi̯t n'a svarbu* 281, *to i̯a druhei̯ krat pšydu pr'o tebe* 94, *krava začem tam zai̯de, zač zas tu pšyde, to zaz i̯e hu̯'adova* 15, *No a k'ou̯eda pšyde* 90; *moi̯e žencka pšyde zdrava* 137; *tam ďecka pšydou̯* 111; *no pšydou̯ ľiďi* 72; *Proč taks br̥zo pšyšeu̯* 69; *au̯e druhei̯ pšyšeu̯ a p'oi̯eda* 74, *Pšyšeu̯ sem z voi̯ska* 74; *i̯ak ta r'očńice pšyšu̯a* 53; *skuť vońi pšyšli* 1 [přijít].

přykład, -u 'przykład': *vemu i̯ešťe pšyku̯at* 155; *n'a pšyku̯at* 231 [příklad, -u].

přykładat 'przykładać, dokładać': *pšiku̯ada se lińii̯ku*; *Pš'yku̯ada se. Pšyu̯oži đeva abo torfu* 117, *pšyku̯ada se pšy tim popeu̯e tei̯ma 'ou̯hu̯ema* 14 [přikládati].

přykrejt 'przykryć': *pšykrei̯u* 1. sg. fut.; *a potom se ho su̯amou̯ pš'ykrei̯e* 12 [přikrýti].

přykrejvat 'przykrywać': *kopce se pš'ykrei̯va* 496; *to zas pšykrei̯vame druhei̯ krat su̯amou̯* 12 [přikrývati].

přykroucenej, -a, -i 'przykręcony': *Nasat to i̯e na tei̯ ž^eeu̯eznei̯ n'apravi̯e pš'ykrou̯cenei̯* 156 [přikroucen].

přykrucovat 'przykręcać': *parńik pšikrucui̯e se, ať para n'e uχoďi, co se pš'ykrucovau̯o* 177 [přikrucovati].

přylipka, -i 'pierwsza kromka, odkrojona od wierzchu bochenka': *pšilipka* [SSJČ brak; (*pšyľipka* 84)].

přylitnout 'przylecieć': *ceri pes často pšilitne nas vodvi̯eďit*; *No, pš'ylitli k nam, tu fšeχno p'ovohliželi* 455 [SSJČ přiletěti].

přyłep'it 'przylepić': *pšyuepei numer* 3. pl. fut. 98 [přilepiti].
přyłepovat 'przylepiać': (koszula płócienna:) *to se n'e pšyuepuie i neíňi tag horko* 23 [přilepovati].
přyłožit 'przyłożyć': *Pšyuoži đževa abo torfu* 117, *pšyuoži tičku* 31 [přiložiti].
přymačknout 'przycisnąć': *to se pšimačkne, spadne i zaz na taki vali se to sχrabe* 632 [pšimáčknouti].
přymačkovat 'przyciskać': *potom se pš'ymačkuie n'a takei prasce* 122 [SSJČ: přimačkovati v. přimačkávati].
přymocovanej, -a, -i 'przymocowany': *štylvaha to vona iuž biua pš'ymocovana* 159 [SSJČ brak; (*pšymocovane pudeuko* 12J)].
přym'iχat 'domieszać': *Iag biuo mauo, to tša iim biuo zerňi pšym''iχat* 41, *to mu se iešťe bi do toho pšym'iχauo* 317 [přimíchati].
přym'iχovat 'przymieszać': *tak se iešť pš'ym'iχuie* 318 [přimíchávati].
přymrazek, -zku 'przymrozek': *pšymrazek*; *pšymraski* nom. pl. 143 [přímrazek, -zku].
přynašet 'przynosić': *listonoš pšinaši listi* [přinášeti].
přynest 'przynieść': *k'ouourateк pš'ynese a pšede* 19, *Šeu, setku pšynes, dau i dobra* 85, *to se f koš'iku pš'ynesuo* 41, *mi to prase sme pšynesli* 446 [přinésti].
přyp'inat 'przypinać': *p'otp'inka, co se pš'ip'ina ďo χomouta* [připínati].
přypnout 'przypiąć': *kukartku mu tu pš'ypaua potom ta muada* 289 [připnouti].
přypravenej, -a, -i 'przygotowany': *poue pšypraveni p'ot seťi* [připraviti].
přypuknout 'przybić grzebieniem tkackim': *pšypukuo se* 551 [SSJČ brak].
přypusťit 'przypuścić cielę do krowy': *Bo krava iak se v'oteli, to se bere i potom teue ďo ňi pšypusťi* 426 [připustiti].
přyružovej, -a, -i 'zaróżowiony, nieco różowy': *zaže — nebe ie troχu pširužovi, skoro červeni* [SSJČ brak].
přyřad, -u 'przyrząd': *Fšecki pšyžadi* 208 [SSJČ brak; (*pšyžody* nom. pl. 63)].
přyřat 'przygrzać': *pšyžat* inf.; *pš'yžaua* 3. sg. f. praet. [přihřáti].
přyřec 'przyrzec': *faraš nam pšyžek, že pšyiede* 609 [přiřici].
přyřond, -u 'przyrząd': *pšyžont ceuei koňoi se n'aueži* 315 [SSJČ brak; (*pšyžody* nom. pl. 63)]. Por. **přyřad**.
přystawka, -i 'dobudówka niska przy stodole, kryta jednospadowym dachem, w której trzymało się plewy czy zgrabki': *pš'ystauka* 252 [SSJČ: přístavka, -y 'přístavek'; (*pšystofka* 20J)].
přysťehovat se 'osiedlić się, przyjechać': *Tak voňi se sťarali, žebi se tu mohli pš'ysťehovat* 138, *No i pš'ysťehovali se tadi* 138 [přistěhovati se].
přystup, -u 'dostęp': *A ie potom k tomu pšystup, bo pšťeu neiňi* 436 [přístup, -u].
přyšit 'przyszyć': *Mi žykame uati ňeaki tša pšyšit* 126, *k'aždimu uatu pš'yšiiou* 96 [přišíti].
přyšivat 'przyszywać': *pšyšiva se iehuou* 127 [přišívati].
přyšli, -i, -i 'przyszły, następny': *na pšyšli rok to zas se ¹inni seie* 617 [SSJČ w innym znaczeniu: 'takový, kt. přišel'; (*na pšyšuy rok* 10M)].
přyšva, -i 'przyszwa': *iagbi dau pšyšvi na to, to bi iešťe moχ χoďit* 131 [SSJČ brak; (*pšyšfa* 72D)].
přytłačit 'przycisnąć': *to se pš'ytuači to to spadne* 632; *uen se pš'ytuačiuo, žebi von se z'amočiu* 203 [přitlačiti].
přytomnej, -a, -i 'przytomny': *vomdueu čuoviek, neiňi pšitomnej* [SSJČ w innym znaczeniu; (*pšytumny* 15)].
přyvalit 'przywalić': *a ten puameň iak to pš'yvaliu, tak sp'aliuo se to fšeχno* 50 [přivaliti].
přyvazat 'przywiązać': *pš'yuoži tičku i pš'yvaže ii v'itkou nebo dratem* 32 [přivázati].
přyvazovat 'przywiązywać': *pšyvazuie se ďo χomouta, pš'yvazovauo se* 164 [přivazovati].
přyvažit 'przywozić': *iag usχne, to se n'a vus kuade i pš'yvaži se* 35; *pš'yvažeu* 656, *a stromek to pš'yvažime z uesa* 43, *pšyvaži se* 494, *pšyvažei ho k tei muadei* 282 [SSJČ tylko: převážeti].
přyviknout 'przywyknąć': *Ia biχ se n'e umieua pš'yviknout bez žanneiχ kvietu* 556 [přivyknouti].
přyvest 'przyprowadzić': *žybie sem pšyvet tei k'obiue* 425; *pš'yvede se* 16 [přivesti].
přyvezt 'przywieźć': *čša biuo ho pšyvist* 284, *to si ho pšyveze* 59, *a si toho trauska pšyveze* 33, *pš'yvezou h'ospodaže žita* 69, *To sem ho pšyves* 34, *pš'yvezeme* 47 [přivézti].
přyvorovat 'przyorywać': *pš'yvorui'eme 'oborňik, hnui* 162 [přiorávati].
psat 'pisać': *No učit se 'učiuo, psat se psauo* 109; *kredou p'iše se; to fšeχno biuo psani* 470 [psáti].

psańi -i 'pisanie': *psańi* [psaní, -í].
psi, -i, -i 'psi': *psi bou̯da* [psí].
psina, -i 'kruszyna pospolita, Frangula': *psina i̯e na pšetišťeńi* [SSJČ brak].
psota, -i 'słota, zła pogoda': *sou̯ psoti, čili dešťe, abo zimi* 433 [SSJČ: psota, -y 'slota'; (*psota* 84)].
psotńe adv. 'deszczowo, słotnie': *psotńe i̯e, bu̯ato* 142 [SSJČ: psotně].
psut 'psuć, niszczyć': (dziki:) *Voni to psui̯ou̯, vei̯dou̯ n'a pou̯e, zrei̯ou̯* 146 [SSJČ brak; (*psuć* 16S)].
psut se 'psuć się': *pu̯es i̯e n'a vr̥χu, i̯ak se marmolada psui̯e* [SSJČ brak].
pščeła, -li 'pszczoła, Apis mellifica': *a ta pšč́eu̯a i̯už ˈum'ira potom* 268, *pšč́eu̯až hodui̯e pšč́eli* [SSJČ tylko: včela, -y; (*pscou̯a* 93C)]. Por. **pšťeła**.
pščełka, -i 'pszczółka': *pšč́eu̯ki* nom. pl. [SSJČ tylko: včelka, včelička, -y; (*pščułka* 88)].
pščełař, -e 'pszczelarz': *pšč́eu̯až hodui̯e pšč́eli* [SSJČ tylko: včelář, -e; (*psceloš* 87S)]. Por. **pšťelař**.
pšeńice, -e 'pszenica': *pš'eńice; vi̯ence z'e žita, s pš'eńice, z vou̯sa* 97, *Pšeńici i̯arńi mau̯o seu̯i dau̯no* 302, *koščeva f pšeńici biu̯a dicki* [pšenice, -e].
pšeńičisko, -a 'pole po skoszonej pszenicy, ściernisko pszeniczne': *pšeńičisko* 322 [SSJČ tylko: *pšeničniště, -ě; (*psyńicysko* 83L)].
pšeńičńi, -i, -i 'pszeniczny': *pšeńičńi su̯ama* [pšeničný].
pšeničnej, -a, -i 'pszeniczny': *pšeńična mou̯ka* 16, *potom se da mou̯ki pšeńičnei̯ nebo žitnei̯* 524 [pšeničný].
pšťelař, -e 'pszczelarz': *No pšťeli pšťelaž dava* 438, *to se kou̯p'i v'ot pšťelažu* 436 [SSJČ včelář, -e; (*pščeloš* 28D)].
pšťeła, -li 'pszczoła, Apis mellifica': *Bo pšťeu̯a to de asi štiri k'iu̯ometri* 269, *Mam i pšťeli* 431, *mnoho pšťeu̯* [SSJČ tylko: včela, -y; (*pscou̯a* 93C)]. Por. **pščeła**.
pšťełař, -e pszczelarz': *i̯ag nei̯ńi teho žepaku, to pšťeu̯až i̯e v'ivaži naved ďo u̯esu* 269 [SSJČ: včelář, -e]. Por. **pščełař**, **pšťelař**.
ptači, -i, -i 'ptasi': *mi̯eu̯a guz i̯ak ptači v'ai̯ičko* [ptačí].
ptak, -a 'ptak': *i̯ak ptak v'iskočiu̯, a ten koi̯ i̯ak šeu̯, to šeu̯* 45, *u̯eťei̯ ptaki* 43, *v'iďeu̯ sem pi̯ekni ptaki* 43, *v'ot ptaku* 44 [pták, -a].
ptat se 'pytać się': *se pta* 98, *se ptau̯o doma* 94, *se ptate* 195, *tak se ptei̯ite i̯ak ne v'ite* 261, *se ptau̯o* 28 [ptáti se].
puda, -i: **1)** 'gleba': *se sei̯e ďo pudi* 549; *s'au̯adera to vona pudu zmocńi* 618, *brańiki pudu rozhazui̯ou*; *i̯už i̯e hotova puda, i̯už zem i̯e v'ipravena* 216; *pᵘuda p'ou̯esńi* 'po wykarczowanym lesie': [puda, -y]; **2)** 'strych': *s'emeno se ďavau̯o n'a horu, n'a pudu* 20; *A n'a pudu, n'a horu nosim* 627; *po puďe* [půda, -y].
pudełko, -a 'pudełko': *pudeu̯ko* [SSJČ brak; (*pudeu̯ko* 15L)].
pudło, -a 'skrzynia sań, w której się siedzi': *pudu̯o*; *pudu̯a* gen. sg.; *sanki s pudu̯em*; *seďi se f pudu̯e* [SSJČ brak; (*pudło* 15)].
puχejř, -u 'pęcherz': *puχei̯š*; *p'uχei̯žu* gen. sg. [puchýř, -e].
puχnout 'puchnąć': *puχnu* 1. sg. praes. [puchnouti].
pujčit 'pożyczyć': *pui̯čiu̯ sem i̯i p'eńize* 101 [půjčiti].
pujčovat 'pożyczać': *to se p'ui̯čui̯e tou̯ grabi̯'orku* 37; *tu biu̯ šilńik v'e u̯si, von ho puⁱčovau̯* 301 [půjčovati].
pukat: **1)** 'pękać': *sprav'it hlinu, abi biu̯a tu̯usta, abi n'e pukau̯a; boti se maže šfaksem, žebi n'e pukali* [pukati]; **2)** 'pukać, uderzać': *v buben paličkou̯ pukai̯; vus puka* 'terkocze' [SSJČ brak w tym znaczeniu; (*pukać* 16S)].
puknout 'pęknąć': *pei̯χau̯ka i̯ak pukne to kou̯ži; i̯ednou̯ m'i ta butu̯e puku̯a* 516 [puknouti].
pulička, -i 'policzek': *puľička*; *puľički* gen. sg. [SSJČ tylko: políček, -čka 'úder po tváři'; (*puľicka, puľicki* 83L)].
puličko, -a 'policzek': *puličko* [SSJČ políček, -čka; (*poľickᵘo* 63G)].
puls, -u 'puls': *puls*; *pulsu* gen. sg. [puls, -u].
puł nieodm. 'pół': *puu̯ dne* 53, *puu̯ metra* 24, *puu̯ mi̯esice*; *puu̯ do štvr̥tei̯* 84 [půl].
pułbark, -u 'łącząca dwie brony beleczka z hakiem, na który zakłada się orczyk, czy wagę z orczykami': *puu̯bark, puu̯barku* gen. sg., *barčik i puu̯bark na i̯edniho końe* 158 [SSJČ brak; (*pubark* 100)].
pułbot, -u 'bucik bez cholewki z przodu sznurowany': *puu̯boti sou̯ šnurovani* [SSJČ brak; (*pułbuty* nom. pl. 15)].
pułdruha 'półtora': *asi tak širokei̯ s puu̯druha, z dva metri* 12, *χoďiu̯a možno s p'uu̯druhiho roku ďo školi* 642 [půl druha].
pułdruhej, -a, -i 'półtora': *peče se p'uu̯druhei̯ h'oďini* 16, 546 [půl druha].
pułχnej, -a, -i 'pulchny': *černa zem, puu̯χna* [SSJČ brak; (*pulχne* nom. sg. n. 83B)].
pułka, -i 'półka': *na puu̯ce stavi̯eu̯o se hr̥nki; ve šrańkaχ sou̯ puu̯ki na pradu̯o* [SSJČ brak; (*puu̯ka* 87S)].
pułkitłe, -e 'spódnica': *vot puu̯ i̯e puu̯kitu̯e* [SSJČ brak].
pułnej, -a, -i 'pełny': *i̯ak se nav'i̯ieu̯o puu̯nou̯ špu̯uku* 206; *puu̯na ďiška*

545; *puu̯nei̯* ‖ *pů̯u̯nei̯* ‖ *pẙu̯nei̯*; *puu̯na* nom. sg. f. [plný]. Por. **pełnej**, **połnej**, **pułnej**, **pyłnej**.

pułno adv. 'pełno': *sme mi̯eli puu̯no ľiďi f tim meškańi* 476; *tam se naku̯ade puu̯no* 438; *sme mi̯eli p^{u}u̯no f tei̯χ sku̯epaχ* 636, *puu̯no* 670 [plno]. Por. **pułnej**.

pułnoc, -i 'północ': *Tu, f tu stranu pot puu̯noc* 213, *vot puu̯noci v'itr dme, hvi̯ezda sv'iťi nˈa puu̯noci* [půlnoc, -i].

pułnocek, -cka 'środek nocy': *puu̯nocek*; *o puu̯nocku straši, χoďei̯ duχi* [SSJČ tylko: půlnoc; (*puu̯nocek* 83B)].

pułośek, -śka 'próg wozu, belka leżąca na osi, pod nasadem': *No nasadi sou̯ i i̯e ten puu̯^{u}ośek takei̯* 157; *nasat ten i̯e puu̯^{u}ośek* 157; *puu̯vośek* [SSJČ brak; (*pu^{u}ośek* 84)].

pułošek, -ška 'belka leżąca na osi wozu, pod nasadem': *bili nasadi, co ti ku̯ańice se vďou̯... bavau̯o do ńiχ, no i̯ bili pu^{u}u̯oški̯* 210 [SSJČ brak; (*pu^{u}ośek* 84)]. Por. **pułośek**.

pułover, -u 'pulower': *puu̯over* [SSJČ brak; (*puloverek* 16S)].

pułśirotka, -i 'półsierota': *puu̯śirotka* [SSJČ brak; (*puu̯śirota* 93C)].

pułvispa, -i 'półwysep': *puu̯vispa — z i̯ednei strani i̯e zem* [SSJČ brak; (*puu̯vyspa* 15L)].

pumerančovej, -a, -i 'pomarańczowy': *pumerančova barva* [pomerančový].

pum'idor, -a 'pomidor, Solanum lycopersicum': *Von nˈe rat pum'idori* 457 [SSJČ brak; (*pumidory* 93)].

pum'idorovej, -a, -i 'pomidorowy': *pˈum'idorova zupa* 457 [SSJČ brak; (*pumidorovo zupa* 90P)].

pumpa, -i 'pompa': *pumpa se musi hei̯bat f tu i ve ftu* 510; *pumpi* gen. sg. [pumpa; (*pumpa* 90P)].

pumpovat 'pompować': *stahne vodu, bo budou̯ pˈumpovat* 429, *pumpui̯e se rukou̯ i voda u̯eťi* [pumpovati].

punček, -čka 'pączek': *punček*; *punčka* gen. sg.; *nˈa vostatki se peče punčki* [SSJČ brak; (*poncek* 72D)].

punčoχa, -i 'pończocha': *punčoχa*; *punčoχi zaku̯ada se nˈa nohi*; *nˈa pončoχi to se pšede* 19, *do punčoχ* 460 [punčocha, -y; (*puncoχy* 13S)].

puńčoχa, -i 'pończocha': *nˈa puńčoše či nˈa kau̯hotei̯χ* 126; *pˈuńčoχi* nom. pl. 265 [punčocha, -y; (*puńcoχy* nom. pl. 93)].

puřyto, -a 'pośladek': *pužẙto* [SSJČ brak; (*pužyty* nom. pl. 83L)].

pusorek, -rka 'lekka uprząż na konia z pasów': *pusorek to i̯en i̯e z žˈemena* 159 [SSJČ brak; (*pusorek* 15T)].

pustak, -a 'blok lub cegła z otworami w środku': *teťka to zas mnoho ď^{e}ali ti pustaki ˈu nas cˈimentovi* 201 [SSJČ brak; (*do pustakuf potšebny i̯est cyment* 16S)].

pusťit 'puścić': *χtos takeho stˈareho muu̯a ma to pusťi* 46, *a sem końi ńigdi nˈe pusťiu̯* 46, *a ľiďi pusťei̯ końe* 45 [pustiti].

pušor, -u 'uprząż na konia': *pušor* [SSJČ brak: (*pušor* 72D)].

putovat 'wędrować, włóczyć się': *pou̯udńice putui̯e, χoďi* [putovati].

pyłek, -łku 'pyłek': *kvete žito, taki ma teńou̯ńenki kitički, ma pyu̯ek*; *pšče̯u̯a zb'ira pyu̯ek* [SSJČ brak; (*pscou̯y pyu̯eg zbyrai̯om* 104)].

pyłnej, -a, -i 'pełny': *a i̯ak i̯uš vuz i̯e pyu̯nei̯* 12; *zr̥nko pyu̯ni* 237; *pyu̯nei̯* 39 [plný]. Por. **pełnej, połnej, pułnej, pyłnej**.

pyłńe, -e 'pełnia': *pyu̯ńe* [SSJČ tylko: uplněk, -ńku; (*peu̯ńo* 84)]. Por. **pełńa**.

pympkovi, -iho 'przyjęcie po dożynkach': *A no to i̯e pympkovi tag zvani*; *tag zvani pympkovi i̯e* 248 [SSJČ brak; (*pympkove* 78)].

R

rabčik, -a 'kłusownik': *ďo u̯esa rapčik* 147; *to fšeχno rˈapčiki vˈistšeu̯eli* 147; *i̯agbi sχ^{i}ťili takiho rapčika* 148, *^{h}rapčiki i̯iχ fšeχni vˈitu̯ou̯kli* 147; *tiχ rˈapčiku̯u̯ nˈaď^{e}au̯o se* 147 [rabčík 'pytlák, -a'].

rad, -a, -o 'chętny, zadowolony': *sem rat*; *von i̯e rat*; *vońi ho nˈe mai̯ raďi* 66, *rad mu̯uv'i prau̯du*; *bu̯uvi radi sχńii̯ou̯* 260; *Moʒ raďi bili s teho* 153, *rakos po torfov'iskaχ rad roste*; *i̯a rada zupu* 519 [rád].

rada, -i 'rada': *Sin sam nˈe da radi* 5 [rada, -y].

raďit 'radzić': *raďit ńeco ńekomu* [raditi].

radlice, -e 'radlica, lemiesz w pługu': *rˈadlice de po spoďe i žeže*; *rˈadlice do pu̯uha* 12, 160, *rˈadlice* 159 [radlice, -e; (*radľica* 73)].

radost, -ťi 'radość': *radost*; *z rˈadosťi* [radost, -i].

radši adv. 'chętniej, właściwie': *Pām ne, rači svi* 78; *rači sem mi̯eu̯ žyc* 213 [raději, radši 'chętniej':].

raχovat 'rachować, przypuszczać': *to i̯uš sme si to ńegdi rˈaχovali* 239; *to i̯uš rˈaχui̯u, že du̯ou̯ho nˈe bude ču̯ovi̯ek živei̯* 429 [SSJČ brak].

rafka, -i 'siatka w młynku do wiania zboża': *to žito vot spodu ma takou̯ rafku* 236 [SSJČ brak w tym znaczeniu; (*rafka* 93)].

rajfa, -i 'obręcz na kole': *to nˈa v^{e}rχ to rai̯fa* 27; *rai̯fa i̯e na to ftˈahnuta* 161, *na ti ʒvona dai̯e rai̯fu* 209 [ráf, rajf; (*rai̯fa* 84)].

rajka, -i 'redlina, wyznaczony rząd do sadzenia kartofli': *zn'ačńikem ďeu̯ame ti rai̯ki* 255 [SSJČ brak; (*rai̯ka* 83L)].

rajtuzki, -u 'rajtuzki': *A potom i̯ag i̯už i̯e vi̯eči, to v špi̯oški a taki r'ai̯tuski* (ubiera się) 464 [SSJČ brak].

rak, -a **1)** 'rak': *rak ma klepeta* [rak, -a]; **2)** 'rak — choroba': *rak, raka* [SSJČ tylko: rakovina, -y; (*rak* 83L)].

rakař, -e 'rakarz': *rakaš čisťi kuže, k ńemu vodvaži se padlinu*; *rakaže* gen. sg. [rakař, -e; (*rakoš* 93C)].

rakos, -u 'tatarak': *rakos ď'ivokei̯ po torfov'iskaχ rad roste, ma baški*; *rakosu* gen. sg.; *'ub'irai̯ r'akosem, abi biu̯ zapaχ* 491; *No^u Zeu̯eni Svatki! 'Ustroi̯i r'akosama vokno* 90 [rákos, -u].

rakov'ina, -i 'rak': *i̯ag ma bei̯d r'akov'ina* 678.

rama, -i 'rama': **1)** 'rama okienna': *v ramaχ popšički*; **2)** 'podstawa kołowrotka': *kou̯ko stoi̯i n'a rami̯e*; **3)** 'rama do firanek': *firańki vi̯eši se n'a rami̯e*; **4)** 'najwyższa belka w ścianie przez całą długość budynku': *rami, a n'a rami se dava trami* 90 [rám, -u].

ramenko, -a 'listwa na ramieniu koszuli': *ramenko — kou̯sek tovaru n'a ramenaχ* [(*rańuŋko* 28)].

rameno, -a 'ramię': *r'ameno*; *r'amena* gen. sg.; *se zaku̯ada n'a ramena*; *na ramenaχ* [rameno, -a].

ram'inko, -a 'ramiączko': *ram'inko — vi̯ešak na šati* [ramínko, -a].

ramka, -i 'ramka obrazu': *ramka*; *vobras i̯e vopravenei̯ v ramku*; *ramki se ďo toho r'amou̯ce fstav'i* 432 [SSJČ tylko: rámek, -mku; (*ramka* 10M)].

ramovec, -wce 'ul': *Na pšťeli to sou̯ taki r'amou̯ce, to tag vihliži i̯agbi kufer* 431; *do teho ou̯u̯e, do teho ramou̯ce* 272; *ramoveʒ i̯e, a p'o pou̯sku r'amovi̯ec* 266 [SSJČ brak].

rampouχ, -u 'sopel lodu': *r'ampou̯χi z u̯edu* 144 [rampouch, -u].

rana, -i 'rana': *i̯ak i̯e veu̯ka rana*; *i̯odinou̯ fkou̯o rani se maže* [rána, -y].

ranńi, -i, -i 'poranny': *ranńi zaže pšed viχodem slunce* [ranní].

rano adv. 'rano': *rano se i̯i sńidańi*; *šeu̯ rano kravu popast* 69; *rano sem fstau̯, bɽzi rano^u̯š* 144; *no a ranoz zaz tšeba rozhoďit to seno* 4 [ráno].

rano, -a 'pora dnia po wschodzie słońca': *rano*; *do rana* [ráno, -a].

rant, -u 'rondo kapelusza': *rant*; *rantu* gen. sg. [SSJČ brak: (*rando* 73)].

rapeć, -pće 'racica krowy': *rapeć*; *krava ma u nohou̯χ rapče* [SSJČ brak; (*rapće krovy* 88)].

rasa, -i 'rasa': *sou̯ ružni rasi psu* [rasa, -y].

rašpłe, -e 'rodzaj pilnika do obróbki drewna, kopyt': *rašpu̯ei̯ p''iu̯u̯i̯e k'opito* [rašple, -e; (*rašplo* 90P].

raubčik, -a 'kłusownik': *rau̯pčik p'ou̯u̯i̯e bez zezvou̯eńi* [SSJČ tylko: rabčík 'pytlák']. Por. **rabčik**.

raz 'raz, prędko': *a i̯uš se to zahrabe ras, ras hr'abi̯ema* 37, *to se raz dv'a zau̯'ože* 38 [ráz].

razovej, -a, -i 'razowy': *razovei̯ χu̯eba* [SSJČ brak; (*razovy* 83B)].

rdest, -u 'rdest, Polygonum': *rdest hoškei̯* [rdesno, -a; (*rdyst* 93C)].

rebarbur, -u 'rabarbar': *rebarbur*; *z rebarburu važý se kompot* [rebarbora, -y; (*rabarbar* 83L)].

recepta, -i 'recepta': *recepta* [SSJČ: recept, -u m.; (*recypta* 93C)].

redło, -a 'obsypnik; narzędzie do obsypywania dolnych części roślin okopowych': *opylač to i̯e f postaći takei̯ i̯ag redu̯o i to se i̯e vop'yli* 613 [SSJČ w innym znaczeniu; (*redu̯o* 84)].

regovat 'regulować': *se regui̯e* [regulovati].

regulovat 'regulować': *ručka co se regului̯e do z'apou̯šťeńi hlibž abo mi̯eu̯č* 220 [regulovati].

regułator, -a 'urządzenie w pługu do regulowania głębokości i szerokości skiby': *gruńʒeu̯ i̯e z'akončenei̯ regu̯u̯atorem* [regulátor, -u; (*regulator* 72D)].

regurator, -a 'urządzenie w pługu do regulowania głębokości i szerokości skiby': *tudi i̯e regurator, co se końe zaku̯ada* 220 [regulátor, -u; (*regurator* 88)].

reχotat 'rechotać': *žaba reχota* [SSJČ brak; (*reχoto* 3. sg. praes. 84)].

rej, -e 'ryj': *prase ma rei̯* [SSJČ brak].

rejent, -a 'notariusz': *p'oi̯edeme g r'ei̯ent'ov'i* 408 [SSJČ brak].

rejgras, -u 'gatunek trawy uprawiany na paszę': *rei̯gras taki i̯ak voves* [SSJČ brak; (*rei̯gras* 88)].

rejt 'ryć': *rei̯t*, *rei̯u* 1. sg. praes.; *prase rei̯e*; *kreti rei̯ou̯ na u̯ou̯ce*; *se ho narei̯vau̯o u̯opatou̯, riu̯o tag, žebi von biu̯ mi̯eχši* 154 [rýti].

rejž, -e 'ryż': *rei̯š*; *nebo krou̯pama se z'asipe, nebo rei̯žem* 457 [rýže, -e].

rejžovej, -a, -i 'ryżowy': *p'odu̯ahu šerui̯e se šťetkou̯ rei̯žovou̯* [rýžový].

rekrut, -a 'poborowy': *rekrut* ‖ *poborovei̯ ma ďit ďo voi̯ska* [rekrut, -a; (*rekrut* 93C)].

religije, -e 'religia': *česki to sme se i̯en učili r'eligi̯i* 109 *χoďiu̯ na religi̯i* 590 [⁺religie, -e].

rem'iza, -i 'remiza strażacka'; *rem'izi̯a i̯e* ‖ *rem'iza* 29 [remíza, -y].

rem'izje, -e 'remiza': *rem'izi̯e i̯e str'ažacka* 97 [remíza -y: (*remizyi̯o* 25P)].

remontovat 'remontować'; *tša biuo kosteu n'a novo r'emontovat* 406 [remontovat].

rendlik, -a 'rondel'; *rendlik* 16; *rendlika* gen. sg.; *peče se v rendliku* [rendlík, -u].

reneta, -i 'gatunek jabłka'; *r'eneti mam* 440 [reneta, -y].

renkłoda, -i 'rengloda'; *reŋkuoda* [renklóda, -y: (*ryŋglody* nom. pl. 104)].

renta, -i 'renta'; *čast juž hospodažu to zdava państvu n'a rentu* 428 [renta, -y].

reperovanej, -a, -i 'naprawiany'; *mnoho domu je i r'eperov'anejχ* 405 [reperovati].

reperovat 'napraviać'; *to tam troχu ńegdi ńeco reperuju* 463: *reperovauo se tam* 401: *mnoho je reperovanejh domu* 405 [reparovati: (*reperacyjum* 20J)].

rešta, -i 'reszta, pozostałość'; *a rešta je čas* 9: *pro sebe neχam reštu* 72 [SSJČ; rešt v. rest. -u: (*rešta* 88)].

rezerv'ista, -i 'rezerwista'; *rezerv'ista skončiu suužbu ve vojsku* [SSJČ brak: (*rezervista* 93C)].

riba, -i 'ryba'; *riba*: *ribi se χita na ud'ici* [ryba, -y].

ribak, -a 'rybak'; *ribak* [rybák, -a].

ribař, -e 'rybak'; *ribaži χitaj ribi* [rybář, -e].

ricina, -i 'rycyna'; *ricina na pšet'ešt'eńi* [ricin, -u: (*rycyna* 93C)].

ričet 'ryczeć': *dobitek tak ričeu* 424, *riči* 425 [ryčeti].

riʒ, -a 'rydz': *ric*; *riʒe* nom. pl. [SSJČ tylko: ryzec, -zce; (*ryc* 83L)].

rifka, -i 'pierścień na piaście koła': *rifki* nom. pl. [SSJČ brak; *ryfka* 72D, *ryfa* 84)].

rigeł, -głe 'belka w ścianie domu drewnianego': *To sou ti suoupi, do teχ suoupu se z'akuada taki rigue* 417 [SSJČ tylko: rýgl, -gle 'paždík u plotu'; (*te rygle f popšek* 90P)].

rigluvka, -i 'stodoła o ścianach z ryglami': *A stodoua no to čšeba 'ud'euat zas takou r'iglufku* 417; *s tej riglufki* 417 [SSJČ brak; (*ryglufka* 15L)].

riχtinka, -i 'rodzaj pojazdu konnego': *To biuej taki ŕiχt'iŋkī. I biuej taki zas košat'ini* 34 [SSJČ brak].

riliz, -u 'porzeczka': *ril'iz je ril'is to juž je dobre* 63 [SSJČ tylko: rybíz, -u].

rima, -i 'katar': *rima* [rýma, -y].

rimař, -e 'rymarz': *rimaž d'eua χomouta*; *rimaže* gen. sg. [SSJČ brak — jest tylko w znaczeniu 'wierszokleta'; (*rymoš* 83B)].

rinek, -nku 'rynek': *rinek*; *na rinku se prodava* [SSJČ: rynk řídč. rynek]. Por. **rynek**.

risor, -u 'resor': *brička na takejχ ris'oraχ* 508 [SSJČ brak; (*rysory* 93C)].

riviz, -u 'porzeczka': *riviz žuutej*; *rivizu* gen. sg. [SSJC: rybíz, -u, nář. ryvíz, revíz].

rmenek, -nku 'rumianek': *potom je...co tag b'iuo kvetou, no jag voni se m'enujou... rumjanek...rmenek, rmeneg je teš* 532, *rmenek se paži na voči*; *rmenku* gen. sg. [SSJČ tylko: rmen, -u].

robota, -i 'robota': *To je ješt'e svej roboti* 23 [SSJČ: robota, -y nář. expr.].

robotńik, -a 'robotnik': *v'e fabrice pracuje robotńik*; *robotńik sezonovej*; *robotńika* gen. sg. [robotník, -a 'dělník].

ročńe adv. 'rocznie': *To sem mu dau sto zuotejχ ročńe* 68 [ročně].

ročnice, -e 'rocznica': *Jak ta r'očńice pšyšua, to juš* 53 [SSJČ: ročnice, -e 'výročí; (*rocńica ślubu* 16S)].

ročnik, -a 'poborowi urodzeni w tym samym roku': *Bo jak ten ročńik braui, to mi sme tu vostaui* 308 [ročník, -u].

rodak, -a 'człowiek pochodzący z tej samej okolicy': *to biu rodag z'euouskej* 285 [rodák, -a].

rodem adv. 'pochodzący z...': *s Tvrdejh rodem* 411 [SSJČ brak].

rod'iče, -u pl. t. 'rodzice': *Koup'ili r'odiče kńišku* 109, *kmotr je i pro rod'iču d'ecka; m'useli p'od'ekovat ti muadi r'od'ičum* 472 [rodiče, -ů].

rod'ina, -i 'rodzina': *rod'ina*; *Neakou svou r'od'inu z'akuadat* 74; *No bo jag z mej rod'ini se gdo žeńi* 102a; *Bo uš sou take rod'iny, že vońi juš jen po pousku muuvjej* 76, *nas je asi šedesat rod'in fšeχ, a džyu biuo fšeh rod'in okouo sto dvacet* 405.

roʒeństwo, -a 'rodzeństwo': *roʒeństwo* [SSJČ brak; (*roʒyjstfo* 93C)].

rogalek, -lka 'rogalik': *rogalek* [SSJČ tylko: rohlík, -u].

rogativka, -i 'czapka mająca cztery rogi': *čepice z rohama — rogatifka* [SSJČ brak; (*rogatyfka* 93C)].

rogatka, -i 'szlaban': *na teih rogatkaχ pšystanu n'a koue* 684 [SSJČ brak].

roh, -u 'róg': *a tak to vešli v roh* 'róg domu' 50; *krava ma rohi*; *boudne tejma r'ohama* 149 [roh, -u].

rohač, -e 'rogacz, tu jeleń': *Pam jak se to ruši za mnou, ti r'ohači* 149 [SSJČ: roháč, -e 'rohaté zvíře'].

rohlik, -a 'rogalik': *rohlik*; *rohliki pečou* 188 [rohlík, -u].

rohuwka, -i 'chustka na głowę o trzech rogach': *rohuuka ma tšy rohi i ščapce* [SSJČ brak; (*rogufka* 93, 93C)].

roj, -e 'rój pszczeli': *ceu̯ei̯ roi̯* 438; *i̯enna matka v'iχazi s roi̯em* 664 [roj, -e].

rojit se 'roić się': *i̯ag vońi se roi̯ei̯, to vońi mai̯ svou̯ muziku* 270; *No i̯ag vońi se roi̯ei̯ to χitame i̯i fku̯'adame...* 266, *roi̯it* 664 [rojiti se].

rojńice, -e 'pojemnik do zbierania pszczół z uciekającego roju': *se i̯ih zb'ira do r'oi̯ńice* 271 [SSJČ brak; (*roi̯ńica* 13S)].

rok, -u 'rok': *Sin mi̯eu̯ tšy u̯eta, a cera rok* 49, *a čoi̯ek p'o vohńi z'a rok, z'a dvi̯e p'oi̯eda* 54, *No to štšyha raz do roku, dvakrad do roku* 262; *v zešlim roce* 153, *f p'adesat šestem roce* 151, *F št'ernastem roce* 3, *v ďevadesat ďevatem roce* 2, *f šesnactem roce* 77; *F šternactem roku* 75, *v štiricet patem roku* 76; *ńegdi dau̯no i̯ag bili mokri roki* 223, *to i̯e kupa roku* 308, *A bo i̯a i̯uš p'amatui̯u tolika roku, gde to i̯e?* 410; *Co i̯a i̯uš sem biu̯ tak asi v dvacet... pov'idam dvouχ, tšeχ rokaχ* 302 [rok, -u].

role, -i 'rola': *u̯'upravovat roli* 500 [role, -e].

rolńik, -a 'rolnik': *sam n'a svim sam svim rolńikem i̯e* 231; *zžešeńi rolńiku* [rolník, -a].

rołka, -i 'pojedyncze kamienie leżące pod przyciesią budynku drewnianego': *rou̯ka s kamenu, s cihli — bez ružńice* [SSJČ brak].

rołńictvo, -a 'rolnictwo': *v'elika škoda pro rou̯ńictvo* 635 [rolnictví, -í].

rołńik, -a 'rolnik': *rou̯ńik* [rolník, -a].

rołvaha, -i 'rolwaga, platforma': *rou̯vaha*; *rou̯vahi* gen. sg.; *na takei̯ r'ou̯vaze se vozi* [SSJČ brak].

ropjet 'ropieć': *ropi̯ei̯ se voči*; *m'igdali ropi̯eli* 22 [SSJČ brak; (*ropei̯um mu u̯ocy* 16S)].

ropuχa, -i 'ropucha, Bufo': *ropuχa* [ropucha, -y].

rosa, -i 'rosa': *Drobna rosa u̯eť'i* 141; *n'a rose* loc. sg. [rosa, -y].

rosχazet se 'rozchodzić się': *potom se rosχazei̯ i̯i p'o svarbi̯e* 283, *rosχazi se vo to* 213 [rozcházeti se].

rosχodńik, -a 'rozchodnik': *rosχodńik* [rozchodník, -u].

rosoł, -u 'rosół': *na rosou̯ sou̯ nudu̯e* [rosol, -u].

rosuł, -ołu 'rosół': *uvažei̯ i̯akou̯ su̯ep'ici n'a rosu̯u̯* 103; *rosu̯u̯* 457 [SSJČ tylko: rosol, -u; (*rosu̯u̯ s kury* 16S)].

roubeńina, -i 'zrąb': *r'ou̯beńina* [SSJČ: roubiti 'stavět z dřevěných tramů na sebe kladených'].

roveček, -čka 'mały rowek w pralce ręcznej': *a tu hu̯e bili taki r'ovečki ńišši* 575 [roveček, -čka].

rover, -a 'rower': *rover*; *špriχi v'od rovera* 460; *tu̯ou̯c se roverem* 22, [SSJČ brak; (*rover* 83B)].

rov'ina, -i 'równina': *rov'ina* [rovina, -y].

rownat 'równać': *rou̯nat* [rovnati].

rownej, -a, -i 'równy': *ať to i̯e rou̯ni* 31, *ať sou̯ p'acinki rou̯ni* 155 [rovný].

rowno adv. 'równo': *rou̯no u̯ožit* [SSJČ: rovně, zast. a nář. rovno].

rownovaha, -i 'równowaga': *ać von ma r'ou̯novahu* 159 [rovnováha, -y].

rozb'it 'rozbić': *I n'arušiu̯a si tu čašku, r'osp'iu̯a* 138 [rozbíti].

rozbourat 'rozburzyć': *zas to fšecko r'ozbou̯rali, zas kosteu̯ r'ostšeskali* 2, *kosteu̯ rozbou̯ranei̯* 406 [rozbourati].

rozbouřet 'rozburzyć': *rozbou̯želi fšeχno* 3; *Ten dum to biu̯ r'ozbou̯ženei̯, kosteu̯ r'ozbou̯ženei̯* 3 [rozbouřiti].

rozbrojica, -i 'część wozu': *bo to i̯e nasat pš'ykrou̯cenei̯ ďo žeu̯eza. Potom i̯e r'ozbroi̯ica taka* 157 [SSJČ brak].

rozcuχanej, -a, -i 'zmierzwiony': *roscuχani vu̯asi* [rozcuchaný].

rozčesat 'rozczesać': *i̯ak se vu̯asi ne rosčeše, to i̯e kau̯tun* [rozčesati].

rozčyna, -i 'rozczyn chlebowy': *N'eχavame taki babatko dicki na tu rosčynu, p'o pou̯sku r'ošč'yna, a p'o česku...* (czeskiego odpowiednika informatorka nie zna, więc powiada do eksploratora: Tak jak wy to mówicie) 117—118 [SSJČ brak; (*rosčyna* 75a)].

rozďelit 'rozdzielić': *rozďeu̯ei̯ pou̯e na menši* [rozděliti].

rozďełat 'rozdzielić, rozłożyć, rozrobić': *cesti sou̯ r'ozďeu̯ani*; *p'otku̯atka r'ozďeu̯ana* 'zrobiona' 159, *tvaroχ se r'ozďeu̯a* 123; *kou̯sek ťesta se rozďeu̯a ta i̯ak ten pekač i̯e* 120 [rozdělati].

rozďełavat 'rozrabiać': *hlinu z i̯ara se r'ozďeu̯avau̯o* 192, *r'ozďe*[u]*avali* 201 [rozdělávati].

rozebrat 'rozebrać': *N'emci vi̯etrak r'ozebrali* 65 [rozebrati].

rozejt se 'rozejść się': *to ťeu̯o se tak r'ozešu̯o f tu stranu* 47 [rozejíti se].

rozhazet 'rozrzucić': *χitnou̯ vrapce i pusťei̯ ďo sekńice, no to pežy r'osχazi* 100 [rozházeti].

rozhazovat 'rozrzucać': *seno r'ozhazui̯e se* 624, *brańiki pudu r'ozhazui̯ou̯* [rozházovati].

rozhlidnout se 'rozejrzeć się': *sem se rozhlidu̯a* 540 [rozhlédnouti se ob. rozhlídnout se].

rozhoďit 'rozrzucić': *zas tšeba r'ozhoďit to seno* 4; *se r'ukama r'ozhodi* 624 [rozhoditi].

rozhr̥nout 'rozgarnąć': *Pogžebu̯em se r'oshr̥ne po ceu̯em s'abatńiku* 119 [rozhrnouti].

rozχazet se 'rozchodzić się': *žebi voni se n'e rosχazeli* 163 [rozcházeti se].

rozinka, -i 'rodzynek': *dau̯o se ńᵉakou̯ r'ozinkū*... 188, *r'ozinki teś* 188 [SSJČ: rozinka v. hrozinka; (*rozyŋki som* 44)].
rozjezďit 'rozjeździć': (torf) *se r'osšu̯ape, r'ozi̯ezďi, to bu̯ato i̯e* 143 [rozjezditi].
rozkazovat 'rozkazywać': *von roskazui̯e* [rozkazovati].
rozkładat 'rozkładać': *versalka v noci se rosku̯ada do spańi* [rozkládati].
rozkřyžovańi, -i 'skrzyżowanie': *Teťki davam pozor na teⁱχ skrentaχ, na teⁱh roskšyžovańiˣ* 684 [SSJČ brak].
rozličnej, -a, -i 'różnorodny': *A mnoho i̯ešťe takei̯h rozličnei̯χ* (grzybów) 441 [rozličný 'rozmanitý'].
rozłejvat 'rozlewać': *n'a pou̯e r'ozu̯ei̯vai̯ tak samo* 225 [rozlévati ob. rozlívati].
rozłožeńi, -i rozgałęzienie rzeki': *rozu̯ožeńi żeki* [SSJČ tylko: rozložiti].
rozłožit 'rozłożyć': *rozu̯ožiu̯i* 3. pl. praet. 10 [rozložiti].
rozmačkat 'rozgnieść': *kou̯sek ťesta po tim p'ekači se r'ozmačka* 120 [rozmačkati].
rozmajitej, -a, -i 'rozmaity, różny': *No tam rozmai̯iti taki trau̯sko* 33, *A teťki to rozmaⁱiti m'uzýki* 134, *rozmai̯iti haderńice* 138, *rozmaitimi barvam'i* [rozmanitý; (*χfåsta so rozmai̯ite* 64)].
rozmajiťe adv. 'różnie': *no to se tam žyka rozmai̯iťe* 132; *No u nas rozmai̯iťe* 87 [rozmanitě; (*rozmai̯iće* 91)].
rozmarina, -i 'rozmaryn, bagno': *bahno to sou̯ kvi̯eti — žykai̯ też na to r'ozmarina*; *r'ozmarina roste v u̯ese, b'iu̯o kvete* [rozmarýna, -y].
rozm'iχat 'rozmieszać': *musi se rozm'iχat vapno* [rozmíchati].
rozmłouvat 'rozmawiać': *rozmu̯ou̯vat*; *rozmu̯ou̯vali ze sobou̯* [rozmlouvati].
rozmočit 'rozmoczyć': *i vodi se vu̯ei̯va i se to rozmoči* 118; *Rozďeu̯am na noc, žebi se rozmočiu̯o* 118 [rozmočiti].
rozmłuvjet se 'rozmówić się': *i̯ak se r'ozmᵘuvi̯eu̯i* 286 [rozmluviti se].
roznašet 'roznosić': *v noci r'oznašei̯ ti kartki* 282 [roznášeti].
rozpakovat 'o pszczołach: otworzyć ule': *n'a i̯aro — to se i̯e r'ospak'uje* 655 [rozpakovati].
rozpalit 'rozpalić': *kou̯sek smou̯ka i se rozp'ali* 117 [rozpáliti].
rozparcelovat 'rozparcelować': *zem rosparcelovali* [rozparcelovati].
rozpłakanej, -a -i 'rozpłakany': *rospu̯akanei̯* [rozplakaný].
rozpoušťit 'rozpuścić': *to se ho rospou̯šťi v horkei̯ voďe* 656 [rozpouštěti].
rozpovšeχńit se 'rozpowszechnić się': *bo to se tak r'ospofšeχńiu̯o* 558 [SSJČ brak].

rozprat 'być w trakcie prania': *i̯a sem r'osprana* [SSJČ brak].
rozpr̥χnout se 'rozlecieć się': *pu̯evi se r'ospr̥χnou̯, a i̯ih nei̯ńi* 496 [rozprchnouti se].
rozpr̥χnutej, -a, -i 'rozproszony': *że sme Čeχi tadi r'ospr̥χnuti v Z'eu̯ovi̯e, f K'učovie a f Šč'eliňe* 151 [rozprchnout se].
rozpusťit 'rozpuścić': *rospusťit trošku* 491 [rozpustiti].
rozpuščenej, -a, -i 'o niegrzecznym dziecku: rozpuszczony': *A no to rospuščenei̯ i̯ako ďet sme žykali* 134 [rozpustiti, trp. -štěn; (*rospuscune sum* 16S)].
rozřyvat 'rozgrzewać': *duši rozžyvau̯o se f peci; to i̯e u̯ek kerei̯ rozžyva* [rozhřívati].
rozsejvat 'rozsiewać': *rossei̯vai̯* 3. pl. praes. [rozsívati, rozsévati].
rozset 'rozsiać': *navu̯z rosset* 613, *rossei̯e* 3. sg. fut. 226 [rozsíti].
rozšlapat 'rozdeptać': *No voda i̯e, to se r'osšu̯ape, r'ozi̯ezďi, to bu̯ato i̯e* 143 [rozšlapati].
roztahnout 'rozciągnąć, wydłużyć': *tšeba rostahnou̯t na deu̯ši rozvoru*; *i rostahu̯o se na rosu* 179 [roztáhnouti].
roztahovat 'rozciągać': *potp'inka, žebi χomou̯t se ne rostahovau̯*; *su̯amu nosi n'a štšeχu i r'ostahui̯e* 31 [roztahovati].
roztajet 'roztajać': *A potom zas r'ostai̯eu̯o, bo to taka fšude biu̯a povoč* 636 [roztájeti se].
roztłouc 'rozbić': *rostu̯ou̯ku̯o se na mnoho časťi* [roztlouci].
roztr̥hano adv. 'w podartym ubraniu': *pšeťe hoχ i̯e ʰ'u mi̯e, p'otšebui̯u, žebi χoďiu̯ r'ostr̥hano?* 68 [roztrhaně].
roztr̥havat 'rozrywać': *vońi to r'ostr̥hui̯ou̯ i̯i (vʸu̯nu) n'a takei̯ vau̯ek* 264 [roztrhávati].
roztr̥hnouti 'rozerwać': *b'es pu̯ašť r'ostr̥hau̯o ho tak* 75; *tu hu̯e rostr̥hu̯a aš tu p'ot kou̯eno, to ťeu̯o se tak r'ozešu̯o* 47 [roztrhnouti].
roztřasovat 'roztrząsać': *pšyšu̯a tudi hnui̯ r'osčšasavat* 580 [roztřásávati].
roztřast 'roztrząsnąć': *na travu z'avist i r'ostšast* (len) 21 [roztřásti].
roztřeskat 'roztrzaskać': *zaz vau̯ka višu̯a, zas to fšecko r'ozbou̯rali, zas kosteu̯ r'ostšeskali* 2; *ľidi pusťei̯ końe, a von to fšecko r'ostšeska* 45 [roztřískati].
rozum, -u 'rozum': *hu̯oupei̯ n'e ma rozumu* [rozum, -u].
rozumjet 'rozumieć': *rozum'im* 1. sg. praes. [rozuměti].
rozvařenej, -a, -i 'rozgotowany': *sli̯u̯ki ńegdi sou̯ r'ozvažeńi taki* 121 [rozvařený].

rozvažet 'rozwozić': *rˈozhazui̯ou̯ i rˈozvažei̯* 303 [rozvážeti].
rozvizt 'rozwieźć': *rozvist ten oborńik* 302 [rozvézti].
rozvodńik, -a 'rozwodnik': *rozvodńik* [SSJČ brak; (*rozvodńik* 93C)].
rozvora, -i 'rozwora': *A tu prošțšetku i̯e rˈozvora* 26; *rozvoru* acc. sg. [rozvora, -y].
rozvudka, -i 'rozwódka': *rozvutka* [SSJČ brak; (*rozvutka* 93C)].
rubanek, -nka 'długi strug stolarski': *rubˈanek; vihu̯adi se tim rubankem* 644 [SSJČ brak].
ručka, -i 'rączka': *tu hu̯e ručka* 35; *ručki — za to se dŗži* [ručka, -y].
ručńe adv. 'ręcznie': *žadne mašini nˈe mame, fšeχno ručńe ďˈeu̯ame* 4 [ručně].
rudera, -i 'lichy budynek': *rudera* [SSJČ brak; (*rudera* 12J)].
rujka, -i 'rój pszczół': *časem dva, čšy kila i štiri teš taka ru̯ika ma* 271; *ru̯ika to poseda časem to țšycet i štiricet tisic* 438 [SSJČ brak; (*ru̯ika* 12J)].
ruka, -i 'ręka': *ruka; vzau̯ ďecko si nˈa ruku* 51; *fšecko rukou̯ ďeu̯a* 95; *vu̯akno vostane v ruce; na ruce zaku̯ada se rukav'ice; To bou̯ei̯ ruce* 44, *i̯ak se ńi ruce vitše, to pšťeli nˈe hrižou̯; z rukou̯ se seu̯o* 301; *kalika bez rukou̯; Se końi nˈe pou̯šťi z rukou̯χ, i̯ak se i̯ezďi* 46, *z rukou̯χ* 59; *dŗžim rukama; v rukaχ* [ruka, -y].
rukaw, -vu 'rękaw': *rukau̯; u rukavu; rukavi* nom. pl. [rukáv, -u].
rukav'ice, -e 'rękawica': *zimou̯ na ruce zaku̯ada se rukav'ice* [rukavice, -e].
rulik, -u 'warkocz': *rulik; ruliku* gen. sg.; *hou̯ki pu̯etou̯ ruliki* [rulík, -u].
rułečka, -i 'rurka': *takou̯ ru̯ečku ˈuď^gali* 599 [SSJČ tylko rourečka, -y; (*ru̯ecka* 104)].
rułka, -i 'rurka': *Ru̯uku takou̯* acc. sg. 516 [SSJČ tylko: rourka, -y; (*ru̯uka* 85)].
rumatizm, -u 'reumatyzm': *rumatis u̯ame f kosťiχ* [SSJČ tylko: revmatismus, -mu; (*rumatys* 10M, 12J)].
rumenek, -nku 'rumianek': *ńegdi to ďavali abo rˈumenek abo zaz i̯ˈahodi* 465 [SSJČ tylko: rmen, -u].
rumjanek, -nku 'rumianek': *i̯ag voni m'enui̯ou̯... rumi̯anek... rmenek* 532 [SSJČ tylko: rmen, -u; (*ruḿanek* 83L)].
Rus, -a 'Rosjanin': *F šťˈernactim roku to Rusi ^hu nas taki bili* 75; *z Rˈusama* 75 [Rus, -a].
rust 'róść': *žito zˈačina rost* 635, *ne χce rust* 619; *i̯ag žito roste* 628, *i̯ˈahoďini rostou̯* 63, *bˈorov'ički rostou̯ a i̯ˈau̯ou̯ce* 62, *pu̯eli sme, bo trava rostu̯a* 553 [růsti].

rušit se 'ruszyć się, zacząć biec': *i̯ak se to ruši za mnou̯, ti rˈohači* 149 [SSJČ brak w tym znaczeniu].
ruže, -e 'róża': *ruže krasńe vońi; z ružei̯* instr. sg. [ruže, -e].
ružnej, -a, -i 'różny': *ružnou̯* instr. sg.; *sou̯ ružni rasi psu; z ružnei̯χ kvi̯etu* 268 [různý; (*ruźny* 72D)].
ružńice, -e 'różnica': *bez ružńice* [různice, -e; (*ruźńica* 15T)].
ružovej, -a, -i 'różowy': *rˈužovei̯, ʒvonki rˈužov'i, ńˈebi̯eski* [růžový].
ružovjuńenkej, -a, -i 'różowiutki': *maso biu̯o ružovi̯uńenki* 482 [SSJČ tylko: růžový].
ryčet 'ryczeć': *ryči* 3. sg. praes. [ryčeti, říti; (*krova rycy* 87S)].
ryʒ, -e 'rydz': *ryc; ryʒe* nom. pl. [SSJČ tylko: ryzec, -zce; (*ryʒe* nom. pl. 84)].
rynek, -nku 'rynek': *Teťki nˈa ryŋku to mau̯o šatou̯χ u nas i̯e* 71 [rynk, -u, řidč. rynek; (*rynek* 93C)].
řad, -u 'rząd, warstwa snopków': *pruńi žat* 165 [řada, -y; (*žont kopek* 30K)].
řadek, -dku 'rządek': *žadek* [řádek, -dku].
řapnout 'rypnąć, buchnąć': *i zžei̯že se i vona žapne* (*bˈorov'ice*) 60 [řápnout nář. expr. 'bouchnout'].
řasa, -i 'rzęsa przy oku': *žasa; žasi* nom. pl. [řasa, -y].
řbet, -u 'grzbiet': *žbet; kˈońov'i se seďi nˈa žbeťe* [SSJČ tylko: hřbet, -u].
řb'itow, -va 'cmentarz': *žb'itou̯ vedu̯e katolickeho; teťka bude teš pˈosvi̯ecovˈanei̯ ten žb'itou̯* 407, *nˈa žb'itou̯* 684, *kus žb'itova* 415 [hřbitov, -a].
řebec, -bce 'ogier': *žebec; žepce* gen. sg. [hřebec, -bce].
řeben, -u 'grzebień': *žeben; žˈebenu* gen. sg.; *češe se žˈebenem* [hřeben, -u].
řebik, -u **1)** 'gwóźdź': *žebik; žebika* gen. sg.; *zab'ii̯i se žebikem, žebi nˈe spadu̯a vobruč; z žˈeu̯eznei̯ma žˈebikama* 246, *žebiki se pˈouťina, zahne* 504 [hřebík, -u]; **2)** 'grzebień w bidłach warsztatu tkackiego': *stau̯ovi taki žˈebiki bili, taki pu̯aski v'icei̯* 178.
řeb'inek, -nku 'grzebyczek': *žeb'inek* [hřebínek, -nku].
řeb'it se 'źrebić się': *kˈobiu̯a se žeb'i* [hřebiti se].
řebło, -a 'zgrzebło': *žebu̯o* [hřeblo, -a].
řebna 'źrebna klacz': *kˈobiu̯a i̯e žebna* [SSJČ: březí; (*žžebno* 83)].
řečka, -i 'mała rzeka, strumień': *žečka* [říčka, -y].
řeχotka, -i 'grzechotka': *žˈeχotka — dava se ať se ďecko bav'i* [SSJČ brak].
řeč, -i 'rzecz': *žeč; vo tei̯χ žečiχ; s žečma* 54 [SSJČ brak, występuje tylko w znaczeniu 'mowa'].

řeka, -i ‘rzeka’: *žeka*; *počatek žeki* [řeka, -y].
řeknout ‘powiedzieć, rzec’: *Co mu biu̯o žeknou̯t* 3; *To i̯edno i̯en i̯a vam žeknu* 255, *Kˈačmarek žek mu tak* 56; *žeknou̯* 3. pl. fut. [SSJČ tylko: říci].
řemen, -u ‖ -a ‘rzemień’: *žemen* 129; *z žemenu*; *z žemena*; *žemenem vobˈiti* [řemen, -u].
řemennej, -a, -i ‘rzemienny’: *pˈostranki žˈemenni* 129 [řemenný].
řemesło, -a ‘rzemiosło’: *mai̯ster uči žˈemesu̯a* [řemeslo, -a].
řemˈinek, -nka ‘rzemyk’: *kapa — žˈemˈinek keri spˈoi̯ui̯e*; *uzda — sou̯ žemˈinki, i̯e kou̯ečko* [řemínek, -nku].
řepa, -i ‘rzepa, brukiew’: *žepa*; *voňi važyu̯ei̯ tam ti buraki či žepu nˈa pˈitˈi* 316 [řepa, -y].
řepak, -u ‘rzepak’: *žepak, i̯ag i̯e mnoho žˈepaku* 269 [SSJČ tylko: řepka, -y; (*žepok* 87S)].
řepakovej, -a, -i ‘rzepakowy’: *žˈepakovei̯ met* 268 [SSJČ: řepkový; (*žepakovy* 16S)].
řeťez, -u ‘łańcuch’: *nˈa vau̯ku i̯e žeťes*; *žeťeza* ‖ *žeťezu* gen. sg.; *važe se kravu na žeťezi* [řetěz, -u].
řeťizek, -zka ‘łańcuszek’: *dr̥žak dr̥ži voi̯*; *kou̯sek i̯e žˈeťiska kou̯o toho*; *barčik ma taki žˈeťiski* 230 [řetízek, -zku].
řezačka, -i ‘sieczkarnia’: *žezačka*; *kou̯o žezački*; *v žˈezačce* 494 [řezačka, -y].
řezanej, -a, -i ‘rznięty, cięty’: *žˈezanei̯* (torf) 112, 113; *do takiho žˈezaniho torfu* 113 [řezaný].
řezanka, -i ‘sieczka’: *žˈezanki* gen. sg. 316; *koňma ďˈeu̯ame žˈezanku* 39 [řezanka, -y].
řezat ‘rznąć’: *I̯ak se χce žezat nˈa tartaku* 60; *se žeˈže* 507, *i̯eden žeže, i̯eden viˈhazui̯e* 113, *žeže se nˈa pr̥kna*; *troce — voni žežou̯ pr̥kna*; *s pˈantatem sme žezali nˈa tartaku* 47, *I̯a sem žezau̯ d̥ževo nˈa tartaku* 46; *žˈezau̯o se taki pˈacinki* (torfu) 154; *žˈezau̯o se žˈezanku koňma*; *torf to se žˈezau̯o v dou̯e nožem žˈeu̯eznim tag hľˈiboko* 190 [řezati].
řezňik, -a ‘rzeźnik’: *žezňik zabˈii̯i prˈasata*; *dneska to žˈezňiki sou̯* 321 [řezník, -a].
řež, -u ‘cięcie’: *hartui̯e se sekiru, abi mňeu̯a dobrei̯ žeš* [řez, -u].
řmjet ‘grzmieć’: *začňe žmi̯ed abo co* 669, *Zˈa χvˈili ˈuž i̯e i̯ei̯ su̯išet, už žmˈi* 142 [hřmíti].
řmot, -u ‘grzmot’: *žmot* [hřmot, -u].
řodkevka, -i ‘rzodkiewka’: *žotkefka*; *žotkefki* 559; *žotkevek* gen. pl. [ředkvička, -y].

řund, -u ‘rząd’: *žunt* 414; *žundu* gen. sg. [SSJČ brak; (*žont* 42B)].
řundca, -i ‘rządca’: *žuntca žiďiu̯ mˈai̯etkem* [SSJČ brak; (*žuntca* 19J)].
řunďit ‘rządzić’: *žunďit* [říditi; (*žuňʒić* 16S)].
řvat ‘ryczeć’: *mi̯e kantor vˈihnau̯ zˈe školi, a tak sem žvau̯a* 581 [řváti].
řyc ‘rzec’: *A no i̯ag vam to prau̯du žyc, to vam žeknu* 412, *i̯ag bi vam to tu žyc* 278, *i̯ak biχ tu žek* 309; *i̯a bi vam žek* 278 [říci].
řyb, -a ‘grzyb’: *žyp*; *na žybi* 441 [hřib, -u].
řybatko, -a ‘źrebiątko’: *žybatko* 254 [hřibátko, -a].
řybek, -bka ‘grzyb’: *tˈakeho hu̯e žypka ˈutočiu̯* ‘do cerowania’ 651, *žypki* nom. pl. [hříbek, -bku].
řybje, -ete ‘źrebię’: *žybi̯e*; *žybi̯ete* gen. sg.; *žybi̯e sem pšyvez tei̯ kobiu̯e* 425; *žybata* nom. pl.; *žybat* gen. pl. [hříbě, -ěte].
řyχ, -u ‘grzech’: *žyχ* [hřích, -u].
řydeł, -dłe ‘grządziel’: *žydeu̯* [hřídel, -e].
řydši, -i, -i ‘rzadszy’: (*vuu̯na*) *i̯e žytši i du̯ou̯ši* 263 [řidší].
řydít ‘rządzić’: *žuntca žiďiu̯ mˈai̯etkem* [říditi].
řydkej, -a -i ‘rzadki’: *takei̯ žebi biu̯ žytkei̯* (o twarogu) 123 [řídký].
řydło, -a ‘źródło’: *žydu̯o* [zřídlo, -a].
řyhat ‘wymiotować’: *žyha* 3. sg. praes. [říhati].
řykat ‘mówić’: *žykat, žykam* 1. sg. praes.; *vo čim žykaš*; *I̯ak tam ňegdo žyka, to nˈe vˈim* 44, *mi to žˈykame na to* 131, *tak žˈykame i tak* 116; *U naz žˈykame nˈa hože* 90, *na to u nas žykai̯ tu̯ou̯ček* 43, *to u naž žykai̯ vi̯etrak* 64; *žykei̯* 2. sg. imperat.; *to kapˈitan dicki žykau̯* 82, *no to se žˈykau̯o ďau̯eko ňegde žmˈi* 142; *sme žykali* 134, *Tak to žykali* 106 (w zapisach mgr Ilony Wolskiej z reguły *ži*) [říkati].
řynsa, -i ‘rzęsa’: *žynsa pne se po voďe* [SSJČ: řasy vodní ‘rostliny připominajicí vlákna, Algae’; (*žysa* 83L)].
řypa, -i ‘rzepa’: *i̯ak se ďᵍau̯o pˈitˈi, to se tam ˈuvažyu̯o brambor, nebo bˈuraku nˈasekau̯o nebo žipi* 40 [řepa, řípa, -y].
řyva, -i ‘grzywa’: *žyva* [hříva, -y].

S

s ‘z’: *Tata utek s mama* 308; *s tebou̯, s vama, s ňeho* 237, *s ňima* 432; 266 [s].
sabatek, -tka ‘piec do pieczenia chleba’: *se ˈupeče i vˈitahne zˈe sabatku* 174 [SSJČ brak; (*sabatek* 85)].

sabatńik, -a 'piec do pieczenia chleba': *sabatńik*; *Masa nˈapekli v sˈabatńiku nˈa pekaći* 103, *A potom tu hu̯e sme mi̯eli sˈabatńik* 566; *davam ďo sabatńika*; *f sabatńiku peće se χu̯eba* [SSJČ brak; (*sabatńik* 83B)].

saďit 'sadzić, wsadzić': *buu̯vi se saďi*; *u̯ˈopatou̯ χli'p saďit* 36 [saditi].

sadło, -a 'sadło': *sadu̯o* [sádlo, -a].

saʒarka, -i 'maszyna do sadzenia kartofli': *sˈaʒarka meχańićna* [SSJČ brak; (*saʒorka* 19J)].

saʒawka, -i 'sadzawka': *sˈaʒau̯ka* [SSJČ brak; (*saʒofka* 93C)].

saʒowka, -i 'sadzawka': *saʒou̯ka – hodui̯e se ribi*; *stau̯ – voda stoi̯i*, *saʒou̯ka* [SSJČ brak; (*saʒofka* 93C)]. Por. **sazowka**.

saʒunka, -i 'młode rzewko wyhodowane w szkółce, przeznaczone do wysadzenia w gruncie': *saʒůnka* [SSJČ brak; (*saʒuŋka* 83L)].

saʒyńak, -a 'kartofel do sadzenia': *saʒyńaki* nom. pl. *saʒyńaki krai̯eni* [SSJČ brak; (*saʒyńoki* 87S)].

na sago adv. 'na ukos': *na sago se i̯ezďi drapakem* [SSJČ brak; (*iś na sage* 93C)].

sah, -u 'sąg': *u̯upki se stav'i f saχ* [sáh, -u].

saletra, -i 'saletra, nawóz sztuczny': *a pozńei̯ʒ bˈudeme set sˈaletru nˈa travu* 614; *musi bei̯t sˈaletra nˈa seno* [SSJČ brak; (*saletra* 28D)].

saletřak, -u 'saletrzak, nawóz sztuczny': *saletru abo sˈaletšak, taki nˈavozi bˈudeme set* 614; *u̯epši i̯e i̯ag gdižbiχ naseu̯ sˈalei̯šaku* [SSJČ brak; (*salei̯šok* 87S)].

saładera, -i 'saradela p. seradela, Ornithopus': *Ta sˈaradeu̯a nam vˈirostne taka* 215; *No i̯i sˈau̯aderi sˈei̯eme prˈo dobitek* 216; *potom se sei̯e zaz vˈob'ili do toho, voves ći tam sˈau̯aderu* 613; *su̯amu davame, seno, i̯eteu̯, sau̯aderu, no to se požeže* 39 [SSJČ tylko: seradela, -y; (*saladera* 87S)].

sałat, -u 'sałata': *sau̯at* [salát, -u].

sałata, -i 'sałata': *nˈašikovau̯ sem si tak sˈau̯ati* 86; *sau̯atu sem seu̯a* 558 [salát, -u; (*sau̯ata* 83L)].

sałatka, -i 'sałatka': *teš se š́ikui̯e rˈozmai̯iti sau̯ˈatki* 449 [SSJČ tylko: salatek, -tku].

sałe, -e 'sala': *sou̯ tšy sau̯e* 111 [sál, -a; (*sala* 19J)].

sałceson, -u 'salceson': *sau̯ceson* 322 [SSJČ brak; (*salceson* 90P)].

sam, -a, -o 'sam': *t'at'inek to von sam ď^{e}au̯* 21, *Sin sam ne da radi* 5; *ku̯ˈademe ďo samiho v^{e}r̥χu* 30; *mu̯at'ime tak sam'i* 9; *I̯esli sme sam'i, to pˈo česku* 76 [sám, sama, -o].

samec, -mce 'samiec': *A to i̯ag i̯e samec, to se to pu̯eńi* 604 [samec, -mce].

samej, -a, -i 'sam, wyłączny': (*vus*) *samei̯ dževi̯ennei̯ i̯ samei̯ ževeznei̯ ne* 28; *ze samei̯χ pentlićek* gen. pl. 468 [samý v. sám].

samołot, -u 'samolot': *p'iu̯ot vede samou̯ot* ‖ *eu̯ropu̯an* [SSJČ: +samolet, -u 'letadlo'; (*samolot* 104)].

samorajek, -jku 'jakiś kwiat': *samorai̯ek tak pi̯ekńe kvete* [SSJČ brak].

samośejka, -i 'tytoń siany w ogrodzie': *To se samośei̯ku seu̯o* 493 [SSJČ brak].

sańe, -i pl. t. 'sanie': *sańe*; *sańi* gen. pl., *sańma* instr. pl. 507, *To v zimi̯e nˈa sańiχ sme i̯eli* 148 [sáně, -í].

sańice, -e 'płoza sań': *sańice*; *sańice i̯ezdei̯ pˈo sńehu*; *sˈańice voni se smekai̯ pˈo sńehu* 508 [sanice, -e; (*sańice* nom. pl. 84)].

sanki, -ek pl. t. 'sanki': *to si vemu taki mali saŋki i pˈoku̯adu to i i̯edu nˈa pou̯e tei̯ma mˈau̯ei̯ma sˈaŋkama* 107 [SSJČ tylko: sáňky, sáněk; (*sanki* 1B)].

śano, -a 'siano': *au̯e i̯eu̯ˈeńi, serni, o to zas śano im dai̯ou̯* 147 [seno, -a].

sap, -u 'czarnoziem': *sap – zem sapovata* [SSJČ brak; (*sap* 'podmokła ziemia' 19)].

sapovatej, -a -i 'o gruncie podmokłym': *zem sapovata* [SSJČ brak; (*sapovato, corno źima – sap* 72D)].

sarna, -i 'sarna': *sarna* 17; *asi pˈadesat tei̯χ i̯ˈeu̯enu i tei̯χ sarnou̯χ stau̯o* 148 [SSJČ tylko: srna, -y; (*sarna* 84)].

sazawka, -i 'sadzawka, staw rybny': *sem se top'iu̯ f sazau̯ce* ‖ *stavi̯e* [SSJČ brak]. Por. **saʒawka, saʒowka**.

saze, -e 'sadza': *saze nˈa u̯ampi̯e* [saze, -e].

sazeńak, -a 'sadzeniak, kartofel do sadzenia': *sˈazeńaki* nom. pl. [SSJČ brak]. Por. **saʒyńak**.

sazet 'sadzić': *χceme sazit brˈambori* 214, *amerykani teš sazim* 619; *Sm^{y}r̥ćinu u nas nˈe sazi, bo u naz i̯e zˈa suχo* 59; *tu h našiχ u̯esaχ to i̯en bˈorov'ice se sazei̯* 59; *Sˈazeli bˈuu̯v'ićki zˈa pu̯uhem ďo brazdi* 303 [sázeti].

sazowka, -i 'sadzawka, staw rybny': *sazou̯ka*; *sku̯adek kou̯e sazou̯ki* 558; *nohi um'iu̯a f sazou̯ce* 8 [SSJČ brak; (*saʒofka* 93C)]. Por. **saʒawka, saʒowka, sazawka**.

se 'ze': *l'iďi se smali sˈe mńe* 73; *se mnou̯* 538.

sebe 'siebie': *vot sebe*; *vona zas si pro sebe ď^{e}au̯a* 23; *Pro sebe neχam* 72; *sobi̯e* dat. sg.; *to i̯a bi si pˈodu̯ahu ^{h}umiu̯a* 51; *I̯a sem teš tak vzau̯*

ďecko si nˈa ruku 51, *hospodaš si pˈostavˈiu̯ dom* 65; *užuńďiu̯ sem si su̯ˈužebńika no a pˈastuχu* 65; *Možna kravu si kou̯pˈit* 70; *zˈau̯ožili si svoi̯ χram* 2; *a koń šeu̯ si napšet* 45; *rozmu̯ou̯vali zˈe sobou̯* 132.

sebouvat 'zzuwać': *sebou̯va se boti* [SSJČ brak].

sebrat 'zebrać': *No to i̯uš sebere zas* (*seno*) *nˈa vus* 624; *se sˈebrau̯o* 180, *sˈeberou̯* 479, *i̯a sem nˈe sebrau̯a* 557 [sebrati].

sečenej, -a, -i 'koszony': *na dou̯e i̯e sečeni* 254 [síci, sečen; (*šec* 86, *šecuny* 'koszony' 15)].

sečeńi, -i 'koszenie': *u naz bˈadame žito i̯ag i̯e zdou̯ni ďo sečeńi* 238; *košarka do sečeńi u̯ou̯ki* [SSJČ brak; (*šecyńe* 20J)].

sedat 'siadać': *možna zˈaku̯adat końe i sedat i i̯et* 419 [seďati].

sedat se 'zsiadać się': *mliko se sello*; *uš sedu̯o mliko* [ssedati se].

sedavat 'siadywać': *sedava* 3. sg. praes. 15 [sedávati].

sedem 'siedem': *taki hu̯e ďecka sedem u̯et i to ďo škou̯i* 10 [SSJČ tylko: sedm, sedum].

sedemdesat, -i 'siedemdziesiąt': *No nas i̯e sˈedemdesat* 76 [sedmdesát, -i].

šedemset 'siedemset': *zas se ceńi šešset, šˈedemset zu̯otei̯χ, i̯ak keri* 72 [sedůmset].

seďeńi, -i 'siedzenie': *No i sˈeďeńi uďali tam pro každi* 314, *taborek i̯e do seďeńi* [sedění, -í v. sezení].

seďet 'siedzieć': *seďet*; *Pᵉam t̯šeba seˈďet* 78, *tu seďim*; *a to i̯ak se seďi nˈa voze* 26, *vrana seďi na tim kopci*; *seďim* 1. pl. praes.; *su̯epki mai̯ ve χlivi̯e drunški i si tam seďei̯*; *sˈeďeu̯a sem* 22 [seděti].

sedłackej, -a, -i 'wiejski': *sedu̯acka prace i̯e ťeška* [sedlácky 'selský'].

sedłak, -a 'gospodarz': *sedu̯ak możńei̯ši* [sedlák, -a].

sedłej, -a, -li 'zsiadły': *sedli* ‖ *selli mliko*; *sedli mliko* 27.

sedło, -a 'siodło': *sedu̯o*; *sedu̯a* gen. sg.; *sedu̯o* 'siodło kosiarki' [sedlo, -a].

sedłoχa, -i 'zsiadłe mleko': *sedu̯oχa* [SSJČ brak; (*šadu̯oχa* 98S, *šadu̯oχa*, *šadu̯e mleko* 99)].

sednout 'siąść': *To i̯ak i̯a sednu to i taki umˈim pšyˈst* 19, *sedu̯a sem* 22; *sedńi si* 2. sg. imperat.; *sedńite si, senne se i i̯ede se... i to spadne* 631 [sednouti].

sedřenej, -a, -i 'zdarty': *sedženi košťe* 'stara miotła' [sedříti, sedřen].

sedum, -dmi 'siedem': *sedum i puu̯ u̯okťe*; *sedum kilometruχ* 66 [sedm, sedum].

sedumdesat, -i 'siedemdziesiąt': *i̯a i̯už mam sˈedumdesat štiri* 195.

sehnat 'zegnać': *sehnat* [sehnati].

sejďet 'siedzieć': *sei̯ďet* [seděti].

sejďit 'zejść, zleźć': *sei̯ďit*; *ať se ta zem za sei̯de ďo kupi* 58; *i̯ak ti brˈambori sei̯dou̯* 422 [sejíti].

sejr, -a 'ser': *sei̯r i̯e bˈiu̯ei̯*; *i to se ˈuďeu̯a takei̯ sei̯r* 122 [sýr, -a].

sejrek, -rka 'serek': *s tvarohu ďeu̯a se sei̯rek* [sýrek, -rku].

sejt se 'zejść się': *sešli se mu̯ˈadenci* 168 [SSJČ: sejíti].

sejtko, -a 'sitko': (pszczelarz) *a se zau̯oži sei̯tko nˈa hu̯avu* 268, *zˈaku̯ada se takei̯ piteu̯ a sei̯tko, abi pščeli nˈe pošťipali*; *sei̯tka* gen. sg.; *sei̯tkem se pšesiva mou̯ku*; *na sei̯tku* [sítko, -a].

sejto, -a 'sito': *sei̯to*; *mliko ceďi se pšes sei̯to*; *vˈobˈili pšˈesiva se sei̯tem* [síto, -a].

sejťi, -i 'sitowie': *sei̯ťi — ďeu̯a se ku̯obou̯ki* [sítí, -í].

sekańina, -i 'drobno posiekane mięso lub warzywa': *sˈekańina* [sekanina, -y].

sekat: **1)** 'rąbać': *Sekera aˈď i̯en i̯e vostra, aˈď dobže seka* 107; *nˈa pažezi to se seka* 33, *sekirou̯ se seka*; *pomoχ sekat* 'rąbać' [sekati]; **2)** 'kosić': *seno seka se na pokosi*; *potom se to seka i dobitek se kr̥mˈi* 216; *Tou̯ sˈau̯aderu sˈekame* 215; *to i̯uš tim traχtorem sekai̯* 303 [sekati].

sekera, -i 'siekiera': *sekera* ‖ *sekira*; *sekera* 107; *Bere se sekeru* 60, *musei̯ vˈobďeu̯at sˈekerou̯ dževo* 107 [sekera, sekyra, -y].

sekira, -i 'siekiera': *hartui̯e se sekiru, abi mńeu̯a dobrei̯ žeš*; *tša posekat sekirou̯* [sekera, sekyra, -y].

sekńice, -e 'izba': *sekńice, ďo sekńice* 100; *pˈo sekńici* 129, *v sˈekńici* 50, *se pali f ti sekńici* 190 [SSJČ tylko: světnice, -e, ob. sednice, nář. seknice]

sekńička, -i 'pokoik': *mi̯eu̯ sem takou̯ sekńičku, f tei̯ sekńičce tam spau̯* [seknička, -y].

sekretař, -a 'sekretarz': *sekretaš*; *sekretaže* gen. sg. [sekretař, -e].

seler, -a 'seler': *seler*; *selera* gen. sg. 18 [SSJČ tylko: celer, -u; (*seler* 83L)]. Por. **sełer**.

selezi, -u 'odmiana ziemniaków': *Selezi to to i̯menovali* [SSJČ brak].

sełedinovej, -a, -i 'seledynowy': *seu̯edinovei̯ kolor* [SSJČ brak; (*seledynovy* 93C)].

sełer, -a 'seler': *seu̯er* [SSJČ: celer, -u; (*seler* 83L)]. Por. **seler**.

sem adv. 'tutaj': *pańimamo poťte sem, koza mr̥da vocasem* [sem].

semeno, -a 'siemię': *I̯ak se vˈoži̯žgau̯o no to potom to sˈemeno se ďavau̯o nˈa horu, nˈa pudu, ať vono pšesχne* 20 [semeno, -a].

semłet 'zemleć': *Tam sto metru denńe se s'emeu̯e abo i v'ic* 65; *von semu̯eu̯; vobili vostau̯o s'emu̯eti* 37 [semlíti, *semleti].

seno, -a 'siano': *suχi seno* 144; *i̯ak se χce vozit seno* 28; *Sena mau̯o d'avame* 40; *Mi sme bili na u̯ou̯ce 'u sena* 49; *u̯etoz z'e senem n'e biu̯o pracei̯ ńic* 145 [seno, -a].

senokosi, -u 'sianokosy': *senokosi — seka se seno* [SSJČ tylko: senoseč, -e; (*śanokosy* 83L)].

seńʒa, -iho 'sędzia': *sęʒa*; *sęʒiho* gen. sg. [SSJČ tylko: soudce, -e; (*seńʒa* 84)].

seńńak, -u 'siennik': *seńńak* 555, *seńak*; *do seńaku* gen. sg. 555, *i̯a sem dau̯a ceži se^{n}ńak* 554 [SSJČ tylko: slamník, -u; (*śińńik* 90P)].

sepnout 'spiąć': *ďivoka vika sepne žito* [sepnouti].

serce, -a 'serce': *doktor poi̯idau̯, že ćiśńeńe veu̯ki, po^{a}da, serce su̯abi strašńe* 692 [SSJČ: srdce, -e].

serdak, -a 'serdak': *serdak* 467, *pši serdaku* [SSJČ brak; (*serdak* 'ubranie bez rękawów' 42B)].

serńik, -a 'sernik': *serńik* 18, 451; *serńika* gen. sg. [SSJČ brak; (*syrńik* 93C)].

śerść, -i 'sierść': *śerść* (poprawił na:) *sr̥st* 14 [srst, -i].

servantka, -i 'kredens kuchenny': *s'ervantka* 458 [servanta, -y].

servatka, -i 'serwatka': *servatka* [syrovátka, -y; (*syrvatka* 84)].

servetka, -i 'serwetka': *heku̯u̯i̯e se servetki* [servítek, -tku; (*syrvetka* 87S)].

sestra, -i 'siostra': *Sestra tam i̯e* 77, *sestri tam taki ma, f Čeχaχ* 54 [sestra, -y].

sestřenec, -nce 'syn siostry': *setšenec*; *sestšence* gen. sg. [SSJČ: $^+$sestřenec, -nce 'syn setry, synovec'].

sestřeńice, -e 'córka siostry, siostrzenica': *sestšeńice*; *o mame tam strei̯čkou̯, a bratanci, a sestšeńice* 131 [SSJČ w innym znaczeniu: sestřenice, -e 'dcera strýce n. tety'].

setřyčka, -i 'siostrzyczka': *seśćička* 274; *sesťšička* [sestřička, -y].

set 'siać': *i̯arńi tšeba set* 22, *sei̯u*; *S'au̯aderu se teť sei̯e* 38; *hospodaš sei̯e*; *do žita sei̯eme* 38, *sei̯ou̯* 3. pl. praes.; *i̯ešťe Pospišiu̯ se mnou̯ seu̯* 212; *Travu se sei̯e* 423; *u nas mame fśecko seti, travi seti* 620 [síti].

seťi, -i 'sianie': *i̯arńi seťi*; *v'imu̯aťi troχu, žebi st'aču̯o zas ďo seťi* 9; *v'imu̯aťi se, to ćast se n'eχava ďo seťi* 420 [setí, -í].

setka, -i 1) 'setka': *A i̯iχ tu biu̯o setki* 147 [SSJČ tylko: stovka, -y; (*setkamy* instr. pl. 17)]; 2) 'flaszka wódki': *šeu̯, setku pšynes, dau̯ i dobra* 85.

setnout 'ściąć': *pi̯ena se setne* 452; *setnou̯ to ďževo* [setnout, v. stíti, setnouti].

śewńik, -a 'siewnik, maszyna do siania': *śeu̯ńik*; *sei̯e se śeu̯ńikem* [SSJČ brak; (*śevńik* 87S)].

sezun, -u 'sezon': *ten sezun i̯e, co bžesk kvete n'ei̯v'icei̯* 269 [sezóna, -y; (*sezon* 17)].

sezonovej, -a, -i 'sezonowy': *robotńik sezonovei̯* [sezónní].

sežirat 'zżerać': *ti to i̯en med ʲim s'ežirai̯* 273 [sžirati, řidč. sežirati].

sežrat 'zeżreć': *s'ežere* 3. sg. fut.; *co se i̯im n'ašikui̯e, to voni s'ežerou̯* 638, *sežrau̯* 3. sg. praet. [sežrati].

sfermentovat 'sfermentować': *bo i̯ag mau̯o považyu̯, to voni se psui̯ou̯, voni sf'ermentui̯ou̯* 515 [SSJČ brak].

sfotegrafovanej, -a, -i 'sfotografowany': *ću̯ovi̯ek sfotegrafovanei̯* [sfotografovaný; (*fotegraf'i̯e* acc. sg. 87S)].

sharfka, -i 'sito we wialni': *sharfki* [SSJČ brak].

shrabat 'zgrabić': *hr'abi̯ema shrabe* 184 [shrabati].

shasit 'o wapnie: rozmieszać z wodą': *Sme si vapno shasiu̯ei̯* 293 [zhasiti].

sχańet 'skłaniać się do żeniaczki, kojarzyć': *to si bere ťakiho svata, a von to sχańi do tei̯ žeńački* 279 [SSJČ tylko: sháněti].

sχasenej, -a, -i 'zgaszony': *sχaseni* nom. sg. n. [zhašen, zhaslý].

sχasnout 'zgasnąć': *sχasu̯o* 3. sg. praet. [zhasnouti].

sχatłanej, -a, -i 'o rodzinie: pomieszany': *mi sme sχatu̯ani* [SSJČ brak].

sχazet 'schodzić, spływać': *žebi ta voda sχ'azeu̯a, žebi žito n'e vihńiu̯o* 223; *sχazet se* 'schodzić się'; *ľiďi se sχ'azeli i̯edni z'a druhei̯ma* 471, *sχazet*; *sχazei̯te* [scházeti].

sχaʒet se 'schodzić się': *To se sχ'aʒeli u̯en pšyʲst* 19 [scházeti; (*sχoʒom śe* 104)].

sχazovat 'zrzucać': *sχazovat*; *sχazui̯e se* 525; *sχazui̯te* 2. pl. imperat. 175 [shazovati].

sχejbat se 'zginać się': *musi se tak sχei̯bat* 245 [shýbati].

sχilit se 'schylić się': *sχilit se* [schýliti se].

sχinańi, -i 'przegub ręki': *ruka mńe f sχinańi boli* [SSJČ brak].

sχitnout 'schwycić, złapać': *to bi biu̯a kara, i̯agbi sχitli takiho rapčika* 148 [schytnout, chytiti].

sχńiłej, -a, -li 'zgniły': *brambor starei̯, sχńiu̯ei̯*; *N'ekeri sou̯ sχńili, a ń'ekeri nei̯sou̯ sχńili* 115 [shnilý].

sχńit 'zgnić': *Može bejt dešť, to von* (jetel) *tam ne sχńije* 35, *a potom to juš n'e sχńijou* 260 [shniti].
sχnout 'schnąć': *sχne* 3. sg. praes.; *žebi von seχ* 189, *a voni sχli* 155 [schnouti].
sχodi, -u pl. t. 'schody': *teśćova tam v'inašaua n'a horu, p'o sχodaχ* 138, *sχodi* nom. pl. [schod, -u; (*sχody* 93)].
sχoďit 'zrzucić': *sχoďit*; *A jak pšyjde, že se χce vozit v'e žńe, to čšeba ti pŗkna sχoďit* 419; *to sem to sχoďiu* 'zrzucił dachówkę' 297 [shodit].
sχoř, -e 'tchórz': *sχoš*; *sχože* gen. sg. [SSJČ: schoř, -e v. tchoř].
sχovat 'schować': *sχovat* [schovati]. Por. **skovat**.
sχrabat 'zgrabić': *sχrabat* [shrabati].
sχŗnovat 'zgarnąć': *pauouk sχ'ŗnuje n'a sťenu vob'ili* [shrnovati].
sχromažďit se 'zgromadzić się': *sχromažďit se*; *žebi se sχr'omažďit ešťe* 153 [shromážditi se].
sχromažďovat 'gromadzić': *to na to tak se fšecko sχromažďuje na tu horu* 420 [shromažďovati].
sic 'kosić': *v'okouo ďesatiho čerfce začne se sic* 620; *fšeχni ješťe k'ovbajnama n'e možeme sic* 250; *mašina, kera seče žito*; *to se ji potom seče, suši* (sauaderu) 616, *ja puu k'ombajnem seču* 627; *teťka to se seče i važe taki mali sn'opečki* 7; *dauno se sekuo kosama* 421; *to nejńi kosńik, jak von n'e um'i sic* 6 [síci; (*śyc* 83B)]. Por. **sekat**.
sidat 'siadać': *Takej kožiχ sem si sprav'iu, to sem sidau tam* 84 [sedati].
sidmej, -a, -i 'siódmy': *sidmej rok* 439 [sedmý].
signet, -u 'sygnet': *signet nosej muski, žencki nosej pŗstinki* [signet, -u 'pečetní prsten'].
sikora, -i 'sikora': *sikora* [sýkora, -y 'Parus'].
siła, -li 'siła': *siua*; *čuovjek n'e ma sili* 59 [síla, -y].
siłnej, -a, -i 'silny': *siunej čuovjek*; *siunej pruvan*; *kuadli cihuu na dvan'astku, žebi* (sťena) *juž biua siuna* 198 [silný].
siłńice, -e 'droga utwardzona': *siuńice vopsazena je dževem*; *siuńice asfautova* [silnice, -e].
siłza, -i 'łza': *siuza*, *sýuzi* (nom. pl.) [SSJČ tylko: slza, -y].
sin, -a 'syn': *Muj sin se v'oženiu v Uagovje* 138, *tviho sina*; *čšeχ kuuku mam, čšeχ sinouχ* 274 [syn, -a].
siń, -i 'sień': *siń*; *do sińe vn'eseme* 640, *Ja sem teš tak vzau ďecko si na ruku i stojim v sińi* 51 [síň, -ě].
sinek, -nka 'synek': *sinek*; *sinka* gen. sg. [synek, -nka].

sinova, -ej 'synowa, żona syna': *No i dnes tam s'inova biua* 132, *sinovej* gen. sg.; *Ma s'inova teťki ďecko χova* 133 [SSJČ brak; (*synovo* 83B)].
sinuš, -a 'synuś': *sinuš*; *sinuša* gen. sg. [SSJČ brak; (*synuś* 25R)].
sipat: 1) 'sypać': *sipat suu ďo zeli*; *farpku sipe se do vodi*; *No ńegdi se sipe na kupki, a potom se zb'ira na vozi* 12 [sypati]; 2) 'plonować': *žito trošku m'iń s'ipauo* 636.
sipjałńe, -e 'sypialnia': *sipjauńe, bo tam se sp'i* [SSJČ brak].
sira, -i 'siarka': *sira* [síra, -y].
sirota, -i 'sierota': *A no to juž žykaj s'irota, bo von ne ma tati* 278 [sirota, -y].
sirovatka, -i 'serwatka': *s'irovatka*; *n'aliuo se sirovatki i tam ti mouχi šli* [syrovátka, -y].
sist 'usiąść': *Pšyšeu sem z vojska, pām ne, ţšeba sist* 74 [SSJČ brak].
sit 'zejść': *jak br'ambori sejdou, to se je h'akuje* 422.
siť, -i 'sieć': *siť*; *siťej* instr. sg.; *pavouk ďeua siť n'a mouχi*.
sivat 'często lub od czasu do czasu siać; siewać': *Muj tata tež ńegdi ho sivau*; *ja ho n'e sivam* 633; *muj tata žito jari sivau* 236; *h'ospodaš sivau p'ohanku* 433 [sívati; (*śyvaľi* 87S)].
siwńik, -a 'siewnik, maszyna do siania zboża': *brani, kteri se vuači z'a siuńikem* [SSJČ brak; (*śivńik* 87S)].
sjist zob. **sńist**.
skakat 'skakać': *skakat*; *žaba skače*; *No to skačou, p'o našimu to se žyka skačou* 134 [skákati].
skalečit se 'skaleczyć się': *m'iza teče, jak se strom skaleči* [SSJČ brak].
skalistej, -a, -i 'tu: twardy jak skała': *zem skalista, stv'ŗďena vod mrazu* [SSJČ tylko: skalnatý; (*skaľisty* 65)].
skała, -i 'skała': *skaua* [skála, -y].
skałečit 'skaleczyć': *skauečit se* [SSJČ brak].
skerovańi, -i 'skierowanie': *dau m'i sk'erovańi n'a pšesvjetu'eńi* 679 [SSJČ brak].
skiba, -i 'skiba': *ń'ekeri tam ń'a skibu, ńekeri ďo brazdi z'avorovali* 303; *deška skibu kuade n'a druhou stranu*; *dvje skibi* 630 [SSJČ tylko: skyva, -y].
skibovec, -wce 'pług dwuskibowy': *bo teť se z'auoži dva końi i skibovec, to se raz dv'a zauože* 38 [SSJČ brak; (*skibovec* 72D)].
skibovej, -a, -i 'skibowy': *puuχ sk'ibovej*; *A džyu jednim sk'ibovim se derš* 38 [SSJČ brak].

sklit 'szklić': *vokna se skli* [SSJČ: sklíti].
sklizet 'zbierać, sprzątać z pola': *sem skl'izeu̯a m'intu* [sklízeti].
skład, -u 'zagon': *gde je suχši honko, zemje, to se v'orau̯o z'ahoni širši, sku̯adi* 233 [sklad, -u; (*sku̯ady serse, orane f polu* 84)].
składanej, -a, -i 'składany': *sku̯adanej vṛχ s cihli* [skládaný].
składat 'składać, znosić': *matka sku̯ada v'ajička; jeden n'aku̯ada, jeden sku̯ada* 113 [skládati].
składek, -dku 'mniejszy zagon': *gde biu̯o mokšejc, to čša biu̯o sku̯atki p'ovorat ušči* 223; *to zas mame tam takej sku̯adek kou̯e s'azou̯ki* 558 [SSJČ brak; (*zagun to taki vu̯ski sku̯adek* 72D)].
sknebłovat 'związać snopek przy pomocy knebla': *snopki se sv'azau̯o su̯amou̯, knebu̯em se skn'ebu̯ovau̯o, žebi bili tvṛdi* 251, *knebu̯em se skn'ebu̯ovau̯o* 252 [SSJČ brak; (*knybel* 'kołek do wiązania snopków na polu' 15L)].
skłejnka, -i 'szklanka': *A tam ńegdi sku̯ejnku* 98 [sklínka, -y].
skłeńe, -e 'szklany gąsior, w którym robi się wino': *taka veu̯ka sku̯eńe, to f tim maj v'ino* [SSJČ brak].
skłeńenej, -a, -i 'szklany': *sku̯'eńeni* [skleněný].
skłeńennej, -a, -i 'szklany': *sku̯eńeni* ‖ *sku̯'eńenni* nom. sg. n. [skleněný].
skłeńička, -i 'szklaneczka': *sku̯'eńička* [sklenička, -y].
skłep, -a 'piwnica': *sku̯ep vl'izanej n'a brambori* 32, *pšynez buu̯vi z'e sku̯epa* 43; *d'o teho sku̯epa sipe ti buu̯vi* 260; *sme mjeli pᵘu̯no f tejχ sku̯epaχ* 636; (buu̯vi) *f sku̯epaχ do jidu̯a n'a zimu, a tak to f kopci* [sklep, -a; (*vl'iś do sklepu, nabeš kartofli* 84)].
skłep, -u 'sklep handlowy': *sku̯ep, bješ d'o sku̯epu* 43, *A dnes pšeci von ne ma sku̯epa* 321; *du pro mou̯ku do sku̯epu*; *Ti sku̯epi bili, f Kučovje bili dva* 577; *No šati to ˡuš v'e sku̯epaχ* 70 [SSJČ brak; (*sklep* 24S)].
skłepeńi, -i 'sklepienie': *sku̯epeńi ˡuďᵉau̯ s cihli* 62 [sklepení, -í].
skło, -a 'szkło': *sku̯o v vokńe; bańka z'e sku̯a; u̯ampu se p'ostav'iu̯o, zau̯ožiu̯o se i vožeχ, i sku̯o, i sv'iť'iu̯o se* 108; *sv'iť'ili u̯ampou̯ i sku̯o biu̯o* 600 [sklo, -a].
skłunka, -i 'szklanka': *No sku̯uŋki davaj, ńᵉaki hṛńički davaj* 98 [sklenka, -y; (*skloŋke* 36)].
skobeł, -błe 'skobel': *skobeu̯; skobu̯e* gen. sg. [skoba, -y; (*skobel* 83B)].
skočit 'skoczyć': *a koń se v'istrašiu̯, a ten muj teš skočiu̯* 47 [skočiti].
skončit 'skończyć': *skončiu̯ su̯užbu v'e vojsku; skonči se žńe* [skončiti].
skopat 'skopać': *m'otičkou̯ skopat* [skopati].

skopovat 'skopywać': *hnuj v'ihazujeme v'idu̯ema a sk'opujeme k'opačem* 228 [skopávati].
śkop, 'wykastrowany baran': *śkop* [skopec, -pce; (*śkop* 84)].
skoro adv. 'prawie, właściwie': *Kravi sou̯ ješťe n'a u̯ou̯ce, a skoro kilometr cesti je* 17, *zaže — nebe je troχu pšˡiružovi, skoro čˡerveni; Au̯e u̯epši sou̯ skoro z hou̯sek* 454 [skoro].
skorupečka, -i 'skorupka': *To voni* (*hruški*) *maj takou̯ sk'orupečku* 514 [SSJČ tylko: skořapečka, -y; (*skorupka* 1G)].
skořapka, -i 'skorupka na jajku': *n'a vṛχu vajka je skožapka* [skořápka, -y].
skosit 'skosić': *jag ho sk'osime, tak vb'ˡijeme kolik* 34 [skositi].
skouška, -i 'egzamin': *skou̯šku zdau̯* [SSJČ: zkouška, -y].
skovat 'schować': *skovat* ‖ *sχovat; skovej* 2. sg. imperat. 82; *Tako χ'ovanki sme hrali, skovau̯ se a zaz jeden dr'uhiho hu̯edau̯; sk'ovana* 'koszula schowana na pamiątkę' 181 [schovati, ob. skovat; (*skovau̯* 104)].
na skraj adv. 'na kraj': *Ten s kou̯ta da se n'a skraj, a ten s kraje se da d'o kou̯ta* 119 [SSJČ brak].
skrent, -u **1)** 'śnice przednie': *co se krou̯ťi — skrent, žebi von stau̯ v m'isťe* 157; **2)** 'zakręt': *Teťki to davam pozor na teˡχ skrentaχ, na teˡh r'oskšyžovańiˣ* 684 [SSJČ brak; (*skrent* 90)].
skṛm'it 'skarmić, zużyć na karmienie': *seno tag du̯ou̯ho dṛžime, dopokuť se n'e skṛm'i* 623 [SSJČ brak].
skrojovat 'skrawać': *skrojuje tu jag je tovar* 464 [skrojovati].
skromńejc adv. 'skromniej': *a džyu̯ to tam v'icej skromńejc se ˡub'irali* 469 [SSJČ tylko: skromný].
skrouťit 'skręcić': *Jak skrou̯ťim, to h'o v'iu̯ou̯čim* 39 [skroutiti].
skroń, -e 'skroń': *skroń, skrońe* gen. sg. [skráň, -ně; (*skroń* 93C)].
skruχnout 'skruszeć': *hlina skruχu̯a* [zkruchnout].
skruχšit se 'skruszeć': *ať vono u̯epši skruχši se to maso* 604 [SSJČ brak].
skrumka, -i 'kromka chleba': *skrumka; skrumki* gen. sg. [SSJČ: skývka, -y; (*skrumka χleba, ʒiś skipka* 82)].
skṛz 'przez': *skᵉṛs tebe* [skrz].
skřydło, -a 'skrzydło': *skšydu̯a* nom. pl. 'część kołowrotka'; *skšidu̯a v'odhṛnujou̯ zem na bok; skšideu̯* gen. pl. [křídlo, -a; (*skšydu̯o* 83L)].
skřyńe, -e 'skrzynia': *skšyńe; zas se p'ostav'i takou̯ skšyńi* 89, *mame skšyńi* acc. sg. 640, *v skšyńi* 89 [skříň, -ně, skřině].
skřynečka, -i 'skrzynka': *sme mjeli takou̯ skšˡynečku zb'itou̯* 579 [skřínečka, -y].

skřynka, -i 'skrzynka': *skšynka; skšinka nˈa uhli, nˈa torf, nˈa dževo* [skřínka, -y].
skřypjet 'skrzypieć': *skšyp'i* 3. sg. praes. [skřípěti].
skřyvanek, -nka 'skowronek': *skšˈyvanek u̯et'i vzhuru do nebe* 17 [skřivánek, -nka].
skud 'skąd': *skuď maž dubeu̯tuu̯ku* 148, *skuť vońi pšyšli* 1 [SSJČ tylko: odkud].
skupovat 'skupywać': *Zaz vˈai̯ička skˈupovali teš* 578 [skupovati; (*skupuval'i* 72)].
skurka, -i 'skórka chleba': *aď von ti skurki ma mi̯eki* 547 [SSJČ tylko: skůra].
slama, -i 'słoma': *su̯amu ďavame, seno, i̯eteu̯* 39 [sláma, -y].
slep'it 'zlepić': *potom to se slep'i* 480 [slepiti].
slib, -u 'ślub': *i̯e slip, potom pˈo slibi̯e pšˈyi̯edou̯ i hosť ei̯* 283; *žii̯ou̯ bes slibu; I̯ak sme bili nˈa slibie* 474, *pšˈyi̯ižďeu̯ davat slip* 474, *ďo slibu* 567 [slib, -u]. Por. **ślub**.
slib'it 'obiecać': *von slib'iu̯* 584 [slíbiti].
slina, -i 'ślina': *slina; slini* gen. sg. [slina, -y].
slińik, -a 'śliniak': *musei̯ bei̯t sľˈińiki, ať se tak nˈe slińi* 466 [SSJČ tylko: slinták, -u; (*śliňok* 12J)].
slińit se 'ślinić się': *ať se tak nˈe slini* 466 [sliniti se].
slišet 'słyszeć': *hu̯ou̯χei̯ nˈe sliši; Tak sem to slišeu̯, že to mu̯uv'ili* 106, *tak i̯agbiχ su̯ei̯šeu̯ vod miho ťˈaťinka* 195 [slyšeti].
slit 'zlać': *tak to bi se fšeχno sliu̯o* 43 [slíti].
sliva, -i 'śliwa': *zˈahrada, co sou̯ slivi* [slíva, -y].
sliwka, -i 'śliwka': *vi̯eči sliu̯ka; mau̯o slivek; sliu̯ki ńegdi sou̯ rozvaženi taki* 121 [slivka, -y].
slizat 'złazić': *slizat* [slízati].
slizt 'zleźć': *slist z voza; I̯a sem su̯es s voza i sem šeu̯* 148 [slézati ob. slízat].
slovičko, -a expr. 'słówko': *ti slovička* 641 [slovíčko, -a].
slunce, -a 'słońce': *slunce; pšed vˈiχodem slunce; zatmi̯eńi nˈa slunci; na slunce zatahne taka planeta* [slunce, -e].
sluničko, -a 'słoneczko': *sľˈuńičko sv'iťi* [sluníčko, -a].
slza, -i 'łza': *slza; slzi* gen. sg. [slza, -y].
słabej, -a, -i 'słaby': *su̯abei̯* 10; *aď i̯e zˈa su̯abei̯ prou̯t* 39; *su̯aba kuže* [slabý].
słabši, -i, -i 'słabszy': *kuń biu̯ su̯apši; kˈopečki su̯apši* 'gorsze': [slabší].
słaďenej, -a, -i 'słodzony': *i̯a nˈerada su̯ˈaďeni ťesto* [sladiti, sladěn].

slaďit 'słodzić': *čai̯ su̯aďi se cukrem; i̯a trošku ten tvaroχ su̯aďim* 607 [sladiti].
sladkej, -a, -i 'słodki': *cukr i̯e su̯atk'ei̯; su̯atki mliko* 122 [sladký].
sladši, -i, -i 'słodszy': *mliko vot kozi i̯e su̯atši* [sladší].
slama, -i 'słoma': *prosta su̯ama* 10; *vemu su̯ami zas a to svažu* 31; *A su̯amu se zas povazˈau̯o* 20, *to zas pšˈykrei̯vame su̯amou̯* 12 [sláma, -y].
slamjennej, -a, -i 'słomiany': *stšeχa su̯ˈamjenna* [slaměný].
slamńenka, -i 'ul słomiany': *abo f takei̯χ su̯ˈamńenkaχ* (*pšťeli*) 437 [SSJČ tylko: slaměnka, -y 'vyrobek ze slámy'].
slanej, -a, -i 'słony': *su̯u̯ i̯e su̯ana* [slaný].
slapka, -i 'pułapka na myszy': *su̯apka nˈa miši* [SSJČ brak; (*su̯apka* 84)].
slava, -i 'sława': *vi̯eči su̯ava* 11 [sláva, -y].
slav'iček, -čka 'słowik': *su̯ˈav'iček sp'iva* [slavíček, -čka].
slav'ik, -a 'słowik': *su̯av'ik; su̯ˈav'ika* gen. sg. [slavík, -a].
slawnej, -a, -i 'sławny': *su̯au̯nei̯* [slavný].
slečna, -i 'panna': *ta su̯ečna zas nˈašikui̯e zˈakou̯sku* 279 [slečna, -y].
slejšet 'słyszeć': *tag i̯agbiχ su̯ei̯šeu̯ vod miho ťˈaťika* 195 [slyšeti].
slejt 'zlać': *su̯ei̯e se ďo hr̥nka* 122 [slíti].
slejvat 'zlewać': *potom se ten sok su̯ei̯va* 513 [slévati, ob. slívat, slejvat].
slepej, -a, -i 'ślepy': *zˈe su̯ep'im* instr. sg. [slepý].
slep'ice, -e 'kura': *su̯ˈep'ice co nese vˈai̯ička; ˈuvažei̯ i̯akou̯ su̯ep'ici* 103; *su̯ep'ice vˈikopou̯* 235 [slepice, -e].
slep'iči, -i, -i 'kurzy': *su̯ˈep'iči hnui̯* 226 [slepičí].
slep'ička, -i 'kurka': *živa su̯ˈep'ička; i̯a sem zˈanesu̯a su̯ep'ičku* 611 [slepička, -y].
slepka, -i 'kura': *su̯epka* 639, *su̯epka gdače; možna kou̯p'it su̯epku* 70; *su̯epki se spˈalili* 49; *su̯epkam* dat. pl. [SSJČ: slípka, -y, nář. slépka].
slišet 'słyszeć': *zˈa χv'ili i̯už i̯e i̯ei̯ su̯išet, ˈi̯už žm'i* 142 [slyšeti].
sloj, -e 'słój, warstwa komórek drzewnych': *su̯oi̯e* nom. pl. [sloj, -e].
slojek, -jka 'słoik': *se f su̯oi̯ek dava* 519, *ďo su̯oi̯ka* gen. sg. 675; *f su̯oi̯ki se dava* 512; *ďo su̯oi̯ku* gen. pl. 514, *dr̥ži se f su̯oi̯kaχ* [SSJČ brak; (*su̯oi̯ek, f su̯oi̯ku, su̯oi̯ki* nom. pl. 72D)].
slonce, -e 'słońce': *su̯once; bili pi̯ekni pˈohodi* 25 [slunce, -e; (*su̯ońce* 76)].
slopec, -pce 'łapka na szczury': *su̯opce nˈa šťuri* [SSJČ brak; (*cu̯oṕec* 25, *su̯aṕec* 43, 53, 57)]. Por. **słapka**.
sloup, -a 'słup': *su̯ou̯p i̯e pˈostavenei̯ i na tim i̯e špriŋgu̯o* 430, *zˈatička ďo*

su̯ou̯pa; studńe zˈe su̯ou̯pem; preŋgu̯o nˈa su̯ou̯pi̯e 32, *na ti su̯ou̯pi stav'i se vˈopu̯otńe* 29; *To se zˈau̯oži taki su̯ou̯pi i do teχ su̯ou̯pu zˈaku̯ada se taki bou̯u̯e* 416 [sloup, -u].

sloužit 'służyć': *Teš su̯ou̯žiu̯ v ruskim voi̯sku* 310 [sloužiti].

slovo, -a 'słowo': *vi̯eči su̯ova; česki su̯ova ḑzyu̯ čᵘ̯ovi̯ek znau̯ i̯ak pou̯ski* 110 [slovo, -a].

složit 'złożyć': *pˈou̯oži tovar i potom m'iń v'icei̯ si to su̯oži* 463; *žebi su̯ˈožili, žebi ńeco dali* 477 [složiti].

sluχ, -u 'słuch': *von uš teš troχu su̯uχ ne ma; i̯uš su̯uχu ne ma* 693 [sluch, -u].

slumjanka, -i 'nieśmiertelnik': *su̯umi̯anki* nom. pl. 529 [SSJČ tylko: slaměnka, -y 'vyrobek ze slámy'; (*su̯omanka* 83L)].

slunce, -e 'słońce': *su̯unce* 25; *nˈa su̯unci* 203 [slunce, -e].

slunečńik, -a 'słonecznik': *su̯unečńik; vou̯ei̯ ze su̯unečńika* [SSJČ: slunečnice, -e; (*su̯unecńik* 87S)].

sluńičko, -a 'słoneczko': *su̯uńičko zˈapada; i̯en su̯uńičko višu̯o* 561 [sluníčko, -a, kniž. sluněčko].

slunko, -a 'słonko': *su̯uŋko i̯e vˈožyvau̯o* 156 [slunko, -a].

slup'ice, -e 'część pługa łącząca grządziel, odkładnicę, lemiesz i płóz': *a u ḑzˈevi̯enniho to ešt'e biu̯a ta su̯ˈupice* 160 [slup'ice, -e 'kostra plužního tělesa'; (*su̯upica* 83B)].

služba, -i 'służba wojskowa': *rezerv'ista skončiu̯ su̯užbu.vˈe voi̯sku* [služba, -y].

služebńice, -e 'służąca': *su̯užebńice* [služebnice, -e].

služebńik, -a 'służący': *užuńďiu̯ sem si su̯ˈužebńika, no a pˈastuχu* 65, *su̯užebńik do pomoci formana; ze su̯užebńikem* [služebnik, -a].

služka, -i m. 'służący': *A pantˈata mi̯eu̯ su̯ušku* 47; *a su̯uška i̯eu̯, a koń se vˈistrašiu̯, a ten mui̯ teš skočiu̯* 47 [SSJČ tylko: služka, -y f. 'žena najatá do služby'].

smar, -u 'smar do osi wozu': *smar; smaru* gen. sg.; *smaru̯i̯e se smarem* [SSJČ brak; (*smor* 93C)].

smat se 'śmiać się': *i̯a to zas se smi̯ei̯u* 463; *veseu̯ei̯ často se smi̯ei̯e; von se smau̯* 673, *ľiďi se smali* 73, *Tam mu ńeco pˈoi̯edau̯ a smali sme se* 83 [smáti se].

smata, -i 'szmata': *stari smati zb'ira smotek* [SSJČ brak; (*smata* 24S)].

smažit 'smażyć': *pu̯acki z bu̯u̯eu̯ se smaži; za pi̯ečarkama χoďei̯ i smaží* [smažiti].

smetana, -i 'śmietana': *smˈetana* 140; *zˈe smetani* 116; *To pšet'e smetanu pˈotšebui̯e čᵘ̯ovi̯ek prˈo sebe* 122, *na smetańe* 457 [smetana, -y].

smet'i, -i 'śmiecie': *smet'i se zb'ira nˈa šipku; kompost ďeu̯a se zˈe smet'i* [smetí -i].

sm'iχ -u 'śmiech': *takei̯ sm'ih ˈuďᵉali* 170, *sm'iχ* [smích, -u].

smiki, -u pl. t. 'krótkie drewniane sanie pod drzewo': *smiki – vozi se pr̥kna, ćinžari* [SSJČ brak; (*smyki* 87S)].

sm'itki, -u 'śmiecie, zmiotki': *pu̯evi sˈipeme ďo teho, ružńi sm'itki tak taki* 226 [SSJČ brak; (*småtki* 59)].

ne smjet 'nie mieć odwagi, nie wolno': *tak se nˈe sm'i žykat* 554; *veu̯kei̯ patek, ńic se nˈe sm'i ďeu̯at* [směti, ⁺smíti].

smluv'ini, -in pl. t. 'przyjęcie zaręczynowe': *potom se ďᵉau̯o smu̯ˈuv'ini, zˈaprosiu̯o se, ˈuďᵉali takei̯ vˈečirek* 470 [SSJČ brak; (*smoviny* 72)].

smluv'it se 'porozumieć się': *Moʒ raďi bili s teho, no mi taki, že sme se mohli smu̯uv'it* 153 [smluviti].

smoček, -čka 'smoczek': *nˈe mi̯eu̯o žˈadniho smočka* 132 [SSJČ brak].

smołek, -łka 'żywiczna szczypka do rozpalania ognia': *No tšᵉa kou̯sek smou̯ka, bo u nas se žyka smou̯ek na to* 117 [SSJČ brak].

smołnej, -a, -i 'żywiczny': *smou̯ni kou̯ski dževa* [smolný].

smořčenej, -a, -i 'zmarszczony': *velun mi̯eu̯a tak smoščenei̯* 288 [SSJČ brak].

smotat 'zmotać': *pak se potom nˈa motov'idu̯o smota* 459 [smotati].

smotek, -tka 'ten, co zbiera szmaty': *stari smati zb'ira smotek; smotka* gen. sg. [SSJČ brak; (*smotek* 82)].

smov'iny, -in pl. t. 'umowa przedślubna, swaty': *smov'ini* [SSJČ brak; (*smovy* ‖ *zarenčyny* 84)].

smrodin, -u 'czeremcha': *smrodin ma b'ili kitečki* [SSJČ brak; (*smrodyń* 77, 42B)].

smr̥čina, -i 'drzewo świerkowe': *gunti na stšeχu – musi bei̯t smʸˈr̥čina; Smʸˈr̥činu u nas se nˈe sazi, bo u naz i̯e zˈa suχo* 59 [smrčina, -y].

smr̥ďet 'śmierdzieć': *vai̯ko zˈepsuti smʸr̥ďi* [smrdět].

smr̥k, -u 'świerk': *smr̥k berou̯ nˈa stromki; smr̥ki* nom. pl. 509; *smᵉr̥k* [smrk, -u].

smr̥kovej, -a, -i 'świerkowy': *smr̥kovei̯ u̯es; živ'ice i̯e v dževi̯e smr̥kovim* [smrkový].

smr̥t, -t'i 'śmierć': *potom pšyšu̯a smᵉr̥t* 96; *smr̥t* [smrt, -i].

smr̥telńi, -i, -i 'śmiertelny': *nemoc smʸr̥telńi* 22 [smrtelný].

smuła, -li 'smoła': *smuu̯a; smuu̯ou̯ se maže stšeχi* [smůla, -y].

smutnej, -a, -i 'smutny': *smutnei̯* [smutný].

smyki, -u pl. t. 'podwójne krótkie sanie podkładane pod ciężary,

zwłaszcza drzewo': *Jesli soų dva taki mali, tu i tam, no to se žyku u nas smyki* 107 [SSJČ brak; (*smyki* 85)].

snad adv. 'chyba': *snat* [snad].

snadši, -i, -i 'chętniejszy, gorliwy': *snatśi* [snadný, snazší].

snest 'znieść': *Ja bi teťki to n'e snesųa ťakeho* 133 [snésti].

sńeť, -ťi 'gałąź': *sńeť; jak zžapne, to se sńeťe vops'ekā* 60, *hrubi sńeťe, sńeťima se 'ustroji m'eškańe* 90 [sněť, -i].

sńežice, -e 'śnieżyca, zamieć': *Taka sń'ežice z dešťem* 143; *dnez je sńežice* 44 [sněžice v. sněženice 'sněhová vánice'].

sńehovej, -a, -i 'śnieżny': *v'ixura sńežna* 143 [sněžný].

sńidańe, -e 'śniadanie': *sń'idańe* [snídaně, -e].

sńidańi, -i 'śniadanie': *rano se ji sń'idańi* [snídaně, -ě, ob. snídaní, -í].

sńih, sńehu 'śnieg': *sńih ńegdi tak n'apada* 110, *sńiχ ųeťi z nebe; k'ųečki z'e sńehu; jezďej p'o sńehu; v'itr z'e sńehem* [sníh, -ěhu].

sńist 'zjeść': *truskafki možna zavažyt, sńist taki* 20; *teťki to fšecko mľičarńe sńi* 319; *To mi sjime* 88; *jak večeži sńeďi* 'zjedzą' 479; *jen to sńes* 2. sg. imperat.; *jag vobjed mu dali, sńet* 412; *Každej dobže rad bi sńed i dobže vip'ių* 562; *sńedųa; j'eųena sńedli* 46; *sńelli sme prase* 446; *jeden sme sńelli jednej tejden, a druhej boχńik druhej tejden jim* 548; *Zas sńedli, zas šli pr'o druhiho* 148; *vobjet sńedli razem* 538, *každej dobže rad bi sńed* 562 [sníst].

sńit se 'śnić się': *se sńi* 3. sg. praes. [sníti se].

sńitečka, -i 'gałązka': *sńitečki* nom. pl. 28 [snítka, -y].

sńitka, -i 'gałązka': *ńegde sńitku užyznoųt* 60; *Z'eųeni svatki zaz je takej zvičaj, že z'eųeno... sńitki 'ub'iraj* 491 [snítka, -y].

snopeček, -čka 'snopek': *žito se važe f sn'opečki* 625, *taki mali sn'opečki. Mi žykame bejtki* 7; *Daųno to se ďeųo taki snopečki, doški* 'do poszycia dachu' [snopeček, -čka].

snopek, -pka 'snopek': *snopek veųkej; hřst uvaže se, a je snopek; važe se snopki; ze snopku se stav'i kupki* [snopek, -pku].

snopovjuzałka, -i 'maszyna do koszenia wiążąca równocześnie snopy': *že to snopoviųzaųka, no to vona važe* 627 [SSJČ brak; (*snopovųzoųka* 19J)].

snovadła, -i 'przyrząd do snucia przędzy przed jej nawinięciem na krosna': *tag zaz biųo... taka sn'ovadųa a ti špuųe se daųo na taki drati* 183 [SSJČ: snovadlo, -a; (*snovadla* 84)].

snovadło, -a 'przyrząd do snucia przędzy przed nawinięciem jej na krosna': *snovadųo* 207 [snovadlo, -a].

snovat 'snuć, nawijać przędzę na snowadło lub wał krosien': *snova se* 3. sg. praes.; *a ďopřva zas snovali na to na toų vosnovu* 207 [snovati].

sobota, -i 'sobota': *Jen pravje, co je voųna s'obota a n'eďeųe* 152 [sobota, -y].

sodka, -i 'soda do zmiękczania wody': *sotka; do vodi, abi biųa mječi, sipe se sotku* [SSJČ tylko: soda, -y].

soχa, -i 'część dawnego pługa': *soχa* [socha, -y].

soχor, -u 'tyczka': *takej soχor* 32 [sochor, -u].

sojužnej, -iho 'sojusznik': *Teťki to naš sojužnej, a ďžyų to sme se prali* 75 [SSJČ brak].

sok, -u 'sok': *sok ze slivek* 512 [sok, -u 'šťava, -y'].

solit 'solić': *no i potom ho se soli* 123, *soli se soųej* [soliti].

solńička, -i 'solniczka': *soųńička, suų je f soųńičce* [SSJČ: solnička, -y 'slánka'].

sopa, -i 'szopa': *sopa se sp'aliųa a stoďoųa se sp'aliųa* 47, *vešli p'ot sopu* (*sųepki*) 50; *U naz žykaj ďo sopi* 63; *f sopje dřži se nažeńʒe; f st'odoųe nebo f sopje* 54, *cihųu se pot s'opu vozi* 404, *do s'opoųχ* 506 [SSJČ: šopa, -y 'kulna'; (*sopa* 24S)].

sorek, -rka 'samiec sarny, Capreolus, capreolus': *sorek* [SSJČ brak; (*sorek* 83B)].

sortowńik, -a 'maszyna do sortowania zboża': *sortoųńik sortuje tenki vosobno, hrubi teš; sort'oųńik* 649 [SSJČ brak].

sortovat 'sortować': *sortoųńik sortuje* [SSJČ: sortýrovat řid. sortovat].

sosna, -i 'sosna': *sosni zvičajni* nom. pl. [SSJČ: sosna, -y 'borovice'].

soud, -u 'sąd': *soųt; soųdu* gen. sg.; *advokat brańi f soųďe* [soud, -u].

soudek, -dku 'beczułka': *soųdek; soųtku* gen. sg.; *zeli se dřží f soųtku; bednaž ďeųa soųtki* [soudek, -dku].

soudit 'sądzić': *seńʒa soųďi* [souditi].

soumrak, -u 'zmierzch': *soųmrak — troχu ďeųa se tma* [soumrak, -u].

soused, -a 'sąsiad': *N'emeček to soųsed n'edaųekej bių* 77; *soųseda* gen. sg.; *ďeťi doų k s'oųsedov'i zb'irat* 11, 290, *mjeų sem dobrejχ soųsedu; doųseďi soų dobri; vo innejχ soųsedaχ* [soused, -a].

sousedka, -i 'sąsiadka': *soųsetka* [sousedka, -y].

soužeńi, -i 'zmartwienie': *sem mjeųa taki s'oųžeńi bez dvje n'eďeųe* 425 [soužení, -í].

sova, -i 'sowa': *sova* [sova, -y].

spadovat 'spadać': *vodospat — voda spaduje* [spadávati, nář. též spadovat; (*spadovać* 15L)].

spadnout 'spaść': *spat s końe* 310, *granat spat* 75, *kuųe spadųa* 79, *žena spadųa i nohu zųˈamaųa* 47, *hruški spadli, i to spadne* 631; *pšytųači to, to spadne na taki vali* 632 [spadnouti].

spaǯovej, -a, -i 'o miodzie: ze spadzi pochodzący': *spˈaǯovej met to je nˈa listˈiχ* 434; *Naved mnoho biųo medu spˈaǯoviho* 433 [SSJČ brak].

spalit se 'spalić się, ulec pożarowi': *No to co ja f tom χlivje se mam spalit* 52, *ˈuťikam, ajť se nˈe spalim* 52, *aųe jen se χlių spalių* 52, *Spˈalių̯a se stˈodoųa* 50, *se fšecko spˈalių̯o, aųe vostaų dom* 47; *fšeχno se tam spˈalių̯o* 50, *bo sme se tu spˈalili* 46; *no pˈovˈida, no uš ste se spˈalili* 49; *sųepki se spˈalili, husi se spˈalili* 49 [spaliti, shořeti].

spałenej, -a, -i 'spalony': *Fšeχno biųo spˈaųeni* 69; *fšeχno spˈaųeni biųo* 49 [spálený].

spałovat 'spalać': *vońi to ho spaųųjou* (torf) 653 [spalovati].

spańi, -i 'spanie': *versaųka se roskųada do spańi* [spaní, -í].

spařyt 'sparzyć': *potom se je spažy* 519 [spařiti].

spašenej, -a, -i 'spasiony': *kuń bių spˈašenej* 536 [spásti, spasen; (*spaśuny* 15)].

spat 'spać': *jak se šųo spat* 93, *bo tam se spˈi*; *spjej* 3. pl. praes.; *f tej sˈekńičce tam spaų* 85; *ˈusneųo a spaųo* 134 [spáti].

spec, -e 'specjalista': *No to już bili taki spece* 205 [spec, -e 'odborník'].

specjalista, -i 'specjalista': *spˈecjalisti s teχ koženu ďeali kˈośiki* 233 [specialista, -y].

specjalnej, -a, -i 'specjalny': *ųopata už musi bejt specjaųna do toho* 113, *spˈecjaǉni ďževo* 644 [speciální, -í, -í, kniž. speciálný].

spend, -u 'miejsce, gdzie odstawia się zakontraktowane zwierzęta; spęd bydła na targ': *je spent* 5 [SSJČ brak; (*spynt* 15L)].

spˈinka, -i 'spinka, wsuwka do włosów': *spˈinka* [spínka, -y].

spˈivat 'śpiewać': *f kˈosteųe se spˈiva pˈisńe*; *sųavˈiček spˈiva* [zpívati].

spjew, -vu 'śpiew': *A spjeų mjeųi, spjeų mjeli tu f škole* 311; *šlisme ďo Zeųova zˈe spjevem* 130 [zpěv, -u].

spjevat 'śpiewać': *spjevaj nˈa každiho jˈedneho ˈužendńika* 26 [zpívati].

spjewńiček, -čka 'śpiewnik, zbiór pieśni kościelnych': *kancoųnaųek stˈaroďaųnej, teť soų spjeųńički poųski* [zpěvníček, -čku].

splaw, -vu 'muł naniesiony na łąki przez wodę': *splaų* [splav, -u].

splinout 'spłynąć': *spline i trava* 114 [splynouti].

spłašit se 'spłoszyć się': *se mu ne dam spųašit* 45, *jak von se spųaši* 45 [splašiti se].

spłaz, -u 'pozioma sztabka przy słupicy, na której opiera się i sunie po ziemi pług': *spųas vede ceųej pųuχ na spoďe*; *vot spodu, co tak šųo v zemˈi, to spųas* 160 [SSJČ brak w tym znaczeniu; (*spųos po źemi iǯe* 73)].

spłennej, -a, -i 'płodny': *to spųenni* 604 [SSJČ brak].

spoconej, -a, -i 'spocony': *žebi čojek ne bių spˈoconej* 609 [SSJČ brak; (*spocony* 93C)].

spod, -u 'spód': *spot tež ˈuďeųanej s cihli*; *rˈadlice de po spoďe*; *ti spodi* nom. pl.; *pjet pacin da se nˈa spot* 112 [spod, -u, spodek, -dku].

spodńice, -e 'spódnica, halka': *u nas žykaj halka na spodńicu* [spodnice, -e, řidč. spodnička].

spojenej, -a, -i 'złączony': *ligarek, kterim soų spojeni noski*; *je koųečko spojeni* [spojený].

spojeńi, -i 'połączenie': *spojeńi tejχ nohoųχ* [spojení, -í].

spojovat 'łączyć': *žemˈinek, kerej spojuje*; *se to spojuje* 156, *spojujoų* 3. pl. praes. [spojovati].

spokojnej, -a, -i 'spokojny': *musi bejt spokojnej* 45 [SSJČ tylko: spokojený, spokojen; (*spokojny* 15L)].

sporo adv. 'sporo, dosyć': *to nas biųo sporo na tej zˈabˈijačce* 447 [SSJČ: sporý; přísl. spoře, nář. sporo].

spořejc adv. 'lepiej, prędzej': *spožejc, bo ne čša pųuh dřžed jen se χoďi i dvje skibi doų razem* 630 [SSJČ: spoře; (*zaro robota šųa spožy* 1B)].

spoťit se 'spocić się': *Tak sem ti fˈiranki zˈaųožių̯a, to sem se tak spˈoťių̯a* 585; *spoťių se čųovjek* [zpotiti se].

spotkat 'spotkać': *A von teťki gdi se spˈotkame, to von poada* 66, *Tak ti je spˈotkali tejh zųˈoďeju* 446 [SSJČ tylko: potkati; (*spotkać* 104)].

spoušťet 'spuścić': *se bere ti dva vočka na kupu i potom se je spoųšťi* 461 [spouštěti].

spozďiłej, -a, -li 'o człowieku, który wszystko źle robi': *spozďių̯ej čųovjek, kerej fšeχno zųe ďeųa* [zpozdilý].

spožyvči, -i, -i 'spożywczy': *spˈožyfči skųepi* 577 [SSJČ brak].

sprasnej, -a, -i 'o świni: prośna': *mačora je sprasna* [sprasný o svini 'březí'].

sprava, -i 'sprawa sądowa': *oskaržyčeų ten, co spravu zakųada* [SSJČ w innym znaczeniu; (*sprava* 15T)].

spravˈit: **1)** 'przygotować': *spravˈit hlinu s pˈiskem* [spraviti 'upravit k použití']; **2)** 'kupić, wystarać się o co': *Takej kožiχ sem si spravˈių* 84 [spraviti; (*spraviųy mu nove ᵘubrańe* 16S)].

spravovat: **1)** 'wyrabiać': *sem mu p'omahau̯ spr'avovat hlinu* 404; **2)** 'reperować': *su̯usaš spravuje mašini* [spravovati].

sprężynuvka, -i 'brona sprężynova': *sprężynufka; Co χceš kou̯p'it? Sprynžyn'ufke* 301 [SSJČ brak; (*spryžynufka* 87S)].

spružina, -i 'sprężyna': *spružina*; *musej bejt spružini* [SSJČ: zpružina, -y, řidč. pružina, -y].

spružinovej, -a, -i sprężynowy': *drape se spružinovim drapakem* 632; *pu̯uχ spružinovej* [SSJČ tylko: zpružina, -y].

spružinowka, -i 'brona sprężynowa': *možna biu̯o zau̯ožit ďo pu̯uha, ďo spružinou̯ki, do čeho jinneo* 159; *spružinou̯kou̯ podrapat* 499 [SSJČ brak; (*spryzynufka* 87S)].

spřacka, -i 'sprzączka': *spšacka*; *na spšacku se zap'ina pasek* [SSJČ: přezka, -y, též přazka; (*spšoncka* 73)].

spřahat se 'wykonywać pracę przy pomocy swego konia i konia drugiego gospodarza': *Te bereme se spšahame vod zeťe, abo zeď vode mńe* 630 [spřahati, spřahovati].

spřazka, -i 'sprzączka': *A no je taka spš'aska i na tu spšasku se z'ap'ina* 467 [SSJČ tylko: přezka, -y též přazka].

spřykřyt se 'sprzykrzyć się': *O je-je to juš se spšykšeu̯o* 478 [SSJČ brak; (*spšykšyu̯y śe te gorunca* 16S)].

spruχńelej, -a, -li 'spróchniały': *spruχńeu̯ej zup* [SSJČ brak; (*mursyvy* ‖ *spruχńau̯y* 72D)].

spřontnout 'o zbożu: zebrać': *z'aseje pu̯u m'etraka to spšontne i vosum* 213, *spřu̯ⁿtnou̯t* 212 [SSJČ brak; (*spšuntnuć* 12)].

spřyst 'sprząć': *jak se spšedu̯o* 21; *Jak spšedou̯* 18 [spřísti].

spřuntat: **1)** 'robić porządek': *jak se spšunta, sťira se praχ; kosteu̯nej ʒvońi, spšunta, musi voteu̯žyt kosteu̯; pokojufka spšunta*; **2)** 'zbierać zboże': *To se spšunta. Co nejdžyu̯ to se spšunta seno* 619; *Žito se spšunta, pšeńici, voves. Jo, to se spšunta* 623; *zaset metrak i spšu̯tnou̯t možno štiri, pjet* 212 [SSJČ brak; (*spšontać śano* 12J)].

spudńička, -i 'spódniczka': *sp'udńička na tejχ šelečkaχ i taka široka spudńička* 468, *halka fu̯aneu̯ova nosi se pot spudńičkou̯* [SSJČ: spodnička 'spodní sukně'].

spuchnutej, -a, -i 'spuchnięty': *Takej biu̯ sp'uχnutej* 667 [zpuchnouti, -chnuti].

spuχlizna, -i 'miejsce opuchnięte': *spuχlizna* [SSJČ brak; (*spuχľizna* 95)].

spuχřelej, -a, -li 'spróchniały': *spuχšeu̯ej strom* [SSJČ brak].

spulχńit 'spulchnić': *Žebi zem spulχńit, to se branou̯ spružinovou̯ ďeu̯a* 220 [SSJČ brak].

spulnota, -i 'spółdzielcze gospodarstwo': *U nas nejńi spuln'oti* 14 [SSJČ brak; (*spulny* 15)].

spółʒelńa, -e 'spółdzielnia': *Fšeχno spuu̯ʒelńa ma* 71; *to se veme i v'iveze ďo spuu̯ʒelńe* 424; *vob'ili z'avezu ďo spuu̯ʒelńe* 250, *čast se veme v'odveze państvu, do spuu̯ʒelńe* 420; *uhli nejńi f spuu̯ʒelńi uš pjet u̯et* [SSJČ brak; (*do spuʒelńe* 65)].

spusob, -u 'sposób': *to je n'eju̯epši teťki spusob ďo toho* 575 [způsob, -u].

spusobnost, -ťi 'okazja': *ne ma takej spusobnosťi ďo prace* 591 [způsobnost, -i].

spusťit 'spuścić': *spusťim* 1. sg. fut. 26; *spušťenej* 'spuszczony' [spustiti, spušten].

sraz, -u 'zraz, latorośl drzewa owocowego do szczepienia': *srazi* nom. pl. [SSJČ brak].

srazit se 'o mleku: ściąć się': *mliko sedli tšeba dat n'a voheń, ďo hr̥nka, vono se srazi* [sraziti].

sr̥dce, -e 'serce': *sr̥ce*; *mjeu̯a operaci n'a sr̥ce*; *sʸr̥ce* [srdce, -e].

sr̥ďička, -u pl. t. 'serduszka, kwiaty rosnące na łąkach': *sr̥ďička* [srdíčko, -a; (*syrduska Matki Boski* 'drżączka' 93C)].

srejt 'zryć': *a teť se to z vr̥χu sreje* 114 [zrýti]. Por. **zrejt**.

srknout 'pociągnąć': *jak se to sʸr̥ku̯o, jak se začeli b'it* 477 [srknouti].

sr̥na, -i 'sarna': *sr̥na, sʸr̥na, sʸr̥ni* nom. pl. 46, 147, *j'eu̯eńi, sarni* 147, *z'a sernu abo z'a jeu̯ena to bi biu̯a teška kara* 148 [srna, -y].

sr̥p, -u 'sierp': *sr̥p*; *sr̥pu* gen. sg.; *proso možna požnou̯t sʸr̥pem* [srp, -u].

sr̥st, -ťi 'sierść': *sr̥st, sʸr̥st*; *sr̥sťej* instr. sg. [srst, -i].

sr̥sťatej, -a, -i 'mający obfitą sierść': (koza) *to vona už je v'icej taka s'r̥sťata* [SSJČ tylko: srstěný; (*śerćato veu̯na* 90P)].

srowna 'od razu': *ruce p'ovikšyvuje srou̯na jak začnu psat* 641 [zrovna].

ssedłej, -a, -li 'o mleku: zsiadły': *polifku či z'e smetani*; *či z'e ssedu̯iho mlika* 116 [ssedlý]. Por. **sedli**.

stačit 'zdążyć, starczyć': *čᵘoᵛjek n'e može s tim stačit* 43, *mnoho ja n'e stačim ukrast tej v'everce* 441; *jak se n'e stačiu̯o, to se neχau̯o na druhej rok* 25; *Bo kuχarka sama to bi n'e stačiu̯a* 103; *se ho tak n'e stačiu̯o ubrat* 246 [stačiti].

stado, -a 'stado': *celi stado* 148 [stádo, -a].

staficer, -a 'gatunek gołębia': *staficeri, taki delikatni, co dobže frugaj* [SSJČ brak].

stahnout 'ściągnąć': *to ďopŗva se stahne* 31; *bod j̯i stahne* 102; *stah j̯i tu ropu* 690 [stáhnouti].

stahovat 'ściągać': *vobručkou̯ se stahuj̯e sut* [stahovati, *stahávati].

stajńe, -e 'stajnia': *staj̯ńe, co j̯e końe* 253, *staj̯ńe* gen. sg. ‖ *do staj̯ńi; zˈa staj̯ńej̯* loc. sg. [SSJČ stáj, -e].

na stale adv. 'na stałe': *N'ekera* (*vaha*) *biu̯a na stali, ńekera biu̯a taka, co se votku̯adau̯a* 158 [nastálo, též na stalo 'natrvalo'].

stalńice, -e 'żelazna część sieczkarni, po której ześlizgują się kosy': *stau̯ńice* [SSJČ brak; (*stalńica; kosy za mocno dokryncone na stalńice* 72D)].

stamtuď 'stamtąd': *stamtuť pšyšli tadi* 409 [SSJČ tylko: odtamtud].

stanut 'stanąć': *stanu̯o dvou̯χ, čšeχ χu̯apu, to mu̯aťili* 305 [stanouti].

starat se 'starać się': *tšeba se starat* 8; *a tak to se čoj̯ek stara* 8; *Bo j̯agbi se nˈe starau̯, no to co s toho bude* 8; *Tak vońi se stˈarali, žebi se tu mohli pšysťehovat* 138 [starati se].

starej, -a, -i 'stary': *Tešć j̯e tuze starej̯* 137; *stara χau̯upa; takeho stˈariho mu̯a ma* 46, *kou̯o naši starej̯ sekńice; stari liďi* 95; *nˈepotšebni stari u̯aχi* 138; *j̯a sem slišeu̯ vot starej̯χ liďi; ze starej̯ma; i vońi tam stažy taki* 137 [starý].

starodawnej, -a, -i 'starodawny': *kancou̯nau̯ek starodau̯nej̯; bo u nas to j̯ešťe stˈaroďau̯ni mˈasńički sou̯* 124 [starodávný].

starosta, -i 'starosta weselny': *starosta; du zˈe starostem* [starosta, -y m. 'starosvat, družba'; (*starosta* 90P)].

starośćina, -i 'starościna weselna': *votku stˈarosta davau̯, stˈarośćina vˈotspj̯evovau̯a* 170; *stˈarośćina biu̯a* 290, *brali kmotru na tu starośćinu* 570 [SSJČ tylko: starostka, -y; (*starośćino* 93C)].

staroušek, -ška 'staruszek': *starou̯šek* [starušek, -ška].

starši, -i, -i 'starszy': *starši sin; zˈe staršim; J̯ak sou̯ starši ńekeri* 140 [starší].

stařec, -rce 'starzec': *stažec, ču̯ovj̯ek stari* [stařec, -rce].

stat: 1) 'stać': *j̯ak koho stat, to se nˈapeče u̯epšiχ* 120, *ne biu̯o ho stat* 197, *J̯a sem vzau̯ ďecko si nˈa ruku i stoj̯im v sińi* 51; *ten j̯eden stoj̯i nˈa vŗχu i ku̯ade na trakaš* 113, *vońi stoj̯i* 149; *to vońi stoj̯i z j̯ednej̯ strani* 102, *to tu se stoj̯i zˈe žitem* 70; *kvj̯eti nˈa vokńe stoj̯ej̯; skrent, žebi von stau̯ v mˈisťe* 157; *bo hruška stau̯a vedu̯e χliva* 51; *nˈe utekli, stali* 149; 2) 'kosztować, mieć wartość': *dnes ta morga ńiʒ ne stoj̯i* 233 [státi].

statek, -tku 'narzędzia stolarskie': *Taki statki, vońi maj̯ takej̯ statek* 643 [SSJČ brak w tym znaczeniu; (*statki* 24S)].

staw, -vu 'staw': *stau̯ – voda stoj̯i, saʒou̯ka; stavu* gen. sg.; *f stavj̯e; stavi* nom. pl. [SSJČ brak w tym znaczeniu; (*stavy* 87S)].

stav'idło, -a 'zastawa przy stawie': *stav'idu̯o – se fpou̯šťi vodu; stav'idu̯a* gen. sg. [stavidlo, -a].

stav'it se 'stawiać, stawić się': *potom se stav'i f kupki* 625; *To se potom stav'i ti paciŋki* 112, *to se zas stav'i kˈožou̯ki* 112, *stav'i se kupki; na ti su̯ou̯pi stav'i se vopu̯otńe; pˈij̯au̯ki stav'i se zˈa ušima; sem dostau̯ vezvańi, žebi se stav'it do prˈezidj̯um* 431 [staviti].

stavjet: 1) 'stawiać': *Take koźˈou̯ki stavj̯eli* 134; *A ti pacinki se zrou̯na stavj̯eu̯o* 155, *na pu̯uce stavj̯eu̯o se hŗnki;* 2) 'budować': *budou̯ stavj̯et škou̯u* 111, *j̯ak naš kosteu̯ stˈavj̯eli* 150; *Ať si ti mu̯adi stˈavj̯ej̯* 53 [stavěti].

stebeł, -błe 'szczebel': *stebu̯e u žebžin* [SSJČ brak; (*stebel* 61)].

stec 'ściec': *ten met steče do ńᵉˈakiho tam hŗnka* 268; *žebi voda steku̯a s toho ťesta* 262 [steci].

stehno, -a 'udo': *stehno – j̯ut pˈo pou̯sku; stehna* [stehno, -a].

steknout se 'wścieknąć się': *pes stekne se* [vzteknouti se].

stelmaχ, -a 'stelmach': *steu̯maχ ďeu̯a vozi* [SSJČ brak; (*stelmaχ* 93C)].

stelnej, -a, -i (tylko f.) 'o krowie: cielna': *krava j̯e steu̯na devj̯et mj̯ˈesicu* [stelný 'březí'].

sťena, -i 'ściana': *sťena ńišši; nˈa sťenu; nˈa steńe; bilit sťeni; pot tej̯ma sťenama* 416, *vˈobraski nˈa sťenaχ* [stěna, -y].

stenkat 'narzekać, stękać': *ću̯ovj̯ek stęŋka, nažyka, j̯ak ńeco boli* [SSJČ brak; (*styŋko bo go boli bžuχ* 16S)].

sterta, -i 'brodło, kupa słomy': *sterta; ďeu̯a stertu nˈa poli* 249; *ne musi styrti ďeu̯at* 250 [SSJČ brak; (*sterta* 83B)].

stežka, -i 'ścieżka': *steška* [SSJČ: stezka, -y, nář. stežka v. stezka].

stiďit se 'wstydzić się': *von se stiďi možno* 279; *stiďej̯ se* 3. pl. praes. [styděti se].

sťikat 'ściekać': *to ďᵉali brˈazńice sou̯sed zˈa sou̯sedem, žebi ta voda sťˈikau̯a* 224 [stékati].

sťin, -u 'cień': *j̯uš nˈe χťeu̯o ros ńic, bo to biu̯ sťin* 556; *sťin zˈa ču̯ovj̯ekem* [stín, -u].

sťinka, -i 'pluskwa': *sťinka nˈa sťenaχ; sťinki* nom. pl. [stinka, -y 'stěnice, -e Porcellio a Oniscus'].

sťirat 'ścierać': *gumkou̯ se sťira vou̯uvek; sťira se praχ* [stírati].

stłańi, -i 'ściółka, igły opadłe': *Do u̯esa sme χoďili nˈa stu̯ańi* 576; *Bžesk to se ďˈo stu̯ańi bere* 63; *se uživa do hrabańi či tam stu̯ańi* 248 [stlaní, -í 'stelivo'].

stłat 'słać, podścielać bydłu': *pod dobitek se stu̯au̯o* 576 [stláti].
stłouc 'stłuc': *I potom se ho (masu̯o) stu̯ou̯če ďo kupi* 125 [stlouci].
stłoukat 'o maśle: zbijać': *to se stu̯ˈou̯kau̯o ďo kupi to masu̯o* 24 [stloukati].
stm'ivat se 'ściemniać się': *u nas se žyka, že se stm'iva* 144 [stmívati se].
sto, -a 'sto': *potom zas χt'eu̯ sto zu̯otei̯χ* 68, *tisic sto zu̯otei̯χ* 74, *sto dvacet* 195, *mi̯eu̯ asi sto patnas* 195 [sto, -a].
stodoła, -li ‖ -i 'stodoła': *no to i̯e pˈo česku ˈobˈiu̯ńice — stˈodou̯a ńibi* 419, *stodou̯a se spˈaliu̯a* 47, 50; *χˈau̯upa i stˈodou̯a vˈostau̯a* 52; *Vˈozime ďo stodoli* 8, 149, 549; *zas se vozi ďo stodoli* 7, *asi došeu̯ i̯ag ďo stodou̯i* 149; *mame stodoli; ďavame ďo stodoli* 249; *ďo stodoli* 501, *f stodou̯e* 501, *stodou̯u tš^{e}a vobˈit* 61; *zamika se stodou̯u; mu̯at f stodou̯e* 14 [stodola, -y].
stoh, -u 'stóg': *stoχ; stohu* gen. sg. [stůh v. stoh].
stojak, -a: 1) 'bróg z czterech słupów i dachu': *stoi̯ak nˈa seno;* 2) 'koźlak': *stoi̯ak; kšˈemeńaki to sou̯ červeni taki ti stˈoi̯aki* 518 [SSJČ brak; (*stoi̯ok* 83L, 86)].
stokrotka, -i 'stokrotka': *stokrotka* [SSJČ tylko: stokrása 'sedmikrása'].
stolař, -a 'stolarz': *stolaš; stolaža* gen. sg. [SSJČ brak; (*stološ* 93C)].
stolička, -i 'stołek': *stolička* 458, *stoličḱi* gen. sg.; *na stolićce se seďi* [SSJČ tylko: stolík, stoleček].
stolik, -a 'stołek do podpierania nogi konia przy kuciu': *nˈa stoliku* [SSJČ: stolík].
stołarka, -i 'deska mająca 15 cala grubości': *stou̯arka* [SSJČ brak].
stołarńe, -e 'stolarnia': *f stou̯arńi nei̯ńi taka u̯eχka sprava* 413 [SSJČ tylko: stolárna, -y; (*stolarńo* 72D)].
stołarskej, -a, -i 'stolarski': *stou̯arskei̯ ve^{r}štat; virop stou̯arskei̯* [SSJČ brak; (*vaštat stolarsḱi* 1G)].
stołař, -e 'stolarz': *takei̯ stou̯aš to už ď^{e}au̯* 208, *u stˈou̯aže teš voken nei̯ńi* 651 [SSJČ brak; (*stološ* 93C)].
stołeček, -čka 'stołeczek': *stou̯eček* [stoleček, -čka].
stołńice, -e 'deska do robienia ciasta, stolnica kuchenna': *pšynese se vau̯, stou̯ńici, to džyu̯ ńegdi žˈykali stˈou̯ńice* 546 [SSJČ brak; (*zaś śe flaḱi vyu̯ožy na st^{u}olńice* 104)].
stonat 'chorować': *stonat na kryŋgosu̯up; ču̯ovi̯ek stuńe; pšeńice stuńe; stuńou̯ ďeťi* [stonati — stůňu, stůňou, stonej].
stonavej, -a, -i 'chory': *Mau̯ča i ten Tomeš teš sou̯ stˈonavˈi?* 602; *zˈe stonovim* [stonavý].

stonka, -i 'stonka ziemniaczana': *abo tu stonku i̯ag ńišťei̯* 655 [SSJČ brak; (*stoŋka* 83L)].
stopa, -i 'stopa': *stopa; platfus ma pu̯askou̯ stopu* [stopa, -y].
stopńovo adv. 'stopniowo': *No i to tak stopńovo de* 488; *Pˈo kou̯ei̯i, stˈopńovo* 623 [SSJČ brak; (*stopńovo* 104)].
stoupka, -i 'tłuczek drewniany do gniecenia kartofli': *stou̯pka do mˈačkańi brˈamboru vˈažeńei̯χ* 32; *stou̯pka do bu̯u̯eu̯* [stoupa, -y, stupka, -y].
straχ, -u: 1) 'strach': *straχi sou̯ v u̯ese* [SSJČ tylko: strašidlo, -a; (*ńiʒou̯ym ros stroχa* 25P)]; 2) 'obawa': *N^{e}aka bou̯že višu̯a, to i̯uś strah biu̯, bo se ^{i}už bude palit* 53 [strach, -u].
straka, -i 'sroka': *straka kšyči* [straka, -y].
strakatej, -a, -i 'pstry': *strˈakatei̯; krava strakata; tei̯χ kvi̯etu strˈakatei̯χ* 557 [strakatý].
strana, -i 'strona': *z i̯ednei̯ strani* 33, 60, *nˈa druhou̯ stranu* 93, *f tu stranu* 45, *na druhei̯ strańe* 70; *ve fšecki strani* 152 [strana, -y].
strapenej, -a, -i 'zmartwiony': *strˈapenei̯* 5 [SSJČ brak].
strašit 'straszyć': *o pu̯u̯nocku straši, χoďei̯ duχi* [strašiti].
strašivec, -wce 'strach na wróble': *strašivec straši vrapce* [SSJČ tylko: strašák, -u; (*straχ na vruble* 25R)].
strašńe adv. 'strasznie, bardzo': *strašńe i̯e mokro; vońi čisto strašńe radi* 668; *boli strašńe* [strašně].
straťit: 1) 'stracić': *z uhli to i̯ak se vˈipali, straťi se voheń* 114, *tam se nˈe straťi* 'nie zmarnuje się' 141; *sem se ne straťiu̯a* 'nie zginęłam' 538; 2) 'pozbyć się dziecka, usunąć ciążę': *χťeu̯a straťit* 8 [ztratiti].
straž, -e 'straż pożarna': *straś; straže* gen. sg. [SSJČ brak w tym znaczeniu; (*stražy nai̯eχau̯o* 30K)].
strażackej, -a, -i 'strażacki': *Remˈizi̯e i̯e strˈažacka* 97 [SSJČ brak; (*basyn strazacḱi* 15L)].
strażak, -a 'strażak': *stražak hasi voheń; stražaka* gen. sg. [SSJČ tylko: hasič, -e; (*strozok* 93C)].
strażnik, -a 'stróż nocny pilnujący porządku i bezpieczeństwa na wsi': *strażńik* [SSJČ brak w tym znaczeniu; (*strożńik* 93C)].
strejc, -a 'stryj': *Strei̯c tam i̯e* 54, *Strei̯c tam biu̯* 77 [strýc, -e].
strejček, -čka 'stryj, brat ojca': *strei̯ček; k strei̯čku dicki u̯eťeu̯ nˈa kou̯edu* 90; *ti ďeťi žykai̯ strei̯čki* 140, *o mame tam strei̯čku* 140 [strýček, -čka].
stṛhanej, -a, -i 'stargany': *targus — stˈyrhana su̯ama* [strhati].

str̥hat se 'potargać się': *abi se tag nˈe str̥hau̯o* 549 [strhati se].
str̥ńisko, -a 'ściernisko': *stˈr̥ńisko pˈo pšeńici; stˈr̥ńisko, st^{y}r̥ńisko, pˈo pou̯sku śćižńe* 245; *st^{e}r̥ńisko pˈo žiťe; stˈr̥ńiska* gen. sg. [SSJČ: strniště, -ě].
stroj, -e 'maszyna': *teťki sou̯ stroi̯e* 421 [stroj, -e].
strojit se 'ubierać się, stroić się': *ukažu vam, i̯ak se strˈoi̯eli* 484 [strojiti].
strom, -u 'drzewo': *m'iza teče, i̯ak se strom skaleči; koruna stromu* [strom, -u].
stromeček, -čka 'choinka': *strˈomečki sou̯ dva pˈostavˈeni* 450; *Vˈo tim strˈomečku? Vo tei̯χ svatkaχ?* 458 [stromeček, -čku].
stromej, -a, -i 'stromy': *krai̯ žeki stromei̯* [SSJČ: strmý; (*stromy* 15T)].
stromek, -mka 'choinka, drzewko': *stromek i̯e na šťedrei̯ večir; A stromek to pšyvažime z u̯esa* 443; *stromka* gen. sg.; *pši tim stromku si pˈospˈivai̯, a pˈohosťei̯ se* 187; *smr̥k berou̯ nˈa stromki* [stromek, -mku].
strop, -u 'pułap drewniany': *pˈot strop* 456; *mi̯eu̯ sem nˈa strop* 62; *trami u stropu* 28 [strop, -u].
strouhadło, -a 'tarka': *pˈostrou̯ha se na takim hrubim strˈou̯hadu̯e* 452, 20; *bu̯u̯vi na strˈuhadu̯e pˈostrou̯hai̯* 262 [struhadlo, -a].
strouhanej, -a, -i 'strugany': *ku̯uski ze strˈou̯hanei̯χ brambor, bu̯u̯eu̯* 519; *strˈou̯hani bu̯u̯vi* [strouhati].
strouhat 'strugać': *nˈa pu̯acki se strou̯ha bu̯u̯vi* [strouhati].
strug, -a 'strug, narzędzie do usuwania kory ze ściętego drzewa': *do kuže i̯e struk* [SSJČ brak; (*struk* 72D)].
struhat 'strugać': *kovaš struha kopito* [strouhati].
strumik, -a 'strumyk': *uskei̯ strumik pline* [strumen, -e; (*strumyk* 85)].
struna, -i 'struna': *šm'itec pˈo strunaχ i̯ezďi* [struna, -y].
struž, -e: 1) 'strażnik pilnujący wsi przed złodziejami': *struš stružui̯e; struže* gen. sg. [SSJČ tylko: strážce, -e; (*struš* 93C)]; 2) 'pszczoła pilnująca ula': *ti struže pˈiu̯nui̯ou̯ ti pšťeli* 272.
stružovat 'stróżować; pilnować': *struš stružui̯e* [SSJČ brak].
stryχař, -e 'strycharz': *a nosiu̯ stryχaš tu cihu̯u dicki nˈa zem* 192 [SSJČ brak; (*stryχaš* 104)].
středa, -i 'środa': *šṭšeda* 24 [středa, -y].
střeχa, -i 'strzecha': *taka šṭšeχa i̯ak se pˈoši̯e* 32; *čistou̯ su̯amu nosi nˈa šṭšeχu* 31, *No to i̯e krovi, co se na ńiχ zˈaku̯ada sč^{š}eχu* 416 [střecha, -y].
střelec, -lce 'strzelec': *stšelec pou̯ui̯e na zv'ižata; stšelce* gen. sg. [SSJČ brak; (*stšelec* 19J)].

střem'ono, -a 'strzemię': *stšem'ono; stšem'ona* [SSJČ tylko: třmen v. třemen; (*sṭšyḿono, sṭšyḿona* 72D)].
střev'ice, -u pl. t. 'trzewiki': *stšev'ice* nom. pl. [střevíc, -e].
střybernej, -a, -i 'srebrny': *šṭšybernei̯* [stříbrný].
střybrej, -a, -i 'srebrny': *to sme ďali s takiho pˈapˈiru — zu̯atei̯ biu̯ i to ščybrei̯ biu̯* 488 [stříbrný].
střybro, -a 'srebro': *šṭšybro* [stříbro, -a].
střyhat 'strzyc': *A vu̯unu šṭšyhat?* 262; *stšyha se nuškama* [stříhati].
střylet 'strzelać': *šṭšyu̯et; To depr̥vei̯c stšyu̯eli* 407 [střileti].
studenej, -a, -i 'zimny': *studenei̯; tšeba stˈudenou̯ vodou̯ vˈoχu̯aďit* 43 [studený].
studeno, -a 'zimno': *A i̯i to tšeba do studena vstav'it* 140 [studeno, -a 'chlad'].
studeno adv. 'zimno': *to tam i̯e stˈudeno* 141; *nei̯tui̯e se nei̯tem na studeno* [studeno].
studeń, -e 'chłód': *pˈovinno se žito dozdrat f studńi ne i̯en nˈa su̯unci* 240 [studna, -y; studně, -ě, +studeň].
studńe, -e 'studnia': *studńe kroucena; ďo studńe* 140; *s tei̯ studńe* 430; *k studńi vedli* 449; *do studńi fpusťi* 141 [studna, -y; studně; (*studńo* 83B)].
stuł, stołu 'stół': *stuu̯; stou̯u* gen. sg.; *i̯i se pšy stou̯e* [stůl, stolu].
stvr̥ďenej, -a, -i 'stwardniały': *zem skalista, stvr̥ďena vod mrazu* [stvrditi, stvrzen].
subjekt, -a 'asystent lekarza': *taki mu̯adei̯ doktor i ten subi̯ekt teš mu̯adei̯* 689 [subjekt, -a 'člověk služebně podřízený'].
sud, -u 'beczka': *škopek nebo sut vˈelikei̯; sut na kapustu; ku̯epki, z ńiχ ďeu̯a se sut* [sud, -u].
suf'itka, -i 'sufit tynkowany': *podb'itka na suf'itku* [SSJČ brak].
suχatka, -i 'nagietek': *suχatki* nom. pl. [SSJČ brak; (*suχotek* 15T)].
suχej, -a, -i 'suchy': *suχi seno* 144, *hou̯ski se kou̯pi taki suχi* 105 [suchý].
suχo adv. 'sucho': *u naz i̯e zˈa suχo* 59, *ńegdiz biu̯o suχo* 24, *nˈa suχo* 36 [sucho].
suχoti, -u pl. t. 'gruźlica': *A zˈastuďiu̯a se, sˈuχoti* 579 [SSJČ tylko: suchotiny; (*suχoty* 83L)].
suχotini, -in 'gruźlica': *h^{y}r̥du̯ovi suχotini* 22 [suchotiny].
suχšejc adv. 'bardziej sucho': *i̯ag i̯e suχšei̯c, to se vˈorau̯o zˈahoni širši* 223 [SSJČ tylko: suchý; suše přísl.].
suχši, -i, -i 'suchszy, bardziej suchy': *suχši honko* 223 [sušší].

suk, -u 'sęk': *jak ma taki suki* 34, *suk; suku* gen. sg. [suk, -u].
suka, -i 'suka': *suka se vošťeńi; suka se šťeńi* [SSJČ: suka, -y zast. a nář.].
sukenka, -i 'spódniczka': *A sukeŋki to nosili ti, to spudńički žykaj po poųsku* 125 [sukínka, -y].
sukinka, -i 'sukienka': *kiteų to je ceųa sukinka; jak je za kratka sukinka, to tšeba natštukovat* [SSJČ tylko: šaty, -u; (*sukiŋka* 93C)].
sukńe, -e 'sutanna': *sukńe černa, keroų nosi kńes* [SSJČ brak; (*sukńa* 90P)].
suł, soli 'sól': *suų ďo zeli; mnoho soli; f soli* 89; *s toų soųej se zm'iχa* 123; *h^eŕńiček z'e soųej* [sůl, soli].
superfosfat, -u 'superfosfat, rodzaj nawozu': *Suų, s'uperfosfat teťki nejďžyų se seje* 614 [superfosfát, -u].
supertomasina, -i 'supertomasyna': *superfosfati bili dobri a supertomasini* 226 [SSJČ brak; (*supertomasyna* 28D)].
superident, -a 'superintendent, godność kościelna': *superindenta* gen. sg. 408.
suša, -i 'posucha, susza': *jak suša, to ńegdi ďžyų biųej* (żniwa) 239 [souše, -e].
sušenej, -a, -i 'suszony': *s'ušenejχ hrušek daų* 94, *ńegde se vzaųo ńeaki s'ušeni hruški* 94 [sušený].
sušeńi, -i 'suszenie': *vjeųoχ do sušeńi* [SSJČ tylko: sušiti].
sušit 'suszyć': *jeteų to ᴵuš tšeba kosit, sušit* 34; *n'e sušime* 34; *suši se* [sušiti].
svačina, -i 'podwieczorek': *sv'ačina* [svačina, -y].
svadba, -i 'wesele': *svadba* [svatba, -y]. Por. **svarba**.
svadebńi, -i -i 'weselny': *sv'adebńi tata* [svatební].
svaďet 'sprowadzać': *fšeχni jen svaďej f'araže* 603; *To potom mašinu se svaďi* 627 [sváděti].
svalit 'zwalić': *svalit; fšecko se sv'aliųo* 46, *svaųenej; ti muri, to fšeχno biųo svaųeni* 308 [sváliti].
svarba, -i 'wesele': *svarba* 28, *n'a svarbu tšeba jit* 100; *potom ᴵuž jede na tu svarbu* 101; *A na svarb'i jak to na sbarb'i* 101 [SSJČ: svatba, -y].
svarbovat 'uczestniczyć w weselu': *Potom je vozių ďo slibu ďo Kučova, no i zas sme tam sv'arbovali* 567 [SSJČ brak].
svat, -a 'swat': *svat* [svat, -a].
svatečńi, -i, -i 'świąteczny': *svatečńi kųoci ‖ šati* [sváteční].
svatej, -a, -i 'święty': *f'igura svata; v noci kolem svateho Jana; Zesųańi Duχa svateho* [svatý].

svatek, -tku 'święto': *pruńi svatek* 28, *V druhi svatek* 91, *Zeųeni Svatki; n'a svatki to se peče k'oųače* 120; *v druhej den svatku* [svátek, -tku].
svatojanskej, -a, -i 'świętojański': *v noc svatojanskoų* [svatojanský].
svazat 'związać': *svazat; vemu sųami zas a to svažu* 31; *potom se svaže* 549; *sv'azali* 106 [svázati].
svažet 'zwozić': *až žito visχne, tak se svaži ďo ob'iųńice* 421 [svážeti].
svest 'sprowadzić, zaprowadzić': *Tu bių Žit, to mu svet tu jarku* 235; *To vońi teťki dopŗva jiχ* (dziki) *ďopŗva svedli* 147 [svésti].
sveter, -tra 'sweter': *Cera um'i ďeųat či takej sveter, či takej* 19 [svetr, -u; (*sveter* 28D)].
sv'ice, -e 'świeca': *sv'ice je 'uďeųana z ųoje* [svíce, -e].
sv'ička, -i 'świeczka': *sv'ičkoų* instr. sg.; *sv'iček* gen. pl. [svíčka, -y].
sv'ičńik, -a 'świecznik': *sv'ičńiki* nom. pl. 32 [SSJČ tylko: svícen, -enu 'stojan na svíčku'; (*śf'ečńik* 90P)].
sv'inskej, -a, -i 'świński': *konskej hnuj je i kraųskej i sv'inskej* 226 [svinský].
sv'ińe, -e 'świnia': *sv'ińe, voųce, fšeχno v'e χlivje* 40, *mnoho sv'iń* 56, *sv'ińi se z'ab'ije* 187, *A sv'ińum ne, aųe dobitku též mųeli ten voves* 306 [svině, -ě].
sv'itat 'świtać': *sv'ita* [svítati].
sv'itit 'świecić': *slunce ne može vodb'ijet i sv'iťit; sluńičko sv'iťi; broųčki sv'iťej v noci; mašinka ma ďirki vižezani, ať se sv'iťi dobže; ųampoų se sv'iťiųo* 108 [svítiti].
sv'izt 'zwieźć': *bo potom sv'ist f'araže tša biųo* 283; *sv'ezeme fšeχno, ďopŗva mų'aťime* 9; *až se sveze ďo ob'iųńice to zboži* 419 [svézti].
svjedek, -dka 'świadek': *svjedek zeznava f souďe; svjetki* nom. sg.; *svejχ svjetku* [svědek, -dka].
svjet, -a 'świat': *svjet* [svět, -a].
svjetiłko, -a 'światełko': *To taki svj'etiųko to vono χ'oďiųo tak p'o poli* 99 [světýlko, -a].
svjetło, -a **1)** 'światło': *Kajždej bi χťeų mjet svjetųo* 108; *I že χoďi to svjetųo 99; žebi ńeaki svjetųa* 100 [světlo, -a]; **2)** 'oświetlenie, prąd elektryczny': *A sme pš'yjeli z v'eseųki, a tu svjetųa nejńi* 567.
svjetńice, -e 'izba': *svjetńice* [světnice, -e]. Por. **sekńice**.
svlikat se 'rozbierać się': *slika se* 3. sg. praes. [svlíkat].
svobodnej, -a, -i 'swobodny': (pszczoły) *již maj sv'i m'isto, soų sv'obodni i v'ostavaj* 272 [svobodný].

svojak, -a 'tytoń sadzony w ogródku': *t'abaku to je mauo, to se sazi svojak i krout'i se cigari* 494 [SSJČ brak].

svojskej, -a, -i 'swojski, własnej roboty': *χuebem svojskim też można* 640; *puatno svojski to biuo dobri* 554 [svojský].

svołat 'zwołać': *sfouali mnoho l'id'i* 443 [svolati].

svołavat 'zwoływać': *šoutis svouava lid'i* [svolávati].

svořeń, -řńe 'sworzeń': *sfożeń*; *sfożńe* gen. sg. [SSJČ tylko: svorńik, -u; (*sfożyń* 84)].

svraceńi, -i 'wymioty': *čuovjeka nud'i, se ma na sfraceńi* [SSJČ tylko: zvraceti].

svracet 'wymiotować': *sfracet*; *sfraci se* [zvraceti].

svŗχołek, -łka 'przykrywka osłaniająca otwór w maślnicy': *Tu sve'ŗχouek* 43, 44 [SSJČ brak].

svuj, sva, svi 'swój': *Każdej musi mjet svuj košik* 11, *już maj svi m'isto* 272; 'ud'eali *puatno i biuo svi* 2, *fšeχno svi tšeba zavist* 85, *Ja sem mjeu sviho końe* 47, *To je ješt'e svej roboti* 23; *Każdej ma svou praci* 113, *potom sme z'avedli svou kuχńi* 85, *na svim poli* 403, *pojedu svim końem* 47, *n'a svim* 14; *gdo ma n'a svim, to ma z'e sviho* 443, *svi bejki* acc. pl.; *z'e svejma bratšyma* [svůj, svá, své].

svurka, -i 'rzemień łączący u cepa kapicę bijaka z kapicą dzierżaka': *svurka* [SSJČ brak; (*sfurka* 83, 85)].

syłza, -i 'łza': *mnoho syuzouχ* gen. pl. [slza, -y].

syrovej, -a, -i 'surowy': *syrovej*; *syrovi* nom. pl. [syrový].

syrovatka, -i 'serwatka': *zd'eua se na ńeakej syr°vatce nebo ma mliku* (chleb) 547 [syrovatka, -y].

Š

šafečka, -i 'regał, szafka mała': *šafečka na st'enu s p'ŗkinek* [SSJČ brak; (*safecka* 87S)].

šafka, -i 'szafa na łyżki': *šafka mjeua vižyznuti zubi i tam se kuaduo žlice* [SSJČ brak; (*safka* 'półeczka na łyżki' 19)].

šał, -u 'szal': *No a šau też d'euaj n'a ratkaχ* 461; *šauu* gen. sg. [šal, v. šála; (*sal, -a* 1G)].

šałunka, -i 'deska 3/4 cala na szalowanie': *šaunka, na šaunku* [SSJČ tylko: šalovati, šalovaní, -í].

šałvje, -e 'szałwia': *šauvje ma červeneję k'itičku* [SSJČ: šalvěj, -e ž. n. řidč. m.; (*salvja* 25B)].

šanda, -i 'szelki': *šanda*; *šandi se zakuada na ramena i pšyp'ina se d'o kauhot* [SSJČ: kšanda, nář. šanda].

šano, -a 'siano': *aue j'eueńi, serni, o to zas šano jim daj* 147 [seno, -a].

šarvak, -u 'praca wykonywana przez chłopów w ramach obowiązku dostarczania koni i ludzi do naprawy i budowy dróg itd.': *šarvak — šoutis nakazuje ńeco d'euat*; *šarvaku* gen. sg. [SSJČ brak; (*śarvak* 72D)].

šara, -i 'siara; mleko krowy zaraz po ocieleniu': *po voteueńi je šara* [SSJČ brak; (*śara* 83B, 72D)].

šarfa, -i 'szarfa': *Naše cera mjeua š'irokou p'entličku i take šarfi* 492 [SSJČ brak].

šaro adv. 'szaro': *šaro* [SSJČ tylko: šeře].

šarowka, -i 'szarówka, pora o zmierzchu': *na š'arouce* [SSJČ brak; (*šarufka* 92, 93C)].

šateček, -čku 'chusteczka do nosa': *šateček*; *šatečku*; *nos vit'ira se šatečkem* [šáteček, -čku].

šatek, -tku 'chustka': *važe se šatek* 125, *šatek* 14, *na huavje se nosi šatek*; *z'apaska je zamjast šatku* [šátek, -tku].

šati, -u pl. t. 'ubranie, odzież': *No šati to 'uš v'e skuepaχ* 70, *šati n'a ned'eli*; *šati n'a fšenńi den*; *vješak na šati*, *Tet'ki n'a ryŋku to mauo šatouχ u nas je* 71; *A biuo pojedaj b'ili šati, b'ili kuoci mjeua* 'tu: ślubna suknia' 127; *šrańk — tam se vješi kuoci ‖ šati* [šaty, -u].

šatka, -i 'siatka': *pjekńe v'ohradili šatkou* 414 [sit'ka, -y; (*śatka* 72D)].

śatka, -i 'siatka pszczelarska': *tšeba si vzit n'a huavu śatku* 432 [sit'ka, -y; (*śatka* 72D)].

ščapce, -u pl. t. 'frędzle przy chustce': *rohuuka ma tšy rohi i ščapce* [SSJČ brak; šč- v. též št-, šť-].

ščenka, -i 'szczęka': *ščęŋka*; *ščęŋki* [SSJČ brak; (*scyŋka* 87)].

ščerej, -a, -i 'szczery': *ščerej* [SSJČ brak; (*scyry* 93C)].

ščipawka, -i 'szczypawka': *ščipauka* [SSJČ brak; (*scypofka* 'Corabus' 93C)].

ščur, -a 'szczur': *ščur ‖ ščir* [SSJČ brak; (*scur* 83L)].

šedej, -a, -i 'szary, siwy': *buuanek je šedej z malima jablíčkama* [šedý].

šedemset 'siedemset': *zas se ceńi šeśset zuotejχ, šedemset zuotejχ, jak keri* 72 [sedůmset].

šedesat, -i 'sześćdziesiąt': *š'edesat kiuo mouki* 628; *Mjeli p'adesat, š'edesat metru* 22 [šedesát, -i].

šed'ivej, -a, -i 'siwy': *šed'ivej kuń* [šedivý].

šelečka, -i ʻszelkaʼ: *spˈudńička na tejχ šᵉlečkaχ* 468 [SSJČ brak].
šerovat ʻszorowaćʼ: *podu̯ahu se šeru̯je šťetkou̯* [SSJČ brak; (*sorovać* 12J)].
šerpjeń, -pńe ʻsierpieńʼ: *f šerpńi* 240, 292; *ješťe i f šerpńi i pˈo dvacatim lipci* 239 [SSJČ: srpen, srpna; (*śerṕiń* 83)].
śerść, -i ʻsierśćʼ: *śerść* 14 [srst, -i; (*śerść* 104)].
šerši, -i, -i ʻszerszyʼ: *kˈoneu̯ka je šerši; šerši* f. [širší].
šest, -ťi ʻsześćʼ: *šez metru* 29, *šezd ľiďi* 11, *pˈadesat šest aru; šes par valci* 65, *Šesti naz de i vˈikope* 11 [šest, -i].
šestka, -i ʻszóstka, tu: sposób układania cegłyʼ: *No to jag ďali šestku, to ji ďali v diu̯ku aď je sťena hrupši* 198; *šestkou̯* 197 [šestka, -y].
šesnactej, -a, -i ʻszesnastyʼ: *v šᵉesnactem roce* 77 [šestnáctý].
šesnast ʻszesnaścieʼ: *bere se šesnaz ľiďi* 10; *pˈopostavʼi se šesnast, vˈosumnast ďo hromadi* 7; *po šeznaz* 245 [šesnáct].
šešset ʻsześćsetʼ: *zas se ceńi šešset zu̯otejχ* 72 [šest set].
šewc, -e ʻszewcʼ: *šeu̯c ďeu̯a boti; dam to šeu̯covʼi; šeu̯ce* gen. sg. [švec, ševce; (*šefc* 83B)].
šewcowskej, -a, -i ʻszewskiʼ: *šeu̯cou̯ska* nom. sg. f. [ševcovský].
ševek, -wka ʻszrama, ślad po zaszyciu ranyʼ: *jak je veu̯ka rana, to vostava ševek; šeu̯ka* gen. sg. [SSJČ: šev, švu].
šewcova, -vej ʻszewcowaʼ: *šeu̯cova; šeu̯covej* gen. sg. [ševcová, -é].
šewcovat ʻwykonywać zawód szewcaʼ: *šeu̯c ďeu̯a boti — šeu̯cuje* [ševcovat].
šewńi, -i, -i ʻsiewnyʼ: *šeu̯ńi zʸr̥no* [SSJČ tylko: setí, osevný; (*śevne źarno* 93C)].
śewńik, -a ʻsiewnik, maszyna do siania zbożaʼ: *śeu̯ńik; seje se šeu̯ńikem* [SSJČ brak; (*śivńik* 87S)].
šibeńice, -e ʻszubienicaʼ: *šibeńice* [šibenice, -e].
šiber, -bru ʻzasuwa zamykająca od tyłu (ewent. także przodu) przestrzeń wozu między deskami bocznymiʼ: *Nˈekeri žykaj šiber* 29; *dau̯o se taki šibri, aď nam to nˈe vilituje* 158 [SSJČ brak; (*šibra* 72D)].
šidełko, -a ʻdrut do dzierganiaʼ: *šideu̯ko je do heku̯ovańi* [SSJČ brak; (*šydeu̯ko* 72D)].
šidło, -a ʻszydłoʼ: *šidu̯o* [šídlo, -a].
šif, -u ʻokrętʼ: *šif je veu̯kej* [šif, -u ʻloďʼ].
šikovat ʻszykować, przygotowywaćʼ: *šikuje se bʼigos; jak se šikuje nˈa vosnovu; do ślubu se šikovˈali; no i šˈikovali se ďo ślubu* 472; *šikuj mʼi posteu̯* 665 [šikovati].

šilńik, -a ʻsilnikʼ: *seli žito nˈe mašinou̯, nˈe šilńikem* 236; *už mjeu̯i šilńiki* 301, *ten šiu̯ńik českej biu̯* 233, *vo tim šiu̯ńiku* 234, *vot šiu̯ńika* 234, *šiu̯ńiki* 234 [SSJČ brak].
šina, -i ʻszynaʼ: *šina; vu̯ak de po šinaχ; šini — tim sou̯ potkuti sańice* [šina, -y].
šindel, -dła ʻgontʼ: *šindeu̯; zˈe šindeu̯* gen. pl.; *šindeu̯e* nom. pl. [šindel, -e].
śindel, -dłe ʻgontʼ: *śindeu̯; śindu̯em* instr. sg. [šindel, -e].
šinka, -i ʻszynkaʼ: *šiŋka; šiŋki* nom. pl. 89 [šunka, -y; (*šyŋka* 72D)].
šipa, -i ʻduża łopata do węglaʼ: *šipa* 28; *u̯ˈopatou̯ nebo šipou̯* 35 [SSJČ brak; (*śipka* ʻszufelkaʼ 88)].
šipka, -i ʻszufelka do śmieciʼ: *smeťi se zbʼira nˈa šipku* [SSJČ brak; (*śipka* 88)].
širokaχnej, -a, -i ʻ bardzo szerokiʼ: *co to mjeu̯a ten velun, bo to je šᵉirokaχni* 288 [SSJČ brak; (*sytokaχny* 87S)].
širokej, -a, -i ʻszerokiʼ: *asi tak šᵉirokej s pu̯udruha, z dva metry* 12; *kˈumoda je šᵉiroka; to je taki šᵉiroki* 127 [široký].
širši, -i, -i ʻszerszyʼ: *širši* [širší].
na šiřku adv. ʻna szerokośćʼ: *nˈa šišku mjeu̯a štiri cou̯u̯e* 198 [SSJČ brak].
šistej, -a, -i ʻszóstyʼ: *šista kategˈorje* 24; *f pˈadesat šestem roce* 151 [šestý].
šiška, -i ʻszyszkaʼ: *šiški* nom. pl. [šiška, -y].
šit ʻszyćʼ: *Pitu̯e se šiu̯o* 22, *kˈau̯hoti šili* 23, *šije se jehu̯ou̯* [šíti].
šivej, -a, -i ʻsiwyʼ: *šivej kuń; šiva kobiu̯a; šivi vu̯asi* [sivý].
śiwńik, -a ʻsiewnikʼ: *sˈejeme tim šˈiu̯ńikem, šˈiu̯ńikem; końe se zˈapšahne i se nˈasipe i se seje* 616 [SSJČ brak; (*śivńik* 87S)].
šiwńik, -a ʻsiewnikʼ: *vo tim šᵉiu̯ńiku možu žyc* 234, *vot šiu̯ńika* 234 [SSJČ brak].
škarlot, -u ʻodłamek granatuʼ: *bes pu̯ašť škarlot ńᵉakej pšešeu̯* 75 [SSJČ brak].
škarpetka, -i ʻskarpetkaʼ: *sem mu kou̯pʼiu̯ škˈarpetki, kˈau̯hoti* 69, *vzau̯ škarpetku; škarpetki ďeu̯a se drutkama* [SSJČ brak; (*škarpeta* 23B)].
šklař, -a ʻszklarzʼ: *šklaš; šklaža* gen. sg. [SSJČ: sklář, -e; (*škloš* 28D)].
škoda, -i: **1)** ʻzniszczenie zbożaʼ: *to voni* (dziki) *škodu ďᵉali* 147; *jˈeu̯eni, serni škodu ďᵉali* 46; **2)** adv. *pšeťe škoda tiχ prasat* 52, *škoda mi tej starej kočki* [škoda, -y].
škoďit ʻszkodzićʼ: *a co mi to škoďi* 83 [škoditi].

škoLak, -a 'uczeń': *pilnej školak, učeń* [školák, -a]. Por. **škołak**.
škoła, -i 'szkoła': *škoua* 110; *ďo škoui* 109, 13, *do školi*; *škouu* acc. sg., *v'e škoue* 109; *ďo škou* 152, *že škou n'e mame* 153, *tolik mjeua školi* 642 [škola, -y].
škołak, -a 'uczeń': *škouak* || *učeń χoďi ďo školi* [školák, -a]. Por. **školak**.
škop, -a 'baran kastrowany': *škop* [škop, -a v. skop; (*śkop* 84)].
škopek, -pka 'naczynie do dojenia': *škopek biu z ďeva*; *škopek nebo sut v'elikej* 39, *škopki* nom. pl.; *a pōm se n'osiuo v'e škopkaχ* 40 [škopek, -pku; (*śkopek* 84)].
škrabačka, -i 'przyrząd do czyszczenia uli': *Je taka škrab'ačka s takiho pueχu i se pjekńe v'iškrabe* 436 [škrabačka, -y 'škrabák'].
škrabak, -u 'narzędzie do usuwania kory z drzewa': *U nas p'oujedaj takej škrabak* 60 [škrabák, -u 'škrabačka'].
škrabat 'skrobać': *škrabat muadi buuvi*; *pes škrabe*; *To sme škr'abali hr'abjema to stuańi* 165 [škrábati].
škrabina, -i 'łupina obrana z kartofla': *škrabini* nom. pl. [SSJČ brak].
škrob, -u 'krochmal': *škrop*; *škrobu* gen. sg. [škrob, -u].
škrobeńi, -i 'krochmalenie': *farpku se sipe pšy škrobeńi* [škrobení, -í].
škrobit 'krochmalić': *škrob'i se, abi biuo štiuńejši* [škrobiti].
škubat 'skubać': *škubat* [škubati].
škudlivec, -wce 'wróbel': *šk'udlivec nebo vrabec*; *škudlivec cvyrka*; *To jak pežy derou, to ďecka menši χitnou šk'udliuce — vrapce i pusťej ďo sekńice, no to pežy r'osχazi* 100 [SSJČ tylko: škudlivý].
škumłet 'skomleć': *pes škumli* 3. sg. praes. [SSJČ brak; (*pes skumľi* 87S)].
škvarek, -rka 'skwarek': *škvarek*; *škvarka* gen. sg.; *tuušť z'e škvarkama*; *poprosi na ti škvarki* 322 [škvarek, -rku].
šlatec, -tce 'powój': *f českim jaziku to nejv'icej žykaj na tu povojku*: *šlatec* 238 [svlačec, -čce 'Convolvulus']. Por. **povojka**, **šlatec**.
šlauχ, -u 'wąż gumowy, szlauch': *jen zanist šlauχ ďo vodi* 55 [šlauch, -u 'hadice'].
šleʒ́, -a 'śledź': *šleć* [sled, -dě; (*śleć*, *śleʒa* 83L)].
šlifiš, -e 'szlifierz': *šlifiš vostši nože* [SSJČ brak; (*šľifiš* 93C)].
šlub, -u 'ślub': *ďo šlubu* 473 [slib, -u; (*ślub* 16S)].
ślub, -u 'ślub': *ďo ślubu* 472; *po tim ślubje to biu vobjet* 171 [slib, -u; (*ślub* 104)].
šlufka, -i 'szlufka': *šlufki ušiti u kauhot* 467 [SSJČ brak]. Por. **ślufka**.

ślufka, -i 'szlufka': *sou taki ślufki u kauhot i potom se v'estrkuje pasek i zapne* 467 [SSJČ brak; (*ślufka* 93)].
šlaban, -u 'szlaban, bariera do zamykania wjazdu': *šuaban*; *šuabanu* gen. sg. [SSJČ brak; (*ślaban* 93)].
šlamkreda, -i 'kreda do bielenia': *šuamkreda*; *sťeni b'ili se šuamkredou nebo vapnem* [SSJČ brak; (*ślamkreda* 93C)].
šlapanej, -a, -i 'mieszany przez deptanie nogami': *Bo sou dva torfi. Jeden šu'apanej, jeden ž'ezanej* 112; *pšy šuapanim torfje to tak nejńi* 113 [šlapaný].
šlapat 'deptać': *šuapat* 112; *a tamto se reje i šuape se, vodou se z'aliva* 154, *vodou se liuo i šu'apauo se n'ohama* (torf) 154; *podnuška, co se šuape* [šlapati].
šlapota, -i 'ślady kopyt na drodze': *šuapoti vot końe* [šlápota, -y].
šlatec, -tce 'powójka': *šuatec taki kitički ma*; *šuatec pouńi* 'polny'; *šuateʒ ju, to ta trava* 238; *taka je povujka, to tak kvete, šuatec se žyka* 529 [SSJČ: svlačec, -čce].
šlufka, -i 'szlufka': *šuufki z hakama, gde se zakuada prostranki v'ot końe* [SSJČ brak; (*ślufka* 83B)].
šlupka, -i 'obierka, łupina z kartofla': *buuvi z'e šuupkama* 32; *Buuvi se uv'ažy s šu'upkama, to ž'ykame v'e šuupkaχ* 123 [slupka, -y; ob. šlupka].
šlusař, -e 'ślusarz': *šuusaž meχańik spravuje mašini*; *šuusaže* gen. sg. [SSJČ brak; (*ślusoš* 28D)].
šmačnej, -a, -i 'smaczny': *to tuze šmačni* 452 [SSJČ brak].
šmajda, -i 'człowiek, który pracuje lewą ręką': *šmajda pracuje levou rukou* [SSJČ tylko: šmajda, -y 'kulhavě chodicí osoba'; (*śmajda*, *śmajʒoš* 72D)].
šmak, -u 'smak': (marchew) *jag nejńi v'ipražena, to ne ma šmaku* 521 [šmak, -u 'chuť'].
šmakovat 'smakować': *n'e šmakujou* 3. pl. praes. 520 [šmakovat].
šmałec, -łcu 'smalec': *gdiš tuušť zestidne, je šmauec*; *šmaucu* gen. sg. [SSJČ brak; (*śmolec* 72D)].
šmergeł, -głe 'kamień do ostrzenia narzędzi': *šmergeu* [SSJČ šmirgl, -u; (*śmergel* 42B)].
šmitec, -tce 'smyczek': *šmitec po strunaχ jezďi* [SSJČ: šmytec v. smyčec, -čce].
šńežka, -i 'śnieżka, drobna, sucha kuleczka śniegu': *šńeška — mali kroupi* [SSJČ brak].

šńice, -ic pl. t. 'śnice; schodzące się na przodzie dwie belki nad osią wozu, w których jest osadzony dyszel': *soų šńice f tejχ n'asadaχ z'e zadu* 156; *To voj, a potom tu hųe budoų šńice* 26, *Soų šńice pšedńi, soų šńice zadńi* 26 [SSJČ brak; (*śńice pšedńe* 72D)].

šńice, -ic 'śnice, część wozu': *voj musi bejt v'e šńiciχ* 26, *soų šńice pšedńi a je voj* 156; *šńice; n'a šńiceχ; šńice zadńi nebo pšedńi* [SSJČ brak; (*śńice* 72D)].

šnitliχ, -u 'szczypiorek': *šnitliχ; šnitliχu* gen. sg. [šnytlík, -u 'pažitka, -y'].

šńupańi, -i 'wąchanie tabaki': *tabak do šńupańi* [šňupati].

šnur, -a 'sznur': *šnur* 71; *Kor'ale taki, sami šnuri jeden z'a druhim* 468 [šňůra +šňůra, -y f.; (*śnur* 72D)].

šnurovanej, -a, -i 'sznurowany': *puųboti soų šnurovani* [šňůrovaný; (*śnurovany* 72D)].

šnurovat 'sznurować': *šnuruje se šnuroųkama* [šněrovati].

šnurowka, -i 'sznurówka': *šnuroųka; šnuroųki* gen. sg.; *šnuroųkama* instr. pl. [SSJČ tylko: šněrovačka, -y; (*śnurufka* 72D)].

šofer, -a, 'szofer': *šofer jezďi aųtem* [šofér, -a].

šoltis, -a 'sołtys': *šoųtis; šoųtisa* [SSJČ: +šultys, +šoltys 'rychtář, -e'].

šopka, -i 'szopka, z którą chodzą na Boże Narodzenie': *šopka; ńegdi to χ'oďili s takoų šopkoų* 489; *A to ne tag daųno teť χ'oďili s toų šopkoų* 95; *f tej šopce* 489 [SSJČ brak; (*kolenǯože χoǯeųy s sopkom* 25P)].

šosa, -i 'szosa, droga bita': *šosa, soų kameni; šosu* acc. sg.; *na šose* loc. sg. [SSJČ brak; (*śosa* 83B)].

špałka, -i 'ul z kloca?': *daųno to mjeli ľiďi f take^i χ špaųkaχ pšťeli, ne jak teťki f te^i χ kufraχ* 437 [špalek, -lku].

šparagus, -u ‖ -a 'asparagus': *šparagus* 474, *vjeneček z merti n'ejv'icej, troχu šp'aragusa* 288; *vjeneček ďeųa se z merti nebo ze šparagusu* [SSJČ brak; (*sparagus* ‖ *śparagus* 28D)].

špatńe adv. 'źle, brzydko': *jemu biųo špatńe* 5, *špatńe* 17 [špatně].

špek, -u 'słonina': *špek v'itop'iųa v h^ŕ ŗnki* 8; *špeku* gen. sg. [špek, -u].

šp'ic, -e 'koniec kosy': *šp'ic* [špice, -e, špička, -y; (*śpic* 63G)].

šp'ice, -e 'szprycha w kole wozu': *šp'ice; šp'ice* gen. sg. [špice, -e].

šp'iłečka, -i 'szpileczka': *šp'iųečka* [SSJČ brak].

šp'ina, -i 'brud': *ať ta šp'ina r'ozmoči se* 175 [špina, -y].

šp'inavej, -a, -i 'brudny': *šp'inava voda* 'mętna, brudna'; *pradųo šp'inavi* [špinavý].

šp'ira, -i 'szpara': *p'o šp'iraχ 'utejka* [spára, -y ob. špára; (*śpara* 93C)].

šp'irak, -a 'szperacz': *šp'irak p'o šp'iraχ 'utejka* [SSJČ: brak].

šp'iritus, -u 'spirytus': *śp'irytus* 431; *puų litra šp'iritusu tšeba dat* 677.

šp'itał, -a ‖ -u 'szpital': *šp'itaų; zaves sem do šp'itaųa* 57, *šp'itaųu* gen. sg.; *No i ų šp'itali teťki ųeži* 138 [SSJČ: špitál, -u 'zast. a ob. expr. nemocnice, -e'; (*śpitol* 93C)].

šp'ižarńe, -e 'spiżarnia': *šp'ižarńe — fšecko, co potšeba, se ď^r ŗži* [SSJČ: špižírna, -y; (*śpižarńo* 28D)].

śpjoški, -u pl. t. 'śpioszki, rajtuzki dziecięce': *A potom, jag juž je vječi to f śpjoški* 464 [SSJČ brak].

špjunčka, -i 'śpiączka letarg': *špjunčka* [SSJČ brak; (*śpuncka* 19J)].

špodek, -dka 'podkładka pod żelazko': *špodek, na špotku* loc. sg. [SSJČ brak; (*spodek* 93C)].

špok, -a 'szpak': *špok* [špaček, -čka; (*śpok* 87S)].

špringło, -a 'część żurawia studziennego, do której przyczepia się wiadro': *suoųp je p'ostavenej i na tim je šprinŋuo i vjedro je na tim* 430 [SSJČ brak].

šprit, -u 'spirytus': *šprit je ųacinej* [SSJČ: +šprit, -u 'spiritus'].

šprosa, -i 'szczebel w drabinie': *z'aųožit taki ž^rebžyni, taki soų s ti... šprosi f teh ž^rebžynaχ* (żona poprawia: *šprixųe se žyka*) 419 [SSJČ brak; [*śprosy* 'listewki poprzeczne w oknie dzielące ramę na części oszklone' 87S)].

špriχa, -i 'szprycha w kole': *špryχi a taďi ǯvona* 27; *jak špriχi v'od rovera* 460 [špice, -e; (*śpryχa, śpryχy* 72D)].

śpryχa, -i 'szprycha w kole': *śpryχi* ‖ *śp'ice* [SSJČ brak; (*śpryχy* 87S)].

špryχłe, -e (?) 'szczebel': (informatorka musiała pomylić wyrazy *špryχa* i *špros, špros*) *špriχųe se žyka* 419 [SSJČ brak]. Por. **śpryseł**.

śpryseł, -słe 'szczebel': *śpryseų, śprysųe* gen. sg. [šprysel, -sle].

špułka, -i 'szpulka': *špuųka; zv'iji se na špuųki, jak se šikuje n'a vosnovu* [špulka, -y; (*śpulka* 83B)].

špunška, -i 'listewka': *'Uď^e aųo se taki špunški a ti šibri se fst'av'iųo* 158 [SSJČ brak; (*spųski* 13)].

šrak, -u 'narzędzie, na które nakłada się szpulki przy snuciu': *šrak* [SSJČ brak].

šrańk, -u 'szafa': *šrank, šranku* gen. sg.; *šraŋk, šraŋku*; *ve šrańkaχ* [SSJČ: šraňk, -u řidč. šrank].

šrapnel, -a 'pocisk artyleryjski': *šrapneųe* nom. pl. [šrapnel, -u].

šrauba, -i 'śruba': *kapsųe i šraųba* 78; *šraųbi musej bejt* 28; *koųo v'estŗži to kapselem se z'akroųťi šråųboų* 28 [šroub, -u].

šron, -u 'szron': *śrun*; *šron* [SSJČ brak; (*śrun* 87S)].
šrouba, -i 'śruba': *šroųba*; *nˈa vṛχ ịe šroųba*; *nˈa šroųbi* 157 [šroub, -u].
śrouba, -i 'śruba': *śroųbi* [SSJČ šroub, -u; (*śruba* 93C)].
śruba, -i 'śruba': *Taki soų pṛkiịnka, ńˀaki śrubi i se zˈakroųťi* 122; *śrubi* nom. pl. 456 [šroub, -u; (*śruba* 93)].
śrun, -u 'szron': *śrun*; *tyś śrun* 24 [SSJČ brak; (*śrun* 87S)].
šrut, -u 'śruta, grubo pokruszone ziarno na paszę': *šrutem teš pas ďobitek* 306; *Vˈosipkoų abo šrutem vˈopsipoų* 318 [šrot, -u; (*śrut* 23)].
śrut, -u 'śruta': *a to liχi zṛńi bere se nˈa śrut* 649 [šrot, -u; (*śrut* 23)].
šruta, -i 'śruta': *Vˈoųsem, brˈamborama, šrutoų, fšim* 638; *moųka može beịt s ńeho, šruta može beịt s ńeho* 237 [šrot, -u; (*śruta* 72D)].
šrutovańi, -i 'mielenie śruty': *mųeịnek ďo šrutovańi vˈobˈili* 36 [SSJČ tylko: šrotovati].
šrutovat 'mleć śrutę': *sam šrˈutuịu*; *doma se śrutˈuịe* 501, *to zṛńi se šrˈutuịe* ‖ *doma śrutuịu* 628 [šrotovati]. Por. **śrutovat**.
śrutovat 'mleć na śrutę': *śrutuịu už zṛńi* 628.
šrutowńik, -a 'młynek do robienia śruty': *mam svuị šrutoųńik* ‖ *mam svuị śrutoųńik* 628 [šrotovník, -u]. Por. **śrutowńik**.
śrutowńik, -a 'śrutownik': *soų śrutoųńiki* 501, *śrutoųńik* 628 [šrotovník, -u; (*śrutovńik* 72D)].
štab, -u 'sztab pułku': *f Požˀarkaχ to bių ceųeị štap* 82 [štáb, -u].
štaχeta, -i 'sztacheta, deska pionowa w płocie': *pųot ze štaχet* 38; *štaχeti* nom. pl. [štacheta, -y].
štamajza, -i 'dłuto': *šťˈamaịzoų* instr. sg. 645 [SSJČ brak; (*śtamaịza* 25R)].
štamovat 'wycinać dziurę': *dųatkem ďoųri se štamuịe, dųabe se*; *Dųabe —šťˈamuịe to už ịe pˈo poųsku* 646 [SSJČ brak].
šťaw, -vik, -u 'szczaw, Rumex': *šťaf* ‖ *šťovˈik*; *šťavˈik roste nˈa pastvịe* [SSJČ: šťovík, -u; (*scof*, *scovu* 87S)].
šťavovej, -a, -i 'szczawiowy': *zupa šťavova*; *poųe šťavovi* [SSJČ tylko: šťavíkový; (*ščovovy* 15L)].
šťebetnej, -a, -i 'szczebiotliwy': *biųa šťebetna* 28 [štěbetný].
šťedrej, -a, -i w zwrocie *šťedreị večir* 485, 92 'wieczór wigilijny' [Štědrý večer].
šťeka, -i 'szczęka': *šťeka* [SSJČ brak].
šťekat 'szczekać': *pes šťeka* [štěkati].
štelmaχ, -a 'stelmach, kołodziej': *šťeųmaχ na to žˈykaųi* 313, *No u nas to koųa šťeųmaχ uďeųa* 27 [SSJČ brak; (*śtelmaχ* 72D)].

šťeńatko, -a 'szczenię': *šťeńatko* [štěnátko, -a; (*scyńontko* 90P)].
šťeńit se 'szczenić się': *suka se šťeńi* [štěniti se].
šťepeńi, -i 'szczepienie drzew owocowych': *šťepeńi* [SSJČ tylko: štěpiti].
šteper, -a 'cholewkarz': *šteper šiịe holinki*; *štepera* gen. sg. [štep, -u, šteperka, -y].
šťepˈit 'szczepić': *mųadi ďevo se šťepˈi*; *ˈužezuịe se z druheị ďžˈevˈini zrazi a se šťepˈi* 440 [štěpiti].
šťerbatej, -a, -i 'szczerbaty': *šťerbateị ịak na pšeďe vˈisipani zubi* [štěrbatý].
šternactej, -a, -i 'czternasty': *F šternactem roku* 75 [čtrnáctý].
šternast 'czternaście': *pobių šternast dńi* 20 [čtrnact].
šternastej, -a, -i 'czternasty': *F šternastem roce biųa vaųka pšeceị* 3 [čtrnáctý].
šťetička, -i 'szczoteczka': *šťetička*; *šťetičkoų se šeruịe ruce*; *mame šťetičku z husiho pežy* 174 [štětička, -y].
šťeťina, -i 'szczecina': *šťeťina*; *šťeťinu* acc. sg. [štětina, -y].
šťetka, -i 'szczotka': *šťetka*; *Ta grempųe to soų taki šťetki* 264, *bˈili se šťetkoų* [štětka, -y].
štift, -u 'sztyft': *štift* [štyft; (*štyft* 63G)].
šťihlej, -a, -i 'pociągły, podłużny': *šťihųeị* [štíhlý].
štik, -u 'kołek do robienia dołków przy sadzeniu': *štik*: *tšeba šťˈoųχnoųt s teị strani tim štikem* 58 [SSJČ brak; (*štyk* 'kij do czyszczenia pługa' 1B)].
šťika, -i 'szczupak': *šťika* 20 [SSJČ: štika, -y].
štil, -u 'trzonek noża do krojenia torfu': *takeị bių štil, dųoųheị patik žeųeznei a potom bių takeị nuš* 155 [SSJČ brak; (*štyl* 63G)].
šťipanej, -a, -i 'o drewnie: szczypany': *šťipani ďževo* [štípaný].
šťipat: **1)** 'szczypać, łupać drewno na kawałki, na szczypki': *to se pˈažezi kˈopaųo, šťipaųo se ti pažezi* 200; **2)** 'szczypać, gryźć': *cibuųe šťipe* [štípati].
štirej, -a, -i 'szczery, hojny': *šťireị* [SSJČ brak; (*ųun to ịe scery, zeby vydoų fšysko z χaųupy* 15T)].
štiri, -eχ 'cztery': *štiri* 447; *Naz biųo štireχ* 241, *ďo štireχ* 419; *To se ve štyri mųaťi či ve tšy* 34, *ịešťe fšema štirma se brańi* 428 [čtyři, čtyř].
štiricet 'czterdzieści': *štiricet tisic* 197; *šťˈiricet kiųo* 628, *tšycet*, *štiricet biųo* 91; *v štiricet šistim roku* 147 [čtyřicet].
štiwnej, -a, -i 'sztywny': *se dava, abi biųo štiųni* [SSJČ brak].

štiwńejši, -i, -i 'sztywniejszy': *abi vono biuo šťiuńeiši* 465 [SSJČ brak].
štolec, -lce 'konstrukcja drewniana strychu, podpierająca krokwie w połowie wysokości': *a teťki davaj štolec* 163 [SSJČ brak; (*śtolec* 87S)].
na štorc adv. 'stercząco ku górze': *ti pac'iŋki se ďavauo na štorc ta jak cihuu* 190 [na štorc; (*na śtorc* 32K)].
štorcovat 'na wzdłuż obrzynać': *štorcuje se krajzegou pŗkna, žebi bili prosti* [SSJČ tylko: na štorc].
šťouχnout 'szturknąć': *no to zas tšeba s tej strani šťouχnout tim štikem* 58 [šťouchnouti].
štov'ik, -u 'szczaw': *šťov'ik* [šťovík, -u].
štrajzega, -i 'piła mechaniczna': *To se p'ožeže abo n'a štrajžeze, je taka štr'ajzega* 442 [SSJČ brak].
štrikovat 'robić na drutach': *na drutkaχ se štrikuje* [SSJČ brak].
štŗnastej, -a, -i 'czternasty': *f štŗnastim roku* 310; *pamatuju jag biua f štŗnastim roku vauka* 406 [čtrnáctý].
štruž, -e 'stróż': *č'erv'iňe to voni sou ti štruže taki* 272 [SSJČ brak; (*struš* 93C)].
štryχař, -e 'strycharz, ten, co formuje cegłę': *štr'yχaže sem vzau* 404 [SSJČ brak; (*stryχaš* 104)].
štučnej, -a, -i 'sztuczny': *štučnej navus*; *kanau štučnej* [SSJČ brak; (*štucny novus* 93C)].
študovat 'studiować': *von se ešťe šť'uduje* 673 [SSJČ tylko: studovati].
štuka, -i 'tu o koniu niesfornym': *Neχ no von začne štuku ďeuat* 46 [SSJČ brak].
šťur, -a 'szczur': *šťur*; *želisko n'a šťuri* [SSJČ brak].
štvŗtej, -a -i 'czwarty': *puu do štv'ŗtej* 84; *na čšeti či štvŗtou ves* 308 [čtvrtý].
štvŗtka, -i 'ćwiartka, miara zboża': *štv'ŗtka* [čtvrtka, -y].
štvŗtek, -tku 'czwartek': *co štv'ŗtek* 72, *ve štvᵛŗtek* 408 [čtvrtek, -tku].
štvertka, -i 'o cegle, czwórka, czterocalówka': *to vona* (*cihua*) *n'a šišku to mjeua štverka štiri couue, a na diuku šes couuu* 198 [čtvrtka, -y].
štvŗt, -i 'ćwierć': *štvŗt metra*; *štvŗt roku* [čtvrt, -i].
štylvaga, -i 'przymocowany do śnic poprzeczny drążek z hakami do zawieszania orczyków': *štylvaga* (poprawił: *štylvaha*) *to vona už biua pšᵉymocovana, jen se b'arčiki z'akuadauo* 157 [SSJČ brak; (*stelvoga* 93C, *štelvoga* 80)].
štylvaha, -i zob. **štylvaga**.

štyry, -eχ 'cztery': *na štyry prondouńice ueit* 56; *ve štyreχ*; *A bili štyry na jennim voze* 74, *štyry* [čtyři, čtyř].
štyrycet 'czterdzieści': *štyrycet kouu* 34; *F štyrycet patem roce* 77, *v štyrecet patem roku* 78 [čtyřicet].
šuflada, -i 'jakaś część warsztatu tkackiego': *ďᵉauo se pšy veštaťe, r'eperovauo se tam taki ti šufladi rozmajiti ďo veštatu* 401 [SSJČ brak; (*sufloda* 83B)].
šuflik, -a 'szuflada w stole': *šuflik*; *šuflika* gen. sg.; *kumoda ma štiri šufliki* [SSJČ brak].
šum, -a 'sum, Silurus glanis': *šum* [SSJČ tylko: sumec, -mce; (*sum* ‖ *šum* 83L)].
švab, -a 'karaluch': *švap*; *švaba* [šváb, -a].
švaǵer, -gra 'szwagier, brat żony lub mąż siostry': *je švaǵer n'a Folvarku* 45; *ješť švaǵer tam mi žyka* 149; *švagra* gen. sg.; *sme jeli z'e švagrem ďo mueina* 148 [švagr, -a; (*śfaǵer* 93)].
švaks, -u 'pasta do butów': *śfaks*; *śfaksu* gen. sg.; *boti maže se śfaksem* [SSJČ brak].
šejsaparat, -u 'aparat do spawania': *śfejsuje se v'ę vohńi nebo śfejsaparatem* [SSJČ brak; (*śfejsaparat* 15L)].
švejsovat 'spawać': *śfejsuje se* [SSJČ brak; (*śfejsovańe* 24S)].
švela, -i 'drewniany podkład kolejowy pod szynami': *śfeua*; *śfeli* gen. sg.; *śfeue* nom. pl. [SSJČ brak].
švestka, -i 'śliwka węgierka': *A teš se dava ti švestki, to se dava vocet, cuker* 513 [švestka, -y].
šv'idrovatej, -a, -i 'zezowaty': *śf'idrovati voči* [švidratý 'šilhavý'; (*śf'idrovaty* 84)].
šv'itek, -tka 'włókno': *zv'iji se šv'itki* [SSJČ brak].
švizej, -a, -i 'świeży': *švizi vajko*; *švizej χlip*; *šviza mouka*; *n'a švižim povječši* 413, *s tej mouki šv'izej* 249, *zaz je šviza* (*pšťeua*) 660 [svíží v. svěží].
švjetlice, -e 'świetlica, sala zebrań': *śfjetlice*; *do śfjetlice*; *ve śfjetlici sou hromadi* [SSJČ brak].
šyjka, -i 'szyjka flaszki': *a ta šyjka je f tim k'orytku* 657 [SSJČ tylko: šíje, -e].

T

tabak, -u 'tytoń': *s'ipauo se tabak i kr'ouťiuo se v b'ibuuce* 30; *cigari 'uďeuani sou s tabaku* [tabák, -u; (*tabak̓ym* 62)].
tabakerka, -i 'tabakierka': *tabak'erka* [tabateřka, -y; (*tabak̓erka* 93C)].

tablice, -e 'tablica': *tablice; kredou p'iše se na tablici* [SSJČ tylko: tabule, -e; (*tabl'ica* 93C)]. Por. **tabule**.

taborek, -rku 'taboret': *taborek je do seďeńi, je kvadratovi, kanťati; taborku* gen. sg. [SSJČ: taburek, -u; (*taborek* 93C)].

tabułe, -e 'tablica': *tabuue* [tabule, -e]. Por. **tablice**.

tadi 'tutaj': *tadi sem pšyšeu i tadi se teš zas sp'aliuo* 53; *A tadi nam se sp'aliuo fšeχno, jen χauupa vostaua* 52; *Tadi pra f tom ne, aue n'a Fouvarku* 74; *a po'om se tadi v'isťehovau* 59 [tady].

tafle, -e 'tafla': *tafue puεχu* [táfle, -e].

tahat 'ciągać': *Potom na ńe t'ahaj, na ti suoupi stav'i se v'opuotńe* 29 [tahati].

tahłej, -a, -li 'ciągły': *tahuei dešč* [táhlý 'protahlí'].

tahnout 'ciągnąć': *Ano, ano, kuń musi fšecko tahnout* 423, *jen f tm'i tahnu* 'losuję' 98; *ať tahne z jednej strani* 159; *uokomotiva tahne vahoni; vauce tahnou; vodu se tahne z'e studńe; žehuo — tička, co se tahne; žehiuka, co tahnou; ńekerei (welon) biu duouhei, že se taχ asi dva metri za ńi, jak šua* 288 [táhnouti].

tajat 'o śniegu: topić się, tajać': *Jedni žykaj top'i se, jedni žykaj taje sńiχ* 143 [táti].

tajnej, -a, -i 'tajny': *to taka biua tajna mil'icje* 446 [tajný].

tak 'tak': *f tej druhej vauce to biuo ne tag dobže* 3; *tag je; dobže fšecko zna tak samo jak ja* 115 [tak].

take 'także': *to vońi take mjeli* 61, *pejška to vona take* [SSJČ: take ob. taky].

takej, -a, -i 'taki': *takej handliš to von jen kouka, abi č°o'jeka v'osiďiu* 72; *No to jagbi (biu) jeden takej, jeden takej, to bi to biuo n'epjekńe* 32; *či takej sveter, či takej* 19; *taka bouže biua pšetfčerem* 5, *No tam r'ozmajiti taki trausko* 33, *To je dževo taki smouni* 117; *taki h'ospodarski jiduo* 86; *troχu toho takiho torfu* 94, *si bere t'akiho svata* 279, *ďo takiho* 473, 48, 106, 113, 148, 24, *Bo ja sem takeho vzau* 67; *takeho lisa hrali* 136, *To nejńi ńic takeho* 19; *t'akeho sťareho muua ma* 46, *u nas t'akeho skuepa ne ma* 140; *'Uďeua se s takej ńeakej tički* 114; *s takej b'avjni* 461; *se postav'i takou skšyńi v'isokou* 89; *košil takou pu'aťennou* 23, *to zas takou n'e mame* 26; *se ž'ezauo nožem takim ďuohim* 155, *ďauno n'a takim vj'etraku to valce ne bili jen k'ameni* 64, *taki sn'opečki* 31; *taki ďecka men'ši* 100; *taki kosi s p'auoukem* 35, *taki liďi; buuski ďo takejχ spudńiček* 469; *nejv'icej takejχ tejχ mauejχ parχu* 62; *A takejχ prasat m'i potša* 73, *v'iďeu sem takejχ mauejχ liďi; f takejχ peciχ* 292, *m'eškali pomez takejma nedobrejma liďma* 138 [taký, -á, -é].

takejž 'także': *no možna takejš* 70 [⁺takýž].

taki adv. 'także': *No moje cera taki χce jed ďo Čeχ* 54; *F K'učovje taki ma jeden h'ospodaš* 6; *To jak ja sednu, to i taki um'im pšyjst troχu* 19; *A p'o pousku, jag dou ďo školi, tak se n'aučej taki* 153 [taky].

takovej, -a, -i 'taki': *takovi kopce usipani s p'isku; A tata koup'iu t'akovou h'otovou* 306 [takový, -á, -e].

taksa, -i 'auto osobowe': *jedou abo ńeakou taksou abo motorem* 131 [SSJČ: taxi, taxík].

taksič, -ku 'samochód osobowy': *taksič mauej* [SSJČ tylko: taxík, -u ‖ -a].

taksička, -i 'auto osobowe': *jedou t'aksičkama* 475, *taksičkou naz zaves Tuček* 588.

taksuwka, -i 'taksówka, auto osobowe': *z'avezu t'aksuukou g ďoktorov'i* 690 [SSJČ tylko: taxík, -u; (*taksufka* 93C)].

talíř, -e 'talerz': *tališ; p'olifku se ji s t'aliže; do toho taliže* 570; *f taliži* 570 [talíř, -e; (*tališ* 93C)].

talířyk, -a 'talerzyk': *a p'eńize n'a taližyk p'ouožiu* 290 [SSJČ tylko: talířek, -řku; (*na taližykaχ* 16S)].

tam 'tam': *to tam koup'iu Semera, Arent tou v'esńici* 1; *No i vueje se tam* 43, *začem vona tam zajde* 15; *To se tak uuožiuo tou kopku, ať uš tam n'e teče* 32 [tam].

tama, -i 'tama': *s kamenu je tama* [SSJČ brak; (*tama* 1G)].

tamten, -a, -o 'tamten': *tamten met* 269; *tamtimu museu dat* 286; *na tamtu stranu* 311; *f tamtim m'eškańi* 476 [tamten].

tance; -u pl. t. 'zabawa taneczna': *advent — ne pov'inno se χoďit n'a tance* [SSJČ tylko: tanec, -nce].

tančit 'tańczyć': *ja pšece n'e pudu tančit, aue muadeš to si tanči* 101 [tančiti v. tancovati; (*tańcom* 3. pl. praes. 84)].

tanečńice, -e 'tancerzyca': *tanečńice dobže tanči* [tanečnice, -e].

tanečńik, -a 'mężczyzna, który dobrze tańczy': *dobrej tanečńik* [tanečník, -a].

tapczan, -u 'tapczan': *tapčan; tapčanu* gen. sg. [SSJČ brak; (*tapcun* 19J)].

tarčice, -e 'tarczyca': *tařcice — kųk ďeua se hrubej* [SSJČ brak; (*tarcyca* 83L)].

targanka, -i 'maszyna do młócenia zboża, która wyrzuca zmierzwioną

słomę': *t'arganka, bo vona tṛha to žito* 251; *mame targanku; toṷ t'argankoṷ; na sveḭ t'argance* 496 [SSJČ brak; (*targaŋka* 93)].

targus, -u 'potargana maszynowym młóceniem słoma': *targus — styrhana sṷama* [SSJČ brak; (*targus* 72, 87)].

tartak, -u 'tartak': *tšeba zavizd ńegde n'a tartak* 61; *s pamt'atem sme ž'ezali n'a tartaku ḍževo* 47, *Ḭa sem žezaṷ ḍževo n'a tartaku, bo sme se tu sp'alili* 46; *tartaku* gen. sg. [SSJČ brak; (*tartok* 83, 85)].

taška, -i 'torebka': *taški z ž'emenu pš'yvazuḭe se ďo χomoṷta* [taška, -y].

taš-taš 'wołanie na kaczki': *taś-t'aś* [SSJČ brak; (*taś t'aś* 83B)].

taśma, -i 'taśma magnetofonowa': *Ešt'e n'e višṷa taśma?* 401, *n'a taśmu* 640, *s taśmi* 640 [SSJČ brak; (*taśmy* 104)].

tata, -i 'ojciec, tata': *ńegdi žykaṷ: muḭ tata* 239; *svadebńi tata; to bili bratšy tati; zašeṷ sem k ḭeho t'atov'i* 69; *s tatem* 241; *ḭa du s tatoṷ* [táta, -y].

tatarčuχ, -u 'łuski gryki': *tatarčuχ — to, co se v'ostaṷo s kroṷp* [SSJČ brak].

tati, -u pl. t. 'rodzice': *ḭak se χť'eṷo to tati šli; a ne, bo ti mṷadi si šli tam* 471 [SSJČ brak].

taťik, -a 'tatuś': *taťig n'ašeho f'araže* 286; *vod miho t'aťika* 175 [tatík, -a].

taťinek, -nka 'tatuś': *muḭ taťinek to von sam ďᵉaṷ* 21; *t'aťinka, dam t'aťinkov'i po svim t'aťinkoḭ* 233 [tatínek, -nka].

tebeł, -błe 'drewniany kołek, łączący belki w ścianie': *tebeṷ; tebṷe* gen. sg., *tebṷe* nom. pl. [SSJČ brak; (*tebel* 24S)].

teď adv. 'teraz': *teď uš n'e pečoṷ* 18; *Daṷno zabavi ne bili ḭak teť* 99; *S'aṷaderu se teť seḭe* 38, *aṷe teⁱď n'e* 16; *Teḭď už ḭagbi se spaliṷo* 53; *A teⁱť ž'ezaneḭ ḭe* 113 [tejď v. teď].

teďka adv. 'teraz': *a teťka to seče i važe taki mali sn'opečki* 7; *teťka ⁱuž b'udeme v'ḭižďet* 614 [teťka].

teďki adv. 'teraz': *Mi teťki ⁱ'inač mame* 36; *A u nas teťki se n'e pase* 15; *To ḭešť'e teťki troχu mṷ'aťime tak sam'i* 9; *No teⁱťki to ⁱuš fšeχno pšešṷo* 253 [teďky].

teχńika, -i 'technika, metoda pracy': *teťki ḭe nova t'eχńika, bere se vęzṷu k'upuḭe* 437 [technika, -y].

tejden, -dne 'tydzień': *Pšešṷo to tak s teḭden* 81; *Veṷkeḭ Teḭden, post se konči; s teḭden ṭšeba p'iṷovat* 42; *troχu v'iẓ ḭag z'a teḭden* 471 [tejden v. týden].

tejnočko adv. 'cieniutko': *rostšast tenko, teḭnočko, ať ḭe teḭnočko ten ṷen* 21 [tenoučko].

telev'izor, -u 'telewizor': *t'elev'izor; mi ne χceme t'elev'izoru* 598 [SSJČ brak].

tele, -ete 'cielę': *teṷe ḭak se χova, tšeba mu važyt* 41, *mṷadi t'eṷata; tež v'im, že teṷatum voves tež mṷeli* 306 [tele, -ete].

teleci, -i, -i 'cielęcy': *t'eṷeci maso; s teṷecim masem* [telecí].

telecina, -i 'cielęcina': *teṷecina* [teletina , -y 'telecí maso'].

telefun, -onu 'telefon': *dostaṷ teṷefun* 34; *teṷefonu* gen. sg. [telefon, -u; (*telefun* 93C)].

telegrama, -i f. 'telegram': *na funus sem n'e ḭeṷa, bo teṷegrama pšyšṷa pozno* 537 [telegram, -u; (*telegrama* 93C)].

teleťi, -i, -i 'cielęcy': *teṷeťi vocas; teṷeťi kuže, teṷeťi maso* [telecí].

ťeło, -a 'ciało': *to ť'eṷo se tak r'ozešṷo f tu stranu* 47, *znamḭe na t'eṷe* [tělo, -a].

tem'inko, -a 'ciemionko, ciemię': *tem'inko; tem'inka* gen. sg. [temínko, -a].

temnej, -a, -i 'ciemny': *temneḭ* [temný 'tmavý'].

ten, ta, to 'ten': *Ḭa sem v'iďeṷ ten voheń* 49; *a potom to ḭuš se ten χliṷ paliᵘ* 51; *Ḭak ta r'očńice pšyšṷa, to ḭuš* 53; *To zaz žykali žradṷo na to* 41; *a von v'aženeḭ vodi, horkeḭ na to naliṷ* 48; *na zimu se dicki ď'o toho skṷepa sipe* 259; *dṛžeṷ sem toho asi patnaz ṷet* 66, *aṷe daṷno n'e biṷo toho* 55, (‖ *s teho, teho* u niektórych informatorów); *vot teḭ strani* 461; *biṷ u teḭ ceri* 414; *koṷo teḭ matki* 271; *se zeḭdoṷ ti mṷ'adenei k teḭ mṷadeḭ* 280; *na teḭ v'esńici* 99; *pšy teḭ kuχńi* 81; *k tomu; na tu sṷamu* 13; *f tu stranu nebo f tu* 45 ‖ *puḭčuḭe toṷ grabḭoku* 37, *se uṷožiṷo toṷ kopku* 32, *gde toṷ kravu uvazali* 17; *toṷ zem vzit* 106; *naṷepuḭoṷ si toṷ vynzu* 267; *koṷp'iṷ toṷ v'esńici* 1; *drapat toṷ branoṷ* 246; *toṷ p'iṷoṷ se p'ožeži* 61; *s tim hoχem; pšykriṷ tim t'aližem* 289; *f tim roku* 249; *tšeme tim vaṷkem* 124; (‖ *No to se χoďi f tom po dvorku* 129; *f tom χliv'e* 52; *na tom fronť e* 81; *f toṷ χliv'e* 51; *f tom ne, aṷe n'a Foṷvarku* 74); *ti mṷ'adenci* 280; *ti hosť'i* 281; *ti r'ohači* 149, *ti kravi* 49, *ti ďeť'i* 110; *naproť'i teḭh mṷadeḭχ* 477; *teḭh buṷeṷ* 256; *teḭχ sernuχ* 148; *teḭχ doškoṷˣ* 32(‖ *p'o teχ* 249; *f teχ Kuṷkaχ* 301, *teχ mašin* 304, *vot teχ kuṷ* 308, *teχ mašin* 304, *pšy teh vozaχ* 402); *pro teḭh ľ'iď'i* 586; *teḭm maližum; teⁱm mṷadeḭm* 478 (‖ *tem tatum* 282; *tem kučovḭakum* 285; *tem kravam* 316; *tem mṷadem* 289); *p'ožehna se z roďičema teḭma i teḭma* 282; *teḭma maṷeḭma s'ankama* 107, *s teⁱma doškama* 32, (‖ *s tema buṷvama* 123; *pot tema sť'enama* 416) [ten, ta, to].

tenči, -i, -i 'cieńszy': *p'ačesni vṷakno ḭe tenči; a keri ḭe taki tenči abo kšyvi, to se žeže n'a vopaṷ* 442 [tenčí].

tenhle 'ten oto': *f timle našim konci* 306 [tenhle].
tenkej, -a, -i 'cienki': *tuu̯ tenkei̯; koc i̯e tenkei̯; na tenkei̯ gumečce; tenki pu̯atno* [tenký].
tenko adv. 'cienko'; *rostšast tenko, tei̯nočko* 21 [tenko].
tenoučkej, -a, -i 'cieniutki': *tenou̯ŋki, tenou̯čki pu̯atno i̯e* 181 [tenoučký].
teńounkej, -a, -i 'cieniutki': *teńoᵘŋki ńiťe* 181 [tenounký].
teńouńenkej, -a, -i 'cieniutki': *kvete žito, ma teńou̯ńenki kitički, ma pyu̯ek; teńou̯ńenki i̯e* [SSJČ tenouninký 'teničký'].
tepłej, -a, -li 'ciepły': *halka tepu̯a; na teχ tepu̯eχ vˈai̯ičkaχ pˈoďeu̯a takou̯ krˈatečku* 490 [teplý].
tepłejc adv. 'cieplej': *abi biu̯o tepu̯ei̯c* [SSJČ brak].
tepło adv. 'ciepło': *abi biu̯o tepu̯o i mi̯eko* [teplo].
teraz adv. 'teraz': *Teraz moc draho koštui̯e* 10 [*teraz 'teď', nyní')].
teren, -u 'teren': *višši teren voptočenei̯ vodou̯* [terén, -u].
term'in, -u 'praktyczna nauka rzemiosła u majstra': *term'in; šeu̯ do term'inu* [SSJČ brak w tym znaczeniu; (*termín* 93C)].
termometr, -u 'termometr': *termometr; termometru* gen. sg.; *horkost mi̯eži se termometrem* [termometr, -u].
tesař, -e 'cieśla': *tesaš; tesaže* gen. sg., *tyχ tesažy* gen. pl. [tesař, -e].
tesavat 'ciosywać': *pšy ćešuu̯ce se tˈesavau̯o dževo* 402 [tesávati].
ťesnej, -a, -i 'ciasny': *ťesni boti* [*těsný*].
ťesto, -a 'ciasto': *kruχi ťesto; ˈuďeu̯a se kou̯sek ťesta* 120 [těsto, -a].
teść, -e 'teść': *Mui̯ šeu̯ tak k teśćum, bo teść i̯e tuze liχei̯* 137; *k teśćum* 455; *tešč* 43 [SSJČ tylko: tchán, -a 'otec manžela n. manželky'; (*teść* 83B)].
teśćova, -ej 'teściowa': *teśćova* 275, 279, *i ta tˈeśćova si tam vˈinašau̯a nˈa horu* 131; *teščova* 43; *zaz mu̯adei̯ tei̯ teśćovei̯ pˈoďekui̯e* 283 [SSJČ tylko: tchyně, -ě; (*teśćovo* 93C)].
tetka, -i 'ciotka': *tetka* [tetka, -y].
też 'też': *nˈa žito to se teš pˈodu̯orava* 37; *Au̯e tam tež i̯e torf v u̯esaχ* 115 [též].
ťežkej, -a, -i 'ciężki': *ten piteu̯ i̯e ťeškei̯; ťeška prace; ťeški au̯to* [těžký].
ťežko adv. 'ciężko': *ˈumačkat ťeško* [těžko].
ťežši, -i, -i 'cięższy': *ťešši brani* 161, *nei̯džyu̯ se drˈapakem pˈodrape i̯ag i̯e tešši zem* 230 [těžší].
ti, tebe 'ty': *I̯a vˈiu̯amu a ti vˈipoťirai̯eš* 25; *ti pˈoi̯edeš svim końem* 47; *skr̥s tebe; pro tebe pšydu* 94, *i̯a ťe zˈaberu* 94, *i̯a k vam mam i̯et* 285; *vi; s vami* [ty, tebe].

tic 'ciec': *tict*(?); *to tak teče žyvˈice* 117; *teku̯o uχem* 6 [téci].
tiček, -čku 'kołek': *tiček; tičku* gen. sg. [SSJČ tylko: tyčka, -y].
tička, -i 'tyczka': *žehu̯o — tička, co se tahne; s takei̯ ńe̯akei̯ tički* 114; *dau̯o se s tei̯ strani tičku* 33; *fazuu̯e cukrovi na tičkaχ* [SSJČ: tyčka, -y, dem. od tyč, -e].
tiden, -dne 'tydzień': *zˈa tiden kosei̯* 52 [týden, -dne].
tifus, -u 'tyfus': *tifus i̯e zarażlivei̯; tifusu* gen. sg. [tyfus, -u].
ťiχo adv. 'cicho': *ťiχo buť* [ticho].
tiχoučko adv. 'cichutko': *A teťki to tiχou̯čko musi bei̯t* 135 [tichoučko].
tiłek, -łka 'przegroda zamykająca przestrzeń wozu między deskami bocznymi': *Do brambor to tiu̯ki se dava* 29; *na zatku ti tiu̯ki* 419 [SSJČ brak w tym znaczeniu; (*tyu̯ek pšedńi* 17)].
timoťejka, -i 'tymotka': *timoťei̯ka* [SSJČ brak; (*tymotėi̯ka* 93C)].
tisic, -e 'tysiąc': *šest tisic krava koštui̯e* 18; *dnes prasata tisic zu̯otei̯χ* 72; *tisic sto zu̯otei̯χ* 74 [tisíc, -e].
tkacowstvi, -i 'tkactwo': *i̯ak sme ďᵉali tkˈacou̯stvˈi* 177 [SSJČ: tkalcovství, -í, *tkalcovstvo].
tkadłec zob. **kadłec**.
tłak, -u 'ciśnienie': *vˈisokei̯ tu̯ak* 5 [SSJČ: tlak, -u].
tłama, -i 'pysk': *kuń ma tu̯amu* 14 [tlama, -y].
tłouc 'tłuc': *i̯ag zˈačali tam tu̯ou̯ʒ ďo toho kˈosteu̯a* 'strzelać' 405; *tu̯ou̯c se roverem* 22 [tlouci].
tłouček, -čku: **1)** 'tłuczek': *bere se tu̯ou̯ček a se tu̯uče do ńiχ* 260; *bu̯uvi mačka se tu̯ou̯čkem* [tlouček, -čku]; **2)** 'kij z okrągłą, podziurkowaną deseczką w maślnicy': *tu̯ou̯ček ďo masu̯a* 58; *I̯e takei̯ tu̯ou̯ček* 43, 528; *na to u naš žykai̯ tu̯ou̯ček ďo masu̯a* 43 [SSJČ brak w tym znaczeniu; (*tłuček* 72D)]. Por. **tłouk**.
tłouk, -u 'tłuczek w maślnicy': *i̯e takei̯ tu̯ou̯k i tak se to ďeu̯a* 124 [SSJČ brak w tym znaczeniu]. Por. **tłouček**.
tłuc 'tłuc': *kamenaš tu̯uče kameni; bere se tu̯ou̯ček a se tu̯uče do ńiχ* 260 [SSJČ tylko: tlouci].
tłuček, -čku 'tłuczek do kartofli': *tu̯uček* [SSJČ: tluček v. tlučka].
tłumačit 'tłumaczyć': *no tak i̯a tak tu̯ˈumačim* 211; *f pou̯skim i̯aziku i̯ak to tu̯umačei̯* 258 [SSJČ: tlumočiti též ⁺tlumačiti].
tłustej, -a, -i 'tłusty': *tu̯ustei̯; spravˈit hlinu, abi biu̯a tu̯usta, abi ne pukau̯a* [tlustý].
tłušč, -u 'tłuszcz': *Da se tu̯uščču, fšeho* 452; *pončku se nˈapeče na vou̯ei̯i nebo nˈa tu̯uščču* 489; *da se tu̯uščču* 521; *tu̯uščem, a ne to vou̯ei̯em podu̯ei̯e se* 523 [SSJČ brak; (*tu̯usc* 87S)].

tłuščoχ, -a 'tłuścioch': *tuuščoχ*; *tuuščoχa* gen. sg. [tlusťoch, -a 'tlusťouš, -e'; (*tuušćoχ* 93C)].

tłušť, -u 'tłuszcz': *tuušť z'e skvarkama*; *tuušťu* gen. sg.; *n'a tuušťu peče se maso* [SSJČ brak].

tma, -i 'ciemność': *soumrak — ďeua se tma*: *V noci tma* 143; *P'oᵛjeda ja mam tmu* 'ciemno mi jest' 108 [tma, -y].

tmavej, -a, -i 'ciemny': *dnez je tmava noc* 143; *tmavej χueba* [tmavý].

tmavjejši, -i, -i 'ciemniejszy': *bes tmavjejši* [tmavší].

tmavojasnej, -a, -i 'ciemnoniebieski': *tmavojasnej* [tmavomodrý].

tmavozełenej, -a, -i 'ciemnozielony': *tmavozeuenej* [tmavozelený].

to 'to': *To cep. A to to kapa* 34; *dauejc to tam možna koup'it vejce* 70; *u nas to poᵘjedaj na to* 39; *Bo to jak pamatuju* 1; *S p'očatku to se čᵘoᵛjek bau* 79 [to].

točit 'toczyć': *t'očiuo se to, o n'a tokarńi, v'ite* 402 [točiti].

točowńik, -a 'toczydło': *točouńik vostšy na vodu* [SSJČ brak].

tokarńe, -e 'tokarnia': *mam tok'arńi* 647, *tok'arńe* 650; *n'a tokarńi se toči* 24 [SSJČ brak; (*tokarńo* 15L)].

tokař, -e 'tokarz': *tokaž ďeua k'ououratki*; *bili tokaže, co ďᵉali je i prodavali* 206 [SSJČ brak; (*tokoš* 93C)].

tolik 'tyle': *ja sem mjeu tolik peńes* 78; *Ja sem tolik ued jezďiu* 46; *Tolik, co v'e vojsku* 74 [tolik].

tolika 'tyle': *n'a cesťe je tolika lisťi* 22; *tolika ľiďi šuo* 576 [SSJČ tylko: tolik; (*tyla* 85)].

top'it se: **1)** 'topić się': *sem se top'iu f s'azauce* [topiti se]; **2)** 'topnieć': *Jedni žykaj top'i se, jedni žykaj taje sńiχ* 143 [SSJČ brak w tym znaczeniu]. Por. **tajać**.

topjeł, -li 'topiel, ziemia bagnista': *Bo mi mame tež ješťe taki kouski takiho tam... — topjeui* 218 [SSJČ brak; (*topel, -i* 88)].

topoł, -a 'topola': *topou*; *topoua* gen. sg.; *b'orov'ički se z'asaďi či tam t'opoue ńᵉaki* 217, *topoli* nom. pl. [SSJČ: topol, -u m.; (*na dužym topolu* 104)].

topor, -u 'topór': *topor* 107; *Jag v'obďeuavaj dževo, a ten jen potom toporem v'objede* 107 [topor, -u].

topořysko, -a 'toporzysko, trzonek siekiery': *topožysko*; *na topožysku* [SSJČ: topořisko řidč. topořiště; (*topožysko* 84)].

torf, -u 'torf': *torf se kope na uoukaχ*; *Ano k'opańi torfu to biuo taki* 153; *voheń s torfu to bude duouho* 114, *troχu toho takiho torfu* 94; *Bo sou dva torfi* 112; *No to u nas v uesaχ teťki kopou torfi* 115 [SSJČ tylko: rašelina, -y; (*torf, -u* 93C)].

torfisko, -a 'torfowisko': *torf se kope n'a uoukaχ, v uese, gde je torf'isko*; *p'o torf'iskaχ rad roste* [SSJČ tylko: rašeliniště, -ě; (*torfoviska* 93C)].

torfovej, -a -i 'torfowy': *torfova zem* [SSJČ brak; (*żyma torfovo na uuŋkaχ* 83L)].

tort, -u 'tort': *tort*; *počastuje tortem* 187 [SSJČ: dort, -u].

toť 'tak, przecież, właśnie': *Toᵗť*. *X'oďiuo se ďo škoui* 108, *No toť se v'i* 652 [SSJČ brak; (*toć śe sukauo* 41, *toć—toć* 14)].

tovar, -u 'materiał tekstylny': *ramenko — kousek tovaru na ramenaχ*; *se pšyb'ijeuo paprskem, ať ten tovar je hustej* 178, *sukńe s takiho b'iliho tovaru* 473 [SSJČ brak; (*tovar* 72D)].

tovarńe, -i 'fabryka': *pšyšeu s tov'arńi* 412; *Tam pracovau f tovarńi* 422 [továrna -y].

tovarovej, -a, -i 'towarowy': *t'ovarovi skuepi* 577 [SSJČ brak].

tracka, -i 'piłowanie drzewa': *Tracku to žezaui ručńe* 294; *vońi tu tracku u nas ďᵉa... ž'ezauⁱi* 294 [SSJČ brak; (*tracka* 1B)].

tracńi, -i, -i 'tracki': *p'iua tracńi z veukima zubama, tracńi p'iuou žezaui* 295 [SSJČ brak; (*tracńo piua* 80a)].

traχtor, -u 'traktor': *juš tim traχtorem sekaj* 303 [SSJČ tylko: traktor, -u; (*traχtor* 34)].

trakař, -e 'taczka': *kuade si n'a trakaš i v'odvaži* 113, *n'a trakaž zabrat* 22, *tšy trakaže musej jet* 113 [trakař, -e; (*trakaš* 72D)].

trakt, -u 'trakt': *trakt n'a usi je, sou kameni* [trakt].

traktor, -u 'traktor': *Kuuko ma traktor* 5; *jezďi traktorem* [traktor, -u]. Por. **traχtor**.

traktorovej, -a, -i 'traktorowy': *tr'aktorovou k'ośarkou se seče* 500 [traktorový].

traktořysta, -i 'traktorzysta': *traktožýsta jezďi traktorem* [SSJČ tylko: traktorista, -y; (*traktožysta* 93C)].

tram, -u 'belka': *tram*; *tramu* gen. sg.; *To sem trami mjeu* 62; *Teťki tramu ne mam* 62; *mezi tramama*; *n'a tramaχ se zauoži potom krovi* 416 [trám, -u].

tramek, -mka 'beleczka poprzeczna grabi, w której tkwią zęby': *tramek, co ma zubi*; *do tramka* 248 [trámek, -mku].

trapeńi, -i 'zmartwienie': *už ma taki tr'apeńi* 453 [trápení, -í].

trap'it se 'martwić się': *trap'it se vo muskiho*; *trap'i se* 3. sg. praes.; *ať se n'e trap'ite na to* 409 [trápiti].

trať'it se 'zmniejszać się': *jak se trať'i* [tratiti].

trava, -i 'trawa': *trava; nˈa travu; zarosu̯i bu̯uvi travou̯* [tráva, -y].
trawsko, -a 'chwast': *No tam rˈozmaji̯iti taki trau̯sko* [SSJČ brak; (*trofsko*, 15L)].
trefit se 'trafić się': *mau̯o se trefi, au̯e sou̯ červeni kravi; mau̯o že nas nˈe trefili* 407, *trefim, trefi̯ei̯* 659, *trefi nazad do sviho* 670 [trefiti].
trefovat se 'trafiać się': *ńegdi se trefui̯e* 115 [trefovati se].
treger, -gra 'belka stropowa': *tregri zˈau̯oži̯u ẑeu̯ezni, sku̯ˈepeńi uďᵉa s cihli* 62 [SSJČ brak; (*tregry* 15L)].
trempeł, -płe 'górna część ściany': *trempeu̯; trempu̯e* gen. sg. [SSJČ brak; (*trempel* 72D)].
trep, -a 'but z drewnianą podeszwą': *trepi — podešvi dževi̯eni a žemenem vob'iti dovokou̯a; Jag ne bi̯uo f čim χoďit, tag du f trepaχ* 109 [tepka, -y; (*trep* 84)].
trepka, -i 'but z drewnianą podeszwą': *s Fˈou̯varku se χoďi̯uo ďo Kučova f trepkaχ* 109 [trepka, -y].
trepiček, -čka 'trepek': *f trˈep'ičkaχ se χˈoďi̯uo* 109 [trepíček, -čku].
trestat 'karać dziecko, bić pasem': *tata tresta ďecka* [trestati].
treść, -a m. 'najpożywniejszy składnik zboża': *pro čšodu i̯en se nˈadava ta vˈosipka, bo to i̯uš... trežẑ i̯e vitaženei̯* 629 [SSJČ brak].
trib, -u 'tryb': *von se krou̯ťi bes trip* 268 [SSJČ brak; (*tryp* 72D)].
tr̥h, -u 'targ, jarmark': *tr̥χ; nˈa tr̥hu* 18 [trh, -u].
tr̥hat 'targać, rwać': *i̯ak ˡuž viros, tša bi̯uo tr̥hat* 20; *ovoce se tr̥ha* [trhati].
trinkovat 'tynkować': *se trinkui̯e* 417 [SSJČ brak; (*tryŋkovać* 15L)].
troc, -a 'tracz, robotnik rozcinający ręcznie drzewo na deski': *troce — vońi žežou̯ pr̥kna* [SSJČ brak; (*troc, troca* 93C)].
troχu adv. 'trochę': *žradu̯o — bu̯ueu̯ se nˈavažyu̯o, troχu vˈosipki, troχu pu̯eu̯* 41; *a i̯ešťe troχu vodi* 36 [trochu].
trop, -u 'trop, ślad': *nei̯ńi tropu ańi ńic* 445 [SSJČ brak].
trošińinku adv. 'troszeńka': *No i ta pi̯ena se potom tak trošińinku setne* 452 [trošininku].
trošku adv. 'troszkę': *trošku mou̯ki se dai̯e, trošku pepše* 116 [trošku].
trouba, -i 'trąba': *trou̯ba — siu̯nei̯ pruvan; f trou̯bi̯e* [trouba, -y].
tr̥pjet 'cierpieć': *tŕ̥rpi̯et; ne terp'im; terpi̯ei̯* 3. pl. praes. [trpěti].
trudno adv. 'trudno': *bo i̯eho teš trudno bi̯uo kou̯p'it* 233 [trudno].
truhła, -li 'trumna': *do truhli* [truhla 'rakev'].
trujoncej, -a, -i 'trujący': *i̯ag zapylai̯ trui̯oncema navozama* 655 [SSJČ brak; (*trui̯once gžyby* 1G)].

trup, -a 'trup': *trup u̯eži* [SSJČ brak w tym znaczeniu; (*trup* 24S)].
truskawka, -i 'truskawka': *truskau̯ka; truskafki možna sńist* [SSJČ brak; (*truskofka* 93C)].
truteń, -tńe 'truteń': *trutńe mai̯ vai̯ička* [SSJČ brak; (*truteń* 78)].
trvat 'trwać': *žebi vona tak du̯ou̯ho trvˈau̯a i̯ag zˈe slivek* 511 [trvati].
tryb, -u 'tryb': *bi̯u̯ takei̯ beran ẑeu̯eznei̯ s ťˈakei̯ma trˈybāma* 177 [SSJČ brak; (*tryp* 87S)].
třa 'trzeba': *Nei̯džyu̯ tša ho bi̯uo zaset* 20, *To ne tša učit* 34; *Su̯ou̯pi tšᵉa pˈostavˈit* 30; *no to tšᵉa vˈou̯ou̯pat potom* 60; *potom tšeą* 184, *tšᵉa mu bi̯uo kou̯p'it* 68 [třa v. třeba].
třast se 'trząść się': *vosika se tšese; fribru ma, tšese se, potom se ťˈasu̯o* 'wytrząsało' *nˈa bžetinku* 18 [třásti se].
třea zob. **třa**.
třeba 'trzeba': *Nei̯džyu̯ ṭšeba kosit* 4; *i̯arńi tšeba set; urok čšeba votčińit; to tšeᵇa krou̯ťit* 26; *To fšeχno tšē* 43; *to tše it* 102a [třeba].
tředa, -i 'trzoda': *pro čšedu χleu̯nou̯ či prˈo dobitek* 628 [SSJČ brak].
Por. **třoda**.
třepačka, -i 'trzepaczka': *čepačkou̯ tšepe se pežyni; tšepačka; tšepačkou̯* 452 [třepačka, -y].
třepat 'trzepać': *u̯en po poťirce tšepe se* [třepati].
třesnut 'trzasnąć': *i̯ak ten hron tšes ďo toho χliva* 51 [třísknouti; (*tšasnu̯u go* 16S)].
třešńe, -e 'czereśnia': *tšešńe* [třešně, -ě].
třeťi, -i, -i 'trzeci': *pšyi̯ede na patu, nˈa tšeťi* 5; *i̯ak se menuvau̯ ten tšeťi* 1; *i̯uš tšeťi, pu̯u do štvr̥tei̯* 84, *ta tšeťi* 17 [třetí, -í, -í].
třoda, -i 'trzoda': *pu̯eχi sou̯ pro tšodu χu̯eu̯nou̯* 616; *se nˈe nadava pro čšodu χleu̯nou̯* 629, *pro tšodu χu̯eu̯nou̯* 649 [SSJČ brak; (*tšoda* 87S)].
Por. **tředa**.
třťina, -i 'trzcina': *čťina* [třtina, -y 'rakos'].
třy, -eχ 'trzy': *tšy metri; sin mi̯eu̯ tšy u̯eta* 49; *tšy nˈeďeu̯e* 21; *na tšy prondou̯ńice u̯ei̯t* 56; *može i čšeχ i štireh i dvou̯χ* 251; *mam čšeχ sinou̯χ* 274; *ze tšeχ koliku* 134 [tři].
třycet, -i 'trzydzieści': *N'egdi bez den to uš tšycet, štiricet bi̯uo* 91 [třicet, -i].
třyštvr̥ťowka, -i 'deska grubości trzech czwartych cala': *pr̥kna tšyštvr̥ťou̯ki bes fugou̯; sou̯ potšebni pr̥kna tšyštvr̥ťou̯ki* 505 [tříčtvrte-, (*čšyćf'erćufka* 98)].
třykrat 'trzykroć': *doi̯i se kravu tšikrat denńe* [třikrát].

třynastej, -a, -i 'trzynasty': *f tšynastim roku* [třináctý; (*tšynaśće* 24)].

třyška, -i 'drzazga': *jak za nehet vejde tšyška, to se vob'ira* [tříska, -y]. Por. **tryśka**.

tryśka, -i 'drzazga': *tšyśka* [tříska, -y]. Por. **třyška**.

třyt 'trzeć': *mak tšyt* 124; *vaukem se tše* 125; *tšeme tim vaukem* 124 [tříti].

tu adv. 'tu': *A tu je nasat* 26; *p'ohueda, tu zajde, tu zajde* 16, *tu N'emci bili* 61 [tu].

tudi 'tutaj': *tudi je regurator* 219; *to juš coraz m'iń teho je tudi u nas* 152 [tudi].

tudidłe adv. 'tutaj': *tudiue* [tudyhle ob. tudydle].

tuhłe adv. 'tutaj': *tuhue vod nas tuhue je pjetset metru* 55; *jak tuhue zuamaua, to hue tuhue rostrhua aś tu pot koueno* 48; *Tuhue ďeua, a tu ma z'avješeńi* 95; *A tuhue to je muat* 31; *To voj, a potom tuhue budou śńice* 26; *Tuhue u nas to Šku'arskej mjeu* 64 [tuhle].

tulipan, -a 'tulipan': *tulipan; p'o pousku tulipani a p'o česku p'ivońje* 530 [tulipán, -u; (*tuľipany* 'peonia' 75)].

tuł, -u 'tiul': *velon to je tuu tenkej* [SSJČ tylko: tyl, -u; (*tuľim carnym* 71)].

tułejka, -i 'tulejka': *tuuejka* [tulejka, -y].

tupej, -a, -i 'tępy': *tupej* [tupý].

tušovej, -a, -i 'kopiowy': *tušovej vouuvek* 491 [tušový?].

tuze adv. 'bardzo': *Teść je tuze starej* 137, *tuze p'iunej; biuo v'iďet tuze mnoho* 23; *tuze mauo* 92 [tuze].

tvaroh, -u 'twaróg': *tvaroh je uepši neś sejr; s tvarohu ďeua se sejrek; serńik s tvarohem* [tvaroh, -u].

tvař, -e 'twarz': *tvaš; tvaže* gen. sg. [tvář, -e].

tvořyvo, -a 'tworzywo': *s tvožyva* 243 [SSJČ brak].

tvrdej, -a, -i 'twardy': *tvrdej kousek; Tvrdi dževo biuo* 128; *to vono biuo taki tvᵉrdi* 23; *takiho tvrdiho* [tvrdý].

tvrďejc adv. 'bardziej twardo': *Ta brana to je gde je tvrďejc* 220 [tvrdě].

tvuj, -e, -e 'twój': *tvuj; tviho sina; vot tviho* [tvuj, tvého].

tyłek, -łka: **1)** 'przegroda zamykająca przestrzeń między deskami bocznymi wozu': *tyuki ďo buueu; To u nas pojdaj tyuki* 28; **2)** 'pionowa część łóżka przy głowach': *to je pšedek, a to je tyuek* 167 [SSJČ brak; (*tyuki pozakuadaj* 32K)].

tyž 'też': *tyś śrun; tyš puaχta* [též].

U

u 'u': *To ješťe 'u Kačmarka to biuo* 56, *teť'ki ᵘu nas to uš n'e ďeua* 31 [u].

ub'iračka, -i 'kobieta, która zbiera i wiąże snopy idąc za kosiarzem': *'ub'iračka* 245 [SSJČ brak; (*uberacka* 83L)]. Por. **uzbračka**.

ub'irat 'odbierać i wiązać zborze za kosiarzem': *ženska, kera 'ub'ira; 'uzb'iračka ub'ira* 52; *žencka ub'ira* [SSJČ brak; (*ubyro śe — zbyro śe žyto v gåšće kulkami* 83L)].

ub'irat se 'ubierać się': *ub'ira se* [ubírati].

ub'it 'ubić': *bouže biua to tak 'ub'iuo, že to ueʲži* 5 [ubíti].

ubraňi, -i 'ubranie': *krejči šije ubraňi* [SSJČ brak; (*ubrańe ᵘot śf'ynta* 83 B)].

ubrat: **1)** 'ubrać': *jak tam houka de n'a druhou ves, to se musi ubrat* 130; *se ho 'ubere* 132; *Ubrau i dobže* 68; *uberou* 97 [SSJČ tylko: obléci]; **2)** 'o lnie: wybrać, powyrywać': *jag ho ubrau, to ho tak pševraťiu, von tak uežeu* 303 [ubrati].

učeń, -e 'uczeń': *učeń χoďi ďo školi* [učeň 'školák, žák'].

učit 'uczyć': *To n'e tša učit* 34; *ve škoue uči učiteu; ďecko uči se χoďit; Neχ se druhej krad uči* 109; *tag 'učime našiχ kuuku* 153; *vońi učej* 111; *Žena ho učiua čist* 67; *česki sme se pšeťe n'e učili* 109.

učiteł, -e 'nauczyciel': *biu učiteuem* 22 [učitel, -e].

udavat se 'udawać się': *aue se mnoho 'udava, uetos se nam udaua dobže* 215; (kartofle:) *To se n'ejuepši nam 'udavaj* 215 [SSJČ brak w tym znaczeniu; (*udaua mu śe cybula* 121)].

uďełanej, -a, -i 'zrobiony, wykonany': *'uďeuanej s prken, sv́ice 'uďeuana z uoje; to je uďeuani* [udělaný].

uďełat 'zrobić': *uuška dali sme 'uďeuat* 12; *tšeba h'ospodarski jiduo uďeuat* 86; *doma ńeco 'uďeuam* 451; *koua šteumaχ uďeua* 27; *kousek masua si čᵘovjek uďeua* 122; *Uďeuaj druhou kategorii* 24; *To si uďeuame k'ašanku* 105; *pohanskejχ krup uďeuau do kašanki* 16; *a von to tak 'uďᵉau; Mouku pjeknou uďᵉau takou* 64; *uďᵉau ‖ uďau; uďeᵘaua huštauku* 136; *'udeuali* 22, *jaki pjekni pr'asatka se uďᵉali* 74; *skuepeńi uďau s cihli* 64; *'uďali puatno i biuo svi* 22, *se uďᵉauo* 690 [udělati].

uďenej, -a, -i 'wędzony': *uďeni maso* [SSJČ: uzený].

uďice, -e 'wędka': *ribi se χita n'a uďici nebo siťej* [udice, -e].

uďidło, -a 'wędzidło': *uďiduo, žebi kuń biu suapši* [udidlo, -a].

ud'it 'wędzić': *uď it; f kom'ińe to ne uď im, venku* 89 [uditi].
udr̥žet 'utrzymać': *ať to tepu̯o se ˈudr̥ži* 193 [udržeti].
udr̥žovat 'utrzymywać': *sme dostali moc poχvau̯ za to, že ešťe i̯azik českei̯ ˈudr̥žui̯eme* 153 [udržovati].
ufnoł, -e 'hufnal, ufnal, podkowiak': *ufnou̯e; ťšeba vzit dat ufnou̯e; ˈufnou̯ema pšyb'it* 504 [SSJČ brak; (*ufnol* 86)].
uheł, -hłu 'węgieł': *uheu̯ — bou̯le uu̯oženi na kšyš; uhu̯u* gen. sg. [úhel, úhlu 'roh, kout'].
uheł, uhłe 'węgiel': *košik na uheu̯* 22; *A neska taď už mame uheu̯* 190; *pogžebu̯em vˈihr̥nui̯e se uheu̯; Uhu̯e tag ne biu̯o, bo dneska to i uhu̯em palili i̯už v'icei̯* 201; *takei̯ mi̯au̯ z uhu̯e* 193 [SSJČ tylko: uhlí, -í; (*vyŋgel, vyŋgla* 1B)].
uhli, -i 'węgle': *i to uhli až vˈihože, to ďopr̥va se vˈimeta* 119; *tam, gde to kopou̯ teťki uhli* 599; *Voheń diu̯ i̯e i̯ak z uhli* 114; *uhli nei̯ńi f spuu̯ʒelńi; cihlička na uhli; k tomu uhli; vo tom uhli* [uhlí, -í; (*vyŋgle z ʒeva* 72D; *vźui̯ź vody, vu̯ozyć pare vyŋgli i dać śe napić* 19J)].
uhlidat 'oglądać, zobaczyć': *možno sme šilńik ˈuhlidali* 233, *au̯e ďžyu̯ i̯ešťe žiu̯, i̯ag i̯i ˈuhlidau̯* 150; *teťki se nei̯v'icei̯ ˈuhlidame v Burχatovi̯e nˈa i̯armarku* 66 [uhlídati].
uhlidnout 'zobaczyć': *i̯a sem ˈuhlidu̯a sestru, že vona žene kravi* 541 [uhlidnouti].
uhlik, -u 'węgielek': *uhliki vipadai̯ s pece* [uhlík, -u].
uhład'it 'wygładzić, wyrównać': *hlinu se ˈuhu̯aďi rˈukama* 404; *stryχaš cihu̯u pi̯ekńe ˈuhu̯aďiu̯* 192; *tam se tou̯ u̯opatou̯ uhu̯aďi i požeže nˈa pacinki* 112 [uhladiti].
uhod'it 'uderzyć': *i̯ak se uhoďi, to i̯e modžina; hrom uhoďi i̯ak i̯e bou̯že* [uhoditi].
uhor, -u 'ugór': *uhor — pase se kravi; uhoru* gen. sg.; *uhorama — nˈeχavame, no tag i̯ag v hˈospodarce* 216 [uhor, -u].
uhriznout 'o pszczole: użądlić': *pšťeu̯a ˈuhrizu̯a* 666, *i̯ak pšćeu̯a uhrizu̯a, zapuχne ču̯ovi̯ek* [uhryznouti].
uχo, -a 'ucho': *uχo; zapau̯eńi uχa* gen. se.; *teku̯o uχem; s ku̯apkama nˈa uši; za ušima; v ušiχ se nosi kulčyki; dva uši; koš ma uši* [ucho, -a].
uχod'it 'uchodzić, ulatniać się': *parńik pšykrucui̯e se, ať para ne uχoďi* [uchoditi].
ukazat 'wskazać': *kolor si gdo vibrau̯, ukazau̯* 320 [ukázati].
ukazovat 'ukazywać': *i tak χoďiu̯, ˈukazovau̯* 582 [ukazovati].
układat 'układać': *s tei̯χ pacin se tak ˈuku̯aďau̯o, žebi von seχ* 189 [ukládati].

ukońčit 'ulończyć': *Rok se ˈukońčeu̯, to zašeu̯ sem k i̯eho ťˈatov'i* 69 [ukončiti; (*ukońcyu̯o śe* 43)].
na ukos adv. 'na ukos': *drapak na ukos* [SSJČ tylko: úkosem 'šikmo, kose'; (*na u̯ukos* 19J)].
ukrajet 'ukrajać': *ukrai̯et χu̯eba* [ukrájeti].
ukrast 'ukraść': *i̯a nˈe stačim ukrast tei̯ vˈeverce* 441; *ukradou̯* 3. pl. fut.; *ukradli nam prase* 445 [ukrásti].
ukr̥m'it 'wykarmić': *No i̯ak se uš ukr̥m'i, veu̯ki prase i̯e* 447 [ukrmiti; (*ukarmić* 15L)].
ulepek, -pku 'kit pszczeli': *ulepek vot pšťeu̯ s teh ramek se škrabe* 676, *teho ulepku* 677 [SSJČ tylko: ulepiti].
ulihnout se 'ulęgnąć się, urodzić się': *se ulihne* [uléhati, ulehnouti; (*ćele uľiŋgu̯o śe* 86)].
uliva, -i 'ulewa': *uliva* [SSJČ brak; (*ulyva* 84)].
ulotńat se 'ulatniać się': *au̯e to i̯e azot, i̯e mocnei̯ i to ulotńa se* 228 [SSJČ brak; (^{u}*ulotńe śe* 16S)].
uł, ułe 'ul': *matka vi̯ide z ou̯e* [úl, -u]. Por. **ouł**.
ułožit 'ułożyć': (słomę) *uu̯oži se tak troχu* 31; *To se tak ˈuu̯ožiu̯o tou̯ kopku* 32; *bou̯le uu̯oženi na kšyž* [uložiti].
umačkat 'wymieszać, wygnieść': *umačkat ťesto; umačkau̯a praseťi; ˈumačka se brˈambori* 'podusi się' 524 [umačkati].
umejt 'umyć': *umei̯t se; umiu̯; pˈodu̯ahu si* ^{h}*umiu̯a* 51, *nohi umiu̯a f sazou̯ce* 8 [umýti].
umerłej, -liho 'umarły': *ˈumeru̯ei̯* [umrlec, -lec; umrlý].
um'ińovat 'zmniejszać, ujmować ilość oczek przy dzierganiu': *to se ˈum'ińui̯e tu pot pažďi* 461 [SSJČ brak].
um'irat 'umierać': *pada hvi̯ezda, žykai̯, že ńegdo um'ira* [umírati].
umivak, -u 'umywalka': *umivak; umivaku* gen. sg. [SSJČ tylko: umyvadlo, -a; (*u̯umyvadu̯o* 15L)].
umjet 'umieć': *kosńik musi umi̯et ˈuzb'irovat* 6; *i̯a taki um'im pšyi̯st troχu* 19; *Cera to vona tam um'i ďeu̯at* 19; *vońi to umi̯ei̯; To i̯ešťe biχ teš umi̯eu̯* 34 [uměti].
umłať'it 'umłócić': *No i troχu se ˈumu̯aťi* 10; *žebi v'icei̯ se ˈumu̯aťiu̯o žita* 110 [umlátiti; (*umłući go* 42)].
umocovanej, -a, -i 'umocowany': *vani sou̯ um*^{u}*ocovani i̯uš f ten pu̯ośek* 157 [SSJČ brak].
umordovanej, -a, -i 'utrudzony': *každei̯ už i̯e tag ˈumordovanei̯* 595 [umordovat].

umordovańi, -i 'wielki trud': *to j̯e ˈumordovańi takej̯ kuz j̯ezďit* 673 [SSJČ tylko: umordovat 'unavit'].
umr̥lej, -liho 'umarły': *ku̯ade se ˈumr̥liho* [umrlý, -ího].
umřet 'umrzeć': *j̯uš umžeu̯; pšťeu̯a umžeu̯a; bali se, že ten ďedeček j̯im umže* 138, *bo j̯a j̯už umžu* 665 [umříti].
umučit se 'umęczyć się': *bo se j̯uš čoj̯ek tak nˈe musi ˈumučit* 576 [umučiti].
unavenej, -a, -i 'zmęczony': *za mocno ˈunavˈenej̯* 682 [unavený].
uńiversita, -i 'uniwersytet': *f tim..., f tej̯..., na tim ˈuńiversiťe* 672 [universita, -y].
upał, -u 'upał': *takej̯ j̯e upau̯ može bej̯t bou̯že* 142 [úpal, -u].
upaństvovˈit 'upaństwowić': *teťki pšyšu̯o naše państvo i ˈupaństvovˈˈili ho (mu̯ej̯n)* 65 [SSJČ brak].
uparovat 'uparować': *uparuj̯ou̯ buu̯eu̯ f parńiku* 318 [SSJČ brak; (*uparuj̯e śe kasa* 98)].
upartej, -a, -ti 'uparty, nieustępliwy': *upartej̯* [SSJČ brak; (*uparty* 84)].
upec 'upiec': *upeč mˈi* 2. sg. imperat., *upek* [upéci].
upečenej, -a, -i 'upieczony': *upečenej̯ χu̯eba; fšeχno upečeni* [upečený].
upečeńi, 'upieczenie': *po upečeńi χu̯eba* [SSJČ brak].
upełńek, -ńka 'pełnia księżyca': *upeu̯ńek bude* [úplněk, -ňku]. Por. **pełńa**.
upeprat se 'upaprać się, ubrudzić się': *upeprat se* 38 [SSJČ brak; (*ṕij̯e j̯ag v́epšek, upypše śe* 104)].
upl̥ńe 'zupełnie': *a tak to upl̥ńe fšeχno nˈa mašińe* 463 [úplně]. Por. **upełńek**.
upic 'upiec': *upˈic; kou̯sek masa se ˈupeče* 120; *voni se tam ˈupečou̯ i to se j̯i* 14; *upeku̯o se* 14 [upéci].
upořadat 'uporządkować': *zas se to hrabe, upožada a potom se sej̯e* 555 [uspořadati].
upravˈit 'uprawić': *upravˈid zem* 613; *upravˈiu̯o se zem* 222 [upraviti].
upravovat 'uprawiać': *Tšeba u̯upravovat roli* 500 [upravovati].
upražit 'uprażyć': *potom se mr̥keu̯ upraži* 521; *ďo prossšetka davaj̯ tvaroχ či mr̥keu̯, ˈupražej̯* 262 [upražiti].
upřejmnej, -a, -i 'uprzejmy': *upšej̯mni* nom. sg. n. [SSJČ: úpřímný].
upřymej, -a, -i 'uprzejmy': *upšymej̯* [SSJČ tylko: ⁺upřímný].
upřyst 'uprząść': *z vôu̯ni možna ˈupšyst i cveter ˈuďeu̯at* 424; *vzau̯ upšet, uďᵉau̯ si škarpetki* 320 [upřísti].
urlop, -u 'urlop': *to ho pusťiu̯i nˈa urlop* 310 [SSJČ tylko: urláb, urlaub, -u].

uročystość, -i 'uroczystość': *na j̯aki uročystˈośći to se peče ti kˈou̯ače* 120 [SSJČ brak].
uročit 'rzucić urok': *vou̯ce ma nˈa kʸr̥ku pentličku červenou̯, abi j̯i ńigdo nˈe uročiu̯* [SSJČ brak; (u̯urocyć 15)].
uroďeńi, -i 'urodzenie': *znamj̯e j̯e nˈa ťeu̯e od uroďeńi* [urodít, -zen].
uroďit 'urodzić': *kera uroďiu̯a* 273 [uroditi].
urodnej, -a, -i 'bardzo ładny, urodziwy': *urodnej̯ ču̯ovj̯ek* [urodný; (ᵘurodny 19J)].
uroʒaj, -e 'urodzaj': *taki ˈuroʒaj̯e* 211 [SSJČ tylko: úroda, -y; (u̯uroʒaj̯ 87S)].
urok, -u 'urok': *j̯ak se uroči, urok čšeba votčińit* [SSJČ: úrok, ourok, -u 'uřknutí': (u̯urok 87S)].
urownat 'włożyć': *takej̯ snop ťeško biu̯o dat na vus, ťeško urou̯nat ďo stodoli* 242; *Veŋku aťtroχu pšesχne, a poom do sopi se ˈurou̯na* 62 [urovnati].
uřad, -u 'urząd': *užeńńik pracuj̯e v užaďe* [úřad, -u].
uřendńik, -u 'urzędnik': *spj̯evaj̯u nˈa každiho užendńika* 96, *ńᵉakej̯ užeńńik pˈoj̯ida* 553, *užeńńik pracuj̯e v užaďe* [uředník, -a; (ᵘužeńńik 24S)].
uřezat 'urznąć': *to se užežou žezanki* 317 [uřezati].
uřezovat 'urzynać': *to se ˈužezuj̯e taki zrazi i se šťepi* 440 [uřezávati].
uřuńďit 'wynająć na służbę': *J̯a sem ho ˈužuńďiu̯ pruńi rok tomu* 68; *Pˈastuχu se užuńďiu̯o, to ti kravi pas* 66; *to zas ďevečku se ˈužuńďiu̯o* 65; *užuńďiu̯ sem si su̯ˈužebńika no a pˈastuχu* 65 [SSJČ brak].
uřyznout 'urznąć': *ńegde sńitku užyznou̯t* 60; *užyznou̯ z bezu* [uříznouti].
uřyzt 'urznąć; ściąć': *žebi ču̯ovj̯ek si ruce ne užys* 504; *pˈiu̯ou̯ užyst bˈorovˈici* 61 [SSJČ tylko: uříznouti].
usχnout 'uschnąć': *j̯ag j̯eteu̯ usχne, to se nˈa vus ku̯ade i pšˈyvaži se* 35; *Zmoku̯o, to zaz usχne* 144; *ten torf useχ* 156 [uschnouti].
usic 'nakosić': *(Końčina) se useče abo nˈa zeu̯eno* 423 [usíci].
usipanej, -a, -i 'usypany': *kopce usipani s pˈisku* [usipaný].
uskej, -a, -i 'wąski': *uski* nom. pl. 504 [úzký].
usnout 'usnąć': *ˈusneu̯o a spau̯o* 134 [usnouti].
usta, ust pl. t. 'usta': *usta; ust* gen. pl.; *pšy usteχ* [ústa, úst].
ustat 'przestać': *A potom j̯ak se už ustau̯o drat, to se hrau̯o* 443 [ustati].
ustavˈit se 'ustawić się': *Doko u̯a ustavˈiu̯o se par..* 136 [⁺ustaviti se 'zajmnout místo':].
ustemp, -u ' ustęp, wychodek': *hnˈoj̯ou̯ku to bˈereme z ˈustempu* 226; *ustemp* 32 [SSJČ tylko: záchod; (u̯ustep 15)].

ustonoš, -e 'przekręcony wyraz polski: biustonosz': *No i potem zasťeru, šatek no i ńᵉakej ųustonoš* 574 [SSJČ brak].
ustrojit 'ustroić': *Sń'etima se 'ustroji m'eškańe* 90 [ustrojiti].
ustruj, -e 'strój': *krak'oųski ustruj* 468 [SSJČ stroj, -e; (*taki ustruj χųopa* 20B)].
ustřyhnout 'odciąć': *To tam se 'ustšyhųo — tšy metri* (płótna) 22 [ustřihnouti].
usunout 'usunąć; zrobić miejsce': *usunoųt fšecko tšeba* [SSJČ: usunouti 'odsunout, vzdalit'].
usušit 'ususzyć: *jabųek možna 'usušit* 511 [usušiti].
ušit 'uszyć': *a potom se 'ušiųo pitųe* 23; *jak se zųe ušiųo* [šíti].
uško, -a 'uszko kubka': *ᵘuško* [ouško, ušíčko].
ušńiki -u pl. t. 'nauszniki': *ušńiki z'akųadaj muski zimoų* [SSJČ brak].
ušťipnout 'o pszczole: użądlić': *vona mńe 'ušťipųa tu do uχa* 666, *mńe tam ušťipne* 666 [uštípnouti].
ušťułat 'uciułać': *ńegdi to každei 'ušťuųaų teχ sto rubųu* 234 [SSJČ tylko: ušetřiti].
utaženo adv. 'mocno': *se z'avazovaųo ųeχko, žebi n'e biųo to 'utaženo* 466 [SSJČ brak].
utejkat 'utykać(?), szperać': *šṕirak po šṕiraχ utejka* [SSJČ brak].
uteri, -i 'wtorek': *uteri* [úterý, -ý].
uťeχa, -i 'radość': *uťeχa; mnoho uťeχi* 90; *z uťeχoų* 92 [útěcha, -y].
uťic 'uciec': *uťic; Ti 'utečeš a mi ne* 150; *N'e utekli, stali* 149 [utéci].
uťikat 'uciekać': *Tšeba 'uťikat* 149, *jak χce žit, ať uťika na ves; uťikam ajť se n'e spalim* 52; *a voni n'e uťikaj* 149; *Tag žebi tudi 'uťikaįuizme, to zme mi n'e uťikaįui* 311 [utíkati].
uťirak, -u 'ręcznik': *uťirak; uťiraku* gen. sg.; *uťira se uťirakem* [SSJČ brak; (*ᵘućerok, ᵘućeroka* 1G)].
uťirat se 'wycierać się': *uťira se uťirakem* [utírati].
uťit 'uciąć': *jak mu hųavu uť'aųa* 96 [utiti, utnouti].
utop'it 'utopić': *'utop'iųo se* 20 [utopiti].
utrapenej, -a, -i 'zmartwiony': *sestra taka 'utrapena, ceųoų noc n'e spaųa* 542 [utrápený; (*utrapony — zamyślony* 90P)].
utŗhnout 'urwać': *aųe jemu ruku 'utŗhųo* 65; *to se utŗhne* (o wrzosie) 63; (koń) *vus utŗχ* 'szarpnął' 46 [utrhnouti].
utřenej, -a, -i 'o drodze ubitej śniegiem': *jak se jede, utšeni je* [utřený].
utřyt 'utrzeć': *mokri ruce tšeba utšit; vajička se utše* 452 [utříti].
uvalcovat 'przygnieść walcem': *žito ųetos ųejži, jahbi ho 'uvalcovaų* 5 [uválcovati].

uvařyt 'ugotować': *'uvažym* 451; *to se tam 'uvažyųo brambor* 40; *Poų'efka se 'uvažy a brambory* 87; *m'useųa bejt kava 'uvažena* 84; *uvažej sųepici n'a rosuų* 103 [uvařiti].
uvazat 'uwiązać': *Teť se kravu 'uvaže na koliku* 16; *loťku 'uvažoų, n'a kųatku zamknoų* 544 [uvázati].
uvažovat 'zważać': *'uvažovat* 285; *na to 'uvažųjoų pšťeli* 670 [uvažovati].
uviďełat 'wyrobić': (torf) *se 'uviďᵉaųo jak ťesto, jak χųeba se viďeųava v ďišce* 154 [SSJČ brak].
uv'inout 'zwinąć': *i se to v'iďeᵘaųo takoų koųdeų, 'uv'inųo* 181 [uvinouti].
uvłačet 'włóczyć': *čšeba ji 'uvųačet, čšeba zaset mašinoų* 216; *'uvųačet* 613 [uvláčeti].
uvłačit 'zabronować': *zaz 'uvųačime ʲi s'ejeme, z'avųačime ʲi roste* 163; *branoų se ji 'uvųačiųo aď je roųna* [uvláčiti].
uzb'iračka, -i kobieta, która zbiera zboże za kosiarzem i wiąże je w snopki': *'uzb'iračka 'ub'ira* 52; *To ᵘu nas pravjeʲ uzbjeračka* 6 [SSJČ brak]. Por. **ub'iračka**.
uzb'irovat 'zbierać za kosiarzem zboże i wiązać je w snopki': *kosńik musi um'it 'uzb'irovat* 6 [SSJČ brak]. Por. **ub'irat**.
uzda, -i 'uzda': *uzda — na tim se važe końe; uzda* 315 [uzda, -y].
uzdrałej, -a, -i 'dojrzały': *uzdrali žito; v'ob'ili uzdrali* [uzrálý; (*dožǯžaųy* 99)].
uzdrat 'dojrzeć': *jak se to už uzdra* (len) 549 [uzráti].
uzeł, -zła 'węzeł': *uzeų, uzlik pod bradoų* 125; *uzeų se važe* 125; *na uzeų* 14 [uzel, uzlu].
uzdrov'isko, -a 'ośrodek wypoczynkowy': *Vaškov'izna, co to maj ti uzdrov'iska* 543 [SSJČ tylko: uzdraviti; (*uzdroveųa* 11)].
uzkej, -a, -i 'wąski': *uska cesta v horaχ; uskej pasek* [úzký].
uzlik, -u 'węzełek': *uzlik pod bradoų* 125; *na uzlik* 14 [uzlik, -u].
uzvařyt 'ugotować': *Jag vona v'ijede, to mi si 'uzvažyme čaju* 87 [SSJČ tylko: uvařiti].
už 'już': *bo uš n'a žita to ʲuž n'e* 37, *ja už ne* 5, *A teťki to uš družbi soų pani* 104. Por. **již**.
užči, -i, -i 'węższy': *čša biųo skųatki p'ovorat ušči* 223 [SSJČ tylko: užší]. Por. **užši**.
užit 'użyć': *žebi ho možna potom užit ďo paųeńi* 189 [užíti].
užitek, -tku 'użytek': *kapče uš nejsoų k užitku* [užitek, -tku].
užitkovej, -a, -i 'o polu: uprawne': *poųe užitkovi, co se uživa* [užitkový].
uživati 'używać': *melisa co n'e p'iχa, uživa se do pšťeų* [užívati].
užši, -i, -i 'węższy': *vjedro je ušši* [užší]. Por. **užči.**

V

v 'w': *skųep maųeį v meškańi; vešli v roh* 50; *pekųo se f sˈabatńiku* 169; *įag ď^{e}ali šestku to įi ď^{e}ali v diųku* 198 [v].

vaďit se 'kłócić się': *vaďiųa se* [vaditi se; (*vaʒić śe* 25P)].

vadnout 'więdnąć': *vadne* 3. sg. praes. [vadnouti].

vahon, -u 'wagon kolejowy': *vahon*; *vahonu* gen. sg.; *ųokomotiva tahne vahoni* [vagón, -u; (*vagon* 20J)].

vaχłař, -e 'błotnik przy bryczce': *vaχųaš*; *vaχųaže* gen. sg. [SSJČ brak; (*vaχloš* 93)].

vaha, -i: **1)** 'waga': *vaha* [váha, -y]; **2)** 'belka, do której przyczepia się orczyki': *zˈaųožiųo se vahi* 158; *a vaha...možna biųo zˈaųožit ďo pųuha* 159 [váha vozu]; **3)** 'belka ukośna żurawia studziennego': *A no to įe taka vaha i sųoųp įe pˈostaveneį* 430, 29 [váha, -y; (*vaga* 87S)].

vajce, -e 'jajko': *Tu zas vajce se važeį* 90 [vejce, -e; (*įoįko* 87)].

vajičko, -a 'jajko': *dostaų dva vaįička* 90, *sųepka gdače, įak vaįičko znese*; *ptači vaįičko*; *vaįička se barvˈi* [vajíčko, -a; (*įaįecko* 15L)].

vajko, -a 'jajko': *do teho se nˈe dava masųo a vaįka* 121, *to se da moųki, vaįek* 120; *vaįkem se pomaže* 121, *f proščetku vaįka įe žuųtko* [SSJČ tylko: vejce, -e; (*įaįka* nom. pl. 83L)].

val, -u 'wał': *i zaz nˈa taki vali se to sχrabe* 632; *spanne na taki vali* 632; [val, -u].

valce, -i pl. t. 'walce, maszyna do mielènia zboża': *Bo daųno nˈa takim vįetraku to valce ne bili įen kˈameni 64*; *šes par valci įe, to tam de* 65; *Moųku pįeknoų uď^{e}aų takoų įak...na teįχ valciχ* 64 [SSJČ brak; (*mylľi na valcaχ* 75)].

valečnej, -a, -i 'waleczny': *valečneį voįak* [válečný].

valerjana, -i 'waleriana': *valerįana* [valeriána, -y].

valit 'maglować, zwijać do maglowania': *įak įe suχi praduo, to se vali* (‖ *magųuįe se*) *nebo presuįe* [valiti se]. Por. **vałet**.

valizka, -i 'walizka': *valiska įe do podruže*; *I ti kųoci tam įen pšyves vˈe vaľisce* 310 [SSJČ brak; (*vaľiska* 87S)].

vał, -u: **1)** 'wał': *vali pšehazovali*; *na vaų se žeťez vokrucuįe, pši ńem įe vįedro* [val, -u; (*ųańcuχ įez z vaųym* 104)]; **2)** 'deska, na której się wałkuje ciasto': *Vˈikoųli se, pšynese se vaų, stˈoųńici, to ďžyų žˈykali stˈoųńice, teď žykaį vaų* 546 [SSJČ: vál, -u 'deska, na kt. se váli těsto'].

vałaχ, -a 'wałach': *vaųaχ* [valach, -a].

wałec, -e 'walec': *vaųce tahnoų* (w sieczkarni) [válec, -lce; (*valec* 72D)].

vałek, -łka 'wałek': *vaųkem se ťše na doįńici* 125; *vaųkuįe se vaųkem praduo*; *vįedro se kroųťi nˈa vaųku* 510, *na vaųku įe žetes* (przy studni); *kosi pšymocovani soų na vaųku pšy bubńe* [válek, -lku].

vałka, -i 'wojna': *zˈaz druha vaųka* 51, *f teį druheį vaųce* 3 [válka, -y].

vałkovat 'wałkować ciasto': *vaųkuįe se vaųkem* [SSJČ: valkovati 'valit': (*vaųkovać* 87S)].

vałkownice, -e 'wałek do maglowania': *vˈaųkoųńice* 176 [SSJČ tylko: +valkovati; (*vaųkovńica* 87S)].

vanoce, -noc pl. t. 'Boże Narodzenie': *vanoce no nˈa konci roku* 458; *nˈa vanoce* [vánoce, vánoc].

vańice, -e 'zamieć śnieżna': *vańice — vˈitr ze sńehem, zavįeruχa vˈiceį s poųska* [vánice, -e].

vańinka, -i 'wanienka': *vańinka*; *vańinki* gen. sg.; *vˈe vańince* [SSJČ tylko: vanička, -y 'dem. od vana, -y'; (*vańiŋka* 72D)].

vapjennej, -a, -i 'wapienny': *davam vapįennoų vodu* 514 [vápenný; (*vapenne* 104)].

vapno, -a 'wapno': *vapno*; *z vapna* 514; *bˈili se vapnem* [vápno, -a].

varhani, -u pl. t. 'organy': *gdo co nˈa varhani daų* 150; *na varhaneχ* [varhany, -an].

varhańista, -i 'organista': *varhańista hra na varhaneχ* [varhanista, -y 'varhaník, -a'].

varowka, -i 'zupa z mąki rozmąconej w mleku': *varoųka z moųki i mlika* [SSJČ brak].

varstva, -i 'warstwa snopków': *varstva*; *varstvi* gen. sg. [vrstva, -y též vrstev, -stve; (*varsta* 75a)].

vart 'godzien, wart': *neįńi vart teho* [SSJČ brak; (*ńiʒ vart* 49)].

varunki, -u 'warunki pracy': *tam soų dobri vˈaruŋki* 298 [SSJČ brak].

vařečka, -i 'łyżka drewniana': *važečka*; *važečkoų — to se mˈiχa* [vařečka, -y].

vařeχa, -i 'warząchew': *važeχa*; *važeχoų se mˈiχa v hŗnku* [SSJČ: vařecha v. vařečka; (*važyχa* 84)].

vařenej, -a, -i 'gotowany': *važena voda*; *vˈaženeį vodi* 48; *čšeba važeneįh brambor dat ďo toho* 520 [vařený].

vařeńi, -i 'gotowanie': *zas se vˈipere s teho važeńi* 128 [vaření, -í].

vařyt 'gotować': *Teųe įak se χova, tšeba mu važyt* 41, *įak įe svarba, to uś važyt mnoho nˈe važeį* 103; *važym* 1. sg. praes. 514; *takoų*

poų'efku važyme 41; *v hospodarce važyme zeli* 116, *to sme sam'i važyli* 87; *jak žena v'ažyųa, to tam źeńe p'omohųa* 66 [vařiti; (*vožyć* 93C)].
vařyva, -řyv pl. t. 'warzywa': *zahradńik hoduje važyva* [SSJČ brak; (*važyva* 28D)].
vaservaga, -i 'poziomica': *tšeba kųast p'od vaserv'agu* 507, *v'aservagu* 507 [SSJČ brak; (*vaservaga* 15L)].
vaš, -e, -e 'wasz': *Vaš je skųep inej* 140; *sestra vašeho tat'inka* 415 [váš, vaše, -e].
vat 'wiać': *v'itr vjeje* [váti].
vatolina, -i 'watolina': *kurtka ma vatolinu* [vatelín, -u; (*vatolina* 16S)]
vatuvka, -i 'watówka': *Jag zimoų ńᵉakoų hrupši v'atufku* 574 [vatovka, -y; (*vatufka* 93C)].
vazač, -e 'maszyna, która wiąże słomę': *po kovbajńe tšeba zaz mjet vazač, mašinu, co sųamu važe* 250 [SSJČ tylko: vazač, -e 'živ., kdo něco važe'].
vazat 'wiązać': *seče i važe taki mali sn'opečki* 7; *važe se šatek n'a uzeų* 125; *ńegdi vazali šatek n'a čeųo* [vázati].
vazon, -u 'wazon': *vazon; do vazonu* [SSJČ brak; (*vazon* 28D)].
vazovej, -a, -i 'wazowy': *źlice v'azova* [SSJČ tylko: vaza, -y, bo: vazový 'k vaz'; (*uyška vazovo* 25B)].
važit 'ważyć': *važim* ‖ *važim* [vážiti].
vb'it 'wbić': *pasek źᵉeųeznej se vb'ije s kraju* 27; *kų'ańice vb''ijeme ďo nasadu* 26; *paski se vb'ijej* 27 [vbíti].
vbouvańi, -i 'obuwanie, ubieranie buta': *ďira je do vboųvańi* [SSJČ: obouvati; (*ᵘobuvańe* 93C)].
vcele adv. 'wcale': *noų mj'esička n'e sv'it'i fcele; A dneska fcele to tak ne* 317 [SSJČ tylko: vcelku].
vcełe adv. 'wcale': *A dneska fceųe to tak ne* 37; *ńegdi fceųe ne jet; žebi sem n'e jeųa fceųe* 538 [vcelku].
včasi, -u 'wczasy': *jedoų n'a fčasi* [SSJČ brak].
včera adv. 'wczoraj': *Fčera se v'ot'eliųa* 18; *No fčera, a dnez je už bųato* 144 [včera].
včesnej, -a, -i 'wczesny': *fčesni f'azuųe* 558 [SSJČ brak].
vdat se 'wyjść za mąż': *stara panna — jak se n'e vda* [vdáti se].
vdavat se 'wychodzić za mąż': *hoųku vdava se; juš se χt'eųa vdavat* 288; *hoųka vdava se* [vdávati se].
vdłabanej, -a, -i 'wdłubany': *soų vdų'abani ďiri i kų'ańice se dŕžej* 257 [SSJČ brak; (*vdlubovane* nom. pl. 88)].

vdova, -i 'wdowa': *vdova* [vdova, -y].
vdovec, -wce 'wdowiec': *vdovec, vdoųce* gen. sg. [vdovec, -vce].
ve 'w': *v'e vesńici; v'e voďe* 20; *ve vohńi; ve voku; ve fšecki strani* 252; *ve fšeckim; ve vocťe* 514, *v'e vuzik* 573; *v'e vojsku* 79, *ve valisce* 310, *ve vańince; To se v'e štiri mųat'i či v'e tšy, či v'e dva* 34. Por. v.
veberka, -i 'tkactwo': *ďo takej v'eberki* gen. sg. 456 [SSJČ brak; (*veber* 'tkacz' 72D)].
veberstvo, -a 'tkactwo': *veberstvo* 298 [SSJČ brak].
večer adv. 'wieczorem': *Von uš to večer χoďių* 93; *A večer to tam žaden n'e vjeďeų* 92 [večer ob. večir].
večer, -a 'wieczór': *To n'a večer χoďių* 93; *do večera se br'ambori zb'ira* 16; *Ješťe večera neʲńi* 144; *n'ad večerem* 144 [večer, -a ob. večír].
večerńi, -i, -i 'wieczorny': *pruńi hvjezda večerńi* [večerní].
večeře, -e 'kolacja': *n'a večir je v'ečeže; po večeži* [večeře, -e].
večir adv. 'wieczorem': *muχa lita večir; zacųańi se večir; večir se stm'iva* 45 [večer ob. večír].
večir, -a 'wieczór': *n'a večir je v'ečeže; večir, večera; večir — sestmiva* 144 [večír v. večer, -a].
večirek, -rku 'wieczorek, spotkanie młodzieży': *uďᵉali si tam takej v'ečirek* 470 [večírek, -rku].
vedłe 'obok': *vedųe ųav'ice; vedųe χliva* 51 [vedle; (*vedle pųota* 1B)].
vejce, -e 'jajko': *koųp'it vejce* 70 [vejce, -e].
vejit 'wejść': *za nehet vejde tšyška; sųepki vešli p'ot sopu* 50, *vejdoų na poųe, zrejoų* 146 [vejíti].
vejž adv. 'wyżej': *To si povješi v skšyńi vejź a tam se pali* 89; *f kozliki se stavjeųo, aď voni doų vejś* 156 [výše bas. výš].
vekovat 'robić weki': *potom se je v'ekuje* 512 [SSJČ brak].
vekseł, -słu 'belka podpierająca krokwie w połowie ich wysokości, stolec': *vekseų; veksųu* gen. sg. [SSJČ brak w tym znaczeniu; (*pšes veksla* 31J)].
vele adv. 'obok': *vele pece* [SSJČ tylko: vedle; (*vele dumu* 87S)].
velikej, -a, -i 'wielki': *škopek nebo sųt v'elikej* 39; *Taki v'eliki pekače* 120 [veliký, velký].
velikonoce, -noc 'wielkanoc': *velikonoce* [velikonoce, -noc].
velon, -u 'welon ślubny': *Velon je kratkej* 288; *velon; velunu* [SSJČ brak; (*velon* 93)].
velun, -u 'welon ślubny': *velun ji zdejmujoų* 570; *u teho v'elunu* 288 [SSJČ brak; (*velun* 93C)].

velček, -čka 'wilczek': *veu̯ček* [vlček, -čka].
velhči, -i, -i 'wilgotniejszy': *Tu na vou̯skim to voni* (lasy) *taki vőu̯χči* 59 [vlhký, vlhčí].
velhkost, -i 'wilgoć': *i̯e kanau̯, f prostšetku, žebi ta veu̯χkost taka n'e biu̯a* 202 [vlhkost, -i].
velkanoc, -i 'Wielkanoc': *teťki n'a veu̯kanoc možno pšyi̯edou̯* 693, *post i̯e pšet veu̯kanocema* [velikonoce řidč. velkonoce, -noc].
velkej, -a, -i 'wielki': *voheň biu̯ veu̯kei̯* 49; *u̯en viros tak veu̯kei̯* 24; *veu̯ka p'iu̯ńice; veu̯ki pou̯e; v veu̯kei̯ b'iďe; veu̯ki taki p'ekače p'ečeme* 120; *zahrabu̯i̯e se veu̯kei̯ma hrabi̯ema* [veliký, velký].
velna, -i 'wełna': *zgremplu̯i̯ou̯ tou̯ veu̯nu* 18; *veu̯na; mai̯ kračši veu̯nu* ‖ *tu vyu̯nu* 263 [vlna, -y]. Por. **vylna**, **vulna**.
velńenej, -a, -i 'wełniany': *veu̯ńennei̯; vo veu̯ńenei̯χ* [vlněný]. Por. **vylńenej**.
velun, -u 'welon': *po večeži veu̯un zďeu̯avai̯* [SSJČ brak; (*velun* 93C)].
venku adv. 'na zewnątrz, na dworze': *Venku i̯e mras* 143; *venku p'iu̯ńice veu̯ka* 30; *b'av'ili se venku* 478, *vona i̯e voďi p'o veŋku* 525 [venku].
vepřek, -řka 'wieprz': *vepšek* [vepř, -e; vepřík. -a; (*vepšek* 90)].
veronka, -i 'jakieś ziele przeciw zaziębieniu': *ver'oŋka se to menui̯e* [veronika, -y?].
versalka, -i 'wersalka': *versalka se rosku̯ada do spańi* [SSJČ brak].
veršik, -u 'wierszyk': *veršik* [veršík, -u].
verštat, -u 'warsztat': *stou̯arskei̯ ve'*r*štat* [veřtat, -u]. Por. **veřtat**.
veřtat, -u 'warsztat': *no i tak samo biu̯ veštat* 'krosna' 204; *veštat stou̯arskei; hŗnciž ma svui̯ veštat; z mu̯adei̯χ u̯et to se ď'ᵉau̯o pšý vešťaťe* 401 [verštat, veřtat, -u].
ves, wsi 'wieś': *ves; ďo u̯si; n'a ves* 51; *z'a u̯sei̯; n'a u̯si* 137; *v'e u̯si* 99, *p'o u̯siχ* [ves, vsi].
veselej, -a, -li 'wesoły': *veseu̯ei̯ často se smi̯ei̯e* [veselý].
veselka, -i 'wesele': *Jaka to v'eseu̯ka b'ez mu̯adiho* 102a, *veseu̯ka i̯e tam, gde i̯e mu̯ada* 101, *p'ozvańi na tu v'eseu̯ku, na tu svarbu* 470 [veselka, -y 'svatba'].
vesńice, -e 'wioska': *naše v'esńice Kučou̯* 29; *ďo vesńice; kou̯p'iu̯ tou̯ v'esńici* 1, *v'e vesńici* 29; *ine vesńice* 79, *na kerei̯χ vesńiciχ* 306 [vesnice, -e].
vesńickej, -a, -i 'wiejski': *vesńickei̯* [vesnický].
vest 'prowadzić wieść': *vest; vede ceu̯ei̯ pu̯uχ; se vede perem; von vet* [vésti].

vestŗčit 'wsadzić coś': *i̯ak se kou̯o v'estŗči, to se zakrou̯ťi šrau̯bou̯* 28; *v'estŗčiu̯o se* (blachę do sabatnika) 564 [vstrčiti].
vestŗkovat 'wtykać': *potom se v'estŗkui̯e pasek f šlufki* 468 [vstrkávati, ⁺vstrkovati].
veš, vši 'wesz': *veš na hu̯avi̯e; fši* gen. sg. [veš, vši].
veverka, -i 'wiewiórka': *v'everka; ukrast tei̯ v'everce* 441 [veverka, -y].
vev tu 'w tamtą stronę': *pumpa se musi hei̯bat f tu i vef tu* 510 [SSJČ brak].
vezvańi, -i 'wezwanie': *sem dostau̯ vezvańi, žebi se stav'it ďo prezidi̯um* 431 [SSJČ brak; (*vezvać* 16S)].
vęʒla, -i 'węza': *bere se takou̯ vęʒu̯u k'upui̯e i f ti ramki fku̯'ei̯ui̯e* 437 [SSJČ brak].
vęzla, -e 'węza': *pšťeu̯až dava tu vęzu̯u i na tei̯ vęzu̯e voni si ďeu̯ai̯ ti h'ŗńički* 438 [SSJČ brak].
vχazet 'wchodzić': *Jak se fχazi, to se z'aʒvońi* 93, *fχazeu̯* 203 [vcházeti].
vibirat 'wybierać': *i̯a v'ib'iram na sau̯aderu* 615 [vybírati].
vibrat 'wybrać': *Pot, v'ibereme brambori* 6 [vybrati].
vibrazďit 'oborać pługiem pole zasiane zbożem': *vibrazďi se zboži* [vybrázditi].
vibričńe adv. 'wyszukanie': *teť i̯už v'icei̯ v'ibričńe se 'ub'irali* 469 [SSJČ brak].
v'ic 'więcej': *Tam sto metru denńe se s'emeu̯e abo i v'ic* 65 [víc].
v'ice 'więcej': *Tam biu̯o v'ice i̯ak tu ʰu nas* 79; *No ti se v'ice boi̯ou̯, to tak n'e idou̯* 147 [více].
v'icej 'więcej': *i̯ak se χce v'icei̯, no to v'icei̯ z'aďeu̯a* 11; *poi̯edu svim końem, a v'icei̯ pš'yvezeme* 47, *v'icei̯ ńic se n'e dava* 121 [víc, více].
vicoufnout 'wycofać': *to bi nas bili v'icou̯fli ďo N'emecka* 410 [vycouvnouti, -vl; (*vycofau̯o śe* 16S)].
vičisťit 'wyczyścić': *boti do gu̯ancu se vičisťi, V'ičisťi se nei̯džyu̯ tou̯ gutalinou̯* 130; *štetkou̯ vičisťi* 436 [vyčistiti].
vidavat 'wydawać': *i̯en budeš pš'yi̯movat v mu̯ei̯ńe i v'idavat* 78 [vydávati].
videlegovat 'wydelegować': *videu̯egovau̯* [SSJČ brak].
viďelat 'wyrobić, wyjąć': *masu̯o se v'iďeu̯a* 125; *to se ho v'iďeu̯a n'a dońici* 124; *Ten tvaroχ se v'iďeu̯a dobže i to ho se p'osoli* 123; *Z'a dvi̯e hodini se viďeu̯a χlip* 118; *No i potom i̯ak se ho v'ipresui̯e dobže, to ho se viďeua* (ser) 123; *I to masu̯o se v'iďeu̯a z vodi troχu, žebi se tu p'odmasli v'iďᵉau̯o s teho i žebi biu̯o čisti masu̯o* 125; *na tim*

vˈiďᵉau̯ si par grošu 'zarobił' 194; *mr̥keu̯ se vˈiďeu̯a nˈa mˈisku* 52, *Tam i̯ak se vˈememe, to mi ho* (*u̯en*) *hned vˈiďeu̯ame* 25 [vydělati, nář. 'vyjmnout'].

viďełavat 'wyrabiać': (torf) *i̯ak χu̯eba se vˈiďeu̯ava v ďišce* 154; *to u nas i̯ešťe i̯eden vˈiďeu̯ava to* (miski z gliny) 124; *na zimu se brambori vˈiďeu̯ava, na i̯aro se saďi* 'wyjmuje', *u̯en viďeu̯avat i̯uś se nˈe vopu̯aťi* 207, *to se ti ramki bere vˈiďeu̯ˈava do tei̯ vˈirufki* 432 [vydělávati].

viďełovat 'wyrabiać': *mui̯ brater vˈiďeu̯ovau̯ taki prački z dževa* 128 [vydělovati].

videržet 'wytrzymać': *viderž́eu̯* [vydržeti].

vˈiďet 'widzieć': *Abi nˈe biu̯o vˈiďet* 126; *Teď u nas to ⁱuš nˈe χťei̯ vˈiďet* 34; *i̯a i̯i vˈiďim*; *tak vˈiďiš́*; *No bo to č́ᵘovi̯ek tak vˈiďi de* 49; *vˈiďei̯* 49; *Se ne vˈiďeu̯o, i̯ak žena važ́yu̯a* 88 [viděti].

vˈidlička, -i 'widelec': *vˈidlička*; *potom se i̯ešťe vˈˈidličkama tak pˈopiχa* 452 [vidlička, -y].

vˈidlisko, -a 'trzonek wideł': *vˈidlisko* [SSJČ brak; (*v́idlisko* 15L)].

vidłabat 'wydłubać': *ˈuďᵉau̯ pi̯astu, vˈidu̯abau̯ ďiri v ńi* 209 [vydlabati].

vˈidłe, -li pl. t. 'widły': *vˈidu̯e vo tšeχ zubaχ*; *vˈidu̯e se mˈenui̯ou̯, vˈˈidu̯ema* 228 [vidle, -i].

vidma, -i 'wydma': *vidma — takovi kopce usipani s pˈisku* [SSJČ brak].

vˈidnej, -a, -i 'jasny, przezroczysty': *met lipcˈufka — takei̯ vˈidnei̯* 434 [vidný].

vidojit 'wydoić': *kravi vˈidoi̯it* 65 [vydojiti].

viďoubanej, -a, -i 'wydłubany': *dreu̯ńaki vˈiďou̯bani z d̦ževa* [SSJČ tyl̦ko: vydlabati].

vidr̥žet 'wytrzymać': *ne vidr̥ž́eu̯ tak du̯ou̯ho* 320 [vydržeti].

vidr̥žit 'wytrzymać': (o pralce:) *To vidr̥ž́iu̯o na u̯ˈeta* 128 [SSJČ tylko: vydržet].

viʒv́ihnout 'wydźwignąć': *vˈˈiʒvˈihnou̯t* 295 [vyzdvihnouti; (*vyǯv́ignuć* 17)].

viǯiřgat 'oddzielić ziarno lnu od łodygi': *no ⁱi i̯ak se to vˈiǯižgˈau̯o* 179 [SSJČ brak; (*vyǯižgo śe* 92)].

vifermentovat 'wyfermentować': *vˈifermentovau̯o* 516 [SSJČ brak].

vifouknout 'wylecieć': *ramki dava se do centryfˈugi i met vˈifou̯kne* 658 [vyfouknouti].

vigarbovat 'wygarbować': *to se i̯e vˈigarbui̯e* 503; [(*vygarbovać* 25P)].

vihakovat 'wyhakować': *końem se vˈihakui̯e brazdi* [SSJČ w innym znaczeniu].

vˈigilja, -i 'wigilia': *Vˈigili̯a žykame. To i̯e s pou̯ska, a pˈo česku to i̯a ańi nˈe vˈim i̯ak to* 453 [vigilie, -e].

vihandłovanej, -a, -i 'pochodzący ze sprzedaży': *mi̯eu̯a sem pˈeńize vˈihandu̯ovani* 541 [vyhandlovat].

vihańet 'wyganiać, wypędzać': *ďobitek vˈihańet*; *I̯uš kravi vihańei̯* 69; *i̯ak ś Čex bili vˈihańeni* 106 [vyháněti].

vihasovat 'wygasać': *to uhli se vˈimeta i̯ak už́ vˈihasui̯e* 119 [SSJČ tylko: vyhasati].

vihazovat 'wyrzucać': *pacinki se vˈihazui̯e* 39; *i̯eden vˈihazui̯e, i̯eden vozi* 113; *vˈihazovau̯* 155, 190 [vyhazovati].

vihejbat 'wyrosnąć, wyruszać się': *ťesto musi se vihei̯bat*, *virust*; *No i̯ag von* (chleb) *se už́ vˈihei̯be i pu̯u̯na ďiška, tak se pali f peci* 545 [vyhýbati].

vihližet 'wyglądać kogo': *no to sem ho vˈihliž́eu̯a* 671; *prace f pou̯i dobže vihu̯iž́eu̯a* 298, *to tag vˈihliž́i* 431 [vyhlížeti].

vihłoupovat se 'wygłupiać się': *tak se vihu̯ou̯povali* 479 [SSJČ brak].

vihnat 'wygnać, wypędzić': *prasata ńᵉako vihnat* 52; *to viž́ene ten met s teho* 268; *to vońi viž́enou̯ na tu pastvu* 15; *Bi to bili vihnali ńegde zˈa cestu* 50; *i̯ak tam bili vihnańi* 106 [vyhnati].

vihnojenej, -a, -i 'nawieziony nawozem': *vihnoi̯eni pou̯e* [vyhnojiti].

vihoďenej, -a, -i wyrzucony': *hnui̯ vihoďenej* [vyhozen].

vihoďit 'wyrzucić': *vˈihoďim to* 12; *vˈihoďiu̯ to fšeχno* 96; *vihoďili ho s toho au̯tobusa* 540 [vyhoditi, -zen].

vihodovat 'wypielęgnować': *se vˈihodui̯e sˈamˈimu d̦ževa* 440, *vˈihodui̯ou̯* 664 [SSJČ brak].

vihořet 'wypalić się': *i to uhli až́ vˈihože* 119 [vyhořeti].

vihrizt 'wygryźć': (matka pszczela) *i̯edna druhou̯ vˈihriže, vˈišťipe* 664 [SSJČ brak].

vihr̥nout 'wygarnąć': *Voheń se vˈihr̥ne i fsazui̯e se χlip* 119 [vyhrnouti].

vihr̥novat 'wygarniać': *pogžebu̯em vihrnui̯e se uheu̯* [vyhrnovati].

vihubˈit 'wytępić': *konečne vihubˈit* (dziki) 146 [vyhubiti].

vˈiχa -i 'wiecha na szczycie ukończonego budynku': *vˈiχa z beu̯e čeho* [SSJČ tylko: vích, -u, vícha 'ze słomy'; (*v́eχa* 1B)].

viχazet 'wychodzić': *viχazei̯* 3. pl. 404; *Ti vočka potom viχazei̯ vot tei̯ strani* 461; *viχazi su̯unce* [vycházeti].

viχłat 'wypić': *i̯ak kerei̯ tag rad viχu̯au̯, to seďeu̯ i hˈoďinu* 569 [SSJČ brak; (*vyχlać* 42B)].

viχod, -u 'wschód': *rańńi zaže pšed vi̯χodem slunce* [východ, -u].

viχod'it 'wychodzić': *starši tak viχ'oďi* 95 [vychoditi].
viχovat 'wychować': *Viχovaµam sem pied* 132 [vychovati].
v'iχura, -i 'wichura': *v'iχura sńižna* 146; *v'iχura — veµkei v'itr* [SSJČ tylko: vichřice, -e; (*viχura* 72D, *viχšyca* 25P)].
viχvalit 'nachwalić się': *No to juš n'e moχ v'iχvalit* 671 [vychváliti].
vijď'it 'wyjść': *A voni mieli viiď it pro mńe* 539; *biχ biµa museµa viiď it* 20; *matka viide z ouµe* [vyjíti].
vijet 'wyjechać': *Iag vona viiede* 87; *streic to von viieµ* 77, *Sestra v'iieµa* 78; *No aµe asi puµ viieµo ďo Česka* 76; *bo sme potom v'iieli* 82 [vyjeti].
vijit 'wyjść': *mµáda musi viiit pr'o ńeho* 282; *višeµ tam n'a tu lińiii* 79; *N'ᵉďka bouže višµa* 53, *potom zaz vaµka višµa* 2; *Maµo tam pıken višµo pot papu?* 61 [vyjíti].
vijuntek, -tku 'majątek': *v'iiuntek* [SSJČ brak; (*vyiotek* 15L)].
v'ika, -i 'wyka': *ďivoka v'ika sepne žito* [vika, -kve; vika, -y 'Vicia'; (*vike lub'om krovy* 16S)].
vikatrup'it 'wytępić': *µetos se m'i to v z'ahratku dostaµo, b'ida to v'ikatrupit* [SSJČ brak].
vikisat 'wykisnąć': *Vohńiki se v'iďeµa, jak v'ikišoµ dobže* 118; *Von* (chleb) *vikiše i potom ďo sabatńika* 120 [vykysati, vykyše].
viklaskat 'bić brawo': *Vnuček žykaµ, že v Ŭoďi to iim v'iklaskali* 450 [SSJČ brak].
v'iklina, -i 'wiklina': *z v'iklini ďeµa se koše* [SSJČ brak; (*vikľina* 84)].
vikončenej, -a, -i 'wykończony': *ie v'ikončenei b'udinek* 506 [vykoncovat].
vikońčit 'wykończyć (sukienkę)': *To čša ručńe vikońčit* 463 [SSJČ brak; (*vykuńceľi* 24)].
vikopavat 'wykopywać': *v'ikopavad br'ambori* 576 [vykopávati].
vikopat 'wykopać': *Zas se vik'ope duµ* 12; *vikopaµ dolik* [vykopati].
vikopki, -u pl. t. 'wykopki kartofli': *jak se potom kope, to v'ikopki soµ* 257 [SSJČ brak; (*vykopk'i* 86)].
vikoulit 'o cieście: wywałkować': *kousek ťesta se veme, v'ikouli se* 120 [vykuliti 'vyváleti'].
vikradat 'wykradać': *vikradai met* 272 [vykrádati].
vikrast 'wykraść': *to vona m'i to fšeχno v'ikrade* 441 [vykrásti].
vikrouť'it 'wykręcić': *v'ikrouť it praduo v rukaχ; v'ikrouťi* 3. sg. fut. [vykroutiti].
vikrucovat 'wykręcać': *kličkem vikrucuie se knot* [vykrucovati].

vikřyčet 'wykrzyczeć': *mµ'adiho se pš'yveze, to v'ikšyčei mu, v'isp'ivai* 102a [vykřičeti].
vikřykovat 'wykrzykiwać': *co ia to počšebuiu, žebi m'i vikšykovaµ* 609 [vykřikovati].
vikštalť'it 'wykształcić': *fšeχńi se vikštaµť'ili* 22 [SSJČ brak].
viličit 'wyleczyć': *Mie ien pšeci v'iličiµ von* 692 [vyléčiti; (*vylicy* 17)].
vilihnout 'wylęgnąć': *sµepka vilihne kužatka; co se ma ta matka vilihnout* 266; *v µeťe se vilihne s kvočnoµ* 638 [vylíhnouti].
vilinat se 'wyleniać się': *lina se krava, vilina se na zimu* [vylínati; (*krova vylińaµa* 16S)].
vilit 'wylać': *viliµ* [vylíti obl. vylejt].
vilitnout 'wylecieć': *v'ilitne* 3. sg. fut. 21; *tak sem vilitµa za χaµupu* 448; *met vilitne; tak sem vilit, a pr'asata v'ostali* 52 [vyletnouti; vilitnout v. vyletěti].
vilitovat 'wylatywać': *ať nam to n'e vilituie* 158 [vylítávati; (*vylatovaµa* 71)].
vilizt 'wyleźć': *vilist; von bi ne viµes* 148 [vylézti].
vilizat 'wyłazić': *vilizat; žižava viliza ze zemie; Iag voni vilizai* 255 [vylézati ob. vylízat].
vilotka, -i 'otwór w ulu': *tam mai vilotki, to tam poviețšy ďoχazi* 655, *mai takoµ vilotku* 670, *na tei v'ilotce iih bude puµno* 670 [SSJČ: výlet, -u; (*vylot* 15L)].
viłamat 'wyłamać': *Ia v'iµamu a ti vipoť'iraieś* 25 [vylámati].
vilejvat 'wylewać': *vodu v'iµeiva se ďo viedra* 430; *viµeivai žeki n'a µouki* [vylévati ob. vylívat, obl. vylejvat].
vilet, -u 'wycieczka': *iede se na viµet; viµetu* gen. sg. [vylét, -u 'vyjížďka, -y'].
viłoučit 'wyłączyć': *viµoučim* 39; *viµoučei* 3. pl. fut. [vyloučiti].
vimačkovat 'wygniatać': *a potom to vim'ačkuioµ* 515 [vymačkovati].
vimaχat 'wypłukać: *vimaχat tšeba praduo, abi ne biµo meiduo* [vymáchati].
vimazat 'wysmarować': *v'imazalisme ho sṕ'iritem* 665 [vymazati].
vimejt 'wymyć': *dno žeki voda si vimeie* [vymýti].
vimejvat 'wymywać': *rmenek se paži n'a voči v'imeivat* [vymývati].
vimeno, -a 'wymię': *vimeno* [vemeno, -a].
vimetat 'wymiatać': *vimeta se košťetom uhli se vimeta, jak už v'ihasuie* 119 [vymetati].
vim'iχat 'wymieszać': *vim'iχat; vim'iχa se to fšecko* 154 [vymíchati].

vim'ist 'wymieść': *vim'ist; Voheń se vˈihṛne a vˈimete dobže* 118 [vyméstí].

vim'izerovanej, -a, -e 'wymizerowany': *vym'izerovanej* [SSJČ brak].

vimjan, -u 'wymiana ziarna na mąkę w młynie': *vimjan je; voňi v vˈimjaňe daj mouku i daj troχu vˈosipki* 628 [SSJČ tylko: výměna, -y].

vimlať'it 'wymłócić': *gdi se zerňi vˈimuať'iuo* 24; *u nas se vˈimuať'i* 9; *vimuacenej* [vymlátiti].

vimłocka, -i 'młócenie': *vˈimuocka* 495 [výmlat, -u; (*vymłocka* 90)].

vimočit 'wymoczyć len': *jak se suamu vˈimoči, rˈostahne se nˈa rosu* [vymočiti].

vimřet 'o pszczołach: wyginąć': *pšť'eli vimžou* 660 [vymříti; (*vymžeć* 87)].

vinajmnout 'wynająć': *faraž žykau, žebi to asi vinajmnout možna* 595; *najemňik poue vinajou* [SSJČ brak; (*vynajuńć* 16S)].

vinašet se 'wynosić się, przeprowadzać się': *a ta teśćova se tam vˈinašaua nˈa horu* 138; *jak se gdo moχ, tak se vˈinašeu* 484 [vynášeti].

vinašet 'wynosić': *muzika hraje, vinašej, im χueba* [vynášeti].

v'inen, -na, -no 'winien': *von m'i v'inen; nejňi v'inna* [vinen, -a].

vinest 'wynieść': *teš vinest χť'eua taki rˈozmajiti hˈaderňice* 138; *seno tak krouť'i, až vinese vzhuru; zaz ven vˈineseme* 640; *vˈinesou* 3. pl. fut. 637; *no i vˈinesua si nˈa horu i spadua z hori* 138 [vynésti].

viňik, -u 'wynik prześwietlenia': *dau viňig na ruku* 679 [SSJČ brak].

v'ino, -a 'wino': *ďeuaj v'ino z ovocu; v'ina* gen. sg. [víno, -a].

v'inohron, -u 'winogrono': *v'inohron* [SSJČ tylko: vinohrad, -u; (*vinogron* 93C)].

v'inovajca, -i 'winowajca, oskarżony': *v'inovajca* [SSJČ tylko: viník, -a; (*vinovajca* 93C)].

vipadat 'wypadać': *uhliki vipadaj s pece; vipadaua* 39 [vypadati].

vipalit 'wypalić': *jak se vˈipali* 114; *sem už dvakrat vˈipaliu* 'spaliłem się' 50; *tať'inek tak samo vipaúiu pec* 196 [vypaliti].

vipalat 'wypalać': *Na ten kosteu vˈipaúaj cihuu* 194 [vypalat].

vipalenej, -a, -i 'wypalony': *doňice z hlini vipauena; Jak mam dobže vˈipauenej sˈabatňik* 'rozgrzany przez palenie' 119 [vypálený].

vipalovat 'wypalać': *tak se vˈipauovauo cihuu* 193 [vypalovati].

vipařyt 'wyparzyć': *masňičku vˈipažyt; a jak juš vˈipažy* 43 [vypařiti].

vipasat 'wypasać': *se tim ďobitek vipase* 618; *Tou sauaderu vˈipasame* 215 [vipásati].

vip'it 'wypić': *se vˈip'ije* 102; *vˈip'iješ čaju; No to se vip'ijte za to* 102; *to mu ješť'e tej votki, ano vip'ij ešte* 289 [vypíti].

vipjerdek, -dka 'lichy potomek, ostatnie i nie bardzo udane dziecko': *nejmuatši sin — vipjerdek* [SSJČ brak; (*vypyrdek — na ostatku* 104)].

vipłacat 'wypłacać': *jagbi to kˈopalňe vˈipuacaua biuobi v'icej* 595 [SSJČ: vyplaceti; (*vyplocaľi* 58)].

vipłaχat 'wypłukać': *cihuu vzau dešť i vˈipuaχau* 196 [SSJČ: vyplachovati řidč. vyplakovati].

vipłaχovat wypłukiwać': *ať mu dešť nˈe vipuaχuje* 197 [vyplachovat].

vipłet 'wypleć': *musi se vipuet; vipueu; vipueti buuvi* [vyplíti řidč. vypleti].

vipočat 'wypocząć': *vˈipočali* 587 [výpočet].

vipotirat 'oczyścić włókno lnu z paździerzy na pocierce': *Ja vˈiuamu a ti vˈipoť'iraieš* 25 [vypotirat; (*vypoćiro len* 84)].

vipoušť'it 'wypuścić, wydalić': *pšť'eua ceuou zimu kalu nˈe vipoušť'i ze sebe* 661 [vypouštěti].

vipraskat se 'wytłuc się kulami śniegowymi': *aue sme se vˈipraskˈali tejma kuličkama* 490 [vypráskati].

viprat: 1) 'wyprać': *v zimnej voďe se to vˈiprauo* 128 [vyprati]; 2) 'wypłukać': *masuo se vˈipere vˈe voďe* 528.

viprav'it 'wyprawić, przygotować, obrobić': *viprav'it kuži; juž zem je vˈipravena, žebi sed zʸṛňi* 216 [vypraviti].

vipražit 'wyprażyć': *musi se dost dobže vipražit* 521 [vypražiti].

vipresovat 'wycisnąć w prasie': *jak se ho (sejr) vˈipresuje dobže* 123 [vypresovat].

viprošini, -in pl. t. 'zwyczaj weselny, związany z wyjazdem panny młodej do kościoła': *vˈiprošini, taki pˈožehnaňi* 282; *ti vˈiprošini ˈuďᵉali i potom brali se i jeli k muadej* 472, *viprošini ďeua faraš* [SSJČ brak].

vipřadka, -i 'wspólne przędzenie lnu': *vipšatka, to vipšedli uen* [SSJČ brak; (*vypšontka* 78)].

vipřahnout 'wyprzęgnąć': *vipšahnout s χomouta* [vypřáhnouti].

vipřest 'sprząść': *vipšedli uen* [vypřísti].

vipujčit 'wypożyczyć': *se nˈe vopuať'iuo vipučit ten šiuňik* [vypůjčiti].

vipujčivat 'wypożyczać': *vˈipujčuje se mašinu* 9; *vod babi vipuˈčivau* 86 [vypůjčovati].

vipusť'it 'wypuścić': *To liďi nˈe vipusť'ili* 50; *vˈipusť'iu sem koňe* 51; *Myṛkeu tak pjekňe vˈipusť'iua* 558 [vypustiti].

vipušťenej, -a, -i 'nie obięty podatkiem': *n'eųužitki to soų v'ipušťeni s podatku* 219 [vypustiti; -štěn].

na v'iru adv. 'bez ślubu żyć': *žiįoų na v'iru, bes slibu* [SSJČ brak; (*na v́are šeʒo* 30K)].

virko, -a 'łóżko zbite w stajni': *virko zb'iti s pŗken* [SSJČ brak; (*vyrk"o* 52)].

virob, -u: **1)** 'wyrób': *grab įe na virop stoųarskej; ḑevo na virobi; (veųnu) χce se n'a virop svuį* 263 [výroba, -y]; **2)** 'wędlina': *u nas n'e ďeųame virop* 88, *z'ab'iųo se ďobitče, n'aďᵍaųo se v'irobu* 169 [SSJČ brak w tym znaczeniu; (*vyrup — čorne, b'oųe, paštetove* 72D)].

virub, -obu 'wędlina': *Teť to įen virup* (na weselech) 103 [SSJČ brak; (*vyrup* 72D)].

virobńik, -a 'chłop posiadający tylko dom i kawałek ziemi': *virobńik* [SSJČ brak; (*vyrobńik* 93C)].

virojit se 'wyroić się': *ńekeri pšťeli se dvakrad v'iroįeį* 266 [vyrojíti se].

virosit se 'o lnie: stać się kruchym przez leżenie na rosie': *hoďi se n'a pųue ať si to ešťe v'irosi* 550 [vyrositi].

v'irovat 'odciągać na wirówce śmietankę': *bo ho (mlika) tu n'e v'iruųoį, įen ho v'odb'iraį i v'odvažeį ho daų* 122 [SSJČ brak].

v'irowka, -i 'wirówka do odbierania miodu': *Potom maį taki v'ˡiroųki, to ten med z'akroųťeį* 265 [SSJČ brak; (*v́irufka* 93C)].

virust 'wyróść': *ťesto musi virust, bžesk teš v'iroste* 63; *virostoų* 3. pl. fut.; *gdi ųen viros* 24; *abi virosųo; Ta saųadera nam virostne taka* 215; *tak sųepka z ńeho virostųa* 639; *įak von virost* 202 [vyrůsti].

v'iruvka, -i 'wirówka': *A įak se χce, žebi se med v'itahnoųt, to įe na to zas taka v'ˡirufka* 432; *ďo v'irufki se da* 268; *v'irufka — vottahuįe se smetanu; do tei v'ˡirufki met se toči* 675 [SSJČ brak; (*v́irufka* 87S)].

viřat 'wygrzać': *vona įe vižeįe* 525, *pšez noc pįekńe se vižaųo* 502 [vyhřáti].

viřezanej, -a, -i 'wyrznięty': *mašinka ma ďirki vižezani* [vyřezati].

viřezat 'wyciąć': *tšeba roχ pįekńe v'ižezat* 504 [vyřezati].

viřyc 'wypowiedzieć': *A von si tag vižek* 554 [vyříci].

viřyznout 'wyrznąć': *tša biųo v'ižyznoųd ʒvuna* 647, *v'ižyznoųt* 'wyciąć plaster z ula' 437 [vyříznouti].

viřyznutej, -a, -i 'wyrznięty': *šafka mńeųa vižyznuti zubi* [vyříznouti].

visidat 'wysiadać': *viseda se* [vysedati].

visekovat 'wycinać': *sńeťe se zas v'isekuįe* 60 [vysekávati].

visekanej, -a, -i 'wyrąbany': *ųes įe visekaneį* [vysekati].

v'iset 'wisieć': *N'a horu se povįesi, to tam v'isi* 89; *portreti v'iseį n'a sťenaχ* [viseti].

visit 'wysiać': *zas se moųki viseįe i zas se fsipe ďo teho* 118 [vysíti].

visχnout 'wyschnąć': *Zas visχne (seno)* 144; *žebi von viseχ* 189; *až visχli* 155 [vyschnouti].

visipat 'wysypać': *Na sańiχ v'isipe, to ńisko* 107; *na pšeďe visipani zubi* [vysypati].

visknout 'wyschnąć': *ųen p'okųaduo se na taki hŗstki, aˡď von viskne* 202 [vyschnouti].

viskočit 'wyskoczyć': *pšes ten voheń v'iskočių i 'uťikam* 52 [vyskočiti].

visłat 'wysłać': *taťik mįe visųaų* 285 [vyslati].

vismat 'wyśmiać': *vismaųa* 3. sg. praet. [vysmáti].

visokej, -a, -i 'wysoki': *visokeį tųak* 5; *ųodiga visoka; p'ostav'i takoų skšyńi, tak v'isokoų* 89 [vysoký].

visoko adv. 'wysoko': *visoko* [vysoko].

vispa, -i 'wyspa': *vispa, višši teren voptočeneį vodoų* [výspa, -y].

visp'ivat 'wyśpiewać': *to mu v'ispivaį* 102a [vyspívati].

vispjevovat 'wyśpiewywać': *O, tam v'ispįev'uįoų* 96 [vyspívovati].

vistav'it 'wystawić': *to tam takeį šnur v'istav́ili toho* 71 [vystaviti].

visťehovat se 'wyprowadzać się, wyjeżdżać': *bo zaz ďo Čeχ se to fšecko v'isťehovaųo* 132; *se sem v'isťehovaų* 53 [vystěhovati se].

vistidnout 'wystygnąć': *No to tam hnetki v'istidne* 607 [vystydnouti].

vistrašeńi, -i 'przestrach, wystraszenie': *voheń įe vistrašeńi, takova pųama* [SSJČ tylko: vystrašiti].

vistrašit se 'wystraszyć się': *a koń se v'istrašių, a ten muį teš skočių* 47 [vystrašiti se].

vistŗčit 'wypchnąć': *Vus ţšeba v'istŗčit, n'ašikovat* 44 [vystrčiti].

vistřelit 'wystrzelać': *A ti pr'asata, ti h'ųbįeų. Abi įe v'istšelit fšeχni* 146 [vystřeliti].

vistřełet 'wystrzelać': *fšeχno rapčiki vistšeųeli* 147 [vystříleti].

vistřyhat 'wystrzygać': *čųovįek se musi vistšyhat* [vystříhati].

visušit 'wysuszyć': *visušiųo se* 23 [vysušiti].

visušovat 'wysuszać': *potom se ho v'isušovaųo n'a sųunci* 253 [vysušovati].

višivanka, -i 'makatka wyszywana': *višiv'anki* 598 [SSJČ tylko: výšivka, -y].

višivat 'wyszywać': *višiva se rozmaįitimi barvam'i* [vyšívati].

viškrabanej, -a, -i 'wyskrobany': *poskrobek z viškrabaniho ťesta* [vyškrábati].

viškrabat 'wyskrobać': *škrab'ačkoų v'iškrabe* 436 [vyškrábati].

višłapat 'wymiesić przez deptanie': (*torf*) *tšeba vodou̯ zu̯ei̯t, dopr̥va vˈišu̯apat* 112; *a gdiś se ho* (*torf*) *vˈišu̯apau̯o* 154 [vyšlapati].
v'išńe, -e 'wiśnia': *i̯edna v'išńe*; *z^{y}r̥nko i̯ak v'išńi pestka*; *na v'išńi* loc. sg. 434; *sou̯ v'išńe* 15; *z v'išeń sok ďeu̯a* 513 [višně, -ě].
viśedłovat 'wysiedlać z obszaru kopalni': *teď budou̯ naz vˈiśedu̯ovat* 652 [SSJČ brak].
v'išńe, -i 'wiśnia': *v́išńe sou̯*; *v́išńe* nom. pl. [v́išně, -ě; (*v́išńa* 93C)].
v'šńovej, -a, -i 'wiśniowy': *v́išńovi dževo* (višňový; (*v́išńovy sat* 87S)].
vištamovat 'zrobić otwór dłutem': *pˈotšeba vˈištamovat ti ďiri, to se vˈištamui̯e* 646 [SSJČ brak].
višťouχač, -e 'kij do oczyszczania pługa z ziemi i perzu': *vˈišťou̯χać* [SSJČ tylko: vyšťouchat].
vit 'wyć': *vit*; *vii̯e, vii̯ou̯ ńekeri psi*; *tuze viu̯* [výti].
vitahnout 'wyciągnąć': *vitahu̯o se*; *potom se ho vitahne* 123; *zastr̥čiu̯ tu ruku i vitaχ ten i̯eden* 98; *i̯agbi i̯e vitah bez važeńi* 514 [vytáhnouti].
vitahovat 'wyciągać': *I̯ak se ho vˈitahui̯e?* 118; *tak se ho zas vˈitahovau̯o* 21; *vitahui̯e vodu ze studńe* [vytahovati].
viťatej, -a, -e 'wycięty': *viťati* [vytíti, vytnouti, -ťat].
v'iter, -tru 'wiatr': *v'iter* 24, 43, 141, *ať* to *v'iter nˈe veme* 165 [vítr, větru; (*v́ater* 84)].
viťikat 'wyciekać': *vemme hnˈoi̯au̯ku takou̯ co vˈiťika* 225 [SSJČ tylko: vytékati].
viťiračka, -i 'wycieraczka': *boti viťira se na viťiraćce* [vitiračka, -i].
viťirat 'wycierać': *na poťirce vˈiťirat* (*u̯en*) 24; *nos viťira se* [vytírati].
viťiskovat 'wyciskać': *viťiskui̯e se žepak* [vytiskovati].
v'itka, -i 'skręcona słoma do przywiązywania snopków poszycia dachu': *ak se ti v'itki pˈopšepau̯ovali na tiχ u̯aťiχ, a tam šṭšeχa spadu̯a* 52; *pšyu̯oźi tičku i pšˈyvaže i̯i v'itkou̯ nebo dratem* 32 [SSJČ brak; (*v́itka* 76)].
vitłačit 'wygnieść': *potom se vˈitu̯ači ťesto* 519 [vytlačiti].
vitłouc 'wybić': *^{h}rapćiki i̯iχ fšeχni vitu̯ou̯kli* 147 [vytlouci].
vitłoukat 'wytłukiwać': *Stanu̯o ˈdvou̯χ, aś to vˈitu̯ou̯kai̯i* 305 [vytloukati].
vitop'it 'wytopić': *špek vˈitop'iu̯am v h^{y}r̥nki* [vytopiti].
v'itr, -u 'wiatr': *vi̯ei̯e v'itr, v'it^{e}r* ‖ *biu̯ takei̯ v'itr̥* 686 [vítr, větru].
vitr̥hat 'wyrywać': *bodu̯aki vˈitr̥hat* 23, *Vˈitr̥hˈau̯o se, pˈoku̯adu̯o nˈa hr̥sťe* 20 [vytrhati].
vitr̥hnout 'wyrywać': *viterhu̯o se keš* 52 [vytrhnouti].

vitr̥hovat 'wyrywać': *travu se vitr̥hui̯e* 555 [vytrhávati v. vytrhovati].
vitrinkovat 'wyprawić': *tšeba vzit vitrinkovat vapnem* 505 [SSJČ brak; (*tryŋkovać* 15L)].
vitřasat 'wytrząsać': *vˈiṭšˈasa se* 31; *a potom se vˈičšasau̯o, ď^{g}au̯o se snopki* 251; *su̯amu vˈiṭšesai̯i* 304 [vytřásati].
vitřast 'wytrząść': *bžetiŋkem ṭš^{e}a biu̯o tu kou̯deu̯ vˈiṭšāst* 181 [vytřásti].
vitřyt 'wytrzeć': *i̯a se ńi ruce vitše*; *vitše se* 130 [vytříti].
viučenej, -a, -i 'wykształcony': *i̯e vˈiućenei̯ nˈa naučiteu̯a* 583 [vyučený].
viudit 'uwędzić': *ze dva dńi se pˈopali, vˈiuďena šiŋka i̯e* 89; *potom tš^{e}a i̯i vi^{h}uďit* 89; *Šinki sou̯, to se vi^{h}uďi* 89 [vyuditi].
viužit 'zużytkować': *i̯a sem i̯i nˈe spaliu̯, i̯en sem i̯i viu̯uźiu̯* 212; *pou̯e viuźiti* [využiti].
vivałet 'wywałkować': *vivau̯et* ‖ *vivau̯kovat ťesto* [vyváleti].
vivałkovat 'wywałkować': *vivau̯kovat ťesto* [SSJČ brak].
vivařyt 'wygotować': *se vˈivažy i zas se vˈipere s teho važeńi* 128 [vyvařiti].
vivažet 'wywozić': *čša nˈa novo zas pouprav'ovat, vivažet ten oborńik* 42; *vivaźei̯ i̯uź na zimu* 269 [vyvážeti].
viv'irovat 'na wirówce oddzielić': *Na v'irufce se i̯e vˈiv'irui̯e, med vii̯de* 437 [SSJČ brak].
vivist 'wyprowadzić': *Vivist zas na pou̯e, ať se pasou̯* 145; *sin musi vivist* 145; *Se vˈivede na pou̯e* 15; *s χliva sem ho vivet* 425 [SSJČ tylko: vyvésti].
viv'izt 'wywieźć': *ˈoborńik viv'izd bi čšeba* 613; *ńegde viv'ist tam do u̯esa na vžesk* (pszczoły) [vyvézti].
vivjetrat 'wywietrzeć': *to i̯e azot, to vˈivi̯etra hnetki* 227; *potom z hu̯avi vˈivi̯etrau̯o* 444; *vivi̯etrali se* 259 [vyvětrati].
vivjetřyt 'wywietrzyć': *to se bere ti rˈamou̯ce, vˈimei̯e f požatku, vˈivi̯ečšy* 436 [vyvětřiti].
vivłačit 'uprawić bronami': *vˈivu̯aćime brˈanama* 162 [vyvláčeti].
vivłaščenej, -a, -i 'wywłaszczony': *Ti pruu̯ńi, keri bili vivu̯ašćˈeni* 652 [vyvlaštňovaný].
vivraťit se 'wywrócić się': *vivraťiu̯o se* [vyvrátiti se].
vižimačka, -i 'wyżymaczka': *pšekrou̯ťit pradu̯o pšez vižimaćku* [SSJČ brak; (*vyžymacka* 93C)].
vižinka, -i 'dożynki': *viźinka* [SSJČ brak; (*vyžyŋka, vyšecka* 84)].
vižłab, -u 'wyżłobienie, rowek': *viźu̯abi na poťirce* [vyžlabek, -bku, *vyžlab, -u].
vižrat 'wyżreć': *viźere* 3. sg. fut. [vyžrati].

vižši, -i, -i 'wyższy': *višši peuest; višši teren* [vyžší].

vjanek, -nka 'wianek': *rosχodńik pne se, ďeuai z ńeho vianki* [SSJČ tylko: věnec, -nce; (*v́anek, v́eńec* 72D)].

vjano, -a 'wiano weselne': *prezenti davali n'a pamatku tem m^{h}uadem juž na to viano, at' mai tem zašiuek* 170 [věno, -a].

vjatruwka, -i 'deska zabezpieczająca poszycie dachu od strony szczytu': *viatruuki* nom. pl. [SSJČ brak; (*v́atrufka* 93)].

vje wykrz. 'wio, wołanie nakonia, aby on szedł': *U nas se žyka: vie!* 45 [hyje].

vjec, -i 'rzecz': *puete taki huoupi vieci; teim vieceim* 54 [věc, -i]. Por. **řeč**.

vječi, -i, -i 'większy': *vieči kuuk* 153; *ďevečku se užuďiuo to ^{i}už i vieči* 65, *borov'ice je vieči; vieči prase; do vieči žeki; boχyńe sou vieči jak jahodi; A viečim činem to si vozi hotovi kupuvali* 313; *Tak kšykne viečim ďiuem* 'w większości' 274 [větší].

vječina, -i 'większość': *a vi'ečina to to pš'yimuiou pr'asatka* 427 [většina, -y].

vjederko, -a 'wiaderko': *v́i'ederko; ďo viederka ďoiime* 121 [vědérko, -a].

vjeďet 'wiedzieć': *n'e v́im jak to po česku* 95; *Jak tam ńegdo žyka, to n'e v́im* 44; *No aue jak č^{u}o^{v} jek v́i, gde voni sou, to tam p'ohueda* 16; *gdo v́i; gde von teť je* 96; *v́ite, u nas žykame balje na to* 127; *voni vieďi* 315; *voni vieďi* 669, *to už n'e vieďi, jak se ubrat* 169; *potom vieďi n'a kerei den* 281, *gdibiχ vieďeu* 116 [věděti].

vjedomo adv. 'wiadomo': *Ano neińi viedomo, jag gdo* 102; *neińi viedomo, gde se zaide* 100 [vědomý, vědomě].

vjedro, -a 'wiadro': *n'a v́iedro; ďo v́iedra; z v́iedrem* 34; *ve v́iedže; cinkovi v́iedra*.

vjejarńe, -e 'wialnia, młynek do czyszczenia ziarna': *bili taki ti viejarńe, to to v'otvieli* 305 [SSJČ brak; (*v́ejarńo* 83B)].

vjekši, -i, -i 'większy': *Takou hue p'iuou, jak to v́iekši, užyst b'orov'ici* 61 [SSJČ: větší; (*v́eŋkšy* 81)].

vjełoχ, -a 'piec do suszenia lnu': *vieuoχ do sušeńi, nebo se suši f s'abatńiku* [SSJČ brak; (*v́eloχ* 'biało kwitnący len' 83L)].

vjenec, -nce 'wieniec': *Takei vienez 'uďeuai veukei* 97; *Pšyvezou taki vience* 97; *houka, di vruži v noc svatojanskou, poušť'i vience* [věnec, -nce].

vjeneček, -čku 'wianuszek': *vieneček ma muada n'a huavie; ten vienečeg mieua tak pšyďeuanei* 288 [věneček, -čku].

vjenek, -nku 'wianek': *No vienek tag mieua už 'u teho velunu* 288 [SSJČ tylko: věnec, -nce; (*v́anek* 28D)].

vjeřyt 'wierzyć': *ja viežym; von viežy; vońi viežei* [věřiti].

vjesło, -a 'wiosło': *te^{i}ma viesuema co vodhŗnuiou* 544 [veslo, -a].

vješak, -a 'wieszak': *viešak na šati; viešaka* gen. sg. [věšák, -u].

vješet 'wieszać': *penteuka — na ńi se vieši; tam se vieši šati, vi'ešeuo se* 117 [věšeti].

vjet 'wjechać': *A M'iua v'oteužeua vrata, a tu faraš n'e vieu k ńi* 610 [vjeti].

vjetrak, -u 'wiatrak, młyn wietrzny': *tu u naz žykai vietrak* 64; *a N'emci pšyšli, to muein, vietrak r'ozebrali* 65; *I vi'etraku neińi* 65; *na takim vietraku to valce ne bili, jen kameni* 64 [SSJČ tylko: větrný mlýn; (*v́etraki* nom. pl. 74)].

vjetši zob. **vječi**.

vjezeń, -i 'więzienie': *viezeń; viezeńi* gen. sg. [vězení, -í; (*v́iźiń* 84).

vjižďet 'wjeżdżać': *žebi na to druhi zboži n'e viižďit; se viižďi ďo žeki; tu se viižďi* 30 [vjižděti].

vjur, -u 'wiór': *ueťei viuri* [SSJČ brak; (*v́ury* nom. pl. 93C)].

vklejit 'wkleić': *i tam se je fkleii* 674 [SSJČ brak].

vkładat 'wkładać': *list fkuada se f kopertu; tuoućek fkuada se do proštšetka masńički* [vkládati].

vklejovat 'wklejać': *bere se takou vezuu k'upuie i ti ramki fkueiuie* 437 [SSJČ tylko: vlepovati].

vkoło adv. 'dookoła': *vb'iieme kolik i vov'iieme fkouo* 34 [vkol].

vkratce adv. 'wkrótce': *No juš teť'ki fkratce teď budeme viiižďet* 614 [vkrátce].

vlaštov'ička, -i 'jaskółka': *vlaštov'ička* [vlaštovička, -y].

vlezt 'włazić': *Tam vueze pot stuu ńekerei družba* 102 [vlézti].

vlhkost zob. *velkost*.

vlit 'wlać': *vueie se; pantata vliu horkei vodi* 59 [vlíti].

vlitnout 'wlecieć': *ja sem vlit jenou ďo χliva* 59; *Tak sem druhei krat tam vlit, ďo toho χliva* 52 [vlétnouti v. vlítnout].

vlizat 'włazić': *na ambonu vliza; skuep vlizanei* [vlízati v. vlézati].

vlačet 'włóczyć rolę': *vuačet; f poli vuačeu* [vláčeti].

vlačit 'włóczyć': *vuačit; seie se i vuači se* 37; *brani, kteri vuači se z'a siuńikem* [SSJČ tylko: vláčeti].

vlahej, -a, -i 'wilgotny': *vuaha zem je* [vlahý].

vlak, -u 'pociąg': *vuak; vuaku* gen. sg.; *jeu vuakem* [vlak, -u].

vlakno, -a 'włókno': (w fasoli) *ńekeri maj̯ to vu̯akno, au̯e ńekeri to ne maj̯ vu̯akna* 560; *vu̯akno vostane v ruce* (*po wyczesaniu*); *a to biu̯o to vu̯akno* (Eugenia Pospiszyłowa) 180 [vlákno, -a].
vlakovat 'włóczyć': *vu̯ˈaku̯je se, źebi mi̯eli mi̯eko vot spodu* 255 [SSJČ tylko: vláčeti; (*vu̯uku̯je śe pod zbože* 117)].
vlas, -u 'włos': *vu̯as; do vu̯asu se dava malim hou̯kam pentlički; j̯ak se vu̯asi nˈe rosčeše, to j̯e kau̯tun* [vlas, -u].
vlaskej, -a, -i 'włoski': *vožeχi vu̯aski* nom. pl.; *vu̯oski zeli* 'kapusta włoska' [vlašský].
vlasnej, -a, -i 'własny': *nˈevu̯asni* 11 [vlastní, +vlastný].
vlasnost, -i 'własność': *mi̯eu̯ na vu̯asnost* [vlastnost, -i].
vlašťowka, -i 'jaskółka': *vu̯ašťou̯ka* [vlaštovka, -y]. Por. **vlaštovˈička**.
vlejt 'wlać': *to j̯už možna* ^{h}*u̯ej̯t* 55, *No i vu̯ej̯e se tam* 116; *vliu̯o se do toho* 40 [vlíti].
vlejvat 'wlewać': *i vodi se vu̯ej̯va* 118 [vlévati ob. vlívat].
vlevat 'wlewać': *no vu̯evame ďo takiχ pˈitliku* 122 [vlévati ob. vlívati].
vloni adv. 'ubiegłego roku': *zaj̯elisme ďo Čeχ nˈa vyćečku vu̯ońi, v zešlim roce* 153; *A j̯ag vu̯ońi, pšˈedlońim to biu̯o krasniho medu* 433 [vloni].
vloučit 'włączyć': *zaz zapou̯šťim, vu̯ou̯čim, neχ si de* 39 [SSJČ brak].
vložit 'włożyć': *To se kou̯šinek teho vu̯oži, to se pali dobže* 117; *u̯en do pitu̯e se vu̯oži* [vložiti].
vlučovat 'włączać': *hńistko, gde se vu̯uču̯je cihličku* 30 [SSJČ brak].
vludař, -e 'ekonom pilnujący pracowników na polu dziedzica': *vu̯udaš pˈilnovau̯ liďi, źebi dobže pracovali* [SSJČ brak; (*vu̯udoš ṕilnovou̯ luʒi* 104)].
vluka, -i 'włóka, miara powierzchni pola, ok. 30 morgów': *vu̯uka — tšycet morgu* [SSJČ brak; (*vu̯uka* 87S)].
vlukno, -a 'włókno': (Alfred Pospiszył:) *u̯ˈeťeli s teho pˈaźʒori, a to* ^{v}*u̯ukno vˈostavau̯o* 180. *To vu̯ukno to biu̯o du̯ou̯hi* 180, *pˈaźʒori vˈodlitli, a to vu̯ukno vˈostavau̯o* 203 [SSJČ tylko: vlákno, -a; (*vu̯ukno* 84)].
vnest 'wnieść': *Dˈo sińe vnˈeseme nˈa noc* 640 [vnésti].
vńitřnosťi, -i pl. t. 'wnętrzności': *vńičnosťi* [vnitřností, -í].
vnouče, -ete 'wnuczę': *vnučka i vnou̯če* 276; *vnučata* [vnouče, -ete].
vnuček, -čka 'wnuczek': *vnuček*; *vnučka* gen. sg. 673; *vnučki* nom. pl. 276 [vnouček, -čka, +vnuček].
vnučka, -i 'wnuczka': *vnučka* 276 [vnučka, -y].

vo 'o': *vo co; vo bratovˈi; vo veu̯ńeneji̯χ* [o].
voba, -u 'obaj, oboje': *voba* 'we dwóch': *j̯ak sou̯ ďetki, to ďedečki j̯ag voba* 277 [oba, -u].
vobarvˈit 'pofarbować': *j̯ag gdo χce, to si j̯i vˈobarvˈi, na j̯akej̯ kolor χce* 265 [obarviti].
vobčas, -u 'obcas': *vopčas, vopčasu* gen. sg. [SSJČ brak; (^{u}*opčas* 72D, 93)].
vobčisťit 'obczyścić': *vopčisťi se kuži nožem* [občistiti v. očistiti].
vobďelat 'obrobić': *pou̯e vobďeu̯at* 52; *a teť j̯e nas tšeχ i tšeba to vˈobďeu̯at* 7; *vˈobďeu̯at sˈekerou̯ ďževo* 107 [obdělati].
vobďelovat 'obrabiać': *toporem vobďeu̯ava; j̯ag vobďeu̯ovaj̯ ďževo* 107 [obdělávati].
vobʒeřhat 'oddzielić główki z nasionami lnu': *se to sˈemeno vˈobʒežhāu̯o* 203 [SSJČ brak; (^{u}*obʒižgau̯a* 95)].
vobejmout 'objąć': *pšyj̯eu̯ i vobj̯au̯ to kanťorstvˈi* 413 [obejmouti].
vobesχnout 'obeschnąć': *potom j̯ak* (*torf*) *vˈobesχne, to se vozi domu* 113, *vˈobesχnou̯, no to se stavˈi kˈožou̯ki* 112; *j̯ak to* (cegła) *vobesχne, to se j̯i kantu̯je* 404 [obeschnouti v. oschnouti].
vobeźranej, -a, -i 'obejrzany': *keš vobeźranej̯* [obezříti; (*uźreć* 62)].
vobχazet 'obchodzić': *či j̯e prace, j̯iχ to nˈe vopχazi, ďecko musi j̯it ďo školi* 579 [obcházeti].
vobˈijet se 'obijać się, próżnować': *Tak se vˈobˈij̯eu̯o* 82 [SSJČ: obíjeti w innym znaczeniu; (*ńic ńe robi* ^{j}*ino śe* ^{u}*obij̯o* 16S)].
vobˈili, -i 'zboże': *dozdrali vobˈili; potom se sej̯e zaz vˈobˈili* 613 [obilí, -í].
vobˈilit 'pobielić izbę': *J̯ak sem vˈobˈiliu̯, tak žena mˈi pˈovˈida* 50 [obíliti; (^{u}*obiľić vapnym* 72D)].
vobˈirat se 'obierać': *vžet — vobˈirau̯o se* 6; *j̯ak za nehet vej̯de tšyska, to se vobˈira* [obírati; (*ta ropa u̯obyro* 104)].
vobit 'obić': *podešvi dževj̯eni žemenem vobˈiti; stodou̯u tš*^{e}*a vˈobˈit* (deskami) 61 [obíti].
vobjed, -u 'obiad': *j̯už j̯e vobj̯et* 87; *vobj̯edu* gen. sg.; *k vobj̯edu to biu̯ rosu̯u* 481, *pšed vobj̯edem, po vobj̯eďe* [oběd, -a].
vobjeχat 'tu: obciosać pień drzewa': *J̯ag vˈobďeu̯ovaj̯ dževo, a ten j̯en potom tˈoporem vˈobj̯ede* 107.
vobježďet 'objeżdżać': *Teď bili aš taki pani, teš vobj̯ižďeli* 455 [objížděti].
voblikat 'ubierać': *kožiχ pševraťi nˈa druhou̯ stranu, voblika se* 93 [oblékati ob. oblíkat].

vobloha, -i 'sklepienie': *vobloha* [obloha, -y].
voborńik, -u 'obornik': *potom se vozi voborńik, hnuį se vozi to įe ob'orńik se vozi* 499 [SSJČ: obornik, -a 'lesní zaměstnanec pečující o oboru'; (*ᵘoborńik* 83L)].
vobouvat 'obuwać': *boti se voboųva* [obouvati].
vobrabovat 'obrabować': *vobrabovat* 3 [obrabovati].
vobracet 'obracać': *I tak se vobraci tu punčoχu* 460 [obraceti].
vobrat 'obrać grzyby': *vobere se* 518 [obrati].
vobraz, -u 'obraz': *vobras įe vopravenei v ramku* [obraz, -u].
vobrazek, -zka 'obrazek': *vobraski n'a sťenaχ* [obrázek, -zku].
vobrok, -u 'obrok': *poųeįe mu ten vobrok, ať mu ųepši χutna* 254 [obrok, -u].
vobroučka, -i 'obrączka': *vobroųčka; vobroųčkoų se sťahuįe; ženati noseį vobroųčki; vobroųčka, co se voį dava* [obroučka, -y].
vobruba, -i 'obrąbek koszuli': *vobruba košili* [obruba, -y].
vobruč, -e 'obręcz': *zab'iįi se žebikem, žebi n'e spadaųa vobruč; vobruče* gen. sg. [obruč, -e].
vobřezat 'poobcinać': *tšeba na įaže įe v'obžezat* 509.
vobřynek, -nku 'stare buty z oberzniętymi cholewami': *vobžynek; vobžynku* gen. sg.; *vobžynki — boti bez χolivek* [SSJČ brak; (*ᵘobžynki* 93C)].
vobřyznout 'oberznąć': *vobžyznoųt rapče* [SSJČ tylko: obřezávati].
vobžyzovat 'obcinać': *vobžyzuįoų snopečki* 165 [SSJČ: obřezávati].
vobsazenej, -a, -i 'obsadzony': *s'iųńice v'opsazena įe dževem* [obsaditi, -zen].
vobsekat 'poobcinać': *to se sńeťe vops'eka* 60 [obsekati].
vobservovat 'obserwować': *kolikrat sem to svietųo v'opservovaų, že to šųo* 99 [SSJČ brak].
vobsłuhovat 'obsługiwać': *z'aųeži įak se įi v'opsųuhuįe* 267 [obsluhovati].
vobšalovat 'obić deskami': *potom se v'opšaluįe p'ŗknama* 418 [SSJČ brak; (*salovać* 16S)].
vobšiťi, -i 'obszycie': *vopšiťi* [obšití, -í].
vobšivat 'przywiązywać': *ti sn'opečki v'opšivaį n'a konciχ teįma v'itkama* 165 [obšívati].
vobštałovat 'wynająć rzemieślnika': *tata v'opštaųovaų m'istra, kereį r'ozumįeų hųini n'a cihųi n'ađeųat* 292 *vopštaųovaų muųaže dva* 293 [SSJČ brak; (*ᵘopstalunek* 34)].
vobtŗhat 'odrywać': *ať se v'optŗhaį ti p'alički* 550 [obtrhati].

vobtočenej, -a, -a 'otoczony': *teren voptočeneį dovokoųa vodoų* [obtočiti].
vobtŗhovat 'obrywać': *i se v'optŗhov'aųo, co se to s'emeno v'obzežhāųo* 203 [SSJČ tylko: obtrhati].
vobuďit 'obudzić': *Įak se v'obuďiųo* 134 [obudit, obuditi se].
vobuχ, -u 'obuch, tępo zakończona część siekiery': *vobuχ* [obuch, -u].
vobuj, -i 'obuwie': *mam liχoų vobuį* [obuv, -i f.].
vocas, -u 'ogon': *vocas; bez vocasu; m'ʸŗda vocasem* [ocas, -u].
vocasacka, -i 'płachta ze sznurkami na czterech rogach': *vocasacka — po poųsku: „oguńatka"*: [SSJČ brak]. Por. **voguńatka**.
vocet, -ctu 'ocet': *to se dava vocet, cuker* 513; *hruški v'e vocťe* 514 [ocet, -cta].
vocuťit 'ocucić': *gdiž ńegdo vomdli, tšeba ho vocuťit* [SSJČ brak; (*ᵘocućić* 83L)].
voč 'o co': *ne v'im, voǯ vam χoďi* 151.
vočep'ini, -in 'oczepiny': *vočep'ini — po večeži veųun zďeųavaį; įak se uš v'očep'ini 'uďeųaį* 101 [SSJČ tylko: očepky, -u 'čepení nevěsty'; (*ᵘocepiny* 93C)].
vočisťit 'oczyścić': *tšeba įi vočisťit* [očistiti].
vočko, -a 'oczko': *vočko v įehųe; vočka museį beįt* 258 [očko, -a].
vod 'od': *n'e vod handľiže* 73, *vod nas tu hųe įe pietset metru* 55; *vot stareįχ liďi; vod zemįe; žųoųtko vot vaįka* [od].
voda, -i 'woda': *voda; vodi se 'uvažųo* 40; *ďo vodi* 20; *čistoų vodu se daįe* 40; *studenoų vodoų* 43; *v'e vodťe* 20; *v ńekolika vodeχ, a masųo įe hotovi* 528 [voda, -y].
vodbejvat 'odbywać': *potom ti v'očep'ini se pši tim v'odbeįvali* 291; *svarba se v'odbeįva* 282 [odbývati].
vodb'ijet 'odbijać': *slunce ne može vodb'iįet i sv'iťit* [odbíjeti].
vodb'irat 'odbierać': *bo ho tu n'e viruįoų įen ho vodb'iraį* 122; *voňi zaz ʰodb'irali įen suamu* 24 [odbírati].
vodčińit 'urok odczynić': *urok čšeba votčińit* [odčiniti].
vodčisk, -u 'odcisk, nadgniotek': *votčisk; votčisku* gen. sg.; *votčiski įak soų ťesni boti* [SSJČ brak w tym znaczeniu; (*ᵘotčisk* 83L)].
voddat 'oddać': *žebi moh voddat* 8; *ne vodda, pšydoų, zaįaťi 'uďeųaį* 8; *žebi mu tam čezd voddaų* 85 [oddati].
voddavat 'oddawać': *no zas se h'o voddavaųo, no i za to pųaťili* 24; *žeb įa mu čezd voddavaų* 83 [oddávati].
voddawki, -vek pl. t. 'zaślubiny': *potom maį įed ďo voddavek* 282: *Įak*

kńez ie n'a m'ist'e, to gdi se χce to von pšeci v'oddauki· da 283 [voddavky, -vek 'svatební obřad, sňatek'].

vodd'eł, -u 'oddział': *voni tu ieden vodd'eu 'učei* 111, *F Kuešćevie ie sedum v'od'euu* 11 [SSJČ tylko: oddíl, -u].

vodd'ełat 'odsunąć, odłożyć': *F'aierki se vodd'eua i važy se* 117; (*vahu*) *možna biuo v'odd'euat, z'auožit d'o puuha* 159 [oddělati 'dat pryč, odstraniti'].

vodd'elńe adv. 'oddzielnie': *tag v'odd'elńe ien kousek zaset* 227 [oddělný].

vodepsat 'odpisać': *d'etem kažu v'odepsat* 642 [odepsati].

vodezdat 'oddać': *vodezda* [odevzdati].

vodfoukat 'odwiać, wydmuchać': *si mu'einkuieme, ad' nam v'itr to v'otfouka* 236; *mueineg ie, v'otfouka, to sou puevi* 617 [odfoukati 'odvát'].

vodhazet 'odrzucać': *brazdi, co se vodhazeuo buuvi* 224 [odhazeti].

vodhod'it 'odrzucić': *vodhod'iu vot sebe; vodhod'i se* 31 [odhoditi].

vodhr̥novat 'odgarniać': *skšydua vodhr̥nuiou zem na bok* [odhrnovati].

vod'it 'wodzić, prowadzić': *a potom už ie vod'i* (kurczęta) 525 [voditi].

vodjit 'odejść': *to tam voi n'e vodeide* 44 [odejíti, $^{+}$odjíti].

vodiw, -vu 'ubranie, okrycie': *šatek do vod'ivu* 36 [oděv, -u].

vodjat 'odjąć': *I nohu v'odiali i iuš* 57 [SSJČ tylko: odejmouti, odníti].

vodka, -i 'wódka': *votka; votki dai, pop'iie se* 101; *davai votku* 248 [vodka, -y].

vodkličit 'otworzyć drzwi kluczem': *votkličit kličem* [SSJČ w innym znaczeniu].

vodkładat 'odkładać': *ń'ekera (vaha) biua taka, co se v'otkuadaua* 159 [odkládati].

vodkrejt 'odkryć': *bo iak se v'otkreie z v^er̥xu* 113; *to taki se v'otkriuo ten d^er̥n* 155 [odkrýti].

vodkrejvat 'odkrywać': *se v'otkreiva z vr̥χu* 507; *kopauńe vivaži ten torf, gde voni kopou, votkreivai* to 191 [odkrývati].

vodlitnout 'odlecieć, odpaść': *žebi to ti paźʒori v'odlitli* 203 [odletnouti ob. odlítnout].

vodłam, -u 'odłam, odprysk góry': *kus voduamu vod hori to ie guas* [SSJČ tylko: odlámati; (*uoduum* 15L)].

vodmačkat 'odgnieść': *votčiski – iak sou t'esni boti i se vodmačka* [SSJČ brak].

vodmjena, -i 'odmiana': *co g'atunek, to ie ina v'odmiena kvieta* 256 [SSJČ brak w tym znaczeniu].

vodmrazit 'odmrozić': *žebi uši n'e vodmrazit* [odmraziti].

vodnoha, -i 'odnoga drzewa': *vodnohi rostou* [SSJČ tylko: odnož, -e; (*odnoǵi* nom. pl. 84)].

vodnist 'odnieść': *musei to d'ecko vonnist do žuupka* 586 [odnésti].

vodmłat'it 'odrobić, zrewanżować się młóceniem': *druhemu v'odmuat'i* 52; *No tak to se v'odmuat'i* 10 [SSJČ brak].

vodńarka, -i 'szafka, w której stawia się wiadro z wodą': *vodńarka* [SSJČ brak].

vodńistej, -a, -i 'wodnisty': *vodńisti buuvi* [SSJČ tylko: vodnatý; (*vodńisty* 93C)].

vodoćung, -u 'wodociąg': *to p'ozakuadali nam vodoćung i tet'ki ma každei hospodaž na svim dvorku ma vodu* 430 [SSJČ brak; (*vodoćoǵi* 63)].

vodospad, -u 'wodospad': *vodospat – voda spaduie* [SSJČ tylko: vodopád, -u (*vodospat* 1G)].

vodpadi, -u pl. t. 'odpady': *zahuavek z votpadu pežy* [SSJČ tylko: odpadek, -dku; (^u*otpady* 19)].

vodplivat 'odpływać': *votpliva može* [SSJČ tylko: odplívovati; (*ńe otpłyvo* 41)].

vodpočivat 'opoczywać': *poue votpočiva taki; votpočiva se n'a fotelu* [odpočívati].

vodpočnout 'odpocząć': *ńeco 'ud'euam zaz votpočnu* 451; *potom musei votpočnout* 637 [SSJČ tylko: odpočinouti].

vodpov'idat 'odpowiadać': *votpov'ida* 3. sg. praes. [odpovídati].

vodprav'it 'odprawić nabożeństwo': *to pšyšeu, v n'ed'eli v'otprav'iu* 284 [SSJČ w innym znaczeniu; (^u*otpraviu ńespur* 16S)].

votpravovat 'odprawiać nabożeństwo': *votpravovat* 414, *votpravuie kantor; kaplice – dum, co se votpravuie* [SSJČ brak].

vodřyznout 'oderznąć': *v'omastek v'osobno v'odžyzne se, maso v'osobno* 88 [odříznouti].

vodsad' 'stąd': *šest kiuometru vocat' vot poz'icie* 406 [odsad, odsad' v. odsud].

vodstavovat 'odstawiać, dostarczać do punktu skupu': *se potom ced'i, iak se do zl'evńe v'otstavuie* [SSJČ w innym znaczeniu].

vodsud 'stąd': *No iu!. Tadi vossud* 115, *votsut* 21 [odsud ob. osad, nář. odsad' 'od toho mista'].

vodtad' 'stąd': *sedum k'ilometruχ vottat'* 66 [odtad, odtad'; odtád'].

vodtahnout 'odciągnąć': *A co voni vottahnou se, źe ńegdi sou i f šerpńi* 239 [odtahnouti].

vodtahovat 'odciągać': *vottahui̯e se smetanu vod mlika* [odtahovati].
vodtełefunovat 'odtelefonować': *vˈotteu̯efunˈovau̯* [odtelefonovati].
vodtłačit 'odcisnąć, tu: odparzyć': *potku̯atka, abi se kuń nˈe vottu̯ačiu̯* [odtlačiti].
vodvaďet 'odprowadzać': *a potom hoši vˈovaďeli i̯e (hou̯ki)* 444 [odváděti].
vodvažet 'odwozić': *ten i̯eden ku̯ade si nˈa trakaš i vodvaži (torf)* 113, *čast se vodvaži ďo spuu̯ʒelńe* 501, *mliko tu nˈe virui̯ou̯, i̯en vˈodvažei̯ ho dau̯* 122 [odvážeti].
vodvełž, -i 'odwilż': *a dnez i̯e už bu̯ato, už i̯e vodveu̯ś* 144 [SSJČ brak; (ᵘodv́ils 86)].
vodv'ilž, -i 'odwilż': *vodv'ilž i̯e* [SSJČ brak; (ᵘotv́ils 93)].
vodvizt 'odwieźć': *čša ho biu̯o vˈodv'ist* 284; *I̯sk se ho vˈodveze* 37 [odvézti].
vodvjedit 'odwiedzić': *ceri pes ćasto pšylitne nas vodvi̯eďit* [SSJČ brak].
vodvješit 'odwiesić': *vodvi̯eši tam na takou̯ f'eranku* 95 [SSJČ tylko: odvěšovati ned. k odvěšiti].
vodvjet 'odwiać': *bili ti vi̯ei̯arńe, to to votvi̯eli pu̯evi* 305 [odváti, -val; (*odv́ać na v́ei̯ńi* 72D)].
vodynarnej, -a, -i 'ordynarny, niegrzeczny': *ta χirurk biu̯a strašńe vˈodynˈarna* 689 [ordinární; (ᵘ*odynarńe* 104)].
vodživovat se 'odżywiać się': *Vou̯ce to tak samo vˈodživovau̯o se* 319 [SSJČ brak].
voʒiřgat 'odzierzgać nasiona lnu': *vˈitřhau̯o se, tša biu̯o vˈoʒižgat* 20; *I̯ak se vˈoʒižgau̯o, no to potom to sˈemeno se ďavau̯o nˈa horu* 20 [SSJČ brak; (*oʒižgnuńć* 82)].
vofjara, -i 'datek': *dobrovou̯na vofi̯ara* [SSJČ: oféra, -y w innym znacz.; (ᵘ*of'ara* 93)].
voǵer, -era 'ogier': *voǵer* [SSJČ brak; (*u̯oǵer* 87S)].
vogułem adv. 'w ogóle': *vˈoguu̯em to prˈodavali takou̯ cihu̯u teś* 194 [SSJČ brak].
vogunek, -nka 'ogonek, kolejka': *l'iďī, co čekali f tim vˈogunku* 690 [SSJČ: *ohonek, -nku w innym znaczeniu].
voguńotka, -i 'płachta złożona w trójkąt': *pu̯aχtu sem takou̯ ˈuvazau̯a voguńotku takou̯ žykali* 134 [SSJČ brak]. Por. **vocasačka.**
vohańet se 'oganiać się': *krava vocasem vohańi se* [oháněti].
voheblovat 'oheblować': *vohebu̯ovat heblikem pr̥kna* [ohoblovati; (*u̯oχeblovać* 19J)]. Por. **vohobłovat**.

voheń, -hńe 'ogień': *I̯a sem v'iďeu̯ ten voheń* 49; *vohńe* gen. sg.; *ve vohńi*; *pˈo vohńi*; *Voheń se vihr̥nui̯e a vimete dobže* (węgle z pieca) 118 [oheň, -ně].
vohlaška, -i 'zapowiedź': *vohlaśki* [ohláška, -y].
vohlidnout se 'obejrzeć się': *vohlidnou̯t se* [ohlédnouti].
vohližet se 'oglądać się, wahać się': *každei̯ se i̯ešťe vˈohliži* 428 [ohlížeti].
vohłaška, -i 'zapowiedź': *Vˈohu̯aški pšei̯dou̯, tak śˈikui̯ou̯ k svarbi̯e* 168, *museli bei̯t vohu̯aški* 471; *Po vohu̯ˈaškaχ i̯e svarba* 280 [ohláška, -y].
vohłaďit 'ogładzić': *i̯en ťoporem vˈohu̯aďi* 107 [ohladiti].
vohłoupejt 'zgłupieć': *To čᵘovi̯ek mi̯eu̯ bi vohu̯ou̯pei̯t* 103 [ohloupiti].
vohńiχa, -i 'ognicha': *vohńiχa* [SSJČ tylko: ohnice, -e; (ᵘ*ogńiχa* 42B)].
vohńik, -a 'podpłomyk': *χv́iu̯ku žačne kisat, to dopr̥va se ďeu̯a vˈohńiki* 118 [SSJČ brak].
vohobłovat 'oheblować': *nei̯džyu̯ vˈohobu̯ui̯u* 643 [ohoblovati]. Por. **voheblovat.**
vohoďit 'obrzucić, otynkować': *vohoďiu̯ cimentem* 197 [ohodíti].
voholit 'ogolić': *musi se voholit* [oholiti].
vohrabečńik, -a 'przetak': *vohrabečńik ma ďou̯ri veu̯ki* [SSJČ brak].
vohrabki, -u 'poślad, drobne resztki słomy i kłosów, zgrabywane przy młóceniu': (*do pšystau̯ki*) *sipau̯o se vohrapki, pu̯evi* 252 [SSJČ brak].
vohraďit 'ogrodzić': *pi̯ekńe vˈohraďili śatkou̯* 414 [ohraditi].
vohř- zob. **voř-**.
voχłaďit 'ochłodzić': *tšeba stˈudenou̯ vodou̯ vˈoχu̯aďit* 43 [ochladiti].
voχłat se 'ochlać się, spić się': *a von kou̯ka, abi se voχu̯at* 540, *švaǵer voχu̯au̯ se* 541 [SSJČ brak; (*znovu śe* ᵘ*oχlou̯* 16S)].
voχrana 'osłona, ochrona': *voχrana, ať to do voči ne sv'iťi*; *zaku̯ada se takei̯ piteu̯ a sei̯tko, vˈoχranu, abi pšćeli nˈe pošťipali* [ochrana, -y].
voj, -e 'dyszel': *voi̯*; *voi̯e* gen. sg.; *Dʸr̥žak zˈa voi̯* 44, *pˈo pou̯sku „dišel" a mi žykame voi̯* 643 [voj, -e v. oj].
vojak, -a 'żołnierz': *De tam voi̯ak ma m'isku* 86; *mundur nosei̯ voi̯aci*; *voi̯aku* gen. pl.; *k voi̯akum*; *v'iďeu̯ sem voi̯aku*; *z voi̯akama*; *vo voi̯akaχ* [voják, -a].
vojcim, -a 'ojczym': *voi̯cim*; *voi̯cima* gen. sg. [otčim, -a; (ᵘ*oi̯cym* 93C)]. Por. **ojczym.**
vojevoda, -i 'wojewoda': *voi̯evoda* [vojvoda řidč. vojevoda 'v Polsku úředník stojící v čele vojevodství'; (*voi̯evoda* 19J)].
vojna, -i 'wojna': *z voi̯ni* 88; *Pšed voi̯nou̯* 147; *znak na voi̯nu* [vojna, -y 'valka'].

vojevuʒtvo, -a 'województwo': *voi̯evuctfo* [vojevodství, -í 'v Polsku správný územi, kraj': (*voi̯evuctfo* 19J)].

vojsko, -a 'wojsko': *Na voi̯sko to n'e biu̯o možna naž'ykat* 79; *do voi̯ska* 74; *V'e voi̯sku sem biu̯ tšy u̯eta* 74 [vojsko, -a 'soubor vojáku, armáda'].

vokaďit 'okadzić': *pšćeli țšeba v'okaďit kou̯žem* [SSJČ tylko: okouřiti; (*ᵘokaźeł krove* 43B)].

vokap, -u 'wystająca poza ścianę część strzechy': *vokap*; *vokapu* gen. sg. [okap, -u; (*u̯okap* 87S)].

vokazyje, -e 'okazja': *bo ma vokazʸi̯i au̯tem* 286 [SSJČ tylko: okaze, -e 'dogodność kupna'; (*tša okazyi̯e* 52)].

voklid'it 'posprzątać': *voklizeno* 455 [SSJČ brak].

vokno, -a 'okno': *vokno*; *do pou̯ovi vokna*; *sku̯o v vokńe*; *dońički sou̯ n'a vokńe* 124 [okno, -a].

voko, -a 'oko': *voko*; *ve voku*; *n'a voči*; *do voči*; *vočima* [oko, -a].

vokoło adv. 'około': *To se seče dicki v'okou̯o ď esatiho čerfce* 620 [okolo].

vokop, -u 'okop': *vokop*; *vokopu* gen. sg.; *vokopi* nom. pl. [okop, -u].

vokopćułka, -i 'gorsza cegła': *A ta to u̯'okopću̯u̯ka, po boku, to se m'enovau̯a liχa cihu̯a* 196; *u̯okopć'u̯u̯ka* 196 [SSJČ tylko: ⁺okoptiti].

vokopovat 'okopywać': *co se u̯opatou̯ v'okopovau̯o* 223 [okopávati; (*okopovoł* 80a)].

vokoťit se 'o owcy: okocić się': *vokoť'iu̯a se* [okotiti se].

vokrajet 'okroić, obrać ziemniaki': *se 'uvažy brambor, a se v'okrai̯i i̯e* 260; *vokrai̯et bu̯u̯vi* [okrájeti].

vokrit 'okryć, ubrać': *No to i̯a hoχa vokriu̯* 68 [⁺okrýti řidč. ⁺obkrýti].

vokrojit 'obrać jabłka': *i̯apka se v'okroi̯ei̯* 452; *No v'okroi̯i se čisto i i̯e m'armolada* 511 [okrojiti].

vokropnej, -a, -i 'okropny, bardzo wielki': *bili v'okropni sńehi* 693 [SSJČ brak; (*okropny* 90)].

vokrucovat 'okręcać': *na vau̯ se žeťez vokrucui̯e*; *se vokrucovau̯o* 182 [SSJČ brak].

vokřťit 'ochrzcić': *Kšćini*: *tak ho v'okšť'ili* 171, *sem i̯i vokšť'iu̯a* 571 [okřtíti].

vokrunglej, -a, -li 'okrągły': *takei̯h vokruŋgu̯ei̯h drin se fpou̯šť'i* 510 [SSJČ tylko: okruhlý; (*u̯okruŋgu̯e* 87S)].

vokurek, -rka 'ogórek': *v'okurki n'ašikovat* 87; *i̯akei̯ v'okurek* 63 [SSJČ tylko: okurka, -y].

vokut 'okuć': *kou̯a kovaš v'okui̯e* 27; *kuń i̯e vokutei̯*; *u̯'opatou̯ v'okutou̯ p'acinki v'ihazovau̯* 155 [SSJČ tylko: okovati; (*ᵘokuź ʒ́vi* 16S)].

vokutej, -a, -i 'okuty': *potem se pšyp'uka i kuń i̯e vokutei̯* 504 [SSJČ brak].

vokuťi, -i 'okucie': *Vok'uť'i na k'onci musi bei̯t* 26 [okutí, -í].

voɫat 'wołać': *kšepeu̯ka vou̯a*: *poť'te žat*; *sem tež ńikoho n'e vou̯au̯* 319 [volati].

voɫej, -e 'olej': *vou̯ei̯ z žepaku*; *potom se na vou̯ei̯i nebo n'a tu̯ušču peče* 489 [olej, -e].

voɫna, -i 'wełna': *Vovečki to sou̯, si voščiha vou̯nu* 424 [vlna, -y].

voɫnej, -a, -i 'wolny od pracy': *I̯en pravi̯e co i̯e vou̯na s'obota a n'eďeu̯e* 152 [volný].

voɫno adv. 'wolno, można': *no i̯uš teť'ki nei̯ńi vou̯no to ďeu̯at* 190 [volno v. volný].

voɫoupat 'obłupać': *no to tšᵉa vou̯ou̯pat* 60 [oloupati].

voɫšina, -i 'olszyna': *vou̯šina* [olšina, -y; (*u̯olsyna* 72D)].

voɫuvek, -wka 'ołówek': *mui̯ v'ou̯uvek*; *vou̯uu̯ka* gen. sg.; *tušovei̯ v'ou̯uvek* 491 [olůvko, -a 'tuhove pisátko, tužka; (*ᵘou̯uvek* 93C)].

vomačka, -i 'sos': *vomačka, i̯ak to žykai̯ p'o pou̯sku*: *sos* 457 [omáčka, -y].

vomaɫovat 'pomalować': *v'omau̯ovat i i̯e v'ikončenei̯ budinek* 506 [omalovati].

vomastek, -tku 'tłuszcz': *ai̯ z'ab'ii̯eme, to v'omastek v'osobno, v'odžyzne se* 88 [omastek, -stku].

vomastit 'polać tłuszczem': *žlici pokroi̯im, potom dobže v'omasť'im* 522 [omastiti; (*u̯omaśćić* 87S)].

vomdɫet 'omdleć': *vomdu̯eu̯ ču̯ovi̯ek* [omdleti].

vomejt 'omyć': *pšynese kou̯sek masa, vomei̯e se* 88, *voni vomei̯ou̯* 56 [omýti].

vomelit se (zanik *j* jak w *teχ mladeχ*) 'pomylić się': *doktor se vomeliu̯* 672 [omýliti se].

vomrʒɫej, -a, -i 'omarznięty': *vomrʒli ḑevo* [omrzlý].

von, -a, -o 'on': *i̯ak von se m'enuvau̯* 1; *Vona pš'yi̯ede n'a patu* 5; *bo tak to vono biu̯o taki tvrdi* 22; *i̯eho matka pšyšu̯a* 67, *k i̯eho ť'atov'i* 69, *z ńeho* 191; *do ńeho* 247; *to ⁱuž i̯ei̯i prace biu̯a* 66; *o ńei̯* 88; *au̯e i̯emu ruku 'utrhu̯o* 65; *tšᵉa mu biu̯o kou̯p'it* 68; *k ńemu pšyi̯eu̯* 78; *votspi̯evali i̯ei̯* 290; *vodu se i̯i dava* 40; *družbi dou̯ pr'o ńeho* 282; *sem biu̯ pr'o ńeho* (*pro faraže*) 285; *to ho zab'ii̯e* 81; *faraš Fibiχ, teš sem i̯a i̯uš sem*

i̯ezďiu̯ pro ńei̯ 'po niego' 286; *i̯eu̯o se pro ńei̯ vozem* (*pro faraže*) 283; *i̯a sem pro ńei̯ zai̯eu̯* 286; *i̯ak se ho zˈažadau̯o i i̯eu̯o se pro ńei̯* 284; *i̯a i̯uś sem i̯ezďiu̯ pro ńei̯ zˈe Zeu̯ova* 284; *to i̯e ceu̯ei̯ motor hospodaže, kuń to i̯e ceu̯ei i̯ei̯ motor* 424; *ṭšeba zau̯ožit na ńei̯* (na konia) *χomou̯t* 501, *čekau̯a se na ńei̯* (na szwagra) 540, *zau̯oži se do ńei̯* (do wozu) *pi̯ekni śńice* 418; *to voni na ńei̯* (*na med*) *uvahu nˈe zvraceli* 434; *zˈa χvili ˈuž i̯e i̯ei̯ su̯išet, ˈuž žm'i* (grom) 142; *Takei̯ vi̯enec, nu tam kvi̯eti do i̯ei̯* 'do niego' 97; *pšyvaže i̯i v'itkou̯* 32; *zas se de pro ńi* 'po krowę' 16; *s ńim* 35, 44, 279, 418; *se pˈaliu̯o ńim* 190; *za ńi* 'za nią' 288; *Dneska to mai̯ vońi mašini* 302; *I vońi se bali* 138; *i̯ei̯χ cera* 11; *nˈe v'im i̯ei̯h nazvu* 263; *bere se tu̯ou̯ček, a se tu̯uče do ńiχ* (*do brambor*) 269; *žebi i̯iχ mnoho biu̯o* 147; *se bali, že ten ďedeček i̯im umže* 138; *to se dava i̯um* 267; *roďiče i̯um povi̯eďi* 281; *dovručui̯ou̯ i̯um* 281; *peńiz i̯em dat* 3; *k ńim* 148; *da se i̯ih ďo χu̯atku* 271; *χťeu̯a zˈa i̯ei̯χ* 74, *i̯it prˈo ńe* 17; *nˈa ńe* 29; *ďo roi̯ńice se i̯e zbere* 271; *pei̯šku se vˈivu̯ačui̯e ńima* 230; *tšeba se s ńima vopχazet krasńe* 432; *uťika s ńima* 266; *stoi̯ei̯ pšy ńiχ* 280 [von, -a, -o].

vonuce, -e 'onuce': *vonuce* nom. pl. [onuce, -e; (*u̯onuca* 93)].

vońet 'pachnąć': *ruže krasńe vońi* [voněti].

vopał, -u 'opał': *na vopau̯ se požeže i pali se* 442 [SSJČ brak w tym znaczeniu; (*ǯževo na opou̯* 104)]

vopałenej, -a, -i 'opalony': *vopau̯enei̯* [opálený].

voparat 'obdzierać, opruwać': *voparat kuži* [SSJČ brak].

vopasat 'opasać': *bere to žito troχu ďo hr̥stki, a to žito vopase* 245 [opásati].

vopaternej, -a, -i 'ostrożny': *Teť sem i̯uś vˈopaternei̯* 683 [opatrný].

vopatrunek, -nku 'opatrunek': *vopatrunek*; *vopatrunku* gen. sg. [SSJČ brak; (*u̯opatrunek* 93C)].

vop'ic 'opiec': *maso vop'ic* 604 [opéci].

vop'ikat 'opiekać': *dicki sem vˈop'ikau̯a* 605, *i̯a sem i̯en vˈop'ikau̯a maso s krˈalika* 605 [opékati ob. opíkat].

vop'iłej, -a, -i 'pijany': *bo gdibi ne biu̯ vˈop'iu̯ei̯, to bi horkou̯ vodou̯ nˈe pažyu̯* 57 [opilý].

vop'irańi, -i 'oparcie kanapy': *kanapa i̯e z vop'irańim, žebi zada vopšit* [SSJČ brak].

vopłacalnej, -a, -i 'opłacalny': *nei̯ńi vˈopu̯acˈalni* 212 [SSJČ tylko: opláceti].

vopłacet se 'opłacić się': *Mńe se nˈe vopu̯ˈaci to kupovat* 624 [opláceti].

vopłatek, -tka 'opłatek': *se u̯amou̯ v šťedrei̯ večir vopu̯atkem nebo χu̯ebem* [oplatek v. oplatka, -y].

vopłaťit se 'opłacić się': *to se dobže vˈopu̯aťiu̯o* 24; *vˈod handliže se kravu nˈe vopu̯aťi kou̯p'it* 73 [oplatiti].

vopłet 'opleć': *tša ho* (*u̯en*) *biu̯o vopu̯et* 20; *vopu̯eu̯o se, tša biu̯o tr̥hat* 20 [SSJČ tylko: vypliti; (*oplyć* 84)].

vopłotńe, -e 'przegroda z desek między sąsiekiem a klepiskiem': *zau̯oži se potom s prošetka vopu̯ˈotńe se vob'i̯e s pr̥ken* 418, *vopu̯otńe*; *vopu̯otńe* gen. sg. [opłoteň, -tně].

vopov'idat 'opowiadać': *vopov'idat ńeco ńekomu*; *I tam vopov'ida* 95 [opovídati].

voprasit se 'oprosić się': *N'egdi maćˈora se voprˈasi* 426; *vˈoprasiu̯a se* [oprasiti se].

voprat 'obmyć': *se i̯e* (*sliu̯ki*) *tež vopere i ďo hr̥nka* 511, *hruški vˈoperu čistou̯ vodou̯* 514.

voprať, -e 'lejce': *voprať*; *vopraťe* gen. sg.; *se seda nˈa vus i se bere za voprˈaťe i vi̯e* 501, *vopraťe ma* 45; *vopraťe kšyžaki*; *pšydˈr̥žeu̯ vopraťema* 46 [oprať, -tě].

voprava, -i 'oprawa': *klešťini to i̯e ceu̯a voprava*; *žehu̯o ma vopravu nˈa vi̯edro*; *voprava ďr̥žakova* 'okucie na końcu dyszla' [SSJČ brak].

vopravenej, -a, -i 'oprawiony': *vobras i̯e vopravenei̯ v ramku* [SSJČ brak].

vopravovat 'naprawiać zniszczenie': *Tšeba bi to vopravovat* 654 [SSJČ brak].

vopr̥skat 'opryskać': *tšeba i̯e vˈopr̥skat, žebi hˈou̯senki ne bili* 509 [SSJČ tylko: prskati].

vopruc adv. 'oprócz': *Taki vopruc teˈho* 155 [SSJČ brak].

vopřyt 'oprzeć': *žebi vopšyt zada* [opříti].

vopřuntat 'obrządzać, pielęgnować i karmić bydło': *vopšuntat prasata* [SSJČ brak; (*u̯opšunto śe gaǯine* 87S)].

vopřuntek, -tku 'zespół czynności przy pielęgnowaniu i karmieniu bydła': *vˈopšůntek, to se nei̯ďžyu̯ dau̯o kravam sena* 316 [SSJČ brak; (*u̯opšontek* 93)].

vopylit 'opylaczem usunąć chwasty': *bere se opˈylać i se brˈambori vypˈyli* 613 [SSJČ inne znaczenie: opyliti 'oplodnit pylem']

vorač, -e 'oracz': *vorač* [oráč, -e].

vorat 'orać': *tšeba zaz vorat nˈa žito* 38; *vože se nˈa zahon*; *f poli vorau̯* [orati].

vorka, -i 'orka': *zˈahrabat pod vorku* 248; *vorka — vože se* [orka, -y].
vořat 'ogrzać': *vožat* [ohřáti].
vořebeńi, -i 'ożrebienie': *A no mieu̯ sem kˈobiu̯u, vˈite, na vo^{h}žebeńi* 424 [SSJČ brak; (*kobyu̯a na ożryb'eńu* 90)].
vořeb'it se 'ożrebić się': *Kobiu̯a se vˈožeb'i* 42; *vˈožeb'iu̯a se* [ohřebiti se].
vořeχ, -a **1)** 'orzech': *vožeχ; vožeχa* gen. sg. [ořech, -u]; **2)** 'kapturek w lampie naftowej': *vziu̯o se nafti, zˈau̯ožiu̯o se i vožeχ i sku̯o i sv'it'iu̯o se* 108 [SSJČ brak].
vořeł, -rła 'orzeł': *vožeu̯* [orel, -rla; (*u̯ožeu̯* 93)].
vořešina, -i 'leszczyna': *vožešini* nom. pl. 440 [ořeší, ořešina, -y; (*^{u}ożesyna mo ^{u}ożeski leśne* 83L)].
vořyšek, -ška 'orzeszek': *davam pˈo kilu vožyšku tem ďetem* 449 [oříšek, -šku].
vořyvat 'ogrzewać': *i se vˈožyva nˈa vohńi* 122; *vožyva se* [ohřívati].
vosa, -i 'osa': *vosa hriže i bzuči až hruza; vosi* gen. sg.; *vosou̯χ* gen. pl. [vosa, -y].
vosad, -u 'osad, muł': *vosat* [SSJČ brak].
voseł, -sła 'osioł': *voseu̯* [osel, -sla].
vosemdesat 'osiemdziesiąt': *ma vosemdesat dva u̯eta* 138 [osmdesát; (*ośemʒeśåt* 59)].
vosika, -i 'osika': *vosika se tšese* [osika, -y].
vosipka, -i 'osypka, mąka grubo mielona': *vosipka; troχu vˈosipki* 41; *či na vˈosipku či na mou̯ku* 627; *vˈosipkou̯ abo šrutem vosipou̯* 318 [SSJČ brak; (*^{u}ospe kury i̯eʒom* 88)].
vosnova, -i 'osnowa': *zv'ii̯i se na vosnovu; voznovu se nasnovau̯o* 177 [osnova, -y].
vosob'isť'e adv. 'osobiście': *voňi každimu vˈosob'isť'e tu kartku dai̯* 281 [SSJČ tylko: osobitě; (*osob'iśće* 88)].
vosobno adv. 'osobno': *sortui̯e tenki vosobno, hrubi teš; maso vosobno* 88; *I pšyu̯epei̯ numer i zas kartku vosobno* 98 [osobně; (*^{u}osobno* 90P)].
vostat 'zostać': *i̯en χliu̯ se spaliu̯, a χˈau̯upa i stˈodou̯a vˈostau̯a* 52; *č^{u}o^{v}i̯ek vostane tadi sam* 54; *i̯en f χˈomou̯ťe vostau̯* 46; *a prˈasata vostali* 52, *vu̯akno vostane v ruce* [ostati v. zustati; (*ostańće z Bożem* 25R)].
vostatki, -tku pl. t. 'ostatki, ostatni dzień zapustów': *nˈa vostatki peče se punčki; vostˈatki to v lutim* 96 [ostatky, -u 'poslední dni masopusta'].

vostatńi, -i, -i 'ostatni': *vostatńi tei̯ den* 68, *vostatńi pokos; do vostatńiho* [ostatní 'poslední'].
vostavat 'zostawać': *vu̯akno vˈostava* 21, *hrst vostava v ruce; vostava ševek; u̯ˈeťeli pˈažʒori, a to ^{v}u̯ukno vˈostavau̯o* 180 [ostávat 'zustávati'].
vostrej, -a, -i 'ostry': *sˈekera i̯e vostra* 107; *to i̯e za vostri* 318 [ostrý].
vostroha, -i 'ostroga': *vostrohi, žebi końe tim pšytu̯ačit* [ostruha, -y; (*^{u}ostrogi* 93)].
vostrožnej, -a, -i 'ostrożny': *A tša bei̯t vostrožnei̯ pšy štrai̯žeʒe* 504 [SSJČ brak; (*^{u}ostrozny* 12J)].
vostře, -a 'ostrze': *vostše* [ostří, -í].
vostřejši, -i, -i 'bardziej ostry': *to voni i̯ak χťeli žebi bili voščei̯ši* 244, *nuš i̯e vostřei̯ši vot tviho* [ostřejší].
vostřyhat 'strzyc': *vˈošt̯šyhat* 320; *vˈost̯šyha se vou̯ci nˈuškama* 18 [ostříhati].
vostřyt 'ostrzyć': *šlifiš vostšy nože; čša biu̯o brou̯skem voščyt* 243 [ostřiti].
vosum, -sm'i 'osiem': *z desed u̯et, či vosum* 10; *to biu̯o nas vosm'i* 7; *vosum u̯et* 82 [osm i osum, osmi]
vosumdesat 'osiemdziesiąt': *už mieu̯ kou̯o vosumdesat* 195 [osmdesát].
vosumnast 'osiemnaście': *pˈo vosumnas* 245; *vosumnast* 7 [osmnáct].
vošaťit 'ubrać': *T^{š}a ho vošaťit* 68 [ošatiti 'obleci'].
vošatka, -i 'koszyczek do formowania chleba przed pieczeniem': *vošatki* nom. pl. [ošatka, -y].
vošiďenej, -a, -i 'oszukany': *vˈošiďenei̯* [ošiditi, -zen].
vošiďit 'oszukać': *handliš vˈošiďiu̯* 72 [ošiditi].
voška, -i 'ośka': *kšydu̯a sou̯ nˈa vošce* [SSJČ brak; (*^{u}ośka* 28D)].
voškrabat 'oskrobać': *nei̯džyu̯ vˈoškrabu tu mŗkeu̯* 606 [oškrábati].
voškrob'iti 'wykrochmalić': *zas se vˈipere, vˈivažy se i vˈoškrobi* 128 [oškrobiti].
voškubat 'oskubać': *voškubau̯* 14, *voškubu* 1. sg. fut. [oškubati].
vošťeńit se 'oszczenić się': *suka se vošťeńi* [oštěniti se].
vošťina, -i 'plaster woskowy do ula bez miodu': *vošťina* [SSJČ brak; (*voscyzna* 13S)].
vośćewka, -i 'jaskółka': *vośćeu̯ka* [vlaštovka, -y].
votava, -i 'otawa, drugie siano': *Pruńi i̯e u̯epši, au̯e tež i̯e dobri, to žykai̯ votˈava na to; Potraf po pˈou̯sku, a po česku votava* 623 [otava, -y].
votec, -tce 'ojciec': *votec; votce* gen. sg. [otec, -tce; (*u̯oćec* 88)].

votelit se 'ocielić się': *krava se v'oteli; Fćera se voteliu̯a* 18 [oteliti se].
voteleńi, -i 'ocielenie': *po voteu̯eńi je̯ šara* [otelení , -í].
votewřyt 'otworzyć': *musi voteu̯žyt kosteu̯; voteu̯žeu̯* 3; *voteu̯ž dveže* [otevříti].
votočit 'otoczyć': *to ne da se v'otočit* 250; *kaštani sou̯ votočeni kužej̯* [otočiti].
votrubi, -ub pl. t. 'otręby': *ńegdi se votrub da* 254 [otruby, -ub].
votřast se 'otrząsnąć się': *kobiu̯a se vočšasu̯a i je̯u̯a dau̯* [otřásti se].
votv'irat 'otwierać': *dv'irka se votv'ira, gdi se pali f peci* [otvírati].
voubec adv. 'zupełnie': *d̦žyu̯ to n'e biu̯o vou̯bec* 147 [vůbec].
voud'it 'wędzić': *šinku se 'uďeu̯a, vou̯ďi se* 187 [uditi].
vouterek, -rka 'wtorek': *f Paje̯nčńe* (targ) *co v'ou̯terek* 72 [úterek, -rka]. Por. **outerek.**
vovať'it 'zabezpieczyć przewody wodociągowe przed zamarzaniem': *Ceu̯ou̯ zimu biu̯a, ańi sme n'e vovať'ili ańi ńiʒ* 597 [SSJČ brak].
vovečka, -i 'owieczka': *mau̯a vovečka; Vovečki sou̯, to se vosṭšyha vóu̯nu* 424 [ovečka, -y].
voves, vowsa 'owies': *ďo toho voves či tam s'au̯aderu* 613; *vje̯nec z'e žita, s pšeńice, z vou̯sa* 97; *vou̯sem* instr. sg. 638 [oves, -vsa].
vovesnej, -a, -i 'owsiany': *vovesna su̯ama* [ovesný].
vov'ijet 'owijać dziecko': *ja̯ sem svi též vov'ije̯u̯a* 464 [ovíjeti].
vov'inout 'owinąć': *ja̯g ho* (*je̯tel*) *sk'osime tak vb''ije̯me kolik, tak ja̯k ma taki suki, i v'ov'ije̯me fkou̯o* 34 [ovinouti].
vowce, -e 'owca': *mu̯ada vou̯ce; hu̯edat vou̯ci* 10; *sv́ińe, vou̯ce, fšeχno v'e χlivje̯* 40; *neje̯ńi vovec* gen. pl. 319 [ovce, -e].
vowči, -i, -i 'owczy': *vou̯či maso* [ovčí].
vozit 'wozić': *bude se vozit* 5; *ja̯k se vozi seno* 29; *V'ozime ďo stodoli* 9; *v'oziu̯o se domu* 154 [voziti].
vožeńit se 'ożenić się': *Mui̯ sin se v'ožeńiu̯ v U̯agovje̯* 137 [oženiti se].
vožrałej, -a, -li 'pijany': *Pšyšeu̯ v'ožrau̯ej̯* 540 [ožralý 'opilý'].
vpiχnout 'wepchnąć': *kolik se fpiχńe do zemje̯* [vpíchnouti].
vpojit 'wpoić, nauczyć': *to se fpoji̯* 5 [vpojiti].
vpopřyč adv. 'na poprzek skib': *f popšyč* [SSJČ tylko: napříč].
vpoušť'it 'wpuścić': *'uďeu̯a ďou̯ru von tam fpou̯šť'i ten flanc* 58 [vpouštiti].
vpusť'it 'wpuścić': *ja̯k se ďo studńe fpusť'i, to tam je̯ st'udeno* 141 [vpustiti].
vpuskat 'wpuszczać': *Maso do bańki, fpuskaju̯ do studńe* 140 [SSJČ brak].

vrabec, -bce 'wróbel': *škudlivec nebo vrabec; strašivec straši vrapce* [vrabec, -bce].
vrana, -i 'wrona': *vrana seďi na tim kopci* [vrána, -y].
vranovat zam. **branovat** 'bronować': *je̯t n'a pou̯e, p'osprużinovat, potom se vr'anuje̯* 613 [branovati].
vrata, -at ‖ -atou pl. t. 'wrota stodoły': *mu̯at se 'uďeu̯a, vrata i je̯ h'otova st'odou̯a* 418; *poruč u vrat, zamika se stodou̯u; vratou̯* gen. pl. [vrata, vrat].
vrať'it 'wrócić': *za dvje̯ n'eďeu̯e zme vr'ať'ili* 406 [vrátiti].
vr̥ba, -i 'wierzba': *vr̥ba kvete z ja̯ra* [vrba, -y].
vr̥čet 'warczeć': *vr̥či* 3. sg. praes:; *pes v^y^r̥či* [vrčeti].
vr̥χ, -u 'wierzch': *sku̯adanej̯ vr̥χ s cihli; zi̯au̯ s čaińika ten v^e^r̥χ* 57; *a teť se to z vr̥χu sreje̯* 114; *ďo samiho v^e^r̥χu* 30; *n'a vr̥χu* 20 [vrch, -u].
vr̥χem adv. 'wierzchem na koniu': *je̯de se vr̥χem* [vrchem 'horem'].
vr̥χńi, -i, -i 'górny': *Takou̯ hu̯e p'iu̯ou̯ ja̯k vr̥χńi* 61 [vrchní].
vršek, -šku 'wierzchołek': *vr̥šek; v^y^r̥šek; takej̯ vr̥šek je̯ na tim* 'wierzchnik maślnicy' 124 [vršek, -šku].
vr̥tat 'wiercić': *vr̥ta ďiri* 248; *v^y^r̥ta se ďiru, vr̥tau̯o se* 164 [vrtati].
vružit 'wróżyć': *hou̯ka si vruži; vruž vruži* [SSJČ brak; (*Cyganka ḿi vruzyu̯a* 16S)].
vruž, -e 'wróżbita; ten co wróży': *vruž* [SSJČ brak; (*vrus, vruza* 19J)].
vřečono, -a 'wrzeciono': *vžečono* [vřeteno, -a; (*vžećono* 93)].
vřed, -u 'wrzód': *vžet — v'ob'irau̯o se* [vřed, -u].
vřes, -u 'wrzos': *zimovi medi to je̯ neje̯v'icej̯ z vžesu* 268 [vřes, -u].
vřeśeń, -e 'wrzesień': *v'e vžeśńu* 592 [září, -í].
vřos, -u 'wrzos': *Ju̯, vžos, u̯esńi, pševažńe bžesk to roste v u̯ese* 435 [SSJČ tylko: vřes, -u; (*vžos* 93C)]. Por. **břesk**.
vřosovej, -a, -i 'wrzosowy': *vžosovej̯ met* 269 [vřesový; (*vžosovy* 93C)].
vsad'it 'wsadzić': *χu̯eba fsaďi se do sabatńika; potom se fsaďi* 118 [vsaditi].
vsazovat 'wsadzać': *To se v'ihr̥ne i fs'azuje̯ se χlip* 119 [vsazovati].
vsedat 'wsiadać': *fseda se* [vsedati].
vsχut, -odu 'wschód': *od fsχodu v'iχazi su̯unce* [SSJČ tylko: východ, -u; (*fsχut* 93C)].
vsip, -u 'wsypa, wewnętrzna powłoczka pierzyny': *fsip; do fsipu se sipe pežy* [SSJČ brak; (*fsyp* 93C)].
vsipat 'wsypać': *zas se mou̯ki v'iseje̯ i zas se fsipe* 118; *to se fsipau̯o* 41 [vsypati].

vstat 'wstać': *kou̯kau̯, žebi b^{y}r̥zi fstat* 84; *zˈa χvˈiu̯ku fstali i šli* 75 [vstáti].
vstavˈit 'wstawić': *tšeba ďo studena vstavˈit* 140; *ti šibri se fstˈavˈiu̯o* 158 [vstaviti v. vestaviti].
vstavovat 'wstawiać': *Fai̯erki se vodďeu̯a i hr̥ŋki se fstˈavui̯e* 117 [vstavovati v. vestavovati].
vsteč adv. 'wstecz': *to biu̯o i̯uš́ sto u̯et fsteč́* 242 [SSJČ brak].
vsťehovat se 'wprowadzać się': *fsťehovat se* [SSJČ: ⁺vstěhovati].
všecek, -cka, -cko 'wszystek': *zas to fš́ecko rˈozbou̯rali* 2; *džyu̯ to fš́ecko takou̯ mˈotičkou̯ kˈopau̯o se* 11; *do fš́eckiho*; *ve fš́eckim*; *na fš́ecki vi̯eci* 269; *ve fš́ecki strani* 152; *s fš́ecki̯ih roslin* 269 [SSJČ: všechen řidč. všecek].
všední, -i, -i 'powszedni': *š́ati na fš́eďni den*; *š́ati fš́eďni* [všední].
všechen, -chna, -chno 'wszystek': *zvˈezeme fš́eχno, dopr̥va mu̯ˈaťime* 9; *rˈozbou̯želi fš́eχno* 3; *a fš́eχno i̯en voi̯aci* 82, *no to zas teš́ toho fš́eho i̯e* 71; *fš́eho pšyveze* 72; *abi i̯e vistšelit fš́eχni* 146, *fš́ema š́tirma se braňi* 428 [všechen].
všelijak 'różnie': *to biu̯o i̯ak fš́elii̯ak, rozmai̯iťe* 608 [všelijak].
všelijakej, -a, -i 'wszelaki': *sei̯e se kitki fš́elii̯aki* 555 [všelijaký].
všeχnok av. 'całkowicie': *To i̯e fš́eχnok zvikli* 42 [všechno].
všeňden adv. 'codziennie': *Kamaše mi̯eu̯ nˈa neďeli, a ve všeňden f trepaχ* 109 [SSJČ tylko: ⁺všedenní; všíden 'všední den'].
všimnout 'zauważyć': *nˈe fš́imu̯a sem si toho* [všimnouti si].
všivat 'wszywać': *potom rukavi fš́iva* 464 [všívati].
všude adv. 'wszędzie': *no to nˈe fš́ude, nˈe fš́ude* 155 [všude].
vtahnout 'wciągnąć': *ftahnou̯t* 207; *trami se ftahu̯o* 30 [vtáhnouti].
vtahovanej, -a, -i 'wciągany': *ftahovana čepˈice* [vtahovaný].
vtahovat 'wciągać': *co se prostranki ftahui̯e do ňeho* [vtahovati].
vtenčas 'wtenczas': *To mi zme museli ftenčas ˈuťikat* 407 [SSJČ brak; (*ftencas* 23P)].
vtom adv. 'wtem': *A χtom i̯ak ten hrom tšes* 51 [vtom].
vujt, -a 'wójt': *vui̯t*, *vui̯ta* [SSJČ brak; (*vui̯t* 93C)].
vuł, voła 'wół': *vuu̯*; *vou̯ama* instr. pl. [vůl, vola].
vułči, -i, -i 'wilczy': *vuu̯č́i pˈazou̯rki* [vlčí].
vułna, -i 'wełna': *vuu̯na*; *vuu̯nu* acc. sg. 263; *vu^{u}nu*; *koži vuu̯na*; *vou̯ce ma vuu̯nu* ‖ *du̯uhoveu̯ňista* 264; *barvˈiu̯ takou̯ vuu̯nu* 320; *a vuu̯nu ščyhat?* 262 [vlna, -y].
vuntroba, -i 'wątroba': *vˈuntroba vˈiseu̯a na tei̯ bˈorovˈič́ce* 446 [SSJČ brak; (*vuntroba* 87S)].

vuz, voza 'wóz': *No, to vus f pr̥knaχ* 29; *i̯ag usχne, to se nˈa vus ku̯ade* 35; *i̯a sem su̯es z voza* 148; *šeu̯ zˈa vozem* 45; *nˈa i̯ennim voze* 74; *zas si brali nˈa vozi i zaz i̯eli* 83; *vˈozama, vosum vozu* 475; *mali prˈasatka nˈa vozaχ* 69 [vůz, vozu].
vuzek, -zku 'wózek': *mau̯ei̯ vuzek, maličkei̯ vuzek*; *Teť to fš́eχno vˈe vuskaχ* 573 [vůzek, -zku].
vuzik, -u 'wózek': *A i̯uš́ cera to vona i̯už́ mieu̯a vuzik zrou̯na* 573 [vozík, -u; (*vuzek* 104)].
vyćečka, -i 'wycieczka': *gdiž́ zˈai̯elisme ďo Čeχ nˈa vyćečku vu̯oňi* 153 [SSJČ brak; (*vyćecka* śmi ḿi̯eli 5)].
vylengarńe, -e 'wylęgarnia kurcząt': *brali s toho... co taki mai̯ vˈyleŋgˈarńi* 638 [SSJČ brak].
vyłk, -a 'wilk': *vyu̯k* ‖ *veu̯k* [vlk, -a].
vyłna, -i 'wełna': *tou̯ vyu̯nu* 265; *tu v^{y}u̯nu berou̯*; *ta v^{y}u̯na* 265; *i̯ak se vˈostšyha, to vyu̯nu se zˈanese ďo gremple* 18; *ďeu̯ai̯ z vyu̯ni* 461 *z v^{y}u̯ni*; *karbovana v^{y}u̯na*; *vyu̯na* [vlna, -y].
vynza, -i 'węza, plaster z wosku bez miodu': *ti ramki do ňiχ, co to ta vynza i̯e* 265, *to se i̯im tu vynzu dava* 272 [SSJČ brak].
vyrko, -a 'prowizoryczne łóżko, np. w stajni': *vyrko* [SSJČ brak; (*vyrko* 84)].
vzad adv. 'w tył': *vzat* [SSJČ: vzad 'do zadu, zpět'].
vzhuru adv. 'w górę': *skšyvanek u̯eťi vzhuru ďo neba*; *trou̯ba seno vinese vzhuru* [vzhuru].
vzit 'wziąć': *za darmo vzit, to bi vzali* 78; *i̯ak vemu pu̯uχ nebo brani* 107; *potom se veme ń^{e}akei̯ koc* 130; *prač́ku se veme a se pere* 127; *i̯ak se vˈememe, to ho hned vˈiďeu̯ame* 25; *vemou̯* 3. pl. fut. 100; *i̯ak se vuz ď^{e}au̯o, to vemme tag vˈot kou̯ou̯χ* 209; *vem to ze zemi̯e*; *vemte*; *to sem ho vzau̯* 69, *vzau̯bis to ďecko* 50 [vzíti].
vzmocńit 'wzmocnić': *sˈau̯adera mocno zem vzmocńi* 616 [vzmocniti].
vzrust, -u 'wzrost': *ž́ito ne ma vzrustu, bo i̯e mras* 635 [vzrust, -u].
vzteknout se zob. **steknout se**.
vždicki 'zawsze': *vž́dicki* 556 [vždycky].

Z

z 'z': *z vodi* 125, *vuz z dževa* 156; *s teho pitlič́ka* 123, *ten s krai̯e* 119 [z]. Por. **ze**.
za 'za': *zˈa pecei̯*; *i̯eden zˈa druhim* 53; *zˈa rok* 54; *zˈa mnoho prace* 32; *χťeu̯a žencka za i̯ei̯iχ tisic sto zu̯otei̯χ* 74 [za].

zabałenej, -a, -i 'owinięty, zapakowany': (*pšťeli*) *sou̯ zabau̯eni, žebi mi̯eli tepu̯o* [zabaliti].
zabava, -i 'zabawa': *co mi̯esiʒ i̯e zˈabava* 97; *teť sou̯ zabavi v u̯eťe* 97, *mau̯o biu̯o teʲh zabavou̯* 478 [zábava, -y].
zabavʹička, -i 'gra towarzyska': *mu̯adež vostau̯a si pši tei̯ zabavʹičce* 446 [zábavička, -y].
zabezpečeńi, -i 'zabezpieczenie': *zabespečeńi* [zabezpečení, -í].
zabʹijačka, -i 'świniobicie': *Pšeci taki zˈabʹii̯ački, i̯ak to žykai̯ f Čeχaχ, to tu u nas pšeci nˈe ďeu̯ai̯* 322; *na tei̯ zˈabʹii̯ačce* 447 [zabijačka, -y].
zabʹijet 'zabijać': *žezńik zabʹii̯i prasata; zabʹii̯i se žebikem, žebi ne spadu̯a vobruč; von zˈabʹii̯eu̯ prˈasata* 321 [zabíjeti].
zabʹirat 'zabierać': *drˈužńice i družbi mu̯ˈadiho zˈabʹirai̯* 101; *až visχli, zas se i̯ih zˈabʹirau̯o* 155 [zabírati].
zabʹit 'zabić': *koho ma zabʹit, to ho zabʹii̯e* 79; *zabʹii̯eme prase, to vˈomastek vˈosobno, maso vˈosobno* 88; *naše ďeťi tež zabʹili prase* 8 [zabíti].
zabitej, -a, -i 'zabity': *no kšyʲčei̯: Ho, Pospi̯eχ, Pu̯au̯šeski zˈabʹitei̯* 75 [zabitý].
zabrańet 'zabraniać': *ti zabrańeli* 148 [SSJČ tylko: zabrániti].
zabrańovat 'zabraniać': *troχu zˈabrańovali, a potom to uš bili školi u nas* 578 [zabraňovati].
zabrat 'zabrać': *nˈa trakaž zabrat* 22; *i̯a ťe zˈaberu* 94; *pšyi̯dou̯, zˈaberou̯ ńeco* 8; *I zabrau̯, i i̯uš* 150 [zabrati].
zabrunďit 'zahamować wóz': *zabrunďim* 26 [SSJČ brak].
zabudovańi, -i 'budynki gospodarskie wraz z domem': *zˈabudovańi, -i* [SSJČ tylko: stavba, -y; (*zabudovańe* 79)].
zabzučet 'zabzyczeć': *potom i̯ag vona zˈabzuči, to fšecki hrižou̯ i̯ako čerti* 268 [zabzučeti].
zacłona, -i 'zasłona': *zacu̯oni* nom. pl. [SSJČ: závěs, -u, zast. kniž. záclona, -y; (*zacu̯una* 98S, *zacłuny* nom. pl. 77)].
zacłonka, -i 'firaneczka na dolnej połowie okna': *zacu̯onki do pou̯ovi vokna* [záclonka, -y].
zacłańit 'zasłaniać': *zacu̯ańi se večir* [SSJČ tylko: zacláněti].
zacofanej, -a, -i 'zacofany': *Tam sou̯ taki zˈacofani i̯uš Pˈou̯aki* 138 [SSJČ tylko: zacouvati].
zacpat se 'zatchnąć się, zatkać się': *kuń zacpe se* [zacpati].
zacpavat 'zatykać się': *korkeḿ se zacpava buteu̯ku* [zacpávati].
zač 'za co, zanim': *zač ho* (konia) *χitne?* 45; *krava zač zas tu pšyde* 15 [SSJČ tylko: zač 'proč'].

začem 'zanim, nim': *ta krava, začem vona tam zai̯de, zač zas tu pšyde* 15 [SSJČ brak; (*zacem śe zado* 41)].
začervʹit 'zaczerwić': *matka musi komurki začervʹit; to ta matka bere i zˈačervʹi f tim ou̯li* 439 [SSJČ brak].
začesanej, -a, -i 'zaczesany': *vu̯asi ďo huri začesani* [začesati].
začinat 'zaczynać': *se začina* 156; *začina pr̥šet* 142 [začínati].
začinka, -i 'zaczyn chlebowy': *tšeba ˈuďeu̯at takou̯ zˈačinku* 545 [SSJČ brak].
začit 'zacząć': *i̯ak se začne palit* 117; *ʰdi zˈačneme kosit* 5; *začńi* 2. sg. imperat.; *začńite* 2. pl. imperat.; *začau̯ u̯ei̯t* 56; *zˈačeu̯o pr̥šit* 141; *začali ńeco* [začíti].
začnout 'zacząć': *ta svarba se ma začnou̯t* 280; *bo možou̯ zˈa tšy u̯eta začnou̯t* 594 [SSJČ tylko: začíti].
zada, -ouχ pl. t. 'plecy': *Piteu̯ na zada* 94; *zadou̯χ* gen. pl. *žebi zada vopšyt* (na kanapie); *hʸr̥batei̯ ma hr̥b na zadaχ* [záda, zad].
za darmo adv. 'za darmo': *zˈa darmo vzit to bi vzali* 78 [zadarmo].
zadavʹit 'udławić się': *zˈadavʹiu̯* [zadáviti].
zadek, -dku 'tylna część wozu': *zadek; nˈa zatku ti tiu̯ki i i̯e vus* 419 [zadek, -ku].
zadekovat 'zasklepić piec, w którym wypala się cegła': *zadekovali potom ten pec, hlinou̯ zau̯epʹili* 193 [SSJČ brak].
zaďełavat 'zarabiać chleb': *v ďišce se zˈaďeu̯ava kˈopisťei̯* 162; *zˈaďeu̯ava se ťesto nˈa husto z mou̯kou̯* 118 [zadělávati].
zaďełat 'zarobić, ciasto zarobić': *i̯ak se tam χce vʹicei̯, to vʹicei̯ zˈaďeu̯ai̯* 11; *vodi se vu̯ei̯va i se to rozmoči, zaďeu̯a i kiše bez noc* 118; *χu̯eba na mu̯eku zaďeu̯anei̯ i̯e bi̯eu̯ši* [zadělati].
zadem adv. 'z tyłu': *a koń šeu̯ si napšet, a von šeu̯ zadem* 45 [zadem].
zaďeń, -e 'zapole, boczna część stodoły, gdzie się składa zboże': *i̯edna zaďeń* 623; *To i̯e zaďeń i to i̯e zaďeń* 30; *do tei zˈaďeńe* 497; *ďo zaďeńe* 623; *v zaďeńi* 56; *tam bili taki zaďeńe žita* 304; *do zˈaďeńiχ* gen. pl. [záděň, -ně].
zadina, -i 'gorsze zboże, poślad': *liχši žito i̯e, taki drˈobńei̯ši, u nas žykai̯ zˈaďina* 235 ; *vot spodu co u̯eťi, to žykai̯ zˈaďina* 236 [zadina, -y 'odpad'].
zadńi, -i, -i 'tylny': *sou̯ šńice pšedńi, sou̯ šńice zadńi* 26; *zadńi pʸr̥kno* [zadní].
zadovołenej, -a, -i 'zadowolony': *zadovou̯enei̯ s tei̯ prace* [SSJČ brak].
zadrobenka, -i 'zacierka': *zadrobenka* [zadrobenka, -y].

zaduχ, -u 'zaduch': *to voni* (pszczoły) *juš tam zaduχ n'e ďeuai* 265 [SSJČ tylko: zaducha, -y; (*zaduχ* 54)].
zaʒvońit 'zadzwonić': *Jak se pšyχazi, to se z'aʒvońi* 93 [zazvoniti].
zagrabjorka, -i 'narzędzie do zgrabiania resztek zboża z pola': *zagrabiorka*; *zagrabiorki* gen. sg. [SSJČ brak; (*zagraborka* 72D)].
zahaček, -čku 'haczyk przy pochwie na osełkę': *z'ahaček takei biu, to si ho n'a pasku tu z'auapau* 244 [SSJČ tylko: *zaháčiti].
zahačovat 'zahaczać': *b'ideuec z'ahačovau za ti brani* 162 [SSJČ tylko: *zaháčiti].
zahakovat 'obredlać': *buuvi s'azime a potom ie z'ahakovuieme zas* 255 [SSJČ w innym znaczeniu].
zahańet 'zaganiać, orać do środka pole': *zahańi se do kupi* [zaháněti].
zahlidnout 'zajrzeć': *zahlidnout* [zahlédnouti ob. zahlídnout].
zahlavek, -wku 'poduszka': *z'ahuauki sou p'od huavu* 167, *pod huavu se kuade zahuavek s peži; n'a zahuavek se kuade ceišku* [zahlavec, -vce; nář. záhlavek, -vku 'polštář, -e'].
zahon, -u 'zagon': *zahon*; *vože se na zahon*; *to se v'orauo z'ahoni širši* 223 [záhon, -u].
zahrabat 'zagrabiać': *jak se kosi, to tšeba z'ahrabat* 36; *a juš to z'ahrabe hr'abiema* 37 [zahrabati].
zahrabovat 'zagrabiać': *se z'ahrabuie* 246 [zahrabávati, zahrabovati].
zahrada, -i 'ogród, sad': *zahradu, co sou slivi*; *hruška v z'ahraďe*; *kvieti ze zahradi*; *χoďiu po tei z'ahraďe* 412, *pr'uχńici v'ivažei po zahradaχ* 191 [zahrada, -y].
zahradka, -i 'ogródek': *z'ahratka*; *uetos se m'i to v z'ahratku ďostauo* [zahrádka, -y].
zahradńik, -a 'ogrodnik': *z'ahradńik* 85; *zahradńik hoduie važyva, k'itki* [zahradník, -a].
zahradovej, -a, -i 'ogrodowy': *fiiauki sou pouni, ne taki z'ahradovi* 532 [SSJČ tylko: zahradní].
zahrnout 'zagarnąć': *se ie z'ahrne, a potom se zas p'ovuači* 255 [zahrnouti].
zahřat zob. **zařat.**
zaχazit: **1)** 'wchodzić, wstępować': *A tu z'aχazim* (do stajni) 425; **2)** 'zachodzić': *kreu z'aχazi n'a musk* 13; *ot fsχodu viχazi suunce, na zapaďe zaχazi* [zacházeti].
zaχod, -u 'ustęp': *zaχot* 32 [záchod, -u].

zajadi, -u pl. t. 'zajady': *zaiadi ďeuai se pšy usteχ, f koutkaχ* [SSJČ brak; (*zaiada* 83L)].
zajajti, -i 'zajęcie, konfiskata': *ne v'odda, pšyidou, zaiaiťi 'uďeuai; z'aberou ńeco* 8 [SSJČ brak].
zajc, -e 'zając': *zaic* 17; *zaice* nom. pl. 146 [zajíc, -e]. Por. **zajic.**
zajčina, -i 'żarnowiec': *zaičina*; *košťišťe z'e zaičini nebo bžyski* [SSJČ brak].
zajďit 'zajść': *daueko sem juž n'e mohua zaiďit* 517; *krava, začem vona tam zaide* 15; *neińi viedomo, gde se zaide* 100; *zašeu sem pro kravi* 17; *gdiš zašua sem ďo Zeuova* 20 [zajíti].
zajet 'zajechać': *tšeba zaiet* 47; *No gdiž z'aielisme ďo Čeχ* 153 [zajeti].
zajic, -e: **1)** 'zając': *zaiec*; *zaiice* gen. sg. [zajíc, -e]; **2)** 'przyrząd do zdejmowania butów z cholewami': *zaiic do sebouvańi botou* [SSJČ brak].
zajičak, -a 'gatunek grzyba': *zaičaki* nom. pl. [SSJČ brak; (*zaiinčok* ‖*zaier* 72D)].
zajimavat 'interesować': *mie to tam n'e zaiimava tuze* 598 [SSJČ: zajímati].
zajimat se 'zajmować się': *ia se mnoho ribama zaiimam* [zajímati].
zajmnout 'zająć': *se zaimnout musite* 583, *zaimne* 3. sg. fut. 149 [zajmnouti].
zajt 'zajść': *ia bih ańi n'e zašua ďo Kučova* 450, *abi ien mie noʒ ne zašua*; *zaidu* 541 [zajíti].
zakaličit se 'o kosie: stępić się': *ńegdi se ďo kamena kropuo ńi, se z'akaličiua, tak tša biuo brouskem voštsyt* 243 [SSJČ brak].
zakažeńi, -i 'zakażenie rany': *iodinou se maže, žebi se z'akažeńi n'e dostauo* [SSJČ brak; (*zokazyńe* 93)].
zakładat 'zakładać': *m'usime z'akuadat k'erouńik* 27; *svou roď'inu z'akuadat* 74; *Pr'ostranki se z'akuada* 44; *šandi se zakuada na ramena*; *oskaržyčeu zakuada spravu*; *veuun zďeuavai i kitek zakuadai*; *sme zakuadali, z'akuadauo se hnoińice* 158 [zakládati].
zakončit 'zakończyć': *iag juš se z'akončiuo štšeχu* 32; *grunʒeu ie z'akončenei reguuatorem* [zakončiti].
zakońčeńi, -i 'wykończenie koszuli': *kouo krku ie pliska, zakońčeńi* [zakončeni, -í].
zakońice, -e 'zakonnica': *zakońice ie f klaštože* [zákonice, -e].
zakopat 'zakopać': *z'akopat* 639, *zakopaua p'od dubem* 99, *zakop to kuže* 639 [zakopati].

zakopavat 'zakopywać, zasypywać': *hrabaž zakopuje hrop* [zakopávati].

zakorkovat 'zakorkować': *zakorkuje se* [zakorkovati].

zakrejt 'zakryć': *zakrejt*; *zakreju* 1. sg. fut. [zakrýti].

zakrejvat 'zakrywać': *jen u Židu to voči z'akrejva* 474, *se je z'akrejva* 512 [zakrývati].

zakrouťit 'zakręcić': *se z'akrouťi šråuboų* 28; *poď m'i zakrouť* 456 [zakroutiti].

zakrucovat 'zakręcać': *h'aceųe z'akrucuje se ďo potkovi* [zakrucovati].

zakřyvenej, -a, -i 'zakrzywiony': *z'akšyveni noski* (płóz) [zakřivený].

zakułaťit 'zaokrąglić': *zakuųaťej to tak i to soų kųuski s tv'arohem* 265 [zakulatiti].

zakvesti 'zakwitnąć': *ųen zakvet, mjeų zŗńi* 179 [zakvésti řidč. zakvísti].

zalivajka, -i 'zalewajka, zupa z barszczu z kartoflami': *z'alivajku se važy, to ž'ykame z'alivajka na to* 116 [SSJČ brak; (*zolyvajka* 72D)].

zalivat 'zalewać': *vodoų se zaliva i ďeųa se bųato na ten torf* 114 [zalévati ob. zalívat].

załatat 'załatać, przyszyć łatę': *jak se ďoųra 'uďeųa, to tš͏ͤa z'aųatat* 126 [zalátati].

załežet 'zależeć': *z'aųežeď bude v'od vas* 641, *zaųeži jag biųo hliboko* 154 [záležeti].

załomit se 'załamać się': *to se može zaųom'it* 197 [zalomiti].

założit 'założyć': *možna biųo z'aųožit ďo pųuha* 159; *kone zaųožim* 39; *z'aųožiľisme si naši kųuboųńu* 151; *z'aųoži se k'ońoji χomoųt* 44; *Nakųad hnoje, z'aųožių kone i jeų n'a poųe* 45; *z'aųožili si svoj χram* 2; *zaųožiųo se vahi* 158 [založiti].

zamačkovat 'zagniatać ciasto': *se z'amačkuje* 452 [zamačkávati].

zamek, -mku 'zamek w drzwiach': *zamek*; *zamku* gen. sg. [zámek, -mku].

zametat 'zamiatać': *z'ametat*; *zameta se podųahu košťetem* [zametati].

zamikat 'zamykać': *zamika se na zasufku*; *dveže se n'e zamikali* 91 [zamykati].

zam'ist 'zamieść': *zam'ist* [zamésti].

zam'isto adv. 'zamiast': *versaųka može bejt zam'isto kozetki* [SSJČ brak; (*zamast* 63)].

zamjast adv. 'zamiast': *zamjast koųoųh dževjennejχ, to už je fšecko n'a gumaχ* 210; *z'apaska je zamjast šatku*; *zamjast se ųejt to h'azeli snehem* 490, *zamjast pšyjet* 542 [SSJČ tylko: místo čeho; (*zamast źešoći* 63)].

zamknout 'zamknąć': *zamkųo se na klič* 14, *zamkńi* 2. sg. imperat.; *zamkńite* [zamknouti].

za młada adv. 'za młodu': *z'a mųada sem koųp'ių n'a tŗhu voųci* 53; *z'a mųada to tam zabavi maųo biųo* 99 [za mlada 'mladí'].

zamłouvat 'zamawiać': *Ten se de tam i zamᵘoųva se, na gdi pov'i* 10 [zamlouvati].

zamłuv'it 'zamówić': *tata z'amųuv'ių v'e Vličce ďaχuųku* 296 [zamluviti].

zamočovat 'moczyć bieliznę': *mi to zme doma z'amočovali pradųo* 175 [SSJČ tylko: zamočiti].

zamračen, -a, -o 'pochmurny, zachmurzony': *z'amračeno je, možno bude dešť* 141 [SSJČ tylko: zamračený].

zamŗznout 'zamarznąć': *zamŗzne* 3. sg. fut.; *zamŗznuta voda* [zamrznouti, -znutí].

zamženej, -a, -i 'zamglony': *mjesiček je zamženej, ńegdi je koųo mjesička* [zamlžiti].

zanist 'zanieść': *Sv'ińum zanist* 66; *veųnu se zanese do gremple* 18; *to* (*se*) *troχu pejški z'anesųo* 32 [zanésti].

zaopatřeńi, -i 'zaopatrzenie': *z'aopačšeńi pr'o dobitek* 306 [zaopatření, -í].

zapad, -u 'zachód': *zapad sųunce*; *sųunce na zapaďe zaχazi* [západ, -u].

zapadat 'zachodzić': *sųuńičko zapada* [zapadati 'zacházeti'].

zapaχ, -u 'zapach': *'ub'iraj r'akosem, abi bių zapaχ* 491 [zápach, -u].

zapalit 'zapalić': *Tša zapalit voheń* 117; *zapaųkoų se z'apali* [zapáliti].

zapaleńi, -i 'zapalenie płuc': *zapaleńi plic* [zapálení, -í].

zapałeńi, -i 'zapalenie płuc': *bańki soų dobri, jak je z'apaųeńi*; *zapaųeńi oskš'eli* 687 [zapálení, -í].

zapałka, -i 'zapałka': *z'apaųka*; *z'apaųkoų se z'apali* [zápalka, -y 'sirka'].

zapałovat 'zapalać': *knot se z'apaųuje* [zapalovati].

zaparovat se 'o pszczołach: pokryć się parą w nie wietrzonym ulu': *aď voni se n'e zaparujoų* 271 [SSJČ brak].

zapařovat 'zaparzać': *ja sem ńigdi čaj n'e zapažovaųa* 517 [zapařovati].

zapařyt se: 1) 'spleśnieć, zaparzyć się': *seno se troχu tag zapažy* 622; *buųvi se ne sazi, bo vono vočko ne ma i vono ne viroste, bo vono je zapažene* 258; *soli se kuži, žebi n'e zapažiųa se*; **2**) 'zalać wrzątkiem': *teš se dava ti švestki, to se dava vocet, cuker, a se potom zapažy* 513 [zapařiti].

zapařyt 'zaparzyć; *potom sem čaju z'apažyųa* 532 [zapařiti].

zapas, -u 'zapas: *teť mam troχu zapasu cukru* 656 [SSJČ brak w tym znaczeniu].

zapaska, -i 'zapaska': *zˈapaska i̯e zami̯ast šatku* [SSJČ brak; (*zopaska* 85)].
zapatej, -a, -i 'zapięty': *zapatei̯* [zapnouti].
zap'inanej, -a, -i 'zapinany': *ču̯u̯enka zap'inani i̯en na pasek* [zapínati].
zap'inat 'zapinać': *pasek se zap'ina; na knofliki se zap'ina* [zapínati].
zap'isovat 'zapisywać': *doktor zap'isui̯e leki* [zapisovati].
zapłata, -i 'zapłata': *zapu̯ata za praci* [záplata, -y].
zapłat'it 'zapłacić': *Pšeci podatek tšeba zˈapu̯at'it* 8; *zˈapu̯at'ime i zei̯tra i̯ˈedeme* 64; *zˈapu̯atili dobže* 24 [zaplatiti].
zapnout 'zapiąć': *potom se vˈestr̥kui̯e pasek i zapne i̯i* 468 [zapnouti].
začinat 'zaczynać': *zˈapočina se u naz žńe* 238 [započinati].
zapomjet 'zapomnąć': *a i̯ak von se mˈenu̯vau̯ ten tšet'i, sem zapomi̯eu̯ teť* 1; *zapomi̯eu̯ sem* 77 [SSJČ: zapomenouti; zast. a nář.: zapomněti].
zapomńet 'zapomnieć': *au̯e, v'ite, sem zapomńeu̯a skuť to* 455; *sem zapomńeu̯a* 559 [zapomněti].
zapoušt'eńi, -i 'zapuszczenie': *to i̯e ručka, co se rˈegului̯e ďo zapou̯šť'eńi hlibž abo mi̯eu̯č* 220 [SSJČ tylko: zapou̯štěti].
zaprosit 'zaprosić': *I̯ag mi̯e ńegdo zaprosi nˈa svarbu, tšeba it* 100; *zaprošenei̯ biu̯* [zaprositi].
zaprošeńi, -i 'zaproszenie': *zaprošeńi davai̯* 470 [SSJČ tylko: zaprositi; (*zaprosyńe* 15L)].
zaprošini, -in pl. t. 'zaproszenie': *potom na ti zaprošini pšyχazeli* 471 [SSJČ brak; (*zaprośiny* 13S)].
zapřahat 'zaprzęgać': *końe se zapšaha a i̯ede se* 37, 44 [zapřahati].
zapřahnout 'zaprząc': *zapšahnou̯t ďo χomou̯ta; końe se zapšahne* 616; *zapšahu końe i pšei̯edu* 111 [zapřáhnouti].
zapuχnout 'zapuchnąć': *i̯ak pšč̌eu̯a uhrizu̯a, zapuχne ču̯ovi̯ek* [zapuchnouti].
zapylat 'zapylać środkami owadobójczymi': *nei̯huš škoďi i̯ag zapylai̯ ti brˈambiri* 655 [SSJČ brak].
zaražlivej, -a, -i 'zaraźliwy': *tifus i̯e zaražlivei̯* [SSJČ tylko: zaraziti; (*zaraźľivy* 87S)].
zarob'it 'zarobić': *Proč hˈandližov'i dat zarob'it* 73; *dobže se zarob'iu̯o* 24; *každei̯ χťeu̯ žebi ńeco zˈarob'iu̯* 284 [zarobit].
zarost, -u 'zarost': *zarost; zarostu* gen. sg.; *Naš vnuček to ma čˈernei̯ zarost* 673 [SSJČ brak; (*zarost* 94)].
zarust 'zarosnąć': *zarosu̯i buu̯vi travou̯; i tak to zˈaroste* 114 [zarusti].
zařat 'zagrzać': *zažat; buu̯vi f kopci se zˈa*ʰ*žei̯ou̯* 259 [zahřáti].

zaře, -e 'zorza, łuna': *zaže — nebe i̯e troχu pšyružov'i, skoro červeni; ranńi zaže pšed viχodem slunce* [záře, -e; (*zaže śf'ito* 87)].
zařyd'enej, -a, -i 'urządzony': *zažyďeni* nom. sg. n. [zaříditi, -zen].
zařyd'it 'zarządzić': *Tak i̯a sem si to zˈažyďiu̯a* 609 [zaříditi].
zařyvje, -e 'tlące węgle': *i̯en troχu i̯ešť'e i̯e uhli, taki zažyvi̯e* 119 [SSJČ tylko: zářivý, -á, -é; (*zažyv́e* 87S)].
zas 'znów, zaś': *No a potom zaz vou̯ka višu̯a, zˈas to fšecko rˈozbou̯rali, zˈas kosteu̯ rˈosťšeskali* 2; *A su̯amu to se zas pˈovazau̯o* 20; *A tu hu̯e na to, to zas kapa i̯e kˈužennа* 34 [zas v. zase].
zasazet 'zasadzić': *to se zˈasazi u̯esem, bˈorov'ički se zˈasazi* 217; *zˈasazeli* [zasázeti].
zase 'znów': *a potom i̯ak se zav'ine, tak se zase pšyu̯oži* 31 [zase, zas].
zasedavat 'zasiadać': *zˈasedavali nˈaproť'i teⁱχ mu̯adei̯χ* 569; *ku̯adli pˈeńize i̯ag zˈasedavani bili ti vˈočepini* 290; *Voni zˈasedavani bili. Každa i̯edna para zasedu̯a naproti tei̯h mu̯adei̯χ* 477 [zasedati, *zasedovati].
zaset 'zasiać': *Nei̯džyu̯ tša ho biu̯o zaset* 20; *zaseu̯* 24; *no to se zasei̯e* 38; *I̯ak se zˈaseu̯o* 20 [zast. a obl. zaseti v. zasíti].
zasipat 'zasypać': *Granat spat, i̯ag zˈasipaᵘ̯o* 75; *mou̯kou̯ se zasipe* 262 [zasypati].
zasit 'zasiać': *zasii̯e se nei̯džyu̯* 10 [zasíti].
zasklepovat 'zasklepiać': *i̯ag ho mai̯ pu̯u̯no, no to ho zˈasku̯epui̯ou̯ ti pšťeli* 267 [SSJČ brak; (*zasklepum* 1. sg. praes. 11)].
zasmaženka, -i 'zupa z zasmażką': *A zˈasmožeŋka no to brˈambori se važy, a potom se upali mou̯ki i se tou̯ mou̯kou̯ zˈasipe* 262 [zasmaženka, -y 'pražená polévka'].
zasouzenej, -a, -i 'zasądzony': *zasou̯zenei̯* [SSJČ brak; (*zasuńʒili mu pu̯u̯ roku* 16S)].
zaspa, -i 'zaspa śniegu': *zaspi nˈa cesť'e* [SSJČ brak; (*zospa* ‖ *grobla* 72D)].
zasťera, -i 'fartuch': *zˈasťera do pasu; šeu̯c ma zˈasť'eru* 574 [zástěra, -y].
zastidnout 'przeziębić się': *potom snat teš si zˈastidu̯a i tak kˈašu̯au̯a* 580 [zastydnouti].
zastonat 'zachorować': *prˈasata zˈastonali* 535 [zastonati].
zastosovat 'zastosować': *leki m'i ti zastosovau̯ ten doktor* 687 [SSJČ brak].
zastranovat se 'tremować się': *zastranui̯e se* 34 [*zastrádati 'zatrpět'?].
zastud'it se 'przeziębić się': *A zˈastuďiu̯a se, sˈuχoti* 578 [zastuditi se].
zastunout 'zachorować': *ču̯ovi̯ek zˈastuńe* [zastonati 'onemocnět'].

zastŗčit 'wetknąć, włożyć': *zastŗči tu ruku i vitaχ ten ieden* [zastrčiti 'vložit'].
zastřelit 'zastrzelić': *ľeuena z'astšeliu* 148 [zastřeliti].
zastřyk, -u 'zastrzyk': *zastšyk; zastšyku* gen. sg., *iezďiu na ten zaščyk* 680, *z'aščyki* 687, *iagbi dostau zaščik* 667, *štiriced zaščiku ďožiuneiχ* 680, *tema z'aščikama* 680 [SSJČ brak; (*zoščyk* 24S)].
zasuvat 'zasuwać': *To se z'asuva f ti suoupi* 416 [SSJČ tylko: zasouvati].
zasuvka, -i 'zasuwa przy drzwiach': *zasufka; zamika se n'a zasufku* [zásuvka, -y].
zasv'it'it 'zaświecić': *zmora — ia^k se svietuo zasv'it'i, to to uet'i* [zasvítiti].
zašiłek, -łku 'zasiłek': *ďavali na to viano, at' mai ten z'ašiuek* 170 [SSJČ brak].
zašit 'zaszyć': *to tš^ea zašit* [zašiti].
zašp'iňit se 'zabrudzić się': *abi se sukinki n'e zašpiňili* [zašpiniti se 'zanečistit'].
zatahnout 'zaciągnąć': *na slunce zatahne taka planeta* [zatáhnouti].
zatička, -i 'sworzeń żelazny w żurawiu, sieczkarni': *zatička do suoupa; zatička do uodi* [SSJČ brak; (*zatyčka* 72D)].
zatmjeňi, -i 'zaćmienie': *zatmieňi na slunci* [zatmění, -í].
zatoka, -i 'zatoka': *zatoka* [zátoka, -y].
zatop'it 'zatopić': *N'egdi voda pš'evrat'iua abo z'atop'iuo tam* 115 [zatopiti].
zatruće, -e 'zatrucie': *prase ďostane tež z'atruće* 536 [SSJČ brak].
zatrut se 'zatruć się': *iag iuž n'e žiie, to ho zakop, bo se druhi z'atruiou* 640 [SSJČ brak; (*zatruiu sa^e* 1. pl. fut. 18)].
zatřaska, -i 'zatrzaska': *kn'ofliki pšyšit nebo z'ačšasku* 463; *zatšaski a ne, to kn'ofliki* 126 [SSJČ brak; (*zatšaska* 19J)].
zavapňit 'doprowadzić do zwapnienia': *z'avapňei* 3. pl. praes. 580 [SSJČ: zavápniti 'zašpinit vápnem'].
zavařyt 'zagotować': *truskafki možna zavažyt, sňist taki* 20; *Di se to z'avažy* 84 [zavařiti].
zavařovat 'zagotowywać': *mi dicki z'avažuieme sliuki f suoikaχ* 513 [zavařovati].
zavazat 'zawiązać': *šatek se z'avaže p'od bradou; n'a penk se z'avaže* 125 [zavázati].
zavazovat 'zawiązywać': *zavazovat; A voči se z'avazovauo, a potom huedau* 136 [zavazovati].

zav'id'et 'zazdrościć': *zav'ist'evei zav'iďi fšem* [záviděti].
zav'ijet 'zawijać': *f pov'iiak zav'iii se ďecko* [zavíjeti].
zav'inout 'zawinąć': *zav'ine se ii (suamu)* 31 [zavinouti].
zavist 'zaprowadzić': *tšeba z'avist kuχňi* 85; *tam χt'eli 'osadňiki zavist; paňimama ie tam z'aveдua* 49; *ďecka z'avedou to ia ii tam pasu* 146 [SSJČ: zavésti].
zav'ist, -i 'zawiść; *zav'ist* [závist, -i].
zav'ist'ivej, -a, -i 'zawistny': *zav'ist'ivei zav'iďi fšem* [závistivý].
zavizt 'zawieźć': *iak se χce p'ožezat, to tšeba zavizd ňegde n'a tartak* 61; *na travu zavist* 21; *z'avezeme* 64, *i z'avezuo se ďo vodi* 20; *zaves sem ďo šp'itaua* 57; *zaveženi* 'zawiezione' [zavézti].
zavjas, -u 'zawias': *zavias'; zaviasu* gen. sg.; *zaviasi* nom. pl. [SSJČ brak; (*zoviasy* nom. pl. 88)].
zavjeruχa, -i 'zawierucha': *zavieruχa v'icei ie s pouska, v'aňice — v'itr ze sňehem* [SSJČ brak; (*zaveruχa* 86)].
zavjesit 'zasłonić': *zaviesit vokno* [zavěsiti].
zavješenej, -a, -i 'zawieszony': *tu ma zavješeni* acc. sg. n. 95 [zavěsiti; -věšen].
zavješovat 'zawieszać': *iuš potom tu puaχtu n'a kŗk n'e zaviešovau* 233 [zavěšovati]
zavłačet 'zawłóczyć': *čšeba zaset, a potom zaz ii zavuačet* 217 [zavláčeti].
zavłačit 'zawłóczyć bronami': *zavuači* 247.
zavłačovat 'wykonywać czynność włóczenia roli po zasianiu': *potom se z'aseie žito, a zas se z'avuačuie* 230 [zavlačovati].
zavorat 'zaorać': *zav^uorat* 613; *to se raz dva zauože* [zavorati].
zavrot, -u 'zawrót głowy': *zavrot huavi* [SSJČ tylko: závrat, -ti, -tě f.; (*zavrut v'e ub'e* 87S)].
zawřyt zamknąć, przymknąć drzwi bez klucza': *zaužyt dvežy; zavžy* 2. sg. imperat. [zavříti].
zažadaňi, -i 'żądanie, prośba': *a dneska to bi možno i pšyieu na taki z'ažadaňi* [SSJČ tylko: zažádati].
zažadat 'zażądać': *iak se ho (ľaraže) z'ažadauo, ieuo se pro ňei* 284 [zažádati].
zaźerat 'zazierać': *zaźera* 3. sg. praes. [SSJČ tylko: +zazříti].
zbestv'it se 'stać się złym, pogorszyć się': *kuuk se dobže učiu, a teť se troχu zbestv'iu* 590 [SSJČ brak].
zb'irat 'zbierać': *tšeba iiχ vivist, neχ si dou zb'irat* 145 [sbírati].

zb'ir, -u 'zbiór': *pšt'eli jag voni maj dobrej zb'ir, a jag n'e maj žadniho zb'iru* 433 [SSJČ tylko: sbírka, -y 'sbiraní plodů'; (*zbir* 'zbieranie owoców' 25R)].

zb'iračka, -i 'narzędzie do oddzielania śmietany od mleka': *zb'iračka, co se zb'ira smetanu* [SSJČ tylko: *sbiračka, -y 'bolák'].

zb'irat 'zbierać': *ďeťi n'e χťej zb'irat* 13; *a potom brambori se zb'ira n'a vozi* 12; *stari smati zb'ira* [sbirati].

zb'itej, -a, -i 'zbity': *virko zb'iti s prken* [zbíti, -bít].

zbjerat 'zbierać': *Jen tšeba zbjerat* 10 [sbírati].

zbjur, -oru 'zbiór zboża': *po tim zbjože v'ob'ili* 631, *po zbjože buu,... po tem zbjože br'amboru* 634 [sběr, -u].

zbjurka, -i 'zbiórka': *A tam zbjurka, tu zbiurka, a jen zbjurka* 82; *to ho tam zbjurki n'e interesovali* 82 [SSJČ brak; (*zb'jurka* 14)].

zborovej, -a, -i 'należący do zboru, parafialny': *To fčera biu v zbože, no to zb'orovi (poue) χťeli koup'it* 594 [sborový].

zbouranej, -a, -i 'zraniony': *potom jednou nohu mjeu ceuou zb'ouranou* 681 [zbourati].

zbourat 'zburzyć': *fšeχno to zb'ourali* 557 [zbourati].

zboži, -iho 'zboże': *jarńi zboži, zrouna ďo pituu de zboži; mueinek ďo mueinkovańi zbožiho* 36 [SSJČ w innym znaczeniu; (*zbože* 72D)].

zbraň, -i 'broń': *bandita ma zbraň i morduje* [zbraň, -ně].

zbřydlej, -a, -li 'brzydki': *A ńegdi ń'ekerej to biu takej zbžyduej* 'nieprzyjemny' 477; *N'egdi to bili zbžylli vočepini* 569 [SSJČ tylko: zbříditi].

zbuk, -a 'zepsute jajko, śmierdzące': *zbuk — vajko zepsuti, smyrďi jako ńe v'im* [SSJČ brak; (*zbuk* 84)].

zdat 'zdać': *skoušku zdau* [zdáti].

zdat se 'wydać się': *zdalo se mńe, že se kosteu pš'evraťi* 6 [zdáti se].

zdeχlej, -a, -li 'o człowieku, który źle się czuje': *Čuovjek zdeχuei, tam it n'a svarbu* 100 [zdechlý].

zdeχnout 'zdechnąć': *kobiua zdeχua* 77 [zdechnouti].

zdejmovat 'zdejmować': *ten velun ji zdejmujou* 570 [SSJČ tylko: snímati; (*zdejmovat* 60)].

zdejmout 'zdjąć': *kamaš z nohi zdjeua* 101; *I vzau, zjau s čajńika ten verχ* 57; *zdjau velun* 474 [sejmouti].

zďelavat 'zdejmować': *vočep'ini — veuun zďeuavaj i kitek zakuadaj; to se žebžyni zďeuava, zakuadauo se hnojńice* 158; *i potom se to zďeuava* 264 [sdělávati k sdělati 'sejmnout'].

zdolnej, -a, -i 'zdolny': *zdolnej učeń* [*zdolný].

zdołnej, -a, -i 'zdatny': *no i je h'otovej dum juš, zdounej do meškańi* 417; *žito zdouni ďo sečeńi* 238 [*zdolný 'schopný'].

zdołnost, -i 'zdolność': *pšeci každej n'e mjeu zdounost, žebi* 314, *jag maš ďo toho zdounost* 413 [SSJČ tylko: *zdolný].

zdrapat 'zdrapać': *To zdrape, v'imuaťi* 33 [zdrapat].

zdravej, -a, -i 'zdrowy': *von je zdravej, moja žencka pšyde zdrava* 137; *zdravi ďecko* [zdravý].

zdrav'i, -i 'zdrowie': *von už n'e ma ťakiho zdrav'i* 450 [zdraví, -í]. Por. **zdrovje**.

zdražet 'podrożeć': *zdražeu* 3. sg. praet. [zdražiti].

zdrovje, -a 'w nazwie instytucji': *f tim ośrotku zdrovja v Beuχatovje* 691.

zdržet 'zatrzymać': *ti Ruski tu tak troχu zdrželi se* 311 [zdržeti].

zdv'ihat 'podnosić ręce': *žebiχ tak ruce do huri zdv'ihaua* 585 [zdvihati].

ze 'ze, z': *studńe ze suoupem; poliuka z'e smetani* 116; *z'e žitem* 70; *koj šeu asi z'e dva k'ilom'etri* 46 [ze].

zebrańi, -i 'zebranie': *zebrańi* [+sebrání, -í 'sbírka'].

zedřyt se 'zedrzeć się': *jak se podešfa zedže* [sedříti].

zejt 'zejść': *česauo se, koudeu zešua* [sejíti].

zejtra 'jutro': *žito dame i z'apuaťime i zejtra j'edeme i ďostaneme mouku* 64 [zítra ob. zejtra].

zejtrak 'jutro': *či to zejtrak, či dnes je* 97 [zítra ob. zejtra].

zeli, -i 'kapusta': *bo p'o našemu to se žyka zeli, či k'apusta, žykame i tak* 116; *bečka n'a zeli; suu ďo zeli; k tomu zeli; vo tom zeli* [zelí, -í].

zelinkovatej, -a, -i 'zielonkawy': *maj takej zelinkovatej* (kolor) 529 [SSJČ brak].

zelovat 'zelować, przybijać zelówki': *zeluje se boti* [SSJČ brak; (*zelovać* 19)].

zeluvka, -i 'zelówka': *to se pšyb'iji zelufki* [SSJČ brak; (*zelufka* 72D)].

zełenej, -a, -i 'zielony': *zeuena barva; na zeueneiχ uoukaχ; zeuenejma* instr. pl.; *N'a zeueni svatki* 50 [zelený].

zeleńina, -i 'warzywa': *zeueńinu se sazi* [zelenina, -y].

zem, zemje 'ziemia': *p'iskova zem; zem, gde uesa nejńi; kus zemje; do samej zemje* 288; *vem to z'e zemje; bo ueťi n'a zem mha* 142; *zemjej* instr. sg.; *koženi sou p'od zemjej; v zem'i; na zem'i* [zem, země].

zemřet 'umrzeć': *brater zemžeu* 77 [zemříti 'umřít'; (*zemžyć* 25P)].

zepsutej, -a, -i 'zepsuty': *zbuk — vajko zepsuti; jak sou boti z'epsuti* 131 [zepsutý].

zeptat 'zapytać': *Sem si ji χťeua zeptad jag bude* 689 [zeptati se].
zeruwka, -i 'rodzaj pługa': *zeruuki* nom. pl. [SSJČ brak].
zesekat 'skosić': *seno zesekat; jak se zeseče* 245; *jak žito zesečeme* 215 [SSJČ: sesekati, srov. též: zesekati].
zesχnout 'zeschnąć': *ano se zesχne* 240; *vono se n'e zesχuo* 240 [seschnouti, dř. též: zesch-; (*zeseχ śe* 91)].
zesic 'skosić': *Abi jeho* (*seno*) *zesic i n'a koli dat* 35; *žebi tim kou̯bajnem zesic* 250; *n'e možna ho zesic* 240; *jag z'esečeme* 37; *A uetos n'e zeseče, bo žito uežiži* 5; *juž zesekli* 249 [sesíci 'pokosit'; (*ześygeś* 83L)].
zesłańi, -i 'zesłanie': *zesuańi duχa svateho* [seslání, -í].
zesprużinovat 'uprawiać zaorane pole broną sprężynową': *zem se uprav'iuo, z'esprużinov'auo se ji* [SSJČ brak].
zestavovat 'odstawiać': *potom sou̯ juš dobri, to se je zestavuje* 512 [sestavovati].
zestidnout 'zastygnąć': *gdiš tuušť zestidne, je šmauec* [zestydnouti].
zesunout se 'zsunąć się': *uav'ina se zesunuua v horaχ* [sesunouti se].
zešit 'zeszyć': *to gde je zešiti, to sou̯ šeuki* [sešiti].
zeškrabovat 'zeskrobywać': *zeškrabuju uusku* [seškrabovati].
zešlapat 'zdeptać': *suamu se dava p'ot kravi, žebi to z'ešuapali* 225 [sešlapati].
zešlej, -a, -li 'miniony, zeszły': *zešuej mjesic* 53; *z'ešliho roku* 639; *v zešlim roce* 153 [sešlý].
zeť, -e 'zięć': *zeť*; *zeťe* gen. [zeť, -tě].
zetnout 'ściąć': *pažes, gdiš se zetne* [setnouti v. stíti].
ze zadu adv. 'z tyłu': *n'a pšeďe nebo z'e zadu* 36; *z'e zadu zas sou̯ kuańice* 157 [zezadu].
zezłob'it se 'zezłościć się': (pszczoły) *se z'ęzuob'ili* 273 [SSJČ tylko: *zezlobněti 'stat se zlostným'].
zeznavać 'zeznawać w sądzie': *svjedek zeznava f sou̯ďe* [*seznávati].
zezvolit 'zezwolić, pozwolić': *faraž druhej n'e moh dat v'oddauki, jesli mu naš n'e zezvoliu* 286 [SSJČ tylko: svoliti].
zezvołeńi, -i 'zezwolenie': *museu mu dat z'ezvoueńi ten faraš ťamtimu* 286; *raupčik pou̯uje bez zezvoueńi* [SSJČ tylko: svolení, -í].
zežnout 'zżąć': *tim srpem začim z'ežlizme to hono* 242 [sežíti, sežnouti].
zgaga, -i 'zgaga; uczucie pieczenia w przełyku': *zgaga — peče v hrdue* [SSJČ brak; jest tylko: žáha, -y; (*zgaga* 24S)].
zgoda, -i 'zgoda': *zgoda* [shoda, -y; (*zgoda* 25P)].
zgoďit se 'zgodzić się': *co sem zgoďiu, to sem mu dau* 67; *se zgoďiu z'a kantora* 413, *či bi se n'e zgoďiu na to* 412, *žebi se zgoďiu z'a kantora* 413 [SSJČ tylko: shodnouti; (*zgoʒeli śe* 34)].

zgraja, -i 'towarzystwo': *hoši pš'yχazeli, zgraja biua jak teť* 600 [SSJČ brak].
zgremplovat 'zgręplować, wyczesać wełnę na gręplí': *a zgrempuujou tou veunu, no a zas tšeba pšyjist* 18 [SSJČ brak; (*zgrymplovać* 72D)].
zhanka, -i 'nagana': *zhanku* acc. sg. [sháňka, -y].
zhinout 'zginąć': *jag juš sem do teťka n'e zhinuua* 539 [zhynouti].
zhlaďit 'zgładzić': *zhuaďiu* 3. sg. praes. [shladiti].
zhodnout se 'dobrać się, zgodzić się': *cera s cerou se zhoduua jako bi bili dvje sestri; no jesli se zhodnou, tag 'uďeuaj n'amuuvi* 279 [shodnouti se].
zhořet 'spalić się': *tu mnoho tedi n'e zhožeuo* 308 [shořeti].
zhoustnout 'zgęstnieć': *važy se to dost duouho, abi to zhoustuo, zhustuo, a je m'armouada dobra* 512 [zhoustnouti].
zhrozit se 'nastraszyć się': *ja sem tag zhr'oziua hrozńe* 539 [zhroziti se].
zhustnout 'zgęstnieć': *zhustuo, a je m'armouada dobra* 512 [SSJČ tylko: zhoustnouti].
zhřat se zob. **zřat se**.
zima, -i: 1) 'zima': *zima; kravi n'a zimu se pase* 53; *v zimje na sańiχ sme jeli* 146; *zimou zakuadaj ušńiki; čepice na zimu; v zimje* 25 [zima, -y]; 2) 'zimno': *venku je veukej mras, zima tam je* 143; *sou̯ psoti čili dešťe abo zimi* 433; *aue je z'a zima* 657 [zima, -y 'chladno, chlad'].
zimje adv. 'zimą, w zimie': *bo zimje to ne; to mu se zimje sipe vousa* 317 [SSJČ brak; (*źime* 34)].
zimnej, -a, -i 'zimny': *v zimnej voďe se to v'iprauo* 128 [zimný, -á, -é 'studený'].
zimou adv. 'w zimie': *uetem, zimou* 557.
zirop, -u 'syrop z cukru dla pszczół': *ten zirop s toho cukru* 657 [SSJČ brak].
zisk, -u 'zysk': *ńěakej zisk* 98 [zisk, -u].
zivat 'ziewać': *ziva se* [zívati].
z jara adv. 'na wiosnę': *vrba kvete z jara* [zjara 'na jaře'].
zlewńe, -e 'zlewnia, punkt skupu mleka': *do zleuńe* gen. sg. 19; *Mi zleuńe na to žyk'ame* 122; *se potom ceďi, jak se do zľevńe v'otstavuje* 122 [SSJČ brak].
zlit 'zlać': *pšyšeu dešť a to zliuo* 7 [slíti]. Por. **zlejt**.
złamat 'złamać': *uamki se ne zuame do toho* 25; *tak se zu'amauo, že juš v'ilitne, vuakno vostava* 21; *žena spadua i nohu zuamaua* 47 [zlámati].

złasovat 'zlasować wapno': *vapno musi se rozm'iχat, zu̯asovat; hlina se zu̯as'uje* 506 [SSJČ brak; (*zlasovaʒ vapno* 30K)].

złe 'adv. 'źle': *jak se zu̯e ušiu̯o, to tšeba poprav'it; čuovjek, keri fšeχno zu̯e ďeu̯a* [zle].

złej, -a, -li 'zły': *zu̯ej čuovjek* [zlý].

złejt 'zlać': *torf tšeba dobže zrejt, vodou̯ zu̯ejt* 112; *k studńi vedli, χťeli mje konečńe tam tag zu̯ejt* 449 [slíti].

złoďej, -e 'złodziej': *zu̯oďej krade; zu̯oďeje* gen. sg.; *spotkali tejh zu̯oďeju* 446; *pob'iu̯ zu̯oďeju* [zloděj, -e].

złom, -u 'złom, zużyte przedmioty metalowe (tu o cegle!)': *To to śu̯o na takej zu̯om* (*liχa cihu̯a*) 196 [SSJČ brak].

złom'it 'złamać': *zu̯om'im* 1. sg. fut.; *spat s końe, ruhu zu̯om'iu̯* 310, *zu̯om'iu̯ se u̯et* [zlomiti].

złoučit 'złączyć': *zu̯oučili; bili zu̯oučeni takim prutem* 160 [sloučiti].

złost, -ti 'złość': *zu̯ost; uďᵉau̯ to ze zu̯osťej* [zlost, -i].

złosťit se 'złościć się': *zu̯osťit se; zu̯osťi se* 3. sg. praes. [zlostiti se 'nář. zlobit se'].

złostńik, -a 'złośnik': *zu̯osńik zu̯osťi se* [zlostník, -a].

złotej, -iho 'złoty, jednostka monetarna Polski': *no to maᶦš sto zu̯otejχ* 68; *zas se ceńi šešset zu̯otejχ* 72; *žencka za jejχ χťeu̯a tisic sto zu̯otejχ* 74 [zlotý, -ého].

zmačknout 'zgnieść': *zmačkne* 268; *žebi se n'e zmačkau̯o* 238 [smáčknouti v. zmáčk-].

zmarsťenej, -a, -i 'zmarszczony': *zmarsťeni čeu̯o ma fau̯di* [smrštiti se; (*zmorscyu̯o śe* 72D)].

zmarščka, -i 'zmarszczka': *zmarščka, zmarščki* gen. sg. [SSJČ tylko: smrštiti se; (*zmorscki* nom. pl. 28D)].

zmarnovat se 'o krowie: zmarnować się, zginąć': *krava se zmarnuje; že se jiχ tak n'e zmarnovau̯o* 662; *jagbi se u mje zmarnovali* (kurczęta) 526 [zmarniti se, zmarňovati; (*zmarnujom śe pscou̯y* 96)].

zmejlit 'zmylić muzykę uciekającego roju uderzaniem w kosę': *tu muziku se jim zmejli* 271 [zmýliti].

zm'iχat 'zmieszać': *tvaroχ se tou̯ sou̯ej zm'iχa* 123 [smíchati, *zmíchati].

zm'izet 'zniknąć': *zm'izeu̯* [zmizeti].

zmjena, -i 'zmiana': *žykaj, že to je na zmjenu pohodi* [změna, -y].

zmłejnkovat 'oczyścić ziarno na wialni': *jak se v'imu̯aťi, to se zmᵘe-jnkuje i nosi se n'a horu* 501 [SSJČ brak].

zmoknout 'zmoknąć': *zmoknou̯t* 669; *zmokne nej zmokne* 144; *zmoku̯o to zaz usχne* 144 [zmoknouti].

zmora, -i 'ćma': *zmora — jak se svjetu̯o zasv'iťi, to to u̯eťi* [SSJČ brak].

zmotat 'nawinąć przędzę na motowidło': *Potom se ji zmota n'a motov'idu̯e* 265; *i zme zm'otali n'a motov'idu̯o* 183 [smotati].

zoubek, -bka 'ząbek haftowany przy koszuli': *zou̯bkama je v'obďeu̯ana* 181 [zoubek, -bku].

z mŗtviχ vstat 'zmartwychwstać': *Ježiš z mŗtviχ vstau̯* [vstáti z mrtvých].

zmŗznout 'zmarznąć': *zmŗzne* 3. sg. fut. [zmrznouti].

zmučit 'zmęczyć': *zmučiu̯ se* [zmučiti].

značek, -čka 'znaczek pocztowy': *na kopertu nakᵘeji se značek počtovej; značka* gen. sg. [SSJČ tylko: známka, -y; (*znacek* 93C)].

značńik, -a 'narzędzie do wyznaczania rzędów kartofli przy ich sadzeniu': *bere se zas takej značńik i se ďeu̯a taki brazdi* 499, *značńikem ďeu̯ame ti rajki* 254 [SSJČ brak; (*znacńik* 72D)].

znaχor, -a 'znachor': *znaχor leči žeu̯em; ľičili znaχori nejv'icej žou̯ama* [SSJČ brak; (*znaχor* 93C)].

znak, -u 'znak': *kometa — znak na vojnu* [znak, -u].

znamej, -a, -i 'znajomy': *Ano k'oležaŋki, tam znami taki ńeco* 281; *Kou̯sek pšešeu̯ p'o u̯si, v'icej ďo znamejχ* 94; *takej žencke̯j ne mam znamej* 538 [známý].

znamje, -a 'znamię': *znamje je na ťeu̯e* [SSJČ tylko: znamení, -í; (*znamńe* 83L)].

znat 'znać': *znaš* 2. sg. praes.; *von mje dobže zna* 83; *ďeťi znaj pou̯ski* 110; *čᵘovjek znau̯; znau̯a ste* 448; *No to ste n'e znau̯a tejh Jersaku* 533 [znáti].

znevolńevat se 'zdrętwieć': *jagbi pšyšu̯o vostšyhat dvje* (*vou̯ce*), *to juš pau̯ce taki znevou̯ńevaj se* 320 [SSJČ tylko: znevolňovati k znevol-niti 'učinit nevolnikem'].

zńičit 'zniszczyć': *ďževo bi se zńičiu̯o* [zničiti].

zńiknout 'zniknąć': *fšecko zńikne* [zniknouti 'zmizet'].

znist 'znieść': *su̯epka vajičko znese* [snésti].

zńišťenej, -a, -i zniszczony': *met vilitne i sou̯ ne zńišťeni pu̯astri* [SSJČ tylko: zničen].

zńišťit 'zniszczyć': *v'itr može mnoho zńiščit, to se zńišťiu̯o, to juž mam zńišťeni* 484 [zničiti; (*zńiscel* 33)].

znojdek, -dka 'dziecko nieślubne': *No to žykaj znojdek* 278 [SSJČ brak; (*znojdek* 1G)].

zobak, -u 'dziób ptaka': *zobak* [zobák, -u].

zobat 'dziobać': *su̯epka zobe* [zobati].

zołzy, -u pl. t. 'zołzy, choroba źrebiąt i młodych koni': *zoụzi* nom. pl. [SSJČ brak; (*zoụza* 93C)].

zoubek, -bku 'koronka': *hekụụje se zoụpki, servetki* [zoubek, -bku].

zołńerka, -i 'kobieta, której mąż służy w wojsku': *zoụńerka* [SSJČ brak; (*zoụḿirka* 19J)].

zovjas, -u 'zawias': *zovjasi* nom. pl. [SSJČ brak; (*na zovʲasaχ* loc. pl. 90)].

zraz, -u 'jednoroczny pęd rośliny drzewiastej, używany do szczepienia': *użezuje se z druhej ďzev'ini taki zrazi* 440 [SSJČ brak; (*zrazy* nom. pl. 72)].

zr̥cadełko, -a 'lusterko': *z'r̥cadeụko; zr̥cadeụka* gen. sg. [zrcadélko, -a].

zr̥cadło, -a 'lustro, zwierciadło': *zr̥cadụo; zr̥cadụa; v z'r̥cadụe se pr'ohliži* 30 [zrcadlo, -a].

zrejt 'zryć': *tšeba dobže zrejt* 112; *prasata zrejoụ* 47, 146; *a teť se to z vr̥χu sreje* 114; *nejďžyụ zryụo se* 153; *zryụ* [zrýti].

zremontovat 'zremontować': *a potom zme zr'emontovali ten kosteụ* 407 [SSJČ brak].

zr̥ńi, -i 'ziarno': *do jedniho konce se sipaụo zr̥ńi, jak se mụ'aťiụo c'epama* 252; *zᵉr̥ńi* 54; *toho zr̥ńi pšym'iχa* 318; *zʸr̥ńi mnoho v'ostaụo; puụ metra zerńi* 26; *a zerńi ne* 26 [zrní, -i].

zr̥ńičko, -a, 'ziarenko': *z'r̥ńičko jak komaži packa* 236.

zr̥nko, -a 'ziarenko': *zr̥nko; z'e zr̥nkoụχ* gen. pl. 440 [zrnko, -a].

zr̥no, -a 'ziarno': *liχši zʸr̥no* [zrno, -a].

zrowna adv. 'zaraz': *A ti paciŋki se zroụna stavjeụo* 155; *ž'ezanej torf to se zroụna vozi* 113; *A jag gdo χce, to zroụna mụaťi* 8 [zrovna].

zrownat 'wyrównać': *zroụname branama* 162 [SSJČ brak].

zřapnout 'spaść, rąbnąć': *a jak b'orov'ička zžapne, to se sńeťe v'opseka* 60 [SSJČ tylko: řapnout].

zřat se 'zgrzać się': *žaụa sem se, tepụo se 'uďᵉaụo* 560; *to sem se tag žaụa jak miš* 585 [zahřati se].

zřejzat 'zerznąć': *i zžejže se i vona žapne* 60 [zřezati].

zřešeńi, -i 'zrzeszenie': *zžešeńi rolńiku* [SSJČ brak].

zřezat 'ściąć drzewo': *To se zžeže p'iụoụ* 442 [zřezati].

zřyc se 'zrzec się': *tšeba se toho zžyc* [zříci se; zřeknouti se].

zřyzovat 'ścinać, zrzynać': *zžyzuje se ďzeva* 59 [SSJČ brak w tym znaczeniu].

zub, -u 'ząb': *ụomek ma jeden zup; zubu* gen. sg.; *drapak ma žeụezni zubi; p'iụa tracńi z veụkima zubama; v'idụe vo tšeχ zubaχ; tam zas maj pastu ďo zuboụχ* 71 [zub, -u].

zupa, -i 'zupa': *zupa šťavova; ovocovi zupi; do ńᵉakejh zupoụχ tež davaj* 522 [zupa, řidč. supa 'polévka'].

zustat 'zostać': *zustaụ koụsek poụe ne zavoranej* [zůstati].

zustavat 'zostawać': *zustava p'o viťisknuťi kuχ* [zustávati].

zužit 'zużyć': *to se može ešťe zužit* 513, *cuker to voni zužijoụ* 659 [zužiti 'využit'].

zvažovat 'zwracać uwagę': *mi to zvažujeme na zeụenoụ žapku* [zvažovati].

zvičaj, -e 'zwyczaj': *takej je zvičaj, že je k'oụeda* 489 [zvyk, -u; (*zvycaj* 87S)].

zvičajnej, -a, -i 'zwyczajny': *mụejnek zvičajnej* [SSJČ brak; (*zvycajno sosna* 93)].

zv'ijet 'zwijać': *zv'iji se na kụupko* [svíjeti].

zvik, -u 'zwyczaj': *zvig biụ* 170, *F K'učovje nejńi toho zviku* 450; *Nejńi ve zviku, žebi tam χoďet* [zvyk, -u].

zvikłej, -a, -li 'zwyczajny': *zvikli ťesto* 18; *To je fšeχnok zvikli* 42; *bez zvikliho koụače* 453; *zvikụejma branama* 220 [zvyklý].

zv'ir, -u 'żwir': *No tag vozili zv́ir* 201 [SSJČ brak; (*zv́ir; ze zv́iru i z vapna* 72D)].

zv'iře, -ete 'zwierzę': *stšelec poụuje n'a zv'ižata* [zvíře, -ete].

zvjet 'zwiać, oczyścić zboże na wialni': *zvjeli; pšeci bili taki vj'ejarńe, to v'otvjeli* 305 [sváti; (*zv́oć zboze* 86)].

zvlašť adv. 'zwłaszcza': *maj zvlašť na šťedrej večir* [zvlašť].

zvonek, -nku 'dzwonek': *zvonku voụce n'e maj* [zvonek, -nku].

zvorat 'zorać': *čšeba ji zvorat, čšeba ji 'uvụačet* 216; *nejdžyụ zvože* 58; *jak se zvʰože* 58 [zorati].

zvuzka, -i 'zwózka': *zvuska žita* 495 [svoz, -u; (*zvuska šana* 72D)].

z zadu adv. 'z tyłu': *z zadu to mame nasat* 27 [zezadu].

Ž

žaba, -i 'żaba': *žaba* [žába, -y].

žabjoχa, -i 'jakiś chwast': *χvasti...potom je taka žabjoχa, jak to žykaj ńekeri* 238 [SSJČ brak; (*žab'ioχa* 13S)].

žabka, -i 'żabka': *mi to zv'ažujeme n'a zeụenoụ žapku, jak sę ma n'a dešč, to vona se dže* [žabka, -y].

žaden, -dna, -dni 'żaden': *žaden n'e vjeďeụ* 92; *žadna žencka n'e biụa* 114; *žadni* (*ďecko*) *ž'adniho smočka ne mjeụo* 132; *No i teťki*

ž̊adneho ne'ńi 146; *ž̊adnimu ńiʒ ne biu̯o* 75; *ne biu̯o žadniχ požatku* 310 [žáden v. žadný].

žaha, -i 'zgaga, pieczenie w przełyku': *žaha — peče v hr̥du̯e* [žáha, -y].

žaloud, -a 'żołądź': *žau̯ou̯d*; *žau̯ou̯da* gen. sg.; *žau̯ou̯di* nom. pl. [žaloud- v. žalud, -u].

žaloudek, -dku 'żołądek': *žau̯ou̯dek*, *žau̯ou̯tku* ‖ -a [žaludek zast. a ob. žaloudek, -dku].

žalovat 'skarżyć': *žau̯ovat* [žalovati].

žaludek, -dku 'żołądek': *n'a žau̯udek* 602 [žaludek, -dku ob. žaloudek].

žat 'żąć': *kš'epeu̯ka vou̯a: pot'te žat, pot'te žat* [žati, žáti v. žíti].

žarna, -en pl. t. 'żarna': *žarna — se mu̯eu̯o mou̯ku*; *žarna* ‖ *žarna* [žernov, -a, nář. žerna, žern; (*na zarnaχ* 84)].

źarna, -en 'żarna': *žarna* ‖ *źarna* [žernov, -a; (*źarna* 14)].

žarnovec, -vce 'żarnowiec': *žarnovec* [SSJČ brak; (*zarnovec* 19J)]. Por. **zajčina**.

žartovat 'żartować': *často se smi̯ei̯e, žartui̯e* [žertovati; (*zartovać* 16S)].

žaruvka, -i 'żarówka': *žarufka*; *žarufki* gen. sg. [žárovka, -y; (*zarufka* 93C)].

žbanek, -nku 'dzbanek': *žbanek hlińennei̯* [žbánek, džbánek, -nku].

žblabuńit se 'bulgotać': *(vino) tag bude se žbu̯abuńit* 516 [žblabunit 'placat, žvanit'].

že 'że': *i̯ešt'e teš sou̯, že žou̯ama ličei̯* 270, *tak, že kovbai̯n se i̯en nadava* 250; *I̯en že ti židi* 'gatunek kartofli', *to voni rostli podu̯ou̯hli taki* 258 [že].

žebi 'aby, żeby': *št'orcui̯e se kr'ai̯zegou̯ pr̥kna, žebi bili prosti*; *no au̯e se n'e sei̯e tak, žebi se seu̯o* 37, *žebiχ i̯i tak pšydr̥žeu̯* 56 [SSJČ brak].

žebrak, -a 'żebrak': *žebrak žebže*; *žebraka* gen. sg.; *mnoho žebraku* [žebrák, -a].

žebrat 'żebrać': *žebrak žebže* [žebrati].

žebro, -a 'żebro': *žebro*; *žebra* gen. sg.; *pod žebrama*; *žebra* nom. pl. [žebro, -a]. Por. **źebro**.

źebro, -a 'żebro': *źebro*; *źebra* gen. sg.; *žebra* [žebro, -a; (*żobra, żoberka* 63G)].

žebřyk, -u 'drabina': *seno se dava za žebžyk nad žu̯abem*; *To i̯ se ne χce ti ž̊ebžyki z'aku̯adat* 'drabiny wozu' 40; *tet' ž̊ebžyku n'e mame* 40; *v žebžyki* 57 [žebřík, -u]. Por. **źebřyk**.

źebřyk, -u 'drabina nad żłobem': *źebžyk n'a seno*; *źebžyk* 'drabina' [žebřík, -u].

žebřyna, -i 'drabina': *žebžyna*; *dava se (na vus) žebžyni v'e žńe*; *to se*

žebžyni zdi̯eu̯o 157, *I̯ak se χce vozit seno, to se ku̯ade žebžyni* 28; *do žebžyn* 29; *vus v ž̊ebžynaχ* 29 [žebřina, -y]. Por. **źebřyna**.

źebřyna, -i 'drabina': *źebžyni* ‖ *žebžyni* 55; *źebžyni* 'drabiny'; *u źebžyni* 13 [žebřina, -y].

žehilko, -a 'orczyk do brony': *žehiu̯ka, co tahnou̯*; *žehiu̯ko* [žehýlk, -a].

žehlit 'prasować': *tak se ž̊ehliu̯o ž̊eliskem* 176 [žehliti]. Por. **presovat**.

žehło, -a: **1)** 'tyczka pionowa żurawia': *žehu̯o, tička, co se tahne* [žehlo, -a]; **2)** 'nosidło do noszenia wody na ramionach': *žehu̯o na rameno, s každei̯ strani vi̯edro* [SSJČ brak].

žele, -a 'ziele, zioło': *n'a u̯ou̯ce teš sou̯ rozmai̯iti žela* 531 [SSJČ brak].

źele, -a 'ziele, zioła': *znaχor leči želem*; *r'ozmai̯iti žela* 532 [SSJČ brak].

źelizko, -a 'łapka na szczury': *źelisko na št'iri*.

želizko, -a 'żelazko': *se ž̊ehliu̯o ž̊eliskem* 176, *želisko n'a uhli, n'a duši* 599 [želizko, -a].

želeźńok, **železńak** -a 'wóz okuty': *to ešt'e ž̊eu̯ezńak, ešt'e st'arod'au̯nei̯* 647, *do ž̊eleźńoka* acc. sg. 648 [železňak, -u; (*železńok* 72D)].

želonka, -i 'zielona pasza dla bydła': *Peluška to i̯e pr'o dobitek, se seče na žel'onku* 429 [SSJČ brak].

želestvi, -i 'żelastwo': *kovaš musi ho vokut ž̊eu̯estvem* 419 [SSJČ tylko: železí, -í].

železnej, -a, -i 'żelazny': *patik žeu̯eznei̯* 155; *do takiho žeu̯ezniho* 122, *na tei̯ ž̊eu̯eznei̯ n'apravi̯e* 156; *drapak ma žeu̯ezni zubi*; *z ž̊eu̯eznei̯ma žebikama* 246 [železný].

železo, -a 'żelazo': *taki žeu̯ezo*; *I̯en žeu̯ezo a d̦ževo* 27; *pš'ykrou̯cenei̯ d'o žeu̯eza* 157 [železo, -a].

źelezo, -a 'żelazo': *źeu̯ezo* [železo, -a].

želoudek, -dka 'żołądek': *To i̯e n'a žeu̯ou̯dek, n'a vžedi* 677, *n'a žau̯ou̯dek* 678 [SSJČ brak].

žena, -i 'żona': *To moi̯e žena tak ud'eu̯a* 46, *tak žena m'i p'ov'ida* 50; *žeńe pomoχ sem* 25; *kazau̯ ženu deržet* 56 [žena, -y].

ženatej, -a, -i, 'żonaty': *ženati nosei̯ na pau̯ci vobrou̯čki* [ženatý].

žeńatej, -a, -i 'żonaty': *mi̯eu̯ ten Muk'eu̯ka tež žeńatiho bratra* [SSJČ tylko: ženatý; (*žeńate byu̯y* 71)].

žencka, -ej: **1)** 'kobieta': *potom žencka zas masu̯o d'eu̯a* 96; *vod ženckei̯ sem si kou̯p'iu̯ troχu mlika* 86; *mi̯eu̯a sem žencku d'o doi̯eńi krau̯* 535 [ženská, -é]; **2)** 'żona': *moi̯a žencka vii̯eu̯a* 137; *bo tata ženckei̯ n'e mi̯eu̯* 448; *i̯uš svi p'ańinstvo p'ozbiva, i̯už i̯e ženckou̯* 291.

žeńit se 'żenić się': *Bo i̯a i̯ag z mei̯ rod'ini se gdo žeńi* 102a [ženiti se].

ženska, -ej 'kobieta': *ž́enska pere; vot tei̯ ž́enskei̯; dvi̯e ž́enski dou̯* [ženská, -é]. Por. **žencka**.

žerď, -i 'żerdź': *ž́erť — na ńi i̯e vi̯edro, co se nab'ira vodu* 28 [žerď, -di, -dě].

žgutka, -i 'czkawka': *ž́gutka* [SSJČ tylko: škytavka, -y; (*zgutka* 83L)].

žgutat 'czkać': *ž́guta se* [SSJČ brak; (*zguta śe* 'czka się' 83L)].

židłe, -e 'krzesło': *ta veu̯ka ž́idu̯e; mi̯eli každei̯ svou̯ ž́idli* 289; *mnoho ž́ideu̯; pod ž́idu̯ema; na ž́idlix* [židle, -e].

židło, -a [może kontaminacja *ži*(hadlo) i (żą)*dlo*?] 'żądło': (*pšťeli*) *voni mai̯ žundu̯o, ž́idu̯o se menui̯e taki, voni tim hrižou̯* 268; *pščeu̯a ma žyduo* (?) [SSJČ tylko: žihadlo, -a]. Por. **žundło**.

židowskej, -a, -i 'żydowski': *ž́idou̯ska bou̯da* 'szałas w ogrodzie' [židovský].

žihadło, -a 'żądło': *ž́ihadu̯o* [žihadlo, -a].

žihawka, -i 'pokrzywa': *ž́ihau̯ka* [žahavka, -y, ob. žihavka].

žilak, -a 'żylak': *ž́ilaki* nom. pl. [SSJČ brak; (*zyloki* nom. pl. 93C)].

žiletka, -i 'żyletka': *ž́iu̯etka; holi se ž́iu̯etkama* [žiletka, -y].

žiła, -li 'żyła': *ž́iu̯a; Mi̯e tu ti ž́ili ḿi se χťei̯ p'otr̥hat* 450 [žíla, -y].

žiń, -e 'gruby włos, szczecina': *ž́iń se dava, abi biu̯o štiu̯ni; šťetka ma ž́ińe* [žíně, -ě].

žit 'żyć': *i̯ak χce ž́it, ať 'uťika n'a ves; už ne ž́ii̯e, au̯e džyu̯ i̯ešťe ž́iu̯* 159; *ž́ii̯ou̯ n'a v'iru, bes slibu* [žíti].

žitnej, -a, -i 'żytni': *ž́itnei̯ χu̯eba; ž́itna mou̯ka* 16; *potom se da mou̯ki pšeńičnei̯ nebo ž́itnei̯* 524 [žytný].

žitńi, -i, -i 'żytni': *su̯ama ž́itńi* [žitní v. žitný].

žito, -a 'żyto': *no a potom n'a ž́ito se p'odu̯orava* 37; *z'avezeme ž́ito i ž́ito dame* 64, *z'e ž́ita* 97, *z'e ž́item* 70, *v ž́iťe; na ž́ita* acc. pl. [žito, -a].

źito, -a 'żyto': *źito; hʸr̥st źita* [žito, -a].

živej, -a, -i 'żywy': *ž́iva su̯epička; ž́ivi prase* [žyvý].

živ'ice, -e 'żywica': *ž́iv'ice i̯e v dževi̯e sm'r̥kovim; To tak teče žyv'ice s teho dževa* 117 [živice, -e].

žiwnost, -i 'żywność': *z ž́iu̯nosťei̯* instr. sg. [živnost, -i].

živopłot, -u 'żywopłot': *ž́ivopu̯ot; ž́ivopu̯otu* gen. sg. [SSJČ brak; (*žyvopu̯ot* 87S)].

život, -u 'życie': *ž́ivot* [život, -u].

žižała, -li 'glista, dżdżownica': *ž́ižau̯a vilizu̯a ze zemi̯e, s tou̯ ž́ižau̯ou̯; ž́ižali* nom. pl. [žižala, -y].

žlice, -e 'łyżka': *ž́lice; polifku se i̯i ž́licei̯* ‖ *ž́lici pokroi̯im* 522 [žlice v. lžice]. Por. **źlice**.

źlice, -e 'łyżka': *źlice* [žlice, -e].

žlička, -i 'łyżeczka': *ž́lička* [SSJČ tylko: lžička, -y].

žluč, -e 'zółć': *ž́luč; ž́luče* gen. sg. [žluč, -i f.].

žłab, -u 'żłób': *ž́u̯ap; ďo žu̯abu; ž́ebžyk nad ž́u̯abem; bere se ďo ž́rańi i bere i ďo ž́rabu* (!) *razem s kobiu̯ou̯* 426 [žlab, -u].

žłabek, -bku 'mały żłób, korytko': *ž́u̯abek s pr̥ken* [žlábek, -bku].

żłoutko, -a 'żółtko': *ž́u̯ou̯tko vot vai̯ka; ž́u̯ou̯tka* nom. pl. 451 [žloutek, -tka].

żłuč, -e 'żółć': *ž́u̯uč; ž́u̯uče* [žluč, -i, -e].

žłubek, -bka 'żłóbek': *ďecko vodnist ďo ž́u̯upka* 586 [SSJČ brak; (*ž́u̯ubek* 72D)].

žłutačka, -i 'żółtaczka': *ž́u̯utačka* [SSJČ tylko: žloutenka, -y; (*zu̯utacka* 104)].

žłutko, -a 'żółtko': *f proščetku vai̯ka i̯e ž́u̯utko* [žloutek, -tku].

žłutej, -a, -i 'żółty': *ž́u̯utei̯ narcis; ž́u̯uti* nom. sg. n.; *posipat ž́u̯utim p'iskem* [žlutý].

žłuto adv. 'żółto': *ďivoke̯i i̯eteu̯ ž́u̯uto kvete* [žluto].

žm'ije, -e 'żmija, wąż': *ž́m'ii̯e; pšed ž́m'ii̯ei̯* loc. sg.; *vo ž́m'ii̯iχ* loc. pl. [zmije, -e; (*źḿii̯a* 83L)].

źńe, žńi pl. t. 'żniwa': *ž́ńe; ďo ž́ńi n'e šu̯a* 61; *konez ž́ńi* 248; *pšede ž́ńema; ve ž́ńi* 23; *šiŋki se χova n'a ž́ńi* 89; *p'o ž́ńeχ* 269 [žně, žní v. žeň, žně ž.].

žnout 'żąć': *i̯ak sme χoďili ž́nou̯t* 241 [žnouti v. žíti].

žnut 'żąć': *u̯en mi̯eu̯ zr̥ńi, to se n'e seku̯o ańi n'e ž́nuu̯o, i̯en se t'r̥hau̯o r'ukama* 179 [žnouti v. žíti].

žofka, -i 'kapa na dzierżaku cepa zrobiona z zagiętego drzewa': *ž́ofka n'a cepåu̯ce* [SSJČ brak].

źoła, źuł pl. t. 'zioła lecznicze': *ńegdi ti znaχori ličili źou̯ama* 270, *važyli, p'ili źou̯a* 270, *au̯e i̯ešťe teš sou̯, že źou̯ama ličei̯* 270 [SSJČ brak].

žradło, -a 'jedzenie, pokarm dla zwierząt': *No, drubeži co tam, ž́radu̯o* 41; *zanese mu se ž́radu̯o* (źrebięciu) 426 [žrádlo, -a].

žrat 'żreć': *dava se i̯i ž́rat voves* 525; *vono* (źrebię) *si samo ž́ere* 426; *vodi se p'oliu̯o, neχ ž́erou̯* 41; *prasatka ž́erou̯* 74 [žráti].

žrudło, -a 'źródło': *ž́rudu̯o — počatek žeki* [SSJČ tylko: zřídlo, -a; (*ž́rudu̯o* 11)].

žułva, -i 'żołna': *ž́u̯u̯va to i̯e ptak, co vou̯a dešć* [SSJČ brak].

žułv, -vje 'żółw': *žu̯u̯f; ž́u̯u̯vi̯e* gen. sg. [SSJČ tylko: želva, -y; (*zu̯u̯f* 93)].

žundło, -a 'żądło': (*pšťeli*) *voni mai̯ žundu̯o, ž́idu̯o se menui̯e taki, voni tim hrižou̯* 268 [SSJČ tylko: žihadlo, -a; (*zundu̯o* 83L)]. Por. **židło**

žurav'ina, -i 'żurawina': *ž́urav'ina* [SSJČ: žoravina, -y, z pol. 'klikva'; (*žuraviny* 93)].

žvejkat 'przeżuwać': *krava ž[illegible]a* [žvýkati ob. žvejkat].

Prace Slawistyczne

60

OSSOLINEUM
KSIĘGARNIA

WYDAWNICTWO
OSSOLINEUM

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT SLOWIANOZNAWSTWA

